

بیره وه ریی زیندان

مندی إقرأ الثقافي

www.igra.ahlamontada.com

پواز

له ئەمنه سووره که وه بو ئەبو غریب

۱۹۹۰-۱۹۹۱

محەمەد شیخ عەبدولکەریم سۆلەیی

یۆدابه‌زاندنی جۆرمها کتیب: سەردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پەراي دانلود کتایه‌ای مەختلف مەراجعه: (منتدى اقرا الثقافى)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتيب (کوردی ، عربی ، فارسی)

حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان
وه‌زاره‌تی روشنبیری و لاوان
به‌ریوه‌به‌ریتی گشتیی روزنامه‌نووسی و چاپ و بلاوکردنه‌وه
به‌ریوه‌به‌ریتی چاپ و بلاوکردنه‌وه‌ی سلیمانی

به‌ریوه‌به‌ریتی
چاپ و بلاوکردنه‌وه‌ی
سلیمانی

پواز

لە ئەمنە سوورە کەووە بۆ ئەبو غریب

١٩٩١-١٩٩٠

محەمەد شیخ عەبدولکەریم سۆلەیی

سلیمانی

٢٠١٠

پرواز

- ❖ نووسەر: محەممەد شىخ عەبدولكەرىم سۆلەبى
- ❖ بابەت: بىرەوهرى زىندان
- ❖ بېتچى: نووسەر
- ❖ ھەلەچى: كارزان عەبدوللا
- ❖ نەخشەسازىي بەرگ: جەبار ساير
- ❖ نەخشەسازىي ناوھە: چۆمان عادل
- ❖ سەرپەرشتىارى چاپ: كارزان عەبدوللا
- ❖ قەبارەى كىتەب: ۲۵×۳۵
- ❖ ژمارەى لاپەرە:
- ❖ زنجىرەى گىشتى كىتەب: (۷۶۶)
- ❖ تىراز: (۵۰۰) دانە
- ❖ چاپ: چاپخانهى ئاوينە
- ❖ نرخ: (۶۰۰۰) دىنار
- ❖ ژمارەى سپاردنى (۲۷۸۳) ى سالى ۲۰۱۰ ى وەزارەتى
- روشنىرى و لاوانى دراوھتى.

بەرپوھەرىتىي چاپ و بلاوکردنەوھى سلیمانى
گردى ئەندازىاران - بەرامبەر كوردستانى نوئ
ژمارەى تەلەفون: ۳۱۸۰۹۹۴

ئەم بەرھەمى مەندووبوونەم پېشكەشە بە:

- گيانى پاكى باوكم كە بەدەر لە خواستى خۆى لە تەمەنى پەنجا سالىيدا ئىمەى دايە دەست دايكم^(۱).
- گيانى بەرزەفېرى دايكم كە تا لە ژياندا بوو لە خەم و ھەمى ئىمەدا بوو.
- گيانى شۆخى نامۆزاو ھاوسەرم كە تا شىخەلى سەوزى تەمەنى زەرد ھەلگەرا يارمەتيدەرنكى دلسۆزو بەئەمەك و يىتوتەى رۆژانى ژيانم بوو.
- جگەرگۆشەكانم (بەخشى، نازاد، بەھار، ژىر، بلىسە، شىتتى و شەنگە).
- ھاورپىئانى شەھىد (جەبار، ھەمەرەھىم، ئەحمەدى سەناعە، عەتا، ھەستا بەكرى دارتاش، سالار، رزگار، موحسین).
- ھاورپىئانى زىندانىم.
- براو خوشكە بەسۆزو خوشەويستەكانم.
- ئەو تىكۆشەرەنەى خۆنەويستەنە لەپىتاوى گەل و نىشتەمانە كەماندا سەر بەرزەنە گيانيان بەخشى.
- ئەو مامۆستاو تىكۆشەرەنەى رايانكىشامە ناو خەباتى سىياسىيە.
- ئەو ھاورپى و خەم و كەسە دلسۆزانەى كە لەكاتى زىندانىكردنەدا پەرۆشى ژيانى خۆم و مەندالەكانم بوون.

۱- باركم شىخ عەبدولكەرىمى شىخ كاكە ھەمەى سۆلە، شىخى ئىمشادو لەشوتى بەلەم لەسەر تەكەكەى دانىشتبوو. لەكاتى گەراپاندا بۆ ئىمشادو لەگەراپانەى لە شارىلازىر دۆلە رەوت بۆ بەكرەجۆ مالى (شىخ سەدىقى شىخ عارفى دىليژدا، كە ھەوسەرى پورە نامىنەم بوو لە بەكرەجۆ، بەمەبەستى پەرسىنەو لە دۆستىكى بەنلوى (حاجى فەتاح) لە گەپەكى مەلەكەندى سەلمانى سەردانى سەلمانىيان كەردبوو. لەكاتى گەراپانەىدا لەتەزانى (قەلىلان و بەكرەجۆدا، لە دامەتتى باغى بەختيارى، نۆتۆمىيەلەكەيان بە كەندىكەدا دەكىشى و لەو رەودەدا لە ئىتولەى رۆژى (۱۹۵۶/۹/۱۴) لە نەخۆشخانەى فرىاكەوتنى سەلمانى گيانى سەپاردو كۆچى دواى كەرد.

کتیبه کەم بۆ ناونا پواز؟

پیشانیانمان وتوویانە (دار تا پوازی لەخۆی نەبی، ناقلەشیت).

خوێنەری هیژا... نەم یاداشتەیی بە ناوێشانی (پواز یان لە نەمنە سوورە کەوێ بۆ نەبوغریب)، کە دەخوێنیتەوێ گێزانەوێ بێرەوێسی میژووێیە کە، لە رۆژو رۆژگارێکدا بوون، کە دەسەلاتی رژیی دکتاتۆری بەعس و شەخسی سەدام خۆی لەو پەڕی لوتبەرزیدا حوکمرانیی عێراقیان دەکرد، بەحیسابی خۆیان لە شەری (عێراق-ئێران)دا سەرکەوتنی گەورەیان بە دەستەتێناو. بۆیە لە گەل دەستەربوونیان لەو شەڕ، یە کەسەر رووی شەری قەلاچۆکردنی کوردیان بەرەو کوردستان و شۆرشە کە ی کردووە، بە درەندەترین شالۆی پەلاماردان و بە بەکارهێنانی هەموو جووێ چەکی بە قەدەغە کراوە کانیشەو، پەلاماری سەرچەم کوردستانیاندان لەبەر (پێشانیی رژیی ئێران)و نەبوونی هێزو چەکی پێویست بۆ بەرپەچدانەوێ ئەو هێرشەیی رژی. شۆرشی کورد تووشی شکست بوو. لەمەشدا خۆی بەسەرکەتوو دادەنا... بەپێی سیاسەتی پوانخوازی و غەرابوونی دەویست دەست بەسەر ولاتانی عەرەبیشدا بگریت، کاریک بکات کە (سەدام) بێتە تاکە سەرکردەیی عەرەبی و حزبی بەعسیش بێتە تاکە حزبی عەرەبیی لە ولاتانی عەرەبیدا... بۆیە هەنگاوی یە کەم بۆ ئەو سیاسەتەیان پیلانی داگیرکردنی دەوڵەتی کوردستان و پەلاماریان داو داگیریان کرد... ئا لەو رۆژو سەرەدەمەدا، کۆمەڵێک رۆلەیی بەجەرگ، نەبەز و بە ئەمەکی ئەم گەلە لەناو ریزی ریکخستەکانی (کۆمەڵەیی رەنجدەوانی کوردستان و یەکییتی نیشتمانیی کوردستان) دا لەناو شارو چۆچکەکانی کوردستاندا نەبەردانەو چارنەترسانە، روو بەرووی سیاسەتی جێنۆسایدی کوردستان وەستانەوێ و زۆر بەوردیی و زیرەکانە درێژەیان بە خەباتی نەتیان داو بە ناشرکرا ملیان لە چەقۆی تیزی بی نامانی بەعس دەسوو... ئەوێندە بەدڵسوزیی و پەرۆشەوێ تێدەکوژان، دەربەستی خێزان و مندال و مال و ژیاانیان نەبوون.

بەعسییەکان دوا ی جێبەجێکردنی سیاسەتی جێنۆسایدی کوردستان، دەیانزانی و هەستیان بەوێ کردبوو، کە بزوتنەوێیەکی شۆرشیگری نەتی لە کوردستانی ژێر دەسەلاتیاندا هەبێ. کە لەلایەن سەرکردایەتی شۆرشەوێ سەرپەرشتی دەکریت، ئەو بزوتنەوێیە کە بووبووێ جینگای مەترسی بۆ سەر دامودەزگاکی رژی و حکومرانیان.

بۆیە بیریان لە دروستکردنی (پواز) کردووە، دوا ئەو پەندە کوردییە کەوتن کە لە سەرەتای پێشەکییە کەدا وتوومە.

(دار تا پوازی لەخۆی نەبیت، ناقلەشیت)

بۆ ئەوە نەجامگەیانندی ئەو سیاسەتەیان، بە بەرنامەییەکی دارێژراوی (ئەمنیی، ئیستخباراتی، موخابەراتی، بەعسیانە) کەوتن پیلانی هەمەلایەنە، بۆ ئەوێ لەو رینگایەوێ

بتوانن بنزووتنه وه که کلـږو بنکـن بکـن... تهـوش یـه کـهـم: بـه کـه لـکـوهرگـرتن لـه (پـوازانهـی) که له ناو ریکـخستنه کان و مـفرزه کـانی پـتشمـه رگـهـدا هـیانـبوو. دـووم: بـه دروستـکردنـی (پـوازی تـر) بـۆ ناو ریکـخستنه کان و مـفرزه پـارتیزانه کـانی پـتشمـه رگـه. سـیـم: هـولـدان بـۆ کـرینی تهـوکـمـانهـی که له ناو ریکـخستنه کـاندا کـاریان دـه کـردو دـهـیانتوانی رازیان بکـن و له خـشته یان بـهرن و بـیانکـهـنه (پـواز) له ناو ریزه کـانی ریکـخستنهـدا. چـوارهـم: بـه ناردنـی پـیـاوانی تهـلقـه له گوښـی خـزیاـن بـۆ ناو مـفرزه کان و ریکـخستنه کان، بـۆ تهـوهـی بـتوانن بـه هـوڅی تهـو پـوازانـه وه (زهـفر) بـه شـۆرښ و ریکـخستنه کـانی بـهـیتن. جـینگای داخ بوو، که رـژیم لـه سـیاسهـته یاندا توانیـان سـمـرکهـوتن بـه دـهـست بـهـیتن، بـه ریتـمایی و راسپـارده کـانی دـهـزگاپه یوه نـدیـاره کـانیان بـۆ (پـوازه کـانیان)، بـه هـیتمـینی کـاری خـزیاـن له ناو ریکـخستنه کان و مـفرزه کـانی پـتشمـه رگـهـدا بکـن. زـۆری لـه (پـوازانه) که له زووهـوه له ناو ریزه کـانی ریکـخستـن و هـیتر پـتشمـه رگـهـدا خـزیاـن مـه لاس دابوو، بـه دلسـۆزی کـاریان بـۆ دـهـزگاکـانی رـژیم دـه کـرد له دـۆی شـۆرښ...

کاتیک شالوده کانی نه نفال و کیمیا باران وه کو تاوانیکي گه وره‌ی مرږی جینوسایدی کوردستانیان کردو قهرکردنی گه له که مانی پی جینه جینکراو شکستی به شۆرښ و هیتري پتشمه رگه هیتا... تهو (سیخوړو پوازانه‌ی) که خویان (مه لاس) دابوو ملیان زیاتر قوت کرده‌وو که وخته چاره‌روانی فرمانی پیاوه کانی رژیم... بۆ ته‌وه‌ی زیاترو زیاتر ته‌لقه له گوښی خویان بسه‌لمیتن و تهو به‌لتن و په‌یمان‌ه‌ی به رژیتمان دابوو بۆ دژایه‌تیکردنی شۆرښ، بیه‌نه‌سەر.

دیاره له‌و رږگاره‌دا، رژیم حیسابی ته‌وه‌ی ده‌کرد که شۆرښی کوردی به‌ته‌واوایی له‌ناو بردووه و هم‌وو خه‌لکی کوردستانی له‌ چنده‌ شارو شاروچه‌کو نۆردوو گایه‌کی زۆره‌ملیدا کۆکردووه ته‌وه‌و به‌نیازه له‌و شارو نۆردوو گایانه‌ش په‌رتوبلاویان بکاته‌وه، (کورد بکاته‌ ناردی ناو درک‌بو ناوی کوردستان له‌سەر نه‌خشی سیاسی و تیداری عیراق بسپرت‌ه‌وه، ناوی کوردیش وه‌کو میلله‌ت له‌ عیراقدانه‌هیلیت... تا له‌و کات و ساته‌دا د‌ه‌زگاکانی رژیم به‌ه‌وڅی (پوازه‌کانیانه‌وه) ناگادارکرانه‌وه که ریک‌خستنیکی به‌تواناو نیشک‌ه‌رو چالاک له‌ناو شاره‌کاندا ه‌ه‌یه‌و له‌لاینه‌ ناوه‌ندی کۆمه‌له‌و (ریک‌خراوی پیره‌مه‌گروون) له‌ سلیمانی سه‌ره‌رشتی ده‌کرین. به‌داخه‌وه له‌کاتیکدا، ریک‌خراوی پیره‌مه‌گروون سه‌رقالی خه‌باتیکي هیتمانه‌ی دريژخایه‌ن بسو، له‌ناو شاره‌کانی (سلیمانی، ه‌مولیر، ده‌وک، به‌غدا، که‌رکوک، شارو شاروچه‌کو نۆردووگاکان...) به‌بی‌پش‌ودان و لیبرالانه‌ کاری ده‌کرد. ه‌اورپییانی ناو ریزه‌کانی ریک‌خستن به‌پیتی راسپارده‌و ریتمایه‌ کانی ریک‌خراو ه‌له‌ده‌سوړان و که‌م‌ته‌رخه‌میان نه‌ده‌کرد. رژیم له‌ رینگای (پوازه‌کانییه‌وه) به‌رنامه‌یه‌کی وردی دارشت بۆ ته‌وه‌ی بکه‌وته‌ ویره‌ی ه‌اورپییانمان به‌ مه‌به‌ستی ده‌ستگیرکردنیان، تا بتوانیت به‌و رینگایه (نه‌نفالی ریک‌خستنه‌کانی ناوشاره‌کان) بکات. به‌رنامه‌که‌شیان به‌ چنده‌ ه‌نگاویک ده‌ست پیکرد...

له‌ وهرزی یه‌که‌می سالی (۱۹۸۹)دا. چنده‌ پوازیکیان خسته‌ جووله‌و توانییان له‌ وهرزه‌دا

(مامۆستا ئەحمەد عەلى، مامۆستا ئەحمەدى سەناعە) دەستگیر بکەن. لە وەرزی دووهمى ساڵە کەدا تەوانییان (ئەمەریە حەسەن و سەید محەممەد) لەناو شارى کەلاردا بەهۆی پەڕە دەستگیر بکەن، بەدوایدا تەوانییان (عەتای حاجى ئەحمەد و حەمە زاهێ) لەناو شارى سەیمانیدا دەستگیر بکەن. لە وەرزی کۆتایى ساڵدا تەوانییان (کارزان ئىسماعیل، ئەردەلان عومەر، وەستا بەکرى دارتاش و کامەل سابێ) دەستگیر بکەن و لەماوەى ساڵى (١٩٨٩)دا ئەو تیکۆشەرەنەیان رادەستى دەزگاگانى ئەمن و ئىستىخبارات کرد.

دواى گرتنى ئەو ھاورپێانە بریارى یە کجاریى ئەنفالى ریکخستنى ناوشاریان دا. لە مانگی (١١/١٩٩٠) دەستیان بەو شالارە کرد، پەڕەکانیان بەگشتى خستە گەڕو جوولەو ھانیاندا، تا لە (٢٣/١/١٩٩٠) ئەو یە مەبەستیان بوو، لە ماوەى دوو مانگدا بە ئەنجامیان گەیاند، تەوانییان ژمارە یەکی بەرچاو لە تیکۆشەرەنى ناو ریزەکانى ریکخستنى ناو شارەکان بپێچنەووە لە دەزگاگانى ئەمن توندیان بکەن.

ئەو (پەڕە) جگە لەو یە ئەرکی خیانەتکارانەیان لە دژی ھاورپێان ئەنجامدا. بەو ھەشەو ئەو ھەستان وەکو چۆن بەلێتیان بە پیاوانى دەزگاگانى رژێم دا، تا دواتیکۆشەرى گەلە کەمان راپێچى دەزگاگانى ئەمن نەکەن، وازنەھێتن، بریارى ئەو ھشیان دا، بوو، کە پرونامەى خیانەت لە دژی گەلە کەیان بە دەستبەھێتن و مەدالیای سەر شۆڤى بکەن بە یەخەیاندا، بۆ یە دواى گرتنى تیکۆشەرەن، نامەردانە لە رۆژانى تەحقیق و نازارو ئەشکەنجەداندا، دەچوونە ئەمن و دەبوونە شاھید بەسەر یانەو ھەشەرمەنەو بیتا پرووانە ناپاکى و ناپاوى خۆیان دەھەلماند... ديارسو ئەو (پەڕە) خۆفرۆشانە واتىگە یە نرابوون، کە بزوتنەو یە شۆڤى گێزى کورد بۆ ھەتاهەتایە زیندوو ناییتەو ھەشەرمەنەو ناییتەو، کوردستان و خاکی کوردستانیش کورد ناتوانیت تێیدا بژی و خۆی بەخاوەنى بزانت، ئەو ھشی نەیتە پیاوی رژێم لەم وڵاتەدا، ناتوانیت ژيان بەسەر بھێت. عەقلى ساویلکەى ئەو پەڕەنە ئەو راگەیاندا نەى دەزگاگانى ئەمنیان بە عەقڵدا چوو بوو بە راست لایان گەرابوو.

راستە (پەڕە) دەستى خۆیان وەشانو ھەقالاتى ناو ریکخستەکانیان بەفەتارەت برد، ئەو یە و یستیان بۆ رژێم کردیان، ئەگەر بارودۆخى عێراق یارمەتى بدانا یە بەدەیانى دیکە راپێچى ئەمن دەکران.

بۆ یە ئەم کتیبەم ناو نا (پەڕە)، چونکە جگە لەو تیکۆشەرەنەى ناو ریکخستەکانى (ریکخراوى سەیمانى) (کۆمەلەى رەنجەرەنى کوردستان) کە لە ساڵانى (١٩٨٩-١٩٩٠)دا بەھۆی پەڕەو گێران، لە مێژووى گەلە کەمان و دروستبوونى بزوتنەو شۆڤى گێزى یەکانى و شۆڤەکانى کورد دا (پەڕە) بە ھەق پەڕەبوون و رۆلى کارگەریان بینیو، بۆ زیانگەیاندى گەورەو کوشندە بە شۆڤەکان و بزوتنەو شۆڤى گێزى یەکان، وە: حکومەتى کوردستان-ى مەلىك مەحمود، کۆمارى مەھاباد، شۆڤى بارزان، شیخ سەعیدی پەران، شۆڤى کوردستان و لەت و پەتکردنى شۆڤى نوێخوازى گەلە کەمان، لەناوبردنى سەرکردەکانى

شوربش و مه‌فره‌هه پارتیزانه‌کان، تا تاوانی کیمیاباران و نه‌نفال و نه‌نفالی رینک‌خسته‌کانی ناوشار، هر مه‌مووی به‌هوی (پوازه‌کان) وه له‌ناوبراون و به‌نه‌نجام گه‌یه‌نراون، واته (پواز) نه‌و پارچه‌ نا‌قولاو نه‌گریس و نا‌په‌سه‌نده‌ی ناو بزوتنه‌وه‌ی شورش‌گیریی کوردیه، که وه‌کو پوازی داریکی نه‌ستور و پته‌و وایه که ده‌بیته هوی یارمه‌تیده‌ریکی راسته‌رخ‌و به‌ده‌ست ته‌ور به‌ده‌سته‌کانه‌وه بۆ که‌رت و په‌رت‌کردنی داره نه‌ستوره‌که. بۆیه کورد له‌دیزه‌مانه‌وه وتوویه‌تی (دار تا هۆره له‌خۆی نه‌بیته‌ نا‌قه‌له‌شیت) و نه‌و دزه‌کردن و هه‌ل‌خلیس‌کانه له‌ناو کورده‌واریدا پینی ده‌لین (پواز). دیاره‌ نه‌م په‌نده‌ی پیشیان له‌خۆرا نه‌یان‌وتوه، هه‌لبه‌ته له‌دیز زه‌مانه‌وه نه‌م دیاره‌یه‌یه‌ بووته‌ دیاره‌یه‌کی نامزو ناشیرین و له‌جسته‌و ملی کورده‌وه نالاوه‌و زینانی زۆری به‌کۆمه‌لگای کورده‌واری گه‌یانده‌وه...

(پیلانی له‌ناوبردنی بارزانی، له‌سینداردانی خاله‌شیهاب و هاوڕێانی، شه‌هیدکردنی همه‌غه‌فوری نا‌عجه‌له‌ری و ده‌عه‌بدوره‌حسان قاسلزو، سیوان تاله‌بانی، ئارام، مامۆستا غه‌فوری ژاژله‌یی، مامه‌ریشه، همه‌ره‌ش، سه‌ید که‌ریم، مه‌لا عه‌لی مه‌ولودو سه‌یدا سالح یوسفی، مامۆستا عه‌زیز مه‌حمود، بیستونی مه‌لا عومەر، دایکی مسته‌فا چاوره‌ش، ناشتی، گۆران، مه‌لا جه‌میل رۆژبه‌یانی و... ده‌یانی تر) هر به‌هوی پوازه‌کانه‌وه نه‌نجامدراون. واته (پواز) قایروسیکی کوشنده‌ی ناو بزوتنه‌وه‌ی کوردایه‌تیه‌و تانیستا ده‌رمانی بۆ نه‌دۆزراوته‌وه، به‌ل‌کو له‌گه‌ل گه‌وره‌بوون و پته‌و بوون و بالا‌کردنی شورشه‌کاندا پواز گه‌شه‌ی کردوه‌و بالا‌ی له‌هاوشانی شورشه‌کان به‌رزبووته‌وه... گروپی (شه‌هید له‌یلا قاسم) که (یه‌که‌م کچی کورد) بوو له‌سالی ۱۹۷۴-دا له‌به‌غدا له‌گه‌ل چهند هاوڕێه‌کی‌دا که له‌سیناره‌دران، هۆیه‌کی (پواز) بوو...

له‌به‌رته‌وه‌ی یه‌کیکم له‌و زیندانیانه‌ی له‌روژانی ده‌ستگیرکردنه‌وه تا ئازادبوونم، نازارو ناخوشتی زۆرم به‌ده‌ست پوازه‌کانه‌وه‌ چەشتوه، نه‌و رۆژو رۆژگارانه‌م بیرناچیتوه که پوازه‌کان زور به‌رووم ده‌بوونه‌وه، ویته‌و سیمای ده‌موچاویانم همه‌یشه له‌پیش چاوه‌و زۆر شه‌و خه‌ویان پینوده‌بینم و له‌تیشدا شه‌وانه‌ خه‌وم ئی تیکده‌دن. به‌داخه‌وه تا نه‌مرۆش (پواز) له‌کۆلمان نه‌بووته‌وه، بۆیه ده‌بین له‌مرۆدا که کوردستان ئازادکراوه. ده‌سه‌لاتیکی خۆمالیی کوردیمان پینک‌هیتاوه، جۆریک له‌ ئازادیمان ده‌سته‌به‌ر کردوه، له‌ژێر به‌زه‌یی داموده‌زگا سه‌رکوتکه‌ره‌کانی رژێمدا نه‌ماوین، به‌لام (پواز) ئیستا به‌شیوه‌و شینازو به‌رگ و ده‌نگ و ره‌نگینکی دیکه‌وه ئیمان راستبو‌نده‌ته‌وه، به‌ئاشکرا له‌هاوشانی دوژمنه‌کانمان دژایه‌تی نازادیمان و ده‌سه‌لاتی حوکمرانیی خۆمالیان ده‌کدن، له‌هه‌رل‌دان نازادیه‌که‌مان ئی زه‌وت بکه‌نه‌وه، کوردستانه‌که‌مان داگیربکریته‌وه، گه‌له‌که‌مان دووچاری چه‌وساندنه‌وه‌و ژێرده‌ستی بکریته‌وه...

بۆیه ده‌مه‌وێت به‌ناوی کتێبه‌که‌م به‌ (پواز) نه‌فرت له‌ پوازه‌کانی رابردوو و نیستار ناینده‌مان بکه‌م.

خوینهری نازیز، دلنیا م کاتیک کتیه که دهخویتیته وه به ناوه رۆکیدا شو ر دهیته وه، بۆت ده ده که ویت که (پواز) چۆن له جهسته ماندا یاری کردوه و ناجوامیزانه له ناخماندا کنه یان کردوه له و رۆژگاره سهخت و ناهه مواره دا، له گهل نه مانه شدا دلنیا م هه ندی که ستان له کاتی خوینده وهیدا بکه ونه گومانه وه دوورنیه به راست وه رینه گرن، به لام دلنیا م نه که سانه ی له رۆژانی ده سه لاتنی رۆژمه دا پریشکی زوولم و زۆریان بهر که ویتیت و له سیاسه تی رۆژم ناگادار بووین. به قه ناعده وه به یاداشته که مه دا رۆده چن و رۆژانی خویشان دیته وه یادو نه فره ت له پوازه کان و رۆژمی به عس ده که ن.

ئاوا ته خوازم رۆژان و سالانیک دی که ی وه کو نه و سالانه ی ده سه لاتنی رۆژمی به عس، په خه به گهل و نیشتمان که مان نه گریته وه، هیچ که سیک ئه م میلله ته نه که ویته وه ژیر زوولم و چه وسانده وه گرته و کوشتنی دوژمنانه وه...

بۆیه نه مه ش ده لیم، به داخ وه له ئینستای نازادی کوردستان و په رله مان و حکومه تی هه ریم و نازاد کردنی عیراق و رووخاندنی رۆژمی دکتاتۆری به عسدا، له زۆر که س و شوین و بۆنه دا ده بیستم و گویم لیده بیت و ده لین: نه ری پیشمه رگه و پیشمه رگایه تی، خه باتی شاخ بوون به چی و نه بهرانه وه؟!

نه ری ریکخه ستنی کۆن و نه یی ناوشارو زیندان ییوون نه بهرانه وه؟ چیا نه کردوه؟ هه ر ده لین و ده لین ته وه کردو یانه ته بنیشته خۆشه ی سه ر زمانیان، وه کو به یته که ی بله ی لیته اتوه، نابریته وه... نه گه ر جاریک به یانیکیان به دیواریکدا هه لواسی بیت، یان بلا و کردیته وه، وا حیا ب ده که ن نه وان حکومه تیان رووخاندوه، نازادی کوردستان به هۆی نه وانه وه هاتوه، بۆ هه موو پوستیک حزیی و ریکخراوه یی و حکومیی، هه ر ده بیت نه وان بن و بوون به چی، دنیا یان خواردو تیر نابن. منیش و هه موو هاوړیانی زیندانیمان، ریکخه ستنه تیکۆشه رو خاوه ن خه با ته کان، پیشمه رگه گیان له سه ر ده سه کان، به و بهر یترانه ده لین: ئیمه له پیتاوی به دینیتانی مافه کانی گه له که مان و رزگار بوون له سه م و زۆرداری و داگیر کردنی خاکی نیشتمان که مان و فره اهه مکردنی ئه م نازادییه و هیتانه دی ئه م رۆژه و رزگار کردنی خاکی کوردستاندا خه باتمان ده کرد... بۆ نه وه ی له م رۆژه دا ئیمه و ئیه و ییتا گاو یینا ک له سه م و زوولمی رۆژمه دا گیر که ره کان و سه ر کو تکه ره کانی گه له که مان، بینه خاوه نی پۆستی جۆراوجۆرو کومپانیاو پرۆژه ی هه مه جۆری نه وتۆ، که به خه و ی شه ویش نه تانده یینی، که نه وه ی له مرۆدا بۆ ئیه ره خاوه، هه رگیز بۆ ئیمه نه لواوه، ئیمه مافی خۆمانه شانازی به را بردو مانه وه، به خه باتمانه وه، به هه ول و تیکۆشان، ده ربه ده ری، نازارو نه شه که نه جی زیندان، بریندار بوون و که مه نه دما می و شه هیده کانمانه وه بکه ین، شانازییه که مان نه عه ییه، نه شوو ره یی، با سکردنیان نایه ته ناسته نگیک له بهرده می ئیه و ی بهر یتره هیچ تاکیک ئه م گه له دا. نه و کارو کردارانه ی له و رۆژو رۆژگاره دا کردو مانه، به کاری چا که مان زانیوه بۆ میلله ته که مان، له ئینستاشدا ئیه و هه ر رۆله یه کی ئه م نیشتمان هه ر کاریکی باشه بۆ

گه له کهمان و ولاته کهمان نهجامیدات، دهستخویشی لیده کهین و ئومیدی کاری باشترو سهرکهوتنی بۆ دهخوازين...! هه‌رگيز ئيمه نايينه (پواز) يک له‌به‌ر ده‌متاندا. ئيوه چۆن بۆ وه‌رگرتنی پۆستی حزبی و رينکخراوه‌یسی و حکومیی و په‌رله‌مانیسی، لاف و گه‌زاف به‌ خزمه‌تی (سهربازی، جه‌یشی شه‌عب-ی، مه‌جه‌ود حه‌ری و ته‌سنيح عه‌سکه‌ری و کوليه‌ی به‌حری و به‌عسیتی خزمه‌تکردنتان له‌ داموده‌زگاکانی نه‌و سهرده‌مانه‌داو پسپۆريتان له‌ بواری تابووری و ئیداری و سیاسيیدا ده‌که‌نه‌ پروانه‌و (سیفی) بۆ وه‌رگرتنی پۆست)، ئيمه‌ش ناچارين و مافی ره‌وامانه که (سیفی) خه‌باتی رابردوومان پيشکه‌ش بکه‌ين و داوی مافی خۆمان له‌ حزب و حکومه‌ته‌که‌مان بکه‌ين، بۆ نه‌وه‌ی قه‌ره‌بووی سالانی مانده‌ووبوونمان و ماله‌پزانیمان بکه‌نه‌وه‌.

بۆ دلگه‌رانیان ناليم، نه‌وه‌نده‌ی له‌م سهرده‌مه‌دا پیاوه‌ شانه‌ته‌کين و ماستاوچی و خۆبه‌ره‌ پيشه‌وه‌کان له‌ حزب و حکومه‌ت سه‌رودمه‌ندن، هه‌رگيز تينکۆشه‌رانی رۆژگاره‌ سه‌خته‌کان که‌لکیان وه‌رنه‌گرتوه‌.

(پواز) نه‌گه‌ر له‌ سه‌رتاوه‌ تا کۆتایی بيخوينيته‌وه‌، به‌ به‌شیک له‌ نه‌رشيفینکی (ی.ن.ک)او ميژووی خه‌باتیدا ده‌چيته‌وه‌. به‌لگه‌کانیش ده‌بنه‌ ناويته‌نمای راستيه‌کان و بۆتان ده‌رده‌که‌ويت که (رينکخراوی سليتمانی په‌مه‌گروون)او نه‌و هاوپتيانه‌ی له‌ سنووری نه‌و رينکخراوه‌و شويته‌کانی دیکه‌دا خه‌باتيانکه‌ردوه‌، چ رۆلینکیان بينيه‌ له‌ ميژووی گه‌له‌که‌ياندا!! خويته‌ری ئازيز... له‌ پيشه‌کی به‌لگه‌نامه‌کاندا که‌ به‌ناوينشانی به‌لگه‌نامه‌کان زیاتر راستيه‌کان ده‌سه‌لمين، باشت بۆتان ده‌رده‌که‌ويت که‌ بۆ کتيبه‌که‌م ناوانه‌ (پواز).

به‌ ئومیدی نه‌وه‌ی ميژده‌زمه‌و پواز له‌ کۆل گه‌له‌که‌مان و نيشتمانه‌که‌مان بيته‌وه‌، نه‌وه‌کانی نه‌مرۆ ئاینده‌مان يه‌ له‌وه‌ نه‌که‌نه‌وه‌ ببته‌ (پواز)و زیان به‌ گه‌ل و نيشتمانه‌که‌يان بگه‌یه‌نن.

فه‌رموون من و ئيوه‌ پواز

نووسه‌ر

۲۰۱۰/۸/۳۱-۳۰

سليتمانی

بهشی ید که م

نه مننه سووره که
له (۱/۲۴) موه بۆ (۱۳/۱۰/۱۹۹۰)

نسکۆی شۆرش و مهرگه ساته کان

نسکۆی شۆرش له سالێ ۱۹۷۵-۸۰، بارودۆخێکی له کوردستاندا دروستکرد، که گه‌لی کوردو به تایبه‌تی باری ده‌روونی تینکۆشه‌ران و کادیرو پیتشمه‌رگه‌و دلسۆزانی زۆر ئالۆزو ناهه‌موار کرد... هه‌وری ره‌شی ئانومیدی سه‌رتاسه‌ری کوردستانی کرده‌تاریکستان، شۆرش خاوه‌نی دووسه‌ده‌هزار پیتشمه‌رگه‌ی قاره‌مان و گیانه‌سه‌رده‌ست بوو، که له‌ژێر ناوی چه‌ند هه‌ژدا له‌ سه‌رتاسه‌ری کوردستاندا رینکخرا‌بون. جگه‌ له‌ شاره‌ گه‌وره‌کانی وه‌کو (سلیمانی، هه‌ولێر، ده‌وک، که‌رکوک)، چه‌ند شارو شارۆچکه‌یه‌ک نه‌بیت، سه‌راپای خاکی کوردستان له‌ ژێر ده‌سه‌لاتی شۆرشدا بوو... شۆرش خاوه‌نی جۆره‌ها چه‌ک بوو، توانای ئیداری و نابووری به‌هه‌تر بوو، نێزگه‌یه‌کی ناوه‌ندی به‌هه‌تر و چه‌ند نێزگه‌یه‌کی ناوچه‌یی به‌بوو... چالاکی پیتشمه‌رگه‌ له‌ هه‌موو روویه‌که‌وه‌ ته‌نگی به‌ سه‌راپا داموده‌زگا‌کانی رژیتم هه‌لچنیه‌بوو. له‌ ناکاو (به‌ پیلانیکی نیوده‌وله‌تیی که‌ له‌ دژی شۆرش و گه‌له‌که‌مان سازکرا)، بانگه‌شه‌ی نسکۆ کۆتایی شۆرش یه‌خه‌ی هه‌تره‌کانی پیتشمه‌رگه‌و گه‌له‌که‌مانی گرت، به‌ناچاری و نابه‌دلیی چه‌ک به‌ پیتشمه‌رگه‌ فرێندرا... له‌ دوورنیانیکدا قه‌تیس کراو دوو رینگای له‌ به‌رده‌مدا دانرا... ته‌سلیمبوونه‌وه‌ به‌ رژیمی به‌عس، یان سه‌ره‌هه‌لگرتن بۆ ئێران... هه‌ردوو رینگاکه‌ بۆ پیتشمه‌رگه‌ ئێجگار قورس بوون... له‌ سه‌ره‌تای کاره‌ساته‌که‌دا ژماره‌یه‌کی زۆر کادیرو فه‌رمانده‌ی هه‌تری پیتشمه‌رگه‌، که‌وتنه‌ خۆکوژکرده‌وه‌ هه‌ولمان بۆنه‌وه‌ی گۆی به‌ پیلانه‌که‌ نه‌دریت و به‌ ناشه‌تال رازی نه‌بن، بۆ نه‌مه‌ش پیتشمه‌رگه‌ کۆکرانه‌وه‌و راستی دۆزه‌که‌یان پێراگه‌یاندن، نه‌وانیش به‌وه‌په‌ری په‌روشیانوه‌ له‌ گه‌ل نه‌وه‌دا بوون هه‌تری پیتشمه‌رگه‌ بلاوه‌ی پیته‌کریت و به‌ شیوازیکی دیکه‌و به‌رنامه‌یه‌کی دیکه‌وه‌ درێژه به‌ شۆرش بدریته‌وه‌.

به‌لام یازوخ نه‌وه‌ولانه‌یان رینگه‌یی لێکراو نه‌یانیه‌شت سه‌ربگریت، له‌ گه‌ل نه‌وه‌شدا به‌داخه‌وه‌ پیتشمه‌رگه‌ به‌ره‌للاکراو درایه‌ ده‌ست چاره‌نووسیکی ره‌ش و نادیار، ناچاری ته‌سلیمبوونه‌وه‌و چوونه‌ ناو ئێران کرانه‌وه‌، به‌رپرسانو فه‌رمانده‌کان، هه‌ریه‌که‌یان شه‌رزه‌ی خویان و خه‌تران و مندال و که‌سوکاریان بوون، که‌سیان له‌ خه‌می پیتشمه‌رگه‌و کادیری حزبه‌دا نه‌مان. به‌رپرستێک نه‌ما ریتما‌ییان بکات، لێیان بیرسیته‌وه‌و رینگایه‌کیان بۆ دابنیت... نه‌یانده‌زانی روو له‌ ئێران بکه‌ن و به‌ ژبانی ئۆردو و گاو ده‌سه‌نه‌یی رازین و بچه‌ ژێر سایه‌ی رژیتمه‌که‌وه‌ که‌ نامه‌ردانه‌ پیلانی ده‌رحه‌ق کرده‌ون و له‌پشته‌وه‌ خه‌نجه‌ری ژه‌هراوی لێدان، یان رووبکه‌نه‌

عیراق و تەسلیم بێنەو بە رژیمنیک، سالتینیکە ئارەزوومەندانە، بە بیروباوەری کوردایەتییەو، لەپێناوی مافی گەلەکیدە، بەهەموو توانای دژی سیاسەتی شۆڤیتیانەو رەگەزپەرستییانەو، چەلەنگانە خەباتی کردووەو تیکۆشاوەو زیانی بە هێزی سوپایی و دامودەزگاکانی گەیاندووە، بە عەس بە یاخیبزو، بە بەکرینگراو، تیکدەر، لادەر، ئەژماری کردووەو سەیری کردووە... ئاسان نەبوو پێشمەرگەیک، کادیرنیک، فەرماندەیک، شۆرشگێڕیک، تیکۆشەرێک، وا بە ئاسایی و بەبێ هیچ زەمانەت و پشتێک بریاری تەسلیمبوونەو بەدات، لەکاتیگدا لێی روون نەبێت دۆژمنەکی دۆیتنی و ئەمڕۆ گە دەچیتەو بەردەستی چی لێدەکات؟ چ جۆرە سزایەک و مامەلەیکە لێ گەلدا دەکات؟ چارەنۆوسی چی دەبێت...؟ لەکاتیگدا دەشیان بینی بەداخەو بەپریشان، هەریەکەیان هەلپەیی خۆیانە... ئەو بەپرسانەو تا دۆیتنی، فەرمانی پێدەدان و کوێدەکردنەو دەیناردن بۆ کارو چالاکی پێشمەرگانەو دەستخۆشی لێدەکردن و لەسەر بچووکتێن هەلە لێی دەپرسینەو سزای دەدان و چەکی دەکردن، لەمڕۆدا نایانناسیت و پشتیان تێدەکات، ئەو سەرکردایەتییەو تا دۆیتنی حیسابی بۆ کەس نەدەکرد، لەمڕۆدا سەری لێشێناوەو دەسلاتی بریارینکی نەماوە.

بەراستی زۆر نەستەم بوو، بریاری ئەو بەدەیت چەکە کەت فیشەکی لی دەرەبەیتیت و شۆری بکەیتەو بچیتەو ژێر دامودەزگای رژیمنیکەو کە تادۆیتنی هەرەشەو رووخان و لەناوبردنت لێدەکرد. گران و زۆر قورس بوو، ملی خۆت بەپەتەو دەبینی و سەرشوێرێکی زۆر زۆر ناخۆشبوو... پێشمەرگە رامابوو، دۆش دامابوو، لەنیوانی ئەو دوو رینگایەدا، هەرچەند دەیهێتاو دەیبرد، سەیریدەکرد، شۆرشێک، سەرکردایەتی دۆشداماییت، نەتوانیت هیچ بریارێک بەدات، لەبیری نەماییت، هێرنیکی وا گەورەو پێشمەرگەو خاوەن چەک و جەخانەو بەتوانا، بەناچارایی چەکەکی لە شان بکریتهو، کەسینکیش نەبێت لێی بپرسیتهو هەواکارییەکی بکات و ریتمایی بکات...

منیش یەکیەک بروم ئەو (کادیڕە پێشمەرگانەو) ناو ئەو هەزاران هەزار پێشمەرگەو تیکۆشەرەو ناو شۆرش، دوا ئەوێ هەموو هەولەکانمان بەهەدەر دراو. (رێسە کەمان لێ کرایەو بە خوری)، ئەوێ پێکمان هێنابوو هەلوەشیتراپەو، لەو کات و رۆژگارەدا، من و (مامۆستا جەمال تاهیرۆ کاک حەمەرەشیدی حاجی شریفی باریکەیی) لە یەک نۆرگانی حزبییدا کارمان دەکرد، زۆر لە یەکەو نزیک بووین. لەسەر بارودۆخە کە قسەمان کرد، مامۆستا جەمال رای وابوو (باشتر وایە بگەرێنەو بۆ عیراق و خۆمان تەسلیم بکەینەو)، ئەو ئەوێ بەلاو بەشێبوو ئەوێ کە بچینە ئێران و بە کۆلەمەرگی و ژیاڵی دەسەنەیی بژین. ئێمە لەراستیدا لەگەڵ گەرانەو خۆتەسلیمکردنەو نەبووین... (مامۆستا جەمال) کە زانی هەولەکانی شەری پارتیزانی و کۆکردنەو پێشمەرگە هەلوەشایەو، خواحافیزی کردو دوا بریارەکی کەوت و گەراپەو بۆ عیراق... (من و کاک حەمەرەشید) مایەو... خێزان و مندالەکانمان برده ئێران و لە نۆردوولای (دوونوان) بەشیوەیکە کاتی جیگیر بووین، لە

دوو ئاوانهوه بریارمان دا منداله کان بنیزینهوه و خۆمان سووکبار بکهین، بهو نیازهی بچین بۆ ناوچهی (سهردهشت) و لهوێره خۆمان بکهینهینه ناوچهی (ئالان و سیوهیلی شارباژێر)، کاتێ منداله کانمان برده سهر مهرز بۆ رهوانه کردنهوه، (کاک فازل سۆزانی) نامر هێزی کهرکوک بوو، پیتی زانی و بانگی کردین و منداله کانێ پینگیتراینهوه بۆ دوو ئاوان و نهیهیشت بیانیزینهوه، دواي نهوه به پینوێستمانزانی و به مه بهستی تینگه یشتن له بارودۆخه که، به جووته به رهو (کرماشان) و لهوێره به رهو (مه هاباد) رویشتن، نهو کاته زۆری سه کردهایه تی و بهرپرسان ههر هه موو لهو دهقه ره بوون.

چهند رۆژ ماینهوه به تهواوه تی له بارودۆخه که گه یشتن، گه راینهوه بۆ ناو منداله کان، دواي گواسته وه مان له (دوو ئاوانهوه) بۆ (ئوردو و گای سه ریاس)، بریاری گه رانه وه مان بۆ عیراق دا که خۆمان ته سلیمی رژیتم بکهینهوه... بهو ماره که مه ی له نێزان و ئوردو و گاکانیدا ماینهوه، نه وه مان لی حالی بوو خۆ ته سلیم کردنهوه زۆر خۆ شتر و گونجاوتره له ژایانی ئوردو و گاو ژایانی ده سه نه یی به سه ربردن... و اما ن لیکدا یه وه نه گه ر بکه رینه وه بۆ عیراق، رژیتم نه گه ر بیه ویت لێمان پیرسیته وه سزاما ن بدات، ته نها سزای خۆمان ده دات، خێزان و مندا لمان ده توان له ناو که سوکارماندا بژین و سه رگه ردان و ده ره ده ر نه بن.

بۆیه له سات و رۆژێکی ئیجگار دژوارو ناهه مو اردا، پێمان به جه رگی خۆماندا نا و بریاری گه رانه وه مان دا بۆ عیراق... رۆژی پیتجشه ممه یه ک سه ره تای مانگی پیتج به سواری زیلێکی سوپا له (سه ریاسه وه) به رهو سنووری نێزان- عیراق که و تینه ری له (نه وسو) ته سلیم به عیراقیان کردینه وه... کاتێ به ناو دارو باخ و ماله کانێ ته ویله دا گوزه ره مان ده کرد، به رهو مه رکه زی پۆلیسیان ده بردین، هه ردو و کما ن ناخ و خه فه تی رۆژانی شوێر شمان هه لده کیتشا، به چا و یه که یه که ی بکه گانی پیتشه مرگه و حزب و ماله بهرپر سه کانمان به سه ر ده کرده وه، بیرمان لهو کاته ی ده سه لاتی شوێرش و خۆمان ده کرده وه. خه لکه که ی ته ویله مان ده بیینی کۆمه ل کۆمه ل سه یرییان ده کردین، و اما ن مه زنده ده کرد، که نهو خه لکه به کۆمه ل تف و نه فره تمان لیده که ن، سه رزه نشتمان ده که ن... ئیتمه له دلی خۆماندا و اما ن لیکده دایه وه.

له وانه شه به پیتچه وانه وه بوو ییت، خه لکه که به بینیمان نیگه ران و خه فته بار بوو بن... به هه موو که مو کو ریه کی شوێر شه وه، شوێر شه که یان به لا وه باشتر و خۆ شتر بوو ییت، له هاتنه وه ی دامو ده زگا کانی رژیتم و چا و زه فکردنه وه ی پیا وه کانی به عس، ئا لهو کاته دا که به ناو شارۆچکه جوانه که ی ته ویله دا، به رهو مه خفه ری پۆلیس ریمان ده کرد، سه یوی مال و شاخ و باخ و باختمان ده کرد، شوێتی باره گا کانمان به چا و ده دۆزییه وه، له سه دلما نه وه به کو ل ده گریاین و مر دمان به ئاوات ده خوا ست.

کاتێک گه یشتینه مه خفه ره که، چهند پۆلیسیک پیتشوازیان لیکردین، بر دیان بن بۆ لای (نامر مه خفه ر) نامر مه خفه ره که مفه وه زیک بوو، به گه رمیی پیتشوازی لیکردین... کاتێک خۆمان له به ره ده می مفه وه زیکی پۆلیسدا بیینی به زه لیلی و بیده سه لاتی را وه ستا وین، به ئیی بۆ

دەكەين و فەرمانەكانى جىبەجى دەكەين، ئارەقى شەرمەزارىي بەگياناندا دەھاتە خوارەو، ئۆتۈمبىلىكى بۆ پەيداكردين. ئەو كەلۈپەلەي كە پىنمان بوو خىستمانە سەر جىبەكەو خىزان و مىندالىش لەدواو خۆشمان بەجۈتە لە پىشەو لەگەل شۆفېرەكەدا سوار بووين، تا ئەمانە كرا، كەوتىنە پاشىنەرۆ، لەركاتەدا بەرىنگاي تەوئەلو بىسارەدا بەرەو خورمال و ھەلەبجە دەروژىشتىن... بە چاوانمان لوتكە بەلوتكەو دى بەدئ و باخ بە باخمان دەكىتلاو بەسەر دەكرەو روژانمان دەھاتنەو ياد، ديسان قولپى گريان ھەناومانى دەخواردەو، بىرمان لەو دەكرەو بۆ وامان بەسەرھات؟ بۆ واپان پى كرىن...؟ شۆفېرەكە كە گەيشتىنە ناو خورمال، كاتىك ئىمە شوئى بارەگاھەمان بىنى و ھەستى كرى، لەگەل قولپەناناندا فرمىسك بەچاوانماندا دىتە خوارەو، وتى دەتانبىنم زۆر بىتاقەت...؟ بىتاقەت مەبن... ھەر ئىو لىتان نەقەوماو، كورد ھەر ھەمووى لىتى قەوماو... جاران سەرىكمان ھەبوو، ئەوئىش شۆرپش بوو، ئىستا ئەو سەرھەمان نەماو كورد ئىستا بىسەر بىنكەس ماوئەو... بارەو ناكەم ئەم ھەزەو زۆر بخايەنىت... خەفەت مەخۆن و ھىوادارم بە سەلامەتىي بە كەسوكارتان شادبەنەو، مەشترىن ھەزە باشەو خراپ نىيە لە ئىستادا، ئىتر نازانم دواتر چى دەبىت، بەو قسانەو گەيشتىنە ناحىە سىروان و زۆرى نەخاياندا گەيشتىنە ناو ھەلەبجەو بردىنى بۆ قايمقامىيەت، قايمقام لەوئى نەبوو، دەوام تەواو بووبوو، پۆلىس چو ناگاداريان كرى... ھات پىشسوزىي لىكردىن و مۆلەتى داين كە شەو بچىنە مالە ناسىاويك و بەيانى رەوانەي سلىمانىمان بكات...

بەيانى روژى ھەينى ديسان بەجىيىك بەرەو سلىمانى كەوتىنە رى... بەرىنگاي ھەلەبجەدا بەرەو سەيدسادق و ھەربەت و سلىمانى رىمان دەكرى، بەدرىژايى رىنگاكە بىرەو رى روژانى شۆرپ و پىشەمرگايەتىمان دەھاتەو يادو دەستمان بە دەستماندا دەدا...

بەيانى روژى شەمە بەيەكەو بەو نووسراوئى قايمقام بۆيكرەبووين، چووين بۆ (سەرا)، لەكاتى چوونە ژوورەماندا، لەناو دەرگاي سەرادا، لوتمان تەقى بەلووتى برادەرىكدا، كە ئەوئىش ھەكو ئىمە لە دەرەو بوو، لەناو سەرا دەھاتە دەرەو... لەجىياتى بەخىرھاتنەومان... بە پۆزو لەخۇبايىبون و دلخۇشىيەكەو وتى: ئەو ئىوئەش ھاتنەو...؟! (كاك ھەمەرەشىد) وتى: بەلا... ئىمەش ھاتىنەو... وتى: لام سەيرە ئىوئە ھاتوونەتەو!! كاك ھەمەرەشىد وتى بۆ ئىمە نەيەينەو بۆ نەدەبوو نەھاتىنايەتەو...؟! ئەي ئەو نىيە تۆش ھاتووتەو...؟ يان تۆ ئەركاتەش لەدەرەو بووى ھەر لىرە بووت...؟ ئەو ھەلوئىستەم ھەرگىز لەبىرم ناچىتەو، كاك ھەمەرەشىد تا كۆچىشى كرى، ھەموو جار دەيگىزايەو... ئەوئەم ھەر لەبىرە كاتىك بردىانىنە مونەزەمە ئەركاتە لە شوئى ئىستاي شارەوانىدا بوو... يەكىك لە بەرپرەسەكانى بەعس لەو شوئىتە قەسى بۆ دەكردىن و وتى: (ئىمە لۆمەي خەلكە نەخوتىندەوارەكە ناكەين، كە بە نەزائىيان كەوتىبونە دواي ئەو ھەلخەلەتار و ياخيىو و بەكرىنگىراوانە. ئىمە لۆمەي ئىوئەي خوتىندەوار دەكەين، كە چۆن دوايان كەوتىبون...؟ وتى: (ئىمە ئومىد دەكەين لەمەودوا

يېرى بېكەنەۋە بېنە كەسىنكى باش و خزمەتى سەۋرەۋە ھۆكۈمەت و حزب بېكەن، جارىنكى تر رىنگاى ھەلە نەگرنەۋە... ئەۋە بەچاۋى خۇتان يىنيتان بەرپرە كانتان بۆكۈى چوون و چىيان بەۋ خەلگە كىردۈۋە شۆرش و حزب و ھۆكۈمەت چەند بەھىرەۋە دىلۋزە بۆگەلى كوردەۋ چۆن لىتان خۇش بوۋە. لىتان ناشارمەۋە ئەمجارەۋا شۆرش و سەركىدايەتى لىتان خۇش بوۋە... ئەگەر جارىنكى تر ھەلە بېكەنەۋەۋە رىنگاى خراپ بېگرنەۋە، حزب و شۆرش چىتان لىنېكات ئۇبالى بەملى خۇتانەۋە لۆمەى «سەۋك سەدام» نەكەن...).

نەدەگرا ئەوێ پیتمان راگەیندرا، ملکهچی بین

دوای چەند رۆژێك و بەتەر و ابوونی كاری خۆتەسلیمكردنەوه، لەگەڵ (كاك) حەمەرەشید) دا لەیەك جیا بووینەوه. ئەو گەڕایەوه بۆ (باریکە) بۆ مالى باوكی خۆی و منیش چوومەوه بۆ مالى (كاك) خۆم... لەگەڵ ئەوێ لەباری دەروونییدا لە حالێكی زۆر خرابیدا بووم، (زەینەب) دووگیان لەكاتی منداڵبووندا بوو، بێ جینگار شوین و بەخۆمان و منداڵەكانمانەوه لەیەك ژووردا بووین... ناوماڵ تەنها ئەوەمان هەبوو، كە لە نێزانەوه لەگەڵ خۆماندا هیتابوومانەوه. باخەڵ چۆڵ و بێپارە، نانخواردن و حەوانەوهمان لەگەڵ دایكەم و كاكەم و برائەسم و منداڵەكانی و میوانیاندا بوو... منداڵ رۆژانە خەرجییان دەویست، لە باخەلی چۆڵ خەرجی چۆنیان بەدەمی؟! جارچارە (كاكەم) لەگەڵ منداڵەكانی خۆیدا، خەرجی رۆژانەیی دەدان، (دایكیشم) دەیزانی حالی من چۆنە، بۆیە بە بەردەوامی دەستی بە زەینەب و منداڵەكانەوه بوو. (محیدینیش) ژنی نەبوو. مووچەیی هەبوو. كەمتەر خەمیی نەدەكرد بەردەوام چاری لە زەینەب و منداڵەكان بوو... بەو هەموو بێ حالییهوه، شەو و رۆژ بیرم لە دواڕۆژی خۆم و پرسینەوهی رۆژم دەكردهوه. دەبیت بە نیازی چی بیت لەگەڵماندا بیکات؟ رۆژانەش بەردەوام لە خزم و كەس و هاوڕێیان و دۆست و ناسیاو میوانم هەبوو، دەهاتن بۆ بەخێرهاتنەوه و دلدانەوه... ئیترانێك بە تەنها لە حەوشەكەدا دانیشتیووم، كاتێكزمانی لە دەرگا درا، كە دەرگایان كردهوه، سەیرمكرد (مامۆستا جەمال تاهێ)، بە رووگەشیی و پێكەنینەوه خۆی بە حەوشەكەدا كرد، منیش بەپیرییهوه چووم، باوەشمان بەیەكدا كرد، بە ئارەزووی خۆمان یەكمان ماچ كرد، بەسەر یەكدا شۆزبووینەوه ئەو ئیوارەیم بەو رۆژهاتە پێش چاو، كە دوو مانگیك لەوه پێش كە هەرس بوو، بە ئەمری واقع و مامۆستا جەمال بەدوای بیریاریهكیدا من و كاك حەمەرەشیدی بەجیهێشت، بانگی كردینە لاهو و تی: (من دەرۆمەوه بەقسەم بکەن با هەرسێكمان بەیەكەوه بگەڕێنەوهو لەیەك دانەبڕین)، ئینە بەگوتیمان نەكردو ئەویش لەكاتی گەڕانەوهیداو لەكاتی خواحافیزیدا لە (دەرگا شێخان) باوەشمان بەیەكدا كردو شۆزێکی باوكمردووانەمان بەسەریهكدا كرد...).

هەردانیشتین، كەوتە قسەكردن بە گەشبینیهوه باسی بارودۆخەكەیی بۆ كردم، لە قسەكانیدا سەرزەنشتی هەندێ لە برادەرانی كرد، كە نەزانانە بە دەنگی دەزگاكانی رۆژنەوه دەچن و زانیاریان لەسەر شۆرش و برادەرانیان دەدەن... كۆمەلێك ئامۆزگاری و رێنمایی وردی كردم، پێی راگەیاندم كە گۆی بۆ قسەیی هیچ كەسێك نەگرم، ترسێشم نەبیت، چونكە دامودەزگاكانی رۆژم زۆر بێسەرەو بەرەن و هیچ زانیاریهكی ئەوتۆیان لەسەر شۆرش و دامودەزگاكانی نییه... هەر لەو دانێشتنەماندا مژدەیی ئەوێ دامی، كە هەر لە ئێستاهو لە هەولی خۆ رێكخستەوهو كۆكردنەوه، بۆ ئەوێ لە زووترین كاتدا شۆرش جاریكێ دیکە بەرپا بكەیتەوه، دوای دانێشتنێكی دوو سێ سەعاتیی زۆر شتم بۆ رووبووهوهو لە زۆر شت

تینگه یستم، هیواو ئومیدئیکی زۆر له دلمه چه کهره ی کرده و هه بریاری ئه وه مان دا له یه کتر بینین بهرده و امبین و ناگامان له یه ک بیت و به هیتینی و له سه رخۆ بهرنامه دابریژین... به لا، ههروامان کرد، کاتیک بریاری دامه زرانده و هه گواستنه و هه بۆ پارێزگای کوت دهرچوو... پیش ئه وه ی بڕۆم (مامۆستا جه مال و مامۆستا عه زیزو فه همی قهره داغی) م بیني و رێ و شوتی چۆنتی کار کردنه مان دارشت... له پشوی نیوه ی سالی (١٩٧٦) دا مامۆستا عه زیز له عه زیزیه و منیش له قه زای هه ی بووم، کاتیکمزان مامۆستا عه زیز په یدابوو... نامه یه کی مامۆستا جه مالی بۆ هیتابووم، دوو شه و لام مایه و هه زۆر لایه مان تاو و توێکرد، ئه وه ی له و بارودۆخه دا ده کرا به لیتی کردنیم دا... ((به لا، ئه وه بوو هه ر ئه و رۆژی بۆ یه که مجار (مامۆستا جه مال) و به دوایدا ئه و دوو تیکۆشه وه ی دیکه م بیني، ئه و هه ره شه یه ی پیاره که ی به عس لینی کردین، خستمانه په رۆیه کی شری پیسه و هه به روویمان دا دایه و هه جارینکی دیکه ریبازی شۆرش و به رپا کردنه و ایمان گرتنه و به ر... به لام به شتوازو بهرنامه یه کی نوی شۆرشگیریی))، له م نووسینه م دا به پتووستی نازانم به دهورو درێژی به خه یاتی سیاسیی و کاری رینگخستن و چۆنتی کار کردنی رۆژانه و سالانه م دا شۆربمه و هه، ئه و ده هیلمه و هه بۆ هه لینکی دیکه و بابه تینکی دیکه... به لکو ده مه ویت پیش گرتنم به کورتی باسبکه م و له و روانگه یه و هه مرگه ساتی هه ره س و هه لگیرسانه وه ی شۆرش به کورتی باسبکه م، که (یه کیتیی نیشتمانیی کوردستان) رابه رایه تی ده کردو (کۆمه له ی رهنجده رانی کوردستان) بالینکی گرنگ و داینامه یه کی په ر رۆیه ی پیکهیتانه و هه دامه زرانده ی (ی. ن. ک) و به رپا کردنه وه ی شۆرش نۆیخوازی گه له که مان بوو... له و بارودۆخه سه خت و پرمه ترسیانه دا، که و تنه مشوور خواردن و بهرنامه دارشتن، بۆ کۆکردنه و هه گرتنه و هه رینگخستنه وه ی تیکۆشه ران و خه باتگیران و جۆشده انه و یان بۆ خه بات و هه لسانه و، نه بهردانه له ناوه و هه دهره وه ی کوردستان له ماوه یه کی که م دا توانییان په یوه ندیی به سه دان کادیرو پیتشمه رگه ی نه به زیوه بکه ن و رتیکیان بخه نه و هه سازو ئاماده یان بکه نه و هه، بۆ مه یدانی شۆرشگیریی، ئه وه ی له ناوه وه ی کوردستان بۆیان کرا کردیان و ئه وانه شی له دهره وه ی ولات بوون، به سه ره رشتی (هه قال مام جه لال) کۆیان کردنه و هه له کات و ساتینکی گونجاو دا بانگه شه ی دامه زرانده ی (ی. ن. ک) و هه لگیرسانه وه ی شۆرشیان کرد...

له و قۆناغه دا (خاله شیهاب) و ژماره یه ک له هاوڕێیانی کۆمه له، به نیازی چونه دهره و هه له عیراق، به ره و ئیران رۆشتن له ناو ئێراندا له لایه ن رژیمی شاده ده ستگیر کران، پاش ماوه یه ک ناجوامیزانه ته سلیمی رژیمی عیراق کرانه و هه، ((ئه و کۆمه له کادیرو تیکۆشه ره که بوونه په که م ده سته ی زیندانی سیاسیی شۆرش نۆیخوازی گه له که مان... له دادگایه کی نا عادیلانه دا بریاری له سێداره دانی (خاله شیهاب و جه عفهره و ئه نوهر) دراو ئه وانی دیکه ش به زیندانی کردن هوکمدران))، ئه و کۆمه له تیکۆشه ره، رۆله گه لینکی له خۆ به رده و بوون، بیتاکانه شانیان دایه ژیر باری که و تووی گه ل و شۆرشه که مان، به دوژمنانیان سه لماند، که کورده شۆرشه که ی

به هیچ هیتۆ شیتوازیکی سه رکوتکه رانه داناساکئی و خهفه ناکریت... دواى مهرگه ساتی
 نه نفال و سووتماککردنی کوردستان و تیکشکانی هیتۆ پیتشمه رگه، به هۆی چه کی کیمیایی
 و هیتۆشیکى بهربلاوى سوپا و جاشهکانی رژيمه وه، هیتۆ پیتشمه رگه ناچارى پاشه کشه کرا بو
 ببنووری ئيران و ناو ئيران.

سالى (١٩٨٨) وه کو سالى (١٩٧٥) وابوو، ئه و سهردهمه چۆن (ئارام) هاورپێکانیان دواى
 (خاله شيهاب) هاورپێکانی، نه ترسانه هاورپێکانیان گرتە وه و ریکیانخستنه وه و ریکخستنیکی
 پۆلایینیان له ناو شارو شارۆچکه کاندایه پیکهتیا و به ریکخستنه توکمه یه ترانیان بانگه شه ی
 شۆرشى نوێ بکه نه وه... له سالى (١٩٨٨) دا به هه مانشینوه نا ئومیدیى بووه هه ورێکی چلکن
 و به رى سامالى کوردستانی گرتە وه... ئا له و رۆژگاره دژواره دا سه رکردایه تی (ی.ن.ک)
 به به رنامه یه کی دارپێژراو بو دانه پرانی شۆرش له خه لک و جه ماوه رى کوردستان و له به ر
 دوور که و تنه وه یان له شارو ناوچه کان و جینگیربوونیان له سه ر سنووره کان و دروستبوونی
 گرتی زۆر بو ریکخستنه کانى ناو شاره کان له رووی په یوه ندی کردنه وه... بۆیه بریاریان
 دا که (ریکخراوى سلیمانی) له و سهردهمه دا، له شینوه ی سه رکردایه تی ناوخۆدا، نه رک و
 کاره کانى شۆرش و ریکخستن و سه رپه رشتی کردنی مه فره زه کانى پیتشمه رگه بگریته نه ستۆ،
 هاورپێکانی ریکخستنه کانى ناوشار، وه کو چۆن هاورپێکانی کۆمه له له سه ره تای دامه زاندى
 (ی.ن.ک) وه له لگه رسانه وه ی شۆرشدا به سه رپه رشتی شه هید (ئارام) نه رکی قورسیان گرتە
 نه ستۆ، ریکخراوى سلیمانی ش دواى نه نفال هه مان نه رک و کاریان که و ته نه ستۆ، جوامیرانه
 شانیا ن دایه ژیر بارى گرانیى شۆرش و هه موو توانایان خسته کار بو ئه وه ی هه وری ره شی
 نا ئومیدیى به خه بات و ململانیى به رده وام به روه یتنه وه...

ئەنفال و رىڭخستنى ناوشارەكان

دەۋى ئەنفال، رۇڭم لە رىڭگى داسودەزگا سەركۈتكەرەكانىيە، كە دەيانىنى شالەۋى ئەنفالىن سەركەۋتى بەسەر پىشمەرگەدا بەدەستەتارە، ھەموو بىنكەو بارەكانى ھىترى پىشمەرگەو شۆرش دەستىن بەسەرداگىراۋە، خاپوور كرەون، چالاكى پىشمەرگە كىكرەۋە... ھەموو گۈندەكانىن تەقاندۈرەتەۋە پانتايى گەرميان و ھەموو دۆلى قەرەداغ، شارباۋىر، ھەورامان، پىتجوين، دۆلى جافەتى، ناۋچەى ئاغجەلەر ۋە چەمچەمال، ھەر ھەموو خاپوور كرەون و لەگەل خاكدا تەخت كرەون، خەلكەكەى يان ئەنفال كرەۋە، يان لە ئۆردۈۋەگى زۆرەملىدا نىشتەجى كرەون، لە ھەلەبجەو سەوسىتان و ئاغجەلەر ۋە سەكرەو گۆتەپەو شىخ ۋە سانان بەچەكى كىمىيە مەرگەساتيان دروستكرەۋە، خۇيان بەسەركەۋتو دادەنا، بەوردى چاۋدىرىى جومجولى ناوشار و رىڭخستەكانى ناوشارەكانىن دەكرە، بەنەيازبون كە بە بەرنامە ئەنفالى رىڭخستەكانى ناوشارەكانىش بىكەن... بۇ ئەم شالەۋەشىان جەختيان لە پىاۋە ئەلقە لەگۈنەكانىن دەكرە، كە ھەول بەدن بە ھەرنەختىك بوۋە سەردەۋى رىڭخستەكانىن دەستەن.

بۇ ئەمەش بە زەبرى پارەو نىمىيازاتى جۇراۋجۇر، توانىيان خۇفرۇشان بىخزىننە ناۋ رىزەكانى رىڭخستەنەۋە، ئەنجامەكەى بەۋە شكاىەۋە لە سەردەتەى ۋەرزى دوۋە و سىنەم و كۆتايى سالى (۱۹۸۹) ۋە سەردەتەى سالى (۱۹۹۰) دا ژمارەيەك تىڭكۆشەرى ناۋ رىڭخستەكان و مەفرەزەى پىشمەرگە، كەۋتە بەر شالەۋى دەزگانى ئەمەن و نىستىخباراتى رۇڭم، (گۆرانكارىيەكانى ناۋ عىراق و ناۋچەكەۋە پەلاماردانى ھىترى ھاپەيمان و شەپرى (عىراق - كۈەيت) وايكرە، (كە ئەم كۆمەلە تىڭكۆشەرش بىنە دوا دەستەى زىندانى سىياسى شۆرش و (ى.ن.ك-))، مىنىش يەكىك بوۋە كەۋتە بەر ئەم شالەۋە لە رۆژى (۱۹۹۰/۱/۲۴) لەلەين دەزگانى ئەمنى سلىمانىيەۋە دەستگىركام... لەم شالەۋى ئەنفالەدا، بەھۆى كەسە خۇفرۇشەكان و پۈزەكانى ناۋ رىڭخستەكانەۋە، لەگەل گرتنى ھاپرىئاندا، چەند شىۋىتىكى كارى نەيتى و شىۋىتى شاردنەۋە ھەلگرتنى بەلگەنامەكانى رىڭخستەن و شۆرش كەۋتە بەردەستى دۆژمەن، ئەگەر بلىم زۆرىيەى زۆرى ئەرشىفى رىڭخستنى ناۋ شار بوۋ، بەلاتانەۋە سەرنەبىت، لە ناۋياندا چەند نامىرتىكى چاپكرەن و فۆتۇكۆپىيان تىدابو.

لەم خۇفرۇشانە بوۋە مەردەزەمە بەسەر ھاپرىئانەۋە، لەناۋ ئەمنى سلىمانى و مەحكەمەى سەۋرە، تاۋانبارانەو پىشمەرمانە دەھىترانە سەرمەن و دەپۈرە شاھىدو نامەردانە بۇيان دەسەلمانەن كە ئىمە لە رىڭخستەكانى (ى.ن.ك) دا كاردەكەين... چى لەۋە سەمتەرە پىاۋ لە رۇژانى ژيانى سىياسىدا لەگەل كەسانىكدا كار بىكەيت و كارت لەگەلدا بىكەن. مەمتانەت پىيان بىت و ۋەكە تىڭكۆشەرو ھاپرىيەكى خاۋەن بىرە بارەر ھەلسۈكەۋتى لەگەلدا بىكەيت، نەيتىيەكانت بزانىت، ئاگادارى جومجولى رۇژانەت بىت، شارەزەى مال و ناۋمالت بىت،

خیرانت بناسیت و نهو هاوریانهی له هیله کانتا کارده کهن ناویان بزانت، به لام نا نهو پیاوه له ژیرهوه نهو نهو نامهرده و نهفسنزم و خوفروشیبت له پیتاوی مهره بایه ک و چه رده یه ک پول و پاره و پله یه کی وه زیفیی و دهستکه و تینکی کاتیی، دهست له گه ل پیاوانی ده زگا کانی رژیمدا تینکه لاو بکات، که به حیساب نهویش له دژی سیستمه که ی و ستم و زورداریی خه بات و بهر خودان ده کات، به لامه وه هیچ عه یب و عار نییه نه گهر بلیتم نییه لهو شالاوی گرته ده رووبه پرووی، نهو دیارده قورس و ناجوامیزانه یه بووینه وه... چونکه نهو دیارده یه تهنه رووبه پرووی نییه و ریزه کانی رینکخسته کانی (ی.ن.ک) نه بوو بوو وه، دیارده یه کی نامو و سه سوو رهیتنه نه بوو... به لکو دیارده یه ک بوو، به بزوتنه وه ی شویشگیژی و سیاسیه کانی عراق و کوردستان و تهنه ت له خوره لاتنی ناوه راستیشدا، له دامه زرانندی ده و له تی عراقه وه دروستبوونی جولانه وه ی سیاسی له عراق و کوردستاندا بوو بوو دیارده یه کی زه ق و ناشیرین و بوو بوو وه یه ک بز سترکردن و ئالوزکردن، تهنه ت راوهستان و هه لو ه شانده وه ی چهن دین حزب و رینکخراوی سیاسی، راسته وخو به فته تاره تی بردوون و دوژمن زه فهری پی بردوون... نه م دیارده یه به داخه وه نه گهر له ناو ریزه کانی کومه لهو (ی.ن.ک) و هیزی پیتمه رگه دا هاتبیته ئاراهه، جینگای سه رسوورمان نییه.

(ی.ن.ک) هه موو ده زانین له بارود خیتکدا هه ره سی به هه ره س هیتاوه، که زوریک لهو کادیرو پیتمه رگه و بهر پیرانه ی شویشی نه یلوول له گه ل هه ره سی شویشدا زوور به یان به ته واوی رووخابوون... بهر چاویان به ته واوی تاریک بوو، لانه دۆزی سه شویشیان ده کرد، هاوریانی کومه لهو (ی.ن.ک) به مه به سستی کوکرنه وه ی زورترین و باشترین که س لهو شویشگیژانه لییان نزیکه ده بوونه وه قسه یان بز ده کردن و داوا ی به شداریکردنی شویشیان لیده کردن، بهو نیازه ی نه گهر هه ر پیاوینکی شویشگیژ بتوانیت رازی بکریت له سیاسه تی رژیم خو ی به دوور بگریت و سۆزینکی به لای شویشدا هه بیت، هه لینکی سه رکه وتوو دراوه...

کاتیک شویش بهر پیاووه، له هه موو بواره کانداه و ته گه شه کردن و له کوردستاندا په لپوژی هاویشته، ده واوی ره شی ناو میتدی به ته واوی سووتیترا، خه لکانینکی زور له هیزی پیتمه رگه کووونه وه بوونه پیتمه رگه... هیزی پیتمه رگه ریک خراو چالاکیی و خه باتی پیتمه رگانه گه یشته ئاستیک، که له زور ناوچه ی کوردستان، بنکه و پاره گای به ناشکرا تیدا دانرا. به سه دان خه لکی دلسوزو کورد په ره ره له گوندو شاره کان هه لیانده دا له ریزه کانی رینکخستندا رینکبخرین و بینه نه نام... کار گه یشته نه وه ی رینکخسته نهیتیه کانی ناوشاره کان فراوان بوون و نۆرگانی جیاجیا دروستکرا... گومانی تیدا نییه له رینکخستینکی را فراواندا له کاتیکیشدا شویره که و هیزی پیتمه رگه تووشی شکست و باری نا هه موار بوویت، دوژمنیش به هه موو رینگایه ک و به زهبری پول و پاره به به رده وامی له کنه کردندا بوویت، بهانه ویت و نه مانه ویت له کهسانی نهفسنزم و خویشاویز خوفروش به ده ره نابیت... چ له ناو رینکخسته نهیتیه کان و چ له ناو هیزی پیتمه رگه و نۆرگانه کانی

شۆرشدا... لە کاتێکێشدا بەم شێوەیە باسی ئەو دیاردەیە دەکەین، نایبێت ئەوەش فەرامۆش بکەین و لە بیرمان بچێت... رۆژنێکی وەک رۆژنێکی بە عەس، کە خاوەنی دەسەلاتنێکی رەهاو سەرمايەییەکی نابووری بە هیترو دامودەزگای جۆراوجۆرو شارەزا بوو، خاوەنی بێکەییەکی فراوانی حزبی، سوبایەکی پرچەك، پۆشتە و پەرداخ، تیزو تەسەلی راهینتراو و شەرکەرو بە هیتزو پەرورەدە کراو بوو... بێنگومان پلانی هەمە جۆری بۆ سەرکوتکردن و لەناو بردن و رازیکردنی نەیاران و لەخستە بردنیان دارشتوو، هەموو رینگایەکی گرتوو تەبەر، بۆ ئەوەی نەیارەکانی بیهێت بکات و لەدوا جاردا لەناویان بەریت، بۆ ئەوەی تەمەنی حوکمرانیی و دەسەلاتی رۆژبە رۆژ درێژ بکاتەو...

رۆژنێکی بە عەس کە پیلانی لەناو بردنی شۆرش و گەلی کوردی بە رینگای شالۆوەکانی ئەنفال و کیمیاباران و خاپوورکردنی کوردستان دارشت، توانی شۆرش لە قالب بدات و پێشمەرگە داغان داغان بکات و مەرگی بە کۆمەڵی کردە نەریت و شەرمی لە هیچ یاسا و رێسایەکی نێودەوڵەتی و مەرزایەتی نەکرد (١٨٢) سەدو هەشتاو دوو هەزاری لە خەڵکی کوردستان بە پێش چاوی دنیای مەرزایەتی و ئەنفال کرد، (پێنج هەزار) مەرزای کوردی لە چەند چرکەییە کدا لە شاری هەلەبجە بە گازی کیمیایی قەلاچۆ کرد، رۆژنێک لە پێتوای مانەوی دەسەلاتی حوکمرانیدا ئەو رینگایانە بگریته بەرو بریاری قەڵەو کردنی گەلیک بدات... نێر چۆن بە هەزاران هەزار دینار لە رینگای دەزگا سەرکوتکەرەکانییەو تەرخان ناکات و خەرج ناکات بۆ کڕین و لەخستە بردن و هەلخە لە تاندنی خەڵکی نەزان و کەمفرسەت و ناکاڵا، دانسی تاوانیان بە مفتی بۆ ناریت و نایانکاتە خۆرە ناو رێکخستنی حزبی نەیارەکانی؟ بۆ ئەوەی بیانکاتە پوازی دارە ئەستوورەکانی رێکخستن؟ رۆژنێک ئەنفال و جینۆسایدی میللەت و نیشتماننێکی کردبێت، چۆن هەول نادات ئەنفالی رێکخستەکانی بکات؟ بۆیە لە وەرزی دوو هەمی سالی (١٩٨٩) دا بە بەرنامەییەکی درێژخایەن و لەسەر خۆ ئەنفالی ناوشاری دەستپێکرد، بە هۆی پوازه کانهوه توانی هاوپی «(گمۆ)، (مامۆستا ئەحمەدی سەناغە)، (هاوپی شەمال)، (حەمە رحیم حەسەن)، (مامۆستا ئەحمەد عەلی)، ئە وەرزی سێهەمدا (عەتای حاجی ئەحمەدو حەمە زاهیر توفیق)و لە وەرزی چوارەم و کۆتایی سالدا (هاوپی پۆلا)، (وەستا بەکری دارتاش)، (پەسەند)، (کامەل سابێ)، (هاوپی ناکۆ)، (کارزان ئیسماعیل) و (ئەردەلان عومەر)یان دەستگیر کرد، چەند مەفرەزەییەکی پێشمەرگەش کەوتنە کەمینی جاش و پیاوانی رۆژمەو دەستگیر کران، هەر لەو سالدا لە رێکخستنی پێشمەرگەیی حزب و لایەنە کوردستانیەکانی دیکە کەوتبوونە بەر ئەو شالۆوە، ئەم شالۆی گرتنە درێژە کێشاو لە سەرەتای سالی (١٩٩٠) دا لە مانگی یەک -دا توانییان (هاوپی بەراران)، (عەبدوڵعەزیز عومەر)، (هاوپی پیرمە گروون)و (جەباری حاجی رەشید) لە بۆسەییە کدا دەستگیر بکەن و بەدوایاندا ئەم تینکۆشەرانی ناو ریزەکانی رێکخستن لە سلیمانی و کەلارو هەولیز بخەنە بۆسەیانەو لە دەزگاکانی ئەمنیان توند بکەن.

هاورپريان ((سامان مه لود، ماموستا شيخ عزيز محمده، علي صالح، سالار محمده، شيخ عه بدول، موحسن حه مه نه مين، ماموستا نه حمده صالح، ماموستا جه مال عزيز، عه ريف تالب، حه مه تاهيري شيخ مه محمود، ماموستا محمده دي مه لا حسين، كاكه زياد، ماموستا شيخ عوسمان عه بدول، كامه راني مه لا عزيز، علي شه هيد محمده، به ختياري عومهری نه وليه، فهره يدون دارتاش، رزگار محمده و بنده))، له دوو مانگدا له ده زگای نه منی سليتمانی تووندمان بکه ن، له گهل نهو شالاوهی نيتمه دا ژماره يه ك پيشمه رگه ليزه و له وي كه وتبوونه بوسه و كه ميني دوژمنه وه و ژماره يه كيان له نه منی سليتمانی زيندانيي كرابوون، له وانه: (فخره دين عه بدوللا، محمده رؤستم، د.مه محمود كاكه برا، سه ركوت فايه ق، كه مال سادق، مه لا به كر...).

نه گهر به ورديی سه رنج بدين نهو كه سه گيراوانه، زوره يان كه سانی ئاسایی نه بوون، پيتان سه ير نه بيت زوريك له هاورپريان له پيش گرتنياندا و له سالانی خه باتياندا له نزيكه وه يه كتريان ده ناسی و له نوزگانه كانی ريځخستندا به يه كه وه كاريان كردبوو، ئاستی ريځخراوه پی يه كتريان ده زانی. پله و شويتی كار كړدن يه كتر و مالی يه كتر شاره زابوون... خيتران و مندالی يه كتريان ده ناسی... بويه ده ليم نهو هاورپريانه نه گهر له كاتی لينكولینه وه و پرسينه وه و سزاداندا، تنه ها يه ك له سه ر يه ك قسه يان بكردایه، به س بوو بونه وهی هر هه موومان سزای له ناوبرد نمان به سه ردا بده ن... يان نهو هاورپريانه به پیتی سالانی خه باتی چند ساله يان و كار كړديان له گهل هاورپرياندا له نوزگان و چالاكیيه كاندا، ده يان هاورپريان ده ناسی، له گه لياندا كارو خه باتيان كړدبوو، خوراگرو به توانا نه بوونايه و گالته يان به نه شكه نجه و قسه كانی پياوانی ده زگای نه من نه كړدایه، ناوی تينكوشه رانيان بدر كاندایه، نه منه سووره كه و نه منه كانی ديكه ش له سليتمانی جينگيان تيدا نه ده بووه و هر هه موو پرده بوون له تينكوشه رانی ريځخستنی ناوشاره كان.

سەردانی تەینال و شەرتکی ناخۆش

(نیزامەدین گلی) یەکتە بوو لەو زیندانیانەی کە لەسەر (حسک) گیرابوو، پاش مانەوی ماوەیەک لە ئەمنی سلیمانی نازاد کرابوو. (حەمدی) برای ھاوریمان بوو، دەستی بوو بەبۆنەیی بەربوونی براکەییەو بە نیازبووین سەری لێبەدەین، پەییەندیەکی زیاتر لە گەل (مامۆستا رەئوف بێگەر) دا بوو. پێی وتبوو کە دین، وا بێت شەو بێتەنەو... لە رینگای مامۆستا رەئوفەو ناگادار کرابوو، کە دەچین بۆ سەردانی، ئێوارەی ۱۹۹۰/۱/۲۳ دواى تاقیکردنەری وەجەیی یە کەم لە گەل (بێگەر) دا لە قوتابخانەو سواری تەکسیەکی بووین بۆ گەرایی (سەعیدی تەها کۆیی)... بەفر وەرە وەرە دەباری... لە گەرایی کە (کاک) شیخ رەزای شیخ کەریمی سەنگاو) لەسەر مەوعید چاوەروانی دەکەین، دەمانویست تەکسیەکی بۆ بازیان و تەینال بگرین... بە شەرفی ھەر تەکسیەکیان دەوت، زاتیی نەدەکرد بەو بەفرەو بەو درەنگانە لە گەلمان بێت، لەبەر مەترسیی رینگاکەو گەرانیەو، دیار بوو تەکسی ئەو ناوێش لەوێ نەماوون تا پڕۆنەو... دۆشدامین... چی بکەین...؟ دوو قات پارەمان دەدا بە ھەر تەکسیەکی لە گەلمان بەتایە... کەسمان بۆ رازی نەدەکرا، کاتیگمزان (سەدیقی حاجی محەممەدی شاناخسەن) بەخۆی و تەکسیەکیەو پەیدا بوو، سەدیقی مالیان لە ئۆردوگای بائەجان بوو، پورزای برازاکانم بوو، کە ئێمەیی بینی، ھات بۆ لامان، وتی: خێرە وابەم درەنگانە لێرە راوەستان؟ وتم: چاوەرێتی تۆ بووین، وا خوا ناردیتی... ئێمە بە نیازین بچین بۆ تەینال و تەکسیمان دەوێت... دیارە تۆ دەگەریتەو، وتی نەشگەریتەو لەبەر ئێرە ھەر دەگەریتەو، فەرموون سوارین، سە قۆلی لە گەل سەدیقی سواربووین، کەوتینە رێ... سەدیقی، وتی: ترسی تاسلوجەم ھەیە، بەفر گرتیبیتی و سەرنەکەوین، بەفر زۆر بەباشی دەباری، گەشتینە تاسلوجە ھیشتا بەفر رینگاکەو نەگرتبوو، سەرنەکەوین بەرەو ئەللای و بازیان، لە تەکسیەکەدا بە ئارەزووی خۆمان قسەمان دەکرد، جار جارەش بێگەرد وەرەو رینگای گۆرانی دەکرد، کە گەشتینە بازیان بە سەدیقمان وت بەیانی وەرەو بە شوێنماندا، وتی: سەعات چەند بێم باشە؟ وتم: سەعات ھەشت بۆ ھەشت و نیو بێت زۆر باشە، قەدەر نەبێت و بەفر رینگاکان نەگرتەو دڵنایان بەیانی لاتانم، لە ئۆردوگای بازیان لە ئاستی مالی (شیخ سەعیدی شیخ حەممە سەلحی مەیدان)^(۱)ی مەیدان راوەستان، ئەو کاتە (شیخ سەعیدی) مالا کەوێ لەو ئۆردوگایەو، کاکە رەزا چو بە شوێنیدا و ھات و سواربوو، لە تەینالیش چوونە بەرمالی مامۆستا (نەجیب)^(۲). کە ھاتە بەر دەرگا وایزانی میوانی ئەوین، (کاکە رەزا) وتی: سوار بە

۱ - شیخ سەعید لە کاتی راپەڕینەکاندا شەھید کرا، پیاویکی دڵزۆو کورد پەروەر بوو.

۲ - مامۆستا نەجیب خەلکی گەرمیان - دوزخو رما تەو بوو، مامۆستایەکی خاوەن بیروباوەری کوردایەتی و رووناکبیریکی باش بوو، لە سالانێک پێش ئێستا کۆچی دواوی کرد.

دهچين بؤ مالى (حهمدى) ميوانى نهوين، به فر په يتا په يتا دهبارى و كه لوى گهوره گهوره دههاته خواره وه، گه يشتینه بهر مالى (حهمدى). ماموستا نه جيب دابهزى و له درگاي دا، هاتن به دهمانه وه، كه دابهزين ويستم پاره بدهمه (سدیق)، وتى: مه مدهرى كه به يانى هاتمه وه، هى ههردوو سه ده كم به به كه وه بدهرى، كه چووينه ژووره وه (بينگهرد) پرسى همدى كوا...؟ وتيان هيشتا نه هاتووه ته وه، چووينه ژوورى ميوان، ژوورى چى، وه كه سه سه و ابوو. سه لاجه يه كه بوو بؤخوى، له وه نه ده چوو نهو ساله ناگرى تيدا سووتايت، نه مانده زانى چؤن دانيشين، (بينگهرد) بانگى نهو كورپى كرد كه به ده ننگمانه وه هات، وتى: كاكه دوو سى سؤبه مان بؤ بيته، (بينگهرد) وتى: به زاتى خوا و ايزانم نه مشه و كلگمان ره قده بيت... سه يركن له م هه موو شه وه چ شپه ويكمان هه لپژارد؟ له سهرما يه كه سه يرى يه كمان ده كرد، ماموستا نه جيب وتى: كاكه مالى ئيمه گهرمه با بچينه وه بؤ نه وي، كاكه رها وتى: دان به خؤتانا بگرن بابزانين همدى ديتته وه؟ نه گهر نه هاته وه، ده چينه وه بؤ مالى ئيره.

كه ورتنه سؤبا هيتان، دوو سؤباو هيتهرينكى كارهبايان هيتا، له م قسه و گه ده شانه دابووين، همدى په يدا بوو. بينگهرد وتى: كورپى باش ده عه تيشمان ده كه يت و خؤشت نايه يته وه، وتى: باوربكهن له زؤر ده مينكه وه بهر پتوهم، خؤتان ده زانن ده ربه نديخان دووره و ريگه له بهر به فر زؤر خراپ بووه، داواى لتيووردنتان ليتده كم كه دواكه و تتووم، زؤرى نه خايند ژوور گهرم بوو، سفره ي داخست و به نارده زوومان رازا به وه...

مهزه به دواى مهزه دا داده نرا، بينگهرد وتى: شيخ محهمه د شوى تويه، به نارده زووى خؤت مهزه بخؤ، ئهمه ي بويه به من وت له خواردنه وه دا مهزه م زؤر ده خواردو هه موو جار پيتان ده وتم شيخ محهمه د خواردنه وه بؤ مهزه خواردن ده خواته وه، همدى هه ر نه مديو و نه مديو ده كرد، بينگهرد وتى: كاكه وهره دانيشه، با سهرو پينك بخؤينه وه، مه گهر پينك گهرمان بكاته وه، ههركه سه به نارده زووى خؤى پينكى تينكرد، همدى وتى: نه مشه و شوى خواردنه وه و قل و ماسيه، هه ر هه مووى تاماده كراوه و برنجى كورد ييشى له گه لدايه.

بينگهرد پينكى هه لگرت و وتى: ياللا براده رينه با سهرو پينك به بؤنه ي نازا دكردنى كاكه نيزامه دينه وه به كويزايى چاوى دوژمانان، هه لبه دين... له پشوو پينكى يه كه م ته و او بووين، وتم: بينگهرد نه مشه و شوى (ماملى) يه به ده ننگه زوولا له كه ت ده ست پى بكه، پينكى دووه مى هه لدا و وتى: له چاوى ماملى و ده ستي به و ره وركرد و ورده و رده بؤى هه لسا، كاتينكمان زانى سهرو قاپ ناوى قل به پارچه ي باله وه له به رده مماندا دانرا، بينگهرد له گه ل مژى ناوى قلدا ده ننگى بؤ هه لپرى و ئيمه ش له سه رخؤ چه پله مان ليتده داو له گه ليا ده مانوته وه، شه و بوو به شه وى خؤمان، بينگهرد وتيه وه شوى تويه، به نارده زووى خؤت مهزه بخؤ، همدى وتى: بؤ وا به شيخ ده ليت...؟

وتى: كاكه شه وه به ينى خؤمانه، لاي ئيمه به مهزه خؤر ناسراوه، له گهرمه ي زهوق و خؤشى و گؤرانيدابووين و تاو نا تاو ينك مهزه ي ديكه له بالى قل و شيشى گؤشت ده هيترا،

جار جاره شیخ سعید بۆ ییڭەردی دەسەندەو، بەراستی دەنگی ئەویش ئیجگار خوشبو، بەجوتە کردیانە شەوی (ماملی)، ئەوان دەیانوت و ئیمەش لە بەرخۆمانەو بەسووکیی بۆمان دەسەندەو بەسووکیی چەپەلمان لێدەدا، سەرمانان بیرچوو، لە گەل ئەو شدا قەمەلە کانمان دانە کەندبو، کاتێکمانزانی لە دەرگا درا، حەمدی چو بە دەم دەرگا کەو بە گەل حەمدیدا (دوو زرتە بۆزی ریشن) بە دوو کلاشینکۆفی حەفتاو پیتجییهو خۆیان بە ژوردا کرد، لە گەل سەلامیانداو بەبێ تەوقە کردن و فەرموو کردن یە کسەر دانیشتن، حەمدی تینگەیشت بە هاتنیان زۆر قارس بووین، وتی: ئەو (کاکە) شیخەو برای کاک شیخ عەزیزی چۆلە کە، ئەوی تریش خۆمانە، کەوتە تاریفکردن و دەسفکردن بەوێ کە زۆر پیاری باشن!! خەلکی ئەم ناوچە یە گیانیان بەمانە!! کاکە یە دەم هەموو کەسێکەو یە!! هەر کێشە یە کە هەبێت یە کسەر بە دەنگییهو دەچن و چارەسەری دەکەن! ئەگەر کەسێک خوانە خواستە گرفتێکی هەبێت بە خۆیان چارەسەرنە کەیت، یە کسەر کاکە شیخ بە رنگای (حاجی عەبد) فریای دەکەوێت و چارەسەری بۆ دەکات! (حاجی عەبد) قەوی رەت ناکاتەو هەرچی بویت بۆی جێبەجێ دەکات، بەراستی زۆر زۆر پیاری چاکن! لە گەل ئەم قسانەدا، دوو پەرداخی بۆ دانان یە کسەر پینکیان تینکردو دەستیان بە هەلدانی پێک کرد. مەزە زۆریان بۆ دانان، بە شیش گۆشتیان بۆ دەهیتان، ئیمەش وەکو خۆل و دۆ بە سەرماندا بکەیت، هەر هەموومان لە شوێنی خۆمانەو چووین و ورتەمان لێرا، تاقەتی مژگی پینکیشمان نەما، ییڭەردو شیخ سعید لەو زەوقی (ماملی) یەو هاتنە سەر سفرو هەمووشتیان بیرچوو، نووکتەو قەسە خوش و چەپەلو ورتە نەما، کپ کپ و بەبێ دەنگی دانیشتبووین، ییڭەرد رنگای سەراوی گرتە بەر، ئیمەش یە کە بەدوای یە کدا، حەمدیش بۆتەوێ ئەوان بیتاقت نەبن و هەست بەبێتاریی ئیمە نەکەن، لە یە کپی قەوی بۆ دەکردن و پرسیاری لێدەکردن و باسی چاکەو پیاهەتییانی دەکرد، ئیمە وەکو گۆرتمان بۆ بژمیریت وابوو، لە دلی خۆماندا دەمانوت (پیاوی خائین خۆی چییەو پیاهەتی چییە؟) ئیمە دەمانناسین و دەمانزانی کیت و چین و دەکەن، زیاتر لە دوو سەعات دانیشتن پیش هەلسانیان خواردنیان بۆ هیتان و نانیان خواردو لەجیاتنی ئەوێ دەست و دەمیان بشۆن، بەچمکی پشپتەکانیان دەست و دەمیان سەری و سەرو دوو چایان هەلقوراندو رویشتن... حەمدی لە گەلیان چوو دەرەو.. زیاتر لە چارە کە سەعاتیک لە گەلیاندا راوێستا، کە هاتەو ژوورەو، ییڭەرد وتی: ئەوێ برا ئەم زرتە بۆزانە بەم شەو لە کوێو پەیدا بوون و ئیمەیان دۆزیو؟ شەو کە یان لی تینکداین، دەسفکردنەو. ییڭەرد جنتوێکی بە شیخی کاکیان دار بەسە کە داخست، زانی حەمدی پیتی خوش نییە. بەراستی ئەو شەو ئەگەر ئەوانە نەهاتنایە شەوێک دەبوو لە شەو هەرە خوشە کانمان، ییڭەرد وتی: هەلدەن بە کوێرای چاری دوژمنان و خۆفرۆشانی دژی گەلە کەمان، وتی: کاکە حەمدی ئەمانە چۆن دەبێت پیاری چاکن؟ ئەمانە بوونەتە پوازی دارو دیانەوێت بمانبەنەرە، ئەمانە گیاکە لەو خۆرن، ئەمانە چاوساغ و دەستکێشی دوژمنن، دەبێت لە هەر شوێن بیانبنیت

نه فريه تيان ليېكهيت، نه مانه راوه پيشمه رگه ده كهن، نه گهر وا نه بن (حاجي عهبدای پياوې
 رژيم چون گويې بۆ قسه يان ده گريته؟ تو كه كاكه نيزامه دين گيرا، توانيان هيچت بۆ بكن؟
 بهري بده؟ دلنيام نا، له بواوه پره دام هولييان داوه باري گرانتر بكن، ليت تينكنه چيت نه مانه
 ده توانن له روژنيكدا سه د كس به گرت بدهن، به لام هه رگيز ناتوانن يه ك شوان به ربدهن، وتي:
 ياللا، بز به پيني خوي و مهر به پيني خوي و جنيويكي به خوفرؤشان دا.

حه مدي وتي: نان ناماده به بيهين؟ كاكه رها وتي جاري ماومانه با ته واپين و با تو له ي
 نه و دوو سه عاته بكهينه وه. ماموستا نه جيب وتي: من ده رومه وه، بينگه رد وتي: له نيمه
 زياتر نيت، نايتت برويته وه شه و له گه لمان بخه وه نه مشه و توش وه كو نيمه يان ره قده بيهته وه
 يان گهرم ده بيهته وه.

سه ر سفره پاكر كرايه وه، خواردن ريز كرا، گوشتي قه ل، برنجي كوردي، ماسي برژار،
 به راسيتي نه و خواردنه ده قى داينه وه، دواي نانخواردن به ريز جينگا داخرا، بينگه رد وتي: من
 و شيخ محهمه ده قه مه له داناكه نين، سه رمامان بيت به م زستانه چاك ناينه وه، سزپاكان
 لا بران، ته نها هيتره كه مايه وه، به ياني كاتيك حه مدي هات و هه ليساندن خه به رمان
 بسوه وه... وتي: نان و چا ناماده يه، دواي ده موچاو شؤردن نان و چايي به يانيمان خوارد،
 سه عات بوو به هه شت سديق ديار نه بوو، چاره وانيمان كرد، تا هه شت و نيو هه ر ديار
 نه بوو، له سه عات نو له مالي حه مديه وه به سه ر نه و به فردها به ره و سه ر شه قامي سه ره كي
 (سليتماني - كه ركوك) كه ويته ري به نوميدى نه وه ي له ريگا سديقمان پيده گات، هه رچه ند
 حه مدي بۆ نيوه رؤو دواچار ماموستا نه جيب و شيخ سه عيد هه ر هه موو خولقيان كردن
 بۆ مانه وه مان بۆ نانخواردن نيوه رؤ، نه مايه وه، گه يشتينه سه ر ريگاي سه ره كي و سديق
 هه ر ديار نه بوو، به سه ر شه قامه كه دا به ره و سه ر پرده كه ملمان نا، ده شتي بازبان و چياكاني
 ده وروبه ري سه راپا به فر دايوشيبوون، به رگيكي سپي هاوداماني پوشيبوو، ره شايي به ده ره وه
 نه بسوو، چه مي بازبان به ناو نه و به فردها وه كو ره شماريكي قه ترانيي لرفه لرفي بوو، چه ند
 سه رنجت له و به فرده نه و چه مه بدايه، ليتي تير نه ده بوويت، پرده كه مان بري، گه يشتينه
 لاي چايخانه كه، له به ري خواره وه شه قامه كه چه ند ته كسيه ك راهه ستا بوون، خه لكيش
 به ديار يانه وه وه ستابوون.

(شيخ سه عيد) به خاوه ن ته كسيه كاني وت: ته كسيه كمان ده ويت بۆ سليتماني... نه م
 سي نه فهره ن. وتيان: تا نيتا له سليتمانيه وه ئوتؤمبيل نه هاتوه، چاره ري نه وه ين، بزاني
 ريگا كراوه ته وه؟ شيخ رها وتي: سه ر ده كه وين و ده رؤين تا كوي برمان كرد، بينگه رد وتي:
 ياللا... هه ر نه رؤيشته به پي ده رؤين، سواربووين لاي نؤردووكاي بازبان (شيخ سه عيد)
 دابه زي، ئوتؤمبيله كه مان تاكه ئوتؤمبيل بوو، به و شه قامه دا به ره و سليتماني پروات و
 له سليتمانيشه وه ئوتؤمبيل به ره و روومان نه ده هات. به ئاساني گه يشتينه نه للايي و به
 تاسلوجه شدا به ئاساني سه ركه وتين. به پرووكاري سليتمانيدا شؤرپووينه وه، بازگه كه له بهر به فر

راينه گرتين، له دوورياني دووكانه وه ئوتۆمبيل دههات، ئيمهش تهنه ئوتۆمبيل بووين له تاسلوجهوه بيشنه خوارهوه، له تاسلوجهوه تا راپهريڼ كيشه مان نه بوو، له ولاي راپهريڼه وه سهيرمان كرد ريزي ئوتۆمبيل وهستاوه، يهك ئوتۆمبيل جووله ناكات، نه فهره كان دابهزيون و زوريان به پي به ناو نهو به فردها كهوتبون نه رڼ به رهو سليمانى.

ئوتۆمبيله كهى ئيمهش له ريزي نهو ئوتۆمبيلانه راوهستا، دابهزين، تينگه يشتين ئوتۆمبيل ده رناچيت، به شوفيره كه مان وت: سوپاس، ليڙه وه ئيمهش به پي به رهو سليمانى ده رزين، (شيخ رهزا) پارهى ته كسييه كهى داو به پي كهوتينه رڼ. كهوتينه به فرشيلان به لاهانه وه رزوينكى زور خوش بوو، ده مڻ سالبو به فرى وا نه بارى بوو، ههستان به خوشيه كى زور ده كرد، به بىنگه ردم وت: من بويه حزم له سهردانى همدى بوو، بونه وهى ههوالى هه ندئ براده رمانى لى وه رگرم، چونكه نيزامه دين له نه من بووه، دلنيام لهو براده رانهى ئيمهى بىنيووه. زور لام ناخوشى بوو، نهو ملوزمانه مان لى پهيدا بوون، شه وه كهيان لى تينكددين، نه وهى من ده مويست پي نه گه يشتم.

بىنگه رد به ئاره زوى خوى جنيويكى سرهوانده (كاكه شىخى)، شه و به ده دم قسه كردن و گالتهو گه په وه گه يشتينه لاي (باخى به ختيارى) ته كسى راوه ستابوو، ته كسييه كمان بۆ سه رچنارو ناوشار گرت (شيخ رهزاو بىنگه رد) له سه رچنار دابهزين و منيش بۆ ناوشارو له (شه قامى كاوه) دابه زين، شه قامى كاوه له سالانى (۵۹-۶۰) ده كان ده چوو. توه وهى به فرو ليتوانليتو ناو به قه راغى شه قامه كه داو شۆر بوونه وهى چلووره به چه ترى سه ر دووكانه كان و شه پزلى ناو به سه ر شه قامه كه داو چۆراو گهى سه ربانه كان دههاتنه خواره وه، تيشكى خوريش وه كو زيويكى زاخاودراو بريسك و هوږى بوو. له ناستى مزگه وتى هه لاجه كان دابه زين و قه يسه رى نه قيب خوت بگروه هاتم.

قهیسەری نه قیب و به یانی (۱۹۹۰/۱/۲۴)

هەرچوار دەرگای قهیسەرییه که کرابونەوه. له دەرگای لای هەلاجه کانهوه خۆم به قهیسەریداکردو گه یشتمه بهر دووکان، وهکو رۆژان به یانی باشیکم له دووکانداره کانی دراوسینم کرد، بهو به یانی باشه دووکانداره کانم به ناگاهیتایهوه، به دهم به خیر هاتنهوه دووکانه کهم هەلدایهوه، (قادر)^۱.. درهنگ هاتی.. (ئه نوهر)^۲.. خەمی دواکهوتنه کهتم بوو.. (والی)^۳.. من بزاتم مامۆستا نه مشهوه له ناوشار نه بووه.. (مامه رهشه)^۴.. لینی گه پین با دووکانه که به کاتهوه.

تازه گه یشتبوومه ناو دووکانه که، سه یرمکرد هەر دووکانداره له دووکانه که پهوه باسی گه ره کی خۆیان و به فره که ده کات، کاتی کمزانی (مامۆستا سامانی شیخ سالح)^۵، که مامۆستایه کی موحازربوو، رۆژی پیشوو پیش رۆیشتم بانگم کردو کیلی ئیداره م دایه بۆنهوهی که وهجهی دووم تهواو بوو، سه رمیترۆ دۆلابه که کۆیکاتهوه، په یدابوو، وتی: جگه لهوهی کیله کانم هیتاوتهوه، بۆ دوو شتی دیکهش هاتم. یه کهم: دویتنی دوا ی رۆیشتمی تۆ، له مونه زهمهوه ته له فۆنیان کردو دوا ی تۆیان کرد، منیش وتم: بۆ پرسه چوهوه بۆ دهرهوهی شار، ئیشتان چیه؟ دوا ی میلاکی مامۆستاو ژماره ی خوتندکاریان ده کرد، وتم: هیچ نییه رۆژانه ته له فۆنی وا ده کهن. دووم: پیش نیوه رۆ دیمهوه به شویشتا، ده چینهوه بۆ مالی خۆمان نانی نیوه رۆ به یه کهوه ده خۆین، برنجی کوردی، فاسۆلیای لامیامان هیه به گۆشتی گوێره کهوه، هەر نهو رۆی (کاک حه مه نووری حاجی نه حه مه دی گه رمیان و کاک حه مه ره شیدی حاجی شه ریفی باریکه یی) په یدابوون. پرسیا ری شه ویان کرد که له کوێ بووم؟ که وتم: له تەینال و بازیان بووم، پینان خوش نه بوو. وتیان: ده بوو نه چوویتایه. له راستیدا تینه گه یشتم بۆ نه وه یان وت. وتیان: به یانی عه سه ره که ی دین به دواتا ده چین بۆ (عه ره بت) شهو میوانی (عوسمانی حه مه نه مین)^۶ (عوسمان سه رسپین) و شهو ناگه رینهوه، جگه له خوشحالیان به

۱- قادر فەتاح: دووکانه که ی به رامبه ر دووکانه که مان بوو خەلکی گوندی سه رزه له.

۲- ئه نوهری حاجی فایه ق: دووکانه که ی به رامبه ر دووکانه که مان بوو، خەلکی گوندی (دووکانی قه ره داخ) بوو.

۳- والی حاجی سالح: دووکانه که ی به رامبه ر دووکانه که ی قادر بوو، خەلکی گوندی (دوکه رۆی قه ره داخ) بوو.

۴- ره شید حه مه ن: دووکانه که ی به رامبه ری قادرو به ته نیشتی والیه وه بوو، خەلکی (قه ره داخ) بوو پینان ده وت (مامه ره شه).

۵- سامانی شیخ سالح: خەلکی به که ره جویه، به لām له سلیمانی داده نیشتو مامۆستای موحازرو وانە میژووی ده وته وه.

۶- دوو هارینی زۆر خوشه ویستم بوون، زۆربه ی شه وانێ هه یینمان له مالی یه کتر به سه ره ده برد.

۷- نه میش یه کیتک بوو له هارییکانم و به ییروباوه سه ر به (حزبی شیوعی) بوو. دانیشتمان به یه که وه زۆر

بـرـیـنی به فره که شتیکی تریان نهوت، کاتی نیوه پروان له گهل دوو کانداره کانی دراوسیمدا، دوو دور، سنی سنی، هه مورو نیوه پۆیه که ده چوپین بۆ نانخواردن (والی و نهوهر) وتیان: ماموستا نه چین نان بخزین؟ وتم: نه م نیوه پۆیه له گهل تانا نابم، ده عه وتم... (ماموستا سامان) هاتهوه، په ردهم به دوو کانه که دا گیتراو به (قادر)م وت: ده پۆم ناگات له دوو کان بیت، خه مت نه بیت نازۆم تا (والی و نهوهر) نه گه پینهوه، له سه ر شه قامی کاوه سواری تاکسیه که بووین بۆ گه ره کی ماموستایان و مالی سامان،

چووینه ماله وه، وتی: نان پینگه یوه؟ (نیشتمان) وتی: ناماده یه بۆتان تیکه م؟ سامان: بۆ نا. سفره راخرا و نان تیکراو به یه که وه نانمان خوارد، به په له سه رو دوو چامان به سه ردا کرد، چووینه سه ر شه قامی ماموستایان و ته کسیه که گیاندینییه قوتابخانه، کاتبه کان و 'ماموستا هوشیار' و چند ماموستایه که هاتبوون و له نیداره دانیشتبوون، به گه یشتنمان بۆ ناو ژووره که ده ستمانکرد به ناماده کردن و جیا کردنه وهی ده فته رو پرسیاوی تاییکردنه وه ماموستاکان، هه ریبه که یان به شه ده فته ری خۆی وه رگرت و به سه ر ژوورو هۆلی تاییکردنه وه دا دابه شبوون (ماموستا ره نووف بینگه رد) هه ر هات بیتاقه تی شه و بوو. وتی: نه گه ر ماموستا هه یه من دامه نی، ماندووم و ده پۆمه وه، تاییکردنه وه نه بوایه نه ده هاتم، نه و رۆشت، ته نها ده فته ره کانی ماموستا (قادری شیخ عه بدولر حمانی) خاله م مابوو، هه ر دیار نه بوو، پاش ده ده قیقه ناچار ده فته ره کانم دا به ماموستایه کی دیکه. دواي تینه پربوونی نیو سه عات په یدا بوو... که پیم وت له به رته وهی دره نگ هاتی ده فته ره کانم دا به ماموستایه کی دیکه پیی ناخوشبوو، تووره بوو، وتم: حه قی تووره بوونت نییه، تاییکردنه وه وه کو وانه وتنه وه نییه، ده بیت له کاتی دیاریکراودا ناماده بیت، نه گه ر نا ناتوانم، نه که له به ر تو له به ر هه چ که سیک تاییکردنه وه دوا بخرم، له کاتی که دا ئیمه به دوو وه جبه تاییکردنه وه ده که ین، به تووره یی رۆشته وه، وه جبه یی به که م ته وایو بوون، پاش وه رگرتنه وهی ده فته ره کان، ده فته رو پرسیاوی وه جبه یی دوو هه مان دابه شه کردنه وه به سه ر ژوورو هۆله کاندایه شبوون و خویتند کاران هاتنه ژووره وه قوتابخانه هیتو ربووه وه.

بوو، مالی له عه ربه ته.

۱- خیزانی ماموستا سامانه، به داخه وه ماوهی چند سالی که نه خوشیی که نه فتی کردوه.

۲- هوشیار به گ: جیگری به ربو به ربی ناوه ندیی زانستی بوو.

لە ناو ژووری ئیدارە قوتابخانەدا ئەنفا لکرام

لە گەڵ کاتبەکان و (مامۆستا ھۆشیارادا خەریکی ریکخستنی دەرھەرو پرسیاری رۆژی دوازی بووین، تاقیکردنەوی ئەو وەجەبە وانە (مامۆستا ھۆشیار) بوو، وتم: بۆ ناچیت بەسەر خۆتەندکارەکاندا بگەڕیت؟ وتی: با ماوەیەکی پێ بچیت دەچم.

لەسەر کورسی و میزە کەم دانیشتبوو، بەبێ لەدەرگادان، دوو کەس خۆیان بەژووردا کرد، بەجۆریکی سەیر ھاتنە ژوورەو یەکسەر روویان کردە بەردەم میزە کە من، یەکیکیان ئەسمەریکی مامناوەندی نە بالابەرز نە بالا کورت و ئەوی دیکەشیان قە لەویکی تینکسەرایی سەر رووتاوی نەختیک سوورکار بوو، پەبێ ئەوی سەلام بکەن، پرسییان بەرپۆ بەر کیتە؟ فەرموون، منم، تۆ (شیخ محەمەدی)؟ بەلا، فەرموون دانیش! دانایشین، دوتنی تە لەفۆنمان بۆ کردیت... لێرە نەبویت، راستە چووم بۆ پرسە، فەرموون چێتان دەویت؟ میلاکی مامۆستا کانتان چەندەو چەند خۆتەندکاران ھەیە؟ میلاک تەنھا ئەم مامۆستایەمان ھەیە، ئەویش (معاون مدیر) ئەوانی دیکە ھەر ھەموویان مامۆستای موحازرن، جاریکی دیکە وتم فەرموون دانیش، نا، دانایشین، خۆتەندکاریش سەر جەمەتان دەویت یان بەپیتی پۆلەکان؟ وەلامیان نەدایەو، ھەندیک ئیشمان پیتە، لە گەلمان وەرە دەرەو، با سەر میزە کە کۆکەمەو، دەرگای دۆلابە کە داخەم، پتووست ناکات، کلیلە کانم دانا، میزە کەم بە پەرشوبلاوی جیتەنلا.

وتی: مامۆستا ھۆشیار ئەو کلیلە کە ناگات لەسەر میزە کە بیت، پرسیارەکانی لەسەر، وتی: خەمت نەبیت. لە گەلیان رۆیشتم... کە لە دەرگای ژوورە کە چوینە دەرەو، ویستم بیانبەم بۆ ناو قوتابخانە، وتیان با بۆلای دەرەو برۆین، لە کاتی رۆیشتمان بە رارەو کە دا خستیانمە بەینی خۆیانەو، ھەستم کرد وەکو ئەملاو ئەولام لێ بگرن وابوو، پیتش ئەوی بگەینە بەر دەرگای ھۆلی چوونە دەرەو، ھەریە کە بیان دەستینکیان گرتەم، کە گەیشتنە ھۆلی چوونە دەرەو، یەکیکیان وتی: وامانزانی راتکردووە، بۆ رادە کەم؟ یەکیکی تریان وتی: دەچین بۆ مۆنەزەمە کۆبونەو ی بەرپۆ بەرەکان ھەیە، نیو سەعاتیکت پیندەچیت، بە دەم قە کردنەو، قۆلیان بادام و لە دەروازە دەرەو بەسەر قادرمەکاندا بە پەلە بردیانمە خواوە، ھەر ئەو ئەندە لە دەرگای ھەوشە کە چوینە دەرەو، سەیرمکرد بە رازیلیەکی سوور راوەستارە، دەرگای دواوەیان کردووەو سواریان کردم، ئەسمەرە گەنم رەنگە کە ئۆتۆمبیلە کە ی لیدە خووری، تینکسەرایی کەش لە پیتشەو دانیشتبوو، دووانیش لەملاو لەمەرەو سواریبوون، یەکیکیان دەمانچە یەکی لەسەر بناگووین دانا، یەک ورتەت لە دەم دەرچیت کە للە ی سەرت ھەلە گەرم.

شەقامى شارو بىر كىرگەنە

ھەر ئەۋەندەى سوارىيان كىردىم و كەۋىتەنەرى، ئۆتۈمبىلەكە ۋەكو گوللە دەرىچو. لە چاۋتروۋكانىكىدا فولكەى سىجن ديارنەما، تىنكسەراۋەكە وتى؛ برادەرەكانت لامانن، ۋەلامم نەدايەۋە، دووبارەى كىردەۋە، برادەرى چى؟ ئەۋان بەر رۆشىتنە خىزايە بە شەقامى سىجن، قەنات، كانىسكان و ناۋ عەقارىدا رىئاندا كىرد، منىش كەۋتمە بىر كىرگەنەۋە، ئەمە چى بو؟ بىز كۆيىم دەبەن؟ دەيىت چى بوويىت؟ برادەرى من كى بىت لاي ئەمان بىت؟ دەيىت بۇ كۆيىم بەرن؟ ئەمان وتيان دەچىن بۇ مۇنەزەمە. بەدەم بىر كىرگەنەۋە تاۋوتوئى ئەم شتە كۆتۈپەرەدا، دوا سەرەنجەم بە ئەمبەرۋ ئەۋبەرى شەقامەكاندا دەدا ۋەكو بۇ دواجار خواخافىزىيان لىنكەم ۋابو، كە لە ئاستى مۇنەزەمە تىپەرىن، وتم: نەتائوت دەچىن بۇ مۇنەزەمە؟ يەكىنكىيان وتى؛ ئا... دەتەبەين بۇ لاي ھاورىكانت مېۋانى ئىنەن، بەناۋ عەقارىداۋ بە تەنىشت حامىيەداۋ بەرەۋ ئەمەنسورەكە ملىاننا، لە دلى خۇمدا وتم: ئەمىرۆ ئەۋ رۆژە بوۋ لىتى دەترسام، چۆن كەۋتمە داۋەكەۋە، ديارە لە دويىتۈۋە بەدوامدا دىگەرىن. گەشىتنە ئاستى ئەمەنسورەكە، بە كۆلانىكىدا لاياندا، لەناۋ كۆلەنەكەدا قەمسەلەيەكى عەسكەرىي مفاۋىرىيان دا بەسەرمدا، لە چركەساتىكىدا كىردىانم بەناۋ ھەۋشەى ئەمندا، كاتىكەمزانى ئۆتۈمبىلەكە راۋەستا، ھەر لە ئۆتۈمبىلەكەدا بە پەرۋىيەك توۋند چاۋيان بەستەمەۋە، لەدواۋە كەلەبچەيەكىيان كىردە دەستم.

شەوی (۲۴-۱/۲۵/۱۹۹۰) و دۆزەختىكى سارد

دايانىبەزاندەم، ھەر ئەۋەندەم خۇشبوۋ گەياندانمە ئەۋ شىۋىتى تاۋان و رىشەكىشكردىنى مرۇشە، بەناۋ غەلبە غەلبىنى زۆردا دايانبرومە پىش، پەلەيان لىدەكرەم، ھەستەم دەكرە، چەند كەسك لەملاۋلا دوام و پىشەۋەم دەرۋن، گەيەنرەمە شىۋىتىك و رايان ۋەستانم، ۋەكو گەلەگورگىنىكى برىسى چۆن ئاسكىنىيان بىكەۋىتە بەر دەست و دەم. ئاۋا تىم وروكان، كەۋتەنە پىشكىنى گىيانم، چەند دەست ھەريە كە لەلەيە كەۋە، گىيان و گىرفانىمى دەپشكىنى، بەنارەزۋويان گىرفانم نەمابوۋ دوۋجار و سى جار نەگەرىن، قۇندەرەكانيان داكەندەم، گۆرەۋىيەكان و ناۋ قۇنەرەكانىشەم گەران، ھەرچى لەگىرفانەكانەدابوۋ لە پارەۋ دەفتەرى بەرباخەل و تەلەفۇن، قەلەم و ناسنامەۋە ۋەرقەۋ كىلىل و مەدالىاۋ دەسرو بە سەعاتى دەستىشەۋە ھەر ھەمويان دەرھىتار برديان و دەرپىكەشمان بەوردى پىشكىنى، كە لەۋ كارەيان بوۋنەۋە، پالىنىيان پىتەنام، يەك لەترەم دا خۇم نەگرتايەتەۋە بەدەمەيا دەكەۋتەم، دايانمە پىش لەبەردەم دىۋارىكداۋ روۋ لە دىۋارەكە رايانگرتەم، بە شەقىك و كىتلىك بە گەرمى بەخىرەتەنەن كىردەم، ھەستەم دەكرە يەك دوۋ كەس بەدىارمەۋە راۋەستان، ھەستەم كىردەم كەسك ھات، لىيان پىش، نەۋە؟ گوتىم لىتوۋ بەسۋوكىيە ۋەتە: بەلا، ئەۋە. ئەۋ كاتەي گىرام قەلەۋبوۋم، كىشەم (۸۸) كىلۋ دەبوۋ. ئەۋەي لام ۋەستابوۋ، فەرمانى پىتەم دانىشەم، دانىشەم، ۋەتە: ھەلسەرەۋە، ئەم دانىشەن و ھەلسانەۋەيە بەشەقەرە كىردىانە ۋەرزىشكى سەعاتى، دىاربوۋ سەرەتەي جىزىك بوۋ لە ئەشەكەنچەۋ شەرى دەروۋنى، مەن لەبەرئەۋەي قەلەۋبوۋم، پانتۆلم لەپىتەدابوۋ، بەۋ ھەلسان و دانىشەن زۆر ئازارم خوارە، بەتايەتەي لەكاتى ھەلسانەۋەكاندا. دۋا ئەۋ ۋەرزە ناخۇشە يەكك پىتە ۋەتەن، بەۋ موحاجەرەيەۋە بىبەستەنەۋە، بە كەلەبچەكەۋ بە زىجىرىك بە ناسنى موحاجەرەكەۋە بەستىانمەۋە، ماۋەيەك بەۋ بەستارەيەۋە بە موحاجەرەكەۋە مامەۋە. ھەستەم دەكرە جموۋجولىكى زۆر لەۋ ناۋەدايە، جارجارە دىاربوۋ، ھەر بۇ نارەزۋو شەقىنىيان تىپەلدەۋام يان كىتلىكىيان دەدا بە پىشەمدا، قاچم تەۋاۋ سىرپوۋ، پىشەم خەرىكىبوۋ دەتەقى، دەستەم بە كەلەبچەكەۋ زۆر ئازارى دەدام.

بە مەزەندە زىاتر لە سى سەعاتىك بەۋ ھالە مامەۋە. گوتىم لىتوۋ يەكك فەرمانى دا بىكەنەۋە. كىردىانمەۋە. بەپال و بەشەق و كىلا تىرەۋاندەن دايانمە پىش، بردىانمە شىۋىتىك رايانگرتەم، بۆن ساردىنىكى زۆر ناخۇشى لىدەھات، بۆ يەكەمجار گوتىم بە مۇسقىق زەرەزى زىجىرە كىلىل ئاشنا بوۋ، ھەر ئەۋەندەم زانى دەرگا كرايەۋە. بەپالنىك و كىتلىك لەۋ دەرگايە كىردىانمە ژورنىكەۋە، كەلەبچەكەيان لە دەستەم داكەندە، چاۋيان كىردەمەۋە، خىر دەرگا كەيان داخست و زەرەزەكە رۆشەت، لەۋىدا تىنگەشەم ئەۋ مۇسقىقا ناخۇش و نەگىرە ناھەنگى كىردەۋە داخستى دەرگاكانە.

لەبەرئەۋەي چەند سەعاتىك بوۋ بە راۋەستان و بەستەۋە ماندوۋيان كىردىۋوم، دانىشەم،

که و تمه سه رنج دانی ناو ژووره که، در پیری دوو مه تریک و پانیسی مه ترو نیویک ده بوو، به بنمیچهوه گلزیکی شهمستی ده سووتا. دوو به تانی یه کیلک رهش و یه کیلک بازووی تیدابوو، سه تللیک و دوو قوتووی ماست دوو سه موونی رهق و چند دهنکه خورمایهک و چند پوولی دزمینه یه که لیتان وردبوومهوه، له ههوپری ناو سه موون دروستکرا بوون، تیدابوو، له دیواری ژووره که وردبوومهوه، دیواریکی چلکن و له هه ندی شویتی شتی له سه ر نوو سرا بوو، باش نه ده خویترا نه وه، ده رگا که ناسن بوو. په نجه ره یه کی بجووی له سه ره وه تیدا بوو له دیوی ده ره وه داده خرا، هه ستم هه لخت بزاتم چی هه یه و نیزه چییه و کوپیه؟ تیگه یستم یه کیلک له به ره ده رگا که مدا دانیشتووه و هم ژووره ژووری ئینفرادیه، جووله و جار جاره کوکی نه و که سه ی له به ره ده رگا که دا دانیشتبوو، بهر گویم ده کهوت، وه کو هه ستم کرد له ته نیشتی ژووره که وه ژووریکی دیکه هه بیست و خه لکی تیدا بیست، ورته ورت و جار جار کوکیه کم ده بیست، یه کیلک هاته به ره ده رگا که په نجه ره ی ژووره که ی کرده وه و تیی خویریم سه موون و قوتوویهک ماستی هیتابوو و هریگرم، وهر مگرت، دیاربوو بوشیری ئیتاره بوو خر په نجه ره که ی داخسته وه، برسیم نه بوو، نیوهرز له مالی سامان به نار دزووی خوم نام خوار دبوو. که و تمه بیر کرد نه وه، نه مه چی بوو؟ بز گیرام؟ له قوتابخانه و به رینگاوه و تیان هاوړیکانت لامان، وامانزانی راتکر دووه، ده بیست کئی گیراییست، هاوړیکانم کیتن؟ (حه مه ره حیم) ده مینکه گیراوه، هیچ په یوه ندیه کی ریکخستنمان به یه که وه نه بووه، ته نها یه کمان ناسیووه. (ماموستا نه حمه د) یش زور ده مینکه گیراوه، هاوړیتی یهک بووین، به لام کاری ریکخستنمان له گه ل یه کدا نه کردووه.

هاوړی (زانا) که (عه تای حاجی نه حمه د) ابو له گه ل هاوړی (پولاو) (په سه ند)، که (وه ستا به کرو کامل سایر بوون و گیرابوون)، که سیانم نه ده ناسی و نه وانیشت منیان نه ده ناسی، نه وانه سه رو سوراخیان نییه، باوهرناکم هه مابن، ده بیست که سیککی نزیک به من له مرز ژانده دا گیراییست؟ نه مبیستووه، نه مرز (حه مه ره شید و حه مه نووریم) لا بوو، باسی هیچیان نه کرد، به رژیانی پیش گرتنمدا چوومه وه. سه ردان و دانیشتنه کانم هیتانه وه بهر چاو، که سه کانم ده ورده کرد نه وه و که و تمه خویتند نه وایان. رژیانه له دووکان کئی ده هات بولام، قسم له گه ل کیتا ده کرد؟ له دووکانداره کان له گه ل کیتاندا هه لسو کهوت و مامه له م ده کرد؟ کامیان جینی گومانن؟ رژیانه له قوتابخانه له کاتی دانیشتنمان له ژووری ئیداره، قسه ی جیمان ده کرد؟ له گه ل ماموستایان و کاتب و فراهه کان و له کاتی رانه و تنه وه، چ قسه یه کم بز خویتند کاره کان کردووه؟ نه و شه وانه ی به میوانی ده چووین بز شاره زوورو هه ندی مالی برادران له ناو شاری سلیمانی و دانیشتنمان له نادای و شه وانی خوار دنه ومان هه ر هه موویم هیتانه وه بیر خوم، به چاوی دل له یه که یه که ی که سه کانم ده وانی. ته نانه ت نزدیکترین سه ردان و شه، که شه وی رابردو بوو له مالی (حه مدی) له ته ینال تاتوی کرد، له هیچ شوین و بوارو جینگایه کدا شتیکم نه هاته وه بیر، که رژیان له رژیان به جوړیک قسم کرد بیت دژی

رژیم، یان سهرانی، یان باسی شورش و یه کیتی و پیشمرگه گم کردیت، هتا که سینگکی سهر به رژیم له سهری کردبم به مال، نهوم له میتشکی خومدا خسته بهر چاو که ده مزانی رژیم دوی نه فال، به نیازی نه نفالی ریکه خسته کانی ناو شاره کانه، بۆ نه مهش زیاتر گومانم بۆ که سانیك یان پیشمرگه یه که ده چوو، که له کاته کانی پیش نه نفالدا منی له شویتیک له شویتنه کانی ژیر ده سلاتی شورشدا بینیت و هاتیته وو زانیاری دابیته ده زگا کانی رژیم. له گهل بیر کردنه وه کانمدا سهیری دیوارو بنمیچ و به تانییه کانی ناو ژووره کهم ده کرد. ژووره که زور سارد نه بوو... هه موو گیانم بوو بوو به گوئ و بۆ ورته یه که، قسه یه که کۆکه یه که و گویم هه له خستبوو، شویتنه که نه ونده بیتدنگ و کپ بوو، (له ناشی ناو که وتوو ده چوو)، جگه له جوو له جوولی جه ندرمه که ی بهرده رگا کهم، سووسه ی ههچی ترم نه ده کرد. که وتنه وه بیر کردنه وه به شهوی رابردودا چوومه وه، نهوم هتیا به وه یاد خوم دوی شه وه له کوئ بووم؟ له چ نازو نیعمه تیکدا ده ژيام له خواردن و خواردنه وه له گهل کی دانیشتبووم؟ نه مشه وه له کویم و له چ شوین و ژوورو جینگار حالیکدام؟ شه وه که به راستیی شه ویک بوو له وه شه وانه ی به ناشکرا چنگی له ته مه نم گیر کردبوو، هه لیده لووشیم و ده ستی ده خسته بینه قاقام، شه ویک بوو له وشه وه هه ره ناخوشانه ی ژیانم و شویتنه کهش له وه شویتانه بوو، که من له ژیانی سیاسیمدا لئی ده ترسام و به وه پری وریا به وه له روژانی ئیشکردنمدا خوم لیده پاراست و جه ختم ده کرد رینگامی تیتنه که ویت، نه نجامیش وا بوومه ته میوانی نه م چوار دیواره رهش و پیسه، نه وه شه وه خوی بۆ نابوومه وه ده یویست خوشی هه موو شه وانی ژیانم لیبیکاته وه، خه ره له چاره کانم ته ریوو، ئی خه وی چی؟ چۆن به خوم؟ پیش چهند سالیك هاوړینه کمان گیرابوو. که نازاد کراو دوی ماره یه که راپوړتی سه باره ت به ده زگای نه من و شیتوه شیتوازی نازارو نه شکه نهجه کانی بهر زکردبووه وه، هاته وه یادم که چهند شتیکی له باره ی نه مننه وه نووسیوو، وه کو ریتمایي وابوون بۆ هه ره که سنی بکه ویت بهرده ستیان. له وه شتانه ی نووسیوو ی هه ولدان بسوو بۆ قسه نه کردن، خو بوورانه وه، را کردن له وه لامی پر سیه ره کانیان بوو، منیش له دلی خومدا بریارمدا نه گه ر بانگ بکریم نه شکه نهجه بدریم په ییره ی نه و ریتمایانه ی نه و هاوړینه بکه م، ویستم رابکشیم کاتیکمزانی موسیقا نه گریسه که به ناوازه ناخوشه کانی وریای کردمه وه، راکشانه که و بیر کردنه وه کانمی هه ره هه موو لیکچران و ره وانه وه. ناوازه ناخوشه که له بهر ده م ده رگای ژووره کهم نزیک و نزیکتر بووه وه، له پر ده نگه ده نگه که له رینگای هه لگرتنی قفله که وه خوی به ژووره کهمدا کرد، ده رگا کرایه وه، به ده نگیکی زور ناسازو ناشارستانیانه پیم وترا هه سه، ده ی زووه که، هه ره هه ستام که له بهجه یه کیان له پشته وه کرده هه ردوو مه چه کم و به پارچه په رۆپه که توند چامیان شه تکه دا، به که له بهجه که رایانکیشامه ده وه. به هه موو هیتی یه که کیتلی تیسره واندم و یه که پالی توندی پتوه نام، دایمه پیش و په له ی رویشتنی لیده کردم، سه یره، ده ست که له بهجه کراوه، هه ردوو چارم توند شه ته کدراوه، باشه چۆن په له بکه م و به ناره وی جه نابی خیرا برۆم؟

به دەم روژشینی شهوه جار جاره شه قینکی مزره تیته لده را، کینلیک گازهرای پشتی
 ده خوران، له قادرمه یه ک سهرسم داو خهریکبوو به ده ما خپ بم، به که له بچه که راستی
 کرده شه، شهوینکی سهره، دنیایه کی نامویه، شوین و جینگایه کی مه ترسیداره، روژشینیکی
 نه خوازارو، روژشینیکی ناااساییه، تیخوړینیکی سهرسهریانه یه، چاره نووینکی ره شی
 نادیاره، قادرمه یه ک دووان، سیان، چوارو له تریک و سهرسمینکی ژور ناخوش، له پر که له بچه
 را کیشراو به تیخوړین، راوهسته، راوهسته، راوهستان به ناچاریه، بزانه چی ده بیت...
 رایانگرم، پاش چند ده قهقهه یه ک، بردیانه ژوړه وه، رایان وهستانم، ژوری پی نه چوړ گویم
 نیبوو پرسیان شهوه؟ یه کینک وه لامیدایه وه، به لا، شهوه دواي شهوه چارم کرایه وه، که له بچه که یان
 نه دهستم داکه نه، له بهرده می ژوړه که دا راوهستانبووم، ژوړه که بون ساردی لیده هات،
 چارم ورد ده کرده وه، له ژوړه که دا میتزینی ناسن و سئ کورسی ناسی تیدایه، دوو که س
 یه کینک له پشتی میتزه که وه شهوه دیکه یان له تهنیشتی میتزه که دانیشتبوون، دوو جل
 به نه کیش له ملاله ولامه وه راوهستان، ژوړینیکی پوخل و هر چوار دهوری دیواره که به
 ساج داپو شراوه. له ناوه راستی ژوړه که داو دوو میتزینی ناسن، گموره یه ک و بچو کینک دانراون،
 نه بنمچی ژوړه که به بوزیه کی نه ستووری ناسن دوو سئ قولای قهسابی شوړبوونه شهوه،
 شهوه دوو که سهی له پشت و لاتهنیشتی میتزه که دانیشتبوون، شهوه وانه بوون که هاتن بۆ گرتنم
 له قوتابخانه، دانیشتووی پشت میتزه که وتی: (محه مه ده) له سهر شهوه کورسییه دانیشه،
 کورسییه که له بهرده می میتزه که دا بوو، دانیشتم شهوه له تهنیشتی میتزه که دانیشتبوو،
 که وته پرسیاری ناو و ناوینشان و وهرگرتنی زانیاری، ... دهینووسینه وه که له شهوه ای
 پرسیاره کان بووه وه، شهوه پشتی میتزه که که وته قسه کردن، له قسه کردنه کانیدا منه تی
 شهوه به سهر دا ده کردم، که پله ی وه زیفیم به ریوه بهری قوتابخانه م و موچه ی مانگانه له
 حکومت وهرده گرم، له کوتای قسه کانیدا ده بویت بهم شیوه شیوازه چی داوایه کی
 لیکردم، من به بی پیچ و په نا هر هه مووی به گوئی بکه م، له قسه کانیدا شهوه پیراگه یاندم
 که شهوه هه موو زانیاریه کیان له سهر من هدی، نه گهر به پینی خواسته کیان قسه بکه م،
 وه لامی وه که ده یانه ویت راستیان بده شهوه! شهوه هر نه مشه وه ده منیرنه وه ماله وه، وه که
 شهوه شهوه منیان هر بۆ گوزینی شوین هیتابیت و شهوه نده مروقانه و مروقدوستن، نه گهر
 من کومه لیک زانیاریم پیدان، شهوه بی سئ و دوو، به بی شهوه له گول کالترم پی بلین،
 ده منیرنه وه ماله وه داوای لیبووردنم لیده کهن!!

نه یانده زانی شهوه خورمایه ی شهوه خواردوویانه ناو که که ی له گیرفانی مندا قایم کراوه.
 که شهوه له قسه کانی شهوه بوو، (خزم کرده که ره ی شهربت)، وه که شهوه هر له گول منی
 نه بوو بیت و یان گویم له فهرمایشته کانی نه بوو بیت و ابوو، هیچ قسه یه کم نه کرد، به بی
 شهوه هیچ قسه یه ک بکه م، سهری ههردو کیانم ده کرد، له سهر خو پیتی و شهوه قسه بکه م
 و سویتدی به سهری سه دام و به ره مزی به عس و ته لاقی خوارد، نه گهر شهوه داوایانه ی شهوه

داوايکردووو دهيكات بهراستى ولاميان بدهمهوه جيبه جى بگه، هر شهو دهمنيزيتهوه
بو ناو مال و مندالم!!

به كورتى... نهوى من بهوم وت له باره خزمه تى ماموستايى و دلسوزيم بو حكومت
و دائره كه، به گويدا نه چوو، كهوتهوه قسه كردن و له قسه كانيدا باسى چاكه كانى به عس و
سه دام و حكومه ته كه يانى بو كردم، دهويست نهوم پى به ملتيت كه به عس و سه روكه كه
به وپهري دلسوزيانه وه بو گهلى كورد كاريان كردووو كار ده كه، ناكريت حزب و سه روك
و حكومه تيك نه ونده دلسوزى هاو لاتييان و ولات و نيشتمانه كه يان بن، كه ساني روشنيرو
خويتده وار له دژى، كارى خراپ و تيكده وانه بگه، به پينچه وانه وه دبیت نهو كه سانه
له مرزدا حكومت و حزب و شورش و سه روك ريتيان ليده گريت و پله و وزيفى و مووچه
مانگانه يان ده داتى، دلسوز بيت بو گه ل، ولاته كه، حزب، حكومت و سه روكه كه، نابيت
كارى تيكده وانه ده رهق بكات و ناپاكي ده باره بكات، وتى: نيمه حه زده كه ين له ده مى
خوته وه راستييه كان بيستين، به مهت وه فو دلسوزيت بو حزب و سهوره ده سه ملتيت!! هيچ
كه سينك له دژايه تيكردنى حكومه ته كهيدا سوو دمه ند نه بووه، به لكو زياني گه وري به خوى
گه ياندروه!

دواى رامانينكى باش، وتم: من نازانم له سه ر چى و بو چى منتان بو نيره هيتاره؟ له
نيشو كارمدا هيچ كه موكورپه كم نيه، به وپهري دلسوزيه وه كاره كانم جيبه جى ده كه، تا
نيستا نيزاريشم نيه، ره خنه يه كم لى نه گيراوه، نه وه نيره وه پهروه رده، بوون پرسیار بگه،
بزائن هيچ كه موكورپه كم هيه.

نيمه ده مانه ويت ريزت لينگريس و يارمه تيت بده ين و بتنيزينه وه بو ناو مال و
منداله كانت... نيمه ده زانين له رووى كارى وه زيفيته وه هيچ كه موكورتيه كت نيه، به لام تو
دژى حزب و سهوره كارو ره فتار ده كه يت و به لگه ي ته و او مان لايه، نه گه ره و راستيانه
لاته پيمان بليت و به ليتي بده يت دژى حزب و سهوره له مه و دوا ره فتار نه كه يت، نه وه نيمه
هاو كاريت ده كه ين و نايه لين تووشى زه حمت و ناره حه تى بيت.

وتم: گويم لينده گرن؟ وتيان بو نا. هر زور باش گويت بو ده گرین، نهى نيمه بو تومان
بو نيره هيتاره؟

من هر گيز دژى حزب و سهوره نه به قسه، نه به ره فتار، كارينكم نه كردوو. به پينچه وانه وه،
من شه وانه له گه ل نه وه موو قوتابييه شه زه حمتى زور ده ينم، كيشه و گرتى
همه جوړم روو به روو ده بته وه، له هم موو روويه كه وه خزمه تى قوتابخانه و قوتابييان و
ماموستايان ده كه، بچنه وه قوتابخانه كه له يه كه يه كه ي ماموستاكان پيرس بزائن نه ونده
سه ره درزيه كه من كه موكورپم هيه، نه گه ره هم بوو، بزائن له چ روويه كه وه يه؟

من چاره وړانى نهوم ده كرد به وى ماندووبوون و سه ركه و تنم له كاره كانمدا، (شو كرو
ته قدريم) بو بنيرن، بانگ بكريم دياريم بده نى، كه چى له برى نه وه، منتان له پيش چارى نه و

هه موو ماموستاو قوتابییه، راپیتی ئیره تان کردم و به تاوانی دژی حزب و سهوره تاوانبارم ده کهن! له مه سه ره درناکه م، من زور دلخو شبووم که وتان ده چین بۆ (مونه زمه) کۆبوونه وی به رینه به ره کانه، وتم: له وی باربۆمان ده کهن، ده ستخو شیمان لینه کهن، که چی مونه زمه بوو به ئیره له ئیواره وه نازاری من ده دهن. من نازانم ئیره چیتان له من ده ویت؟

هر ئه وه ندهم وت: ئه وی له پشتی میتره که دانیشتیوو، هه ستایه سه ر پی و به تووره ییه وه وتی: ئیمه ده مانه ویت یارمه تیت به دین و به زه ییمان پیتا دیته وه، دیاره تو غه شیمی یان نیمه؟! پیت ده لیم هر ئیتا ئه وی ده یزانیت هر هه موو راستیه کانمان پی نه لیت، خو مان ده زانین چۆن راستیه کانت پی ده درکیتین، پیت ده لیم نه خو ت بخه ره ژیر نازارو ناره حه تییه وه، نه ئیمه ش ماندوو بکه، هه موو شته کانی تو مان لایه، خو ت گیل مه که، خو ت نه بیت کهس لیره فریات ناکه ویت، ئه وه ش به درکاندنی راستیه کانه!!

لام سه یه ئیره ئیره بۆ باوه به من ناکه ن؟ من به م ته مه نه وه پیاری درۆو کهسی دژ به حزب و سه وره م؟

تا هیتی تیدابوو، به ناره زووی دلی خو یه ک زلله ی لیدام و به کیلا به ربووه گیانم، گال- ته مان پینه کات! ده یه ویت خویمان لی گیل بکات! به خه یالی خو ی به م شینه یه بۆ ده چته سه ر، دیاره ئه مه به زه یی به خو ی و منداله کانیدا نایه ته وه، نازانیت جه ماعه ته که ی هر هه موو لیره ن و هه موو شتیکیان له سه ر وتوه، به تووره ییه وه، هه سه ته، ده ی هه سه ته، خو ریه جل به له که کان، ئاده ی ئه و دنیای پیشان بدن، وه کو مژده یان له به هه شته وه بۆ هاتیت، ده ستیان دایه په لم و هه لیانسانم و جله کانیان له به ره داکه ند، ته نها ده رپنکه یان له پینما هیشته وه، له پشته وه که له به چه یان کرده وه ده ستم، بر دیانم بۆ لای میتری ناوه راستی ژووره که، به دوو کهس هه لیانگرتم خستیانمه سه ر میتره ناسنه که، ئه و کاته قه له و بووم و کیشم له (۸۸) کیلژدا بوو. هر چه ندیان کرد که له به چه که ی ده ستم نه گه یشته قولایی بۆری بنیچه که، دایانگرتمه وه، میتره ناسنه بچوو که که یان خسته سه ر میتره گه وه که و نه مجاره به وه یه ری تووره یی و رقه وه خستیانمه وه سه ر هه ردوو میتره که و که له به چه که یان گه یانده قولاپه که و شه قتیکیان له هه ردوو میتره که داو من هه لواسرام، ماوه یه کی باش خوولامه وه، له ژیره وه به کیلا پیایاندا ده کیشام و تیان ده خو ریم قسه بکه م، راپۆرتی هاو رپنکه م هاته وه یادو چه ند لیناندام و خوولامه وه، قسه م نه کرد، ماوه یه کی زور به هه لواسراوی مامه وه، ئه وی پشتی میتره که و هه ردوو جل به له که کان و ئه وی ته نیشتی میتره که، به ده ور میدا ده خولانه وه لینان ده دام و ده یانقیراند به سه رمدا قسه بکه م، وه کو بیته وه یادم ئه م هه لواسینه م سه عاتیکی زیاتر خایاند، خوینه ر بیهیته به رچاوی خو ی بزانیته لاشه یه کی زیندووی هه شتاو هه شت کیلژی به رووت و قووتی، به که له به چه کراوی، به قولاپنکی قه سابی بنیچی ژوورپنکی ساردو سردا، له چله ی زستانیکی توفدا هه لواسرا بیت و له ژیره وه به سی و چوار کهس به ناره زووی خو یان به کیلا دایبگر نه وه، په یتا په یتا پرسیاری لیبکه ن و داوات لیبکه ن قسه بکه یه ت، قسه کردن و وه لمانده وه ش بۆ ئه وه

بیت خوریتی خۆت بکه‌یته کاسه‌وه، به قسه‌ی خۆت خۆت به‌خنکاندن بده‌یت، نه‌و کینلانه‌ی
 پیشت لینیانده‌دام نه‌ونده‌ نازاری نه‌بوو، به‌لام نه‌مانه‌ زۆر به‌نازاربوون و هر کینلیکم پیندا
 ده‌کیشرا، کسپه‌ له‌ جهرگمه‌وه‌ ده‌هات، نیت هرلواسین و شلپه‌ی کینا هر یه‌که‌یان له‌لایه‌که‌وه
 کفنی مهرگیان به‌ به‌رما ده‌کرد ناره‌ق له‌ ته‌وقی سه‌رمه‌وه‌ بۆ به‌ری پیم دنیای گیانکیشان
 بۆ سه‌ر تابووتی گۆزستانیان له‌به‌رده‌کردم، گیان له‌ شورتینکی سه‌ختدایه‌وه‌ هر وا به‌ناسانی
 ده‌رناچیت، نه‌وان له‌ یه‌کپی ده‌یان رینساو منیش وه‌کو گوێرم بۆ بژمیرن وابوو، بریاری خۆم
 دا، که‌ نه‌وان هرچی بکه‌ن من نووتق له‌ خۆم بیرم و هیچ قسه‌یه‌که‌ نه‌که‌م و نه‌که‌م، به‌و
 سه‌رمایه‌وه‌ به‌و چله‌ی زستانه‌وه‌ له‌و ژووره‌ سارده‌دا، گیانم که‌وته‌ سه‌رئاو و به‌ هه‌موو گیانمدا
 ناره‌ق ده‌چۆرایه‌وه‌، دلم سست بوو، به‌لام ناگام له‌خۆم بوو، خۆم بوورانه‌وه‌ به‌ قولاپه‌که‌وه
 شلپووم، یه‌کینکیان وتی: سه‌یدی... بووراوته‌وه‌، به‌په‌له‌ له‌ قولاپه‌که‌یان کردمه‌وه‌، هر
 نه‌ونده‌ ده‌ستم له‌ قولاپه‌که‌ کرایه‌وه‌، یه‌کسه‌ر له‌و بنمیچی ژووره‌وه‌ به‌ربوومه‌ خواره‌وه‌ بۆیان
 نه‌گیرامه‌وه‌ که‌وته‌ سه‌ر چیمه‌نتۆی نه‌رزه‌که‌، گیانم به‌رووتیی نه‌ونده‌ی کینا پیاکیشترا‌بوو،
 هه‌ستم به‌ نازاری که‌وته‌ خواره‌وه‌که‌ نه‌کرد، هه‌لیانسانمه‌وه‌ بریمیان به‌ دیواره‌که‌ دایانام،
 ناره‌ق له‌ گیانم ده‌چۆرا، وتی: پیتخۆشه‌ وا له‌ خۆت ده‌که‌یت؟ وه‌لام نه‌دایه‌وه‌، خستیانمه‌ سه‌ر
 کورسیه‌که‌، نینستا ده‌لیی چی؟ پیمان ده‌لیت نه‌وانه‌ی له‌گه‌لدا کارده‌که‌ن کین و ئیشیان
 چیه‌؟ یان رینگای دیکه‌ت له‌گه‌لدا به‌کاربه‌یتین؟ ناره‌زووی خۆتانه‌ چیم لیده‌که‌ن بیکه‌ن، من
 نه‌وه‌ نیسم که‌ ئینده‌ به‌ منی ده‌لین، خوریه‌ یه‌کینک له‌و جل به‌له‌کانه‌ به‌ ناوی (جومعه‌) برۆ
 (※) بیه‌ینه‌، قسه‌ مه‌که‌ هر نینستا له‌ به‌رده‌می خۆتا هه‌موو راستیه‌کانی تۆ باس ده‌کات،
 له‌م قسه‌یه‌ سه‌رم سوورما! نه‌و که‌سه‌ی ده‌لیت ده‌ییت کئ بیت؟ ده‌ییت راست کات؟ قسه‌ی
 له‌ سه‌رم کردبیت؟ کاتیکمزانی و به‌رامبه‌ر رایانوده‌ستان، یه‌که‌ موچرکه‌ به‌ ته‌وقی سه‌رمدا
 هات و له‌به‌ری پیمه‌وه‌ ده‌رچوو، که‌سه‌یرمکرد وه‌کو باری ته‌ندروستی باش نه‌ییت وابوو، دوا
 نه‌وه‌ی گفتوگۆیه‌که‌ له‌نیوانماندا بوو، نه‌ویان برده‌وه‌و منیش وه‌کو ناسکینکی بریندار هر
 چواره‌په‌ل به‌ستراو له‌به‌رده‌می راوچیه‌ چار برسی و بپیژدانه‌کاندا مامه‌وه‌... هه‌لواسینه‌وه‌و
 کینا لیدان، داگرتن و کاره‌بالیدانیان کرده‌ یاری شه‌ویان و به‌ هه‌لواسین و کینله‌کان
 گیانم خۆشه‌بوو، بوورانه‌وه‌و هۆشه‌اته‌وه‌کانم، به‌و کاره‌بایه‌ی که‌ ده‌یاند له‌ په‌ره‌ی گویم و
 (سه‌ری زه‌که‌رم) شه‌رابی مه‌رگی پینده‌نۆشیم و ناواتی ئه‌وه‌م بوو، هر زوو گیانم ده‌رچیت،
 له‌ جاریکی هه‌لواسینمدا به‌هۆی مانه‌وه‌ی زۆرم به‌هه‌لواسراوی و کینا لیدانی زۆر دلم
 ست بوو نه‌ونده‌م هۆش هه‌بوو، یه‌کینک وتی: بووراوته‌وه‌، دایانگرتم و داگرتنه‌که‌م ناسایی
 نه‌بوو، هه‌موو جار به‌رده‌بوومه‌وه‌ ده‌که‌وته‌ سه‌ر چیمه‌نتۆکه‌، له‌به‌ر نازاری گیانم هه‌ستم
 به‌و که‌وته‌ خواره‌وه‌یه‌ نه‌ده‌کرد، رایانکیشام و بریمیان به‌ دیواری ژووره‌که‌، گیانم سه‌راپا
 ناوی لیه‌له‌نیشتبوو، سه‌رماشمه‌و دانه‌کانم له‌ سه‌رمانا یه‌کناگرن، کورسیه‌که‌و کاره‌باکه‌و
 نه‌مجاره‌ سه‌ر زمانم و سه‌ری زه‌که‌رم، ده‌مم وشکیوو، هیت له‌ گیانما نه‌ما، وه‌کو به‌روو له‌

دهمیدا ته قیب-یت بهرست جنیوی ناشیرینی ددها. کاره باکه به ته وایی دلمی سترکردو نه سر کورسییه کفش بهر بوممه وه. راستیان کرممه وه و امده زانی نه دنامه کانی له شم هر همروی لیکترازان، خستیانمه وه سر کورسییه که.

وتی: ئیمه ئیشمان چییه، تابه یانی به دیارییه وه داده نیشین، له (پیرمه گروون و بهرانان و ناوینسهریان) دهپرسی و منیش بهو بریاره ی خۆم، که مترین وه لایم ده دایه وه و نازانم کرده ویزدی سر زمانم و نه وانم پس قارس و تووره ده کرد، له دلی خۆمدا ده موت جا با هر تووره بن و رقیان هه لستیت، نه مانه چین من به گوتیان بکه م و وه لایم پرسیاری بن واتاو جنیوی ساردو سووکیان بده مه وه، با هر پرسیار بکه م و جنیوی خویان بدن، هاوړپنکانت همرو لیرن له بهر ده ستاندان، که ناوی چهند که سینکیانی هیتا، تیگه یستم نه نفالی ریکه خستنه کانی ناوشار دهستی پیکردوه، چونکه ناو هیتانی که سه کان خوی له خۆیدا پیچانه وه ی هاوړپنمان بوو، ته زوویه کی سارد به له شما هات، له دلی خۆمدا وتم نه مرۆ نهو رۆژه بوو لینی ده ترساین.

کاره بایان لیداممه وه، قورگ و دم و زمان و لیوه کانم و شکبوان، وام هه سته کرد نارسان، ده ماره کانی له شم وه کو کونبووین و ابوون، دلم ته و او سست بوو، جاریکی دیکه هه لواسینه وه و ماوه یه ک بوورانه وه، که هوشم هاته وه چنده مره کان که وتنه لۆمه کردنم، باش ده که ی وا له خۆت ده که یت؟ بۆ وا به خۆت ده که یت؟ ته مهن و مندالت هه یه. به زه یت به خۆت و منداله کانتدا بیته وه، دیاربوو، نهو دووانه ی که لیکولینه و هیان له گه لدا ده کردم بیتاقت بوو بوون و یستیان پشوویه ک بدن کۆیان کرممه وه و جله کانیان کرده وه بهرم، زۆرم سر ماوو، که له بچه که یان کرده وه دهستم و چاویان به ستممه وه، دایانمه پیش، به قادرمه یه کدا سهریانخستم، دوا ی قادرمه کان رایانه وستانم، ده رگایه کیان کرده وه، فریاندامه ژووره وه، ژووری چی سیخناوو له نینانی کورد، هه بوو راکشوو، هه بوو هه لروشکابوو، هه بوو دوو شانیان به یه که وه دابوو، بۆ یه ک قسه یان ده کرد، هه شوو خه وتبوو، که چاوم به ناویاندا گیترا، سه یرده که م هاوړی (عه لی صالح و ماموستا شیخ عه زیز) هر یه که یان له لایه که وه دانیشتون، سهرم سوورما نه مانه بۆ لیرن؟ دوو رۆژ پیش نیستا (ماموستا شیخ عه زیز) م له فولکه ی سجن بینی و قسه مان کرد... (مام عه لی) بانگی کردم له لای خویه وه، پرس ی که ی گیرا یت؟ نه مرۆ ئیواره، نه ی ئیوه، نه مرۆ، (ماموستا شیخ عه زیز) کفری ده کرد، نه وه نده نه ماممه تا بزنام چنده که س له ژووره که دان، نه وانه شی گیراون کین؟ جوق و موسیقای زنجیرو کلیل په یدابوو، ده رگایان کرده وه بانگیان کرممه وه، بهرده رگاو که له بچه و چاوبه ستنه وه، ژووری گیانکیشان خۆت بگره وای دیممه به میرانیت، چاویان کرممه وه، له سر نهو کورسییه ی هاوړیتی نامیزی کاره باکه بسوو، دایاننام، وه کو بلیسی له و نازارو نه شکه نجه یه ی پیش نیو سه عاتیان په شیمان بووبنه وه! یان خویان به شهرمه زار بزنان! یان بابلیتن بیریان کرممه وه بووین به پیاو!! زۆر له سره خۆو به زمانیکی شیرین، که وتنه قسه کردن

له گه لهما، له قسه كانياندا وایانده ده بېری د لیان پښه د سووتی و پښیان ناخوښه، كه دوو چاری نهو نه شكه نجه په كراوم! چیت بویت به سهر سهر بۆت ده كین! كه وتنه و سف و ستایشی سهرۆك و حزب و سهر و حکومت، له پرووی نهو دی كه چهند خزمه تی كورد ده كین، چهند بایه خیاب به گه لی كوردو ناوچه ی حوكمی ذاتی و مه جلیسی ته شریعی و خه لكی كوردستان داوه! به دوا ی نه م قسانه دا به به راورد كه وته هه لدانه و دی لاپه رهی میژووی ژیا نی (مام جه لال و نهوشیروان) و ده یو یست به هه موو شیوه یك وا بكات لای من سوو كیان بكات، ده یان تاوان و تاوانباری خسته نه ستویان، ده یو یست نهو به ملیتیت كه له هه موو حاله ته كاندا سه دام و رژیمه كی له (مام جه لال و نهوشیروان) نهو شوړه ی به رپایان كړدوه باشته و نهوشیان را ده گه یاند، كه نهوان واته (مام جه لال و كاك نهوشیروان) ده توان چی بكن ئیستا كه من گیراوم بابیت فریام بكه ون!!

دیاره نه م هه موو راوه رتویه یان بۆ نه و بوو، بم خه له تیتن و له خسته م بهرن، كورد وته نی (نهو خورمایه ی نهوان خوارد بوویان ناو كه كی له گیرفانه كانمدا بوو)، بویه و هلامی من پیدا گرتنم بوو له خزمه تكردن له رینگای و هزیفیمه و به حکومت و سهر و حزب. له نه نجامی هیتان و بردنم لهو شه و ده دا، زانیم كه نهو دی لیتكولیتنه و م له گه لدا ده كات ناوی (ماجد) و نهو دی ديكه یان (جه بارای ناوه، جه ندرمه كه ش یه كینكیان ناوی (جمعه) یه. به و هلامه كم (ماجد) زۆر ناړه حه ت بوو. رقی هه لسا گالیدایه و گیانكیشانه كه ده ست پښېكه نه و، هه ر به ییستنی گالده نه كه، په لامار درامه و، و كو جاره كانی پېشو، روو تكرامه و، هه لواسین، داگرتن، كار هبا لیدان دوو كیتا به ده ستیش حه زیان ده كرد كیتله كانیان رانه و ده ستیت و به ناړه زووی خو یان هه لیسو ریتن. نه م جه و له یه ش به سی جار هه لواسین و كار هبا لیدان و كیتا پیاكیشان كوتایی هات، كه به سی ئومیتدبون له و دی به و هه موو نا زاړو نه شكه نجه و جنیو یان شه رمه زاریان ده كم. (ماجدو جه بار) شه قیان له قنگی خو یان هه لدا و به جمعه و هاو ده كه یان سپار دم. دوا ی نهو دی بارو د خنی گیانم هیو ر بوو ده، كو یان كړ دم و ده كه له به جیه یان كړد و ده ده ستم، چاویان به ستم و ده، دایانمه پش و بردیانمه و بۆ ژوړه كه ی خو م، كه خستیانمه نه و دیو ده رگا كه و، ده رگا كه یان داخسته و (جمعه)، و كو نهو دی ناموژ گاریم بكات، یان بابلین به زه یی پتمایته و ده له خه ممد بیت، وتی: ئاو مه خوړه و! یاری به ده سته كانت بكه، ده رگا كه یان كلومدایه و ده ملیان شكان. ژوړو ته نگه به رو سارد، گیان شه كه ت و ماندوو، ده سته كانم سر بوون، قاچ و سمت و پشت هه ستم ده كرد ئاوسابن و بریندار بن، لام سهر بوو، و كو له سهر (كاریزی چناره)^۱ دانیشتنم پښه ده لیت ئاو مه خوړه و! ئاوی چی؟ ئاو له ژوړه كه دا هیه؟ هه ر چنده كه ئاوی ئاوی هیتا زۆرم حه ز له ئاو بوو، چونكه به راستی

۱- كاریزی چناره، كاریزی ناوېكه له سنوړی گونده كه مان (سوله)، په كېكه لهو كاریزیانه ی ناوېكي سارو سازگاری چاوقر شانگی هیه و له نیوانی سنوړی قهره داغ و بازیاندا یه، له سالی (۱۹۶۳) دا بڼكه په كی پشمه رگه ی لیدنا ترابوو.

تینووم بسو، کهمیک قچه کانم جولاند، دسته کانم هندی باداو بهو سازو تونیتی و ماندووبونهوه، خوم لینکوت، زری زنجیو کلیل خهبری کردمهوه ههستم، کاتیکمزان ی زرهزه که له بردهمی ژوره کهمدا دهنگی نهماو دهراگان کردهوه، تییان خوریم ههستم، ههستم، وهره دهروه، که چومه دهروه، وهکو نیاره که بانگیان کردمه دهروه چاریان بهستمهوه که له بچهیان له دستم کرد، نه مجاره نه چام بهستراو نه که له بچه کرایه دستم به وردی سهرنجی شوینه کهم دا، لهو ژورهی منی تیدا بووم بهریز چند ژوری دیکه ههبو، له بردهمی ژوره کاندایواریک ههبوو ریک بهرامبهری ژوره کان بوو، لهو دیو دیواره که شهوه چند ژوری دیکه ههبوو، به هاوشانی یه کیکیان دهویشتم گیاندمیانه لای 'مه غسل و ناو دهستی، هه رگه شسته لای مه غسه که، یه کسر به لوعه م کردهوه تیز ناوم خوارهوه، هه رچنده نه دهبوو ناو زور بخومهوه، به لام چی نهخومهوه، من به دریاژی شو ناو نه گیانم رژی بوو، ناو له گیانما نه مابوو، کردیانمه ناو دهسته کهوه. له کاتی سهراو کردندا زور به لایان ده کرد، هه رچنده به ناره زووم نه متوانی له ناو دهسته کهدا بمیتمهوه، به لام هه ر باش بوو، ناهیکم پندهاتهوه، توزیک حهوامهوه، جووله یه کهوته گیانم بهوردی سهرنجی شوینه کهم دا، تیگه شستم هم ژورهی منی تیدام هه ر یه ژور نییه، به لکو چند ژوریکه و هه ر ژورهی یه کیک تیدایه، له نیتوانی ژوره کاندای که بهرامبهری یه کان بوون دیواریک هه یه، بردیانمهوه بو ناو ژوره که، ده رگا که یان داخسته وه دوی من کهسانی دیکه ی ژوره کانیان یه که یه برد بو سهر ناو، که له هیتان و بردنی زیندانییه کانی ژوره کان بو سهر ناو تهواو بوون، پاش ماوه یه کاتیکمزان سهموونیک و قووتوویه ماستی مهسله حه یان له پهنجه ری ده رگا کهوه بو شور کردمهوه، تییان خوریم وهریان بگرم و قووتوویه کیان بدهمی بو چا، هیچ نه بوو بیاندهمی بو چا.

سهموون و ماستم نه خوارد، نان چۆن ده خوریت؟ من هیتشتا سازای گیانم هیدی نه بووه تهوه، دسته کانم به حاله حال ده جولیت، دوی دابه شکردنی نهو نان و چایه به یانی سه عاتیک نه برد ههستم کرد ده رگایه کیان کردهوه، یه کیکیان لیته تابه دهروه، نهو ناوه ی پی پاکده که نهوه، هه ر گویم له کهسه که بوو، له گه ل جه ندرمه که ی دیکه قسه ی کرد، که گویم له قسه کانی بوو، به دهنگیدا له (ماموستا نه حمه دی سه ناعه) دهچوو، بهوی که گویم له دهنگی بوو زور دلخوشبووم، که زانیم ماوه له ناونه براوه، له گاتیکدا که نه گیرابووین، ههواله کان به زوری وای ده گه یاند، که (ماموستا نه حمه دی) هه ر زو له ناو برابینت، تا نهو خهریکی پاککردنه وه ی شوینه که بوو، جووله یه که له ناو شوینه که دابوو، به تهواو بوونی و کردنه وه ی بو ناو ژوره که ی کپی و بینه دنگی ههست پنده کرا.

کهوته بیر کردنهوه... وازانیم (عهلی صالح و ماموستا شیخ عهزیز) نهو براده ری تر گیراون، ده بیت کینی تر و چند که سی تر گیرابن؟ نه م شالوی گرته ده بیت چی بیت؟ کهوته تارتوتی وه زعه که، هه رچنده سهرم دههتارو ده برد پهم به وه زعه که نه ده برد، ده مزانی پیش

مانگیک چەند برادەریك گیراون، (مامۆستا شیخ عەزیز) ترسی هەبوو، بۆ ماوه یەك خۆی شار دەوه. لە میتشکی خۆمدا تاوتویتی زۆر شتم دەکردو نەخشم دادەنا بۆ جەولەکانی داهاتوو، دەمزانێ بەم شینۆهێو بەم ئەشکەنجەیه تەواو نابم و ئەم هەویرە ئاری زۆر دەکیشیت. من لەم خەون و خەیاڵانەدا بووم، زۆری زنجیرۆ کلییل، زنجیرۆی خەیاڵ و بیرکردنەوی گۆڕیم و زۆری پیتەچوو گەیشته لای نینە. دەرگایان هەلگرت یەکیکیان وتی: سەتلیکمان بدەری، سەتلیکی ماستی لێبوو، سەتله که چەندیکە لەم ژوورە پیسەیه، نازانم؟ دامە دەستیان لەوکاتەدا، وەکو غەلبە غەلبی پەیدا بوو، دیاربوو ئەوەش ئەو بوو کە لە زیندانییەکان خەلکیان دەرکردبوو، بۆ هەلگرتن و دابەشکردنی خواردن بەسەر زیندانیی ژوورەکاندا، پاش ماوه یەك سەتله که پان هیتایهوه دەرگاکیان کردوه خستیانە ئەمدیو دەرگاکیهوه دەرگاکیان داخستوه لە سەتله که دا شەلو و برنج کراون بەسەر یە کدا بەحساب ئەوه خواردنی نیو دەپۆیه، سەتله که م داناو دەستم بۆ نەبرد، هەستم بە برستی نەدەکرد، دلم گیرابوو، بە کورتی ئەو ژەمەش نانم نەخوارد، دواي دابەشکردنی خواردنە که، جموجوولی، ئەو ناوه که مەبووهوه، بەلکو هەر هیچ ورتە یەك نەدەییسترا، جگە لە جوولە جوولی ئەو پۆلیسە ی لەبەر دەمی ژوورە که مدا دانیشتبوو. کاتیک سەرنجی ئەو سەتله م دەدا کە خواردنە کە ی تینکراوو، شەلە بەسەر برنجدا کرابوو، رۆژانی سەربازی و سەربازگە ی راهیتانی کەرکوکی سالی (۱۹۷۲) م دەهاتوه یاد، کە (قەزەیان) بۆ تێدەکردین، بەهەمان شێوە شەلە که یان دەکرد بەسەر برنجە که داو بۆهەر (۳-۴) سەرباز دەفریکی فافۆنی قوڵفداری لاکیشە یان دەداینی، ئەوه ی کە وچکی خۆی پیتەبووایه بە دەست دەیخوارد، بەلام ئەم خواردنە لە سەتلیکی قوول و بەبی کە وچک بۆ منیان دانا.

ماوه یەك بەسەر کاتی نانخواردندا تیپەری، مۆسیقا نە گریسە که ئارامی شۆینە کە ی شەلە ژان و ریک بەردەرگای بەمن گرتەوه، دەرگا هەلگیراو بەتینخوڕین ناگاداریکردم هەستم. هەر هەستام، وتی: پشتم تینکە. هەر پشتم تینکرد کە لەبجە کە ی پیتشکەشی مەچە کم کردو لای پینکە مەوهو بە پەڕۆیه ک چاره کانی شەتە ک دام. دایمە پیش و جارجار بۆ ئەوه ی پە لە لە رۆیشتنا بکەم کینلیکی تی دەسەر واندەم. لە قادرمە یەك سەرسەم دا، بە کە لەبجە که گرتیمییهوه نەیهیشت بکەوم، راوەستان و چاوکردنەوه م یەك بوو. شۆینە که ژووریک بوو، لە ژوورە کە ی دویتی جیاوازبوو، سنی میترۆ کورسی و چەند کورسییه کی دیکە ی تیندابوو، ماجد لەسەر میترۆ ناوەراست و جەبارو یەکیکی تر هەریه که یان لەسەر میترۆکانی تر دانیشتبوو، جەبار پنی وتم دانیشتم. لەسەر کورسییه ک بەرامبەر یان دانیشتم، جەبار کەوتە وەرگرتنی زانیاری لەسەر ناو، ئیش، تەمەن، سالی خزمەت، شۆین و جینگا، گەرە ک و مال، وەرگرتنی ناوی کە سە نزیکە کان، مندالە کان و ناوی خێزان... ژوورە که رووناک بوو، پەنجەره ی لەدواي ماجدەوه تیندابوو، پاکوخواپن بسو، بە کورتی لە ژووری کارکردنی فەرمانبەرەن دەچوو، دەرکەوت کە ژووری لیکۆلینەوه یه، لە کاتی وەرگرتنی زانیاریه کهاندا،

جگه له جبار کهسی تریان له گه لهما قسه یاننه ده کرد، که لیبووه روویکرده ماجدو وتی: گهورم ته واول... ماجد به زمانیکی هینن که وتوه پرسیار کردن، وای دهرده خست گوايه دهیویت یارمه تیم بدات سه بارهت به ړیکهستن و کاری ړیکه خراوه یی و په یوه ندیی و شیوهی کار کردنم پرسیار به دواي پرسیاردا دهی کرد، منیش نازانم کردبووه چه کی خودزینه وه له ولامی پرسپاره کانی، وتی: نه گهر راستیه کانمان پینلینیت ههر نه مړو ده تنیزینه وه بؤ ناو مان و مندا له کانت!! نه وهی ددها به گوتمدا که هاوریکانم قسه یان له سر کردووم و هه موو زانیاریه کیان له بهر ده ستدایه! که له دواي نهو هه موو پرسیارو قسه درزیانهی جاریکی تر وتم نازانم، وه کو فیشه که شیت هه ستاو هه لگژاپامار تا هیزی تیدابوو، یه ک زللهی پیاکیشام و شه قینکی ناپیاوانه ی تیه لدام و گالی (جومعه ی دا، بمبات بؤ شویتنی گیان کیشانه که و پنی وت نه مړو تا گیانی دهر نه کهن، وازی لیمه هینن، جومعه ش وه کو مه دالیای شه روف بکات به یه خهیدا، له خویشاندا په لاماریدام و چاره کانمی به ستمه وه و خو ی ناسا به کین و شهق دایمیه پیش و تاگه یاندمیه وه ژووری گیانکی شانه که. ههر گه یشتینه نه وی به دراماندا جه باریش گه یشت، پیش نه وهی ده ست به هه لواسین بکن، جه بار که وته ناموژ گاریکردنم و گوايه نهو به دلسوزی و هه زناکات نازار بدریم و به قسه یان بکه م و نه وهی نه وان داواي ده کهن وه کو پیازی پاککراو پیشکه شیان بکه م، که نهو قسانه شم لهو نه یست، که له بچه که یان داکه ندنم چاریان کردبوومه وه. جله کانیان داکه ندمه وه که له بچه یان کرده وه ده ستم، که وتنه هه لواسینم، به کینلش له ژیره و قاچ و ستم ماچ ده کهن... (ماجدیش) وه کو هار په یدابوو، جنیوی له سر ره قه م پیده دام، منیش نقه م له خوم بری، نه وان ده یانریساو منیش خوم کردبووه مردوو، گوینکانم یه قسه یان نه ده یست. نیر نهو روزه هه لواسین، کاره بالیدان و جنیوی سووک و ناشیرین، بوو به خوراکي روزه که م و به (ماجدام وت: بؤ جنیو ده دهیت؟ وتی: پیت ناخوشه وتم جنیودان عه ییه. نه وه من و نیوه، ههر زور لیم به قینی ریزی گوللم پیوه نی و بم کوژوه جنیومه ده، وتی: دیاره زورت پیتناخوشه که جنیوت پیده ده م، وتی: سه گی کوری سه گ به نیازی هه روا به ناسانیی بتکوژین، خه یالت خاوه ده بیت زمانت له سه رته وه دهر بهینن، نه و دنده به نازاره وه بتکوژین، که ههر سات و روژنیکت مردنیک بینت... من له روژانی لیکولیتنه وه و نه شه که نجه داندا په یرو ی قسه ی نهو هاوریه و نهو براده رانم ده کرد که لیم بیستبوون و بویان گیرابوومه وه، له کاتی گرتندا له ههر ده زگایه کی رژیتمدا باشترین شت و بینه لاترین شت نه وه یه، که نه وان چه ند پرسیار بکه م، تو هه ولیدهیت که مترین ولامیان بدیده وه و له سر قسه نه رویت و باشترین چه کیش بؤ زیندانی (نازانم)، بویه نهووم کرد به بهرنامه و بریارمدا که مترین ولامیان بده مه وه و ولامه که شم (نازانم) بیت. دواي نه وهی تیگه یشتن هه لواسین و نه شه که نجه سوودی نییه، زانیشیان زور بیتاقت و شپرزهم، بویه وازیان له هه لواسین و کاره بار نه شه که نجه دان هیتا، جله کانیان له بهر کردمه وه، که له بچه یان کرده وه مه چه کم،

بردیانمه‌وه بۆ ژووره‌که وه‌کو جارێ پێیان راگه‌یاندم که یاریی به‌ ده‌سته‌کانم بکه‌م و ناو نه‌خۆمه‌وه، خه‌ریکی یاریکردن بووم به‌ ده‌سته‌کانم هه‌رچهند تینوم بوو، زۆر حه‌زم له‌ ناو ده‌کرد، به‌لام ناو نه‌بوو، حه‌زه‌که‌م له‌ شویتیی خۆیدا نیشته‌وه‌و یاریکردنه‌که‌ش نه‌ونده‌یتێ تینووی ده‌کردم، راکشام زه‌نگه‌ ناخۆشه‌که‌ په‌یدا‌بووه‌وه، که‌وتنه‌ ده‌رگا کردنه‌وه‌و راست‌بوومه‌وه، دانیشتم چاوه‌روانم ده‌کرد بزانه‌م نه‌مجاره‌ بۆ په‌یدا‌بوونه‌وه؟ نه‌مه‌دزانی که‌ یێواره‌یه‌و زیندانییه‌کان له‌ ژووره‌کان ده‌رده‌که‌ن بۆ سه‌راو ماوه‌یه‌کی پێچوو دیاربوو زیندانییه‌کیان ده‌رکردبوو، تا نه‌ویان نه‌خستایه‌توه‌و ژووره‌و یه‌کینکی دیکه‌یان ده‌رنه‌ده‌کرد. دیاربوو نه‌و ته‌واو بوو ده‌رگای لای منیشیان کرده‌وه، تیتی خوڕیم هه‌ستم و بچه‌ ده‌روه‌وه، ده‌ست و چاوم نه‌به‌سترایه‌وه، پالینکی پێوه‌نام به‌ مه‌به‌ستی نه‌وی په‌له‌بکه‌م بۆ چوونه‌ سه‌ر ناو، له‌کاتی چوونه‌ سه‌ر ئارمدا چه‌ندجار له‌ قاپیه‌که‌ی داو تینده‌خوڕیم په‌له‌بکه‌م و بێمه‌ ده‌روه‌وه، گوێم نه‌دایه‌ به‌راستی سه‌راوینکی خۆش بوو، به‌و سه‌راوه‌وه، حه‌وامه‌وه له‌ نیوه‌ڕۆه‌ پتییستم به‌سه‌راو بوو، جا چی له‌ سه‌راوینک خۆشتره‌ که‌ ته‌نگاویته‌؟ نه‌و چه‌ند له‌ ده‌رگا‌که‌ی ده‌دا من گوێم پێته‌دا، به‌ئاره‌زووی خۆم دانیشتم، ئارامی لێراو ده‌رگا‌که‌ی پالپێوه‌ناو کردیه‌وه، بۆته‌وه‌ی هه‌ستم بێمه‌ ده‌روه‌وه، هاته‌مه‌ ده‌روه‌وه، له‌و (مه‌غسه‌له‌ی) له‌به‌ر ئاوده‌سته‌که‌دا بوو، ده‌موچاوینکم پشیله‌ شۆر کرد، دوو سێ مست ئاوم خواردوه‌وه، نه‌شموێرا زۆر بخۆمه‌وه‌وه، نه‌کو شه‌و شپه‌ره‌ بێم و له‌و کاته‌دا ده‌موچاوم ده‌شزۆرد، نه‌وه‌ی به‌دیارمه‌وه‌ راهه‌ستابوو، تا هێترێ تێدا‌بوو، یه‌ک شه‌قی تێهه‌لدام، وتی: به‌سه‌و پشتی ملی گرتم و رایکیشام و به‌پال برده‌میه‌وه بۆ ژووره‌که‌و پالینکی پێوه‌نام بۆ ناو ژووره‌که‌وه، خه‌ر ده‌رگا‌که‌ی داخسته‌وه. گوێم گرت نه‌و جموجووله‌ تا دره‌نگ ده‌وامی کرد، که‌ جموجووله‌که‌ ته‌واو‌بوو، شویتنه‌که‌ هیوربووه‌وه، پاش ماوه‌یه‌ک زه‌وی زنجیرو کلیل په‌یدا‌بووه‌وه، ده‌رگایان کرده‌وه، داوای ده‌فریان کرد بۆ شێوی یێواره‌وه، نه‌و سه‌ته‌له‌که‌ی خواردنه‌که‌ی نیوه‌ڕۆی تێدا‌بوو، دامه‌ ده‌ستیان، نه‌وه‌یان رشت و شله‌یه‌کی وه‌کو پیا‌زاوای تینکرد، له‌گه‌ڵ سه‌موونینکدا خستیان هه‌ ژووره‌وه‌وه، سه‌موونه‌که‌م پێوه‌ خوارد. راکشام و که‌وتمه‌ لێنکدانه‌وه‌وه خه‌فه‌تینکی زۆر دایگرتم، که‌ له‌و دوو رۆژه‌وه‌وه‌دا نه‌و براده‌رانه‌م بێنی و نه‌مه‌دزانی چه‌ندی تر گیرا‌ون؟ ده‌بیت وه‌زعیان چۆن بیت؟ چی گیرابیت و نه‌م شالاوه‌ی گرتنه‌ هۆیه‌که‌ی چی بیت؟ هه‌ر چه‌ند سێ و دووم ده‌کرد، تینی نه‌ده‌گه‌یشتم، نه‌مه‌ چی بوو؟ چۆن بوو؟ که‌وتمه‌ بیرکردنه‌وه‌ له‌ حالێ (زه‌ینه‌ب و منداله‌کان)، ده‌بیت ئێستا بارو‌دۆخی ژانیان چۆن بیت؟ له‌ مالی کی‌ بن و چۆن په‌رت‌ه‌وا‌زه‌ بووبن؟ منداله‌کان له‌ قوتابخانه‌ ده‌بیت چۆن ده‌وام بکه‌ن؟ به‌خشی له‌ موسڵا ئێستا ده‌بیت حالی چۆن بیت؟ (اکاکه‌م و مه‌حیدین) ده‌بیت چه‌ند شپه‌ره‌وبن؟ چۆن هه‌له‌په‌یه‌ک بکه‌ن؟ خه‌می زۆرم سه‌و به‌وه‌ی (زه‌ینه‌ب) چۆن نه‌و نووسراو و نامه‌و راپۆرتانه‌ی له‌ ماله‌وه‌ له‌ شویتنی تایبه‌ت دامنا‌بون، نه‌و شویتنه‌کانی ده‌زانی چێ لێکردبن و چۆنی گواستبنه‌وه‌؟ ده‌بیت فریای نه‌وه‌ که‌وتبیت تا بسانشارته‌وه‌؟ له‌ مالی خۆمان دووری بخاته‌وه‌؟ ئێتر که‌وتمه‌

بیرکردنه ویه کی ئیجگار زورو دهیان شت به میسکدا هاتوچریان ده کرد، له لایه ک خه می
 زهینه ب و منداله کان له لایه کی دیکه خه می نهو شتانهو له سه ره مووشانهو گرته
 برادران بوونه کولیکه گه رهو به سه ر دل و میسک و بیرکردنه و مه وه، بیرم له (شهنگه) و
 ته مه نی درومانگه ی و ته ندروستیم ده کرده وه، بیرم ده کرده وه زهینه ب هه رده م له نا ره حه تی
 و ناخوشیدا ژیا نی به سه ربه رده، سالانیک من له به غدا، سالانیک پیشمه رگایه تی، پیته جوین،
 یاره، نیران و نوره دوگا و گه رانه وه ره وانه کردن بۆ خوارووی ولات، پیته سال ناواری و
 گیرام به سه ربازو دوا جار جهیشی شه عب-ی و وانیتاش گرته من، که گه وه ترین
 کیشه و گرفت و ناخوشی رو به رووی بوو ته وه، (حه رت مندا ل) یه کیک له مو ل، دووان له
 شه ش دره بچن ده بیت بچه کولیه، دووان له ناوه ندیی (شیت) له ته مه نی پیته سالی و
 (شهنگه) دوو مانگان، ده بیت ئیتا زهینه ب له چ حال و وه زعیک ناخوشدا ژیا نی به سه ر
 به ریت، کی ده بیت لای لی بکاته وه...؟ چۆن سه روکاری مندا له کان بکات...؟ نه مانه هه ر
 هه مروی له دوای نهو سه موون خواردنه وه بوو بوونه فه ره نگی شه وه کم و له دنیای
 بیرکردنه وه دا نقوم بوو بووم، کاتیکمزان ی زه زری کلیل و زنجیر، رایه له ی بیرکردنه وه ی
 شه ژاندم و بهر ده رگایان پیترمه وه، ده رگا هه لگیرا و به پیته قیه ک ناگاداری کردم که
 هه بتمه سه ربی، هه ر هه ستام تووند هه رده و چارم به سترایه وه، که له بچه وه کو درویشیکه
 حالی لیته اتو و به هه رده و مه چه کما نو سار به که له بچه که په لکیشی کردم، به کیتا و
 پیته قه و جنیتردان دایمه پیش و ژووری نه شکه نجه ی بی ده رگا و په نجه ره. سه ربشک به
 به نا ره زووی خوت گیان و له شم هه للو شه، نهو شه وهش ژووری نه شکه نجه کردی و من
 کردم، نه گیان ده رده چوو، نه ده تکوژن به ئیجگاری و رزگارت بیت، نه وازیشت لیده هیتن،
 نه م شه وده که بر دیانمه وه، له ژووره که چاریان نه کرده وه، نهو په رۆیه ی به چاومه وه به ستر
 زور نه ستور نه بوو، تارما ییم لیه ده بی نی، رایان وه ستانم، یه کینکیان هیتایه به رامبه رم...
 لییان پرس ی، نه وه؟ وتی: به لا، نه وه. که گویم له م گفتوگۆیه بوو بۆم روانی. که به که م
 ناسیه وه لای خۆمه وه په نجه م به داخه وه گه ست و هه ناسیه کی خه ماویم هه لکیشا و
 تیگه ی شتم که من بارم چهند قورسه، چۆن بار قورس نابیت که سیک چهند سال بیت
 به یه که وه کاری ریکخستن بکه ی ت، به ده یان جار له مالی ئیمه و مالی نهوان کۆبوونه و هه مان
 کرد بیت... خیرانم بناسیت، یه ک یه ک مندا له کانی ناسیت و وه زعی مال و حال م
 بزایت... له زۆره ی کیشه کانم ناگاداریت، به سه دان قه مان لای په ک کرد بیت، رۆژیک
 پیش ده ستگیر کرده که م داوای وه رگرته زانیاریم لینکرد بیت له سه ره نهو پیشمه رگانه ی که
 که ورنه که مینی (عه له لوتما سییه وه)، هه والی گیرایته وه که ماون و له نه من... که سه که
 هاوړینی به نا و کۆمه له و نه دنامی که رت بیت له گه لدا، چه ندین جار له و قوتا بخانه یه ی
 نهوی تیدا مامۆستایه، شتمان تیدا شارد بیت وه... به لی، نهو مامۆستا نا مامۆستایه (ش)
 بوو، هه ر نهو چاکه ته ی له به ردا بوو، که هه موو جار پیته ی ده هات بۆ مالمان، چه ند م

لاقورس و گران بوو، که وتی: به لا نهوه، نهو (ش)، له کاتی خویدا له قوناغی ناوهندی به یه کهوه ده مانخویتند... له دوی هرهس و له سالی ۱۹۷۶-دا، له قزای حیهوه به سر دان گه را بووهوه بو سلیمانی، روژیک له گهل (ماموستا جه مال تاهیل) له کولانه کانی کانینسکان به یه کهوه پیاسه مان ده کرد، باسی شورش و بارودوخه که مان ده کرد، له کاتیکدا نیشه کانمان به پیاسه کهوه ته و او کرد، له لای مزگوتی قامیشانوه هاتینه سر شه قامی کانینسکان، لووتمان ته قی به لووتی (ش) دا... ههردوو کمانی ده ناسی سلوونکی لیکردین و وه لاماندایهوه، ماموستا جه مال وتی: دهیناسیت؟ وتم: به لا، له قوناغی ناوهندی به یه کهوه ده مانخویتند. وتی: نه مه ئیتا شینه به عسییه کی زور خراپه، یه کینکه له وانه ی که له قائیمه ی نه قابه ی ماموستایاندا یه، سال هات و روپی و له سالی (۱۹۸۰) دا من گه رامهوه سلیمانی، سه رقالی کاری ریکخستنی نهیتی بوم له ریزه کانی کومه لهوه یه کیتی ماموستایاندا، له دوی سالی (۱۹۸۶) ده، گورانکاریه که له ریکخسته کان و هندی که له هاورینان نالو گورین پینرا، هندی که بهش و پول و شانه به پر سه کانین گوردر، من راسپیزدram که هاورینه کی نوئ که ژماره یه که هاورینی لایه بیینم و لای خوم ریکی بهم و کاری له گهلدا بکه م، که چوم بو بینینی به پتی نهو پر له یه ی دانرا بوو، که سه که (ش) بوو، که بینم خوم لی گیلکردو په یوه ندیم پیوه نه کرد، دواجا ناچار کرامهوه که په یوه ندی پیوه بکه م و لای خوم ریکی بهم، جا من نهو کاته لهو براده ده ترسام، تر سه که م له جینی خویدا بوو، قسه که ی ماموستا جه مالی رهحه تی راست بوو، نهو شینه به عسی بوو، چون خرابوه ناو ریزه کانی ریکخسته وه، نهوه چیرکیکی دووره. بویه لیتره دا که نهوم بینی میتشکم خه ریک بوو ده ته قی، له ناخی خومه وه سه د تفم لهو جوړه به ناو ماموستایه وه نهو که سه ده کرد، که له کاتی خویدا نا ماموستایه کی وای وه رگرتوه، خزاندویه ته ناو ریزه کانی کومه لهوه، دوی نهوه ی نهو نه منانه ی دلنیا کرد که من کیم، رویش و ئینجا چاویان کرده وه. ژووره که ژووری دانیشتن و لیکولینه وه ی ماجد بوو، له سه ر کورسیه که دایانام.

ماجد وتی: (محه مه د) ئینه مه علماتی ته و اومان له سه ر تو هیه، هه موو به لگه کانمان له به رده ستدایه، قسه نه کردنت و وه لامدانه وه مان به نازانم لیت قبول ناکه ین، نه گه راستیه کانمان به ده می خوت پی نه لیت، ئینه زور خراپرت له گهلدا ده که ین، هه ز ناکه ین نه وه نده نازارت بده ین، ئیمه ش نه وه نده ماندوو مه که، هاوریکانت هه موو شتیان وتوو، له سه ر توش هه موو مه علماتیکی راستیان داوه... خه یال مه که، کهس لیتره فریای تو ناکه وینست، ته نهاو ته نها خوت نه ییت، که نهوه ی دیزانیت پیمان بلینیت! بژنه وه ی بتیزینه وه بو ناو مال و منداله کانت، پیم وتن: ئیه هه رچی ده زانن و کئ چی وتوو له سه رم و چیتان له به رده ستدایه له سه ر من، نهوه په یوه ندی به منه وه نییه، من نازانم کئ مه علماتی له سه ر من داوو یان قسه ی له سه ر کردووم، من خوم خوم ده ناسم نه وانه ی ئیه به گوینی

منیدا ددهن، هیچی راست نییه، ناگام له هیچ کاریکی له وجزره نییه، نه کەس دەناسم، نه
 کارنکم دژی حکومت کردوو. ئەگەر بەزۆریش بتانەوێت تاوانبارم بکەن، ئەو دەکەوێتە
 سەر وێژدانێ خۆتان، خواش لیتان قبول ناکات بەخوت و خۆپایی تاوانبارم بکەن.
 راوەستا تا قسە کانم تەواوکرد، لەپەر وەکو فیشە کە شیتە راپەڕی، هەستایە سەرینی،
 قستی دەکرد لەو شوێنەدا بە ناخی ئەرزدا بمباتە خواروو، تاهێژێ تێدا بوو یەک شەق و
 زلمی لێدام، گالی جەندرمە کانی دا، هەر ئەوەندەم خۆش بوو، لەو ژوورە دەریانکردم، بە
 دەردی شەوانی پیتشوترو زۆر خراپتریان پینکردم، ناكریت هەموو جارێ ئەو زرمە زلیتەیان
 بگێرمەو. هەر ئەوەندە دەلیم تا لە پەل و پۆیان نەخستم وازیان لێ نەهێتەم بەو نازارو
 شەگەتی و کەنەفتەییەو بردیانمەو ژوورە کە، وەکو هەموو جارێک پێیان راگەیاندم ناو
 بەخۆمەو و یاریی بە دەستە کانم بکەم، هەر گەیشتمەو ژوورە کە، لەتاو نازاری بال و شان
 و گیانم کەوتەم بە ئەزراو خۆم راگیشا، زۆرم تینوو بوو، ناو نەبوو بیخۆمەو، هەندێ
 ریاژەم بە دەستە کانم کردو لێی راكشامەو نووستم، بەلام زوو زوو بەهۆی نازاری گیانمەو
 حەبەرم دەبوو، بەیانی جەولەو چوونە سەر ناو و بەناو دەموچاوشۆردن و بەرچایی
 دەستی پینکردوو، دواي چەند سەعاتێك دواي بەرچایی کاتیك خواردنیان هێتا، زانیم دیسان
 نیوێزیه، دواي نیوێژ زۆری پیتەچوو بەچووق و موسیقای زنجیرو کلیل بانگیان کردمەو،
 گەیاندمیانەو ژووری لیکۆلینەو... هەر چاویان کردمەو لە بەرامبەرم (ش) راوەستا بوو،
 پیتەرمانە وتی: (کاکە شیخ) ئەوانە کە بەیە کەو کردوومانە، ئەو برادرانە کە لامان لە
 کورو کچ پێیان بلا، چونکە ئەمان هەموو شت دەزانن و بەلگەو تەواویان لایە، حەز ناکەم
 وا ئە خۆت بکەیت و (کاکە شیخ) بۆ کینی دەکەیت؟ منداڵە کانت کێ لایان لێدەکاتەو؟ چ
 حزینێک لە بەعس باشترو پیتشکەوتوترە؟ چ حکومەتێک لەم حکومەتە دلسۆزتری مللەتی
 کوردە؟ تەکات لێدەکەم با ئەوەندە نازار نەدریت، ئەوێ داوات لێدەکەن پێیان بلی، ئەمان
 زۆر بە بەزەین، ئەگەر راستیان پێ بلیت دڵنیا بەرێت ددهن، وەکو من، منیش گێرام،
 چونکە راستیە کانم پیتوتون، بەریاندام. وتم: چیت پێ بلیم، باشە من کەو تۆم ناسیو
 کەو رۆژێک لە رۆژان لە یەک شەقامدا بەیە کەو رۆشتووین؟ ئەم قسانە چیە دەیکەیت؟
 عەیب ناکەیت؟ لام سەیرە چۆن مامۆستایەکی...؟ بە پینکەنینهو وتی: من دلم بە خۆت
 و زەینەب خان و منداڵە کانت دەسووتیت، تەکات لێدەکەم بە گویم بکە، رقم هەستار وتم؛
 داوێشیت نەدیوێنەناس لە بەرامبەرمدا قووتبووێتەو و قسەو نابەجێ دەکەیت. ماجد
 زانی قسە کانم تووڕەیی پتوێ دیارە، یەک کیتبلی بە سەرمدا کیتشاو جنتیوکی خەست و
 خۆلی پێدام و (ش)یان بردو گالیدا، وتی: بیبەن وەکو سەگ بیتۆیتن، ژووری گیانکیشان
 خۆت بگرو هیتامیانەو، بەهەمان شیوەی جارانی تر تا بیتار بوون بیتاریان کردم و لەهۆش
 خۆم چووم، کاتیك هۆشم هاتەو (جومعە) راوەستا بوو، پەلنکی گرتەم و هەلیسانم، وتی:
 تا کەو وا دەکەیت؟ مردین ئەمەندەمان هیتايت و بردی بۆ قسە ناکەیت؟ خۆت و ئینەش

نه جات بدهیت!! چی وه لآمی جومعه بدهمه وه؟! کۆیکردمه وه که له بچه یان توند کردو چاویان شه ته کدām، به کیڤا و شهق و پالنان بردیانمه وه بۆ ژووره که، مردنم به ئاوات ده خواست، به موسیقا ناخۆشه که ی کلیل و زنجیر ده رگا کردنه وه بۆ سه ر ئاو، زانیم ئیواره یه . جار له گه ل جار له سه ر ئاودا خراپترین له گه لدا ده کردم، دوا ی نه و جهوله ی سه راوه، پاش تۆزئ سه موونیک و هیلکه یه کیان دامی، برسیم بوو، هیلکه و سه موونه که م خوارد، به لامه وه خواردنیکه خوشبوو.

مەرگەساتى شەۋىتىكى دىكە

دەۋاي چەند شەۋىتك، گۈستىيانمەۋە بۆ ژورۋىكى ئىنفرادىي ھەر لەۋ شۋىتە، كەيە كىتك نەھارپىكانىسى تىدابو، مەن ۋامزانى ئىتر لەۋ ژورۋە بەتەۋاۋى دەمگۈزەنەۋە بۆ ئەم ژورۋە پىنمخۋىشبو، لەۋ شۋىتە پىۋا ھادەنگىكى ھەيىت خۋىشترە، دەۋاي كەمىتك دانىشتن پىنكەۋە، كەۋىتەنە قەسە كەردن ۋ گەردەشەي ئەۋ ھالەي ۋا روۋبەروۋمانبۋەتەۋە... لەۋ بارەيەۋە قەسەمان كەردو باسى چۆنىتى گرتەنە كەي بۆ كەردم، ماۋەي نىۋ سەعات زىياتر بەيە كەۋە مايىنەۋە، ھاتەن جىيانكەردىنەۋە مەنجان دەرھىتاۋ ئەۋيان ھىشتەۋە، بەھەمان شىۋەي جارەكانى دىكە چاۋيان بەستەۋەۋە كەلەبجەيان كەردم ۋ دايانمەۋە پىش ۋ بىردىيانمەۋە بۆ ژورۋى لىكۆلىنەۋە، چاۋيان كەردمەۋە لەسەر كورسىيەك داياننام، (ماجد) ۋتى: چۈۋىتە لاي بىرادەرەكەت، ھەز دەكەم بىزانىت ئىنمە ھەمۋو مەعلۇماتىكەمان لەسەر تۆ لەبەردەستدايە، ئىنكارىيكرەن ھىچ سۈۋدىكى نىيە، ئىنمە دەزانىن ھارپىكانت كىپن ۋ چىن ۋ لەكۈيىن، لەمەۋدرا ئىتر لىت قىبۇلناكەين، بەشىۋەيەكى دىكە مامەلەت لەگەلدا دەكەين، دەي قەسەمان بۆ بىكە، پىيمان بىلا پەيۋەندىت نەگەل كىندايە؟ ئەۋانەي كۆيۈنەۋەت پىنكەردۈۋن، كى سۈۋن ۋ نارىان چىيە؟ پەلەي ھىزىت چىيە؟ كى دەناسى لەسەرۋو خۋىتەۋە، مانگانە ئابۋونەت چەند داۋە؟ لەم جۆرە پىرسىارانەي كەردو ۋتى: (جەبار) چى ۋت بىياننۋسە.

ۋتىم: ئىنە دەۋتانن گۈنم لىنگىرن؟ ۋتىان: بۆ نا... دەي ۋا گۈيىت بۆ دەگىرىن. ۋتىم: مەن ۋەكو جارەكانى دىكە پىتم ۋتوۋن پەيۋەندىم بەھىچ لەۋ كەسانەۋە نىيە كە بەرەۋ روتان كەردۈمەتەۋە، (ش) ھەر ناناسم. (※) لە ھەفتاكاندا لە بەغدا لە بۆنەيە كەدا يە كەمان ناسىۋە، ئەۋ كاتەۋە نەمدىۋەتەۋە، ئەۋىش مەنى نەيىنىۋە. مەن پىتچ سالا لە جەنۇب بوۋم، يەك دەزگا گەلەيى لىم نەبوۋە، ۋەكو مامۇستايەك ۋاجب-ي خۆم بىيىۋە، ۋا چەند سالىشە ھاتوۋمەتەۋە، ۋەكو مامۇستايە بەرىۋەبەر ئەركى سەرشانم لە خەمەتى ھكۈمەتدا جىتەجىنكەردۈۋە، مەن سەرسامم بۆ مەنتان گرتۈۋە؟ بەم شىۋەيەم لەگەلدا دەكەن؟ خۆم بە تاۋانبار نازانم، چۈنكە ھىچ كارىكى خىراپ ۋ دژ بە ھكۈمەتم نەكەردۈۋە. ئەگەر ھەر بىتانەۋىست بەزۇر بىكەنە تاۋانبار، ئەۋە ئارەزۋى خۇتانە، مەن لەبەردەستى ئىۋەدام ۋ ھىچ دەسەلاتىنكە نىيە، بە ناپارۋەي دەزانم ۋ خىۋا لىتان قىبۇل ناكات ۋام لەگەلدا دەكەن، ئەمە چەند رۆژ شەۋە ھەرچى خراپە لەگەلتانا كەردۈۋم، چىترىشم لەگەلدا دەكەن، ئارەزۋى خۇتانە، دەۋتانن ھەر ئىستان بىكوژن زۆر ھەزىش دەكەم رىزىك فىشەكم پىنە نىن ۋ بەم شىۋەيەم لەگەلدا نەكەن، گۈيتان گرت تا لە قەسەكانم بوۋمەۋە، دايانە قاقاي پىنكەنن بەگالتەجارىيەۋە ۋتى: دىيەۋىت بىمانخەلەتتىت! خۇيمان لى غەشىم دەكات! ۋا دەزانىت بەم قسانەي دەلىتەن ئامىن، ئىتر ۋازى لىدەھىتىن، ماجد ۋتى: ئىنمە بەزەيىمان پىتا دىتەۋە! ئەۋەي ئەم چەند رۆژە كەردۈۋمانە

له گه لندا، حه لو اواردن بووه، بزانه له مه و دوا چيترت پينده كه ين، چؤن گيانت دهر ده كه ين، بانگسي (جومعه و همه ي) كرد وتي: بي بهن ده مه و يت به ته و اويي گياني دهر بكن، به جه باري وت: له گه ليذا بچؤ به بيته ننگيه كه ي تي مه كه وه، به زه يت پيندا نه يه ته وه. په لاماردرامه وه ژوروي نه شكه نجه دانيان بؤ والا كردم، هه لو اسين، هه لو اسين، كاتينكمزاني ماجد په يدا بو وه، نارد ي (*) يان هيتا به ره رووي يه كتر رايانگرتينه وه هيچمان قسه مان نه كرد، گالياندا هه ردو وكيان به يه كه وه هه لو اسين، هه ليانواسين له هه لو اسينه كه ماندا هه ردو وكيان سه يري يه كمان ده كردو پينده كه ني كه زانيان به هه لو اسين شي مان كه لك وهر ناگرن، ئه ويان داگرت و برد يانه وه منيش به هه لو اسراويي مامه وه. منيش خؤم كرد به مردو... نه مجاره نه وه نه تازارو نه شكه نجه يان دام به هه لو اسين و كينبل پيا كيشان و كارها ليدان... به راستي بوورامه وه ده لم له سه رخؤي چو، ئيت نازانم چؤنيان داگرت بوم كاتيك هؤشم هاته وه له ژورويكدا رايانگرتشا بوم، ناويان به سه رما ده كرد، قاچ و ده ستان ده جو لا ند، چارم هه لپري (جومعه و همه) به سه رمه وه را وه ستابون، جومعه وتي: ها نه مه ت پتخؤشه؟ هه ليانساندم و كه لپه ليان له بهر كردمه وه له سه ر كورسيه كه داياننام، ماجد هات، نه مه ت حهز لي بو؟ به قسه مان ناكه يت؟ هيتا له كويته. برد يانه وه، نه م هيتان و بردن و نه شكه نجه دان و راو و ريسوي خويته نه وه يه كارها ليدانه وه كو بزانه زياتر شش تا حهوت رؤژي خاياند. كه به بهر ده وامي به رؤژ به شو له هيتان و بردنمدا بون. ده يانويست بهو شتوه نه شكه نجه دان وه بهو شهري دهرووني و هيتان و بردنمدا كارم تينكه و به ناره زووي ئه وان هه ر چييان ده ويت بؤيان هه لپريژم، منيش لاي خؤمه وه برياري نه وم دابو، نه گهر گيانيشم بكيشن، به هيچ جؤريك سه ره داويكيان پي نه ليم و نه ليم و نه ليم، بؤيه ئه و رؤژانه ئه وان كرديان و من و تازارو نه شكه نجه و شهري دهرووني كردم، بؤيه نه و رؤژانه له بانگ كردن و نه شكه نجه دام خار نه ده بو نه وه، په يتا په يتا بانگ ده كرام، شه ويكيان كه بانگيان كردم و برد يانه ژوروي لينكؤ لينه وه، چاويان كردمه وه، (ش) يان هيتايه به راميه رم و رايانگرت، كه كه وته قسه كردن و له قسه كانيدا نامؤژگاري ده كردمه وه، ياسي خيتران و منداله كاني بؤ ده كردم، كه له و كاته وه ي من گيراوم ئه وان چهند شپه زه وينكه سن و كهس لينان ناپرسيته وه... پيني ده وتم: نيتم هه له بووين له گه ل ئه وان ده ئيشمان كرد، له دؤي نه م حكومه ته نيشتمانيه، فه رمو نه وه تؤ گيراويت كي فرياي منداله كانت ده كه ويت؟ من زؤر هه لمداره كه بيانينم و يارمه تيان بدم و ا خويان شار دوه ته وه، نه متواني بيانينمه وه، بؤيه تكات ليته كم له مه زياتر با تازارت نه دن، كه به م شتوه يه ده تبينم خه ري كه گيانم ده رجيت، ناخر تؤ بؤ و له خؤت ده كه يت؟ وتي: نه مان چييان ده ويت پتيان بلي... تؤش نه يليت نه مان هه موو شت به باشي ده زانن، ده زانن تؤ بهر پرسى چي بوويت و كي بوويت، ناوي (كه رتي شهيد له يلا) وه هندی له ناره نه يتيه كان و ناوي يه كيكياني به ناو هيتا، دواي ناوي يه كيكي ديكه ي هيتا كه له پؤليكي ديكه له گه لمابو، وتي: ده زانن له كويته، جا باشر نه وه يه بؤ نه وي چيتر نه شكه نجه

نه درنیت، هر نهوانه یان پیتلا نیر وازت لیده هیتن، من به لیتم لیوه رگرتون که یارمه تیت بدهن و نازادت بکن، نهو شهوه به ته واهوتی تیگه یشتم که نهو تاوانبار، به هوی نهوی که به یه کهوه کارمان ده کرد، له کوپونه وه کاند، راپورتی پۆل و کهرتی شهید له یلامان دهویندوه، ناری زۆریه ی زۆری براده کانی ده زانی و دیاربوو هر همه مووی پیدابوو، له قسه کانی بووه، (ماجد) وتی: گویت لیبوو؟ نهو پیاوه چند به دلسوزی قسه ی بۆ کردیت، چند له خه می تۆدایه؟ وتم: گویم لیبوو، به لام من نهو کهسه نه ده ناسم و نه ده زانم یاسی چی ده کات، نهوی نهو یاسی ده کات من هر گیز لینی ناگادار نیم، که پیکتی واشم له ژیانمدا نه ناسیوه که بهو شیهه وه ههلسوکه وتی له گه لدا بکه، نهو چی ده لیت بۆ خوی وتی و با هزار قسه ی وام بۆ بکرت، من گوئی لیتاگرم، چونکه په یوه ندیی به منه وه نییه.

(ش) وتی: چۆن وا ده لیت (من ناناسیت)؟ له گه ل مندا کارت نه کردوه؟ کهوته گیزانه وهی چند کاریک که گوايه به یه کهوه کرد ومانه، زیاتر پینی له سه در کاندنی زانیاریه کان داگرت و چند ناویکی دیکه ی هیتاوتی: من خه ریکه بۆ نهو حالت ناگرم تی بهرده هیت، نکات لیده کهم خاوه نی خیران و مندالیت و سه رگه ردانیان مه که، به قسه ی نهو پیاوانه بکه، ماجد وتی: سوپاس و ناهه رین، من وه لام نه دایه وه هیچ قسه یه کم نه کرد، نهویان برد و من مامه وه، ژووره که ژووری لیکۆلینه وه بوو، ماجد کهوته وه قسه کردن، له سه رخۆ به جوړیک نامۆژگاری ده کردم گوايه دلسۆزه بۆ من، درێژ ی به قسه کردن داوتی: به لیتت ده ده می که نه گه به قسه مان بکهیت و نهوی داوات لیده که یان به راستی پیمان بلیت، نایه لم دوو شهوی دیکه لیزه بیت و بهرت ده ده یان، نهو پیاوهش له بهر ژوه وندی تۆ قسه کانی کرد و هه زده کهم به گوینی بکهیت، نهو پیاوه پیاویکی نیشتمانپه روه رو دلسۆزو زۆر خه می تۆیه تی، وتم نهو پیاوه له خویه قسه ده کات و چۆن ده لیت بابلیت، من کارم بهو نییه، که وام وت، وه کو فیشه که شیهه هه لیه زیه وه، وتی: نهوی قسه ی بۆ کردیت له گه ل خۆتدابوو، چند ساله به یه کهوه له دژی حکومه تی نیشتمانی کار ده کهن، وتی: ئیستا ده لیتی چی؟ راستیمان پنده لیت یان نا؟ هیچ راستیه کم لا نییه بهو شیهه یی که ئیوه ده تانه ویت، بانگی (جومعه و) همه ی کرد، وتی: بیبه نه مشه و یان ئیته ده بین یان نه مه، ده بیت وه کو سه گ بیتۆیت.

بردیانم و به قادر مه یه کدا بردیانم خواره وه، چه ندجار سه رسم داو هه لکه وتم و کاتیکم زانی به قادر مه یه کدا به په له سه ریانخستم و بردیانم ژووریک، یه که مجاربوو، بمبه نه نهو ژووره، چاویان کردمه وه، رووتیان کردمه وه، به کیتا، نهو نه دی توانایان بوو کوتییانم، ماجد هات وتی: کۆلی لیمه دهن و مه یه لن یه که ده قیقه به ویتوه، هه موو گیانی بشکیتن، به نۆره لییان ده دام، هه لاقه یان ده کردم له بنی پیمه وه تا ته وقی سه رم نهو نه دیان لیتام و هه لاقه یان کردم له هۆش خۆم چوم، له راستیدا هیچ ناگام له خۆم نه ما، به رۆاندنی سه تلێک ئاری سارد به سه ر گیانمدا داچله کیم، چاوم کردوه ماجد وتی: سه تلێکی دیکه ی پندا کهن، سه تلێکی دیکه یان پیدا کردم بهو ئارپا کردنه دا، هۆشیان هیتامه وه راستیان کردمه وه. سه تلی ئاری دیکه یان

به سه رما كرد، له سه رماندا هه لده چۆ قيم خه ريكبوو رهق بهوه، دانه كانم يه كيان نه ده گرت. ماحد وتی: هيشتا له كويته نه مشه و كوتايه پنده هيتن، نابيت جاريكي ديكه منداله كانت بي نيته وه، به قسه مان مه كه، بهر قين و قاره وه، بهر روت و قوتی و گيان ته رپيه وه، به كيتا تيم بهر پيوه وه، تا توانای هه بوو لي تدام و جومعه له دهستی وهر گرت و نه ویش بهر دهوام بوو، بهر حاله وه لهو ژووره وه گواستيانمه وه بۆ ژووری نه شكه نجه ی یه كه م، نه وه نده هه ليانواسيم و كار هه بيان لي تدام، دي سان بوورامه وه له هوش خۆم چوممه وه، كاتيك هوشم هاته وه له ژوورينكي بچووك رايانكي تشابروم... (جومعه و حه مه) به سه ر سه رمه وه وه ستابوون، كه چارم هه لېری (جومعه) وتی: چەندت پێ دەلێن بە قسه مان ناكه يت؟ بزانه چيت به خۆت كرد، نه م حاله باشه؟ وتم: زۆر باشه نه و په رې به م حاله وه ده رم، مردن خۆشتره له م حاله، له راستيدا ته واو ته واو شپزه بووم، باری ته ندروستی گيانم ته واو خراپ بوو... نه و شه وه تينگه يشتم نه و زانياريانه ی كه له سه ر براده رانی (پۆلی شه هيد جه عفرو كه رتی شه هيد عه زيزو كه رتی شه هيد له يلا) هه ر هه موی له لايه ن نه و تاوانبار وه درابو پينان.

دواي نه وه ی گيانم هه ندی هينوربو وه وه، راستيان كردمه وه جله كانيان له بهر كردمه وه و كۆيان كردمه وه، كه له بچه كه يان كرد وه ده ستم و چاويان به ستمه وه، دا يانمه پيش، نه يان بردمه وه بۆ ژووره ئينفرا ديه كه، برديانم له بهر ده م ژوورينكدا رايانگرتم، كه له بچه كه و چاويان كردمه وه ده رگای ژووره كه يان كرده وه و فر ياندا مه ژووره وه، ژووره كه پيشان ده وت (قاعه) يان ژووری (دوو)، دياربوو بۆيه برديانمه نه و ژووره، له بهر نه وه بوو، نه وه نده يان نازارو نه شكه نجه دابووم، چيتر نه مده توانی له ژوورينكي ئينفرا ديدا به ته نها بژيم، بۆيه برديانمه ناو نه و زيندان ييانه بۆ نه وه ی به پيرمه وه بين و يارمه تيم بدن.

له ئينفراديهوه بۆ ژووری (۲)

هەر فریانداهه ژوورهوه، (جومعه) به زیندانییه کانی ناو ژووره کەوی وت: ناوی مهدهنی، باژ و شان و ملی بشیلن و وەرزشی پی بکهن... به گه یشتیم بۆ ناو ژووره کهو داخستنهوهی ده رگاکه، زیندانییه کان، لیم کۆبوونهوه په لاماریان دام، بردیانمه ناوه راستی ژووره که، یه کینکیان له سه رخۆ دهستیکرد به شیلانم و ورده ورده باله کانی دهجو لاند، به دهم شیلانهوه پر سیاری لیده کردم، کەوی گیراوم؟ له کوێ گیراوم؟ به تۆمهتی چی گیراوم؟ ناو و پیشه ی نیپریم، پیشه کهم پی وت: وتم چەند روژیکه و له ناو قوتابخانه کهمدا گیراوم، نازانم له سه ر چی گرتوویانم، ده می خسته بناگویم وتی: مامۆستا تینگه یشتیم، گرتنه کەوی تۆش ههروه کو گرتنه کەوی نیمه یه، وتم: ئیوه له سه ر چی گیراوان؟ وتی: له سه ر سیاست، مه ترسه، من (له پیشمه رگه کانی مه فرزه کەوی هه ورامان) داچله کیم، مه فرزه کەوی هه ورامان؟ نهوانه ی له گه ل حه مه یاسین؟ وتی: به لا، به لا. وتم: ماوان، وتی: نا... نا... ئه ی ئه وه نییه ماوین. ئه وه منم نام (فه خره دینه) ئه وه (کاکه حه مه یه) ئه وه (دکتۆر مه حموده) ئه وه (سه رکه وته) نه وەش (که ماله) هه ره مه موومان زرت و زیندوو ماوین. یه کینکی دیکه لیم نزیکبووه، نه ویش که وته شیلانی پشت و گیانم، ده می خسته بناگویم وتی: مامۆستا منیش (عه تا) م، واته هاوړی (زانا)، کوره کەوی (حاجی نه حمه دم)، وتم: (عه تا) ئیوه ش ماوان، وتی: مامۆستا... نا... نیمه ش ماوین و زۆر باشین... یه کینکی دیکه له زیندانییه کان، هه ر سه رنجی ده دام و ورده ورده لیم هاته پیشه وه، وتی: نه ری تو (شیخ محه مه د) نیت؟ وتم: کام. وتی: (شیخ محه مه د به رزنجی) که کاتی خوێ له به شی کوردی کۆلیژی ئادابی به غذا بویت؟ وتم: به لا، نه وم؟ نه ی تو کیتیت؟ وتی: من (حه سه ن عوسمان) م، ها نه وکاته له کۆلیژی وەرزش بووم، به رده وام سه ردانی یه کمان ده کرد، زۆر کارمان به یه که وه بوو، نه ویشم ناسیه وه.

(فه خره دین) لینی پرسیم مامۆستا بۆ وات لیته اتوه؟ زۆر ماندوو دیاریت، وه زعت زۆر خراپ دیت به رچاوم. وتم: که سینک بکه ویت به رده ست نه م سه گبابانه چۆن باش ده بیت... نازانیت له و روژه وه ی گیراوم چی به من ده کهن؟ به شه و به روژ مۆله تیان نه داوم، نه وه ی نه مانه به منیان کردوه، باوه ر ناکه م له دنیا دا به که س کرابیت، به لیدان و هه لواسین و کاره بالیدان و فلاقه کردن...

وتی: مامۆستا که هه لته دواسن تو چی ده کەیت؟ وتم: چی بکه م؟ چەند هه لته دواسن قسه ناکه م و نقه له خوژم ده بزم. وتی: هاواریش ناکەیت؟ نه وه لا، هاواریش ناکه م، هاواری چی بکه م نه مانه گوێ به هاوار کردن ده دن؟ نه وه لا، نه هاوارو نه قسه ناکه م. وتی: مامۆستا نه گه ر وا بکه ییت و وا بروات هه ر به نه شکه نه جەدان لیتره ده تکوژن، له مه ودا که بانگیان کردیت و هه لیانواسیت، هه ر که له بچه که گه یشته قوولا په که و میتره که یان له ژیریت لابر، یه که سه ر

ده‌ستبکهره هاوارو هاواربکه به‌ده‌نگی به‌رز، که واتکرد ده‌ترسن و یه‌کسر داتده‌گرن. نه‌و شه‌وه دواي نه‌وه‌ی یه‌که‌یه‌که‌ قوّل و شان و گیانیان به‌باشی شینلام، دواي ماوه‌یه‌کی زۆر، ناویاندامی، لیم کۆبوونه‌وه هه‌ریه‌که جۆره‌ پرسیاریکیان ده‌کرد، هه‌ریه‌که له‌ شتیکیان ده‌پرسی، منیش پرسیاری زیندانییه‌کانم کرد، بۆیان روونکرده‌مه‌وه، که له‌ گیراوه‌کاندا هه‌یانه له‌سه‌ر یه‌کیتی و هه‌یانه له‌سه‌ر حزبی شیوعی و هه‌یانه له‌سه‌ر حسک گیراون... (فه‌خره‌دین) وتی: نێزه‌یان کردوه به‌ (جه‌به‌ی کوردستانی) نه‌و براده‌رانه، له‌به‌رنه‌وه‌ی ماوه‌یه‌کی زۆر بوو گیرابوون، هه‌مه‌وو جۆره‌کانی نازارو نه‌شکه‌نجه‌درابوون. به‌ته‌واوی شاره‌زاییان له‌ناو نه‌مندا په‌یداکردبوو، بووبوونه‌ خاوه‌نی نه‌زموون و ده‌وری ماموستاو شاره‌زاییان ده‌بینی، ریتمایان ده‌دا به‌ تازه‌گیراوه‌کان، (فه‌خره‌دین) که نه‌و ریتمایانه‌ی کردم، هه‌رچه‌نده‌ من ماموستابووم، به‌لام من ماموستای خویته‌کاران بووم له‌ ده‌ره‌وه‌ی نه‌من، به‌لام نه‌و بووبوو ماموستای من له‌ناو نه‌مندا، بۆیه‌ له‌و نامۆژگاریانه‌ی زۆرزۆر که‌لکم وه‌رگرت، کاتی که بانگیانده‌کردم، به‌پێی ریتمایه‌کانی نه‌و یه‌کسر هاوار هاوارم به‌ده‌نگی به‌رز ده‌ستپێده‌کرد، نه‌وايش وه‌کو نه‌و وتی، یه‌کسر دایانده‌گرتم. به‌م ریگایه‌ زۆر سوودمه‌ندبووم، هه‌له‌واسینه‌کان زۆریان ماندوو نه‌ده‌کردم، له‌به‌رنه‌وه‌ی زوو داده‌گیرام.

ژووری دوو ژووریک بوو به‌ناو ئینفرادی نه‌بوو، به‌لام له‌ زۆر رووه‌وه له‌ ئینفرادی ناخۆشتربوو، ژووره‌که (3×5)بوو، ناوده‌ستیکی تیدابوو، ده‌رگای نه‌بوو، به‌تانییه‌کی بۆ کرابوو به‌ ده‌رگا، یه‌که‌ په‌نجه‌ره‌ی هه‌وايی تیدابوو، نه‌ویش ساحیه‌یه‌کیان تیدابوو، گلزپی سه‌دی له‌ بنمێچی ژووره‌که به‌ به‌رده‌وامی ده‌سووتا. (که‌مال) شوپته‌که‌ی له‌پاڵ دیواردا بوو. که‌ من چووم شوپته‌که‌ی خۆی دا به‌ من، وا ریکخرا، که‌ من و نه‌و له‌لای یه‌که‌وه‌ بین و به‌یه‌که‌وه‌ بنووین، له‌ ژووره‌که‌دا به‌تانی دووقات راخرابوو، دوو قات داخرابوو، زۆربه‌ی زیندانییه‌کان سه‌رو به‌تانیان هه‌بوو، بۆ خۆداپۆشین... ته‌نها من و که‌مال یه‌که‌ به‌تانیمان هه‌بوو. به‌تانییه‌که‌مان خۆشه‌ختانه‌ دووکه‌سیه‌کی گه‌وره‌ی نه‌ستووریوو، سه‌رینی ژێر سه‌رمان پینلاو قه‌مه‌سه‌له‌و کارتۆنی ته‌به‌قی هیلکه‌ بوو. بۆ ناخواردن دوو دوو و سێ سێ تا چوار چوار به‌یه‌که‌وه‌ داترابوون، منیان خسته‌ لای (کاکه‌ حه‌مه‌و سه‌رکه‌وت و ده‌مه‌حمود)، واته‌ بوینه‌ چوار که‌س. یه‌که‌م شه‌و به‌هۆی بینینی نه‌و براده‌رانه‌و قه‌ره‌بالفی ژووره‌که‌وه‌، نازاری گیانم بیرچوووه‌، زۆر دلم خۆشبوو، له‌کاتی که‌دا له‌ ئینفرادی ده‌م بۆ گه‌نی ده‌کرد، خۆم جارجار ده‌ستم ده‌جوولاند، له‌م ژووره‌ زیندانییه‌کان ده‌بنه‌ کوڕو براو له‌وان زیاتر به‌ده‌نگته‌وه‌ دین، خزه‌تت ده‌که‌ن، یارمه‌تیت ده‌ده‌ن. هه‌ر نه‌و شه‌وه‌ (ماموستا حه‌سه‌ن) باسی جه‌ماعه‌تی (حسکی) بۆکردم، منیش باسی نه‌وه‌م بۆ کرد، که‌ نه‌و شه‌وه‌ی بۆ به‌یانی که‌ گیرام له‌ مالی (حه‌مدی برای نیزامه‌دین گلی) بووین.

ژووری دوو بۆ من جۆریک بوو له‌ هه‌وانه‌وه‌، له‌به‌رنه‌وه‌ی له‌ ژوورینکی بچووکی زۆر ناخۆشه‌وه‌ که‌ ته‌نها به‌یانیان و ئیواران ده‌ریان ده‌کردم بۆ سه‌راو له‌کاتی ده‌رکردنیشدا،

زۆر پەلەيان لى دەكردم، لەم ژوورە ژمارەيەكى زۆر زىندانىي تىدابوو، ئاودەستى لەناو خۇيدابوو، ئاو ھەبوو، بەشەو و بە روژ لەگەل ئەو زىندانىيانەدا قسە دەکرا، دەم بۆگەن بوون و ھەميشە بىرکردنەو لە کوئ؟ قسە کردن و گالتە کردن و گۆزانیوتن و نانخواردنى بە کۆمەل و بوونى ئاودەست و ئاو لە کوئ؟

لە ئىنفرادىي کەسەك نەبوو دەستى بە بالما بىتەت، لە ژوورى دوو يەك نا، دوو، سى يەك بەدوای يەكدا يارمەتییان دەدام، لە ئىنفرادیدا نەمدەزانى دەنگوباسى ئاو ئەمن چىيە و چى نىيە؟ لەم ژوورە زۆر ھەوال و دەنگوباسم سەبارەت بە ئەمنەكە وەرگرت، زانیم (مامۆستا ئەحمەدى سەناعە) ماو، (وەستا بەکراو ئەوان لە کوئ، ئەمانە بۆ من زۆر بەكەك بوون، ئەوێ كە لە ئىنفرادىي شىوتەكەي پاكەدەکردەو، كە گویم لە دەنگى بوو، بەمەزەندە زانیم (مامۆستا ئەحمەدى سەناعەبوو) كە چوومە ژوورى دوو وەكو بىتەوە يادەم ئەم كەسانە لە ژوورەكە بوون:

۱- فەخرەدین عەبدوللا ۲- محەمەد رۆستەم ۳- سەركەوت فایەق ۴- د. مەحمود كاكەبرا ۵- كەمال سادق ۶- عەتای حاجى ئەحمەد ۷- حاجى رەشىد ئەحمەد سیاگوئىرى ۸- مامۆستا حەسەن عوسمان ۹- خەلیل سەيفوللا عەلى (خەلكى بەغدا بوو) ۱۰- عەباس فارس ۱۱- عوسمان حەمە سەعید ۱۲- نەجمەدین حەمە سەعید ۱۳- ھۆشيار سەعید ۱۴- بەھمەن عەبدولكەرىم ۱۵- رىبوار حەمەد بەگ ۱۶- سەید محەمەد(و چەند كەسەكى دىكە كە ناویانم لەبەر نەماو.

پاشان منیش وەكو بیرم بىت بەرودوا ئەمانەشيان ھیتا:

۱- حەمەرەجیم حەسەن ۲- عەریف تالیب مۆریاسى ۳- رزگار محەمەد عەبدوللا ۴- فەرەیدوون دارتاش ۵- حەمە سەعید (سەعەرەش) و كەسانى تریشيان ھیتا، بەلام ناویانم لەبەر نىيە.

ئەوانەي لە ژوورەكەدا بوون بە مەنەو ژمارەمان دەگەيشە (۲۷) كەس، كە ھەریەكەو يان ھەر چەند كەسەك بە تاوانەك دەستگیريان کردبوون، ئەوێ بیرم بىت بەم شىوێە بوو:

(فەخرەدین، محەمەد، سەركەوت، د. مەحمود، كەمال) مەفرەزەي پىشمەرگەي (يەكیتی) بوون، نێردرابوون بۆ ئاوشارى سلیماني بە مەبەستى ئەنجامدانى چالاكى و لە دەورووبەرى شارى سلیماني و لای (گوندی قەرگەو ویلەدەر) كەوتبوونە ئاوە كەمینی جاشە خۆفروشه كانی (عەلە لووتماسی) یەو، مەفرەزەكە (۶) كەس بوون و حاجى رەشىد بە ھۆیانەو دەستگیرکرابوو.

(مامۆستا حەسەن و خەلیل) بەتۆمەتێ ئەوێ لەگەل حزبى سۆشالیستەدبوون، لەگەل جەماعەتێ (مەجیدی ئەوقافدا) گیرابوون، لەم جەماعەتێ (حسك) لەپیش گرتنى ئىتەدال لە ئاوەراستى مانگی ۱۰/۱۹۸۹-دا ئەمانەيان لە ئەمنى سلیماني بە بریاری (الێژنەي ئەمنی) گوللەباران کردبوو.

۱- مەجید حەمید كە ئاسراو بو بە (مەجیدی ئەوقاف).

۲- جه مال محمد نووقله.

۳- محمد مه محمد حهسن (نايينا) بوو.

۴- ئيسماعيل مه محمد حهسن، ئه م دووانه برابوون.

۵- داده گوله، خه لکي قه لادزي بوو.

۶- مه محمد خدر، خه لکي قه لادزي بوو. ئه م دووانه دايک و کور بوون.

جگه له مانه، نه مانه شيان گيرابوون:

۱- محيدين شيخ حه م نه مين داراغايي. ۲- مهابادي شيخ عومهرى عه وال. ۳- نه وال

عه يز (خيراتي مه جيد) نه وقاف. ۴- ماموستا شيخ عه يز نه حه م، خه لکي سليتماني.

۵- نيزامه دين گلي.

(نيزامه دين گلي و ماموستا شيخ عه يز) له نه من نازاد کرابوون، (ماموستا حه سن

و خه ليل و مه هابادو نه وال و محيدين) دواي چه ندجار جه لسه ي (مه حکه مه ي سه وره):

ماموستا حه سن و خه ليل به مونه به د و مه هاباد به پيتج سال حو کمدرابوون (محيدين و

نه وال) يش له به رته وه ي هيچيان له سه ر ساغ نه بوو بووه، نازاد کرابوون.

(عه تا) يه کيتي بوو، له ناوشاردا گيرابوو، له گه ل يه کيتکي ديکه که ناوي (حه مه زاهي) بوو

له ژوريتکي ديکه بوو.

(عه ريف تاليب، فه ره يدوون دارتاش، رزگار مه حه م، عه باس، سه يد مه حه م، حه مه ره حيم

و به نده) له سه ر يه کيتي ده ستگير کرابوون.

(عوسمان و نه جمه دين و هوشيار) له سه ر حزبي شيوعي ده ستگير کرابوون.

(به هه م و ريبواري حه مه ده بگ) که ساني سه ر به حکه مه ت بوون و کوري حه سن به گيان

رفانده بوو بۆ پارو له سه ر نه وه گيرابوون له سي تاره يان دان.

(حه مه سه عيد) له سه ر موسته شار يک گيرابوو که رايکردبوو، پيش را کردنه که ي چووبوه

ماليان له سه ر چنارو له نه نجامي به دوا داچووني نه من بۆ را کردني موسته شاره که،

ده ر که وتبوو، که چووه ته ماليان و نه مني ناگادار نه کردوه. که حه مه سه عديان هيتا و

کرديان به ژووردا سه يرمانکرد پياو يکي ره شتاله ي قه له و وه زعي ژۆر خراپ بوو، دياربوو به

فه تاره تيان بردبوو، (فه خره دين) ليني چووه پيشه وه ليني پرسى له سه ر چي گيراويت؟ يه که سه ر

باسيکرد، فه خره دين وتي: ئه م راستيه ت به وان وتوه؟ وتي: ژۆريان ليتام و له تار گيانم

و تم راسته ... فه خره دين که وته نامۆژگاريکردني، وتي: هه ر برديتيان بۆ هه لواسين خۆت

بده به سه ر ميژه که داو ده ست بکه ره هاوار هاوارو پيتيان بلا من نه وکه سه نه ده ناسم و نه

هاتووه ته مالم و نه ناگام له کاري وا هه يه، که برديانه وه بۆ لينگولينه وه، دواي گه رايه وه.

وتي: ژۆر که لکم له قه کانت وه رگرت، نه وه شم ره تکرده وه که ناگام له وکه سه بيت...

(حه مه سه عيد) گياني ئاره قى ژۆري ده کردو بۆني عه ره قه که ي گياني ئيتجگار ناخۆشبوو...

به شي نه ده يک بوو هه مرومان بۆ زمان ده کرد، بۆيه هه مسو جار فه خره دين و براده ريکي ديکه

د:یانبرده ناودهسته کهو ده یانشۆرد. له ژووری دوو به بهردهوامی له (٢٤-٢٧) کهسی تیندابوو،
 نهوانه دههیترا نه ژووره که هه مه جۆر بوون و ژووره که بووبوو تیکه له یهک، له گهل نه وه شدا
 هه ره موو ریزی یه کتریان ده گرت و له گهل یه کدا وه کو برابوون، زۆر به که میی له نینوانماندا
 کیشه دروست ده بوو. له کاتی نه شکه نجه داندا هه ره موو به خه می یه کتره وه بووین.

هیتانی (حه‌مه‌ره‌حیم) له ئەمنی عامه‌وه بۆ ئەمنی سلیمانی

له ههفته‌ی یه‌که‌می مانگی دوو، کاتی‌که‌مانزانی ئیواره‌یه‌ك زړه‌ی زنجیرو کلیل له ده‌رگای ژووره‌که‌ نزیک‌بووه‌وه‌ ده‌رگا‌که‌یان کرده‌وه‌، یه‌کی‌کیان کرده‌ ژووره‌وه‌. هه‌ر گه‌شته‌ ناو ژووره‌که‌ هیتا پیتلاوه‌کانی دانه‌که‌ندبوو، به‌پنکه‌نینه‌وه‌ سلاوێکی کرد. زۆربه‌ی زیندانییه‌کان ده‌یانناسی، بۆیه‌ به‌گه‌رمیی پیتشوازیان لێکرد، هه‌ر دانیش‌ت چاوێکی وردی به‌یه‌که‌یه‌که‌ماندا گێراو له‌سه‌ر من چاوی راگرت!! من خۆم لێ گێتل کرد، به‌لام نه‌و وتی: (مامۆستا) تۆ بۆ گه‌شت‌ووته‌ ئیتره‌!!

(حه‌مه‌ره‌حیم) چه‌ند مانگ بوو، به‌هۆی پوازیکه‌وه‌ له‌ که‌لار گێرابوو، سه‌رو سو‌راخی له‌ هیچ لایه‌که‌وه‌ نه‌بوو، وه‌کو ئاگاداربوم، براده‌ران هه‌ول‌ی زۆریاندا‌بوو، بۆنه‌وه‌ی بید‌زنده‌وه‌، هه‌ول‌یک‌ی به‌ربوونی بدن، له‌به‌ر نه‌وه‌ ماوه‌یه‌کی زۆرب‌وو له‌ زینداندان بوو، نه‌و ره‌نگه‌ گه‌نمه‌نگییه‌ی سپی بووبوو، یه‌که‌مجار من نه‌مناسییه‌وه‌، که‌ ناسییه‌وه‌ نه‌مویست وایزانیته‌ یه‌کتر ده‌ناسین، به‌هاتنی زانیم (حه‌مه‌ره‌حیم) وه‌ ماوه‌، زۆردلم خوش‌بوو، وتم: برا منیش چه‌ند رۆژێکه‌ گێراوم، تازه‌ هیتراومه‌ته‌ ئه‌م ژووره‌، ئیتمه‌ له‌ ده‌روه‌ زۆر له‌ خه‌می تۆو چه‌ند براده‌ریکه‌دا‌بووین، واماندانا‌بوو که‌ له‌ناو‌یراون و نه‌مان، مادام لێزه‌ش تۆم بینیه‌وه‌ زۆر زۆر دلخۆشم.

(فه‌خره‌دین) لێی پرس‌ی چۆن وا هات‌ووته‌وه‌ بۆ ئیتره‌؟ وتی: هیچم له‌سه‌ر ساغنه‌بووه‌وه‌. نه‌وه‌نده‌یان هیتام و بردم نه‌وه‌نده‌یان ئازارو نه‌شکه‌نجه‌دام، ئەمنی ئه‌م شارو نه‌و شاریان پێکردم، که‌ زانیان هیچم له‌سه‌ر نییه‌، وا له‌ ئەمنی عامه‌وه‌ هیتا‌میانه‌ته‌وه‌ بۆنه‌وه‌ی ئازادمان بکه‌ن، هه‌رچی راسپاردیه‌که‌تان هه‌یه‌ له‌ئێستاوه‌ پێم بڵێن با بۆتانی بگه‌یه‌نم، روویکرده‌ من وتی: مامۆستا هه‌رچیت ده‌وێت هه‌ر راسپاردیه‌که‌ت هه‌یه‌ پێم بڵا، هه‌ر چوومه‌ ده‌روه‌ یه‌که‌سه‌ر له‌گه‌ڵ براده‌ره‌کانی هه‌ردوو که‌مان مه‌به‌ستی (حه‌مه‌ره‌شیدو حه‌مه‌نووری) بوو، سه‌ر له‌ ماله‌ هیتان ده‌ده‌م هه‌والی تۆیان پێده‌گه‌یه‌نم، له‌کاتی‌که‌دا ئه‌م قسانه‌ی ده‌کرد زۆر به‌دنیایی و به‌دلخۆشییه‌وه‌ قه‌ناعه‌تی وابوو که‌ ئازاد ده‌کریت! له‌گه‌ڵ فه‌خره‌دیندا که‌وتنه‌ تاوه‌له‌کردن. دوا‌ی شیوی ئیواره‌و له‌وکاته‌ی که‌ یاریان ده‌کرد، شه‌و کاتی‌که‌مانزانی زړه‌ی زنجیرو کلیل په‌یدا‌بوو، گه‌یشه‌ به‌رده‌می ژووره‌که‌مان، راوه‌ستاو ده‌رگایان کرده‌وه‌. هه‌ر یه‌که‌مان چاوه‌روانی بانگ‌کردنی خۆی ده‌کرد، که‌ ده‌رگایان‌کرده‌وه‌ (حه‌مه‌ره‌حیم)یان بانگ‌کرد، له‌کاتی چوونه‌ده‌روه‌یدا به‌چاوه‌کانی، به‌رووی، به‌ده‌می، خواحافیزی لێکردین، ئیتمه‌ش هه‌روه‌ها، ده‌رگا‌که‌یان داخسته‌وه‌، یه‌که‌سه‌ر (فه‌خره‌دین) هه‌ستاو له‌ په‌نجه‌ره‌ی ده‌رگا‌که‌وه‌ سه‌یری کرد، وتی: کاکه‌ حه‌مه‌یان که‌له‌بچه‌ کردو چاویان به‌سته‌وه‌، به‌زاتی خوا سا بانگ‌کردنه‌که‌ی بۆ به‌ربوون نییه‌. ماوه‌ی زیاتر له‌ دوو سه‌عاتی پیتچوو، که‌ هیتایانه‌وه‌ (جرمه‌هه‌) به‌پال کردیه‌ ژووره‌وه‌ وتی: بیشێلن و ئاوی مه‌ده‌نی.

(فه خره دین و عوسمان و عهتا) چوون به پیرییه وه، وتی: لیمگه رین، فیرم و شیلانم ناریت، چوه شویته که ی و خوی ریک راکشا، دهستی کرد به قسه کردن و جنیودان، وتی: چند مانگه رنج ددهم، هرچی نه شیا پیتانکردم، زه فیران پیته بردم، له همه مو شتیک دهر بازو بووم، رنجیان به با دام، نه ونده پهستیوو، رننگه سپیه که ی رهش داگیرسابوو، دهستی به نه ژوگانیدا ده داو ناخی قوئی هه لده کیشا... فه خره دین لیتی پرسپییه وه بز واده که یست؟ چیه بز پیمان نالیت؟ چی رویداوه؟ وتی: وازم لیتیتته دهسه لاتم هه بوایه هر نیستا خوم ده کوشت، زوری له گهل خه ریکبوو، وتی: کاکه من به تنیا گیرام، که سم نه گهلدا نه بوو، نیستا که هیتاومیانه ته وه بز نه ویه له گهل نه مانه ی تازه گیراون تینکه لاوم بکه ن، تازه به تازه لیکو لینه ووم له گهلدا ده کمن و نه شکه نجه م دده نه وه. نازانم چاره نووسم بز کوئی ده چیت، به چی ده گات؟ منیش چوومه لایه وه، وتم: کاکه هه زده که م راستیم پی بلینت مهسه له چیه؟

تو که هاتیت وتت بز به ربوون هاتوومه ته وه، زور دلت خوشبوو، نیستا نه مه چیه و بز واده که یست؟ وتی: ماموستا راست ده ویت من له همه مو شتیک رزگارم بوو بوو، ته حقیقیم ته وار کردبوو، نه من گه یشتنه نه و قه ناعه ته ی که من هیچم له سه ر نییه و بهرم بدن، که منیان له نه منی به غداوه هیتایه وه، وامزانی بز نازا دکرده، که چی نیستا شتم له سه ر زیندو کراره ته وه له سه رم کراره به مال، نه م حاله به راستیی کاره ساته، له و باره و ده دام که سمان دهر ناچین و هه ره موومان له ناوده برین، دلم زور دایه وه، هه ره هه ناسه ی هه لده کیشاو ده یوت ماموستا توو خرا تو دهبوو بگیریایه؟ بسزم دهر که وتوه گرته که ی توش چونه، پیم وت: کاکه... تو په که م جارت نییه ده گیرییت و یه که م جاریشت نییه رو به رو ی نازارو نه شکه نجه و لیکو لینه وه ده ییتوه، دلنیام چون نه و چند مانگه خوراگرو به توانا بوویت و نه شکه نجهت به هیچ نه زانیوه، له م جاره شدا هه را ده ییت، گوئی به قسه ی که س مه ده. له م قسانه دا بووین زره ی زنجیرو کلیل په یدا بووه وه، دهر گایان کرده وه و بانگیان کرده وه و ریشتته وه، نه مجاره یان زیاتر له دوو سه عاتی پینچوو، که هیتایانه وه دیاربوو نه شکه نجه ی زور به هه لواسین و کاره بالیدان درابوو، جومعه به جنیوو پال کردیه ژوروره وه، وا دهر که وت له جومعه هه لگه رابوووه قسه ی کردبوو، براده ران به پیرییه وه چوونه وه نه مجاره زیاتر و زیاتر کفری ده کردو جنیوی ده دا. هه ره دانیشته په لاماری شه تره نجه که ی داو وتی: یاللا، فه خره دین با شه تره نجه ی بکه یین، فه خره دین وتی: ده تانیت؟ وتی: بز ناتوانم. من نه مشه و نه وه چوار سه عاته به ناره زووی خویان هه لمده واسن و کاره بام لیتده وه و به کیتا گیانم ده کوتن! نیستا ناتوانم زاری شه تره نچ و پوله کانی بجوولیتیم؟ که وتنه یاریکردن. به ده م یاری و له بهر خویه وه هه بزله ی ده هات و جار جاره هه ناسه یه کی هه لده کیشاو به ناره زووی خوی جنیویکی خه ست و خوئی ده داو نه فرهت و تفی له و حاله ده کرد. ناهه قی نه بوو، له یه که م شه وه وه بووینه هاوپی بز بانگکردن و نازارو نه شکه نجه دان و لیکو لینه وه. زور به ی

شهوہ کان وارپنکده کهوت به جیاجیا هر دوو کمانیان به بهرودوای یه کتردا بانگ ده کرد. به ناره زووی خوځیان نازارو نه شکه نجه یان ده داین. زورجار به روژو له کاتی نانخواردنی نیوه روژ یان نیواره له کاتی شیوکردندا بانگیان ده کردین.

گه لیک جار که منیان له نه شکه نجه دان ده گپرایوه، کاکه همه و فخره دین و عهتاو عوسمان په لاماریان ددهام و شان و مل و بال و گیانیان ده شیلان. له کاتی شیلاندا له بهر خوځیه وه ده یوت: خوا رووی نه وه ره شکات که تو ی گه یانده نه شوین و وه زعه... ناخر تو نه تمه نه وه نه شوینته یان وتوه؟ به لام که خوځیان له نه شکه نجه ده گپرانده وه، نیده هینشت که س بیشیلی ده یوت: فیرم... گیانم راهاتوه، ته عزیز بو من بوو ته وهرزش، هیچ هست به نازارو ناره حیتی ناکم، له شم به ته وایی خوشه بووهو لیم گهرین. کاکه همه هممو جار به توروریوه ده یوت: تا نه مجاره ناری ته وار و شوین و جیگیان نه ده زانیم، که چی که هاتمه وه هممو زانیاریه کیان له سهرم هه بوو. کاکه همه له پیش مندا وازیان له نه شکه نجه دان و لیکولینه وه هینا، هر له مانگی (۲) دایفاده ی لیوه رگیرو بانگکردن و نه شکه نجه دانی نه ما. له دوای نیفاده وهرگرتن حواپه وه، به لام بانگکردن و لیکولینه وه و نه شکه نجه ی من بهرده و امبوو، که نیفاده یان وهرگرت، وتی: ماموستا نومید ده کم توش به زووی نیفاده وهریگرن و له بانگکردن و نه شکه نجه دانه رزگارت بییت. وتم: کاکه من میرده زمه یه کم به سهره وه یه، وازم لیتا هیتیت رزانه شتم له سهر دده و زیته وه، تا نه و له سهر نه و ناپیاوییه ی بهرده و ام بییت، بانگکردن و لیکولینه وه ی من ته و او نابیت و له نازارو نه شکه نجه یه رزگارم نابیت.

له راستیدا هو ی دریزه کیشانی لیکولینه وه و نه شکه نجه دانم چند هو یه ک بوو، یه کم: له دهره وه ی نه من که سینکم به سهره وه بوو هممو زانیاریه کی له سهر من هه بوو، پیای نه من بوو. دووهم: له تاو نه منیشدا زانیاریم له سهر درا بوو. سییم: چند به لگه نامه یه ک گیرابوو له به لگه نامه کانداناوی منی تیدابوو. چوارهم: نه وان له سهر نه و زانیاریانه ی له بهرده ستیاندا بوو دانپیانانیان ده ویست، منیش نه وان چییان ده کرد نه ده چوممه ژیری و نینکاریم ده کرد.

شهريکي زور ناخوش

شهريک له شهو کاني بانگکردن بڼ ليکولينه وه نه شکه نجه دان له کاترمير (۱۲) ي شهو که بانگيان کردم، چاو به سترايه وه دهسته کانم که له بچه کرانه وه. (حه مهو جومعه) دايانه پيش... نه ونده به رق و قينه وه ده يانبردم، قه ستيان ده کرد بکهوم و ملم بشکيت و لهويدا بمرم. بره يانمه ژوورتيک... ماجد له پشتي ميريک و جه بار له پشتي ميريکي ديکه دانيشتبون، ماموستا نه حمه دي سناغه ش) له سر کورسيه ک دانيشتبوو. منيشيان له سر کورسيه ک دانا، (ماموستا نه حمه) بڼ يه که مجاربوو له نه من يه کتر بينين. من سه يريکي نوم کردو نه پيش به چاو ه جوان و گه شه کاني سه يريکي وردي مني کرد، هه ناسه يه کي خه ماوي هه لکيشا، نه من قسم کردو نه نه ویش. وامان دانا يه کتر ناناسين، هه رچه نده بهو شيوه بينينه زور نار ه حه ت بووم، به لام له گه ل نه وه شدا دلم زور کرايه وه، که دواي زياتر له (۸) مانگ ديارنه ماني وا ليتره بينيمه وه، که وامانده زاني نه ماوه. ماجد وتي: نه حمه ده ناسيت؟ وتم: نه خير. به ماموستا نه حمه ديشي وت: نه ي تو محمه ده ناسيت؟ نه ویش وتي: نه خير. وتي: محمه ده باشيزانه هه رچي به لگه نامه ي ريکخستنتان هه يه له به رده ستماندان يه کيک نه وانه ي که ناوي تيدايه ناوي تويوه ناوي ته راوت و نه يتيت و نابوونه مه سوليه تي تيدايه، حا بزيه هيتاومي بڼ نيتره بڼ نه وه ي له به رده مي (نه حمه) دا راستيه کانمان پي بلينيت، چير نه نيمه وه نه خوت ماندوو نه که يت. (ماموستا نه حمه) وه ره قه يه کي له سر کوشي دانابوو، جه باريش له سر ميره که وه ره قه يه کي به ده سته و بوو، ماموستا نه حمه به چاو نيشاره تي کردم سه يري وه ره قه کي سر کوشي بکه م، سه يرمکرد ليستي ناو بوو، ناوي (ماموستا محمه دي مه لا حستيم) بيني يه که م ناو يان دووم ناو بوو، ناوي خوشم (۶) م نابوو، نه ووشي به ده ست (جه بار) وه بوو کليلي ريکخستن بوو. لهو دانيشتنه دا به راورد يان ده کرد، که ماجد قسه ي بڼ ده کردم هيچ ناگام له خوم نه ماوو، به هوي نه وه ي که نهو حاله م بيني، ماجد هستي به وه نه کرد که من سه رنجي نهو ليستم داوه، روي تيکردمه وه وتي: سه گي کوري سه گ تا که ي گالته مان پنده که يت؟ هه ر نيستا هه موو راستيه کانمان پي نه لينيت، هه ر نه مشه و ده تکورم و ده تکه مه عيبرت بڼ هه موو هاوريکانت، نيوه سه يرن نازانم چيتان له من ده ويت؟ هه ر نه ونده م وت، هه ستايه سه ريبي و به ناره زروي شاني يه ک کيبل ي سره وانه پشتي ملم و به شق و شه پازلله تيم به ربوو، بانگي حه مه ي کرد، وه رن بينه، تا روحي ده رنه چيت وازي ليته هيتن. حه مه به که له بچه که رايکيشام، هه ر زو گه ياندميه ژووري نه شکه نجه وه هلواسين. نه وه ستانه سه ره اتني ماجد. رووتيانکردمه وه. هه ليانواسيمه وه... هه ر گه يشتمه قوللاپه که و خولامه وه به ده ننگي به رزو به هه موو ناره زروي خوم ده ستم به هاوار هاوار کرد... ماجد په يداوو، که گو يي له هاواره که م بوو، وتي: دايگرن، دايانگرتم به حه مه و ماجد ب کيبل خويان ناسا که و تنه وه ويتره م، کرد يانه نوره نهو له وي ده سه نده وه.

جاریکی دیکه هه‌لیانواسیمه‌وه هه‌ر هاوارم کرد دایانگرتمه‌وه، کاره‌بایان لیدامه‌وه له‌هۆش خۆم چووم... که هۆشم هاته‌وه، جله‌کانم کرابووه‌وه به‌ر. ماجدی لیتته‌ما‌بوو، ته‌نها جومعه‌وه همه‌به‌دیارمه‌وه مابوون، که له‌بچه‌که‌یان کردمه‌وه چاویان به‌ستمه‌وه بردیانمه‌وه بۆ ژووری دوو، له‌گه‌ڵ ده‌رگا کردنه‌وه‌دا پالینکیان پیتوه‌نام بۆ ناو ژووره‌که‌وه ده‌رگا‌که‌یان داخسته‌وه، وتیان بیشیلن، ناوی مه‌ده‌نت.

فه‌خره‌دین و کاکه‌ همه‌وه عه‌تا گه‌یشته‌ لام، بردیانمه‌ ناوه‌راستی ژووره‌که‌، ده‌ستیان به‌ شیلانی گیانم کرد. فه‌خره‌دین وتی: زۆریان هه‌لواسیت؟ وتم نا، نا... به‌ قسه‌ی تۆم کرد هه‌ر گه‌یانده‌مپانه‌ قوولاپه‌که‌وه هه‌لیانواسیم ده‌ستم به‌هاوار هاوار کرد، یه‌کسه‌ر دایانگرتم و چه‌ندجار هه‌لیانواسیم هه‌ر وامکرد، به‌لام کاره‌بایان زۆر لیدام و به‌ کیلا و شوق و شه‌قازله‌ نه‌وه‌نده‌یان لیدام له‌هۆش خۆم چووم، نه‌وه‌ی زۆر کاری تیکردم نه‌وه‌ حاله‌ بوو که له‌ یه‌که‌م ژوور (مامۆستا نه‌حه‌دم) بینی، لیستی ناوه‌کانم بینی و چۆنم دیوو بۆم گیرانه‌وه. فه‌خره‌دین وتی: به‌راست نه‌وانه‌ ده‌بیت له‌کۆی گیرابن و له‌کۆی و لای کۆی ده‌ستیان که‌وتبیت؟ وتم: به‌پیتی نه‌وه‌ لیسته‌ بیت همه‌وو براده‌رانمان ده‌گرن و ده‌یانیه‌تته‌ تیره‌. نه‌وه‌ شه‌وه‌ به‌قه‌ده‌ر نه‌وه‌ شه‌وه‌ی همه‌ره‌حیمیان هیتایه‌وه، من خه‌فه‌تم خواردو میتشک و ویتدانمی ده‌رزی ناژنکرد، چونکه‌ به‌لامه‌وه کاره‌سات بوو، نه‌وه‌ ریکخسته‌ تۆکه‌وه‌ چالاک و ئیشکه‌ره‌، به‌وه‌ همه‌وو رۆله‌ شۆرشگیرو خاوه‌ن نه‌زمونه‌وه‌، رووبه‌رووی دیارده‌ی به‌وه‌ شینویه‌ بیته‌وه‌وه‌ فایروسی کوشنده‌ی دوژمن ته‌شه‌نه‌ی تیدا بکات، له‌م حاله‌دا بیرم له‌ سه‌ره‌تاو ده‌ستپنکردنه‌وه‌ی شۆرش و کاره‌ساتی ده‌ستگیرکردنی هاوڕینیانی کۆمه‌له‌ ده‌کرده‌وه‌، که به‌شیرازیکی له‌مجۆره‌ که‌وته‌ به‌ر شالۆی گرتن.

تەلەفۇنىش مېتروزمەيەكى دېگە بوو

دوای چەند رۆژىك، ئىتوارەيەك لەكاتى شىئودا كە خەرىكىنى نانخوردن بووين، زېرى كليل پەيدا بوو، بەرەو ژوورە كەمان هات و دەرگا ھەلگىراو بانگگرام، بەناچارىي نانەكەم بەجىھىنلاو بەدەنگىيانەو چووم، ئەمجارەيان رەھىم بوو، كە لە دەرگا كە چوومە دەرەو، پەرزەيەكى بە چاومەو بەست و كە لەبچەكەي كەردە دەستم، پەرزەكە ئەستور نەبوو، زۆر نەسر چاويشم نەيەستبوو، پەناسانى بەرىنى خۆم دەيىنى، زۆر لەسەر خۆو بەبى ئەوئى ھاوار بىكات و جىئو بدات و كىتېلم پىابكىشىت و پالم پىنە بنىت، بەيەكەو كەوتىنە رى. يەكەمجار بوو ئەو رىتگار شىوتانە بەو شىوئەيە بىيىنم و بزائىم لەكۆيە دەمانبەن و بۆ كۆيىمان دەيەن، نەيەردم بۆ ژوورى ئەشكەنجەدان، روويكەردە ژوورى لىنكۆلىنەو، كە دەلېم ژوورى ئەشكەنجەو لىنكۆلىنەو) لەراستىدا دوو ژوورى جىا بوون. ژورى لىنكۆلىنەو كورسى و مېنزى رىكۆپىنكى تىندابوو، لە ژوورى فەرمانبەرەن دەچوو، ژوورىكى ئاسايى بوو، بەلام ژوورى ئەشكەنجە ژوورىكى تاييەت بوو بە ئەشكەنجەدان و ھەرچى تىندابوو شتى ئاسايى نەبوو، بەلكە ھەمووى شتى ترسناك و پىرپو لە ئامىزى جۆراوجۆرى ئازارو ئەشكەنجەدان. تەنانەت ئەو مېترو كورسىيانەي تىندابوو، لە كورسى و مېترو نەدەچوون.

كە بىردەمىيە ناو دەرگاى ژوورەكە، وتى: چاوى بىكەنەو، رەھىم چاوى كەردەمەو. ماجد دانيشتبوو، وتى: دانيشە، دانيشتىم وتى: (مەمەد) (ئەرشەد) كىيە؟ ئەرشەد؟ وتى: نا... ئەرشەد!!

وتى: ئەرشەد پەيوەندىي بەتۆرەيە بەدواتا دەگەرەيت، لەكۆي بەدواما دەگەرەيت؟ پەعنى نازانىت؟ مالدەمال بە تەلەفۇن لە ھەوال پرسىپىنتايە. چەندجار تەلەفۇنى بۆ مالتان و قوتابخانە كەردو، ئىشى پىت بوو. دەيىت پىمان بلىيت ئەو ئەرشەدە كىيەو ئىشى چىيەو بۆ تەلەفۇنى بۆ كەردوويت؟ لە دلى خۆما وتم: تىنگەيشتم كە لە گرتەمەو تەلەفۇنى قوتابخانەو مالدەمان چاودىزىي خراوتە سەر، ديارە ھەر كەسەك تەلەفۇنىان بۆ بىكات، تۆمارى دەكەن، بىرم كەردەو ناكەيت لەمە خۆم بەزەمەو، راستان دەيىت (ئەرشەد) پورزەمە ديارە كە بىستووئەتې گىرام تەلەفۇنى كەردو، بۆ ھەوالپرسىنم، ئىشى چىيەو سەر بە چ حەزىبەكە؟ فەرمانبەرە خالۆزاي پارىزگارى سلىتەنيەو شەو و رۆژ لە مالى يەكن و ديارە دەزانن كە پارىزگار^(۱) كىيە؟ چۆنە چەند دلسۆزى حەكمەت و حەزبە. وتى: جا چۆن ئىنە بەم قەسەت باوەبەكەين، تۆ قەسەيەكى راستمان پى نالىيت، لەمەدا تاقىم بىكەنەو، بزائە من ئەوئى دەيلىم راستە يان دۆيە، چۆن؟ پرسىيار لە پارىزگار بىكەن بزائە ئەو (ئەرشەد) خالۆزاي ئەو و پوروزاي من نىيە؟ ئەگەر وا نەبوو، واتە ھەرچى دەيلىم و تۆومە راستە نەكەردو.

۱- ئەركاتە پارىزگارى سلىمانى (شىخ جەعفەر شىخ عەبدولكەرىمى بەرزنجى) بوو (ئەرشەدى شىخ حەسەن) خالۆزاي بوو، پوروزاي مېنىش بوو.

نه مجاره زور له گه لږ توند نه بوون و نازاريان نه دام و نه يانناردم بڼ ژووري نه شکه نجه ،
 ماجد وتی : نيتمه به دواي هم قسه يه تا ده چين ، نه گهر وا نه بيت ، نه وا مه گهر خوا بزانيت چيت
 پينده کهينه وه ، نهو (نه رشه دهش) ده گرین و به ده ردي توی ده بين ، رازيم ، رحيم به هه مان شيره
 چاوه کانی به ستمه وه ورده ورده له سرخو به پينده نگیي برده ميه وه بڼ ژووره کهو زور به نه ده به وه
 ده رگاکه ي هه لگرت و په رڼکه ي له چاوم کرده وه که له بچه که ي به سوو کي کرده وه دايکه نندو
 وتی : ماموستا فهرموو بچو ژووره وه . که چومه نار برادران به بڼ نازارو به ناسايي دانيشتم ،
 لايان سه يربوو . فخره دين وتی : چي بوو ؟ وتم : چووزانم ته له فونيش بوو ته مي ترده زمه يه کي
 تر بڼم ... مه سه له کهم بڼ ياسکردن که وتم راستيه کهم پيتوتن ، وتی : چاکت کردو وه نه وه بڼ
 تو زور باشه ، به شکم بچن بڼ لای موحافيزو نهو پرسياړی لی بکه ن ؟ وتم : لام سه يربوو ، که
 به قسه کهم قه ناعه تيان کرد . هم جاره نازارو نه شکه نجه نه درام و باسي (ره حيمم) بڼ کردو
 نه ویش زور به باشی باسي ره حيمي کرد . دکتو مه حمود وتی : ماموستا خوارده نه که مان بڼ
 هه لگرتووی ، وهه بيخو با زياتر سارد نه يته وه . سه باره ت بهو ته له فونه و ناوه يتانی (نه رشه ده)
 بهو شيره يه مه به ستم له وه بوو ، نه گهر بتوانن پرسياړ له (پاريژ گار) بکه ن ، نه وه ي من پينم
 وتبوون نه ویش نهو راستيه ده سلميتيت بڼيان ، بڼ نهو ټينکازيکردنه م له کاتي ته حقيقتدا
 به که لک ده يت بڼم .

بانگکردن و ناماده‌بوونی (ش)

نیواره‌یه‌ک دواى شیتو به مه‌زنده له ده‌ورو به‌ری کاترمیتری نو‌دابوو، زړه‌ی کیل په‌یدا بووه،
 فخره‌دین وتی: خیریت، ده‌رگایان هه‌لگرت و بانگیان کردم. نه‌مجاره‌یان (جومعه و ره‌حیم)
 به‌یه‌که‌وه‌بوون، هه‌ر گه‌یشتمه نه‌و دیوی ده‌رگا که جومعه زۆر به‌تووره‌یی و رقوه که له‌بچه‌که‌ی
 کرده ده‌ستم و به‌په‌رۆیه‌کی ره‌شی نه‌ستوو هه‌ردوو چاومی شه‌تک دا... دایانمه‌پیش، زۆر
 په‌نه‌ی لیده‌کردم و جنیوی ده‌داو قسه‌ی ده‌کرد. گه‌یشتمه شوینیک په‌له‌ی زیاتری لیکردم،
 پینی ده‌وتم؛ خیرا بۆم. له‌رویشتمه‌که‌مدا کاتیکمزانی ناوچه‌وانم دای به‌دیوارینکدا، ناگر له
 هه‌ردوو چاوه‌کانم بووه، زۆر زۆر نازارم گه‌یشتم، نه‌ونده به‌خیرایی و به‌تونددی ناوچه‌وانم
 به‌ر دیواره‌که کهوت، به‌ره‌و دوا گه‌رامه‌وه، جومعه له‌جیاتی نه‌وه‌ی پۆزش به‌هیتیتوه، وتی:
 ده‌بخۆ ده‌ی موسته‌حه‌قی نه‌وه‌ی. ره‌حیم لینی تووره‌بوو، وتی: عه‌یبه، عه‌یب ناکه‌یت وا
 ره‌فتار له‌گه‌ل نه‌م پیاوه‌دا ده‌که‌یت؟ بۆ وات لیکرد؟ چی له‌م شیتوه ره‌فتار ده‌به‌ستیه‌وه؟
 نه‌ویش وه‌لامی دایه‌وه وتی: من ئاره‌زوی خۆمه‌ر نه‌مانه کوردین؟ کورد دوژمنی نیمن،
 قه‌سته‌که‌م نه‌گر بۆم بکریت خوینیان بخۆمه‌وه. ره‌حیم وتی: چاک ناکه‌یت لیم نزیکبووه‌وه
 وتی: مامۆستا گوئی مه‌ده‌رئ خوا که‌ریمه. دواى نه‌وه‌ی نه‌وان له‌و وره‌ورو قسه‌کردنه بوونه‌وه،
 نینجا منیان خسته‌وه ری و کردیانم به‌ ژووریکداو له‌په‌نا دیواری ژووره‌که‌دا رایانگرتم،
 کاتیکمزانی چاویان کردمه‌وه وتی: مامۆستا به‌یتن. مامۆستا (شانیان) هیتا به‌رامبه‌رم
 رایانه‌ستان. لینیان پرسى، محمه‌د چیه؟ وتی: کۆمه‌له‌یه‌و سه‌ر به‌یه‌کی‌تیه، په‌له‌ی چیه؟
 وتی: نه‌ندامه به‌رپرسه؟ به‌رپرسى کینه؟ له‌گه‌ل مندايه‌و به‌رپرسى رینکخستنى ژنانه؟ لینیان
 پرسى ژنه‌کان کتن ناوی نه‌یتی هه‌ندیکیان ده‌زانين و ناوی یه‌کی‌کیانی به‌ناوی خۆی ده‌زانی؟
 ده‌یزانی له‌کوئی کارده‌کات وتی: ئیشوکاری نه‌وه ده‌کات؟ روویان کرده من وتیان، وایه؟ وتم:
 نه‌خیز وانیه‌و نه‌و له‌خۆیه‌وه نه‌م قسانه ده‌کات. به‌دواى قسه‌کانی مندا هه‌لیدایه‌و وتی: من
 خۆم له‌گه‌لیدا نه‌بووم، قابيله من درۆ بکه‌م؟ لینیان پرسى نه‌ی له‌گه‌ل ئیوه کینی له‌گه‌ل‌دايه؟
 ناوی هه‌ندیکیانى ئاشکرا کرد. وتی: نه‌م پیاوه پیاوینکسى زۆر چاکه‌و به‌نه‌ماله‌یه‌کی نایینی
 ناوداری شاره‌که‌ن. خۆشى مامۆستایه‌کی زۆر دلسۆزو چاکه‌و به‌ریوه‌به‌ریکی سه‌رکه‌وتوه،
 من داوانان لیده‌که‌م ریزی لینگرن و نازاری مه‌ده‌ن و داواش لیم ده‌که‌م، که له‌گه‌ل‌تاندا
 راستگو بیت، وتی: هیچ نه‌ماوه ئیوه نه‌یزانن، ئیوه هه‌موو زانیاریه‌کانتان له‌به‌رده‌ستدایه،
 با کاریک نه‌کات خۆی و مندا له‌کانی تیدا بچن. وتی: نه‌مان شیتخی ئیرشادن، ئیتر له‌م باب‌ه‌ته
 زۆری رست و وتی: یه‌کی‌کیان پینی وت سوپاس و بردیانه‌وه.

نه‌و رویشتم. ماجدو جه‌بارو یه‌کی‌کی دیکه دانیشتبوون ماجد، وتی: به‌گوئی خۆت گویت
 لیبوو هاورینکانت چۆن له‌سه‌ر تو زانیاریان لایه‌و له‌ماندیان که تو چیت و سه‌ر به‌چیت
 و چی ده‌که‌یت، هه‌ر ده‌که‌م دانیشی و ئیتر له‌مه زیاتر نازارمان نه‌ده‌یت و نه‌و راستییانه‌ی

هاورپنکهت پنی وتیت له زمانی خوتهوه بزمان باسبکهیت، ناوی یه که یه که ی برادره کانت و نهو رینکخستنې ژنانه مان بدهیتی، چهندو چوونمان له گدلدا نه که یت. نهو زیاتر له چوار ههفته یه درو له گهل یتمه دا ده که یت. من نازانم وتم نم ماموستایه بو وا له گهل مندا ده کات؟ دیاره راسپیزدراوه که نهو تومه تانه بو من دروستبکات. نهوانه ی نهو وتی تنهها یه ک شتیان راست بو، نهویش که بنه ماله که مان ناینیه و شیخی نیرشادین و هه موو خه لکی شار ده یزانی، نهوانی تر هیچیان وانین و نهو تاوانه و هه ره مووی دروستکراون، من ناگام لهوانه نیه و نه بووه. وتی: ده ستکرده وه به درو کردنه که؟ ده تانه ویت دروژان بو بکم به راست؟ من دروژاکم و راستی ده لیم لهوانه له هیچی ناگادارنیم، نهو برادرهش نازانم کینه و چیه و نایناسم و نهو قسانه شی له گیرفانی ده رهیتاوه و به بی ویزدانی قسه ده کات. له قسه کانم نهو بووومه وه، کاتیکم زانی شلیه له پشتمه وه هه ستار به کیلا و شق و جنیودان داگیرامه وه و خورپیه جومعه هه ریتا بیهن تا گیانی ده رنه چیت وازی لی مه هیتن، چاوایان به ستمه وه به که له بچه که رایانکیشام، تا ژووری نه شکه نجه به پال و شق و کنبله وه دایانمه پیش.

هه ر گه یاندمیانه ژووره که، چی که لوپه لی به رم هه بوو، دایانکه نده وه، تنهها ده رپنکه م له پیدامایه وه و که له بچه یان کرده وه ده ستم و هه لیانواسیمه وه. هه ر گه یستمه قوولا په که هیتا نه سوورابوومه وه، ده ستمکرد به هوار، هوار، به دوا ی هواردا به دهنگی به رز. کاریکی وام کرد گویم لیبوو، رهحیم وتی: ده دایگره، ویزدانت بیت ده مریت، به سه رتا ساغ ده بیتمه. دایانگرم، یه که سمل ناوی ساردی پیا کردم. رهحیم وتی: بو وا بی ویزدانیت، نهو ناوه سارده ت بو پیا کرد؟ ده یکم، سید ماجد پنی وتووم نه مشو یان رژی ده رده که یان ده بیت قسه بکات، مردین به ده ستیه وه، نه ونده مان هیتاو برد، له م قسانه دابوون، ماجد و جه بارو یه کینکی دیکه په یدابوون، من له سه رما دانم یه کی نه ده گرت، هه لده چوقیم. وتی: نهو بو وازتان لیته تاهو بو هه لیناواسن؟ گه وره م هه لمانواسیه و دامانگرتوه وه، ناینیت ناوی ساردیشمان پیدا کردوه، به زه یستان پیدا نه یته وه، نه مشو یان ده بیت دان به هه موو تاوانه کانیدا بنیت، هه رچی هه یه پیمان بلیت، یان گیانی ده رده که یان... هه لیواسنه وه، هه لیناواسیمه وه. راسپارده که ی فخره دین، نه گه ر له سه عاتیکدا ده جارم هه لواسن، هه ر نهو هوار هوار ده که م. که وتمه هوار کردن، به دهنگی به رز له گهل هوار کردنه که دا ماوه یه ک هیلامیانه وه، که هه ر بیده نگ نه بووم و هوار ده کم زیاتر ده کرد. ناچاربوون دامگر نه وه. هه ر دایانگرم و سه تلینکی دیکه ناوی ساردیان پیا کردم وه، یه کسه ر کاره باکه ی خسته کارو کاره بایان له په ری گوئ و سه ری زمانم دا، نهو شه و تا نهوان بیتاقت نه بوون له هه لواسن و کاره بالیدن وازیان لیته هیتام، که زانیان ره نجه که یان به هه درچوو، نهو ی نهوان ده یانویست پنی نه گیشتن، وازیانه تاهو زورم سه رماوو، گیانم وه کو شو به ی هه لده له رزی، له کاتی هه لواسینه کاند، ماجد ناوی نهیتی کچه کانی یه که یه که ده هیتاوه و شه ی ناشیرین و

قسمی هه لاق و مه لاق به دهنگی بهرز دهیدا به گویندا. کۆیان کردمهوه، ماوهیهك له رارهوه که دهیانام تا هه لاله رزینه کهم هتوربووهوه... ماجدو نهوانه ی له گه لیدا بوون رۆشتن، جومعه و رحیم مانهوه. رحیم هاته لاهه وه و تی مامۆستا باشبوویت؟ سه رماکه ت نه ما؟ سوپاس باشم، جومعه... دهی... دهی ههسته... هه لسام که له بچه که یان کردهوه دهستم و چاویان بهستمه وه و بردیانمه وه بۆ ژووره که. کردیانمه ژووره وه، جومعه به زیندانیه کانی ژووره که ی وت: به باشی بیشیلن و جارێ ناوی مه دهنت... که گه ی شتمه وه ناو براده ران، خۆیان ئاسا فه خره دین و هه مه ره حیم، عه تا، عوسمان، مامۆستا هه سن، که مال و نهوانی دیکه دهوریان نیندام... دیاربوو نه مجاره وه کو جاره کانی دیکه نه بووم... وه زعم له بهر چاویان باش نه بوو. هه ره که له لای خۆیه وه شویتیککی ده شیتلام و وه رزشی پینه کردم، فه خره دین وتی: نه مشه و بۆ وابوویت؟ ده لینی هاواره کانت نه کردوه؟ وتم: کردم زۆرم کرد، به لام به جارو دوو جار لیم رازی نه بوون و کاره باشیان زۆر لیتدام و نه مشه و ناوی ساردیان دوو جار به پرووتی پیا کردووم. فه خره دین وتی: مه سه له چی بوو. وه زعه کهم بۆ گێترایه وه، وتی: نه نجام، وتم: هه ره وه کو جاره کانی دیکه بوو، هیچیان هه لئه کران و سه وز نه کرد. وتی: ده با هه ره ناوی ساردمان پیدابکه ن، ده بیت کۆلیان پی بدهین. نه وشه وه له بهر نه وه ی زۆریان ماندوو کردبووم که خه وتم تا به یانی خه به رم نه بووه وه. که هه ستام که مال وتی: مامۆستا نه مشه و گفت بوویت و تا به یانی نه جوولایته وه.

بانگکردن له شهوتکدارو به لگه نامه په کی چاوه روانه کړاو

شهوتک له دور بهری کاترمیز نژدا، وه کو هه موو جاره کانی دیکه به زړه زنجیره وه درگی ژوړه که کرایه وه بانگیان کردم، که له بچه چاوه ستنه و هیان پیشکش کردم وه، بردیانم، له دلی خومدا د ه موت نه مشه و دهیت کئی ته له فوئی کردیت؟ یان کیان هیتابیت بۆ بهر و روو بوونه و هم؟ گه یانده میانه ژوورتک و چاویان کردم وه، ژووری لینکولینه وهی جاران نه بوو، گه ورتربوو. ماجد دانیشتوه، (ماموستا محمه دی مه لا حسین)، له سر کورسیه ک دانیشتوو، منیشیان له سر کورسیه ک داناو کاتیکمزانی (ماموستا شیخ عهزیزو ماموستا نهحمده صالح)یشیان هیتاو نهوانیشیان له سر کورسی دانا. یه که مجار بوو، لهو نهمنه چوار کهسمان بهو شیوه بهرام بهری یه کتر دابنیتن. وهره قهیه که به دهستی ماجده وه بوو، ناوی له سر نوو سرابوو، پیشانیداین په یوه ندیی (به کونفرانسی یه کیتی ماموستایانی کوردستانه وه) بوو، له سر راپورته که ناوی نهیتی هه بوو، له پال ناوه نهیتییه کانه وه به قه له میکی رهش ناوی ته واری هه چوارمان نوو سرابوو، ناوی نهیتی (بلیتسه) له ته نیشتییه وه ناری من نوو سرابوو. دیاربوو ناوی ماموستا محمه دو ماموستا عهزیزو ماموستا نهحمده دیش هه و نوو سرابوون. ماجد وتی: نه مه وه سیقه یه که په یوه ندیی به نیوه وه هه یه. له منی پرسى ماموستا محمه ده ناسیت. وتم: نه خیر، له ماموستا محمه دیشی پرسى تو محمه ده د ناسیت، نه ویش وتی: نه خیر، به منی وت: ماموستا عهزیز د ناسیت، وتم: نه خیر... به ویشیان وت که من د ناسیت نه ویش وتی: نه خیر. به هه مان شیوه پرسیاریان له ماموستا (نهحمده دیش کردو هه بهر بهر جوړه وه لامدراپه وه، وتی: ناری نیوه له سر نه مه وه سیقه یه یه... هه چوارمان ټینکاریی نه وه مان کرد که نه ناوانه ناری ټیمه بن.

به راستی من زور سه سامبووم له دووشت. یه کهم: نه وه سیقه یه له کوی بووه؟ چوون گیراوه لای کی بووه؟ دووهم: نه مه وه سیقه یه ناوی نهیتی له سر بووه، کئی ناوی که سه کانی له لای ناوه نهیتییه کانه وه نوو سیبوو؟

یه که ممان بۆ ده رکوت که نه وه سیقه یه له مال و نه رشیفی هارپیاندا گیراوو، به لام تائیتاش بۆم ساغ نه بوو ته وه کئی نه ناوانه ی له گه ل ناوه نهیتییه کاند نوو سیبوو؟ له دواى نه بانگکردنه و جاریکی دیکه بانگیان نه کردینه وه له سر نه وه به لگه نامه یه لییان نه پرسینه وه. نه وهش ده گه رایه وه بۆ نه وهی که هه چوارمان ټینکاریی نه وه مان کرد، که یه کتر د ناسین و هه چوارمان وتمان یه ک ناسین، نه گه له روو به روو بوونه وه یه دا یه کینکمان زده وه هه له یه کی پکرداپه و بمانوتایه یه ک د ناسین، یان نه ناوه نهیتییه ټیمه یین، بهر جاره بانگکردنه کولیان لیتنه ده داین، به لکو روو به رووی نه شکه نچه و نازاریان ده کردینه وه، له کاتیکدا هه چوارمان له کومه لهو له (ی.ن.ک) دا به یه که وه کارمان کردبوو.

نازانم ئەو نامەيە بۆ گەيشتە ئەمن؟!

شەويك لە دەوری کاتزمیری نۆدا، زەری زنجیرو کلیل و دەرگا کردنەو پەیدا بوو. بانگیان کردم. وەکو جارانی تر چاو بەسترایەو، کە لەبەجە کرامەو و دایانمەپیش و بە قاردەمەيە کدا سەریانخستم و گەیاندمیانە بەر دەرگایەك، بردیانمە ژوورەو و چاویان کردەمەو ژوورە کە ی نەقیب ماجد بوو، سەیرمکرد (هاوړی جەبار) لەسەر کورسییەك دانیشتوو. پیاوتم لەسەر ئەو کورسییە دانیشم... لەگەڵ (هاوړی جەبار)دا بەکەم و زۆر هیچ قەسەيە کم نەکرد، ئەویش هەررەها، بەلام بەچار نیشارەتینکی دامی... لەو گەیشتم شتیک هەیه پەییوەندیی بە من و نەووەیە، دەبیت ناگامان لەخۆمان بیت لە قەسەکردندا.

(نەقیب ماجد) پرسى جەبار دەناسیت؟ وتم: نەخێر، ناینام. چۆن نایناسیت؟ بەرپرستان بوو؟ من چی بووم تا بەرپرسم هەبیت؟ ئەم وا نالیت، دەلێت دەیناسم. من ئەو ناناسم. بە هاوړی جەباری وت: راست دەکات ناتناسیت؟ بەلا، قەت هاوړینی یەك نەبووین و یەکتەر ناناسین.

جەبار دەلێت: لەبەر ئەوێ تۆ بەرپرسی ریکخستنی ژنان بوویت نامەيەکیان ناردوو بۆ یەکیك لە ژنەکان بەرینگای تۆدا. من و نامەو ریکخستنی ژنان؟ ئا... بەلا، تۆ!! نەگەر باوێر دەکەن من نە ریکخستن بووم و نە ناگاداری ریکخستتم و نە نامەى واشم ناگا لێنە. خۆت گێل مەکە، بەلگەمان لەبەردەستدایە تۆ (ئاوێسەرانیست... (شیخ محەمەدات ناو نییە؟ بەرپیوەبەری ناوەندی ئیواران نیت؟ شیخ محەمەدو بەرپیوەبەرم، بەلام (ئاوێسەر) نیم. جەبار دەلێت: نازانم جەبار ناناسم و لە هیچ بۆنەيە کدا یە کمان نەبینیوە، چۆن وا دەلێت؟ جەبار وانییە؟ نا من ئەوانە نازانم، ئێستا دەزانم ئەو (شیخ محەمەدە). پێمان بلا ئەو نامەيەت لەکێ وەرگرت و دات بەکێ؟ دەلێم ناگام لە نامە نییە. جەبار وایە؟ منیش دەلێم ئەم ناگای لەو نییە، ئەم بۆ ناوی ئەم دراوێ دەلێن ئەو نامەيە لە تۆوە نێردراوە بۆ ئەو کچە کە ناوی (جەمیلە)یە بەناوی نەیتی (کوژین)؟ نامە نێردرابیتیش بۆ ئەم نەنێردراوە.

لەسەر مێزە کە هەستاو بەرەو لام هات، راستمان پێ بلا و بەس درۆمان لەگەڵدا بکە. جینیۆکی ئەمانەى دا، بەهەموو هێزی یەك زللەى سەر واندە بناگوێم و بەشەق هەلیساندم. ئەمشەو هەموو راستییە کەمان پێتەلێت بەکوشتن دەتکوژم، هەى سەگابی خائین. (جومە) بیبەن... وەکو هەوشاری برسی پەلاماریاندام چاویان بەستمەو و گەیاندمیانە ژووری گیانکێشانە کە، جەرلەى هەلواسین و کێلا لێدان و کارەبا لێدان دەستی پێکردووە، ماجد وەکو هار بەچواردەوورمدا دەسوڕایەو، بە کێلا لێدەدام و لێپرسینەوێ لێدەکردم بە جینیۆ ناشرین جینیۆ لەسەر جینیۆ پێدەدام.

هاوار هاوارە کەم بەبێ وەلام دایانگرتم، بە گەیشتم بۆ سەر ئەرزى ژوورە کە. یەکەر بۆ سەر کورسى کارەبا لێدان. لەگەڵ کارەباکەدا وەکو گەلای دار جینیۆ لە دەم دەهاتە دەرەو.

وتم: جنتو مهده... نهونده یتر زمانی بهره لالا بوو، پیت ناخو شه؟!

نهو شه ودهش وه کو شه وده کانی دیکه له سمر نهو نامه یه نهوه ی له تاقه تیاندابوو بهرام بهرم، کردیان و بردیانمه وه بسو ژووره کهم. (فه خره دین) وتی: ماموستا نه میان چی بوو؟ وتم: لیم گهرین با خو م نه کوژم و مه سه له کهم بسو باسکردن. من نازانم نهو نامه یه بسو هاتپوره ناور ناوانه وه؟ به لام نهو م لا روون بوو، که ماموستا (ش) لهو نامه یه ناگادار بوو. ته نانه ت که ماموستا (محمه دی مه لا حین) نامه که ی بسو هیتام و ناوه که و ناو نیشانه که ی به هه له نووسرابوو، نهو م لای نهو باسکردبوو، ده یزانی نهو که سه ش که نامه کهم داوه تی ناوی (جه میل) یه و ناوه نه یتنیه که ی (کوژین) وه له کارگه یه کی دروون کارده کات، ده یزانی نهو که ی ماموستا (عومهر بهر زنجی) خوتند کاری زانکویه له هه و لیرو سر به ریک خسته و نهو نامه یه بسو نهو نیردراوه.

نهو شه وه که (هاورپی جه بار)م بینی له لایه ک به بینینه که ی دلخو شجووم، چونکه لهو کاته وه ی که گیرابووین یه کترمان نه بینیبوو، نه شمه زانی له چ ژووریکه. هه چهن دی نهو روژانه ی که له ینفرا دیی بووم، تیگه یستم که (نهو و ماموستا نه حمه دی سه ناعه و هاورپی عه بدولعه زیز) لهو ینفرا دییه بوون، دیاربوو هه ریه که شیان له ژووریکدا بوون، وه کو من، که بسو نهو مه سه له یه ش رووبه رووی یه کیان کردینه وه. هه زم ده کرد بمرمایه و ناوا یه کترمان نه بینیا یه، هه رچه نده هه ردو و کمان کارنکمان کرد که نهوان له هه یچ روویه که وه سوو دمه ند نه بن و چه واشه یان بکه یین.

نامه که چی بوو؟

مهسه لهی نهو نامه یهش و ابوو، خویتدکار (تسارا عومهر بهرزنجی) که ناوه نهیتهیه کهی (سایه) بوو، له زانکوی سه لاهه دین دهیخویتد، رینکخراو به حوکمی نهو هی بهرپرسی (که رتی شهید له یلا) بووم، نهو کچهش سه به که رته که بوو. داوای لینکردم که واکریت خانوویه که له ههولیر بگریت، نهو بچیته ناو خانووه که، کریتی خانوو مهسره فیه کهی رینکخراو بیدات، بیته شویتی کارکردنی نهیتهی. نامه یه کی بۆ نهو مه بهسته نووسیوو، به (ماموستا محهمه دی مهلا حسین) دا که بهرپرسی من بوو، بۆیان نارد بووم و نامه که ده بوو له سهری بنووسرایه بۆ هاوړی (سایه)، به لام نووسرایوو بۆ هاوړی (کوژین) که نامه کهی دامی وتم: نامه که بۆ (کوژین) نییه بۆ (سایه) یه. وتی: تازه نایکه ریتمه وه خوت چاکسی بکه، نهو نامه یه م ناردو گیاند. نیر نازانم نه م نامه یه بۆ هاتبووه ناو ناوانه وه؟ بۆ باسکرا بوو؟ دیاره به پینی نهو هی که نامه که یان له بهر ده ستدا نه بوو، نامه که نه گیرابوو یان با بلین دهستیان نه که وتبوو، بۆیه مه زنده م ده کرد که نهو زانیاریهش هه ماموستا (ش) ناشکرای کردیت، به مه بهستی نهو هی کاریک بکات فشار بخوړته سهرم و ناوی نه ندا مانی که رته که ناشکرا بکه م.

ته له فونیکی ترو بانگ کردنیکی تر

روژنی دواي نانخواردنی نیوهو، زړه ی زنجیر پهیدا بووه و رووی له ژوره که مان کرد، ده رگایان کرده وه و بانگیان کردم. ته نها جومعه بوو. بهرته وه که له بچه ی کردم و چاری بهستمه وه. به پال و قسه پیتونه وه دایمی پیش. گیاندمیه ژووری لینکولینه وه. ماجدو جبار دانیشتبوون.

ماجد، پیمان نالیت (شیخ نووری) کیته و بۆ ته له فونی بۆ کردوویت؟ نازانم چ شیخ نووریه که، شیخ نووریمان زۆرن، شیخ نووری قازانقایه، نهو حاجی شیخ نووری قازانقایه یه، پیایکی به ته مه نهو له جیدا که وتوه، نه خوشه و زۆر ته ندروستی خراپه، بۆ ته له فونی بۆ کردوویت؟ خزمانه دیاره بیستویه تی که گیراوم بۆ ههوال پرین ته له فونی کرده وه. چون بزاین که پیره نه خوشه و خزمانه؟ نهو خوتان ده زانن، من هه ر ده توانم نهو ده تان پی بلیم، باوهر ده کهن بیکن، ناشی کهن نهو هه ناروهووی خوتانه و ده توانم پیرن بزاین وایه یان درۆ ده که م. له سهر نهو ههش زۆر نه رویشتن و وازیان هیتناو بردیمانه وه بۆ شویتی خوم، بۆیه وام پیراگیانندن ده مزانی ته له فونه که کراوه نه گه ر بشچن بۆ مالیان به راستی خاله شیخ نووری نه خوشبوو له جینگادا که وتبوو.

بردنه وەم بۆ ماله وەو بىنىنى نازاد

دواى زياتر له (۲۵) رۆژ له دهستگيرکردن و بسى ئوميدبوونيان لىم و ئەو هەموو نازارو ئەشكەنجە يەيان، سوودپان لىوهرنە گرت. رۆژىك دەورو بەرى كاتژمىر نۆى بە يانى بانگكرا مەوە برديانم بۆ ژوورى لىكۆلىنەو، ماجد دانىشتبوو، بە هەرەشەو وتى: دەبىت ئەمىرۆ ماله كەت وىزان بکەين و ژن و كۆرۆ كچەكانت هەر هەموو بگيرين و بيان هيتىنە ئىترە. ئەوئەندە توورە بسو ئاگرى لىتەبوو. وتى: دەبىت لەپىش چاوت لە بەردەمى خۆتدا ئەوئەى پىت ناخۆشەو خراپە لە گەلىندا بکەين. مستان بەلاو تەوانبارە، ژن و مندال گوناه و تەوانيان چىيە؟ لە بەرئەوئەى تۆ تەوانبارىت دەبىت ژيانى ئەوانىش بخەينە دۆزەخەو. گرنگ نىيە ئەگەر وىژدانان رىتان دەدا. ژيانىان لە ژيانى مەن زياتر نىيە، بەئارەزووى وىژدانان چىتان دەوئەت بىکەن. لە بەردەستى وىژدانى ئىوهدان ئىستە دەبىنىت. بە جومعهى وت بىبەرە ئەو ژوورە. لە ژوورىك داياننام، گويم لىبوو تە لەفۆنى بۆ (مولازم عەلى) يەك کرد. زۆرى پىنەچوو دياربوو نامادەبوو. بانگيانکردم، لە حەوشەى پىشتەوئەى ئەمەن سواری خانەى ناوهراستى ئۆتۆمبىلىكى لاندكۆزەريان کردم، دوو عەسكەر لەملاولا مەو سواربوون. (مولازم عەلى) يەكەش لە پىشەو سواربوو. ناسىمەو ئەو (مولازم عەلى) كە زۆر جار دەهاتە بازارى (قەيسەرى نەقىب). هەر سوار بوو، ئۆتۆمبىلەكە دەرچوو. لاىكردەو، ناسىمىيەو وتى: ئەو تۆيت؟ تۆ دووكانداربوويت چىت دابوو لەم بەزمە؟ بۆيە چەند رۆژە ديارنىت، بە ناحەق و لەخۆرايى گىراوم. ئىنە بە ناحەق و بە خۆرايى كەس ناگرين، پىم ناخۆشەو دەبوو وات نەكردايە، كەسىك لەو بازارى نەقىبە دووكانى هەبىت چۆن كارى خراپ دەكات. بە دەم ئەم وتووئەى ئەو كاتىكمزانى گەيشتىنە گەرەكى مامۆستايان و بۆ كۆلانى مالمان لايان دا... لەناو كۆلانەكەدا، هىشتا مابوويان بگەنە بەر مالمان، لەپىشمانەو (نازادى كۆرپم) بىنى بەرەو مالى دەرۆشەو. دلم داخوړپاو خۆزگام دەخواست نەچوايەتەو بۆ مالهو. لەم كاتەدا نازاد لە قوناغى نامادەيى دەيخويتندو زۆر خەمە بوو بىگرن، خويتندنەكەى لەكىس بچىت، گەيشتنە بەر مالمان و لە بەردەرگای مالى محىدىنى برامدا راوستان، پرسیارى مالىان كۆردىن، (حەپسەى براؤنم) بىنى و گويم لە قىژەيەك و هەپۆيەكى بوو. يەكسەر سەريان پى دانەواندم، قاچىيان خستە سەر مەلم و ئۆتۆمبىلەكە بەخىرايى گەرەيەو بۆ دائىرەى ئەمەن، ديار بسو تەنها هەر ئەو ئۆتۆمبىلە نەبوو كە منيان سواركرد، چەند ئۆتۆمبىلى دىكەش بوون. كە گەيشتىنەو ئەمەن، چاويان بەستەوئەو دايانگرتەم و كە لەبەجەيان كۆردەو. لە ژوورىكدا داياننام، ئەو رۆژە بەلامەو رۆژىك بوو لە رۆژە هەرە ناخۆشەكانى گرتەم، بىرم لەو دەكۆردەو (زەينەب و كۆرەكان و بەهار) لەمالەوئەين و بىيانگرن. يان كە مالىان پىشكىنى لەمالەوئەى لە كىتەبخانەكەمداو لەو شوئەنى كە شتم تىدا دەشاردەو، (كە بۆفییەكى ژىر تە لەفزیۆن بوو، تەهاى خزمى (مامۆستا ئەحمەد) بۆى دروستكۆردبووم، شوئى شت شارەنەوئەكە لەدواوئە

چه که مه‌جیه‌کی شاراو ده‌بو، له‌راستیدا شتی زۆری تیدابوو. ده‌مزانێ کاسیتمان له‌ماله‌وه
 هه‌یه، به‌راستی ئه‌وه‌نده‌ی له‌و ژووره‌دابووم، هه‌ر بیرم له‌وانه‌ ده‌کێرده‌وه، له‌ دلی خۆمدا
 ده‌موت تانیستا گیانم به‌وه‌بوو هیچم پێته‌گیرابوو، ئه‌گه‌ر شت له‌مالماندا بگرن، به‌ته‌واوی
 دمکوژن. دوا‌ی دوو سێ س‌عات، هاتن و بردیانم و بردیانم ژووریک، له‌و ژوورانه‌ی جارن
 نه‌بوو، (نه‌قیب ماجد) دانیشتیوو، له‌کتیبه‌ی کتێبخانه‌که‌م دنیا‌یه‌ک کتێبیان هه‌تایوو، له
 ژووره‌که‌ له‌سه‌ر میزێو سه‌ر ئه‌رزه‌که‌ هه‌لیانچنیبوو. که‌ کتێبه‌کانم بینی کسپه‌ له‌ جه‌رگه‌وه
 هات بۆ کتێبه‌کانم. وتی: ده‌بینیت له‌ مالتان چیمان گرتوووه‌ هه‌تاه‌وه‌؟ ئه‌وه‌ چه‌ندین به‌لگه‌ی
 نووسراویان تیدایه، هه‌ر هه‌مووی ده‌یسه‌لمێتن که‌ سه‌ر به‌ (جه‌لال و نه‌وشیروان و ئیژان و
 یاخیووانیت) ئیستا ده‌لیت چی؟ له‌مانه‌ش هه‌ر راده‌که‌یت و ئینکاری ده‌که‌یت؟ نازانم
 چیتان له‌مالمان هه‌تاه‌و یان گرتوو؟ دنیا‌م هیچ نووسراویکی قه‌ده‌غه‌کراوم نییه، له‌ قۆناغی
 ناوه‌ندییه‌وه‌ ده‌خوێتمه‌وه‌و کتێب و گوژاری کوردی و عه‌ره‌بی ده‌کرم و یه‌ک کتێبی قاچاغم
 نییه. ته‌سجیلیکی لاوه‌ بوو، ده‌ستی نا به‌ دووگه‌می ته‌سجیله‌که‌دا، شریتیکی لێدا، شریته‌که‌
 ئه‌و شریته‌ی (مام جه‌لال) بوو، که‌ به‌بۆنه‌ی (جه‌به‌هی کوردستانییه‌وه‌) ته‌سجیلکراوو. ها
 نه‌مه‌ش راده‌که‌یت؟ ره‌نگه‌ بلیت ئه‌مه‌ش هی من نییه؟ ئه‌مه‌ به‌لگه‌یه‌که‌ زۆر ته‌واوه‌ که
 هه‌ر چیت له‌سه‌ر وتراوه‌و ده‌وتریت راسته‌... نه‌خێر ئه‌و شریته‌ هی من نییه، له‌ماله‌وه‌ هیچ
 جوژه‌ شریتیکم نییه. تاشریتی وام له‌ مالدا بیت... هه‌ر گێژ گویم له‌ شریتی وا نه‌بووه‌،
 واته‌ ئێمه‌ درۆده‌که‌ین؟ ده‌لیم ئه‌م شریته‌ هی من نییه، له‌ مالی مندا شریتی وا نه‌بووه‌.
 کۆمه‌لیت کتێبی نیشاندام له‌ ناویاندا، گوژاری (روژی نوێ، سلیمانی، هیوا، هه‌تاه‌و،
 بلیسه‌و) چه‌ند کتێبیکی کوردی، ئه‌مانه‌ چین؟ ئه‌وانه‌ گوژارن، به‌مۆله‌تی ره‌سمی ده‌رکاران
 و قه‌ده‌غه‌ نین، ئه‌و کتێبانه‌ش کوردین و به‌ره‌زانه‌ندی و ه‌زاره‌ت چاپکاران. مامۆستای زمان
 و نه‌ده‌بی کوردیم و ئیختیساسم کوردیه‌و چوار پێنج ساڵ له‌ به‌غدا بووم، مانگانه‌و سالانه
 هه‌مه‌جوێ کتێبی کوردی و عه‌ره‌بیم کێیوه‌، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا یه‌ک کتێبی قه‌ده‌غه‌کراوم
 نییه. چه‌ند کتێبیکی نیشاندام ناوی خۆمیان له‌سه‌ر بوو، ئه‌مانه‌ هی کێن؟ هی منن، به‌لام
 خۆ قه‌ده‌غه‌کراو نین. ئیستا ئه‌م هه‌موو کتێبه‌و ئه‌م شریته‌مان له‌مالتان گرتوووه‌، هه‌شتا
 هه‌ر ئینکاریمان له‌گه‌لدا ده‌که‌یت؟ به‌دنیاییه‌وه‌ پیتان ده‌لیم ئه‌و شریته‌ هی من نییه.
 ئه‌و کتێبانه‌شدا ئه‌گه‌ر یه‌ک کتێبی قه‌ده‌غه‌ی تیدابوو، ئاماده‌ی هه‌موو سزایه‌کم. ئه‌وه
 ژنر مندا له‌کانمان هه‌تاه‌یت!! ئیستا بانگیان ده‌که‌ین، ئه‌وه‌ی خراپه‌ له‌به‌رده‌می خۆتا لێیان
 ده‌که‌ین، ناره‌زووی خۆتانه‌و له‌به‌رده‌ستی ئێوه‌دام. (جومعه‌ی) بانگکردو بێسووده‌ بیه‌ن بزانه‌م
 چی پێده‌که‌ن.

ئه‌م ته‌حقیق، پشکنین، هه‌تانه‌ و بردن و هه‌لواسین و کاره‌بالی‌دانه‌ تا شه‌وینی خایاند...
 که‌ مایه‌بووچ بوون له‌ هه‌وله‌کانیان گێرامیانه‌وه‌ بۆ ژووره‌که‌مان. که‌ کردیانم ژووره‌وه
 که‌ له‌بچه‌که‌یان له‌ ده‌ستم دانه‌که‌ندو به‌ که‌له‌بچه‌وه‌ کردیانم ژووره‌وه‌. (فه‌خره‌دین) که‌ بینی

که له بچه که یان دانه کهنده و، بانگی کردن که که له بچه که ی له ده دست داماره، له وه لامدا دواى دینه و دایده که نین کلیمان بیرچوه، له دواى بهرچایه وه نه نانم خواردبوو نه ناوم خواردبوو وه، له راستیدا تینوو و برسیم بوو.

هاوړیکانم به شه خواردنی همدوو ژمه که یان بو ه لگرتبوم، له بهرنه وى که له بچه م له ده ستدا بوو نه مده توانی نان بخوم. هه ندیک له براده ران خه ریکی که له بچه که بوون بویان نه کرایه وه. (فه خره دین) به نه علیک که و ته هه ولدان و توانی که له بچه که به ترازینیت و له ده ستمی دا که نیت. به گردنه وى حوامه وه و نانم خواردو هوشیکم هاته وه بهر. نه و شوره هه دهنگی کلیم بهاتیه فه خره دین په لاماری که له بچه که ی ددها بیکاته وه ده ستم. وای لیها ت نه و شوره سه جانه کانی نه من له و ناوه و گوزهریان بکر دایه، فه خره دین بوته وى من دوو چاری نه شکه نجه و قسه پیتون نه بم، په لاماری که له بچه که ی ددها که بیکاته وه ده ستم... له ده ورو بهری سه عات یه کدازره ی کلیم په یدابوو، فه خره دین هه زوو گه یشته لام و که له بچه که ی کرده وه ده ستم، به لام سه جانه کان نه هاتن و ده رگیان نه کرده وه، دیسان که له بچه ی دا که نده وه، به یانییه که ی پیش بهرچایی زره ی کلیم ده ستمی پیکرد، بهر ده می ده رگای ژووره که ی گرتین. پیش نه وى ده رگا که بکه نه وه فه خره دین که له بچه که ی کرده وه ده ستم، هه ده رگیان کرده وه. بانگیان کردم و چاویان به ستمه وه، گه یان دیانمه وه نه و ژوور دى کتیه کانی لیدانرابوو، که چاوم کرایه وه، سه یرمکرد (ماجدو جه بارو یه کینکی دیکه) دانیشتیوون سه رنجم دا ژماره یه کی زور له کتیه کانی کتیبخانه که م له سه ر میتر ریزکراون و دانراون.

ماجد و تیه وه ده زانیت نه م کتیبانه هه ده مووی له مالتاندا گیراون؟ نه و کتیبانه هه موو کتیبی کتیبخانه که من، پیم وتیت من ماموستای زمانی کور دیم، له مندالییه وه کتیب ده کرم و کویان ده که مه وه ده یان خوینمه وه. کتیه کان کوردی و عه ره بین و ژماره یه ک گوزاریان تیدایه، یه ک له و کتیبانه قه ده که راو نین. له چاپخانه ی عیراق چاپکراون... هه ده وانه نین کتیبی موخره بین و دژی حکومه تیشیان تیدایه، به دلناییه وه ده لیم کتیبی را له کتیبخانه که مده نه بووه، کتیبکی خسته بهر ده ستم نه ی نه مه چییه؟ هه رگیز نه وه له کتیبخانه ی مندا نه بووه، کتیبی وام نه بووه. په نجه ی نایه وه به ته سجه له که داو شریته که ی مام جه لالی لیدایه وه، گوی بگره، هه ده شریته که ی روژی پیشوو بوو. دوتیش پیم وتیت نه وه هی من نییه. وتی: هی کتیه؟ له ماله که تدا گیراوه، له مالی مندا شریتی وا نه بووه تا بگریت. هه ده ینکاری ده که یت؟

نینکاری له وه ده که م که نه وانه هی من نین... تووره بوو، به و تووره ییه وه، که و ته جنیوی پس پس و قسه پیتونتم... بو جنیو ده ده یت؟ جنیو عه ییه؟ وتی: پیت ناخوشه؟ نه گه ده ده ویت بمکوژو ره میم بکه، به لام جنیو مده وه. وتی: وا به ناسانی ناتکوژین... گالی جه ندرمه کانی دا ناده ی بییه ن. به زه یتان پیدانه یه ته وه، تا گیانی ده رنه که ن وازی لی مه هینن و بشچن ژن و منداله کانی بهینن تا نه وه نه که ین، نه م سه گبایه ته می ناییت. که وای وت.

تینگه یشتم که زهینه ب و منداله کانیاں بهر دسټ به که و تسوون و نه یانه تیاون، به ناره زووی دلیان چهند تاقه تیاں بوو. هه لیانواسیم و کاره باو کیتلیان لیدام، دواي نهوې لیم بیتاقت بوون بر دیانمه و بز ژووره که مان نانی نیوه رز خورابوو، به شی منیاں هه لگرتبوو. فخره دین که سهیری گیان و پشتی کردم، هر هه مووی شین و مؤربو بوو وده خوتیاں تیزابوو، وتی: کورینه ورن سهیر بکه ن بزائن به چی دهر دیکیاں بر دوه، به پیکه نینه وده وتی: ماموستا وایان خوشه کردووی نهو شینه وده بووانه ی لهشت لهوه ناچیت به هی خوت بزائیت؟ خه مت نه بیت هره ده بیت نهوان کول بدن.

لیتره به پنیوستی ده زانم سه باره ت به پشکنینی ماله وده دواي (۲۵) رزژ ده ستگیر کردن نامازه به وده بکه م، لام سهیری بوو، دواي بیستوپنج رزژ گرتن و چهندین جوړی لیتر سینه وده نه شکه نجه دان، منیاں بز ماله وده بر دوه، وای بز ده چوم نه من وده کو پنیوست نهو زانیا ریانه ی نه سهر شوین و رینگامان نه بوو بیت، یان نه گهر هه یانبو بیت له به رنه وده نه یانو یستوه به چن نهو ماموستایه ی له گه لمدابوو و په یو دندی به ده زگا کانی رز نیمه وده بوو، وده کو شاهدیه د یانه تیا به سهرم، له لایه ن دائره ی نه مننه وده، ریتمایي کراوه، که به وردی چاودیری مالمان بکات، سهر له مالمان بدات، بز نهوې بزائیت کن هاتو چومان ده کات، خیرانم ببینیت و قسده لیدر به بیت، کازیک بکات قسه ی خوی سه رخات و باری من گرانتر بکات. نه مهش دواي حو کمدانمان و چوونمان بز نه بو غریب، که زهینه ب و منداله کان و کدسر کارمان هاتن بو لامان، هندی پرسیارم له زهینه ب کرد لهو باره وده، نهویش نهوې بز باسکردم که هر دواي ده ستگیر کردن شو (ماموستا نه حمده صالح) چوه بز ماله وده، پنی وتوه هدرچیت لایه له نووسراو و نامه نامیلکه بمده ری. وتی: منیش نهوانه ی شوینه کانم ده زانی هه ره مو یانم کو کرده وده دام به ماموستا نه حمده، (ماموستا نه حمده) پنی وتم: دواي منیش بگه رین هه رچیتان دوزیه وده نه ناو مالدا یان له ناو کتیه کاندا، کوی بکه نه وده له مالی خوتان دووری بخه نه وده، لدر استیدا نهو هاتنه ی (ماموستا نه حمده) بو نیمه زور باشبوو، چهند ریتمایي کردین، شله ژانه که مانی هیور کرده وده، وتی: ماموستا (ش) دواي دوو سی رزژ سه ری له مالمان داوه پرسیار ی نهوې لیکر دوه که کهس ده چیت بز مالمان و هیچ یارمه تیه کمان ده دهن؟ رزژیک له پاسدا (ژیری) کورم بینبووی که سواری پاسی ماموستایان بووه به نیازی چاودیری بهو ناو ده رویشتوه، نه دابه زیندا (ژیر) خوی لی دزیوه ته وده پنی وتوه ده چمه وده بز ماله وده، له کاتیکدا (ژیر) له مالی خومان نه بووه له مالی (مامه عوسمان ی) بووه که شیش له مالدا نه بووه، نهویش دانه به زیوه به نیازی مالمان ملی رینگای گرتوه. نه مانه دهریده خدن نهو نه رکه یان بدو سپارد بوو کاتیکیش له نه نجامی لیتر سینه وده نه شکه نجه دان له گه لمدان نه یان توانی هیچ سهوز بکه ن، نینجا رینگای پشکنینی ماله وده یان گرت بهر. نازاد نهو کاته من دیم ده چوه وده بز ماله وده، له مالی (مامه له تیفای) بوو، چوو بوو سه ریک له ماله وده بدات و که ورتبوو به سهر نهو حالده او به ناماده بوونی نازاد ماله که یان پشکنیوو.

شيعريكي دلسۆزو بانگکردن

دواي ههرهسي شۆرش له سالي (١٩٧٥)دا، بۆنهوي له كوردستان دوورمان بڤه نهوه. به خيترانهوه رهوانهي خواروي عيراق كرام و له (قهزاي همي سر به پاريزگاي واست) گيرسامهوه، پاش چه ندمانگيتك نفوسه كه شيان گواستينهوه.

بهو هۆيهوه زۆريك له خزم و كهسي دلسۆز په رۆشمان بوون، هه يانبوو نه گهر تواناي هه بووايه دههاته سهردانمان و چه نده شو و رۆژيكي لهو ناواريه لاما ن دهمانهوه.

هه شبوو نه يانده تواني سهردانمان بكهن، بهريگاي نامه ناردن بۆمان، ليبيان ده پرسينه وه و نامه كان ده بوونه ميوانمان و چه نديار بۆ (زهينه ب و مندا له كانم) ده خوئيندهوه، به كيكي لهو خۆمه په رۆشانه مان (مامۆستا شيخ ئيساعيلي خاله شيخ محهمه دي ديلىزه) بوو. كه خالۆزاي باوكم و مامۆستام بوو له قوناغي ده سكردريم به خوئيندن خيترانه كه ي (باجي خه جيچ) پوروزام بوو، لهو سالانه ي له به كره جو مه لابوو، ماوه ي ساليك له ماليان بووم، بۆ خوئيندن و ههر ئه ويش هاني دام بچمه قوتابخانه و برديمى بۆ لاي (مامۆستا جه لالي مه لا كا كه حه مه) كه ئه و كاته (بهريوه بهري قوتابخانه ي زانستى سهرتايي ئيواران) بوو، له ريگاي تايكردنه وه په كه وه خستيه پۆلي چواري سهرتايي. دياره ليژده ئه مه بۆيه باسده كه م مه به ستم دلسۆزي و په رۆژش ي مامۆستا بوو بۆ من، له گه ل (برايم - بله ي) كوريدا هاوړني خۆشه ويستى يه ك بووين، له خوئيندن زانكۆماندا له به غدا به يه كه وه بووين.

مامۆستا شاعير بوو، زۆربه ي ئه و نامه ي كه بۆ دۆست و خۆشه ويستاني ده نووسين، ههر هه مروي به شيعر ده نووسين، ئه و ي من ناگادارييم، ژماره يه كي زۆر نامه ي شيعري هه يه. نازناري شيعري (دلسۆز) بوو، دياره مامۆستا كه من و محيدينى برام له كوردستان دوور خراينه وه، دوور خستنه وه كه شمان له سر مه سه له يه كي پيرۆزي (كوردايه تي) بوو، ئه ويش دلي زۆر به شۆرشى گه له كه ي خۆشبوو، به كيكي له ناواته كانى سهر فزايي گه له كه ي بوو، دياره مامۆستا به ههر هۆيه كه وه بوو، مۆله تي ئه و ي بۆ نه ره خسابوو، كه له سليمانيه وه بگاته قهزاي همي و بيت بۆ سهردانمان. دليشي لاما ن بوو، (چ من، چ محيدين و زهينه ب و چه په ي) زۆر خۆشه ويست. بۆيه نامه يه كي به شيعر بۆ رازاند بووه وه، بۆي نارد بووم؛ له نامه كه دا هيماي بۆ ئه وه كرد بوو، كه لهو دووره ولائيه رزگارمان ده بيت و به خاكي نيشتمان شاد دهينه وه، نازانم نووسخه ي ئه و نامه يه له نه ر شيفيدا ماوه يان نا؟ ئه گه ر ما بيت و ده ستم بگه و يت ده يكه مه به لگه يه كي به هينز بۆكتيه كه و بلاوى ده كه مه وه، له نامه كهيدا ئه و ي ده ر خستبوو كه ناواتي ئه و يه له دووره ولائيه وه بگه ريته وه و به خاك و نيشتما ني خۆشه ويستمان شاد بينه وه و ده ست له ملي ئه و و خزم و براو كه ساني دلسۆزمان بگه ينه وه، شايلۆغانى گه رانه وه مان ساز بكريت. به مه ش سهر كه و تنى گه له كه مان مۆگه ر ده كريت، نامه كه له نامه هه ره خۆش و به چيژه كان بوو، شه وانه و رۆژانه ده مان خوئينده وه.

نەم نامەيە کە ئىتە لە پارێزگای واستەو گەراينەو بۆ سلیمانی و بە خاکی نیشتمانە کە ی
 وەکو مامۆستا نووسیوی، شادبووینەو، لە ناو کتێبی کتێبخانە کەمدا بوو، کاتێک
 چوو بوون بۆ پشکنینی ماله کەمان، ژمارە یەکی ئیجگار زۆریان لە کتێبە کانم هیتابوو،
 سۆ ئەمەن و کە لە ئەمەن ناو کتێبە کانم گەرابوون، ئەو نامە یەپان بەردەست کەوتبوو،
 وەکو هەنگیان لە کلۆرە داردا دییتەو، بۆ ئەو ی بیکەنە بەلگە یەک لە سەرەم، دوا ی
 خویندەنەو یان شەوێک دەرگا گرایەو و بانگیان کردم، کە بەردیانمە ژووری لیکۆلینەو ی
 نەقیب ماجدا، سەیرمکرد (ماجدو جەبارو یەکیکی دیکە) لە ژوورە کەدا دانیشتبوون،
 وەرەقە یەکیان بە دەستەو پوو، ماجدوتی: دەزانیت بەلگە ی دیکەمان لە سەرت دۆزیبەو
 نە کتێبە کانتدا؟ وتم: بەلگە ی چۆن؟ وتی: ئەم نامە یە کە بە شیعەر لە دلسۆزەو بۆتۆ
 بوسراو... لە شیعەرە کەدا باسی گەراينەو بۆ خاکی نیشتمان دەکات، وای دەرەخات
 تو نە ولات دوورخراویتەو، وەلامی ئەم پرسیارانەمان بەدەرەو... یە کەم: ئەو (دلسۆز)ە
 کیبەو لە کوێبەو ئیشی چیبە؟ ئەو دلسۆزە مەلایەکی ئایینی و شاعیربوو، ئەو سالانە ی
 کە من لە قەزای حە ی مامۆستا بووم ئەو نامە یە ی بۆ ناردبووم، خۆی هەر نامە یە کی
 خووسایە بۆ هەرکەس بە شیعەر دەینوسی، خالۆزای باوکمە کاتی خۆی لە دیکە ی خویان
 نە (دیلیژە) دادەنیش، زیاتر لە دە سالە کۆچی دوا یی کردوو، وتی: بەچی بزاین کە کۆچی
 کردوو؟ وتم: ئەو دیلیژە دەتوانن بنێرن بزائن لەو ی نەنێژراو؟ ئە ی بۆ بە ناوی خزەو
 بەینوسیو، ئەو شاعیر بوو، لە قەبیلی شیعری (دلسۆز)بوو، وەکو هەموو شاعیریکی
 کلاسیکی لە قەبیلی شیعری هەبوو، دوو م: مەبەستی ئە گەراينەو تان بۆ خاکی نیشتمان
 و دوورە ولات چی بوو؟ من خەلکی ناوچە ی قەرە داغم لەو ی لە دایکبووم، واتە (مسلط
 راس) مە، خاکی نیشتمان مەبەستی شویتی لە دایکبوونمەو دوورکەوتنەو ش لە ولات
 مەبەستی ناوچە ی سلیمانی، کە لێی دوورکەوتووەتەو، لە شویتیکی وەکو (پارێزگای
 واست) نیشته جینبووم، وتی: بۆ خاکی عێراق بە ولاتی خۆت نازانیت؟ دوورکەوتنەو ت لە
 سلیمانی بۆ واست بە دوورکەوتنەو دەزانیت لە نیشتمان؟ ئە ی عێراق نیشتمانی هەموو
 عێراقیەکان نیبە؟ وتم: ئەوانە وایە، بەلام ئەو مەبەستە کە ی بەو شیوێە نەبوو، کە ئیستا
 نیکی دەدەنەو... نامە کە ی دایە کەسی سینەم، پینی وت نامە کە ی بۆ بخوینەو، ئەویش
 سەریاکی نامە کە ی خویندەو، لە کاتی خویندەو ی نامە کەدا دلیم کرایەو، کۆمە لێک
 یادگاری بە مێشکەدا تێپەری کردو گەشتیکی بە ناو قەرە داغ و سۆلەو دیلیژەو دەرەندی
 باسەرە ی پینکردم و ناهینک پێداهاتەو، ئەو ی نامە کە ی خویندەو کوردبوو، لێی پرسی
 قە کە ی وایە؟ وتی: گەرەم قە کە ی وایە، مەبەستی تری لە پشتهو نایینم، ئەو
 شاھیدیە ی ئەو کوردە ئەمنە یارمەتیدام و قەناعەتیان بە قە کە کانم کرد، ئەمجارەش بە
 سەلامەتی قوتاربووم، کە گەرەمەو بۆ ژوورە کە، فەخرەدین و برادران هاتن بە پیرمەرەو
 کە لێیان پرسیم و مەسە لە کەم بۆ باسکردن و فەخرەدین وتی: جا ئەو مەلایە مردوو؟ وتم:

مردنی چی زرت و زیندوو ماوهو له سلیمانییه و مهلای مزگهوتته، بۆیه بهو شینوهیه باسی
نهو شیعره و مامۆستام کرد، چونکه نامه که گیرابوو. ده مزانی که بۆ تاقییبی قسه کانم
نلتوانن بگه نه گوندی دیلینه.

رزگار محەمەد و ژووری (۲)

ژووری دوو هەرچەندە زیندانیی زۆری تێدابوو، لە گەڵ ئەوەشدا بەرەوام زیندانیی دیکەیان بۆ دەنارد گۆییان بەو نەدەدا کە ژوورە کە لە ژمارەیه زیاتر هەلناگریت، لە کۆتایی سەنگی دوودا رۆژیک دەرگا کرایەوێ کۆریکی رەشتالەیی لاوازی بالا بەرزیان کردە ژوورەو، سەجانەکان هیچ قسەیه کیان لەبارەو نەکرد وەک ئەوێ بیشیلن، ئاوی مەدەنی، بەکردنە ژوورەوێ یە کسەر دەرگیان داخستەو، برادەران چوون بەپیریەو، خۆی ناساند کە ناری رزگار محەمەد عەبدوللا یە لەسەر کۆمەڵەر (ی.ن.ک) گیراوە، لە رویدا هیچ سیمایەکی نەشکەنجدان و نازاردانی پتوێ دیار نەبوو... کە برادەران تینگەیشتن کە ئەویش لەسەر (ی.ن.ک) گیراوە لە گەڵ هاورییانی ئینەدایە زۆر ریزیان لینگرت، من رزگارم لە دەرەو نە هیچ روویە کەو نەدەناسی، ئەویش هەرەو هاسی نەدەناسی، وتی: من کۆری (مامۆستا محەمەد عەبدوللا ژاژ لە سیم) و رەنگە لە گەڵ باوکدا یە کتر بناسن، لە راستیدا لە بەر ئەوێ مامۆستا محەمەد) مامۆستای سەرەتایی و لە تەمەندا زۆر لە من گەورەتر بوو، ئەویش وەک پتوێست نەدەناسی، بەلام ناوێ کەم لا نامۆ نەبوو، باسی ئەوێ کرد کە (فەرمانبەرە لە دایرە کاروباری دووکان) و لەناو دانێردا گیراوە. وتی: منیان بردووەتە لای (هاویری جەبار)، رزگار! کە رۆژانە رۆژنامەیی سەرەمان بۆ دەهات بە نۆرە لە گەڵ (مامۆستا حەسەندا) بۆیان دەخوێندینەو، لەبەر هەندێ لە برادەران کە عەرەبیان نەدەزانی، بۆیان دەکردن بە کوردی... رزگار زۆرجار کە باسی لە ژیان و بەربوون و ئیشوکارو چوونە دەرەو پێشەوێ کە دەکرا، دەبوت من ئەگەر ئازاد کرام نەشچمەو سەز وەزیفە کەم بۆیاخێکی زۆر باش دەزانم، دووکانی بۆیاخێتی دادەنیم. فەخرەدین لای سەیریوو، کە ئەو لە ئەمن لەسەر (ی.ن.ک) گیراوە ئەگەر بەریت لە ناوشاردا دەمیتێتەوێ بیر ئەچوونە دەرەو پێشەوێ گایەتی ناکاتەو!! هەر کەبوو بە ستافی ژوورە کە، کەچکی پێدراو ئەگەڵ دوو کەسی دیکەدا کرایە سەفەر داش... هاورێ رزگار رۆژیک دوو بەدوو باسی چۆنیی گرتە کدی و هویە کەمی بۆ باسکردم. وتی: من لە لایەن (هاویری جەبار) و بەریدی سەرکردایەتیم پێشێردابوو، هەموو جار لە پێگای تێنەو دەمەرد، من لەسەر ئەو گیراوم. باسی (کۆیستانی) خوشکی کرد کە ئەویش پەییەندی بە هاورێ جەبارەو بوو، کە هاورێ جەبار گیراوە ئەو خۆی شار دوو تەو، رۆژیک لای مالی خویان لە کاتی چوونەوێ بو ماله وەرکی بەو کردووە، کە چاودیری دەکریت، ئۆتۆمبیلێک لە تاقییداوێ کە زانیویتی خۆی دەر باز کردووە، بەر دەست نە کەوتوو و لەو رۆژەو خۆی شار دوو تەو.

شاندرچوون و شهويکي پر نازار

شهويک هەر نيتارهو دواي شينو کردن، زرهي زنجيرو کليل و هه لگرتني دهرگا په يدابووهو دهرگا کردنهو بانگکردنم يهک بوو. ههر گهيشتمه نار دهرهوي ژووره که په رزو که له بچه ناماده بوو. نه مجاره (جومعهو ره حيمو همه بوون) و (جهباريان له گه لدايوو. (جومعه) به پالينکهوه بيهکه به خاتري خواشل و کول بووين به دهستهوه، خوټ و نيمهش رزگار که، مردين مرد... برديانمهوه بو ژووري لينکولينهوه، چاويان کردمعهوه. له سهه کورسييهک داياننام، ماموستا (ش) دانيشتبوو، (نه قيب ماجد) وتي: ماموستا قسه ي بو بکه... کهوته قسه کردن و دواي لينده کردم به قسه يان بکه، نهونده نازاري خوټ نهدم و به زديم به خيټان و منداله کاندا بيتهوه، له قسه کانيدا نهوهي روونده کردهوه، که نهوان هه موو زانياريه کيان له بهرده ستدايه، نهو برادرانهي له گه لما گيراون، قسه يان له سهرم کردهوه، نهو قسه ي رست و من که مم بيست، چونکه نه گهر به قسه ي (ش) ابووايه ده بوو روزه نه له نه من له گه ل چند هاوريمدا روو به پرووي يهک بکراينه توه، له کاتيکدا جگه له يهک هاورئي، له گه ل که سي ديهکه دا نه برائينه به رامبه ريه کتر، نه قيب ماجد وتي: خو به گوئي خوټ گوټ ليتوو نهو برادرهت چي وت؟ نهو له بهر تويه تي قسم نه کرد... قسه کاني نهو برادره له ناخوه ده بخواردمهوه. جنيوم بهو که سه ده دا که به يه کيان ناساندين، بو قسه ناکهيت؟ ههر قسم نه کرد، گاليدا ماموستايان له ژووره که برده دهرهوه، ههر نهو رزيشت نه قيب ماجد هه ستايه سه رپي، به کيټا و به شق و به بؤکس به جنیوی پيس پيس تيم به ريسوو. کاتيکمزاني به که له بچه هه ليانساندم و دايانمه پيش، همه به هه موو هيتري خوي به شق تيهه لده دام و به کيټا له پشت و سهرو گيانمي داگرتهوه، برديانمه ژووري فه لاقه کردن، واته ژووري هه لواسين نا. ژوورينکي ديهکه بوو نهو ژووره گه وره تربوو، جومعه گرتبوومي و همه ليی دده دام، نهونده يان نازار دام له هوش خوټ چووم.

کاتيک هوشم هاتهوه له ژوورينکي بچوو کدا رايانکيشابووم، جومعه هاته لامهوه. نه مه باشه و له خوټ ده کهيت؟ به پارانهوه ليم ده پارايهوه، راستيه کانيان پيټليم، ده يوت ده بيت بزانيت تا قسه ت پينه که ين وازت ليتاهيتين، نيمهش و خوټ قوتار بکهو رومان له گه ليتا دهرهات، هه ليانساندم، ماجد په يدابووهوه، ژووري نه شکه نجه خوټ بگهرو گه يشتم و هه لواسينم يهک بوو، له بهر نهوهي نه وشهوه نازاري زور درابووم. له هه لواسيني جاري سييه مده هه ستمکرد (شانم) دهرچوو که دايانگرتم له هوش خوټ چووم له بهر نازاري شانم. به بن هوشي هه ليانگرتبووم برده بو يانمهوه ژووره بچوو که که، که هوشم هاتهوه (ره حيم) به سه ره مهوه راهه ستابوو، وتي: ماموستا چوني؟ وتم: زور خرايم... هه سته که م شانم دهرچووه، (جومعه) په يدابووهوه، جله کانيان کردهوه بهرم، به لام به چ حاليک دهردي کورد ده ليت (حالي سه گه رهش) شان داکه وتوه، که له بجهم له ده ستدايه، له تاو نازاري ههر نه وه تا

کینم دهرناچیت. گه یاندیانمه ژووره کم. چییان گه یانسد مردوویهک، له هه موو جاره کانی دیکه خراپتو بیتاقه تر، که هر گه یشته ناو ژووره که، یه کسمر دانیشتم و له تاو نازاری شام خه ریکبوو گیانم دهرده چوو، براده ره کان دهره یان لیدام وتم: لینم گه رین... شان و قومه مه جوو لیتن، شامم دهرچوو، که سه یریان کردم قسه که کم راست دهرچوو، (ماموستا حهسن) ماموستای وهرزش بوو، هاته لامه وه، وتی: بزائم هه ولیک نادهم بییمه وه شورتی خوی؟ زور هه ولیدا نه نجامی نه بوو، هه موو براده رانی ژووره که خه م دایگرتن، منیش له گهل نازاری شاندا سوپاسم دهرکردن... بیرم له وه ده کرده وه نه گهر شام نه چیته وه جیتی خوی، شامم سه قهت ده بیت... نهو شه وه تا خه وتن نازار کردی و من کردم.

کاتی خه وتن نه مده زانی له سه ر چ لایهک راکشینم، نهوان خه وتن جگه له (که مال و نه خره دین و حه مهره حیم و عوسمان) وه کو نازاره که ی من به وانه وه بیت و ابوو نه ده خه وتن... به مه زنده له دهوری سه عات (۳) دا بوو خه وم لینکه وت، تا به یانی خه به رم نه بووه وه، که خه به رم بووه وه، هه ستم کرد. شامم چووه ته وه جیتی خوی، نهو نازاره زوړی شهویم نه ماوه. ده ستم له شامم دا تینگه یشتم که چووه ته وه جیتی خوی، یه که یه که پرسیاریان لینده کردم، که ده موت شامم چووه ته وه جیتی خوی خوشحال ده بوون (ماموستا حهسن) هات سه یری شانی کردم و به راوردی کرد له گهل شانه که ی دیکه مدها، ده ستیکی به ریشیدا هیتاو وتی: حه مد بو خوا چووه ته وه جیتی خوی.

درای نهو بانگ کردن و شانده رچوونه له وه ده ترسام بانگم بکه نه وه نازارم بده نه وه، شامم ده رب چیته وه، به یه کجاری ده مرم و شانیشم به دلنیایی سه قهت ده بیت.

خواو راستان بو چهند روژو شهویک بانگ کردن نه ما... (فه خره دین) وتی: ماموستا دیاره نه م شانده رچوونه بووه خیرو به ره که وت بوت. هر باشه دیاره وازیان لیت هیتاو، نه موت کولیان پیده ده یین؟ ده ستخوش کولت پیدان. لهو ژووره دا (فه خره دین) زور له خه می مندا بوو، نه گهر (به خشی کوړم) له گهلدا بووایه، رهنگه هر نه ونددی نهو خه می بخواردمایه، نه گهل نازارو ژانه کانددا بووایه، بویه چاکه ی (نهو و کاکه حه مه و عه تاو عوسمان و که مال و ماموستا حهسن و براده ره کانی دیکه شم) هه رگیز بیرناچیته وه.

ماموستا فەرهیدوون دارتاشیش ھیتراپە ژووری (۲)

رۆژیک کاتیکمانزانی یەکیکیان بە پال فەردایە ژوورەو، کەسە کە پیاویکی چاویلکە لە چاوی بوو، ھەر ھاتە ژوورەو رۆژباشی کرد. یە کەمجار مەن نەمانسییەو، کە جینگایان بۆ کردەو دانیشت خۆی بە برادەرانی ژوورەو کە ناساند، ئینجا تینگەیشتم کە ئەمە ماموستا فەرهیدوون دارتاشە. لە راستیدا لە ڤەرەو زۆر لە یە کەو نزیك نەبووین و ھاوڕینی یە کە نەبووین... مەن دەمزانێ کە ماموستا فەرهیدوون، پیش گرتەمان بە ماوێ کە شەوێک لە یانە پزیشکان کە لە خوار سەنەو بوو، لە گەڵ کۆمەلیک ھاوڕینی ماموستامدا دانیشتبووین و ھەر ئەو شەو ھاتە لامان و ماوێ کە دانیشت ھەر ئەو ڤەندە لە ڤەرەو لە نزیکەو یە کەمان ناسیبوو، باسیش نە کرابوو، کە پەوێندی بە ریکخستنی کۆمەلەو ھەبە، یان رۆژیک لە رۆژان لە شانەو ھێلێکدا ریکەوتی نە کردبوو بە یە کەو ئیش بکەین و لە بیرواری یە کە تینگەین و لەو بارەو ڤەرەو نەویش ھەر ئەو ڤەندە مەن دەناسی کە ماموستام، لەو شەو ڤەرەو زانی کە بەرێو بەری ناوێندی زانستی شەو. کە بوو بە کەسیکی ژوورەو کەو قەسە بۆ کردین، بۆمان ڤەرەو کە ئەمیش لە سەر پەوێندی بە ریکخستنی کۆمەلەو دەستگیراوە. واتە سەر بە (ی.ن.ک).

ئەمیشیان زۆر بانگدە کرد بۆ لیکۆلینەو، بەلام ئەبەر ئەوێ نەخۆشی دلی ھەبوو نازاری جەستەیان نە دەدا، تەنھا شەری نەفسیان لە گەلدا دە کرد، زۆر جار چاویلکە کەیان لێدەسەند و بەبێ چاویلکەش ئەو نەیدەتوانی ھەنگاو بنیت، زۆر جار شەو ھەبە ھینانی ژن و کچەکانیان لێدە کرد. ماموستا فەرهیدوون بەر دەوام داوای ھەبێ زەخت و دلی دە کرد، (جۆمەو ھەمە) لە سەر ئەو داوای ھەبەو زۆری لێ تۆرە دەبوو، ماموستا فەرهیدوون بوو بە سە فەرداشی دوو برادەر و کەوچکیان بۆ پەیدا کرد، لە مەناقشەو قە کردنە کاندای بە زۆری بە شەداری دە کرد، تەحلیلاتی بۆ بارە سیاسیە کە دە کرد. لە کاتی دۆزینی گیانساندا ئەو نە زۆری نەسپی لە جەلەکانیدا بەشی شیری ھەبوو. فەردەین و برادەرانی بۆیان ڤەرەو، بەلام ئینکاری دە کردو دانی بە زۆری ئەو نەسپینەدا نە دەنا کە لیان دە دۆزی.

حه مه سه عیدو هیتانی بۆ ژووری (۲)

شهویك له شهوهكان كاتیكمانزانی جومعه ده‌رگای كرده‌وهو پیاویکی قه‌له‌وی ره‌شتاله‌یان فری‌دایه ژووره‌وه. به‌پیتی نه‌ریتی ژووره‌كه براده‌ران به‌پیری‌وهه چوون. لی‌یان پرسى له‌سه‌ر چی گیر‌اوه‌و ناوی چیه‌و خه‌لكی كو‌نیه‌؟

وتی: ناوم (حه مه سه‌عید)ه. خه‌لكی ناوچه‌ی پیتجوتیم. له‌سه‌ر موسته‌شاریک گیر‌اوم كه چووته‌ ده‌ره‌وه‌و بووته‌ پیتهم‌رگه‌.

(حه مه سه‌عید) پیاویکی نیجگار فه‌قیرو زۆر قه‌له‌وبوو. كه هیتایانه ژووره‌وه تاره‌ق له ده‌موچاوی هه‌ل‌نیش‌تبوو. فه‌خره‌دین و هه‌مه‌ره‌جیم و عوسمان لی‌نی كۆبوونه‌وه. به‌وردیی زانیاری ته‌واویان لی‌وه‌رگرت. تیگه‌یشتن كه نه‌و له‌سه‌ر راكردنی موسته‌شاریک گیر‌اوه. كه نه‌م یارمه‌تیداره له راكردنه‌كه‌یدا. كه‌وتنه ته‌مین‌کردن و نامۆژگاری‌كردنی. زۆریان قه‌ه بو‌كرده‌و ری و شویتیان بۆ داناو تینانگ‌دیاند كه نازارو نه‌شكه‌نجه چهند روژیکه‌و كۆتابی دینت. گرنگ نه‌وه‌یه نه‌و دان به‌خویدا بگرت و نه‌وه‌ی له‌سه‌ری گیر‌اوه‌و دانی پینانه‌نیت و نینكاری ته‌واوی لی‌نكات.

(حه مه ره حيم و فه خره دين و عوسمان) شۆرديانم

ماوهی زیاتر له (۲۵) رۆژ بوو دهستگیر کرابووم. لهو ماوهیه دا شهو و رۆژ به بهردهوامی نازارو نهشکه نجه دهرام، چه ندين شهو گيانم ئاره قی کردبووه و وشکیو بوومه و، له شم تهواو چلکن بووبوو، بههوی چلکنیه وه تاك و تهرا نه سپیم تیندابوو، بۆیه گيانم زۆر ده خوررا.

رۆژێك دواي نيوهرۆ (حه مه ره حيم و فه خره دين و عوسمان) وتیان: مامۆستا بۆ نه تشوین؟ هه رچه نده ئاوه كه سارده، بهلام بۆ ئینستای تۆ خوشۆردنی بهو ئاوه ساردهش ده بیته هوی حه وان ههت، ئه و ئالۆ شهی گيانیش نامیتیت، (حه مه ره حيم) وتی: مامۆستا من تا نه گیرابووم هه مورو هه فته یهك خۆم باوكم ده شۆرد، تۆش ئینستا وه كو باوكمی، وتم: جا چۆن؟ (حه مه ره حيم) وتی: من ده تشۆم و فه خره دين ئاوت پيداكات، تۆش خیراخیرا ده ست له گيانت بخه با گيانت بهجولیت بۆ نه وهی سه رمات نه ییت، منیش به داواکه یان رازیبووم، برديانمه (ئاوده ست- حه مامه كه) چۆنیان وت وایان کرد، له ماوه یه کی که مدا لهو حه مام ئاوده ست هدا شۆردیانم، کاکه حه مه بهو حه ره که ی ده سته ی به په له په ل ده سته ی سابوونی لیت ده دام و فه خره دینیش ئاوی پیداده کردم بههوی نه وهی هه ر سینی کمان حه ره که مان به گيانم ده کرد سه رمام نه بوو، هه ستم به وه نه کرد سه رمایه، (عوسمانیش) جله کانی ژیره وهی بۆ شۆردم، بهو خوشۆردنه گيانم حه وایه وه تهواو گيانم سووك بوو. خرووی له شیشم که مبووه وه، به لکو هه ر نه شما... نه وهی نه وان کردیان په رۆشیی و دلسۆزیان بوو بۆم.

(عەریف تالیب) میوانیکی رۆحسوک بوو

دوای مانەوێم بۆ ماوەیەک لە ژووری دوودا، ئیوارانیك دەرگایان کردووە، پیاویکی بەتەمەنیان کرد بەژووردا... بە گەیشتی بۆ ناو ژوورە کە سلاویکردو بەپیریەو چوون و پیتشوازییان لیکرد، لەنێوانی مامۆستا حەسەن و سەرکەوتدا جێیان بۆ کردووە... کەم کەسی ژوورە کە دەیانناسی، بە تەنها کەسیك بیناسیت من بووم. منیش هەر لە کۆنەوێ رەکو (عەریف تالیب مۆزیاسی) دەناسی و دەمزانێ لە شۆرشێ نەیلوولدا پیتشمەرگەبوو، لە شەست و چواردا سەر بەبالی (مەکتەبی سیاسی) بوو، جینگاو شۆرتی لە ناو شۆرشدا دیاربوو. بەهۆی ئەوێ دووکانێ لە بەرامبەری خانەقایی مەحوویەو هەبوو. منیش لەسەر (شەقامی چوارباخ) ئیواران دەچوو مە دووکانیک کە هێ (تەهای نامۆزام) بوو، جارجار یە کمان دەبینی و سلاومان لە یەك دەکرد، بەلام وەك ئەوێ بلیت لە ریکخستندا بەیە کەوێ کارمان کردیبت. یان ناگاداری یە کبویین لە کاری ریکخستندا ئەو نەبوو، بەلکو نە ئەو و نە من هیچمان لەرووی کاری ریکخراوەییەو ناگاداریمان لە یەك نەبوو.

کە دانیشت و لیتی نزیکیو مەوێ بەخێر هاتنم کردو لیتپرسی (کاک عەریف تالیب) دەمناسیت؟ یە کسەر وتی: تکایە پێم مەلا (عەریف تالیب)... با نەزانن من (عەریف تالیبم). ئینجا وتی: بەخوا بە باشی ناتناسمەو، وتم: فلانم. وتی: ئەی تۆ بۆ گێراویت؟ منیش وتم: ئەی تۆ بۆ؟ وتی: کەواتە یەك دەردین. لێم پرسی لە گەل نازارو نەشکەنجە داندان چۆنیت؟ وتی: من چەند رۆژیکە دەستگیر کراوم و لە ژووری یەك بووم، ژووری یەك زۆر خۆش و فراوانە، وەکو ئەم ژوورە نییە، (دارای کویخا عەبدوللاشیان) گرتبوو. نەمدەزانێ لەسەر چی گیراوە، باسی نازاردانت کرد، هەر چەندە نەخۆشیی دلێشم هەیە بەبێ وێژدانانە نازارم ددەن، زوو زوو بانگم دەکەن. وتی ئەی تۆ؟ وتم: ئەم برادەرانی دەزانن پرسیار لەمان بکە، ئەوسا دەزانیت من بەچی دەردیک براوم. بەهەر حال جاریکی دیکە بەسووکیی پیتی وتمەو، کە بانگت کردم مەلا (عەریف تالیب) هەر بۆ (مام تالیب)، با ئەم سەگبابانە نەزانن، بۆ ئەوێ شتی کۆنم لەسەر زیندوو نەکەنەو. دیارە ئەمیش بوو بە یەکیکی تری سەر بە ریکخستنه کانی کۆمەڵەو (ی. ن. ک)، (مام تالیب) بەراستی پیاویکی رۆحسوک و قسەخۆش و لەسەر خۆو بەهیمەت بوو. ئەویش چاوی باش نەبوو، خرایە پال من و مامۆستا فەرەیدوون و حاجی رەشیدو مامۆستا حەسەن، بۆ جیاکردنەوێ لە سەرەوێ حاجەت شۆردن و جل شۆردن، بۆ ئەسپی دۆزنیشت رووبەر ووی (سەرکەوت و عەباس) کرایەو، ماوەیەکی زۆر لەو ژوورەدا بەیە کەوێبووین. هەرچەند ناو ئەمەن بوو لە پارێکی نالەبارو ناخۆشدا دەژیاین، بەلام ئەو ماوەیەمان بەخۆشیی بەسەر برد، رۆژگارە تالە کەمان کردبوو رۆژگاریکی خۆش و پڕ ئومێد.

دوا شهوی نهشکه نجه دانم

دواي نو شهوي که له نهجامي نهشکه نجهي جزراو جزور دهرچووني شانم، خوشبه ختانه چنده شهويک بانگنه کرام، شهويک (جومعه و رحيم) هاتن برديانسه وه دياره هدر وه کو جاره کاني ديکه که له بچه و چاره به ستنه وه هه بوو، جومعه په لهي زوري ليده کردم، له دواشه وه کيبل به دواي کينلدا تيني ده سره واندم و په يتا په يتاش جنيو و قسه ي ناشيريني پينده وتم. سربازيکي نه من چي وه لاملده يته وه؟ وام حيسابکرد رووم له دينه ک کردوه وه سه گم پينده وريته. دياربوو ره حيم له وه رفتار زور قارس و پرېوو... بويه پيني وت: عهيب ناکه يت بهم شينهويه تو رفتار له گهل هم پياوهدا ده که يت، ويژدانت بيت ويژدان؟

له وه لاميذا جومعه وتي: بزواي ليته کهم؟ نه مه چنده مانگه نيمه ي دارزاند نه وه نده مان هيتاو برد کولېووين و گيانمان دهرچوو، بزدان به تاوانه کانيدا نانيت، خويشي و نيمه ش رزگار ناکات؟ وا ده زانيت بهم قسه نه کردنه ي رزگاري ده بيت، ده ستي به ناسمانه وه بيت چاره نووسي هدر نيعدامه و نيعدام ده کريت. بهم قسه و گفتوگو يه وه ژووري نهشکه نجه دانيان بوزازاند بوومه وه. هدر ناميريکي نهشکه نجه له لايده که وه ملي قوت کردبوو وه، له ناصاده باشيدا بوون بوزازارداني گيانم، نه قيب ماجدش به غزه يه وه راوه ستابوو، بوزيشوازيکردم. هدر چاويان کردم وه نه قيب ماجد وه کو سه گي هار ده مي پيسي کرايه وه، وه کو گهلای داري پايز جنيوي له ده م هه لده وري، له گهل جنيو داندانا نه دنكي هه لواسين و کاره باليدان ژووري نهشکه نجه داني رازيکرد. هاوار هاواره کانم ناچار يکردن دامبگرندوه، ماجد به ده م کاره باليدانه وه، هدر شه ي ددکردو ده يوت: نه گهر جدما عتده که ت هدر هه موو به ريدرين، تر هدر ده بيت نيعدام بکريت، خوا به قورياني سه رزک سه دامتان بکات که برياري داوه ليره نه تانکوژين، بتان نيرين بزمه حکه مه ي سه وره... نه گينا هدر زوو هدر هه موو تانمان ليره له ناو دهر د وه کو نو هه موو تاوانبارانه ي تر که له ناومان بردن

نو شه وه وه کو بلتي دوا شدي نهشکه نجه دانيان بيت، بيانه ويت به ته واپي داخي دليان بريژن. هدر چييان بوکرا له جوري نازارو نهشکه نجه دان کرديان، که داخي دليان رشت و ناچار بوون کول بدن گيراميانه وه بوشوي تي خوم. هدر گديشته ناو ژووره که يه کسر (فه خره دين و عه تاو عوسمان) په لامارياندام، دياربوو زورم پينچوو بوو بزم بيتاقت بوون، وتيان زورت پينچوو، له وه ده جيت زوريان ماندوو کرديت؟ وتم: وازم ليته يتن نه وه ي نه مشو پينانکردوم مه گهر شه وه کاني که تازه گيرام پيان کرديم، لام سدير بوو نو شه شانم دهر نه چووه وه، واپزانم نو هه لواسينه به ته واپي شانمي برده وه شوي تي خوي و قايسي کرده وه، که و تنه تسي لانم به ده م شيلانه وه که ده ستيان بوشانم برد خوشحال بوون که دهر نه چووه ته وه، به لام گيانم، هدر هه موو ده ي زريکاند، پشتيان هه لدامه وه، فه خره دين بانگي برادراني کرد، وتي: وهرن وهرن سه يري پشت و گياني بکدن، بزائن هم خوانه ناس و بينوژدانانه چييان

نیکر دوه تهمه. دیاربوو هم هرهمو شین و مور بوو بووه خویتی تیرابوو. له بهر نه وهی هاوریکانی ژووره کهم، هاورینگه لیککی دلسوزو باشبوون، هرچه نده نازاری شان و پشت و گیام زوربوو، دهر به ست نه بووم، پهر وشیان نازاره کانمی هیورده کرده وه. وام نیشانده دان که هر هیچ نازارم نییه و گیام نایه شیت.

نهم بانگ کردن و ناشکه نجه دانه له رژی گرتهم وه بهرده وام بوو تا سه ره تای مانگی چوار نه وهی به پیتی ده زانم بایکی کورت و سه پیتی بکه م، نیمه نه و کومه له هاورینه ی نه سالی ۱۹۸۹ و مانگی یه کی ۱۹۹۰- وه بهر دوا گیراین. هر هموشمان به تاوانی کار کردنمان له ریکخستی نهیتی ناوشارو سه به (کومه له ی ره نجه درانی کوردستان و) یه کیتی نیشتمانی کوردستان) گیرابووین. هم مانبو پیش من به چند رژی هه شبو دوا ی من، هه شبو له شو و رژی گرتی مندا گیرابوو. نه وه همو هاورینه که له نه منده دابووین، زوریکمان وه کو جار تیش باس مکر دوه، له پیش گرتنماندا به یه که وه کارمان کردبوو، به لام خوشه ختانه که سمان رو به پرووی یه که نه کراینه وه. نه وه نه وه دسه میتیت که نه وه هاورینه به چند خوگرو به توانا بوون له نه منده دا.

(ماموستا نه حمده ی سناعه - هاور ی گم) زیاتر له هشت مانگ بوو له پیش نیمه دا گیرابوو. نه وهی بهو کرابوو، نه راستیدا به که سمان نه کرابوو. بوو بوو به پاله وانی نه منی سلیمانی و زیندانی نه بوو بای نازیاهی تی و خوراگری نه کات، له گه له نه وهی راسته وخو له دهر وهی نه من که سیککی به سه ره وه بوو. له وه مه خیه نه ی له ژیرزه مینی ماله که یدا بوو، به هزی نه و تاوانباری که نه دهر وه به سه رییه وه بوو. چندین نووسراو، راپورت، نامه، به یاننامه، نامیلکه، نامیزی چاپ و شتی نهیتی ریکخستن گیرابووین. هیشتا به خوراگری بهرگری له خوی و له هاورینه یانی کردبوو. نه وه همو زانیاریانه ی لایبون له سه هاورینه یانی ریکخستن و هیله کانی پیتهمه رگی ناوشارو ته تهرو زورکاری نهیتی شوړش، هر همووی پاراستبوون و نه بدر کاندبوون.

بانگکردنم بۆ ئیفاده وەرگرتن

بە یانییەك لەدوای نان و چاوە دەوری سەعات نۆدا بوو. زۆری زنجیرۆ کلیل و قفلکردنەوه بانگکردنم یەك بوو، ئەوێ هاتبوو بە دوامدا رەحیم بوو، كە لەبەجە كە ی لەپێشەوه كرده دەستم، یەكە مجار بوو كە لەبەجە لەپێشەوه بگەنە دەستم، لام سەیربوو، بە پەرۆیه كی تەنك چاوی بەستمەوه بەناسانی بەرپیتی خۆم و دارو دیوارو شوێن و رینگای رۆشتنە كەم دەبینی... بەبێ پە لەكردن زۆر لەسەر خۆ وەرده بردمی، ئەمجارە بەرهو شویتنی ئەشكەنجەو لێكۆلینەوه نەڕۆشتن، چوینە حەوشە كە. وتی: مامۆستا شوكر تەواو بوویت، دەتەم بۆ ئیفاده وەرگرتن. لای حاكم، وتم: حاكم؟ وتی: نا حاكم هاتوو دەیهوێت ئیفادهت وەرگرت، دوای ئیفاده وەرگرتن ئێر بانگکردن و نازاردانت نامیتیت.

چوو مە رارەوێك، لە رارەوه كە بردمییە بەردهرگای ژوورێك پیش چوونە ژوورەوه، چاوی كرده مەوهو كە لەبەجە ی لە دەستم داكەند، هەندێك رێكبخستم و چوو ژوورەوه، سەلامێكی كردو هاتەوه دەرەوهو منی لەگەڵ سەلامێكی خۆیدا برده ژوورەوه.

حاکم وتی: با لەسەر ئەو كورسییە دانیشیت. دانیشتم حاکم لە پشتی میزێكەوه دانیشتبوو، رەحیم چوو دەرەوه، حاکم كەوتە پرسیارو لێپرسینەوه، لە ناو و ئیش و تەمەن و ئەو شتانه هەر هەمووی وەرگرت. پرسیاری ئەوێ كرد نازاردراوم؟ وتم: لە مانگی یەكەوه تا هەفتە یەك پیش ئێستا بەردهوام نازارو ئەشكەنجە ی زۆر خراپ دەدریم. وتی: ئەشكەنجە ی وەكو چی؟ وتم: چی باسبەكەم؟ كاره بالێدان، فەلاقە كردن، بەبێ بەزەییانە نازار دەدریم. وتی: هیچ شویتنێك نازاری پێنەگەشتوو؟ وتم: شام لە نەنجامی هەلواسین دەرچوو. وتی: حەز دەكەم خۆت باسی خۆتم بۆ بكەیت، من حاکم و مەحكەمە لەسەر ئەم ئیفادهیه مەحكەمەت دەكات، لای من باسی نازاردانت كرد لەشویتی دیکەو لە مەحكەمە باسی مەكە.

ئیفاده ی لی وەرگرت، من بەشینوێك ئیفاده كەم دا زیاتر باسی كۆنم بۆ كردو ئەمەشم بۆ ئەوه كرد لە مەسەلە كە دووربخەمەوه. وتی: بەپێی ئەو زانیارییانە ی لە بەر دەستی مندا یە تۆ تاوانباری بەوێ دژی حكومەت و سەرۆك حزبێ بە عس كارت كردوو، وتم: ئەو شتانه ئەوان نووسیویانەو درۆیان كردوو من كارێك دژی حكومەت نە كردوو، حاکم بەو قەیه م قارس و توورە بوو، خۆی گرژكردو ویستی حاكمییه تی خۆی لە دەست بدات، وتی: ئەگەر بە راستی هەموو زانیارییه كانم پێتەلێت، ناچار دەبم ئیفاده كەت وەر نه گرم و بتبێزمەوه تا بەشێوازیكی دیکە مامەلەت لەگەڵدا بكەن.

وتم: جەنابت حاکمی. ئەگەر حاکمی بكەیت، حەق وایە گوێم لێبگیریت و لەخۆم راستییە كان وەر بگرییت. بشم گێزێتەوه بۆ نازارو ئەشكەنجە دان باكم پێنی نییە، بەتەواویی لەگەڵی راهاتووم. من ئەوه چەند مانگە بەوپەری بینوێدانییەوه نازار دەدریم. ئەگەر تۆش وەكو حاکم

وام له گه لدا بکهیت، ئیتر بۆ ناردووته به درامدا بۆ نیفاده وەرگرتن؟ سه یه مکرد هیتور بووه و دو
 قسه کانی خاو کردهوه. وتی: من چه زنا کهم نازار بدرینیت و پیتشم ناخۆشه نازار دراویت، دهستی
 کرد به پرسیار کردن منیش به پیتی پرسیاره کانی چۆن له کاتی لیکۆلینهوه و نهشکه نجه داندا
 بهر گریم ده کرد. له وهلامی پرسیاره کانی حاکمیشدا هه مان بهر گریم کرد. له ماوه ی نیو
 سه عاتی کهدا نیفاده ی وهر گرتم، لیبووه ووه ئیمزایه کی له سه ر نیفاده که پینکردم، زهنگی لیداو
 رحیم هاته ژووره وه، به هه مان شینه ی پیتور که برده میه ژووره وه، به هه مان شینه برده میه
 دهره وه. رحیم ههستم کرد زۆر خوشحال بوو، که نیفاده یان لیوهر گرتم و وتی: ماموستا
 زنگارت بوو له بانگ کردن و نهشکه نجه دان، پشت به خوا له دادگاش به سه لامه تی دهر باز
 ده بیست. به ده م رینگاره که ده یه رده مه وه بۆ شوینه که ی خۆم قسه ی بۆ ده کردم، نه وه ی باس
 ده کرد که زۆر خه می منی بووه، ده سه لاتیشی نه بووه. گه یشتینه به رده رگا و دهر گای کرده وه،
 کرده میه ژووره وه، هه ر چومه ناو ژووره که هیشتا رحیم دهر گاکه ی دانه خستبووه وه، براده ران
 به پیرمه وه هاتن، ده یانوسیت بزائن نه م جاره بسۆ بانگ کراوم؟ که وتم حاکم هاتبوو، نیفاده ی
 نیوهر گرتم، هه ره مه وو دلخۆشبوون و پیرۆزباییان لینکردم. فه خره دین وتی: ماموستا ته واو،
 ئیتر با هه ر بۆ خویان سیربخۆن و زوورنا لیبده ن، به خوا له حه قمان نایه ن و دهره قه تمان نایه ن.
 ناخ چی له که سانی ناپاک و خائین و زۆله کورد بکه یین لیمان ناگه رین. وتی: ئیتر نه گه ر
 نه و ناپیاوانه و ازت لیته یتن و شتی دیکه ت له سه ر زیندوو نه که نه وه، ئیتر تۆش وه کو نیمه
 چاوه روانی (مه حکمه ی سه وره) ده که یت... دیاره نه م نیفاده یه ی که لیم وهر گیرا له کو تایی
 مانگی سی و سه ره تای مانگی چواردا بوو.

ژیانی ژوندی (۲)، چۆن بوو؟

نهم ژووره له گه‌ل ژووره ئینفرادیه‌کان ته‌نها جیاوازی نه‌ه‌بوو، که نهم خه‌لکی زۆری تێدا‌بوو، به‌و هۆیه‌وه زیندانیی بیتاقه‌ت نه‌ده‌بوو، نه‌گینا ژوورینکی بچووک بوو، له‌چاو زۆری زیندانییه‌کاندا، له‌گه‌ل نه‌ه‌شدا، به‌رده‌وام زیندانییان تیده‌خزاند. ژووره‌که له‌باری درێژی پیتج مه‌تریک و له‌باری پانیی (۲) مه‌تریک ده‌بوو، ناوده‌ستی تێدا‌بوو. ناوده‌سته‌که نه‌سه‌ر ژووره‌که بوو. وه‌کو (ناوده‌ست، هه‌مام، شوینی قاپ شۆردن، ده‌موچاوشۆردن، جل شۆردن)، به‌کارده‌هێنرا. ده‌رگای نه‌بوو، به‌تانییه‌کیان وه‌کو په‌رده‌یه‌ک بۆ کردبوو به‌ده‌رگا. هه‌رکه‌سینک بچوایه‌ته‌ ناوده‌سته‌که، بچووکترین بای لینه‌ربووایه‌ته‌وه، هه‌ر هه‌موومان گۆنمان لیده‌بوو. به‌سه‌ره‌ ده‌بوو بۆ سه‌راو و ده‌موچاوشۆردن و جل شۆردن و خۆشۆردن بچوونایه، (سه‌ید محمه‌د) لای ناوده‌سته‌که‌وه بوو، (عه‌باس) لای ده‌رگای ده‌ره‌وه‌ی ژووره‌که بوو، له‌به‌ر نه‌وه‌ی ژووره‌که بچووک بوو، ژماره‌مان زۆر بوو، ناچار ده‌بووین بۆ کاتی خه‌وتن شه‌وانه شوینه‌کانمان به‌بێت به‌ش بکرا‌یه، زۆرجار یه‌کی یه‌ک بستم‌ان به‌رده‌که‌وت، له‌به‌ر نه‌وه نه‌مانده‌توانی له‌سه‌ر پشت راکشین، ده‌بوو له‌سه‌ر لایه‌کی شان ب‌خه‌وتینایه. قاچمان تینکه‌لای یه‌کتری ده‌بوو. راخه‌رمان به‌تانی بوو، چهند به‌تانییه‌ک به‌سه‌ریه‌کدا داخرا‌بوون، یه‌ک گ‌لۆپی (۱۰۰) یی، یه‌ک په‌نجه‌ری بچووک تێدا‌بوو، ساحیه‌یه‌کی تێدا داخرا‌بوو، شه‌و و رۆژ نیشی ده‌کرد، گ‌لۆیه‌که‌ش به‌شه‌و و رۆژ نه‌ده‌کوژایه‌وه، شه‌و له‌کاتی خه‌ودا، که ده‌رده‌که‌وتم (که‌مال) دایده‌په‌زیمه‌وه. (عه‌باس) به‌تانییه‌که‌ی هه‌له‌ووریبوو، له‌کاتی خه‌وتندا ده‌چوه‌ ناوی. له‌سه‌ره‌ی سه‌راو (ریبوار) تاکه‌ که‌س بوو که‌ چاره‌روانی سه‌ره‌ی نه‌ده‌کرد، هه‌رجاریکیش ده‌چوه‌ سه‌رئار، پێش نه‌وه‌ی بگاته‌ نار ناوده‌سته‌که، بای گه‌وره‌ی لینه‌رده‌بووه‌وه‌و زۆرجار ریزی ده‌کرد. هه‌ر هه‌موومان به‌و حاله‌ی راهات‌بووین و گۆنمان پێ نه‌ده‌دا!

سیستمی ژووری (۲)

بۆ چۆنیتی ژیان سیستمیک دانرابوو. همموو کارینکی ژووره که به پینی نهو سیستمه دهچوو بهرپوه، که نهویش بهم شپوهیه بوو:

۱- چاودیز (مراقب): بۆ ژووره که دانرابوو، دانانه کهش بهرای همموو زیندانییه کان دانرابوو، چاودیزه که (ماموستا حسن عوسمان) بوو. نهرک و کاری چاودیز، په یوه نندیکردن به ئیداره ی نه منهوه، بۆ ههر کیتشه و حاله تینکی نااسایی، وهک نه خوشی و شتی لهم جوره، دابه شکردنی خواردنی ژمه کان، دانانی بهرنامه بۆ پاککردنه وهی ژوورو ناودهدست و ته کاندنی به تانییه کان، دانانی بهرنامه بۆ حاجهت شووردن، که ههر جاره ی (۲) کس دهوو بیانشون، دانانی بهرنامه بۆ خوزه وزین، دابه شکردنی زیندانییه کان به سهر چهند گرووپینکدا بۆ نانخواردن و له کاتی هاتنی زیندانیی نویدا دانانی له گهل گرووپه کان.

۲- نانخواردن: بۆ نانخواردن زیندانییه کان کرابوون به چهند گرووپینکدهوه، همبوو دوو کس و همبوو سی کس و هه شبوون چوار کس بوون. دابه شکردنی زیندانییه کان به پینی گونجانی زیندانییه کان له گهل یه کدا. واته ههر گرووپه له ههر سی ژمه که به یه کهوه نانیان دهخوارد.

۳- دابه شکردنی خواردنی ژمه کان: به یانیان و نیوه روان و ئیواران خواردن دههیترا.

- به یانیان: دوو جۆر خواردنیان بۆ دههیتان، به یانییه ک (نیسک) و سه موون، نهو به یانییه ی (نیسک) بووایه چای له گهلدا نه بوو، به یانییه ک سه موون و بهرچایی وهکو (ماسه، کهره، په نیر، هیلکه ی کولار، مره بار چا)، واته لهم به یانییه دا چا هه بوو. بۆیه نهو رۆژی که چامان دهوو، زیندانییه کان ده یانوت دوو به یانی چایه، له بهر نه وهی چا ههر نهو ژمه نه ماندرايه، زۆر تامه زروزی چا بووین. چاودیز به یارمه تی یه کیت له زیندانییه کان همموو ژمه تینکی به یانی خواردنه که ی به سهر گرووپه کاند به یه کسانیی به پینی ژماره ی که سه کانی گرووپه که دابه شده کرد، گرووپه کانیش، جگه له نیسکینه که که به یه کهوه ده یانخوارد، (کهره، ماسه، په نیر، هیلکه و مره بایان) نه ناو خویاندا دابه شده کرد.

- نیوه روان: همموو نیوه رۆیه ک خواردن برنج و شله بوو، له شله که دا، هه فته نه جارینک دوو جار به ناو گوشتیان تیده کرد، هه فته نهش رۆژینک گوشتی مریشک هه بوو، شله که: (سلق، شیلیم، پیازاو، بایجان، کوله که) له هه فته یه کدا جارینک یان دوو جار فاسولیا ده بوو. به شله ی فاسولیا که زۆر دلخۆش ده بووین، به راستیی ههر همموومان زۆر هه زمان لیده کرد، له بهر نه وهی بۆن و تامی گوشتی ده دا. ماموستا به پیتی گرووپه کان و نه فهره کانی، برنج و شله و گوشته کانی دابه شده کرد، که سه کانی گرووپه کانیش نه ناو خویاندا گوشته کانیان به عه داله ت دابه شده کردو سه موونیان له گهلدا دههیتا.

• نيسواران: خواردنی نيسواران واتە (شيو)، نەمانەيان دەداينى (پەتاتەى كولاو، سرورە کراو، هيلکەى كولاو، چلفراى، چلفرايە کە ھەر بەناو گۆشتى تىدە کرا، بەزۆرى پيازو دۆشاو پەتاتە بوو. سەموونيان دەداينى، (ماموستا ھەسەن) بە عەدالەت خواردنە کەى دابەشە کرد.

• ميوە: زۆرجار (ميوەيان) دەھيتا. ھەفتەى جارێک خورمايان دەھيتا، خورماکە خورماى قەسب و خورمايە کى باش نەبوو، بەلام لەبەرئەوێ پتيستمان بەشیرينى بوو، بەلامانەوە خوشبوو. ئەوێ بەکەلک بەتايە دەمانخوارد.

۴- قاپ و کەوچک و پياله: لە بنى ئەو سەتلى ماستانەى کە خواردنيان بۆ تيدا دەھيتانين، کەوچک و قاپيان لى دروستکردبوو، ھەر گروپە دووقاپ بۆشلەو برنج، بەپيى کەسەکانى گروپەکان کەوچک دروستکرايوو، بەردەوام کەوچک دروست دەکراو لای چاودير دادەنرا، بۆئەوێ کە يەکێک تازە دەھات يان کەوچکە کەى دەشکا بيانداى. قوتروى ماست کرايوو بە پياله بۆ چاخورادنەو.

۵- قاپ شۆردن: بۆ قاپ شۆرين، وەکو بليز خستەيەک دانرايوو، ھەر رۆژەى (۲) کەس ھەموو قاپەکانيان دەشۆرد، لەو خستەيەدا بەتەمەنەکانيان دانەدەنا، وەکو بيرم بيت (ماموستا فەرەيدوون، حاجى رەشيد، ماموستا ھەسەن، بەندەيان) دانەنايوو.

۶- پاککردنەوێ ژوورو ناودەست: ھەفتانە رۆژێک دانرايوو، کە لەو رۆژەدا، وەکو چۆن دەلييت جینگا ھەلگرتنە، ئاواش بەکۆمەل و بە کۆمەکى ھەموو، زيندانىيەکان جگە لە بەتەمەنەکان، بەتانييەکانى کە راخرايوون ھەلدەگيران، لە ناودەستە کەدا دەتەکيتران، ناو ژوورەکەو ژينر بەتانييەکان جوان پاکدەکرايەو، بەتانييەکانيان رادەخستەو، ناو ناودەستە کەيان دەشۆردو پاکدەکردەو.

۷- ئەسپتۆزىن: لەبەرئەوێ بەباشى چلک لە گيانمان نەدەبوو، بەھۆى ساردى ناوہکەو، پيسى بەتانييەکان، ئەسپى زۆر دەچوو گيانى زيندانىيەکانەو، بۆئەوێ ئەو ئەسپى توشى خورانى لەشمان نەکات، بەرنامە دانرايوو، ھەر دوو سى رۆژ جارێک جل و بەرگى ھەموو زيندانىيەکان دەدۆزان، بۆ ئەمەش ھەندىکمان چاوى نەدەبيننا، بۆيە بۆ ھەريەکێک يەکى بۆ دانرايوو، بۆ نمونە: (ماموستا فەرەيدوون و من و حاجى رەشيد) گەنجەکان دەياندۆزين. ھەر کەس بدۆزايە يان خۆى بدۆزايە قوتتروى ماست دادەنرا بە ژمارە ئەسپىکانى تيدەکرا. ھەبوو گيانى ئەسپى زۆر دەگرته خۆى، ريندەکەوت کەسى وامان ھەبوو (۴۰ بۆ ۵۰) ئەسپيان لەگياندا دەدۆزى. من بەھۆى ئەوێ کراسىکى خوريم لەبەردابوو، دياربوو ئەسپى نەيدەويزا بچيتە ناوى، لەناو کراسى خورىدا نەدەژيا. لەبەرئەو ئەسپى کەم تيدادەبوو. بەو دۆزینە زيندانىيەکان دەخەوانەو.

۸- تايد: مانگانە يان ھەر (۱۵) رۆژ جارێک تايديان بۆ دەھيتانين. تايد بۆ حاجەت

شۆردن جیاده کرایه وه لای (سهید محهمهه) داده ترا، روژانه دهیدایه ئهوانهی که قاپ و حاجه ته کانیاں دهشۆرد. هه ره که شمان تاییدی به سهردا دابه شه کرا بۆ جلشۆردن.

۹- هه مامکردن و جلشۆردن: خشته یه ک بۆ جلشۆردن و خوشۆردن بۆ زیندانیه کان دانرابوو، به پیتی خشته کهو به سهره ئه و شتانه ده کرا. نه ده بوو کهس نۆره بریی له یه کتر بکات. ته نانه ت بۆ چوونه سه ره ناویش، به به رنامه و به سه ره بوو، ته نها (ریبوار) نه ییت دایمه شپزه بوو، له سه ره سه ره رانه ده وه ستا.

۱۰- خه وتنی شه وانه: ده بوو هه موو شه و له سه عات (۱۲)- هه موومان بنووستینایه، نه گه ره نه نووستینایه سه جانه کان ده هاتنه سه رمان، له به رنه وه شه وانه پیش نووستمان شریته که مان به ش ده کرد، هه ره که سه ده بوو له وه نه ده دا بنویت که به ری ده که وت. ئه وانه ی به مه به ستی گالته و بۆ پیکه نین له گه ل راکشاندا به تاییه تی له ریزی ئینه دا که (حاجی ره شیدو نه جمه دینی) لیبوو، (فه خره دین و کاکه هه مه) ده یانکرده جوو له جوو ل شانبادان و کاریکیان ده کرد، (حاجی ره شیدو نه جمه دینیاں) تووره ده کرد، زۆر شه و نه جمه دین جینیوی ده داو حاجی ره شید هه ره شه ی شکاککردنی ده کرد.

۱۱- وه رزش: زۆریه ی زیندانیه کان، به یانیان که هه لده سان وه رشیان ده کرد، به و وه رزشه ده حه وانه وه وه رزشه که ش (مامۆستا هه سن، فه خره دین، عه باس، کاکه هه مه، عوسمان. دکتۆر سه ره که وت) و ئه وانی دیکه ش ده یانکرده، تانیشتاش دیمه نی فه خره دینم هه ره له پیش چاوه، که هه موو به پاییه ک به قه مسله یه کی عه سکهریه وه، ده چووه به ره ده رگا که و وه رزشی ده کردو له گه لیدا پینه که نی.

۱۲- یاریکردن: زیندانیه کان بۆ ئه وه ی کات به سه ره به رن، له مقه با خانه ی شه تره نج و له ناوی سه موون زاوو پوولی شه تره نج و تاو له و پوولی دۆمینه یان دروستکردبوو، زۆریه ی کاته کانیاں به یاریکردن به رۆژو به شه و به سه ره ده برد.

۱۳- ته زیج دروستکردن: زیندانیه کان بۆ کات به سه ره بردن خویان به دروستکردنی ده نکێ ته زیجه وه خه ریک ده کرد، له ئیسقانی مریشک ده رزیان دروست ده کردو له موقه با و ده زووی به تانی، ده نکێ ته زیجیان دروست ده کرد.

۱۴- خویتدنه وه ی رۆژنامه: رۆژانه رۆژنامه یه کی (سه ره یان) بۆ ده هیتاین، رۆژنامه که به زۆری (مامۆستا هه سن) و (رزگار محهمهه) ده یانخوینده وه، زۆریه یان بۆ زیندانیه کان ده کرده کوردی بۆ ئه وه ی تیبگه ن.

زۆرجار له سه ره هه ندیک و تار، موناقه شه دروستده بوو، رای جیاواز ده هاته ناراو، ئه و سه ره ده مه، سه ره ده می (پروستریکابوو) له سوژیت، عیراقیش ده یووست لاسایی ئه وان بکاته وه، له و باره یه وه زۆر ده نووسراو هه ندیکمان رامن وابوو، که عیراقیش ده یه ویت به و ریگیایه دا هه نگاو بنیت، زۆریشمان نه ده چووه عه قلمانه وه به عس و رژیعی به عس بریای به پرۆسه ی له و جوړه هه بیت، رۆژی له رۆژان پیاده ی بکات، هاتنی ئه و رۆژنامه یه بۆ

ئەۋكات و ساتەمان زۆر باشبۇ، ئىستاش لەپىرمە چەندجار (عەزىز حاج) وتارى لەسەر (پرۆستىكا) گۆزەنكارى دەنۇسى، ھەۋالى پردەكەى دوورپانى تاسلوچە دووكان بىلادەكرايەۋە. كە تەۋا نەبۇە ئىشى لىتەكرىت، سەير لەۋەدەبۇو ئەۋ پردە كە ئىتمەش نازادكران ھەر تەۋا نەبۇوبۇ. ۋا لەم سالانەدا تەۋاكرەۋە.

۱۵- رىش تاشىن: ھەردو ھەفتە جارىك رىشان دەتاشى، ئەۋ رۇژەى كە لە ئەمنەۋە دەھاتن بۇ لامان بۆنەۋەى رىشان بتاشىن، دوو دوو دەيانبردىنە دەردەۋە لە بەردەمى ژوورەكەدا كە رارەۋىك بو، رايانەگرتىن، ھەريە كە مەكىنەيەكى خراب و گۆيزانىكى لە ھەرە خراپەكان و ئاۋىتەيەكى زۆر بچوۋكى بەرباخەل و ئاۋى ساردو سابوونيان دەھىتاۋ دەيانداينى، بۆنەۋەى رىشان بتاشىن. بەسەرمانەۋە رادەۋەستان، پەلەيان لىتەكردىن، شەقيان تېپەلدەداين، كىتلىان پىندا دەكىتاشىن، ئەۋ ھالە ۋاى دەكرە، زۆر لە زىندانىيەكان روومەتيان دەبرى و خويىتى پىندا دەھاتە خوارەۋە. مەن ئەبەرئەۋەى چاۋم باش نەبۇو، ھەمۇو جار لەگەل (ھەمەرەھىم) دەبرامە دەردەۋە ئەۋ رىشى بۇ دەتاشىم.

۱۶- سەيركردىنى دەردەۋە: ئەۋ پەنجەرە ھەۋاكىشەى كە ساحبەكەى تىدا دانرابو، ئە بنىچى ژوورەكە بۇ دەردەۋە، ھەندىك مالى لى دياربو. زىندانىيەكان زۆر رۇژ دەچوونە سەرشانى يەكترو سەيرى دەردەۋەيان دەكرە، بەۋ سەيركرىنە زۆر دەھەۋانەۋە.

۱۷- كەلەشىرى بەيانىيان: زۆر بەيانى كەلەشىر لە مالهكانى دەۋرى ئەمەن دەيانخويىندە. دەنگى ئەۋ كەلەشىرانەمان زۆر پىنخوشبۇ. بىۋو بو بە دەنگى مەلەى مزگەوت و بە خويىندەكەى دەمانزانى كە شەۋ تەۋا بوۋە رۇژ پۈۋەتەۋە.

مەن كە برىمانە ئەم ژوورە، لىنكۆلىنەۋەم تەۋا نەبۇوبۇ، بەلكو بەردەۋام بەشەۋ و بە رۇژ بانگدەكرام و ئەشكەنجهيان دەدام. ۋەكو وتوومە رۇژانەش بەبى ئەۋەى گۆى بدرىتە ئەۋەى كە ئەۋ ژوورە بچوۋكەۋ زىندانىيە زۆرى تىدايە، بەردەۋام زىندانى دىكەيان تىدەخزانە، بەراى ئەۋانەى لەپىش مەنەۋە ئەۋ ژوورە بوون، ئەۋ ناردەش جۇرىك بو لە سزاۋ ئەشكەنجهدانى زىندانىيەكانى ئەۋ ژوورە، بۆنەۋەى شوپىن و جىتيان نارەھەت بىت و بە باشى نەھەۋىنەۋە.

بیرکردنه‌ویه کی حه‌مه‌ره‌حیم

جاریک له جاره‌کان، له کاتی ریشاشیندا (حه‌مه‌ره‌حیم) وتی: مامۆستا به‌وردیی و به‌باشی سه‌رنج بده لهم راپه‌و و ده‌رگایه، که چوینه‌وه ژووره‌وه قسه‌ت بۆ ده‌که‌م. که ریشمان تاشی و چوینه‌وه ژووره‌وه، وتی: مامۆستا نه‌گه‌ر براده‌رانمان لهم ژووره‌دا هاوکاریم بکه‌ن و نه‌ترسن، ده‌توانین زۆر به‌ئاسانی لهم نه‌منه‌ ده‌ربازین و بجینه‌ ده‌ره‌وه، وتم: چۆن؟ وتی: خۆ به‌باشی سه‌رنجی ده‌رگای ده‌ره‌وت دا؟ وتم: هه‌ر زۆر به‌باشی لینی وردبوومه‌وه، وتی: نه‌ر ده‌رگایه‌ ده‌چیتته‌ سه‌ر هه‌وشه‌که‌و شکاندنی هه‌ر زۆر ئاسانه، نه‌گه‌ر به‌قسه‌م بکه‌ن شکاندنی ده‌رگای ژووره‌که‌ گران نییه، هه‌ردوو ده‌رگا که ده‌شکیتین، هه‌ر نه‌وه‌نده‌مان زه‌حمه‌ته‌ بگه‌ینه‌ ناو هه‌وشه‌که‌، له‌هه‌وشه‌که‌دا زۆر به‌ئاسانی ده‌توانین ده‌ربازین، وتی: با نه‌خشه‌ دارپیژین و به‌ براده‌ران بلیین بزاین ده‌لین چی؟ وتم: جا نه‌گه‌ر رازی بین و بتوانین نه‌وه‌ بکه‌ین، چ کاریک له‌وه‌ باشتره‌ خوشتره‌؟ نه‌خشه‌که‌ی دارشت و به‌ فخره‌دینی وت، دوا‌ی نه‌وه‌ی که تاوتوینی یه‌ک به‌ یه‌کی زیندانییه‌ کانمان کرد. نه‌توانرا لییان پشتته‌ستووربین و نه‌خشه‌که‌یان پی‌بلیین، ده‌ترسان له‌وه‌ی که نه‌خشه‌که‌ ناشکرا بکه‌ن و ریه‌که‌ بکه‌نه‌وه‌ به‌خوری، بۆیه‌ بینده‌نگیمان لی‌کرد.

ره حیم له سه جانی نه من نه ده چوو

ره حیم، راسته سه جان بوو، له گه له نهو جه ندرمه ره فتار دپندانده دا بوو، به لام تا هه ز که یت کور پیکي له سه رخو به نه ده ب و له هه موو شتيک ده چوو له پياوي ناو نهو دائيره ي نه مننه نه ده چوو. کهس نه بوو لینی نارازيیت، ریزی له زيندانيه کان ده گرت، نه یده ویست نازارو نه شکه نجه ي کهس بدات، جنيوو قسه ي ناشيرینی نه ده زانی، توو په بوونی نه بوو، که له بچه ي به رقه وه نه ده کرده ده ست و داینه ده که نند، چاوی شه تکه نه ده داو کویری نه ده کردیت، وای ده به ست که به ناسانی به رپیتی خو ت ببینی، به کورتی له هه موو نه وانه ي له به رده ستی نهو جه لادانه دا بوون وه کو (حه مه قه لهو جومعه) چاکترو باشتربوو.

رۆژنامەى سەورەو ژوورى (۲)

لە مانگی دوودا، رۆژانه رۆژنامەىەكى سەورەمان بۆ دەهات، رۆژنامە که بۆ ئێمه
نەوکات و رۆژەداو لەو ژوورە تەنگەبەر و پرەدا شتیکی خوشبوو. بەهۆیەو هەوالی
هناو عیراق و بارودۆخی جیهانمان دەزانى، هەرچەندە رۆژنامە که (زمانحالی حزبی
بەعس) بوو، بەلام لە کۆمەلیک زانیاری و هەوال و باری سەرنجی سیاسى ناو عیراق
و دەوربەر و دنیا، خالی نەبوو.

نەوانەى دەیاننوانى لەو ژوورەدا بەناسانى رۆژنامە که بخویننەو، دوو کەس
بوون (مامۆستا حەسەن عوسمان) و (رزگار محەمەد عەبدوللا) بوون رۆژانه بە نۆزە
دەیانخویندەو، لەسەر بابەتەکان رۆژانه مرقاشە دروست دەبوو، لەسەر راو بۆچوونەکان
رای جیاواز دەهاتە ئاراو، هەلبەزینەو دەخولقا... زیاتر لەسەر ئەو ش سەردەمە که
سەردەمى (پرزستریکابوو)، لە (سۆقیهت) گۆرانکاریه کی گەرە سەری هەلدابوو...
زۆر برادەرمان رایان وابوو، که (حزبی بەعش) سیاسەتى (پرزستریکا) دەگریت و
گۆرانکاریى لە سیاسەتیدا دەکات، هەندیک برادەریشمان رایان وا بوو که بەعس
هەر بەعسەو درۆ لە گەل خۆیدا ناکات و هەرگیز نەخۆی و نە سیاسەتى ناگۆریت،
نە گەر هەموو دنیا بگۆریت. بۆیه زۆرجار لەسەر ئەو موقاشە دروست دەبوو، لە
موقاشە کەدا لەسەر رای جیاواز گرژیی و توورەبوون دروست دەبوو. (مامۆستا حەسەن)
بەردەوام رای جیاوازی هەبوو، زۆربەمان رامان وابوو که سیاسەتى بەعس ناگۆریت.

ماموستا (ش) و چۆنیه تی په یوه ندیکردنمان

ماموستا (ش) م له کاتی قوتابیتیی و خویتندی قزناغی ناوهندیدا، وه کو قوتابیه ک یه کمان دهناسی، به لام ناسینی هاوریه تی و هه لسوکه وتکردن له گه له یه کدا نا... ده مزانی بوو ته ماموستای وهرزش دوی ههره سی سالی ۱۹۷۵- و گه رانه وه مان و ره وانه کردنم بو پاریزگی واست و په یوه ندیکردنم به ریزه کانی کومه له و (ی.ن.ک) وه، له ساله کانی (۱۹۷۵ و ۱۹۷۶) دا له هاونی ۱۹۷۶- دا له قهزای (حه یه وه) گه رانه وه بو سلیمانی، به مه به سی یه کترینین له گه له (ماموستا جه مال تاهیدا) بو نالو گۆری بیروار نهرک و کاره کان، رۆژیک له بهر (کتبخانه ی سلیمانی) به یه ک گه یشتین و وتی: با بچین پیاسه یه ک به کین، باشترین شوین که هه لیپژارد بو پیاسه که، ناو کۆلانه کانی کانینکان و پشی مزگه وتی قامیشان و مزگه وتی گه وره بوو... دوی پیاسه یه کی ورد به دهم قسه کردن و باسکردنی بارودوخه که و نهرک و کاره کان و ودرگرتنی چه ند نووسراو. بلاو کراوه یه ک. له لای مزگه وتی قامیشانه وه، چوینه سر شه قامی کانینکان، یه کسر لووتمان ته قی به لووتی ماموستا (ش) دا سلاوی لیکردین و وه لاماندا یه وه. (ماموستا جه مال) وتی: دهیناسیت؟ وتم: له قزناغی ناوهندیدا به یه که وه له قوتابخانه یه ک بووین، ته نها وه کو قوتابی دهناسی، و ایزانم نیستا ماموستای وهرزشه. وتی: هه روا یو ماموستای وهرزشه، ماموستایه کی زور خراپه و نیستا (پالینورای لیستی نه قابه ی ماموستایانه، شینه به عسییه کی زور خراپه) و هه ده که م بیزانیت.

له سالی (۱۹۸۰) که له کوته وه گویترامه وه بو سلیمانی، که وتمه نیشکردن له ناو ریزه کانی ریکخستن (کومه له و) (یه کیتی ماموستایانی کوردستان) دا له ساله کانی (۱۹۸۶-۱۹۸۷) به هزی مملاتینکانی ناو (ریزه کانی ریکخستن و سه ره لدانی عیراقچیتی و نالای شورش و کوردستانی) کیشه ی زور له ناو ریکخسته کاندایه یدا بوو. ده سکرابوو به نالو گۆری به برسی پۆل و که رته کان. له (ریکخراوی سلیمانیه وه) پیان راگه یاندم که هیلنکی ریکخستنمان هه یه، وه کو بیه وه یادم (هیا و که رتی شه هید کرینکار) بوو، هاوریه ک تانیستا سه ره رشتی ده کات، په یوه ندی به و هاوریه وه بکه م. وتیان که بینیت دلیان یه کتر دهناسن. چونکه ماموستایه، ناوی (نهیتی) یان پی وتم: په رله و شوین و رۆژو کاتی یه کترینین دانرا... شویته که (مه وقیفی پاسه کانی عه قاری) خوار (فولکه ی ناسکه که) و ژوور (فولکه ی تۆبه که) بوو. په رله که مان من (گوفاریکی کاروانم) به دهسته وه بیت و هه ویش (عه لاگه یه کی سه وزو رۆژنامه ی) تیادابیت به دهستییه وه بیت. هه ر که چوینه مه وقیفه که نه و پرسیاری سه عاتم لیبکات و منیش ناوی نهیتی نه و بدرکیتیم، به و شیه وه په یوه ندی به یه که وه بکه یین و به رنامه ی کارکردن دابین.

رۆژو کاتی دیاریکراو چوومه شویته که، که سدیمرکرد (ش) راوه ستابوو، عه لاگه یه کی به دهسته و بهو رۆژنامه ی تیدابوو، منیش (گۆقاره کهم) به دهسته و بهو. هر گه یشتمه مه وقیفه کهو منی یینی، یه کسه ر پرسیاری سه عاتی لیتکردم. وه لأم دایه وه، به لأم خۆم پی نه ناساندو خۆم ناشکرا نه کرد، یه کسه ر ته کسیه کم راگرت و رۆیشتم. هر نهو رۆژه خۆم گه یانده وه هاوریکه ی که پی راگه یانده بووم بچم په یوه ندی پیوه بکه م. پرسی یینیت؟ وتم: به لا یینیم، به لأم خۆم لی دزیه وه خۆم پی نه ناساند، وتی: بۆ؟ باسی سال و رۆژه که ی شه قامی کانیشکان و یینیمان له گه ل ماموستا جه مالدا بۆ کردو گیرایه وه، وتی: هاورپی نهو هاورینه ده مینکه له ریزه کانی رینکخستنی کۆمه له دا وه کو نه ندامینکی چالاک کارده کات. چهند بۆل و شانیه لایه، دلنیام وا نه ماوه ده بیت گۆراییت، هاورینان متمانه ی تهواریان پیته تی. وتم: من وه کو نه مر ده چم په یوه ندی پیوه ده که م، به لأم له راستیدا متمانم پی نیه، بۆ دوا رۆژ نه نجامه که ی به باش نازانم، جاریکی دیکه مه رعید دانرایه وه یه کرتمان یینی و به رنامه ی چۆنیتی کارکردنمان دارشت، ماوه ی چهند سالتیک به یه که وه کارمان کرد. نهو رینکخستانه ی لای بوو یه کینکیان برازایه کی خۆی بوو، کۆبونه وه نه بوو، به خراپی قسه له سه ر نهو برازایه ی نه کات و به که سینکی خراپی دانه نیت. هه ممو جار پیمان ده وت هاورپی تۆ وه کو (مام و ماموستا و لهو گه وهرتر) قسه ی له گه لدا بکه وه هه ولی له گه لدا بده با به رپی خراپدا نه ووات، نهو گه نجه پیویستی به ریتمای و نامۆژگاریی هه یه، هه رچه ند ئیمه لهو باره یه وه قسه مان بۆ ده کرد، نهو دانی خیری بهو برازایه یدا نه دهنه، به که سینکی خراپ و سه ر به رۆنمی داده نا. تا رۆژیک له میانه ی باسکردنه که یدا پیمان وت باشه، چی لیکه کین؟ خۆ ناکریت به بی به لگه بریاری له ناو بردنی بدريت؟ له مه دا وه لأمی پیته بوو. ماموستا به به رده وامی به بۆنه ی کاری وهرز شه وه هاتوچۆی به غدای ده کرد، نه ندامی (یانه ی سیروان) بوو. زۆرجار له به غداه (پاقلاوه ی صه باغی) به دیاریی بۆ ده هیتام. دوو سی جار دیاریه که م لی قبول کرد، بۆ جاره کانی دیکه پیم وت یان ده بیت پاره که م لینه وگریت، یان نهو دیاریه وهرناگرم و رازیش نابم نیت لهو جۆره دیاریانه م بۆ به یتیت.

کۆبونه وه کانمان دابه شکردبوو، هر جاره ی له مالتیکمان ده کرا. نهو جارانه ی که ده چوینه مالیان به بی نه و ی پرسمان پی بکات (نانی نیوه رۆی) دروست ده کرد. له سه ر نهو نان دروستکردنه نارازی بووین، به توندی ره خنه مان لیده گرت و پیمانده وت نهو نانکردنه زیاده یه، ئیمه کاته که مان دیاریکراوه، خوا خوامانه زوو لیبینه وهو بلاوه ی لیکه کین. ته نانه ت تا کار گه یشته نه و ی که نیوه رۆیه ک خواردنی زۆری دروستکردبوو، نانمان نه خواردو خواردنه که مان به جیه یتشت و خۆمان لی تووره کرد.

مالی ئیمه خانویه کی دووقات بوو، قاده ره که ی پییدا سه رده که وتین له ده رگای چوونه ژووره و ی ماله وه مان دووربوو. زۆر جار بۆ کۆبونه وه یان بۆ کاریکی دیکه

دهات بۆ مالمان پىلاوه كانى له سەربانە كە دادەكەن، بەپىنسى پەتى دەهاته ژووره، هەموو جار پىنم دەوت ماموستا مالى ئىنمە (مەزگەوت نىيە) تەكايە پىلاوه كانت بەيتەرە ژووره، بۆ ئەوى له ژووريشەوه له شويتى تايبەت دابنرین ئەگەر ميوانىكمان هات پىلاوه كان نەيىتە هۆى پىسارى ميوانە كە.

ئەمانە بۆيە دەگىرەوه، كە مەن له هەلسوكەوت و رەفتارە كانى بەگومان بووم. كاتىك هاوړى (عەبدولعەزىز عومەر) بوو بەرپرسمان، ئەم شتانەم بۆ هاوړى عەزىز باسكرد، بىرپارمان دا كە تەنھا كۆبوونەوه كان له مالى ئىنمە له مالى ماموستا بكريت و نەچىنە مالى (هاوړى عەزىز)، واش بکەين ماله كەيان هەر نەزانىت، زۆرجار كە بۆ كۆبوونەوه دەچوونە مالىيان، دەيردينە ژوورينكى سەرەوى ماله كەيان، كە قەرەو پىلەى تىدابوو. سەيرمان دەكرد، راپۆرت و بلاوكراوه كانى له ژۆر دۆشەكى قەرەو پىلە كاندا دەردەهيتا، لەسەر هەلگرتنى ئەو بەلگەنامانە، چەندجار پىنمان دەوت هاوړى ئەوە كارىكى زۆر خراپەو نايىت شت لەم شويتانەو بەو شتەرەيه دابنريت، ئەو گوينى پىننەدەواو دەيوت بىنخەم بن و ترستان نەيىت. خوا كەريمو مالى ئىنمە جىنگاى گومان نىيە.

پيش ئەوى بگيرين، چەند مانگىك بوو (مەفرەزەيه كى پيشمەرگە له هەورامانەوه هاتبوون بۆ ناوشارى سليمانى و له پشتى قەرگەو و پىلەدەرەوه كەوتبوونە كەمىنى جاشە كانى عەله لوتماسييهوهو گىرابوون) پىيان دەوتن (مەفرەزەكهى هەورامان) و مەفرەزەيه كى دىكەش هاتبوون بۆ ناوشار چەند پيشمەرگەيه كيان لى گىرابوو، له مەفرەزەكه يە كىكيان لەناوشاردا ما بوووه. نازانم چۆن ماموستاى دەناسى پەيوەندى پىنەكردبوو، كە رىنگايەكى بۆ بدۆزىتەوهو دەركرىتە دەرەوه. واتە له رىنگاى رىنكخستنى ناوشارەوه. له كاتىكدا رىنكخستن ناگاداي له هاتنى ئەو مەفرەزەيه نەبوو.

چەند رۆژىك پيش دەستگىر كردنمان هات و مەسەلەى ئەو پيشمەرگەيدى باسكرد، ئىنمە لەراستىدا كەوتىنە گومانەوه، هىچ رى و شويتىكمان بۆ ئەو داوايە دانەناو نەمانرست بە دەنگيەوه بچين، پىنمان راگەياند كە ناتوانين هىچ كارىكى ئەو جۆرە بۆ هىچ كەسك بەكەين. خۆى چۆن هاتوو بە واش بىرواتەوه دەرەوه، هەر لەو سەروودەيهى پيش گرتەماندا، لە ناوئەوه داوا له (رىنكخراوى سليمانى) كرابوو. كە بەهەموو شتەرەيهك هەولبەريت سۆزاخى ئەو مەفرەزەيهى هەورامان بكريت. بزائن ماون يان لەناوبراون؟ ئەمە بۆ رىنكخستەكان پەخشكراوو، ئىنمە كە ئەوەمان پىزراگەياند، ئەو ئەو رۆژى پىنمان وت بۆ رۆژى دواىى هەوالى مەفرەزەكهى هيتايەوه، كە ئە ئەمنى سليمانين و ماون، راپۆرتىكى نووسىبوو، وتى: بەيانى و دوو بەيانى راپۆرتە كە بەتەواوى زانىارىيە كانەوه بۆتان دەهيتن. ئىنمە نەگەيشىنە ئەوى راپۆرتەكهى لىوەرگىن، هەردوو كمانى بەسەرداگىراين، ئەمەم هەر بۆ راستى بۆچوونە كانم لەسەر ئەو بەناو هاوړىتە گىزايەوه! كاتىك كە ئىنمە دەستگىر كراين تىنگەيشتىن كە بۆيە ئەوەندە پىتى لەسەر برازاكهى دادەگرت، تا ئىنمە را

ئىيىكات كە ئەۋەندە دىلسۆزە تەننەت ئەسەر برازاكەشى قىسەدەكات، بۆم دەرکەوت
 كە ئەو برازايدى ئاگادارى قىسەكانى مامى نەبىۋە، ھەرگىزىش يېرى لەكارى خراپەي
 ۋەكو ئەو دەيوت نەكردبۈۋە، بەلكو بەدىلسۆزىي كارەكانى خۆي كىردۈۋە... كە نانى
 دروستدەكرد ھەر بۆ ئەۋە بو، ئىمە چەۋاشە بىكات، يان ئەو نووسىن و راپۇرت و
 بلاوكرانەي كە لەژىر دۆشەكى قەرەۋىلەكەدا دايدەنا خۆي دەيزانى ھىچ ترىسكى نىيە،
 كە دىشەت بۆ مالى ئىمە پىلاۋەكانى لەسەر قادىرمەكان دادەناۋ پاقلاۋەي لە بەغدا بۆ
 دەھىنام، ھەر ھەموۋى سىنارىيۈيەك بو، بۆ لەخشتەبردنم و ئەو كارانەشى بۆيە دەكرد
 ھەر ھەموۋى پىنى سىپىردابوو و نەخشەي بۆ دانرابوو.

مولازم نهحمده دووری و نیوهشهویک

شهو درهنگانیک و لهنیوهشهویکدا، کاتیکمانزانی ده‌رگای ژووره‌که‌مان کرایه‌وه، سی کهس خویان به‌ژووردا کرد. یه‌کیک لهو سی کهسه (مولازم نهحمده دووری) تاوانباری نه‌من بوو. ههر هاتنه ژووره‌وه ههرسیکیان لووتیان گرت، (مولازم نهحمده) به‌بنی هیچ هویهک، ههر به‌ئاره‌زوو دهستی به‌جینودانمان کرد. نیمه ههر هه‌موو به‌پنوه راوه‌ستابوون، نه‌وانیش له‌لای ده‌رگا‌که‌وه له‌بنی دیواره‌که‌دا رووبه‌روومان راوه‌ستابوون. له‌سه‌رخوش ده‌چوون. به‌ئاره‌زووی دلی خوی تینر جینوی کردین، ماوه‌ی زیاتر له‌ده‌دقیقه‌یه‌ک مانه‌وه، ده‌رپه‌رینه ده‌روه‌وه شەقینکیان له‌قنگی خویان دا. دیاربوو لووتیان بویه‌گرتبوو، بونی ژوورو شوینه‌که‌مان نه‌ه‌نده ناخوشبوو، نه‌وانی به‌وه ده‌دقیقه‌یه‌بیتار کردبوو. نیمه راهاتبوون و هه‌ستمان به‌وه بونه ناخوشه‌ی ژووره‌که‌مان نه‌ده‌کرد. دیاربوو بۆ نیمه ره‌وا بوو، له‌ناو نه‌و بۆن و به‌رامه ناخوشه‌دا شه‌و و رۆژ ژیان به‌سه‌ربه‌رین، بۆ نه‌وانیش تاوان بوو ته‌نها بۆ (۱۰) ده‌دقیقه نه‌و بونه ناخوشه هه‌لمژن

نه‌قیب ماجدو به‌همهن

شه‌ویک له‌نیوه شه‌وردا کاتیکمانزانی وه‌کو شه‌وه‌که‌ی پیتشووتر، سی کهس خویان به‌ژووردا کرد، کهسه‌کان (نه‌قیب ماجدو مفه‌وه‌ز جه‌بارو جومعه‌)بوون. له‌به‌رده‌می ده‌رگا‌که‌وه راوه‌ستان، به‌ههر هه‌موویاندا روانیان، به‌ههر یه‌که‌مان قسه‌یه‌کیان وت، ماجد به‌(به‌همه‌نی) وت: به‌همهن قه‌له‌وبوویت ناینت وا قه‌له‌وییت، ده‌بیت به‌ته‌واویی وا خوت لاواز بکه‌یت کیتشت بگاته (۳۰ بۆ ۳۵) کیلۆ، نه‌گهر هاتمه‌وه‌و وا نه‌بوویت زۆر خراپت پینه‌که‌م، پینی وت: له‌م رۆژانه‌دا توژیانت کو‌تایی دیت. دوا‌ی نه‌و شه‌وه به‌همهن له‌ترسا زۆر به‌که‌می خواردنی ده‌خوارد، بۆنه‌وه‌ی لاواز بیت، نه‌گهر نه‌قیب ماجد هاته‌وه بزانی‌ت که به‌گویتی کردووه‌و به‌ته‌واویی لاواز بووه، به‌همهن نه‌ه‌نده ساویلکه‌بوو، واید‌ه‌زانی نه‌گهر به‌گویتی (ماجدای کرد سزا‌که‌ی که‌مده‌کریته‌وه‌و فخره‌دین له‌و باره‌یه‌وه به‌گالته شه‌وانه‌و رۆژانه‌ پینی ده‌وت به‌همهن خوت لاواز بکه‌ تا نه‌قیب ماجد نه‌هاتووه‌ته‌وه، نه‌گینا خراپت پسی ده‌کات! به‌گالته‌کانی فخره‌دین تووره‌ ده‌بوو، فخره‌دینیش به‌بی گویندانه تووره‌ بوونه‌که‌ی به‌همهن پینه‌که‌نی.

شوان و زنجیره درامای پیشمرگایه‌تی

لهو ژووره ناخوش و جه‌نجاله‌دا، لهو ژووره بی‌په‌نجه‌ره رووناکییه‌دا، لهو ژووره پر له زیندانییه‌دا، لهو ژووره نه‌سپن هه‌لگرو پیس و پۆخله‌دا، لهو ژووره بی‌ئاوده‌ستی جیار بی‌همام و ناوی گهرمه‌دا، لهو ژووره بی‌قاپ و قاچاخسی ناخواردنه‌دا، لهو ژووره بی‌تیشکی خورو نه‌شکه‌وتناسایه‌دا، لهو ژووره قهره‌بالغ و بی‌هه‌وا گۆرینه‌دا، به‌هۆی گه‌شبینی و پته‌ویی بی‌روباوه‌ره‌وه، بووبوه تهلاریکی خوش و قه‌شه‌نگی ژیان‌ی شه‌وانه‌و رۆژانه‌مان و شه‌و و رۆژ هه‌روه‌کو له‌ناو ژوورینکی دائیره‌ی ئه‌مندا نه‌بین وابوو. بی‌ترس و سه‌لمینه‌وه هه‌موو قسه‌و باس‌یکمان تیدا ده‌کرد، باوه‌ر بکه‌ن که له‌ده‌ره‌وه‌ی ئه‌و نه‌مه‌بووین، نه‌مانده‌توانی به‌و راشکاوییه‌ نه‌گه‌ل یه‌کدا قسه‌ بکه‌ین و راو سه‌رنجمان بۆ یه‌ک ده‌ربهرین. (مه‌مه‌د سیاسی و فه‌خره‌دین و د.مه‌حمود) شه‌وانه له‌دوای سه‌عات ده‌ی شه‌وه‌وه، وه‌کو زنجیره‌ درامایه‌ک شه‌وانه ده‌ستیان به‌گیرانه‌وه‌ی رۆژانه‌ی پیشمرگایه‌تی و سه‌ختی ژیان‌یان و رۆژانی شالوه‌کانی نه‌نفالی به‌دناویان بۆ ده‌کردم. باسی ئه‌وه‌یان ده‌کرد، که له‌ رۆژانی ژیان‌ی پیشمرگایه‌تیاندا له‌به‌ر بی‌ده‌رامه‌تی و نه‌بوونی و سه‌ختی رۆژانی ژیان‌ی پیشمرگایه‌تی و نه‌بوونی نان و خواردن، ناچاربووبون که راوی بۆق، دال، به‌راز، ریوی و چه‌قه‌ل بکه‌ن و به‌کولاندن و برژاندن به‌ناچاری بیخۆن، بۆنه‌وه‌ی درێژه به‌ژیان‌یان بدن، به‌شیوه‌یه‌ک باسی ئه‌و بۆق خواردنه‌یان ده‌کرد، له‌و سات و شه‌وانه‌دا به‌ته‌واویی چه‌زم لینه‌کردو خۆزگه‌م به‌ژیان‌ی پیشمرگایه‌تی ده‌خواست، قه‌سم ده‌کرد مه‌نجه‌لا له‌و مه‌نجه‌له بۆقانه‌م له‌به‌ردسته‌دا بوایه‌و تیرم لی‌بخواردایه.

یان که باسی رۆژانی نه‌نفالی قهره‌داغ و په‌لاماری سوپای دوژمن و کشانه‌وه‌ی هیزه‌کانی پیشمرگه‌و سه‌رلیشواپی و بی‌سه‌روه‌ری هیزه‌که‌و نه‌زانینی چاره‌نووس، بی‌خواردنی و بی‌فیشه‌کی و شله‌ژانی پیشمرگه‌یان ده‌کرد، له‌و شه‌وه‌زه‌نگی نه‌مه‌ندا، ئه‌وه‌نده‌ی تر دنیات لی‌تاریک ده‌بوو، قین نه‌ستوررترو نه‌ستورتر ده‌بویت، تفت له‌خائینان و خوف‌روشان و جاشه‌پیشه‌وه‌که‌ی سوپاکه‌ی به‌عس ده‌کرد، قه‌ست ده‌کرد له‌شوینه‌دا بی‌ته‌قوومه‌له‌یه‌ک و له‌و نه‌مه‌ندا به‌ته‌قیته‌وه‌و گیانی خۆت و نه‌وانه‌شی له‌و نه‌مه‌ندان هه‌پروون به‌هه‌پروون بکه‌یت و به‌سه‌ر یه‌کدا بیان‌ووتیتیت، که باسی کیمیا‌بارانی هه‌له‌بجه‌و دیتاته‌کانی قهره‌داغیان ده‌کرد، مه‌رگه‌ساتی ئه‌و چه‌که قه‌ده‌غه‌کراوه‌یان ده‌گیرایه‌وه، ئاوات ده‌خواست له‌پیتی خۆت بی‌ته‌ده‌ره‌وه، روو له‌ویژدانی هه‌مپور مرو‌فایه‌تی و ئازادی‌خوازانی دنیا بکه‌یت، نه‌فروت له‌ویژدانی نامرۆقانه‌یان و بی‌هه‌لویتسییان به‌رامبه‌ر به‌مه‌رگه‌ساتی گه‌له‌که‌مان بکه‌یت... ئه‌و گیرانه‌وه‌و باسکردانه‌بووبونه‌ نه‌لقه‌ی دراما یان فیلیکی شه‌وانه‌ی بینکۆتایی، شه‌وانه‌ بگه‌شتینه‌یه‌ته هه‌ر شویتیک شه‌وی دوا‌یی له‌وتیه‌ ده‌ستیده‌کرایه‌وه.

هەندىك شەو (عەتای حاجى ئەحمەد) چىزۇكى خۇي و ژيانى پىشمەرگايەتى و كارى
 نەيتى ناوشارو چۆنىتى گىرانى و جۆرەكانى ئەشكەنجەو نازارى دەگىزايەو، نەگەر
 بمتوانىايە بيانوسمەو خۇي بۇ خۇي دەبوو چىزۇكىكى بىنكۆتايى و كە پاسى خۇي و
 ھەمە زاهىرى دەکرد. كە چۆن چەندىن رەفتارى ناشرىن و نامرۇقانىيان لەگەلدا كىردوون،
 شتى وای باس دەکردو دەگىزايەو پىستى سەرى مرۇف دەناوسا و تف و نەفرەتت لەو
 دەزگا سەركۆتكەرانى ئەو رژیتمەو سىياسەتەكەى دەکرد.

مانگی رهمەزان بوو بە جهژنی ئیتمە

نەر کاتهی که له ژووری دوو بووم، مانگی رهمەزانی بەسەردا هات، دائیری ئەمن بەحسابی خۆیان دەولەتی عیراق دەولەتیکێ ئیسلامیەو بەعس و رژیمەکەشی پەرۆشی نایینی ئیسلام و مەراسیمەکانی ئاین، بەعس ئیدعای عروبەییەتی و سەدام ئیدعای خەلیفەیی ئیسلامی دەکرد، لاف و گەزافی وای لێدەدا که دەیهویت ببیتە سەرۆکی هەموو عەرەب، لەم رینگایەرە نایینی ئیسلام زیاتر بچەسپینیت و عروبەو عەرەبچیتی بەدنیا بسەلمیتیت. بۆیە لەکاتی مانگی رهمەزанда، لەکاتێکدا ئەوان لە دائیری ئەمن نەوی ناخەقیی و دژبەمرۆڤ و مەروفاپەتی و نایینی ئیسلامە پەپەرەییان دەکرد، بە نارەوا خەلکیان دەگرت، بەبێ دادگا و زالمەنە گوللەبارانیان دەکردن، ئەنفالی کوردیان کردبوو، کیمیابارانی هەلەبجەو ناوچەکانی دیکە کوردستانی کردبوو بەبێ ویژدانانەو فاشییانە، کوردستانی سوتماککردبوو. بەرەسمی جینۆسایدی کوردیان کردبوو، کەچی بۆنەوی خۆل بکەنە چاوی خەلکی ساویلکەو نەزان لە مانگی رهمەزанда، نەر خواردنە خراپەی رۆژانی پیتشوویان گۆری بە خواردنی باشت. رۆژانە برنج و شلە باش و گۆشتی حیوان و مەرشک و میوە شیرینی وەکو پاقلاوو خورمای زۆریان دەداین. بۆ ئەوانە بەرژوو نەدەبون، بووبوو جهژن. بەراستی مانگی رهمەزان ئاهییکمان پێداهاتەو هەندیک شیرینی و شەربەت و پاقلاوو خواردنی باشتمان خوارد. خوا خێری رهمەزان بنوسیت. کە بۆ گالتەکردن بە مانگی رهمەزان لایەکی باشتمان لێکرایەرە. خوا لەخێری دەرە کات ناسکمان ئاوەدان بووەو ئاهییکمان پێداهاتەرە. ئەوانە لە رهمەزанда بەرژوو دەبون ئیواران و شەوانە نوێریان بە جماعەت دەکرد، (ماموستا حەسەن) پیتشوویی دەکردو ئیتمەش لەپەنا دیوارەکانەرە خۆمان مەت دەکردو دوور دادەنشتین تا لێدەبوونەرە.

مواجهه‌ی مامۆستا حسەن

(مامۆستا حسەن عوسمان) مامۆستای وەرزش بوو، خەلکی بەغدا بوو، بەهزی نەوێ پەڕێندیی بە رێکخستەکانی (حسک)وێ بوو، لەگەڵ (مەجیدی ئەوقاف) و (جەمالی حەمە نووقلە) ئەویش کەتیبووە بەر شالۆی گرتن و لە ھاوینی ساڵی ١٩٨٩-٩٠ دەستگیر کرابوو.

لە برادەرانی حسک (٦) کەسیان بە بریاری (لیژنەی ئەمنی پارێزگای سلێمانی) لە ئەمنی سلێمانی گۆللەباران کرابوون، (مامۆستا حسەن و خەلیل و محیدین و مەهاباد) لە ئەمن مابوونەوێ بەر ئەو بریارە نەکەوتبوون. (مامۆستا حسەن و خەلیل) لە ژووری دووبوون، هێشتا نەبرابوون بۆ مەحکەمەی سەرەو چاوەروانی مەحکەمەیان دەکرد. بڕایەکی مامۆستا حسەن کە ناوی (ئێبراهیم) بوو، ئەفسەری فەرۆکەوانیی بوو لە بەغدا، بەو ھۆیەوێ چەندجار توانیبووی مەراجەھە بکات و یەکتەر ببینن. پێش ئەوێ من بچمە ژووری دوو، مەراجەھە کرابوو، کە منیش چۆم رۆژنیک بانگیان کردو بردیان، مەوێەکی زۆری پێچوو ئینجا ھاتەوێ. کە ھاتەوێ دلی خوشبوو، کۆمەلیک شتی لەگەڵ خۆی ھێتابوو. وتی: بڕاکەم لەگەڵ دایکەم ھاتبوون بۆ بینیم، باشبوو مەوێەک لەگەڵیان دانیشتم، ئەو شتانەشیان بۆ ھێتابووم. ئەوێ ھێشتابوویان بیهێتە ژوورەوێ، وێکو خواردنەکی ئەمن بەسەرماندا داوەشیکردو بەو مەراجەھەوێ مامۆستا حسەن دلمان خوشبوو.

جەژنى نەورۆزو ئەمەن

هەر چەندە ئىمە گىرابووین و لەناو دائىرەى ئەمنى سلیتمانیدابووین، لە هەموو روویە کەوێ سەرچەنگیان دەداين، بەلام لەناو ئەو ئەمەندا، رۆژانەو شەوانە راشکاوێنه و بەبێ ترس و سەلمینەو، گفتوگۆمان لەسەر مەسەلە سیاسییەکان، شۆرش، کێشەکان، درندایەتیی دامودەزگاگانى رژیم و سیاسەتیی رەگەزپەرستانەى بەعس دەکرد، لەسەر کێشەکانى گەلەکەمان دەدواين. مانگی سێ و بیستویەکی مانگی نەورۆز بوو، بە بۆنەى نەورۆزەو، جەژنى نەورۆزو ئاھەنگى نەورۆزمان گێرا (عوسمان) بە دەنگە خوش و حەزینەکەى ئەم رۆژى سالى تازەییەى بۆ وتین، ئىمەش لە گەلیدا دەمانوتەو، هەر یەكەمان لای خۆمانەو دلخۆشبووین (فەخرەدین) بە پێکەنینە خوشەکەى و بە دەنگى بەرز گۆرانى نەورۆزى لە گەلیدا دەوتەو. (ماموستا حەسەن) کەوتە گێرانەوێ یادەوهرییه کانی سالانى حەفتاکان و باسکردنى نەورۆزەکانى سالانى بەغداو ئاھەنگەکانى نەورۆز لە (سەدرى قەنات و قاعەى خولەو کۆلیژى ناداب و قاعەى ساطع الحصرى) و شۆیتەکانى دیکەمان.

پەنجەرە ھەواکېتەشە كەو تەماحى برادەران

ژوورە كە تەنھا يەك پەنجەرەى ھەواكېتەشە تېدابوو، ئەويش ھەواكېتەشەى تېدا دانرابوو، بە بەردەوامى شەو و رۆژ نەدە كوژا يەو و ئېشى دە كرد. پەنجەرە كە بە بنمىچى ژوورە كەو لەبن سەققە كە دابوو، لە پرووى خۆرئاواو بوو، زۆر رۆژ برادەران ھەوليان دەدا بچنە سەر شانى يە كترە لە كۆنى ئەو پەنجەرە يەو سەيرى دەروە بكن. بۆ ئەم رۆژانە دوو دوو سى سى سەرەيان دەگرت و دەچرونە سەر شانى يە كترە بەنۆرە سەيرى دەروەيان دە كرد، رۆژىك (ھەمەرە حېم) وتى: مامۇستا بۆ نايەيتە قەلاندووشكانم و سەيرىكى دەروەو شار بگەيت. ھەرچەندەم كرد نەمتوانى بچمە سەر شانى كا كە ھەمە. برادەران بەو سەير كەردنە زۆر دە ھەوانەو، لەو پەنجەرە يەو خانووەكانى (گەردى عەلى ناجيان) دەبينى، بە بينىنى مالەكان ھەستيان بەخوشى دە كردو لەو پەنجەرە يەو دەچرونە دنيای ئازادى و خوشى سلىمانى و سەربەستى مالەكانەو.

نووکته کانی ژووری (۲)

له جینگاو شویتینکی وهکو دائیره ی نه مندا، له ژوورینکی بچوونکی پر له زیندانیداو شهر و رزژ نهو هه موو خه لکه له چواردیواری ژوورینکی وا تنگه به ردا، دانیشن و نانخواردن و نوستن و هه لسوکه وتی به رده وام، ناکریت له بارینکی وا ناله باری ژیاندا، تنهها به خه مخواردن و داخ هه لبرستن به سهر بریت، دیاره خه و ناخوشی له لایه ک و دلخوشکردن و گه شینیش له لایه کی دیکه وه، باوهش به یه کدا ده کن، هه یه که یان دنیای تایه تی خویان هه یه. بویه نهو جزره ژیاندها بمانه ویت و نه مانه ویت، قسه ی خوش و نه ستق و نووکته ی جزراو جزر، دروست ده بیت. بویه به پیوستی ده زانم هه ندیک لهو قسه خوش و نووکته ی که له رزژانی ژیانسی ژووری دودا بوم مارن، یان بویانگیراومه ته وه، نه مهش وه کو شه وچه ره یه کی به پیژر بو کتیه که و خوته رانی سوردمه ند ده بیت. (حاجی ره شید) که به هوی پیه ونیدی به پيشمه رگه ی یه کتیه وه گیرابوو. پیاوینکی به ته من و خه لکی دنی (سیاگویرا) بوو. موختاروو له نوردوو گای (نه سهر) داده نیش.

له شهوانه ی ژیانسی ژووره که دا هه ندیک شتی ده کرد ده بوونه نووکته و براده رانی ده خسته پینکه نین.

• (حاجی ره شید) دیاربوو پیشر ده ستگیرکردنی که له ده ره وه ی نه من بووبوو، بویاخی سه ری کردبوو سه ری ره شکرده بووه. که گیرابوو (فه خره دین) زانیبوری نهو (قژه ره شه) هی ته مه نی نهو نییه، لینی ده پرسیت کاک حاجی قژی سهرت هه روا ره شه یان بویه تکرده وه؟ له وه لامدا وتبوری... نا... قژم هه روا ره شه و بویاخی چی؟ دیاربوو به خه یالی نهو که گیراوه چه ند رزژیک ده میتیه وه و فریای نهو ده که ویت به قژی ره شه وه بچیه ده ره وه، بویه که ی سه ری کالناپته وه، که ماوه یه کی زور له نه من ده میتیه وه، ورده ورده بویه که ی سه ری کالده بیتیه وه ره شیه که ی نامیتیت. فه خره دین پینی ده لیت (کاک حاجی) خوا رووی نه م نه من ره ش کات که ره شی سه ری توی ناشکرا کرد.

• (حاجی) له بهر پیری دانی خوی نه ماوو، تا قمی کردبوو، نه یده ویت براده ران بزنان که دانی خوی نییه و تا قمه، که لینان ده پرسی (کاک حاجی) نهو دانانه ت هی خوتن یان تا قمن؟ ده یوت نا... دانی خومه و تا قن نییه. کاتیک ده یشور د یان پاکی ده کرده وه وا ده یخسته وه ده می که سی له ژووره که هه ستی پینه ده کرد. دیاربوو، شهوانه له کاتی نووستندا به دزیسه وه ده ریده هیتاو ده یخسته ژوور سه ری. به رینکه وت به یانییه ک بیری چووبوو، که تا قمه که ی له ژیز سه ریدا داناوه نه یخسته وه ته وه ده می، بو نه گبه تی حاجی، فه خره دین تا قمه که ی ده که ویت به ده ر ده ستی و پینی وت (حاجی. حاجی) ها نه وه تا قمی دانه کاته سا بیرت چوون بیخه تیه وه ده مت، وتی: حاجی نه م نه من هه رچی شتی تویه لیت ناگه ریت تا ناشکرای نه کات.

• رۆژنيك ژووره كه مان زۆر گهرمبوو. زيندانييه كان له بهر گهرما زۆر بيتاقت بوون، فخره دين به (حاجی رهشیدی) وت: حاجی تو خۆت ببوریتنهوه، نيمهش له ده رگا دده دين، كه هاتن ده لين حاجی له بهر گهرما بو رواه تهوه. به شكهم كه هاتن و چاويان به تو كه وت چارينگمان بكهن، حاجی به قسه ی كردو خۆی بو رواه وه، له ده رگا دراو (جومعه) هات به دهنگی ده رگا كه وهو پرسى چيه؟ وتيان حاجی له بهر گهرما بو رواه ته وهو حالى خراپه. وتی: (كلوچيهو راست ناكات) و رۆيشت، ديسان له ده رگا يان دايه وه، نه مجارديان هاتن و حاجيان برد، پاش ماوه يه كه هيتايانه وه، له ژووره كه شدا ههر خۆی بو رانده بو وهو خۆی كرد بوو به مردوو. (فخره دين) چوه لايه وهو پى وت: (حاجی... حاجی) من فخره دينم جومعه نيم بۆ ليرهش خۆت بو رانده وه ته وه؟

• شهوانه كاتى نووستن (فخره دين و همه ره حيم) به زمينكيان بۆ حاجی و نه جمه دين ده نايه وه، ده يانزانی حاجی و نه جمه دين به جووله جوول توورده دين، حاجی له نيوان فخره دين و همه ره حيمدا بوو، نه جمه دين له لای فخره دينه وه بوو، ههر راده كشين بۆ نووستن، ده ستیان به شان جوولان و خۆبادان ده كرد. نه وهنده ده جوولانه وه، تا نه جمه دين و حاجی رهشيديان تووره ده كرد، حاجی و نه جمه دين هه لده سان و جنيويان ده داو هه ره شدى شكاتكرديان ده كرد.

• (ئه سپى) بوو بوو به هاوړنى گيانى به گيانيمان، ههر چهند ههر رۆژ تا رۆژنيك يان به چهند رۆژ جارنيك خۆمان ده دۆزى، به لام بيتسوود بوو. هه روه كو له گيانماندا يان له ژووره كه دا (شارى ئه سپى) هه بيتت. چهندمان ده دۆزى و له ناومان ده برد بيتسوود بوو، به دوو رۆژ نه وه ندى تر له گيانماندا پهيدا ده بو وهوه. (حه مه ره حيم) ئه سپى تيبدا بوو. به لام هه ردهم له گه ل (فخره دين) دا نينكارى نه وهى ده كرد كه نه ئه سپى تيبدايه و تووره ده بوو كه پييان ده وت ئه سپيت تيبدايه. رۆژنيك دوو به دوو ياريان ده كرد. ميتش له گه لياندا سه يرى ياره كه م ده كرد. (فخره دين) سه يرى لامل و شانى (حه مه ره حيم) كرد، نيشاره تى بۆ من كرد كه ئه سپينه كه به لامل يه وه يه، به لى، كه سه يرمان كرد راست ئه سپى بوو ده جوولايه وه. (فخره دين) وتی: (كاكه همه) نه وه ئه سپينه كه به لاملته وه، ده ستىكى بۆ لاملى بردو ئه سپينه كه ته كان و ونى كرد، وتی: نا ئه سپى نيه و من ئه سپينم تيدانييه، فخره دينيش به پيكه نينه وه وتی: به خوا ئه سپى بوو. نه ته هشت بيدزوين و نت كرد، توو به بى و نه بيت سا ئه سپى بوو.

• (به همه ن عه يدو لكه ريم) خه لكى ته ويله ي ناوچه ي هه ورامان و نامر سه ريه ي جاش بوو، له گه ل (ريبواری همه د به گ) دا منداليكيان رفاند بوو، به مه به ستى پاروهر گرتن له باوكى منداله كه، كه شف بوو بوون گيرابوون. دياربوو له ليكوئينه وه دا دانيان به تاوانه كه ياندا نابوو. پى ده چو سزای قورس بدرين، بۆيه زۆر ده ترسا، له بهر نه وه به رده وام و به تا بيه تى له كاتى نوێره كاندا نوێرى ده كردو ده پارايه وه. فخره دينيش ههر خه لكى ته ويله ي ناوچه ي هه ورامان بوو، يه كترين دهناسى و له نيوانياندا گالته و گمه هه بوو. هه رجارنيك كه نوێرى

ده کرد. (فهخره دین) له کاتینکدا که به همن دچرو: سرچده، به لاستیکیکي زور باریکی ناو
 به تانی له پهری گویی ده داو دایده چله کاندو زور جار نویژه که ی پی دهری و تووهری ده کرد،
 یان دای نویژ که له گهل فهخره دیندا تینکده چوون، به لام فهخره دین به تووهره بونه که ی قارس
 نه دهبوو، گویی پینه دده دار به پینکه نینه وه وه لایمی ده دایه وه نهو گهمه یی فهخره دین له گهل
 به همندا بوو بووه گهمه یی کی رژانه و شه وانه له کاتی نویژ کردیندا.

گواستنه وەم لە ژووری (۲) ەو ە بۆ ەۆلی (۵)

وەك بێتەو ە یادم لە كۆتایی مانگی چوارو سەرەتای مانگی پێنجدا بوو. بە یانییەك دەرگایان كردهو، (رەحیم) بانگیكردم و وتی: خۆت كۆبكەرەو، چاچی كۆبكەمەو؟ ئەو ە ەمبەر كەلۆپە لە كانی بەرم بوو، قەمە لەم كردهبوو بە سەرىن و لە گەل كارتۆنێكى تەبەقى ەیلەكە لە ژێر سەرمدا دامانبوون... بە تانی تەنێام نەبوو. ئەو ە ەبوو بە تانییە كى دوو كەسىمان لە گەل (كەمال) دا ەبوو، بە تانییە كەش ەى مە نەبوو. كە چوومە ژوورى دوو، كەمال ئەو بە تانییە دوو كەسىیە ەبوو. خۆى لە بن دیواربوو. شۆیتە كەشى دامى و لە بە تانییە كەشدا شەرىكى كردم، لە بەر ئەو نە دەبوو مە ئەو بە تانییە بەرم. پێلاو كەم جوتێك پووت بوون، لاى دەرگا كەو بوون. رەحیم وتی: پە لە بكە. لە گەل خۆكۆ كردهو، خا حافىزىم لە یە كە بە كەى برادران كرد. ئە ئەوان دەیانزانى بۆ چىیەو نە مەش، لە گەل خا حافىزىدا لە ژوورە كە چوومە دەرەو. چاوم نە بە سترایەو. كە لە بچە نە كرايە دەستم، (نە قىب ماجد) لە بەر دەرگا كە راوستانبوو، پێش خۆیان دام بە رارەوینكى كورتداو یە كەسەر بە قادرمە یە كدا سەریانخست. قادرمە كان ئەو قادرمەمانە بوو، كە لە یە كەم شەوى گرتەمدا بۆ چەند سەعاتێك بە موحاجەرە كانییەو بە ستیانمەو، بە قادرمە كاندا سەركەوتین، لە سەر قادرمە كانەو، بە رارەوینكى دێرژدا رۆشتین، ئە كۆتایی رارەو كە لە بەر دەرگایە كدا راوستان و دەرگایان كردهو، (نە قىب ماجد) وتی: بچۆ ژوورەو.

ەەر چوومە ژوورەو، دیاربوو، لە كاتی دەرگا كردهو قە كردنى (ماجد) زیندانىیە كانی ژوورەو بە ناگا ەاتبوونەو، لە چاوەروانىدا بوون، بزەنن بۆ ئەو دەرگایە كرايەو؟ ئەو ە كرايە ژوورەو كى بوو؟ بۆیە بە گەیشتم بۆ ناو ژوورە كە (مامۆستا شىخ عەزىز) یە كەم كەس ەات بە پیرمەو، وتی: (شىخە) ئەو تۆى؟ بارەشمان بە یە كدا كرد تێر ئەملاو ئەولای یە كمان ماچكرد، ریزم بە ەارپێاندا گرت، ئەوانەى دەناسین و نەشم دەناسین لە گەل ەەرەمەو یاندا ئەملاو ئەولای یە كمان ماچ دەكردو بە گەرمى بە خێرەتانیان دەكردم. بە تاییەتى كە دیم (مامۆستا جەمال عەزىز، كاك عەبدولعەزىز، بە خیار عومەر، محەدینى شىخ ەمە ئەمین و مامۆستا شىخ عەزىز) لەم ژوورەدان و تەمەنێكى زۆرمان لە رۆژانەى ژيانماندا بە یە كەو بە سەربەدبوو. زۆر زۆر دلخۆشبووم، كە ئەو ەارپێانەم بینى، وام دەزانى نازادبووم و چوومە تە دەرەو ئەمەن، بە بینیان كۆمەلیك پیرەو ەرى بە مەشكەدا گوزەرى كرد. ناى! چ رۆژێكى خۆشبوو، ئەو ەارپێانەم بینىو، ناى! چەندى ناخۆش بوو، كە

هاورپیکانی ژووری دووم جیهیشت و لییان دابرام. نهراستییدا نهو هاورپیکانی ژووری دور هاورپیکانی رۆژانی تنگانه م بوون. یارمه تی له راده به دریان دابووم، ناتوانم چاکه و پیاوتهی و جوامیزیان هه رگیز له یاد بکه م، چونکه له و باوه ردام نه گهر (به خشی کورم) له گه لدا بووایه، هه ر نه و نه دهی (فه خره دین، کاکه هه مه، عوسمان، عه تاو که مال) خزمه تی ده کردم. یان هه ر نه و نه دهی (که مال) شه به خه ممه وه ده بوو، (کاک مه جید سه لیم) چاو دیز بوو. نه سه ر هاوکارپی شوپش خوی و سالاری کوری و خیزان و منداله کانی گیرابوون، سالارو خیزان و منداله کانی نازاد کرابوون. کاک مه جید مابووه وه، له راستیدا له و ژوره به باشی یه کماناسی. هۆلی (5) سی ژووری گهردی به سه ر یه که وه بوون به بی دهرگا، (کاک مه جید) برده مییه ژووری دووه می هۆله که ی خۆی تیدابوو دایاننام، به چوار دهورمدا کۆبوونه وه، پرسیاری براده رانی ژووری دوویان لیده کردم، که کیسی تیدایه و ژوره که و باری ژیان تیدایا چۆنه؟ ژووری چوار به رامبه ری ژووری پینچ بوو. له و ژورده ش چهنه هاورپیکه کی خومان ی تیدابوو. دیاربوو نه وانیش چاوهروانی نه وه بوون، بزانه نه وه ی هیتراوه بو ژووری پینچ کینه؟ بۆیه (شیخ عه زیز) له په نجه ره ی دهرگا که وه بانگی (حه مه تاهیر)ی کردو پینی وت: (شیخه) یه، که هه ستام منیش له په نجه ره که وه چاکر چۆنیم له گه ل (حه مه تاهیر، ماموستا نه حمه د، عه لی صالح، شیخ عه بدول)و نه وانی دیکه دا کرد.

شتتیاڼ بډ دانه نرابوو. منیشیان هسته تهك نهو براده رانه. ټیټر بوومه ستانی ژووره كهو
 تینكه لاوی دهنگورهنگی بووم. به براده رانم وت: ټیټوه وهكو له دهروه بن وایه، شویته كه تان
 فراوان و خوښه، ټیټه له ژوورینكدا بووین به قهدهر نیوهی په كینك له ژوورانده دېوو به
 ناودهسته كه شیپوه. له ژوورهدا كه سانی سر بهم لایه نانهی تیدابوو، (ی.ن.ك) كه وهكو بیرم
 مابیت نهم تیکوښه رانه بوون:

۱- مه جید سلیم. ۲- ماموښتا جمال عزیز. ۳- عبدالعزیز عومهر. ۴- ماموښتا
 شیخ عزیز محمده. ۵- بهختیاری عومهر نولیه. ۶- کامل ساییر. ۷- کامه رانی
 مه لاه عزیز.
 (حسك) تهنها (محیدینی شیخ حه مه نه مین) بوو.

لایه نلی ئیسلامی له ماله بوون:-

۱- (حه مه سوور) به ناوبانگ بوو به (حه مه حه ره كه) او خه لکی رانییه بوو. ۲- (فه رحان)
 ناویك خه لکی حه دیسه و عه ره ب بوو. ۳- (عبدالرحمان) خه لکی كه ركوك و عه ره ب بوو.
 ۴- (عه لی) عه ره ب و خه لکی تكریت بوو.

جگه له مانه چهن دیتیش له ټیټرانی و نهوانه ی به تاوانی جوړاوجوړ دهستگیر کرابوون، نه
 ژووره كه بوون.

سیستمی ھۆلی (۵)

وہک لەپیششەوہ باسکردووە، سیستمی ئەم ھۆلەش ھەرەکو ژووری (۲) بوو، چاودیز (موراقبای) ھەبوو، (کاک مەجید سەلیم) بەپیتی تەمەنی و زووتر گیرانی کرابووہ چاودیز. ئە ژووری دوو، یەک ئاودەست ھەبوو، کە ئاودەست و ھەمام و شویتی خۆشۆردن و حاجەت و جلشۆردن بوو، لەناو ژوورە کەدا بوو، یان دەتوانین بڵێن بەشیکی بوو لە ژوورە کە. بەپێچەوانەوہ لەم ھۆلە چەند ئاودەستی تێدا بوو، دووربوون لە ژوورەکان، بەجیا ھەمام ھەبوو، کە بۆ خۆشۆردن و حاجەت و جلشۆردن بەکار دەھات. لە ژووری دوو ئاوی گەرم ھەبوو، لەم ھۆلە ئاوی گەرم ھەبوو، لە ژووری دوو موبەریدەو پانکە نەبوو، بەلام لەم ھۆلە موبەریدە ھەبوو بە بەردەوامی نیشی دەکرد، لەم ھۆلەش بە تەمەنەکان لە نیشکردن بەخەرا بوون، ھەرچەندە ئاودەستەکان دووربوون، بەلام لەکاتی چوونە سەرناویدا جارجارە دەنگی وەکو (رییوار) دایدەچلەکاندین، (مامۆستا جەمال عەزیز) بەو دەنگە رادەپەری و دەپوت نا!! (ئاسانە نەیلەین ئەو دەنگە بیت، دەپوت لچی کۆمی بگریت دەبیتە ھەراو فشی دیت). بۆ خۆشۆردن بەرنامە یەک دانرابوو، لە ھەفتەیە کەدا ھەموو زیندانییەکان جارێک خۆیان بە ئاوی گەرم دەشۆرد. کە زانییان مە ئەو چەند مانگە ھەر بە ئاوی سارد خۆم شۆردووە، سەرەیان دامی بۆ یە کەمجار بە ئاوی گەرم خۆم شۆرد. ئەو سەرەو بەرنامە یەیی دانرابوو، جیاوازی تێدا نەدەکرا، بە یە کسانێ جێبەجێدەکرا. خواردنیش ھەموو ژەمەکان ھەرەکو ژووری دوو بە یە کسانێ و بەپیتی نەفەری گرووپەکان دابەش دەکرا... لەم ھۆلەش شەترەنج و تاولە دروست کرابوو. ئەوانە ئاقەتیان لەو یارییانە بوو، بە بەردەوامی یارییان دەکرد. لە رابەری بەردەمی ئاودەست و ھەمامە کەدا برادەران دوو دوو، سنی سنی، وەرستیان دەکرد. مە بەزۆری لە گەل مامۆستا جەمال عەزیزو شیخ عەزیزدا یاریم دەکرد

بەرنامە ی وەرزشە کە وا دانرابوو، نەبیتە قەرەبالقی و بەپیتی جینگار شویتە کە بوو لەو پەنجەرانی لە دەرگا کانی ژوورەکان و رابەری بەر ئاودەستەکاندا بوو، برادەران رۆژانە لە گەل برادەرانێ ھۆلی چوارو ھۆلی سیدا قەیان دەکرد. بۆ ئەمەش وا دەکرا قەسە کردنە کە لەکاتی کە نەبیت کە پۆلیسەکانی ناو ئەمەن لەناویدا بن.

کاتیکی (عەتا حاجی ئەحمەد)یش لە ژووری دوووە گۆیترایەوہ بۆ ھۆلی (سێ)، زۆرەیی بە یانییان (عەتا) لە ھۆلی سێ-رە بە گۆرانیی (مەشخەلان) قەسە کردنی وەکو ئیزگی دەنگی گەلی کوردستان رابەری بەردەم ھۆلەکانی دەکردە شانۆی ناھەنگی نازادیی و ھەر ھەموومانێ بە ناگا دەھیتایەوہ، بەدەگمەن بە یانییەکی ریکدەکووت بەو دەنگە زوولالەیی میتشک و گیانسان ئاوازەریش نەکات.

زۆرجار لە ھەفتەیە کەدا شویتییان دەھیتا، شویتیە کە (کاک مەجید) بە ھاوکاریی ھەندیک لە برادەران بەسەر زیندانییەکاندا دابەشی دەکرد. زۆرجار (مامۆستا جەمال عەزیز) بانگی

منی ده‌کردو ده‌چوینه سه‌ر توینکلی شووتیه‌کان و ده‌مانکراندنه‌وه. باوهر بکه‌ن له‌ناوی شووتیه‌که زۆر به‌تامتر بوو، له‌سه‌ر به‌شیش نه‌بوو. (مامۆستا شیخ عەزیز) روژانه له‌په‌نجه‌ره‌ی ده‌رگاکه‌وه شه‌ره‌ جینیوی له‌گه‌ڵ (حه‌مه‌ تاهیردا) ده‌کرد.

هیتانی مامۆستا فه‌ره‌یدوون دارتاش

دوا‌ی ئه‌وه‌ی منیان له‌ ژووری دوو گواسته‌وه، پاش ماوه‌یه‌کی‌ش ئه‌گه‌ر به‌هه‌له‌دا نه‌چووبم ره‌نگه‌ دوا‌ی هه‌فته‌یه‌ک مامۆستا فه‌ره‌یدوونیشیان له‌ ژووری دووه‌وه گواسته‌وه بۆ هۆلی پینج که‌ هات له‌به‌ر ته‌مه‌ن و باری ته‌ندروستی منیش جینگاکه‌ی خۆم دایه‌، واته‌ خسته‌م بن دیوار، بۆ نان‌خواردن و سه‌فه‌رداشی له‌گه‌ڵ (کامه‌ران و به‌ختیار)دا دانرا. من بۆیه‌ ئه‌و جینگایه‌ی خۆمم دایه‌ به‌ مه‌به‌ستێ رێگرته‌نی بوو، روژانه له‌سه‌ر خواردن له‌گه‌ڵ (به‌ختیارو کامه‌راندا) کیشه‌ی هه‌بوو. له‌م هۆله‌ش به‌هه‌مان شێوه‌ی ژووری دوو زۆر داوا‌ی حه‌بی ده‌کرد.

كاك مهجید سه‌لیم

كاك مهجید سه‌لیم) به‌هۆی له‌ده‌مه‌وه‌دانى له‌لایهن (پوازىكه‌وه)یان بابلىن خانىنىكه‌وه
 مەوى كه‌وه‌كو ده‌وله‌مه‌ندىكى شار، به‌پاره‌يارمه‌تى شو‌رش ده‌دات، له‌ ۱۹۸۹/۶/۱۶ له‌گه‌ڵ
 سالارای كورێ و خێزانەكه‌یدا گيرابوون، كه‌ من گيرام و چوومه‌ ژوورى پیتج (سالارو خێزانی
 نژاد گرابوون، ته‌نها كاك مهجید مابوه‌وه، نه‌ویش به‌ته‌مای نازادبوون بوو. هه‌زده‌كه‌م پیتج
 نه‌وه‌ی باسی به‌ربوونه‌كه‌ی بگه‌م، باسیكى نه‌و كه‌له‌پیاره‌ی كه‌ له‌ هۆلى پیتج له‌گه‌لماندا
 بوو، بگه‌م، پیاویكى هه‌میشه‌ رووخۆش، ده‌م به‌پینكه‌نین، تا هه‌زكه‌یت بیرتێژ. به‌توانابوو له‌
 گێڕانه‌وه‌ی رووداو و بیروه‌ریی و له‌ باسکردنى خه‌لكانى شار و بنده‌ماله‌و پیاوه‌ ناودارو قسه‌خۆش
 و نووكته‌بازه‌كانى شارد، نووكته‌و قسه‌ی خۆشى به‌ به‌رده‌وامى لابوو بۆ ده‌گێڕانه‌وه‌.
 س‌ه‌ر هه‌ر رووداو و بۆنه‌یه‌ك مه‌سه‌له‌یه‌كى كوردی ده‌گێڕایه‌وه، نه‌م پیاوه‌ خاوه‌نى دووكان و
 مووسینگه‌و كارگه‌و كارى بازرگانى بوو، با‌رى ئابووری زۆر باشبوو، ده‌وله‌مه‌ندىكى چاك
 و به‌خه‌م و ده‌ستكراوه‌ به‌تواناو له‌خۆب‌ردوو بوو، یه‌كێك بوو له‌ ده‌وله‌مه‌نده‌كانى نه‌وكته‌دى
 شار. ده‌یان جار شو‌رش پتووستى به‌ پاره‌و یارمه‌تى ده‌بوو، جوا‌ییان بۆ ده‌نارد، نه‌و داواكه‌ی
 س‌ه‌ر جینه‌جى ده‌کردن. له‌و كاتى زیندانىیه‌یدا له‌گه‌ڵ نه‌و هه‌موو زیان و زه‌ره‌ه‌ی كردبو‌ی
 نه‌ نه‌نجامى گرتنه‌كه‌ی بیناك و بینخه‌م بوو. نه‌وه‌ی پتوه‌ دیارنه‌بوو كه‌ گرتنه‌كه‌ی خه‌مبارو
 ده‌شداما‌وى كردیته‌ ناره‌زایى ده‌رب‌ریت، قسه‌یه‌كى به‌جۆرىك بكات كه‌ به‌هۆى شو‌رشه‌وه
 توشى زیان و زه‌ره‌ر بووه، رووگرژیم لینه‌دى، بێتومید نه‌بوو، نه‌وه‌ی ده‌ره‌ده‌برى كه‌ زیان به‌
 به‌رژوه‌ندىیه‌كانى كه‌وتوه، فه‌رهنگىكه‌ی شه‌و و روژى هۆله‌كه‌ بوو، به‌ ده‌یان شتى سه‌یرو
 كونسى بۆ ده‌گێڕایه‌وه. كه‌ (سالار) به‌ربووبوو، نه‌مه‌نه‌كان ده‌چوونه‌ دووكانه‌كه‌ی و نه‌ویش
 یارمه‌تى ده‌دان، بۆیه‌ هه‌موو جار به‌ نه‌مه‌نه‌كاندا هه‌ندىك شتى بۆ باوكى ده‌نارد، له‌ گه‌زۆ
 نووق و پیداو‌ستى دیکه‌، هه‌موو جار به‌دزییه‌وه‌ شه‌وانه‌ گه‌زۆیه‌كى ده‌دامى، نه‌و گه‌زۆیه‌ نه‌و
 شو‌ینه‌دا بۆ من تامى یه‌ك پاكه‌ت (پاقلاره‌ی سه‌باغ)ی ده‌دا. جارجاره‌ش ده‌نكىك نووقلى
 ده‌خسته‌ ده‌ستمه‌وه، به‌راستى نه‌و گه‌زۆو نووقلانه‌ی باشترین و به‌تامترین ديارى نه‌و بوو
 نه‌و شو‌ینه‌دا بۆم. شه‌و و روژ له‌گه‌ڵ مامۆستا جه‌مالدا نووكته‌ی خۆش و قسه‌ی خۆشیان
 ده‌گێڕایه‌وه، نه‌م بۆ نه‌و نه‌و بۆ نه‌میان ده‌سه‌نده‌وه. به‌راستى نایشارمه‌وه كه‌ شه‌وه‌واى نه‌و
 روژگاره‌یان خۆشكردبو‌ین (كامه‌رانی مه‌لا عه‌زى‌نا‌یش هاوكارىكه‌ی به‌رده‌وامیان بوو، له‌
 نووكته‌و قسه‌ی خۆشدا. كامه‌ران له‌ گێڕانه‌وه‌ی قسه‌و نووكته‌كانیدا خۆی پیته‌ده‌كه‌نى.

بانگکردنم بۆ ئیمزای وه کالهت

له مانگی پیتجدا به پانییهك ره حیم هات و بانگیکردم و چوومه دهروه که له بچه و چاوبه ستنهوه نه بوو. له گه لیدا چوومه خواره وه، بردیانم و ماوه یهك دایاننام. نه مه ده زانی بۆ چیه. دیاربوو ره حیمیش نه یه ده زانی، بانگیانکردم. له په نجه ره یه که وه وتیان ئهم وه ره قه یه ئیمزا بکه. نه مه زانی ئیمزا که بۆ چیه؟ پرسم ئهم ئیمزایه بۆ چیه؟ وتیان بۆ وه کاله تی وه رگرتنی مووچه یه. تا مانگانه خیزانه که ت نیوه ی مووچه که ت وه ر بگریت، که زانیم بۆ نه وه یه ئیمزام کرد، له دله وه زۆرم پینخۆش بوو به وه ی نه گهر منداله کان نیوه ی مووچه که م وه ر بگرن بۆ خه رجیی نابن. له لایه کی دیکه وه، ئهو ئیمزا کردنم به لگهی نه وه یه که ئیمه ماوین و له ناو نه براوین وه کو بزائم ئهو وه کاله ته له نیوه ی مانگی ٥ ی ١٩٩٠-٩١ دا بوو.

که گه رابه وه له راره وه که ی قاتی سه ره وه له ژووره کانه وه براده ران له په نجه ره ی ده رگا کانه وه چاوه روانی منیان ده کرد، تسا بزائن ئهو بانگکردنه بۆچی بوو؟ که تینگه یشتن بۆ کاریکی وابوو. پیتیان خۆشبوو، دیاربوو ئهو وه کاله ته بۆ زۆریک له هاوڕینانمان کرابوو. هه ر ته نها بۆ من نه بوو.

نازادکردنی کاک مهجید سه‌لیم

نه‌به‌رنه‌وه‌ی کاک مهجید هیچی له‌سه‌ر ساغ نه‌بوو سه‌روه ده‌بوو نازادی بکه‌ن، بویه کتیکمانزانی رۆژی ۱۹/۵/۱۹۹۰ کاک مهجیدیان بانگکردو پیتان راگه‌یانده‌ خۆی کۆیکاته‌وه، هه‌ر که بانگکرا زانیمنان بۆ نازادبوونه. خواحافیزی له‌یه‌که‌یه‌که‌مان کرد، راست رۆیشت و نه‌گه‌رایه‌وه بۆ لامان و نازادیان کردبوو. به‌راستی بۆ نازادبوونه‌که‌ی زۆر خوشحالبوین، چونکه‌ پیاویکی وا کوردپه‌روه‌رو نیشتمانپه‌روه‌رو پاک زۆرمان پیتاخۆشبوو، به‌وشینه‌یه گیرابوو، ده‌ربازبوونی یه‌کینکیشمان له‌کونه‌ره‌شی گیانکیشمان مایه‌ی دلخۆشیمان بوو. نه‌لایه‌کی دیکه‌وه خه‌مباری کردین، چونکه‌ به‌راستی به‌رۆیشتنی شۆینه‌که‌ی زۆر به‌باشی نه‌هۆله‌که‌دا بۆ ئینه‌ دیاربوو، ده‌نگیکی زوولالمان ئی ونبوو.

پیش نه‌وه‌ی کاک مهجید نازادبیت، کۆمه‌لیک راسپاردەم کردبوو، که نه‌گه‌ر نازادبوو بچیتە ماله‌وه‌ (زه‌ینه‌ب) بیینیت و راسپاردەکانی پی بلیت. یه‌کیک له‌ راسپاردەکان نه‌وه‌بوو، که پیتان بلیت ناگاداری مامۆستا (ش) بن، هه‌ولبدن نه‌یانبیینیت، نه‌گه‌ر سه‌ریشی لیدان هیچ جۆره‌ قسه‌و باسکی له‌گه‌لدا نه‌که‌ن، هه‌رچییه‌کی سه‌بارەت به‌ من پی وتن گویی ئینه‌گرن، تا ده‌توانن خۆیان‌ی لی بدزنه‌وه‌وه‌ هه‌ولبدن نه‌یانبیینیت و نه‌زانیت له‌ کۆین.

دوهم راسپاردەم نه‌وه‌بوو، ناگاداری (زه‌ینه‌ب) بکات مالمان له‌ ژێر چاودێریاده‌و چاودێریه‌که‌ش رهنگه‌ دوولایه‌نه‌ بیت، لایه‌نیکی مامۆستای ناوسراو، لایه‌نه‌که‌ی دیکه‌ نه‌لایه‌ن نه‌منه‌وه‌ بیت، بویه هه‌ولبدن به‌هیچ جۆرێک هاوریان هاتوچۆی مالمان نه‌که‌ن. راسپاردە‌ی سینه‌م مه‌سه‌له‌ی ته‌له‌فۆن بوو، پیم وت پیتان رابگه‌یه‌نیت ته‌له‌فۆنی ماله‌وه‌و قوتابخانه‌ له‌ ژێر چاودێریدان، هه‌رکه‌سیک ته‌له‌فۆن ده‌کات تۆماری ده‌که‌ن، با ته‌له‌فۆنه‌که‌ نه‌ناو مالدا ببن، بۆته‌وه‌ی هیچ ته‌له‌فۆنیک ودرنه‌گیریت. راسپاردە‌ی چواره‌م نه‌وه‌بوو که زه‌ینه‌ب ناگادار بکات نه‌و خوشکانه‌ی (که‌رتی شه‌جید له‌یلا) له‌ چهند لاو شۆینه‌وه‌ ناوی که‌رته‌که‌و ناوی نه‌ینی نه‌ندام که‌رته‌کان و ناوی من دراوه‌ که‌ به‌رپرسیانم و ناوی (جەمیل) به‌ناو هاتوه‌، نه‌وه‌ش په‌یوه‌ندی به‌ (سیخوره‌یه‌) که‌ له‌ کۆبوونه‌و دکاندا ناوی زانیبوو با ناگاداری خۆیان بن، چهند هه‌ولیان له‌گه‌ل مندا داوه‌ نه‌یانترانیوه‌ هیچ نه‌یتییه‌کم لینه‌ریگرن و پاراستوومن.

پینجهم: (به‌نازادو به‌هار) بلیت با نه‌مسال به‌شداریی تاقیکردنه‌وه‌ی سدری سالی پۆلی شه‌ش (به‌کالۆری) نه‌که‌ن.

بەختار كرايه چاودىرى ژوور

دواي نازادبوونى (كاك مەجيد) (بەختيار عومەر) كرايه چاودىرى ھۆلەكە، بەختيار يەكەك
بوو لەو زىندانىيانەى زۆر دەنوست، ئىتر ئەو ئەرك و كارانەى كە پىشتەر لە ئەستۆي (كاك
مەجيد)دا بوو، ئەو گرتىيە ئەستۆو لەكاتى بەختياردا كۆمەلەك گۆرانكارىي ھاتە پىشەو،
كە دەمەويت ھەريەكەيان بەجيا باسبەم.

مواجهه‌ی کی چاره‌رواننه‌کراو

روژتیک به‌یانییه‌کی (ره‌حیم) هات و بانگی‌کردم، وتی: خۆت ریک‌خه‌و وهره‌ده‌ره‌وه. خۆ ریک‌خستن ده‌ییت چۆن ییت؟ هه‌یه‌و نیمه‌ نه‌و جلانه‌یه‌ که له‌به‌رمدایه. به‌هه‌ر حال چومه‌ده‌ره‌وه. که له‌بچه‌و په‌روێ به‌ده‌سته‌وه نه‌بوو، چاوی نه‌به‌ستمه‌وه‌و که له‌بچه‌ی نه‌کردم. به‌یه‌که‌وه به‌راوه‌ده‌که‌دا که‌وتینه‌ رێ و له‌قادرمه‌کان چوینه‌ خواره‌وه، پرسیم ئه‌م بانگی‌کردنه‌ بۆ چیه‌؟ وتی: که‌سو‌کارت هاتوون. موچرکیک به‌گیانمدا هات و ترسی ئه‌وه‌م بسو (زه‌ینه‌ب و منداله‌کانیان) گرتییت. له‌خواره‌وه له‌سه‌ر ریحله‌یه‌کی قوتابخانه‌ داینام. چو و ناوینه‌یه‌کی بچووک و مه‌کینه‌یه‌کی ته‌راش و گوێزانیک و سابوونیک و هه‌ندیک ناوی له‌جامیکدا هیتا. نه‌به‌رده‌مدا دایناو وتی: ریشته‌ بتاشه. وتم: خیره‌ بۆ ریشم بتاشم؟ وتی: مواجهه‌ت هاتووه‌و خیرانت و کوره‌که‌ت هاتوون بۆ لات، هه‌واله‌که‌ نه‌وه‌نده‌ خوشبوو، باوه‌رم نه‌ده‌کرد. له‌ئه‌م و رینگا بدریت که‌سو‌کارمان بیته‌ سه‌ردانمان و چاویان پیمان بکه‌ویت؟! ریشم زۆر هاتبوو، ده‌میک بوو ریشمان نه‌تاشیوو. که‌که‌وتمه‌ ریش تاشین زۆر به‌زه‌حمه‌ت ده‌تاشرا، چونکه‌ ناوه‌که‌ ساردو مه‌کینه‌که‌ش زۆر خراپ و ناوینه‌که‌ش بچووک بوو، شتیکی نه‌بوو له‌سه‌ری دابنریت و ریششم زۆر هاتبوو به‌هه‌زار حال ریشم تاشی. له‌کاتی ته‌راشه‌که‌دا هه‌ندیک شویتیم بری و خوێتیان لیته‌ات. دواي ریشتاشین وتی: هه‌سته‌ بابرۆین. ماوه‌یه‌ک روپشتین و تاگه‌یاندمیه‌ شویتیک راوه‌ییک بوو، راوه‌وه‌که‌ نه‌و راوه‌وه‌ بوو، که‌ زۆرجار بۆ لیکۆلینه‌وه‌ به‌ره‌و رووبوونه‌وه‌ ده‌یانبردم، چه‌ندجار (ش)یان ده‌هیتایه‌ نه‌و شویتنه. که‌ سه‌یرمکرد (زه‌ینه‌ب و نازاد) له‌سه‌ر قه‌نه‌فه‌یه‌کی دار دانیشتوون، هه‌ر منیان بینێ راپه‌ڕین به‌رزیه‌ی به‌ره‌و رووم هاتن. وه‌کو‌خه‌و بیسم وا بوو، باوه‌رم نه‌ده‌کرد. نه‌وانه‌ (زه‌ینه‌ب و نازاد) بن، باوه‌شمان به‌یه‌که‌دا کرد، تیر ماچی یه‌که‌تمان کرد، له‌گه‌ڵ ماچکردن و ده‌ستکردنه‌ ملدا، پیم وتن: ناوی که‌س نه‌هیتن، ناگاتان له‌قه‌کردن ییت و وریا بن. وتیان: خه‌مت نه‌ییت هه‌مووشتیگمان پی وتراوه.

(نه‌قیب ماجدا) بانگی ره‌حیمی کرد، وتی: بیانیه‌تسه‌ره‌ ژووره‌وه، چوینه‌ ژووره‌وه، هه‌رسیگمان له‌سه‌ر کورسییه‌ک له‌ به‌رامبه‌ری خۆیان دایانانین، ده‌موچاوم دیاربوو، خوینی پتوه‌بوو. ماجد وتی: (نازاد) باوکت به‌ره‌ له‌سه‌ر نه‌و مه‌عه‌سه‌له‌ با ده‌موچاوی بشوات. له‌سه‌ر مه‌عه‌سه‌له‌که‌و له‌کاتی ده‌موچاوشۆردندا به‌نازادام وت: وریا بن ناوی که‌س مه‌هیتن و ناگاداری قسه‌کردن و وه‌لامدانه‌وه‌ی پرسیار بن، با دایکت قسه‌ نه‌کات، هه‌ر چییان پرسی تو وه‌لامبه‌ده‌ره‌وه، پرسیم چۆنه‌ وا رینگایان داوون هاتوون بۆ لام؟ وتی: به‌هه‌ولێ (کاک برام و نه‌وان) ئه‌م چاوپیکه‌وتنه‌ ریک‌خراوه، (ره‌حیم) به‌دیارمانه‌وه‌ راوه‌ستابوو، نه‌قه‌ی ده‌کردو نه‌ په‌له‌شی ده‌کرد. که‌ ده‌موچاوم شۆرد، چوینه‌وه‌ ژووره‌وه.

که‌ دانیشتیینه‌وه. سه‌رنجم دا، جگه‌ له‌ (ماجدو جه‌بار یه‌کینکی دیکه‌) دانیشتووه. (نه‌قیب

ماجد) به کهسی سینه می وت: که قسه یان بز بکات. دیاربوو کورد بوو. به قسه کانیدا خه لکسی خانه قین بوو. که وته باسکردنی باری ژیانمان باسی باشیی خواردن و بوونی موبه ریده و رۆژانه ی رۆژنامه و ههفتهانه ریشتاشین و ناوی بهردهوام بز خوشۆردن. به کورتی وای باسکرد له ناو ئەمندا هیچ جۆره که موکۆریه کمان نییه، هه موو شتمان بز دایینکراره و باری ژیانمان له وپه ری باشیدایه، (ماجد) لینی پرسیم (محمهد) وانیه؟ وتم: به لا... له کاتی پرسکاری منداڵ و که سوکارداو هه والپرسینی دایکم و ئەوهم له نیتوانی قسه کاندا پیتۆن که (محمیدینی کاک حه مه ئەمین) لیزه یه و به یه که وهین و زۆرباشه. زهینه ب له ده می دهرچوو، وتی: ئەم چاوپیکه وته (کاک برایمی) به غدا سازیکردوه. کۆره که گوینی لیبوو، وتی: ناوی کهس مه هیتن و باسی چی ده کهن قسه ی وا مه کهن.

ماجد گوینی له ناوی (برایم و به غدا) بوو. وتی: به غدا ی چی و ئیبراهیمی چی؟ وتم: هه والی دایکم پرسی نه خوشبووه، بردوویانه بز به غدا بردوویانه ته لای (دکتۆر ئیبراهیم ته ها) روویکرده مفه وهزه کورده که وتی: وابوو؟ وتی: به لا وابوو... نیت وازیتهتا. چاوپیکه ره که ته واربوو.

(ئازاد) وتی: که له وپه ل و خواردن و میوه مان بز هیتاوه، بیده یینی؟ ماجد وتی: نا بیده نی، شته کانی بز یان هیتابووم زۆر بوو، دایانه ده ستم ره حیم له گه لمدا هه لیگرت. من و ره حیم به ریتی خۆماندا گه راینه وه (زهینه ب و ئازاد) یش به ریتی خۆیاندا له نیته جیابونه وه نه مزانی چۆن له بهر چاوم و نیوون و له کوپوه چوونه دهرده، که چوینه ژووری هه ره سه کان له سه ر ریحله یه ک دایانام. سهیری شته کانیان کرد. وتیان: خواردن ناییت به ریته سه ره وه، ده ترانیت لیزه خواردنه کهت بخۆیت. وتم: (ئه قیب ماجد) رینگای داوه. وتیان: ناییت و قه ده غیه. وتم: ئەگەر نه بیه مه سه ره وه خۆشم به ته نها لیزه هیچ ناخۆم. خواردنم نه خوارد، ئەو شتانه ی بز یان هیتابووم، جگه له خواردن (بیجامه، کراس، دهرپسی و فانیله، نه عل، قۆنده ره، ده سر، سابوون، بۆن، فلچه و دهرمانی دان و تاقمی ته راش و گوێزان) و چهند جزر میوه یان هیتابوو، وتیان جگه له (تاقمی ته راش و گوێزان که)، ئەوانی دیکه هه ره هه موویان به ره سه ره وه. (ره حیم) له گه لمدا هات و برده مییه وه بز سه ره وه شته کانی له گه لدا هه لگرتم، به ده م رۆیشه وه پێو زبایی ئەو چاوپیکه وته ی لیکردم. وتی: زۆرم پێخۆشبوو. که چاوت به دایکی مندا له کانت و کۆره کهت کهوت. ئەوانیش چاویان به تۆ کهوت، وتی: له کاتی وه کاله تی مووچه کهشت هه ره ئەوان هاتبوون، به لام رینگایان نه دان بیته سه ره وه یه کتر بیینن، وتی: ئەو کاته شتی زۆریان بز هیتابوویت وهریانگرت، به لام نه یانگه یانده تۆ، هه ره هه موویان له ناو خۆیاندا به شکردو خواردن و میوه کهشیان خوارد. هه زده کهم بز انیت من له و خواردنه ی تۆ هیچم نه خوارد، له و شتانه شی بۆت هاتبوو، هیچم وه ره نه گرت، که چوومه سه ره وه دیاربوو، جگه له هۆلی خۆمان براده رانی هۆلی چوارو سی له چاوه روانیدابوون تا بز انن بز بانگه راوم؟ که پرسییان، وتم: مواجه هم هاتبوو. که چوومه ژووره وه و براده ران

سه يريان كرد، ريشم تاشيوهو كۆمه ليك شتم له گهل خۆمدا هيتاوو ره حيم ده يداته ده ستيان و خۆشم ده سته كانم پره و ده موچاوم خۆشیی و پينكه نینی پتوه ديارو رهنگی زهر دم سووری تیکه وتووه ته وه، هه ره هه موو به گهرمی به خیرهاته وه یان کردم، له ناوه راستی خۆیاندا دایانسام. به وردیی و دوورو دریزی باسی چاوپینکه وتنه کهم بۆ کردن. زۆر دلخۆشبوون به وهی که نه م چاوپینکه وتنه و رینگادانه نیشانهی نه وهیه و هزع باشو گۆرانکاری له سیاسه تی رژیمدا بووه، ده یانوت نه مه هه نگاوینکی تازه یه، که لویه له کان جگه له وهی که بۆ خۆمم دانا، نه وانی دیکه م دابه (موراقیب) به سه ره براده راندا به پینی پیوستیی دابه شیانکرد، میوه کهش وه کو بیه وه یادم نه وهی هیتابوویان (ترئ، قوڤ، هه رمی ابو، نه وه شیان به یه کسانیی به سه ره هه موو زیندانییه کاندا دابه شکرد. ته نانه ت (ده سری کلیتکسه) کهش دابه شکراو بۆنی کاغه زی سابوونه که مان زۆر لاخۆشبوو، بۆنمان ده کرد. له خۆشیی فلچه و ده رمانی دان یه که سه ره دانم شۆرد. هه ندیک له براده ره کانیش به ده رمانه که دان و ناوده میان شۆرد. نه و رژۆ به راستیی رژۆینکی ئینجگار خۆشبوو له ژیانمدا. هه رگیز بیرم ناچیه وه و تا هه تابه نه و دیه نه له پیش چاوم لاناچیت، که چوومه راره وه کهو بینیم (زهینه ب و نازادا) له سه ره قه نه فه یه ک دانیشتوون و که منیان بینیی به رزه پی راپه رین و په لاماری یه کترمان دا، چونکه دواي دابراينکی چهند مانگه له خیران و منداله کانم و له و شویته مرۆفکوژو سامناکه دا (زهینه ب و نازادا) بینم و ماچیان بکه م و هه والی منداله کانی دیکه و دایکم و کاکه م و براکانم بزاتم. نه و چاوپینکه وتن و بینیم هه ره وه کو خه و دیته وه یادو به خه وم ده زانی.

نازادبوونی محیدینی شیخ حمه‌نهمین

(محیدینی شیخ حمه‌نهمین) پورزای باو کم بوو. کاتی خوی مالی باوکی له دینی (داراغا) بوو، سالانیکې زوړبوو هاتبوونه سلیمانی و ماوه‌یهک له گه‌ره‌کی خه‌بات نیشته‌جی بوون. خوشکه‌زای (خاله جووتیار)، (شیخ عومر شیخ حه‌سن‌ای عه‌وال بوو. خاله جووتیار پیشمه‌رگه بوو، له (حسک) دا نهم‌دامی سه‌رکردایه‌تی بوو. پیاوینکی کوردپه‌رورو خاوه‌ن که‌سیتی ناو کومه‌لی کورده‌واری بوو، له کونه‌وه په‌یوه‌ندی گهرمان هه‌بوو. به‌تایه‌تی و پیش نه‌وه‌ی له شوړشی نویدا بچیته‌ دهره‌وه. به‌برده‌وامی له دوو‌کانه‌که‌ی (قه‌یسه‌ری نه‌قیب) سه‌ردانی ده‌کردم و هه‌رجاره پارچه‌ شیعرینکی خوی ده‌یتا‌و بوی ده‌خویندمه‌وه. هاورپنی (کاک حمه‌ره‌شیدی حاجی شریفی باریکه‌بی) او (کاک حمه‌نوروی حاجی نه‌حمه‌دی گهرمیانیش) بوو. هه‌رجار به‌تایه‌ته لام پرسیاری ده‌کردن، سی قولیش شه‌ونک له عه‌وال بووینه میوانی. به‌داخه‌وه له سالانی دوا ته‌مه‌نیدا به‌هزی نه‌خویشی قورگیه‌وه نه‌یده‌توانی قسه‌ بکات، قسه‌ت له‌گه‌لدا بکردایه هه‌رچی بویتایه‌ ده‌بوو به‌ نووسین بینووسیا‌یه، چنه‌ند سالنک دوا‌ی نازادی کورده‌ستان کوچی دوا‌یی کرد.

له رینک‌خستنی نه‌یتی نارشاری (حسک) چنه‌ند براده‌ریکیان گیرابوو، که نه‌وه‌ی بیزانم نه‌مانه بوون. (مه‌جیدی نه‌وقاف، جه‌مالی حمه‌ه نووقله، دوو ژنبراو کچینکی شیخ عومره‌رو محیدینی خوشکه‌زایی، دایک و کورپنک له قه‌لادزی، زاویه‌کی شیخ حمه‌ه نه‌مین باوکی محیدین، نزامه‌دین گلی، ماموستا حه‌سن عوسمان و خلیل ناوینک) که له به‌غدا داده‌نیشت. له‌و که‌سانه (٦) یان له نه‌منی سلیمانی له سالی (١٩٨٩) دا گولله‌باران کرابوون، که دوو‌انسان دایک و کورو دوو‌انسان برابوون، (نیزامه‌دین گلی و ماموستا عه‌زیز) نازادکرابوون، (مه‌بادی شیخ عومره‌) به (٥) سال حوکم‌درا، مه‌هاباد نهم‌دامی کومه‌له‌و سه‌ر به‌که‌رتی شه‌ید له‌یلا بوو. به‌لام له‌سه‌ر حسک گیرابوو.

(محیدین) یش دوا‌ی چنه‌دجار بانگ‌کردنی بۆ (مه‌حکه‌مه‌ی سه‌وره‌او بۆ هه‌ولیر، که بویان ده‌ره‌کوت نه‌و تۆمه‌ته‌ی خراوته‌ پالی، راست دهره‌چووبوو له روژانی ١٢-١٣/٦/١٩٩٠-دا بانگیان کرد، که بردیان نه‌هاته‌وه بۆ ژوره‌که‌و نیر نه‌مان بینیده‌وه، له‌به‌ر نه‌وه‌ی دلنیا‌بوو، له‌وه‌ی که نازاد ده‌کریت، به‌تایه‌تی که بینی (کاک مه‌جید سه‌لیم) نازادکرا. بۆیه نه‌و راسپاردانه‌ی که دامه‌ کاک مه‌جید به‌میشم دایه‌وه. هه‌ندیک شتمان نالو‌گور کرد. کراسینکی خورپنی نه‌ستوورو جووتینک پوتم هه‌بوو، دام پینی، نه‌ویش به‌تانییه‌که‌و کراسینکی هاونیه‌ی داپتم. دوا‌جار وه‌کو زانیمان که بردبوویانه مه‌حکه‌مه‌ بریاری (تیفراجکردنی) درا بوو، هه‌ر له مه‌حکه‌مه‌وه ناردبوویانه ناو به‌غداو نازادکرابوو.

هه‌رچه‌نده بۆ من خزمینکی دلسوزو خۆشه‌ویستم بوو، پیش نه‌وه‌ی ده‌ستگیربکړیم و کاتینک که نه‌و ده‌ستگیرکرا چنه‌دجار سه‌رم له باوک و دایکی دا، ده‌مبینی زوړ شپه‌رزن و له

ناخياندا وه كو مهنجه ل ده كولان. نه وان لهو حه يانه دا نه بوون و خوشم به ههمان شينه له خه يالي گرتندا نه بووم، نه نه وان ده يانزاني من ده ستگرده كړيم و له نه من ده چمه نهو ژوورو شوپته ي محيديني ليته، نه منيش هر گيز له يري نه ودها بسوم بگيريم و بگه مه لاي (محيدين)، بويه به نازاد بوونه كه ي زور خوشحال بووم. له بهر نه وې كور يكي سه لارو گونجاو بو، برادراني ناو هوله كه هر هه موو خوشيان ده ويست، به نازاد بووني شادمان بوون. بويه نازاد بوونه كه ي جه نتيكي ئيجگار خوشبووه بو (دايكي و باوكي)، لهو باوه رده دام كه بينويانه محيدين چوه و ته وه ناويان ته مه نيان سه رله نو ي نوو سراوه ته وه. دلنيابووم له وې كه نازاد ده كريت هر زوو خوي ده گه يه نيته زه ينه ب و دايكم و كاكه م و منداله كانو هه والي ته واوي منيان ده داتني، راسپارده كانيش وه كو خوي ده گه يه نيته، به تانييه كه ي نهوم له گه ل خوم برد بسو نه بو غريب. كه نازاديش كرام نهو به تانييه م نه به خشي، به لكو ره كو يادگاريي نه من و دياريه كي (محيدين)، كاتيك نازاد كرام له گه ل خومدا هيتامه وه بسو ماله وه، به پيني نهو و ته يه ي كه دياريي نابه خشرية، دياريه كهش له شوينيكي وه كو نه مندا بيت.

به تانييه كه تا نه م سالانه ي دوايي مابوو. به داخه وه له كاتي ۳۱/ نابي ۱۹۹۶ دا كه كه لوبه ليكي ناو مالي باشم له ناو چوون، نهو به تانييه ش يه كيك بوو لهو كه لوبه لانه ي كه له ناو چوون.

گواستنه‌وه‌ی مامۆستا ئەحمەد و ھاورێ جەبار

بەرپرسانی ئەمنە کە لە ئالوگۆزەری لە ھاویندا لەناو ئەمندا کردیان بۆ جینگۆزکینی زیندانییەکان. (مامۆستا ئەحمەدی سەناعە) لە ئینفرادیی لە خوارووە بوو، لە تەنیشتی ھۆلی پیتج بەرامبەری ھۆلی چوار ژووریکێ بچووک ھەبوو، لەو ژوورەدا سی زیندانیی تێدا بوو (کەمالی مەلا محەمەد- کە بە کەمالی مەلا ناسرابوو- کارزان نیسماعیل و حاجی عەلی گەلالی)، کەمال لەسەر (پاسۆک) و کارزان لەسەر (یەکیٹی) و حاجی عەلی لەسەر (پارتی) گیرابوو، رۆژیک (مامۆستا ئەحمەد)یان لە ئینفرادییەوه گواستەوه بۆ ئەو ژوورە. دواى ھاتنى مامۆستا ئەحمەد بۆ ژوورە کە، رۆژانە بۆ سەراو و دەموچاو شۆردن ئەمنەکان دەھاتن و یەکە یە کە ئەو چوار کەسیان رۆژی دووجار دەھیتایە ھۆلی پیتج.

دواى ھەفتە یەک (ھاورێ جەبارى حاجى رەشید)یشیان گواستەوه بۆ ھەمان ژوورو بوونە (۵) کەس، ئەو (۵) زیندانییە وەکو وتم: رۆژانە یەکە یە کە دووجار دەھیترانە ھۆلی پیتج و لەبەر دەرگا کەو لەناو ھۆلە کەدا بەدیاریانەوه رادەوستان تا تەواو دەبسون، زیاتر لە دوو ھەفتە بەوشێوەیە دەیانھێتێت و دەیانبرنەوه. دیاربوو، ئەو ھێتێت و بردنەیان بەلاو ناسان نەبوو، یان بەگونجاویان نەدەزانى، بۆیە وەستاو کرێکاریان ھێتێت و بەدیاریانەوه وەستان تا دیواری بەینى ژوورە کەو ھۆلە کەیان کونکردو دەرگایان تێخست، کە تەواویان کرد، قفلێکی گەورەیان لە دیواری ھۆلە کەووە لێداو کلێلە کەیان دایە دەست (موراقبە) ھۆلە کە، کە (بەختیار عومەر) بسوو، بۆنەوێ لە جیاتی ئەمنەکان ئەو کارە ئەنجاسبەدات، کە رۆژانە دووجار دەرگایان بۆ بکاتەوه، تابیێ بۆ سەراو دەموچاو شۆردن پینووستی دیکەیان. ژوورە کەیان بوو بە بەشێک لە ھۆلی پیتج، ئەو برادرانەو ئێمەش ئەمەمان زۆر پێ خوشبەوو، چونکە ئێتەر ئەو میردەزمانە رۆژانە بەر دەرگایان نەدەگرت و نەدەبوونە ھۆی ئەوێ ئەو ماوہی ئەوانیان دەھیتا و دەبرد، بە ھەزەرەوه قسە بکەین ئەو برادرانەش رۆژانە بە ئارەزووی خۆیان کاری سەراو، دەموچاو شۆردن، خوشۆردن، جلشۆردن، قاپ شۆردنیان دەکردو دەیان توانی لەناوماندا بمیتنەوه و قسە بکەن و قسەیان لە گەلدا بکەین.

به کترینینمان له گهل (ماموستا نهحمه، کارزان و جهباردا)

- (کارزان نیسماعیل) له هشتاکاندا خانویه کی (ماموستا عومهری) دراوسیمانیان هکری گرت. نهو کاته (کارزان) و چند برادرینکی دیکه بوون و ابرانم دیانخویتند. کورگه لیککی سه لارو بی کیشه بوون له گهره کدا، هرچهند کهسانی سهلت و زگورتی بوون، به لام له وه دهوور که خانوه که له گهره که کدا خیرانیکی بینهنگی تیداییت. له بهرته وهی دهوورگامان هدهوورگاوه بوو. له گهل هر هه موویاندا په یوه ندیمان خوشبوو. هرچهند نه ده هاتنه مالمان، یه نیمه نه دهوورینه لایان، به لام روژانه به یانیان و نیواران و نیوهران یه کترمان دهیینی و لارو و چاکوچونی و روژباشمان له نیواندا هه بوو. لهو کاته وه، کارزانم ده ناسی، من نه مده زانی نومان سه به چ لایه نیککی سیاسی و رهنه گه نه وانش هه روه ها، به لام له وه دلنیابووین، که هه ردوولامان کهسانی خراپ و سه به رژییم نین. مالی نیمه به ردهوام برادره ران بز کاری ریکخستن) ده هاتن، روژیک نامه یه که بز هاورینه کمان نووسیوو، نیمه نازانم چون نهو حمه به که به شیوهی (چکلیتی) پینچرابووه، له به ردهوورگای نیمه که وتبوو. (کارزان) بینیبووی. هه نیگرتهوو، زانیبووی که نامه ی (چکلیتی) (نامه ی نه پتی و کاری ریکخستنی سیاسی) یه، سه که ی چون هه لگرتبووه هه رواش گه یاندهوویوه مالی نیمه و دابوویه ده ست (زهینه ب) یی وتبوو نه مه له بهر دهوورگای نیمه و ده وتبوو. ده بیت هی نیمه بیت، پنی وتبوو له م حوزه کارانه دا به ناگابن، چونکه نه مه ده ست کهسانی خراپ بکه و تایه کیشه مان بز دروست ده بوو، به ماموستا پلا با له م رووه وریا بیت.

که چوموه و ماله وه (زهینه ب) نهو دیارده یه پی وتم و سهیری نامه کم کرد زورم لا سهیربوو. چووم و له دهوورگام داو کارزانم بانگ کردو سوپاسم کرد. نهو کاته چ من و چ نهوان تینگه یشتین که هه ردوولامان سه رقالی کاری سیاسی، به بی نه وهی دوی یه که بکهوین بزاین سه به چ لایه نیکین، به لام متمانهی ته و اومان له نیواندا دروستبوو بوو. کاتیک که من چوموه ژووری پیتج و باسی کارزانیان ده کرد، له راستیدا نه ده هاته وه یادم کام کارزانه یه. ژووره کانیشمان به رامبه ر یه که نه بوو، تا ده مو چاری یه که بینین و یه کتر بناسینه وه، نهو لای برادره ران وتبووی ماموستا ده ناسم.

کاتیک یه که م روژ که دهوورگیان بز کرده وه، هه هاته ژووره وه چاوم پیکهوت، یه که سه ناسیمه وه نه ملارو نه ولای یه کمان ماچکرد، نیمه جا له یه که دهوورگوتین که هه ردووکمان سه به یه که ریکخستن و یه که ریتاز بووین، هه ریه که مان له هیللی خومانسه وه کارمان ده کرد، کارزان که منی بینی دوو سی جنیوری خه ست و خولی دا، جا سهیر له وه دایه تائینتاش نه وهی کارزان خاموش ده کاته وه نهو جنیوانه یه که به ردهوام ده دات، به جنیوه کانی ناوینکی فیتج به هه ناویدا ده کات. کاتیک به ته و اووی و به جووته له گهل هاورې (جهباردا) یشدا، کهوتینه سه کردن و که باسی هاورینان (همه ره شیدو همه نووری و وه ستا له تیف) مان

کرد. دهرکهوت که (کارزان) یه کینک بووه نوو چدند هاورییهی که له گواستنوهی (کاک) نازادی سه گرمه دا له گهرمیانهوه بۆ سلیمانی و دواچار بۆ قهلاذزی و هیتانهوهشی بۆ سلیمانی و تارهوانه کردنی بۆ بهغدا، زۆر چهسوورانوه بهبی ترس به ئۆتۆمبیله کهی رۆلی بهرچاو و پهروشانهی ههبووه، نه مهی که دهیلیم به دانپانانی هاوړی جهبارو دواچاریش دواي نازادبوونمان ههردوو هاوړیتی شههید (حهمه نووری و حهمه رهشید) به زۆریی باسیان ده کردو به ده میانهوه بوو، به داخه وه که ئینستاکه نهو (۳) هاوړینه شههید بوو. به بی نهوهی گوی به (کاک) نازادی سه گرمه، وهستا له تیف، هاوړی سامان مهو لود. کارزان ئیسماعیل. د. خهسرهو گول محهمه دا) بدهن زۆر کهس خۆی ده کاته خاوهنی نهو نه بهردیه بی ویتیه.

- (مامۆستا نهحمه دا) له کۆنه وه یه کمان ده ناسی ناسینه که مان له سالی ۱۹۷۶-۱۹۷۷- هه بوو. (مامۆستا نهحمه دا) له بهر نهوهی خه لکی سیوهیل بوو، سه رده می به یانی یانزه ی نازار (کاک حه مه ره شهیدی باریکه یی) که به مه لا ره شهید ناسرابوو، بهر پرسی (ریکخواوی سیوهیلی) نهو کاته ی (پ.د.ک) بوو، له گه ل (مامۆستا نهحمه دا) یه کتریان ناسی بوو. له گه ل ناسینه که شدا بوو بوونه هاوړینه کی زۆر نزیک یه کتر. نهو کاته ی که من و کاک حه مه ره شهید له ناوچه ی قهره داغ بووین. زۆر باسی مامۆستا نهحمه دی ده کرد. له پرووی زیره کیی و ریدی سه لیقه ی ئیشکر دنه وه، هه مووچار پیتی ده وتم زۆرم حه زده کرد یه کتر بناسن.

له و رۆژانه ی شوڤشی (۱۹۷۴-۱۹۷۵) دا هه لمان بۆ نه ره خسابوو یه کتر بناسن. دواي هه رهس و له پشووی هاوړینی سالی ۱۹۷۷. که له خوارووی ولات گه رابوومه وه، له گه ل (کاک حه مه ره شهید) دا یه کمان بیی و هه ردوو کمان تامه زرو ی هه وال و ده نگوباس بووین، من ناگاداری کۆمه لیک شت بووم له ریگی (مامۆستا جهمال و مامۆستا عه زیزو فه می قهره داغی) یه وه په یوه ندیم به کۆمه له وه به یه کیتییه وه هه بوو. وتی: با بچین بۆ لای (مامۆستا نهحمه دا) بزاسن نهو چی لایه، دلیام شتی زوری پینه. چووین بۆ لای و له و چوونه ماندا یه کترمانناسی و له و یه کتر ناسینه شه وه بووینه هاوړی، نهو رۆژه که به یه که وه دانیشتن زۆر شتی باسکرد، دیاربوو به ته وایی ناگاداری بارودخه که وه هه لگی رساندنه وه شوڤش بوو. له و دانیشه ماندا کۆمه لیک قسه ی دا به گویناندا، قسه کانی نهوه ی ده گه یاند که هه ردوو کمان کاربکه یین و له هه لگی رسانه وه شوڤشدا به شداری بکه یین. لیژده نامه ویت زۆر بچه نار ورده کارییه کانه وه. دواي نهو جاره چهند جاری دیکه یه کمان بینیه وه، به راستیی تیگه یشتم نهو که سه بوو که (کاک حه مه ره شهید) به بهر ده وایی باسی ده کرد.

له سالی (۱۹۸۰) دا که نه قلی سلیمانی بوومه وه، له گه ل (کاک حه مه ره شهید) کاک حه مه نووری) نزیک بوومه وه، زۆر جار سه رمان لیده داو له بیرمه سالی که له خانویه کی دوقاتی گلدا بوو (له گه ره کی مه لکه ندی) به رامبه ری (قوتابخانه ی سوور کینو)، که چووینه مالیان. هه ر دانیشتن که وته ده ریتانسی نه ده بیات، هه ر نه وه نده مان ده زانی سه تلیکی برنجی یان ساوه رو نزکی راده وه شانده نامیلکه یه ک یان بلاو کراوه کی لی ده رده هیتا. (کاک

هممه رهشید) بیینی ماموستا نهم شتانهی بهو شینویه هه لگرتووه، پنی وت: ماموستا چۆن شت را هه لده گیریت؟ وتی: نهم جۆره شویتانه باشتین شویتن بۆ هه لگرتن.

ماموستا نهحمده له سالانی ههشتاکاندا خانویه کی له بهختیاری دروستکرد، زۆرجار نه کاتی خه ریکبوونی به خانووه که یهوه، سه زمان لیده دار که تهواریش بوو، چه ندمار لهو خانووه ده چوینه سهردانی، رۆژیک وتی: بابچینه ژیر زه مینه که مان و هه زده کهم بییین. ژیر زه مینکی باشم دروستکردووه، ده رگای ژیر زه مینه که له نار خانووه کهو پاشه وهی خانووه که بوو. به قاده موه چوینه خواره وه، چه ند شویتینکی پیشانداین وتی: نه مانهم بۆ کاری نهیتی و شت شارده نهم دروستکردووه، شویته کانی به راستی زانستیانه و وردینه دروستی کردبوون.

پیش ده ستگیر کردنه که ی به چه ند رۆژیک سه زمان لیدار نانی نیوه زشمان به یه که وه خوارد، له قسه کانیدا هه ستمانی پینکرد ترینکی لا دروستبووه گومانی له که سیک هه بوو. که سه کهش هه ره لهو گه ره که ی خویان بوو. وتی: هه زنا کهم بتان بیینیت. دوی چه ند رۆژیک لهو یه کترینینه هه والمان پینگه یشت که ماموستا نهحمده ده ستگیر کراوه. له دوا جارد ده رکه وت که ده ستگیر کردنه که ی به هۆی نهو که سه وه بوو که خۆی ترسی لینی هه بوو. ئیمه له ده ره وه به ته مای نه مابووین و به هه موو بۆ چوونیکمان وام دانابوو که له ناویان بر دووه، پیش گرتنم نه رینگای چه ند ماموستایه که وه که له گه ره که یان بوون هه والی ماله که یانم ده زانی، که چه ند جار چوونه ته مالی و پشکنیویانه و شتیشیان تیدا گرتووه.

که ئیمهش ده ستگیر کراین، وه کو له پیشه وه باسکردووه، له کاتیک زۆر نااسایی و ناخوشدا بۆیه که مچار له (نه منی سلیمانی) یه کمان بیینییه وه، لهو یه کترینینه ماندا، هه چمان به قسه قسه مان له گه ل یه کدا نه کرد، ته نها به چاو سهیری یه کمان کردو له ناخه وه داخمان هه لده رشت. جاری دووه که هیتایانه نهو ژووره باره شمان به یه کدا کردو به دلی خۆمان یه کمان ماچ و بۆنکرد، له م جارده فریای قسه گردنی زۆر نه که وتین، له یه کترینینه کانی دیکه ماندا، باسی چۆنیتری گرتن و ده سکه وتنی نهو لیست و کللهی ریکخسته نه ی بۆ کردم، که هه ندیکیان له مالاندا گیراون، هه ندیکیشان له لایه ن نه نداینکی ریکخسته نه وه، که سه ره به (دایره ی نه من) بووه له کاتی گرتنی ئیمه دا دابویه نه من، وه کو به لگه یه ک له به رامبه زمان به کاریان ده هیتا، رۆژه کانی دیکه هه رجاره که به یه کده گه یشتینه وه باسی شتینکی دیکه مان ده کرد، که هه والی نه شته رگه ربی (کاک هه مه رهشید) م دایه وه له ته ندروستی دلنیا مکردووه، زۆری پینخۆشبوو... باسی جۆره شینوهی ته شکه نه جده انه که ی به وردیی بۆ کردم، باسی نهو پوازو که سه شی کرد که له به رامبه ری چی کردووه، باسی نهو ی کرد که چه ندمار بر دوویانه ته شه سستییه که به نیازی ره میگردن ته قه یان به سه ردا کردووه گیراویانه ته وه. باسی نهو ی کرد که چه ند جار به رووت و قووتی به هۆل و ژووره کاندا گیراویانه، وه کو ئیپهانه کردن و شکاندن یه له پیش چاوی زیندانیه کان.

- (هاورې جهباري حاجي ره شيداو په کټرينيمان. پيش گرتنمان له کونه وه له سالي ۱۹۷۰-وه له گڼل (کاک جهبار) به هوی (پارتي و په کيڼي قوتاياني کورده ستانه وه) په کټرمان دهناسي، همدو وکمان له يک قوناغي خويښدنې زانکودا بووين، نو له زانکوی سلیماني و من له زانکوی به خدا.

له سالي ۱۹۷۴-و شورشدا (کاک جهبار) هاته ناوچه پيښورين و له ویش په کمان بينييه وه. دواي هره سې شورش که من ره وانه ي خوارووي عراق کرام، هاوینان که دهاته وه له و چيشتخانه يي له (نصحابه سې) هه يبو، په کټرمان دهيني. له هه شتاگاندا که نه وځلي سلیماني بوموه وه، بهر ده وام له زور بونه دا په کمان دهيني، من نه مده زاني نو له کومه له دا نيش دکات، به لام دياربوو نو زانياري نيشکردني له سر من هه بوو.

دواي سالانيک له نه نجامي سر قاليم له نيش و کاره کاني ريځيستنداو به هوی ناسيني زورينک له هاورينان، له ريزه کاني ريځيستندا، به تايه تي له و دوو سالي گفتوگو ي شورش و رژيم له سالاني (۱۹۸۳-۱۹۸۴-۱۹۸۵) دا به ته وايي زانيم که (کاک جهبار) کادي ريځي پيشکه و تووي کومه له يه و له پلې ليپرسراو تيدياو زور به په روښه وه کار ده کات. له دواي چوونه دهره وي هاورينان (سه ليم)، واته (دليري نه حمده شوکري) و (تيبراهيمي حمه علي) که همدو وکيان يک به دواي په کدا (ليپرسراوي ريځخراوي سلیماني) بوون، ده زانرا که هاورې (جهبار) به رپري ريځخراوه، سهرده مي هاورې (جهبار) کارکردن نيچگار قورسيو. رژيم وه کو هار له هه موولايه که وه په لاماري دده، هره شه ي ده کرد. به هه موو جوړه چه کيځي کوشنده و قه دهغه کراو گونده کاني زهر رپړ ده کردو کيميا باراني هه له بجو و کورده ستاني خاپوور ده کرد نو وي که به له لامه تي مايه وه نه وروختراو ويرانه کرا. شاره کاني (سلیماني، چه مچه مال، هوليئر، دهوک، ناميتي، عه قره، زاخو، رانيه، کزيه، دوکان، که لار، کفري، دهره بنديخان، عه ربه تي و زهرايمن) بوون، نا له و سالانه دا داخ و رقي شهري چند سالي له گڼل کوماري نيسلامي نيرانداو له گڼل راگرتني شهري نيوانيان، هر هه مووي به سر کورده و کورده ستان و بزور تنه وي کورده دا رشانه وه، نو شانرا نه ي به سنوورينکي دياري کراو له باز نه يه کدا قه تي سکرده بوون، له ده يان نوردو وگاي زوره مليدا خه لکي سځيل و بن ده سلاتي کوردي کو کرده وه، به ريځگاي ده زگا نه منييه کاني که و ته ويزه يان. له بارود خيځي وادا هه موو جوړه و کارکردنيک له ناو شاردا له دژي سياسي رژيم، بوشورش نيچگار قورس و گران بو، له رژوگاريځي وادا شورش له ناوچه کاني کورده ستاندا هه لکه ندر ابيت، يک بنکه و باره گا نه ما بيت، نيزگه و ستايت، سهر کردايه تي له وديوي سنوور وه چاو ديږي ره وځي سياسي و پيشمه رگايه تي و شارو شارو چکه و ناوچه خاپوور کراوه کان بکات. سهر اپاي کورده ستان و ريځاوبانه کان به نه لغام و ميني جوړا جوړ چيترايت، شاري سلیماني وه کو زيندانيک به چه ندين شيتو نابلو قه درايت. هه موو کولانه کاني دهاته سر شه قامه کاني (مه و له وي، کاوه، پيرميرد) به به رزي سي مه تر به بلوک هه لچنرايت، نو شه قامانه بوو بوونه (لو و له ي

مەسینە) نەدەتوانرا لیتیانەو لایبەدەیت. ئیتر کارکردن و دەمدان لە کاری رینکخراوەیی چۆن شە نایبت، ئەو ھاورپیانەیی که لە سەر دەمانیکدا بەدلسۆزیی لە رینکخستەکاندا کاریان دەکرد، که بینیان بە چاری خۆیان کوردستان لە چەند ئۆردو و گایە کدا کۆکراوەتەو، دەنگ و رەنگی شۆرش کپ بوو، سەرلێشوانیکی ئیجگار مەترسیدار رووی لە گەلە که مان و بزوتنەو کەیی و خاکی نیشتمانە کەیی کردوو. تروسکاییەک بەدی ناکات، ئیتر چۆن پسی بە جەرگی خۆیدا دەنیت و دەیەویت مەملانی لە گەل ئەو رۆتسە مرۆڤکۆژەدا بکات؟ بویە نایبت بیشارینەو دەیت راشکاوانە بیدرکیتن که زۆریک لە ھاورپیان لە ریزەکانی رینکخستن گشانەو و پیریاری وازھێتانیان دا. ئەو ھەم مابوو و ھەم ژمارەییەکی دیاریکراو بوو. که ئەوانیش رقیانگرتبوو، چاونەترسانە ملیان لە چەقۆ پەتی سێدارە دەسوو. مانەو و کاریان دەکرد، (ھاورپی جەبار) ئەو ژمارە ھاورپیەیی که لە ئەمنی سلیمانی و ئەمنی ھولیزو کەرکوک و بەغداو ژمارەییەکی دیکە که بەر شالۆو که نەکووتبوون، کاریان دەکرد. دەیت بز میژوو بوتريت ئەو ھاورپیانە ئەو رۆژگارە سەخت و ناھەموارەدا دیانکرد نە دژی سیاسەتی رژێم، زیندوو کردنەو مەفرەزەکانی پێشمەرگە، سەرپەرشتیکردنیان و بەپەرەو چوونیان، مەگەر ھەر ئەوانە توانیبیتیان بیکەن، ئاخ چۆن وانییە لە سالانیکی زۆری شۆرشدا (مەکتەبی عەسکەری) (سەرکردایەتی سیاسی شۆرش) سەرپەرشتی ھیزی پێشمەرگەو چالاکی و بەرگری و دەست و شانندیان دەکرد، که لە ناوچەیی ئازادکراوی کوردستاندا بنکەو بارەگایان ھەبوو. لە رۆژگاریکی دوا ئەنقاز (رینکخراوی سلیمانی) و ئەو ھاورپیانەیی لە سنووری ئەو رینکخراوەدا خەباتیان دەکرد، لە ناوشارو شارۆچکەکاندا، لە ژێر دەست و چاری ئەو ھەموو دامودەزگا جۆراوجۆری رژێندا، لە جیاتی (مەکتەبی عەسکەری و سەرکردایەتی) سەرپەرشتی مەفرەزە پارتیزانەکانیان لە گەرمیان، قەرەداغ، چەمی ریزان، دۆلی جافەتی و شوینەکانی دیکە دەکرد.

ئەگەر ئەمە مل لە چەقۆسیوین و خۆ نامادەکردن نەیت بز بەر پەتی سێدارە، چیت دەگەینەیت؟! ئیشتاش بەداخەو چ سەرکردایەتی و چ ئەو ھەقالاتەیی لە مەفرەزەکاندا بوون، که زۆر بە باشی ئەو راستیانە دەزانن، لەمبۆدا ئەو راستیانە باس ناکەن و بچووکترین ماف و ھەق بەو ھاورپیانەیان نادەن، که لە رۆژگارە سەختەکاندا (کەباب و شەفتەیان بە گەرمی پێندە گەیاندن)، بە بەردەوامی نەیان دەھێشت (بە جگەرەو بی فیشەک و تاقمی تەفەنگ و میو و کەلوپەل بن)، ھەرچییان دەبینیت ھەر باسی پالەوانیستی خۆی و ماندووبوونی خۆی دەکات، چەندین کەسیان بە ھۆی دەست بەسنگەو و گرتن و تەکەتوول و دەستەگەری و ناوچە گەریەو و کردووە تیکۆشەرو خاوەن خەباتی نەپساو و بەرپرسی درۆو بی بنەما، لە ھارشانیان قوتیان دەکەنەو و شاھیدی نارەوایان بسۆ دەدەن، بز دەیان پۆستی حکومیی و حزبی و رینکخراوەیی گانیدییان دەکەن و بەرزیان دەکەنەو. ناچارم و راشکاوانە لێزەدا ئەو بلیتم، ئەو ھاورپیانەیی سەر بە رینکخستەکانی ناوشار لەو بارودۆخەدا لە ھیچ روویە کەو و لەو

پينشمه رگه و سر کرده و بهر پر سه تينکوزمه رانه که متر نه بوون، که له ناو هيتري پينشمه رگه داو له ناوچه رزگار کراوه کاندا خه باتيان ده کرده. به لکو زور نازاترو ليهاتووترو خه مخورترو بوون، که له دواي نازادبي کورده ستان و گرته دهستي ده سلات په راويترخاون، مه گهر به زورو زورداري هه نديکيان له چنده نوزگان و ده زگايه کي حکوميدا جينگاي خويان کردبته وه، نه گينا وه کو نه وي خه بات و هاندووبوون و چاونه ترسيان له پيش چاو بگيريت، نه گيراوه، به لکو وه کو که سانيکي نامو له دووره وه سه يري حزب و حکومت ته که يان ده کهن.

دياره نم بابه ته زور زور له مه زياتر هه لده گريت، که له سهري بنووسريت، به لام ليزه وه کوتايي بهو بابه ته ديتم و ديمه وه سر نهو روژانه ي که له نه مني سليتماني چون له گهل هاورئ جه باردا يه کترمان بينيه وه؟

من له گهر مه ي لينکولينه وه بانگکردن و هاتوچو هيتان و برهني نازارو نه شکه نجه دابووم، وه کو له پيشه وه باسکر دوه، که نامه ويت جاريکي دیکه باسي بکه مه وه، بزيه که مجار له گهل (کاک جه باردا) يه کترمان بيني.

جاري دووم له گويزانه وي بزي ژوره که ي ته نيشتمان و که بزي سر ناو ده يانه يتنا له هولي پنج، يه کترمان بينيه وه، به تامه زروبي باوه شمان له يه کدا... يه که سره وتي: ههردو هاورئ خوشه ويسته که ت ناوي نه يتيان ليزه هه يه. به لام نازانن کين و پاريزراون، ترست لينان نه بيت، نهو هه والي وه کو مژده يک پيدام، چونکه باش ده يزاني که (من و کاک حه مه ره شيدو کاک حه مه نووري) به بهر ده وامي به يه که وه بووين، ته ندروستي (کاک حه مه ره شيد) يش به هوي چاندني گورچيله وه باش نه بوو. من ده ترسام نه گهر نهوان بگيرين (کاک حه مه ره شيد) له م نه مننه له پاش چنده روژي به بي نه وي نه من بيکوژيت خوي دهريت، تير لهو هاتوچويانه دا که روژانه ده يانکرد بزي ژوره که مان که يه کمان ده بيني قسه مان ده کرد، جاريکيان وتي: من بزي مينژوو پيت ده ليم زور زور سوپاسي تو ده که م که توانيت بهر گهي نهو هه موو نازارو نه شکه نجه يه بگريت و خوتگرت و نه نداماني (که رتي شه هيد له يلا) ت نهو براده رانه يترت پاراست، وه کو لايه نه کانيرمان به سه ر نه هات، که چنده ژنو کچيان هيتايه بهر دهستي نه م نه منانه، وتي نه گهر به يتم نه مه وه کو خوي باسده که م، خوراگريت به راستيي باسده که م. وتي من نه مه بويه ده ليم چونکه ناوه کاني نه ندامي (که رتي شه هيد له يلا) به ناوي نه يتي گيراوه له بهر ده ستياندا يه. يه کيتکيان جگه له ناوه نه يتييه که ي ناوي خوشي هاتوه، ده شانن که تو لينپر سراويان بوويت، به لام خوشه ختانه شوينو ناوي ته واو جينگاو نيشيان نازانن، خدمت نه بيت هاورينکانت ناگيرين دياره ليزه دا مه بهستي دوو هاورينکه م (حه مه ره شيدو حه مه نووري) بوو. وتم من هه رخمي (کاک حه مه ره شيد) مه نه گهر بگيريت تيا ده چيت، خمي نهو کچانه مه نه گهر بگيرين زياني زور ده کين و تاهه تايه بيرناچيته وه. وتم: نهو (مه هابادي شيخ عومري عه وال) له گهل براده راني (حسک) دا گيراوه، هاوريني خومانه و سر (به که رتي شه هيد له يلا) چون له سه ر حسک گيراوه، نازانم؟ نهو ده گير نه وه نه وي بهو کچه يان کرده وه، نيسرائيلييه کان

حەرمبەر بە فەلەستینیەکان نەیانکردوو. ئەو ماوەیەکی کەوا لەو ژوورانەدا بە دەم یە کەوێ
 حەرمبەر بە فەلەستینیەکان نەیانکردوو. ئەو ماوەیەکی کەوا لەو ژوورانەدا بە دەم یە کەوێ
 حەرمبەر بە فەلەستینیەکان نەیانکردوو. ئەو ماوەیەکی کەوا لەو ژوورانەدا بە دەم یە کەوێ

شالۆی دەستگیرکردنی کۆمۆنیستەکان

نە سەرەتای مانگی (٦)دا دائیرەی ئەمن شالۆیەکی دەستگیرکردنی لەناو شاری سلێمانی
 و کەرکوک و شارۆچکەکانی دیکە دەستپێکرد، بۆ دەستگیرکردنی (ئەندامانی پارتی
 کۆمۆنیستی کرێکاری عێراق)، دیاربوو ئەو شالۆیان بە دەستەوه بوو، بۆیە کەوتنە زیادکردنی
 ژووری ئینفرادی. لە ماوەیەکی زۆر کەمدا ژمارەیەکی زۆریان لە ئەندامانی ئەو پارتە چەپە
 گرت، کە کەسانی بەرپرسی پارتە کەییانی تێدا بوو. بە داخەوه لەبەر کەمنەزمونیان هەر
 زوو هەگبەکانیان هەڵبڕشت و خالی کردەوه، بوو هەوێ راپێنجکردنی ژمارەیەکی زۆر لە
 ئەندامانیان، بە پیاو و ژنەوه. بە داخەوه لەو شالۆی ئەمنیدا زۆر راپۆرتی کۆبوونەوهیان
 بە نێمزاو ناوەوه گیرابوو.

نێمە کە دەمانبێست ئەو برادەرانیانە وایە لای خۆمانەوه زۆر خەفەتمان بۆ
 دەخواردن، بەرێکەوت چەند کەسیکیان کەوتنە لای برادەرانی نێمە لە ژوورەکان و یەکیان
 نە بەرپرەکانیان کە وایانم ناوی (حسین)، بوو کەوتە ژووری هاورێیان (مامۆستا ئەحمەدی
 سەناعەو جەبارو کارزان) نامۆژگاری و ریتماپی زۆریان کرد، بەو نامۆژگاریانە گۆرانکاری
 نە لیکۆلینەوه کاندایان رویدا بە قازانجی ئەندامانیان گەرایەوه.

گواستنه‌وه‌ی زیندانییه‌کانی هۆلی (٤) بۆ هۆلی (٥)

ئه‌منی سلێمانی دیاربوو شالاوێکی گرتنی زۆری له شاری سلێمانی و ده‌ورو به‌ری به‌ده‌سته‌وه‌بوو. ژووره ئینفرا دییه‌کانی نه‌مه‌که به‌شی گیراوه‌کانی نه‌ده‌کرد. بۆیه له مانگی هه‌وتدا زیندانییه‌کانی هۆلی چواریان بۆ هۆلی پینچ گواسته‌وه. ئه‌وانه‌ی له‌یادمان مابن و هه‌ندیک هاورێ پیریان خسته‌وه نه‌م زیندانیانه له هۆلی چواره‌وه هاتنه هۆلی پینچ (شیخ عه‌بدول، عه‌لی صالح، سامان مه‌ولود، هه‌مه‌ره‌جیم، مامۆستا نه‌حمه‌د، هه‌مه‌ زاھیر، هه‌مه‌ تاهیر، رزگار، کاکه‌ زیاد، هه‌مه‌جان، هۆشیار، برایمه‌ عه‌ره‌ب، نه‌وزاد گرگاشه‌یی). ژووره‌که‌مان به‌ته‌واوی قه‌ره‌بالغ بوو. به‌سه‌ر هه‌رسی ژووره‌که‌ی ناو هۆلی پینچدا دابه‌شبوون و بۆ نانخواردنیش گرووپ گرووپ جیا کرانه‌وه.

دائیه‌ی ئه‌من که‌وتسه‌ نۆژنه‌کرده‌وه‌ی ئه‌و ژووره‌ ئه‌وه‌ی به‌ده‌مییه‌وه‌ بوو، کردیان به‌چه‌ند ژوورێکی ئینفرا دیی، له‌ په‌نجه‌ره‌ی ده‌رگا‌که‌نه‌وه‌ ده‌م‌چاری کرێکارو ده‌ستمان ده‌بینی، ئه‌وانیش ئیتمه‌یان ده‌بینی و هه‌ردوولا مان مله‌قوتیمان بۆ یه‌کتر ده‌کرد. به‌مه‌به‌ستی ئه‌وه‌ی ئیتمه‌ بزانی و ده‌ستاو کرێکاره‌کان کین و که‌سی ناسیاویان تیدا یه‌؟ ئه‌وانیش ده‌یانویست بزانی ئه‌وانه‌ی له‌م ژووره‌ زیندانیکاران، کین و ئایا که‌سیان ده‌ناسن؟ ئه‌م سه‌یرکردن و مله‌قوتینه‌ له‌کاتێکدا ده‌کرا که‌ نه‌مه‌کان له‌ئارادانه‌بوونایه‌.

ئه‌و زیندانیانه‌ی که‌ له هۆلی چواره‌وه‌ گوێزرا نه‌وه‌ بۆ هۆلی پینچ، جگه‌ له (هۆشیارو برایم) و ئه‌وانی دیکه‌ هه‌ره‌مه‌وو، سه‌ر به‌رێک‌خستنی کۆمه‌له‌و (ی.ن.ک.ابوون، له‌گه‌ڵ گرووپه‌که‌ی ئیتمه‌دابوون، جگه‌ له (هه‌مه‌جان و نه‌وزاد) که‌ زووتر به‌جیا له ئیتمه‌ گیرابوون، له هۆلی پینچ ئیتمه‌ بووینه‌ زۆرینه‌ و وامانده‌زانی بۆ کۆنفرا نسیک یان کۆبوونه‌وه‌یه‌کی فراوان کۆکراوینه‌ته‌وه‌. به‌هاتنی ئه‌و هاورێانه‌ زۆربه‌مان گه‌شاینه‌وه‌، که‌وا له‌و ناو نه‌مه‌دا به‌هه‌ر هۆیه‌که‌وه‌ بوو، توانیمان یه‌کتر ببینیته‌وه‌ و به‌یه‌کتری نینمان ده‌یان بیرده‌ری له‌ میتشکه‌ماندا و ده‌کو شریتی سینه‌مان لێده‌درانه‌وه‌ و رۆژانی به‌یه‌که‌وه‌ کارکردنمان ده‌هاته‌وه‌ یاد.

شەوینکی پشکنین و زلله کانی ھەمە

دوای مۆاجەھەبی یە کەم، کە (زەینەب و نازاد) ھاتن بۆلام، کۆمە لێک کە لۆپەل و پێداویستی لە فلچە، دەرمانی دان، سابوون، خاولی، بیجامە، دەربیی، فانیلە، نەعل، پیتلاو و میویدیان بۆ ھیتابووم. ئەوێ کە زۆر دلم پینی خوشبوو (فلچەو دەرمانی دانە کە) بوو، چونکە ھەموو جار دەبوو بە پەرۆیەکی زېر دانم بشۆم و فلچەو دەرمان نەبوو. شەوینک لەنیوێشەودا کاتی کێمانزانی (جومعەو ھەمە قەلەو) خۆیان بە ژووردا کرد، کەوتنە پشکنینی جینگاکانمان، زۆر شتیان لە جینگای زیندانییەکاندا دۆزییەو و گرتیان. کە گەیشتنە لای من و شۆینە کەم گەران فلچەو دەرمانە کەیان دۆزییەو. وتیان: ئەمە چییەو لە کویت بوو؟ نازانیت قەدەغە یە؟ وتم: ئەمە لە کاتی مۆاجەھە کەمدا بۆیان ھیتابووم و خۆتان رینگاتان دا بیهێنمە سەرەو. من زۆرم وت و ئەوان کە میان بیست. بە پێتو و ھستابووم، لەم قسە کردنانەدا بووین ھەر ئەوێ نەدەم زانسی (ھەمە قەلەو) تا ھێتێ تێدا بوو دوو زللی سەرواندە ئەملاو ئەولام، زلله کان ئەوێ نەدە بە ھیتابوون گێژی کردم و بە پێتو یە کسەر دانیشتم، دیاربوو بەو دلیان ئارام بوو وەر فلچەو دەرمانە کەشیان برد، ئەو دوو زللییە بە قەدەر شەوینکی نە شکەنجەدان ئازایردام.

خەلەف و مامۆستا جەمال عەزیز

شەوینکی دیکە لە نیوێشەودا ھەستمان کرد، جموجوولێک لە راپەرەو کە پەیدا بوو، ھەر ئەوێ نەدەمان زانی دەرگایان کردەو، کۆمە لێک خۆیان بە ژووردا کرد، (خەلەف) بە رێو بەری ئەمن و نەقیب ماجدو مولازم ئەحمەدو چەند جەندرمە یەکی دیکە) بوون. لە گەل ھاتنە ژوورەو ھیاندا بەرێز لە لای دەرگا کەوێ دەستیان بە پرسیار لە یە کە یە کە یە زیندانییەکان کرد، تا گەیشتنە لای (مامۆستا جەمال عەزیز) لینی پرسیی ناوت چییە؟ کارت چی بوو؟ ناوێ کە یە پێوتن و وتی: بە رێو بەری ناوێندی بووم، وتی: بە رێو بەری ناوێندی بوویت؟ وتی: بەلا، بە عەسی بوویت؟ وتی: نەخێر. وتی: چۆن بە عەسی نەبوویت و کراویت بە بە رێو بەری؟ ئە ی بە نیازی چی بوویت؟ دەتوویت ببیتە بە رێو بەری گشتیی پەرورەو؟ ئەوێ نەدە لە وەلامە کانی (مامۆستا جەمال) قارس و توورەبوو، لە گەل ناوھێتانی ئەندامینکی سەرکردایەتی کۆمە لە بەخرایی، بە سەر من و مامۆستا شیخ عەزیزو عەبدولعەزیزو ئەوانی دیکە دا تێپەری و پرسیری لە کەسی دیکە نە کردو بە توورەییەو چوونە دەرەو.

گەرائىتكى سەدام، مۇراجەھەدى لىكەوتەۋە

لە مانگى جەۋتى سالەكەدا، (سەدام حسين) ۋەكو سەرۆك كۆمىرى عىراق. كەۋتە گەران بە دائىرەكانى ئەمنى پارىژگاكاندا، لە يەكەتك لە دائىرەكانى ئەمن كە سەردانى زىندانىيەكانى ئەمنەكەى كەردبوو. بىر يارىدا بوو، ھەر گىراۋىك كە لىكۆلىنەۋەى لە ئەمن تەۋاۋدەيىت، مۇراجەھە بىكرىت، ئەۋ راگەيانەنە بوۋە بىر يارو بەسەر ھەر ھەمۋو دائىرەكانى ئەمنى پارىژگاكاندا بىلاۋ كرايەۋە. بىر يارەكە دائىرەى ئەمنى سىلمانىشى گرتەۋە. بۆيە لە مانگى (ھەشتى سالەكەدا) زۆرىيەى زۆرمان مۇراجەھە كراين، جگە لە ھاورىيان (جەبارو، مامۇستا ئەحمەدى سەناعە)، لەبەرئەۋەى ئەۋان خىزانەكانىيان فەرمىانى گرتىيان ھەبوو، نەيانتوانى مۇراجەھە بىكرىن. ئىتر رۆژانە يەكەيەكە مۇراجەھەمان دەكراۋ ئەۋ مۇراجەھەيە بۇ ئىمە لە ئەمن ديارەيەكى دىلخۆشكەربوو، كەلكى زۆرمان لىۋەرگرت.

من و دوووم مواجهه له ئەمن

ئەو مانگەى مواجهه دەستى پىنكرد، چەند برادەرىك مواجههەيان كرا، سەرە ھاتە سەر من، رۆژنىك بانگيان كردم، برديانمە خوارەو. (ئەقىب ماجد) چاوەروانى دەكرد، وتى: كەسوكارت ھاتوون دەيانەوئەتە بتيبنن مواجههەتە. لەگەلمدا كەوتە رى. بەناو ھەوشەى ئەمندا تاگەيشتەنە شوئەى مواجههەكە. شوئەكە ژوورىك بوو، لەناو دائىرەى ئەمندا، برديانمە ژوورەو، جگە لە (ئەقىب ماجد) يەككى دىكە لە ژوورەكە دانىشتبوو، كورد بوو، بە كوردى وتى: ئىستا كەسوكارت دیتە مواجههەت، پىيان بلا ئىنمە وەزەمان باشە خواردنى باشمان دەدەننى و بەباشى مامەلەمان لەگەلمدا دەكەن، موبەرىدەمان ھەيە، جىنگامان ناخوش نىيە، ھىچ كەموكۆرپە كمان نىيە. كۆمەلەك لەم قسانەى كرد، ئىنجا ئەوانەى كە ھاتبوون بۆلام، بانگيان كردن بىتە ژوورەو، كە ھاتنە ژوورەو سەرمەكرد (كاكە عوسمان و زەينەب و ھىزى شىخ ھەسەنى پوورزەم و لە منداڵەكانى ئازادو بەھارو ژىرو بلىنسە) بوون، بەبى بەخشى، دەستى بىجامەى سپىم لەبەردابوو، ئەو بىجامەى بوو، كە لە مواجههەى يەكەمدا بۆيان ھىتابووم. دياربوو رەنگم سوورىتى نەمايو، بەتەوايى سپى بووبوومەو، زۆر لاوازبووبووم، خۆم بە خۆم نەدەزانى، بۆيە منداڵەكان (ئە ژىرو نە بلىنسە) نەيانناسمەو. ژىر دەپوت ئەو بەواكم نىيە، دواى ئەو چاك و چۆنىم لەگەل يەكە يەكەياندا كرد، ئەملاو ئەولای يەكمان ماچ كرد، منداڵەكانم ماچكردو دانىشتىن پرسیارى داىكم و خۆمانم لىنكردن، كاكەم لە ناوھىتانى داىكم سلەمىيەو. نەمزانى بۆ؟ بەباشى وەلامى نەدامەو، لەدوايىدا بۆم دەرکەوت، كە كاتى خۆى داىكم بۆ وەرگرتنى ئىجازەى سەربازى مەيدىن كە لە بەسەرە بوو، شەھادەى وەفاتم بۆ كردبوو، واى بۆچووبو ئەوان ئەو دەزانن و چۆن پرسیارى تەندروستى بكەم؟ لەم قسانەدابوون ھىشتا بەچاوەكو پىويست لە يەكمان نەروانىبوو، منداڵەكان بەتەوايى دلتيا نەبوون كە من باوكيانم. ھىزش كەوتە قسەكردن لە قسەكردنەكەيدا وتى: (ئىنشائەللا وەزەع باش دەبىت، بەمزوانە بەردەبن). ھەر ئەو وشەى بەربوونەى لەدەم دەرچوو، (ئەقىب ماجد) وەكو فیشەكە شىتە راپەرى و وتى: چۆزانىت؟ ھىزش كوردى بەمەكرەمەى سەيد رەئىس و ئەو ئەو بەگویدا نەچوو، بەتوورەيەكى زۆرەو، وتى: مواجههە تەواو، ھەرچەند كاكەم ھەولیدا بىسوود بوو، ئەوانيان ھەلسان و بردياننە دەرەو، مەشيان داہەو پيش بۆ شوئەكەى خۆم، كاكەم پىنووتن خواردن و كەلوپەلمان بۆ ھىتاو.

ھەندىك لەو كەلوپەل و شتانەى كە رىنگيان دا بىبەمە سەرەو (شىرىنى، ميوە، دەس، فلچە، دەرمانى دان، دەسرى كلنكس، فانىلە، دەرپى، بىجامە، خاوى و سابوون) بوون، خواردنىان ھىتابوو و تيان لە خوارەو خواردنەكەت بخو، وتم: نەبەمە سەرەو ناخۆم و خواردنم نەخوارد. كە چوومە سەرەو شىرىنى و ميوەكەمان بەسەر برادەراندا داہەشكرد، لە كەلوپەلەكانى ئەو بەلیم زيادبوو، دام بەو كەسانەى پىويستيان پىنى بوو، يان بى

كه لويهل بوون، ميوه كه هه چهند كەسبوو. بهلام بۆ نهو كاته تام و چيژى خۆي هه بوو،
 بهلامانهوه زۆر تاسوق و خوشبوو، سابوونه كه بۆن خوشبوو، كاغهزه كه يمان هه لگرت و
 ده مان خسته ژير سه رمان و بۆنمان ده كرد. فانيله و ده رپى و پيجامه و خاولى و ده رمان و
 فلجه ي دان و سابوون بۆ نهو رۆژو شويته ئىجگار به نرخ و به كه لك بوون.
 ده سري كلينكه كه مان به يه كسانى به سه ر زيندانى به كاندا دابه شكرد، هه رچه نده نهو
 مه راجه هه يه به هۆي نهو قسه يه ي هيرشه وه زۆر زوو كۆتايى پيه يترا، وه كو خه ويك و ابوو
 بۆم، به لام سوودى زۆرى له رووى ده روونيه وه هه بوو. بينينى (كاكه م و منداله كان و هيرشى
 پوورم) لهو شويته و رۆژه دا كه م نه بوو، چ بۆ من چ بۆ نه وان، هه رچه نده (به خشى و شينى و
 شه نكه) يان نه هيتابوو، به لام بينينه وه ي (زه ينه ب و كاكه م و منداله كانى ديكه م) بۆ نه و كاته
 ئىجگار خوشبوو.

ريشتاشين، وەرزش، سهرتاشينمان، پينگه نينمان به يهك و هه ندي شتي هوئي (5)

- به پينى ئهو بهرنامه يى دائيره ي ئه من داينابوو، ههر ١٥ رۆژ بۆ ٢٠ رۆژ جاريك، دوو و سى سى ده يانبردينه راره وى بهردهم ژووره كان، به مه به سى ريشتاشين، ئاوينه يه كى بچووك و موسيكت و مه كينه يه كى خراپ و ئاو و سابوونيان ده هيتاو ده ياندا به خويمان، بۆ نه وى ريشمان بتاشين. دواي چهنديجار به مشيتوه ريشتاشينه له جاريكياندا وام پيتاشبوو نه گهل ريشمدا سميتلشم بتاشم، ريش و سميلم تاشى و كه چوومه وه ژووره وه، ههر يه كه نه براده ره كانم قسه يهك و ته عليقيني دا. (ماموستا جه مال) كه سه يري كردم وتى: (شيخ محهمه) باوه بكه ئيتستا ريك له (كوينا سمايلى ته لان) ده چيت.

- له جاريكي ريشتاشيندا (عه بدولعه زيز عومه ر) له بهر په له پرۆزى له گهل ته راشكردنه كه دا ده ستكاريى سميتلى كردبوو. پيني نه زانيبوو لايه كياني خراپ ده ستكاريى كردبوو، به كورتى سه قه تى كردبوو، كه هاته وه ژووره وه ههر هه موو كه يينيمان پيتانوت بۆ وات له سميلت كردوه؟ وتى: جومعه په لى ليده كردم. (كاك مه جيد) وتى: وه للا كاك عه زيز عاجز مه به خوئا نابوت كردوه.

- ههر له ميانه ي ريشتاشيندا رۆژيك دوو دوو و سى سى بانگيانكردين. ههر كه س ده چوه دهره وه (جومعه و همه قه له و) ريك سهر يان ده تاشى و ده يانكردوه ژووره وه، ئيتر تيته گه يشتن له بهر خويمان بوو، له بهر ياكو خاوينى و زۆرى تووكى سهرمان بوو، سهر يان تاشين، يان نه مهش وه كو سزايهك بوو. به هه ر حال براده ريك ده چوه دهره وه سهرى ده تاشراو ده گه رايه وه ژووره وه ههر هه موو پيني پينده كه نين، به كورتى كه سمان نه ما به كه سمان پينته كه نين.

- زيندانى به كان بۆ كات به سه ربردن و خوئه له فاندن له ناوى سه موون زارو پوولى تاوله ي و شه تره نجيان دروست كردبوو، له مه قه با نه خشه يان كيشابوو. شه وانه و رۆژانه ئهو ياريانه ده كران و به باشى زۆر به مانى ده خله فاند، بى ئاگاي ئه منى ده كردين، ماموستا جه مال و كامه ران و براده رانى ديكه ي وه كو ماموستا عه زيز بهرنامه يه كى وهرزشيان دانابوو، به زۆرى به يانيان و عه سران له راره وى بهر ئاوده سه ته كاندا، دوو دوو و سى سى وهرزشمان ده كرد، له وهرزشكردنه كه دا ماندوو ده بووين و ئاره قمان ده كرده وه، ئهو جموجوله بۆ ئهو كات و شوينه زۆر به سوود بوو بۆمان.

- هه نديك جار شووتيان بۆ ده هيتانين كه له تيان ده كرد توينكه كه يان جيا ده كرده وه، ماموستا جه مال بانگى ده كردم و وتى: شيخ محهمه د وهره بچين ئهو توينكلانه بكريتينه وه، له شوتيه كه خوشترو له سه ر به شيش نيه.

ئيتر توينكل كرا نه وه بوو به بهرنامه و له هه موو جاريكى شووتى هيتاندا خويمان بۆ ناماده ده كرد، براده رانى تريشمان پتو نه شت، تا واى ليتهات ناچار ده بووين توينكه كه شمان له نيوان خويماندا بهش بكه ين.

- شهوانه دواى دوانزهو يه کى تېه و هرکس له جينگای خوى بو خه وتن راده کشاين، که زوربه مان خه و مان لیده کهوت و هوله که خاموش ده بوو. له پریکدا بایه کى بهرز زورمانی خه برده کرده و، هه ندیک له وانه ی که بایان لیته رده بو و به (سه لیه) باکانی به رده دایه و. دیاره نه و ههش دیارده یه کى نااسایى بوو، بو هه ندیک له زیندانیه کان و به هه و هسى خویان و به ناگایان نه بوو.

- زور شه و له سه عات دوو یان سی به دواوه و هیان به یانیان له سه عات چوار له دهنگی قورنان خویندنى نه و براده ره نیسلامیانه که نوپژکردنیا به دهنگی بهرز ده کرد، زوربه مانى به ناگا ده هیانه و هه و که یان لی تیکده داین و ده زراندين. له م حالانه زورچار ناچار ده بووین، که له و براده رانه تووره بین و هه لیه زینه و له نیتوانماندا دروست ده بوو، زور براده ر جویتنیشی ده دا.

- نه و براده ره نیسلامیانه قورنایى بچو و کیان پینوو. زورچار له ترسى پشکنین و ناشکرا بوون له لایه ن نه مننه کانه و له ناو پتلاوه کانیا ن و له و ژیر پینانداو زورچار له ناوده سته کانداه یانشارده و به و نه و ی نه یگرن.

- (به ختیارو کامه ران و ماموستا فره یدوون) سه فهر داشبوون، به یه که و نه نانیا ن ده خوارد. هه موو ژه مینک کامه ران و به ختیار به هه لیه تر بوون و له ماموستا فره یدوون، بویه تا فریای خوی ده که و ت خواردنه که ته و او ده بوو، له سه ر نه و دیارده یه بوله بول و نارهازیى له لایه ن ماموستا فره یدوونه و دروست ده بوو. تا وای لیته ات ناچار خواردنه که یان به یه کسانى له نیتوان خویاندا به ش ده کرد.

- نه و براده رانه ی سه ر به نیسلامیه کان بوون، له و خورما خراپه ی به سه رماندا دابه شیان ده کرد، له بهر خراپیی نه ده خورا، نه وان بیریا ن له و ده کرده و که نه و خورمایه فره ینه دریت و کویان ده کرده و ده یانکرد به سه رکه. له راستیدا سه رکه یه کى زور خوشی خورمایان له و خورما خراپه دروست ده کرد، که هه ر هه موومان هه زمان ده کرد چیژی لی بکه یه ن.

- (عه بدولرهمان) سه ر به نیسلامیه کان و خه لکى که رکوک، کورینکى چوارشانه ی تیکسمراو بوو، تا بلینیت کورینکى چاک بوو. من زورچار پشتم ده یه شا، یان گیانم تیکده چوو. نه و ره همان به شیلانیتکى زور وردى خوی ناسا گیانمى نه رم ده کردم و نه و نازارو یتشه ی گیانمى خار ده کرده و، جگه له و ی پشتم و باله و سنگ و شانمى ده شینلا، پوزم و قاچه کانیشمى زور به وردی و هه ستایانه ده شینلا، به و شیلانه نارامیه کى زور خوشی به گیانم و جومگه کانى گیانم ده گیاند... نه و کوره هه ر له خویه و هه زور په روشى من بوو. به رده و ام له ته ندروستى ده پرسیم و زور به خه ممه و ده بوو.

- (کامه رانى مه لا عه زیز) له میانه ی گالته جاریه کانیدا، بو نه و ی نارامیى به میتشک و جه سته ی بگه یه نیت. زوو زوو له راره و که ی بهر ناوده سته کان ده ستى من و چهنه براده رینکى ده گرت و هه لیه رکتى دروستده کرد، له هه لیه رینه که دا سه رچویى ده گرت و چهنه ته میلینکى

سەیری لەو سەرچۆییەدا دەکرد، کە پیاوی سەرسام دەکرد ئەو تەمسیلییە لاسایی جاش و چە کدارە لەخۆباییەکانی رژیمی دەکردەو.

- لەسەر هەندیک کیشەو راویچوون (مەن و مامۆستا جەمال) لە گەڵ مامۆستا فەرەیدووندا تیکچووین و گرژیی کەوتە نێوانمان، قسەمان لە گەڵ یە کدا نەدەکرد.

- دائیری ئەمەن کەردبوو بەریار، دەبوو هەموو رۆژیک رۆژنامەیەکی سەرەمان بۆ بیتن، رۆژنامەی سەرە سەرچاویەکی باشبوو، هەر دەیانەیتا ئەوانەی چاویان باشبوو، دەکەوتنە حۆندەنەوی وتارەکانی کە پەییوەندیان بە بارو دۆخی سیاسی دنیای عێراق و ناوچەکەو دەردەبەری ئەو رۆژنامەیە هەرچەندە (رۆژنامەی سەرەو زمانجالی بەعس) بوو، بۆ ئەو کاتە ی نینە زۆر باشبوو، بووبوو هۆی ئەوێ کە پەییوەندیان لە گەڵ دەروە ی ئەمنە کەدا هەبیت، ناگاداری بارودۆخی ناو عێراق و گۆرانکاریەکانی جیهان یین، بەتایبەت کە سەردەمە کە سەردەمی گۆرانکاری بۆکی شەرق و (پروستریکای) ولاتی سۆڤیەت و شوعیەت بوو. وتارەکانی (عەزیز حاج) دەینوسین مونا قەشە ی زۆری لەسەر دەکرا، بە کورتی بوو هۆیک کە ئەو ناو ئەمنە سوورەدا رۆژانە ماوێهێک کاتمان پێ بەسەر دەبرد. لەبیرمە زۆر جار کە یە کێک دەیخویندەو، لە عەرەبییە کەدا بەهەلە ییخویندایەتەو (مامۆستا جەمال) هەلیدەدایەو بۆی راست دەکردەو. زۆریک لە برادران رایان وابوو، بەو گۆرانکاریانە ی سۆڤیەت عێراقیش چاو لەو دەکات، بە سیاسەتیدا دەچیتەو لە سیاسەتی کۆشتن و برین و زوولمکردن و دکتاتۆریسەت وازدەهێنیت، هەنگاو بەرەو دیموکراتییەت دەنیت، بە کورتی زۆرمان بە پرۆستریکا و گۆرانکاریەکانی سۆڤیەت دلمان خۆشبوو، بەوێ لەو روانگە یەرە عێراقیش دەگۆریت، ئەوێ لەوێ سەرچاوی دەگرت رۆژانە وتار لەسەر ئەو گۆرانکارییەو پرۆستریکا لە رۆژنامە ی سەرەدا دەنوسرا.

ئەمەن نەیتوانی لە سیاسەت دوورمان بڤخاتەوه

خوێنەر لای سەیر نەبیت ئەگەر لێره دا باسێکی خۆمان و ناو ئەمەن لە پروی قسە کردن و تاوتویتی بارودۆخی سیاسی و کوردو شۆرش و بزووتنەوهی کوردایەتی و هەلسە گاندنە کانمان بکەم. ئێمە که لە دەرەوه بووین و هیتشتا نەگیرابووین، بەحیساب که دەمان لە سیاسەت و باسکردنی بارودۆخی کوردو بزووتنەوهی کوردایەتییهوه دەدا. زۆر بە نەهتتی و لای کەسانی متمانە پێکراو نەبوایە قسەمان نەدەکرد، لە ترسی دامودەزگای ئەمەن و رژێم، بە کوردی بە ترسەوه باسی سیاسەتمان دەکرد، بەلام لەناو دائیرەي ئەمنداو لەو کونەتاریک و ناخۆشانه دا بەبێ ترس و سەلمینەوه باسی سیاسەت و شۆرش و بزووتنەوهی کوردایەتیمان دەکرد. هەرچەندە رژێم ئێمەي لەسەر سیاسەت و کوردایەتی لەو ئەمەنە تووندکردبوو، کەچی لەناو ئەو زیندانە داو لەو ژووره پیس و پۆخل و تاریک و بێ-هەواو مرۆفکۆژە دا، زۆر لە دەرەوه باشترو چاوانە ترسانە تر قسەمان دەکرد، مونا قەشەي هەمەلایەنەمان دەکرد. ئەوەندەي شەو و رۆژ لەو ئەمەنە دا قسەمان لەسەر دۆزی گەلە کەمان، هەمەلایەنەي سیاسەت، شۆرش و بزووتنەوه شۆرشگێڕییه کان دەکردو دەدوان، هەرگیز لە دەرەوه نەماندەتوانی بەو شێتوێه قسە بکەین و بدوین. زۆرجار که مونا قەشەمان دەکرد وامان هەست دەکرد که لە شانەیه کی رێکخستندا دانیشتووین و کۆبوونەوه دەکەین و قسە لەسەر بابەتەکانی کۆبوونەوه دەکەین.

مانگی (۸) و گرتنی کوہیت

بەیانیکە زۆربەمان خەوتبووین، لە دەنگی سروود و گۆرائی بە ناگا هاتین و هەستاین، ئەو مەو بەرەو هیتابووین سەرەوە. دەنگێکی زۆریان دابوو، ئەم هەراو هوریا یە ئێنەدە گەشتین. هەریەکە لەو بارە یەو بۆ چوونێکی هەبوو. هەمان بوو وای بۆ دەچوو بپاری ئێسوردن دەرچوو بەرمان نازادمان دەکەن. هەبوو دەیسوت لەوانە یە ئێنقلاب بووینت و حکومەت گۆراییت، بە کورتی تێی نەدە گەشتین ئەمە چییە؟ تا درەنگانیک ئەمنەکان هاتنە سەرەوە پرسیمان چییە؟ وتیان کۆپتمان گرتوو ئێستا بووێت پارچەیک لە عێراق، ئێر لە ئێستگە شەو وەک مژدەیک هەوالەکی جار بەدوای جاردا بلاووە کردووە، بە سەرکەوتنێکی گەورەیان دەزانی و زۆر بەلایانەو گەنگ و خوشبوو. بەو بۆنە یەو شیرینیان بۆ هیتاین، ئەو رۆژ بەسەرماندا دابەشیانکرد، دوو رۆژیکیش خواردنی باشیان بۆ دەهیتاین. ئێنە کەوتینە هەلسەنگاندنی ئەو پەلامارە، ئەو گۆرانە، ئەو دەستدرێژیی سەدام و حزبی بەعس... لە وتوویژەکاندا و توتوینکردنی بارودۆخە سیاسییە کەو هەلوێستی ولاتانی عەرەبی و ولاتانی دنیا، بەتایبەت ئەمریکا راشکاوانە قسەمان دەکرد. وامان دانا کە ئەو پەلامارە بۆ داگیرکردنی دەولەتێکی کۆپیت دەبێتە کێشە یەکی گەورە و ولاتانی ناوچە کەو جیهان، چونکە بەزاندنی سنووری دەولەتیک و پەلاماردانی بەهێزی سوپایی بەمەبەستی داگیرکردنی، کاریکی ئاسان ناییت و ئەم شای و لۆغانە هەلوێستی بۆ وەرەگیریت، ئەوە قبوولناکریت. لەم بارودۆخە ئێستای جیهاندا دەستدرێژی لەم شێو یە قبوولبکریت و سەرورەیی و سەر یەخوێ ولاتیک پیشیل بکریت و دەست بۆ سیادە ی بپریت، لە کاتێکدا هەموو دنیا دەیزانی کە کۆپیت یە کێنە ئەو ولاتە عەرەبیانە ی کە سەر بە ئەمریکایەو لە ئەمریکاو زۆر نزیکە.

بۆیە ئەم عەنتەریاتە ی بەعس و رژێمە کە یمان پێخووشبوو. بەو ی کە لەمەو هەلوێست بەرامبەر بە عێراق وەرەگیریت، دەبێتە ھۆیک بۆ رووخان و لەناو بردنی. رۆژانە چاوێروانی رۆژنامەمان دەکرد، تا بە باشی هەوالی گرتنی کۆپیت بزاین و شتەکانمان بۆ روو نیتەو، وامان دانا کە رژێم خۆی بە دەستی خۆی پەتی قەنارە ی کردە ملی خۆی، ئەنجامیش هەراو دەرچوو. هەر لەو دەستیوێردان و سنوور بەزاندنەو گوشار بۆ سەر رژێم دەستپێکردو بەسەر زکایەتی ئەمریکاو بەریتانیا گەلە کۆمەکییەکی نێو دەولەتیی لەسەر عێراق و رژێمە کە ی و سەرۆکە کە ی سەدام کۆکرایەو بۆ تەمێنکردنی و گەرانەو ی لە کۆپیت.

مانگی (۹) کۆکردنە وەمان بۆ مەحکەمەى سەرە

بە یانسی رۆژی (۹/۹/۱۹۹۰)، برادەرمانان کە ناویان نابووین بە (جەماعەتى جەبار) لە ژوور و هۆلەکان دەریانکردین، لە پانتاییەکی خوارەوی بینای ئەمنە کە کۆیانکردنە وەرەو رایانگرتین.

کە هەر هەموو کۆکراينە وەرەو بەرامبەری یەک و بەرێژ رایانگرتبووین، یەک سەیری یە کترمان دەکرد، تیا ماندا بوو تا ئەو رۆژه لە ئەمن یە کمان نەبینبوو، هەشمانبوو یە کمان نە دەناسی، لەو تینگە یشتین کۆکردنە وەرەمان بە مەبەستی بردنمانە بۆ شویتیک. هەر هەموو پیمان خوشبوو، دەمان وت هەر لەم ئەمنە نەمان هیلن ئەگەر ئێعدامیشمان بکەن دەر بەست نین تەنها لێرە دەرمان بکەن.

زۆری پێ نەچوو (نەقیب ماجد) هاتە ناوەرستە وەرەو هەندى قەسەى کردو پێنى راگەیاندین، کە دەمانبەن بۆ (مەحکەمەى سەرە) دوو دوو کە لەبەجەیان کردین، ئۆتۆمبیلێان لە حەرشەکی ئەمندا نامادە کردبوو. هەموومانیاان خزاندە ناو (ئۆتۆمبیلێکی ئەسعافی قەپاتە وەرە)، کە ژمارەمان (۳۰ بۆ ۳۲) کەس دەبوو. (مەن و کاک شیخ عەبدول) بە یە کەرە کە لەبەجە کراين. ... لە گەرما داو لەبەر بێ پەنجەرەیی و قەپاتی ئۆتۆمبیلە کە، زۆریەمان شپەزەو بیتاقەت بووین، زۆرمان لێ بوورایە وەرەو لە هۆش خۆیان چوون. بە هۆی ئەو بارە ناھەموارە مانە وەرە، جوولاندنی کە لەبەجە لە دەستماندا تووندبوو. بەو تووندبوونە (کاک شیخ عەبدول) ئیجگار بیتاقەت بوو. سووچی تووندبوونە کە دەدایە پال مەن. لەو ئۆتۆمبیلە قەپاتە داو لەبەر ئەوەی هیچ شویتیکى نەبوو دەرەوی لێو بێنین ئەماندە زانی بۆ کۆی دەچین و دەگەینە کۆی و بە چ شارێک و شویتیکدا دەڕۆین. تا لە شویتیک راوستانا دەرگای داوایان کردووە. شویتە کەمان ناسیووە کە (شاری دوورخورماتوو) بوو. پۆلیس و ئەمنەکان لەبەر ئاواردنە وەرەو خۆیان لایاندا وەرەو لەو راوستانە دا ناویان بۆ ئێشەش هیتا، بەو دەرگا کردنە وەرەو هەناسە یە کمان دەرچوو، هەوایە کمان هەلمژى. دیارە زۆر رانە وەستان و دەرگایان داخستە وەرەو کەوتینە وەرەو. دواى ماوێە کى باش رۆشتن جارێکی دیکە ئۆتۆمبیلە کە وەستایە وەرە، کە دەرگای داوایان کردووە، سەیرمانکرد لە بەردەمی چاپخانە و چەند دووکانێکدا یە، ناسیمانە وەرە کە شاری (خالسە) و پۆلیس و ئەمنەکانی لە گەلماندا بوون لەبەر خۆیان لایاندا بوو. ناویان بۆ هیتاين. یە کێک لە ئەمنەکان هات و وتی: کى پارەى پێتە بمانداتى با میووە خورماتان بۆ بکړین. مەن بە ریکەوت لە کاتى پشکیندا لە پارەکانى گیرفانم (یە کە دینارى کاغەز) بە جێمانبوو. لە گیرفانى قەمسە لە کەمدا دەر مەهتتاو چەند برادەرێکی تریشمان یە کێک نیو و یە کێک رووچ و یە کێک دیناریان دەر مەهتتاو دامانە ئەمنە کەو چوو بە پێسى پارە کەمان خورماو میووە بۆ کړین و بۆی هیتاينە وەرە، ئەو خورماو میووە بۆ ئەو کاتەمان ئیجگار خوش و بە تام و باش بوو، بە خواردنیاان ئاھێکمان پێداھاتە وەرە. دواى ئەوەی ئەمنەکان بە تەواوی نانیان خواردو

حموانهوه، ده‌رگای دۆزه‌خ قه‌پاتکرایه‌وه که‌وتینه‌وه ری، دواى ماوه‌یه‌ک ری‌یرین، کاتیکمانزانی رایانگرتین و راگرتنه‌که‌مان له‌بەر (ده‌می ئە‌منی عامه‌دا) بو، تییا‌خو‌رین که‌ه‌ره‌ه‌موومان نه‌و شوین و راوه‌ستانه‌دا سه‌رمان دابه‌و‌یتین. له‌بەر ته‌نگه‌به‌ری شوینه‌که‌و ئازاری که‌له‌بچه، که‌رمای به‌غدا، سه‌رده‌انه‌واند‌نمان و راوه‌ستانیکی زۆر، ه‌ره‌ه‌موومان ته‌واو ته‌واو بیتا‌قت و ش‌پ‌ر‌ز‌ه‌بو‌وین. دواى راوه‌ستانی زیاتر له‌کاتژم‌یر‌یک گوتیمان لی‌سو، به‌و ئە‌منانه‌ی که‌ نه‌گه‌لماند‌ابوون، پ‌ت‌ی‌ان راگه‌یان‌دن که‌ نه‌و شو‌یت‌ه‌ خه‌ری‌ک‌سی نۆ‌ژه‌ن‌کرد‌نه‌ون، ج‌ی‌نگ‌ای ت‌ی‌دا نی‌ه‌و ه‌یچ ز‌ی‌ند‌انی‌یه‌ک وه‌ر‌نا‌گ‌رن، نار‌دی‌ان بۆ (ئه‌منی که‌رخ)، که‌ دایانه‌زان‌د‌ین، به‌سه‌ر چه‌ند ژو‌ری‌ن‌ک‌دا دابه‌شیان‌کرد‌ین (من و مام‌ۆ‌ستا جه‌مال و مام‌ۆ‌ستا ئە‌حم‌د س‌ال‌ج) به‌ر ژو‌ری‌ن که‌وت‌ین. که‌ چو‌و‌ینه ژو‌روه ته‌نها ژو‌ره‌که‌ ز‌ی‌ند‌انی‌یه‌کی عه‌ره‌بی ت‌ی‌دا‌بو، دواى قسه‌کردن نه‌گه‌ل‌ی‌دا، بۆ‌مان ده‌ر‌که‌وت که‌ له‌سه‌ر (شی‌وع‌یه‌ت) ده‌ست‌گیر‌ک‌راوه. زۆر به‌ ده‌ره‌سته‌وه نه‌بوو، گ‌ال‌ته‌ی به‌گ‌رتن و ئە‌م‌ن ده‌ه‌ات، پ‌ت‌ی ده‌چو له‌گه‌ل ئە‌مه‌کان خۆی ر‌ی‌ن‌خ‌س‌ت‌ی‌ت، به‌زه‌به‌ری پا‌ره‌ به‌ی‌وه‌ند‌یی له‌گه‌لیان‌دا در‌وس‌ت‌ک‌رد‌بوو. بۆ‌یه بۆ شی‌وی ئ‌ی‌واره نار‌دی له‌ده‌ره‌وه نانیان بۆ ه‌یتا، خو‌ارد‌نه‌که‌ی بۆ‌یان ه‌یتا‌بوو (م‌ری‌ش‌کی بر‌ژاو، نان، سه‌موون، له‌گه‌ل ترش‌یات و پیازو ته‌م‌اته و خه‌یارا‌بوو. خو‌ارد‌نه‌که‌ی ئ‌ام‌اده‌کرد، فه‌رمو‌وی ل‌ی‌ن‌کرد‌ین، یه‌که‌مه‌جار نه‌مانو‌ی‌ست دارا‌که‌ی ق‌بو‌ول ب‌که‌ین، ک‌رد‌ی به‌ه‌ه‌راو سو‌یت‌دی خو‌ارد، که‌ ده‌ب‌ی‌ت له‌گه‌لی به‌خو‌ین، و‌ای ده‌رده‌خ‌ست که‌ له‌بەر ئ‌یمه‌ داوا‌ی نه‌و‌خو‌ارد‌نه‌ی ک‌رد‌وه، وه‌کو ب‌یت‌ه‌وه یاد‌م (مام‌ۆ‌ستا ئە‌حم‌د) یان ل‌ی‌تی نه‌خو‌ارد یان زۆر که‌می خو‌ارد. به‌راس‌تی‌ی خو‌ارد‌ن‌یکی ئ‌ی‌ج‌گار خۆش و به‌تام بوو. دواى زیات‌ر له‌ (۷) مان‌گ یه‌که‌مه‌جار‌بوو، خو‌ارد‌نی له‌م جۆ‌ره به‌خو‌ین. م‌ری‌ش‌که‌که‌ه‌ر زۆر به‌تام و ترش‌یات و پیازو ته‌م‌اته‌که‌ه‌ر زۆر‌خۆش‌بوون. نه‌و شه‌وه دواى شی‌و نه‌و پی‌اوه زۆر قسه‌ی له‌سه‌ر ئە‌م‌ن و جۆ‌ره‌کان‌ی ئە‌ش‌که‌ن‌جه‌ی بۆ‌ک‌رد‌ین، قسه‌ی خۆش و نو‌و‌ک‌ته‌شی لا‌بوو. وا قسه‌ی ده‌ک‌رد که‌ ئ‌یمه‌ وا ل‌ی ب‌ک‌ات که‌ سام‌ی مه‌ح‌که‌مه‌و ئە‌م‌ن‌مان لا‌ب‌ش‌ک‌یت، به‌جۆ‌ری‌ن که‌ له‌جۆ‌ره‌کان گ‌ال‌ته‌ی به‌سیاسه‌تی ر‌ژ‌یم ده‌ه‌ات، وه‌کو ب‌یت‌ه‌وه یاد‌م نه‌و جو‌که‌می به‌سه‌ر‌ی‌دا در‌ابوو، (ئ‌ی‌ع‌دام) بوو.

شه‌و دره‌نگ‌ان‌یک خه‌وت‌ین، به‌یانی رۆژی ۹/۱۰ له‌ ژو‌ره‌کان ده‌ریان‌کرد‌ین و کو‌یان‌ک‌رد‌ینه‌وه، سواری هه‌مان ئۆتۆمب‌یل‌یان ک‌رد‌ینه‌وه‌و کات‌یک‌مان‌زانی راوه‌ستان و ده‌ر‌گای دوا‌ه‌ی ئۆتۆمب‌یله‌که‌یان ک‌رده‌وه، سه‌یر‌مان‌ک‌رد له‌به‌رده‌می ته‌ل‌اری‌ن‌ک‌دا رایان‌گرت‌وو‌ین. دوو دوو دایانه‌زان‌د‌ین و که‌له‌بچه‌کان‌یان له‌ ده‌ست‌مان ک‌رده‌وه له‌ ده‌ر‌گایه‌ک و به‌ پ‌لی‌کانه‌یه‌ک‌دا به‌ری‌ز ه‌ره‌ه‌ه‌موومان‌یان بر‌ده‌ خو‌اره‌وه بۆ ژ‌یر‌زه‌م‌ین‌یک... له‌ ژ‌یر‌زه‌م‌ینه‌که‌، یه‌ک بۆ‌نی ناخۆش به‌سه‌ر‌مان‌دا ه‌ات، شو‌یت‌ه‌که‌ گه‌وره‌بوو. له‌ ناوه‌راس‌ت‌ی‌دا چه‌ند قه‌نه‌فه‌یه‌کی ته‌خته‌ی در‌یژ هه‌بوو، به‌سه‌ر قه‌نه‌فه‌کان و هۆله‌که‌دا ب‌لا‌بو‌و‌ی‌نه‌وه، له‌ سو‌چ‌ن‌کی هۆله‌که‌دا به‌لوعه‌یه‌کی ئاو و شو‌یت‌یک هه‌بوو به‌ح‌ساب ئاو‌ده‌سته‌و، شو‌یتی ده‌سته‌ب‌ه‌ئاو‌گه‌یان‌دن و ده‌مو‌چاو شو‌ردن و ئاو‌خو‌ارد‌نه‌وه‌یه. به‌مه‌به‌سته‌ی ده‌سته‌ب‌ه‌ئاو‌گه‌یان‌دن رووم له‌و شو‌یت‌ه‌ ک‌رد. شو‌یتی چی؟ تا

هه زبكه پيس و پۆخل. بۆنئىكى ئىجگار ناخۆشى لىندە هات، پيسايى وشكبوووه، بۆگه نى كردبوو. شوئىتىكى نه بوو له سهري دانىشيت، بۆ ده سته ئاوگه ياندن. به لوعه كه ناوى تىدا بوو. دياربوو نهو بۆنه ناخۆشهى هۆله كه هه رهه مووى هى نهو به ناو ئاوده سته پيسه بوو.

ماوهى كاتژميريك زياتر ئىتمه لهو شوين و ژيزه مينه دا دوو دوو و سى سى به يه كهوه قسه مانده كردو له چاره نووسى ناديارى خومان ده كۆليهوه، ههريه كه مان رايه كى هه بوو. داده نىشتين هه لده ساين و پيسه مان ده كرد. كاتى كمانزانى له پر ئه فسه ريكي پۆليس له ده رگايه كه وه هاته ده ره وه، له سه ر پله ي سه ره وه ي قادر مه ي به رده مى ده رگا كه را وه ستاو تى خورپىن، بى ده نگى و گوى بگىرن و وتى: له گه ل خوي تندنه وه ي ناوه كاندا ناوى هه ركه سىنك خوي تندا يه وه سه ركه ويته سه ره وه، كه كه وته خوي تندنه وه ي ناوه كان، به ينى ريزه ندى ناوه كان له لىسته كه دا يه كه به دواى يه كدا به قادر مه كاندا سه ركه وتين، له ده رگا كه وه ده چوينه ژووره وه. له ناو ژووره كه شدا پۆليس هه بوو، به دواى يه كدا ريزيان ده كردين له قه فزى كى گه و ده دا. وه كو بى ته وه ياد م من هه وته م كه س بووم له ناو قه فزه كه داو يه كم ناومان (هاورى جه بارو به دايدا، نه حمه دى سه ناعه، عه بدولعه زيز، محه مه دى مه لا حسين، مامۆستا نه حمه د صالح، محه مه ر حىم، به نده) بووين، وه كو بزاتم هه رهه موومان له قه فزه كه دا جى گامان نه بووه وه هه ندى كمان له ده ره وه ي قه فزه كه بوو.

ژوورى مه حكه مه ي سه ره چۆن رى كخرا بوو؟

قه فزه زى كى گه و ره به لای ده رگاي هاتنه ژووره وه ده رگاي چوونه ده ره وه ي كه ئىتمه ي تىدا ريز كر ابووين. له به رامبه رى قه فزه كه چهنده كه س به ره ورومان بوون، كه سه كان سى انيان له سه ر كورسى و ميتر دانىشتبوون. دياربوو نه وه ي ناوه راست (عه واد به نده رى) سه رۆكى دادگا كه بوو، له خوار يانه وه دوو كه سى دى كه له سه ر دوو كورسى و ميتر دانىشتبوون. له لای خۆرئا وه دوو تا سى كه س دانىشتبوون. كورسى و ميترىك لای خۆر ه لاته وه به چۆلى دياربوو... زۆرى نه برد كاتى كمانزانى كابرايه كى شه ل، خۆى به ژووردا كردو خۆى گه يانده سه ر كورسى و ميتره كه، به گه يشتنى مشكىن لى راپه رى و به گالته جار ييه وه سه له مانييه وه ترساندى و زۆرى نه مابوو بى گلىتيت، كه ئىتمه نهو دىعه نه مان بىنى هه ريه كه مان لای خۆمانه وه پى ده كه نين. دياربوو، نهو (ته يمورى له نگه) به ناخى رى گيانى پارى زه رمان بوو!! نه وانه ي خۆرئاوا موده عى عام و نه وانه ي خواره وش حاكمى ستافى مه حكه مه بوون.

دهستپيكر دني مه حكه مهو داد گاييكر دنيكي سه ير

دواي نهوې به ته وايي ريكيانخستين، نه وانيش هدر يه كه يان جينگاي خويان گرت. به ريز يه كه به دواي يه كدا كه وتنه پرسينه وه، پرسياړه كه شيان بو هر يه كيكيان نه مه بوو (تاوانباريت يان تاوانبار نيت؟) يه كه مجار هاوړي جه بار ريگايان دا چند چركه يه كه و ده توانم بليم رهنكه يه كه ده قيقه و نيو قسه بكات، قسه كړنه كهش هر هدموو بهرگري بوو له هدر هدمومان، نهوې روونكړدوه، كه نهو به ناگاداري (موكه رهم تاله باني) او بو دروستكردني رايه له يه كي پيه ونديسي له نيواني (شورپش و رژيما) نه م كارانه ي كړدوه. به دواي هاوړي جه باردا، بو ولامدانه وې پرسياړه كه زور رانه دوه ستاو ده يگويزا يوه بوسه ر يه كيكي ديكيه مان، من نه ولامدا كه وتم تاوانبارنيم و هيچ كاريكي تاوانبارنيم نه كړدوه، نه وانه ي له خورنارواو دانيشتبون يه كيكيان دهستي بهر ز كړدوه وه ليديا و وتي: نه خير، تاوانبار به به لنگه بز مه حكه مه ي ده سمليتن. كاسيتيكي گرت به ده سته وه وتي: نه م كاسيته وتي جه لال تاله بانيه و دژي حزب و سه وره قسه ي كړدوه له ماله كهيدا گيراوه. شاهيدي له سه ره كه بهر پرسى (هيلي ريكيخستني ژنان و هيلي ديكيه جه لال تاله بانيه). ليستيكي بهر ز كړدوه، وتي: ناوې له م ليسته دايه كه گيراوه و لامانه.

حاكم پرسى ده لنييت چي؟ وتم: وا نييه هيچ له مالمدا نه گيراوه له كه سيش بهر پرس نيم. شاهيده كهش درو ده كات نه وانه دائره ي نه مني سليتماني له خويانه وه نوو سيويانه و داويانه ته پالم. نهو شه لي كه له سه ر كورسي و ميتره كي لاي خوره لاتوه دانيشتبون. دهستي بهر ز كړدوه، وتي: داوا له جه نابي حاكم و مه حكه مه ده كم نه گه ر تاوانباري شه رهمي پينكريت. نا له ويدا به ته وايي بو مان ده كهوت نهو شه له جه نابي پاريزه رمانه!! نه م پرسياړو ولامدانه و يه له هدر هدمومان كراو هر براده ريكيان به پيني تواناي خوي ولامي گونجاوي دده دانه وه داكوكي له خوي و ناراستي دائره ي نه من ده كړد. دياربوو كهس به دواي كه سدا پرسياړه كه به په لته رو له ولامه كي بي گوينگرتن ده بوون. به مه زنده ي من، نهو مه حكه مه يه له و هوله دا بو هر سي كه سه كه مان له سنوري (۳۰ بو ۳۵) ده قيقه ده وامي كړد، به پرسياړو ولامدانه ومانه وه. نينجا دواي پرسياړو ولامه كان. (عهواد به ندر) برياري مه حكه مه ي خويته دوه، له ژماره يه كه وه تا ژماره (۱۹) ده مان هدر هدموو به حوكمي نيعدام و نه واني ديكهش به موته بهد حوكم دراين، هر چي نه موالې مه نقو له و غير مه نقو له مان بوو، موساده ر كرا. به دواي خويته دوه ي برياره كده به ريز يه كه به دواي يه كدا له ه همان ده رگاي ليوه ي هاتينه ژووره وه، كراينه وه دده وه كه له بچه يان كرينه وه گيترانيانينه وه بو (نه مني كه رخ) و هدر سيكيان چووينه وه ه همان ژوورو (هاوړي جه باريش) له ژووريك له بهرامبه ري ژووره كي نيمه دانرا. شويته كه وابوو، هر چند چاومان له يه كه نه بوو، به لام ده مانتواني له گهل يه كداو له گهل كاك جه باردا قسه بكه ين.

بەيانى رۆژى ۹/۱۱، بەھەمان شىنەي جاران سواری ھەمان ئۆتۆمبىلىيان كۆرۈنۈپ بەردە
سلىمانى گەراندىيانىنە، كە گەيشتىنە نە ئەمنى سلىمانى، ھەر ھەموومانىيان بەيە كە
خستە (ھۆلى يەك) ۋە.

هۆلى (شيراتۆن)ى ئەمەنە سوورەكە

(هۆلى يەك) يەككە بوو لە هۆلە گەورەكانى ئەمەنە سوورەكە، لەبەر (گەورەيى، فراوانىيى، بوونى ئاودەست و گەرماو) زىندانىيەكان ناوياننابوو (شيراتۆن). ئەم هۆلە پىنگەتەتەبوو، لە دوو هۆلى يەك بەرامبەر بەيەك و لە نىوانياندا راپەرەيىكى گەورە ھەبوو. كە ھەردوو بەرى راپەرەكە بە جامخانەى ئاسن و شوشە نىوان كرابوو. دەرگاى ھەردوو هۆلەكە دەھاتنەرە سەر راپەرەكە. بەكەمىيى دەرگاكان دادەخران. لە راپەرەكەو بە دوو سى-قادرە سەردەكەوتىت و دەچووتە راپەرەيىكى پان كە لەمبەرە ئەر بەرى راپەرەكە دوو رىز گەرماو و ئاودەست ھەبوو. ھەردوو هۆلەكە كە بووبوونە جىنگاى زىندانىيەكان. هۆلەكان فراوان بوون لە رووى پانىيى و درىزىيەو، دەتوانرا بە دوو رىز و سى-رىز جىنگا دابخرىت لەسەر بارى درىزىيى و پانىيى، زىندانىيەكان كە قاچى ھىچ زىندانىيەك لەكاتى خەوتن و راكشاندا بەر يەك نەدەكەوت، پاتە وەكو ژوورى دوو يان هۆلكانى دىكە نەبوو، كە دەبوو قاچت تىكەلاوى يەك بگردايە. هۆلەكە لە نەھۆمى خوارەو بوو. شىو ژىرزەمىنىك بوو ھىچ زىندانىيەك سەبارەت بە سەرلەكردن و خوشۆردن و جلشۆردن كىشەي نەبوو. بەيى-سەرە دەرگان. موراقىيى ژوورەكە ناوى (شىخ محەمەد)بوو. خەلكى (سۆلەي چرچە قەلاى قەرەداغ بوو. كاتى خۆى لە زانكو فەراش بووبوو. نەمەدزەنى لەسەر چى گىراو. كەسىكى دەمەھراش قەرەبالەيى خۆبەرە پىشەو بوو، لەگەل ئەمەنەكاندا رىك بوو. ئىتە كە چووينە ژوورەو ئەر كەوتە دابەشكردنمان بەسەر ھەردوو هۆلەكەدا، خۆى لەهۆلى لای خۆرەلاتەو لە سووچ (زاويە) دا شويى ھەبوو. (مەن و حەمەرحىم) لە هۆلى لای خۆرئاواو بە تەنىشت يەكەو جىنگامان داخست، برادەرانى دىكەش دوو بەدەم يەكەو لەمبەرە ئەر بەرى هۆلەكان جىنگايان بوو، (ھاوړى جەبار) چوو هۆلى بەرامبەرمان، (ماموستا ئەحمەدى سەناعە) لە هۆلەكەى لای ئىتە لە سووچىكدا كەنارى گرت. مەن لەو هۆلەو (وەستا بەكرى دارتاش، موحسىنى مەلا حەمە ئەمىن، ئەرەلان عومەر، عەلى شەھىد محەمەد) و چەند ھاوړى دىكەم ناسى... هۆلەكە كە ئىتە چووينە ژوورەو زىندانىيى دىكەى تەتەبوو، بەلام لەبەر گەورەيى هۆلەكە پىتەوى ديارنەبوو. بەراستىيى لەچار ژوورى دوو و هۆلى پىتەج-دا ديوەخانىك بوو بۆخۆى، بۆيە ناويان نابوو (شيراتۆن). چوونە ژوورەو (٣٠) كەسى خاوەن يەك بىروباوەر رىباز، كام رىبازىش رىبازى (كۆمەلەو يەكيتىيى نىشتەمانىيى كوردستان) ھەروا ناسايى نەبوو، بۆيە بۆ هۆلەكە. بەتەواوى بووينە زۆرىنە، ھەموو بىريارىك لەو هۆلەدا لە دەسلەلاتى ئىتەدا مایەو... (شىخ محەمەدى موراقيپ) تاك و تەرا دەپانناسى و ئەويش ھەندىكمانى دەناسى. دياربوو بە چوونى ئىتە بۆ هۆلەكە دلخۆش نەبوو، بەلكو زۆرى لاگران و ناخۆش بوو، چونكە دەيزانى كە لەوودا ناتوانىت وەكو جارەن بەسەر زىندانىيەكانى هۆلەكەدا بخورى... ئەر دوو راپەرەوى نىوانى ھەردوو هۆلەكە، راپەرەوى بەردەم ئاودەست و حەمامەكان گەورەبوون،

جینگای پیاسەى هەبوو. دەتوانرا لە ھەریە کەیاندا چەند کەس بە تاک و بە دوو دوو تیاياندا پیاسە بکەن.

دیارە بەرنامەى خواردنى ژەمەکان ھەر ھەمان سیستى ھۆل و ژوورەکانى دیکە بوون، کە پشتێر تیاياندا بوون، بەیانیمان بەرچایى رۆژنىک نىسک و سەموون و نان بەبى چاو رۆژەکەى دیکە چاو ماست و شتى دیکە بوو... بەھۆى گرتنى کوھیت و دروستبوونى ئابلوقەى ئابوورى لەسەر عىراق، بارودۆخى عىراق سەرپا گۆرانىکى سەرتاسەرى بەسەردا ھاتبوو. دیاربوو ھاوڵاتیانى عىراق بەگشتى لە بارىکى ناھەموارى ژياندا بوون، لەبەر کەمى و نەبوونى پىداوێستى ژيان و خواردنى رۆژانە... ئەو دیاردەى کارىگەرى راستەوخۆى لەسەر ئێمە و ژيانى ئێمە کرد، لەو ئەمەدا، کە بۆ ئێمە ئىتجىکار قورس و گران بوو. لەوھۆلەدا نزىگەى (80) زىندانى تىداوو. ژەمى نێوڕوان چەند سەتلىکى ماست لە برنج و شلەیان بۆ دەھىتان، لەکاتى داھەشکردندا موراقىب و ئەوانەى کە دانران لەگەلیدا نەیان دەزانى چۆن بەشى بکەن، ئەوانە خواردنە کە مەبزو. یەک کەس نەبوو کە دەیخوارد ھەست بەرە بکات نانى خواردوو، ئىوارانىش بەھەمان شىوہ یەکى یەک سەموون و جەرتاوىک یان ھىلکەى کەیان بۆ دەھىتان، کە سەموونە کە ئەوانە بچووک بوو باوەرێت نەدە کرد ئەو سەموون بىت و ئەوانەى کىکىکى بچووک بوو.

(شىخ محەمەدى دەلال) کە موراقىب بوو. دەبویست جىاوازی لەنێوانى ئێمە و زىندانى کەندا بکات، بۆیە برادەرەمان گەیشتنە ئەو بریارەى کە دەبىت لىدەین و تەمى بکەین، ئەوێ لەبىرم مابىت یەکىک لەو برادەرەمان (کاک حەمەرەحىم)بوو، کە زۆر زۆر سووربوو لەسەر کوتانى. ئێمە نەماندەزانى ئەوپىارە بە ئێمە بۆ قارسو رقى لىمانە. وەکو بىتەوہ بىرم ھاوێ جەبار بانگى کردو بەجىا قەسەى زۆرى بۆ کردو بە کوردی بۆ ئەوێ بىرکاتەوہ عاقل بىت، بەو شىوہە ھەلسو کە وتمان لەگەلدا نەکات. ھەر ئەوہش بوو وایکرد برادەرەمان لە لىدانى ساردبوونەوہ وازیان لىھىتا. زىندانىمان نەبوو بەردەوام برسى نەبىت و سکی لەبرسا قۆرەى نەبەت.

ھاوێ جەبار، دواى گەراندەمان لە مەحکەمە ئومىدى زۆرى بەوہ بوو کە ئىعادەى تەحقىقمان بۆ بکرىتەوہ. لەراستیدا من لىم روون نەبوو، لەسەر چ بنەمایەک ئەو بۆچوونەى ھەبە کە ئێمە دواى بریارى مەحکەمە جارىکى دیکە ئىعادەى تەحقىقمان بۆ بکرىتەوہ؟! بەپێى ئەو زانیاریانەى لەناو زىندانى کەنى ئەمنى سلىماندا بوو. ھەرکەس و گرووپیک کە ئىعادەى تەحقىقمان بۆ دەکرایەوہ، دەنێردرا بۆ (ئەمنى ھەولێر)، کاک جەبار رۆژنىک بانگى کردم و دووبەدوو لە راپەوى نێوانى ئاودەستەکان و حەمامەکاندا کەوتینە پیاسەکردن. بانگکردن و پیاسەکەى بەمەبەستى ئەو ئىعادەى تەحقىقەوہ بوو، کە ئومىدى لەسەر ھەلچىنبوو. لە پیاسەکەماندا کەوتە باسى چۆنىتى گرتنى و گرتنى برادەرەمان و وزەى ھەندىک لە برادەرەمان، وای دەبویست من لەگەل ئەو برادەرەمان کە دەبەوێت قەیان لەگەلدا

بکەم، بۆنەوی لەو ئیعادەیدا کارێک بکری، کە بە قازانجی هەموومان بێت و بەناو، ناوی برادەرەکانی پێ و تم و وتی: بە بەرنامە هەژدە کەم لە گەل یە کە یە کە یاندا قسە بکەیت. منیش پێم وت: کاکە گیان ئەم کارە تۆ بە منی دەسپێری، قورسەو کارێکی ئاسان نییە، چونکە هەر یە کە لەو برادەرە هاورێم و زۆربە شمان لە یە کە تەمەندان، من سیفەتێکم نییە تا بتوانم بەو راشکاویە لە گەل ئەو هاورێمانەدا گفتوگۆو قسە بکەم، تەنها ئەوەندە دەتوانم لە هەریە کە یان نزیک ببمەو، لە میانە ی قسە کردنماندا ئەو بەس بکەم کە ئەگەر ئیعادە ی تەحقیقمان بۆ کرایەو، ئەو ئیعادە یە دەبیستە فرسەتێکی باش بۆمان، تا بتوانین هەریە کە مان بەرگری زیاتر لە خۆ ی بکات و وەلام و ئیفا دە ی باشتر بداتەو، ئەگەر شتی کمان لە سەر کرابێت بە مال، لە سەر خۆمانی لایەین. ئەو هەش ئە ک وە کو ئەو ی لە لایەن تۆو راسپێردرابیتم. پێم وت: بەرای من، تۆ خۆت بە حوکمی بەرپرسیاریت دەتوانیت ئەو کارە بە ئاسانی بکەیت. لە ئەنجامدا وتی: من لای خۆمەو هەنگاوی بۆ دەنیم، تۆش وە کو خۆت و تە لای خۆتەو کاری بۆ بکە. هاورێ جەبار هەر لەو پیاسەو قسە کردنە ماندا سەبارت بە هەندێک نەیتی ریکخستن و هۆی گرتنمان و کێشەکانی ناو ئەمن و چەند برادەرێکی بۆ کردم و وتی: ئەمانە با لای خۆت بن.

(مامۆستا ئەحمەدی سەناعو پیشنیازیکی بویرانه)

(مامۆستا ئەحمەدی سەناعو) لە رۆژی مەحکەمەو زۆر بیتاقەت بوو. شەویك وتی: مامۆستا با پیاسەیهك بکەین. لە پیاسە کەدا وتی: مامۆستا من پیشنیازیکی بۆتۆ دەگەم و تۆش بە کاک جەباری بلی. وتم: فەرموو. وتی: من وای بەباش دەزانم لەم شویتەو لەم هۆلە کە ئێستا هەر هەموومانێ تێدا کۆکراوینەتەوه، مەحکەمەیهك بۆ خۆمان دا بنێین و یەکەیهکە خۆمان مەحکەمە بکەین، بۆ ئەوێ هەر لێرە هەموو راستییەکان دەر بکەون، ئەگەر ئێمە لێرە ئەمەمان کرد سەینێ ئەگەر (هەرچەندە باوەرم نییە کە من ئازادبم) چوینە دەرەوەو لەم ئەمنە رزگارمان بوو. کەس ناتوانیت خۆی بەسەر ئەوێ تردا با بدات، چونکە من دلنێام ئەگەر چوینە دەرەوە (کە هەرچەندی من سوور دەزانم من جاریکی دیکە دەرەوە نابینمەوه)، ئەو برادرانە پشیمان دەبیت و لە برادرانەو نزیك دەبن و دەیانکەنە پالەوان و دەست بە پشیماندا دەدەن و پشیمان دەخەن، ئەوانەشی شەرمیان بەخۆیانەو پالپشیمان نابیت. کەنار دەخرێن و رەنج بەخەسارو مایەپوچ دەبن. وتی: من ئامادەم لەبەردەمی هەر هەمووتاندا چی کەموکورتیی و تاوانیکم دەرەق بە برادران و ریکخستن کردبیت و ساغیووهوه، هەرچی سزایەکم بەسەردا بدریت، رازیم، تەنانەت بەوش هەر لەم زیندان و ئەمنە لەجیاتێ جێبەجێکردنی بریاری مەحکەمە ئێمە فاشییانە، بە مەحکەمە خۆمان لەناوم بەرن، با ئەمە بکەینە نەریتیکی شۆرشگیریی و تەحەدای هەموو یاساو ریسایەك بکەین، ئەم بریارەمان دەنگبداتەوه، کە چەند زیندانییەکی کۆمەڵەو (ی.ن.ک) لە ئەمندا خۆیان مەحکەمە خۆیان کردووهو لەسەر بریاری مەحکەمە، چەند هاورێیان ئێعدامی شۆرشگیرانە کردووه، ئەوانەشی ییگوناھ و سەربەرزانە دەرەدەچن، بێنە قارەمانی زیندان و بکریتە نمونە تیکۆشەری سەردەم. بەراستی من لای خۆمەوه پیشنیازو بۆچوونە کەیم زۆر بەلاوه پەسەندو گونجاو بوو، بەلام ئێستیکم لەسەر ئەوهوو، کە ئێمە وەک (کاک جەبار) دیوت ئێعادە تەحقیقمان لە پێشەوایە. بۆیە پێم وت: مامۆستا جا ئێستا لێرە کاری وا دەکریت؟ وتی: بۆ نا؟ نەشکراوه با بیکەین... وتم: ئەگەر کاری وامان کرد سوودی چی دەبیت؟ ئێمە ئەگەر لەناومانبەرن هەر هەموومان لەناو دەبن. وتی: نا هەموومان لەناو نابریین، ئەگەر بە بریاری مەحکەمەش بیت ئێمە تا نۆزدە کەسمان بریاری ئێعدامکردنمان دراوهو (١١) یانزە کەسمان دەمیتینەوهو ئەوانە هەر ئازاد دەکریین. راموایە گەر ئەوێ من دەیلیم بیکەین، ئەگەر چەند کەسیکیشمان بمیتیت راستییەکان و ئەو مەحکەمەیه باسەدەکات، بۆ ئێمە دەبیتە (نەریتیکی نوێ شۆرشگیریی) و تا هەتاهەتایە باسەدەکریت... دوا ئێمە گەتوگۆز قسەکردنە قەناعەتی پێکردم. چووم لەگەل کاک جەبار قسەمکردو راسپاردو پیشنیازە کەم پێگەیاندا. کاک جەبار وتی: (ئا ئەمە گەورەیی و پالەوانیتی مامۆستا ئەحمەدە). تا ئێستا کێ لە دەزگاکانی ئەمن و ئێستخباراتی رژێمدا بیری لە نەریتیکی وا کردووهتەوه؟ ئەمەش

دهچیته سهر ههلویتسته جوامیرانه کانی، که نهوه زیاتر له سال و نیوینکه گیراوه، ههرچی مرۆڤ پیتی ناخۆشبیته و نامرۆڤانه بیته له گه لیدا کراوه، نهوه ههموو به لگانه له ماله کهیدا گیراوه بهردهوامیش له دهروه که سینکی نزیک لیتوی به سهریه وهیه تی و قسه ی له سهر دهکات و له گه ل نهوه شدا ژیانسی ریکخراوه یی و براده رانی پاراستروه، له گه ل نهوه ههموو ناله باریسی باری ته ندروستییه یدا خۆراگرو پاله وان بووه. وتی: من ده زانم نهوه پیتشینازیه به هۆی چیه وه سهرچاوه ی گرتوه، به مامۆستا بلی، من سه ده سه ده له گه ل پیتشینازو بۆچونه که یدام، نهوه ی وتویه تی زۆر راسته، به لام نیت به نیازین ئیعهادی ته حقیقمان له ههولیت بۆ بکریته وه، ده ترسم کارینکی وا له م کاته دا بکهین، هه ندی هارپی به قورسی بزانی و قبولی نه کهن، پیتیان ناخۆشبیته و زیانی زۆر به ئیعهادی ته حقیقه که مان بگه یه نیت. پیتی بلی سنگی فراوان بیته گوی به هیچ قسه و قسه لۆکین نه دات، خه م له هه لویت و ره فتاری کهس نه خوات. نه گهر من بهیتم ههموو راستیه کانم لایه، دلبایت به راستی و دروستی بۆ هاورپانی ده گیرمه وه. ههروه کو چۆن له وه رۆژه وه ی من و تو له یه ک نزیک بوینه ته وه له م نه منه چهند راستیه که م پیتوتویت و بۆ باسکردوویت و زۆر شتی تریشم به هه ندیک نه براده رانی تر وتوه. هه رواش نهوکاته نه گهر خوا کردی و بارودۆخیک ره خساو هاته پیتشه وه، نازاد کراین، ههرچی راستیه که لام بیته به راستی وه کو خۆی باسیده که م، چومه وه بۆلای، قسه و بۆچونه کانی (کاک جهبار) ده قاوده ق پی وت و بۆ باسکرد، به نابه دلیده وه وتی: باشه نهوه چۆنی پیتاشه با وایت، مادام نهوه رای وایه من له مرۆه تا نهوه رۆژه ی له م نه منه و بشچینه ههر شویتینکی دیکه ی نه منی یان زیندانیه ی، له سهر رای خۆم سوورم. نه م بیرو که یه ی مامۆستام بۆ (کاک حه مه ره حیم) باسکرد، نه ویش به بیرو که یه کی ئیجگار باشی زانی و وتی: من له گه لیدام و نه مه ش ده بیته تازه گهریه کی دیکه ی نوئی کادیره کانی کۆمه له وه کیتی له خه باتی شۆرشگیریه ی گه له که ماندا و پیتشینازه که شی جیه جی نه کریت نهوه نه مه ده سه لمیتیت که چهند له زیندانداندا خۆراگرو قاره مان بووه.

دوای دادگاش بانگکرامهوه

دوای گه‌رانه‌وه‌مان له مه‌حکمه‌وه جینگیرکردنمان له هژلی یه‌کی نه‌منی سلیمانی. پاش
چهند رۆژیک عه‌سراییک کاتیکمزانی بانگکرامه‌وه. بانگکردنه‌که‌م لا سه‌یربوو. چوومه
ده‌روه‌ی هژله‌که. که‌له‌بچه‌یان نه‌کردم و چاویشیان نه‌به‌ستمه‌وه، بردیانمه ژووریک سه‌یر ده‌که‌م
(نه‌قیب ماجدو مفه‌وه‌ز جه‌بار) دانیشتون، وتیان دانیشه. ماجد وتی: چووته مه‌حکمه‌وه؟
وتم: نه‌ی نه‌تان ناردين؟ وه‌کو بزانی مه‌حکمه‌وه حه‌قی تاوانبارستانی دانی؟ قسه‌م نه‌کرد. وتی:
ئیمه چهند پرسپاریکت لیده‌که‌ین. تۆ تازه‌ته‌واو حوکم دراوی و حه‌قی خیانته‌تی کرداره‌کانت
وه‌گرتوه. نه‌ی ئینستا پیمان نالینت (ته‌ها) کینه؟ وتم: مه‌به‌ستان له‌م پرسپاره‌ چیه‌؟ وتی:
نهم ناوه‌ کینه‌وه چی تۆیه؟ وتم: نامۆزامه‌و زاواشمه، ئیشی چیه‌وه له‌ کوینه‌؟ کاتی خۆی ئیشی
بۆیاخی ده‌کرد له‌ سلیمانی داده‌نیشت. نه‌ی ئینستا له‌ کوینه‌؟ چوار پیتج سال پیش ئینستا
کۆچی دوا‌یی کرد، به‌چی مرد؟ (یه‌کسه‌ر گه‌رامه‌وه بۆ نه‌وکاته‌ی که‌ (ته‌ها) له‌ رووداوینکی
ناخۆش و چاوه‌روانه‌که‌راودا کاتیک (پیتشمه‌رگه‌ی بزوتنه‌وه‌ی ئیسلامی) بوو، له‌ ناوچه‌ی
شارباژیر له‌لایه‌ن چهند پیتشمه‌رگه‌یه‌کی (ی.ن.ک) وه‌ شه‌یدکرا، نهم رووداوهم له‌کاتی خۆیدا
بۆ (مامۆستا (ش) گیترا‌بووه‌وه، باسی نه‌و رووداوهم به‌ته‌واویی بۆ کردبوو، وتم: له‌ نه‌نجامی
کاری بۆیاخکردن تووشی نه‌خۆشیی چا‌و بوو. لیزه‌ چاره‌سهریان بۆ نه‌کراو بردم بۆ به‌غدا‌و له‌
نه‌نجامدا کۆچی دوا‌یی کرد. وتی: وا نییه‌ راستمان پی‌بلی، وه‌ک چاران درۆمان له‌گه‌لدا
مه‌که‌. وتم: راستیه‌که‌ی هه‌ر نه‌وه‌یه‌و به‌یانی شه‌هادی وه‌فاتی له‌ ماله‌وه‌یه. وتی: پیت دهلیم
نه‌وه‌ی ده‌ی‌لینت راست نییه‌ (ته‌ها) کوژراوه‌... بۆ کوژراوه‌و کۆ کوشتویه‌تی؟ خۆی چی بووه‌و
سه‌ر به‌ چ لایه‌نیک بووه‌؟ وتم: من راستیان پیده‌لیم سه‌ر به‌هیچ لایه‌ک نه‌بووه. ته‌نها خه‌ریکی
کارو کاسبی بووه، نه‌شکوژراوه‌و به‌ نه‌خۆشیی خوا مردوه‌وه، نه‌وه‌ی نه‌و درۆیانه‌ی کردوه‌وه
بی‌یۆژدانه، نه‌ده‌بوو ئیوه‌ گوینی لیب‌گرن. وتیان: ئیمه‌ دلنیاین راسته‌، به‌لام تۆ درۆمان له‌گه‌لدا
ده‌که‌یت، وه‌کو شته‌کانی دیکه‌ ناتوه‌یت راستیمان پی‌بلیت. به‌کورتی نه‌وان زۆریان وت و
من که‌مم بیست، له‌سه‌ر قسه‌ی خۆم سووربووم. ماجد رووی تینکردم و وتی: هه‌زده‌که‌م پیت
بلیم تۆ نه‌گه‌ر ده‌ست به‌ ناسمانه‌وه‌ بیت نه‌گه‌ر له‌ جه‌ماعه‌ته‌که‌تان دوو که‌س ئیعدام بکریتم،
تۆ یه‌کینکیان ده‌بیت. وتم: خوا که‌ریسه‌، نه‌گه‌ر موسته‌حقه‌ی ئیعدام بم، با ئیعدام بکریتم. وتی:
ده‌ربه‌ست نیت؟ ده‌ربه‌ستیش بم به‌چی ده‌جیت. بۆ نه‌وه‌ی داخی خۆی بریژیت چهند جنیونکی
خۆی ناسای دایه‌وه‌و زله‌یه‌کی پیداکیشام، ره‌وانه‌ی هژله‌که‌یان کردمه‌وه. که‌ گه‌رامه‌وه
باسی بانگکردنه‌که‌م بۆ (کاک حه‌مه‌ره‌جیم) چهند براده‌ریکی دیکه‌ کرد، وای بۆ ده‌چووم نه‌و
ناپیاوه‌ بۆیه‌ به‌رده‌وام شتی له‌سه‌ر من ده‌کرده‌ مال، حسابی بۆ نه‌وه‌ کردبوو که‌ نه‌گه‌ر من
ئیعدام نه‌کریتم، له‌ زیندان ده‌ربچم ژبانی ده‌که‌وته‌ مه‌ترسیه‌وه‌و گه‌یاندنی نه‌و رووداو‌شی له‌
بووخچه‌دا هه‌ل‌گرتبوو، چۆن بۆ گیترا‌بووه‌وه‌ ناوها بۆی گیترا‌بوونه‌وه‌ پینی گه‌یاندبوون.

مانگی (۹) و بردن و مان بۆ مه حكه مەدی سهوره

دوای گه‌رانه و مان له مه حكه مەدی سهوره هه‌ر له مانگی نۆ‌داو له به‌یانی رۆژی (۹/۲۱) دا هه‌ره موومانێان جارێکی دیکه‌ بانگ‌کرده‌ ده‌وه‌و له‌ بۆشایه‌که‌ی به‌رده‌م ژووری زیندانییه‌کاندا به‌ رێ‌ رایانه‌ستانێ و دوو دوو که‌ له‌ به‌چه‌یان کردینه‌وه‌ ده‌ست و پاسێکی گه‌وره‌یان هه‌تیا هه‌ره‌ موومانێان خسته‌ ناوی و له‌ پێشه‌وه‌ دو‌وه‌و ناوه‌راستی پاس پۆلیس و نه‌من له‌ گه‌لماندا سواربوون. پاسه‌که‌ جامه‌کانی تاریک‌بوون، ئیمه‌ ده‌وه‌مان ده‌بینی، به‌لام له‌ ده‌وه‌ ئیمه‌ نه‌ ده‌بینراین. ئهم ئۆتۆمبیله‌ له‌ چاره‌وه‌ی پێش‌وو‌دا وه‌کو له‌ سه‌زه‌رده‌ سواربوویتی، وابوو. به‌ لای جامه‌یکه‌وه‌ به‌رووی ده‌وه‌دا سوار بووم. یه‌کیک له‌ براده‌رانم لاوه‌ بوو نایه‌ته‌وه‌ یادم کامیان بوو که‌ ده‌ستمان ده‌دايه‌ به‌ر خۆره‌که‌ سه‌یرمانده‌کرد ده‌ستمان سپی سپی بوو. گه‌یاندانییه‌ به‌غداو بردیانییه‌ (ئه‌منی به‌غدا) ئه‌و شه‌وه‌مان له‌و نه‌منه‌ به‌سه‌ر برد. به‌یانی ۹/۲۲ که‌ له‌ به‌چه‌یان کردینه‌وه‌ سوریان‌کردین و بردیانی به‌وه‌ (مه‌حکه‌مه‌ی سه‌وره‌). به‌لامانه‌وه‌ خۆشیوو، که‌ به‌ناو به‌غدادا ده‌رژیشتی و شه‌قام و شوێنه‌کانمان ده‌بینی، به‌و ئۆتۆمبیله‌ به‌و شێوه‌یه‌ گه‌شتیکمان به‌ناو شه‌قامه‌کانی به‌غدادا کرد تا گه‌یشتییه‌ ته‌لاری مه‌حکه‌مه‌. وه‌کو جاری یه‌که‌م ئۆتۆمبیله‌که‌ له‌ به‌رده‌م مه‌حکه‌مه‌دا راوه‌ستاو ریزیان کردین، بردیانییه‌وه‌ (ژێر زه‌مینه‌ حه‌یاته‌که‌ی جاری پێشوو.

تا نیه‌رۆ به‌بی‌ئوه‌ی پرسسیاریکمان لی‌بکه‌ن، یان بۆ‌ ناو ژووری مه‌حکه‌مه‌ بانگمان بکه‌ن، له‌و شوێنه‌ مایه‌نه‌وه‌. له‌ نیه‌رۆ‌دا به‌هه‌مان شێوه‌ سواری ئۆتۆمبیله‌که‌یان کړدینه‌وه‌و به‌وه‌و سلیمانی گه‌راینه‌وه‌، ئیتره‌ گه‌یشتییه‌وه‌ ئه‌منی سلیمانی و بردیانییه‌وه‌ هۆلی یه‌ک. وه‌کو بۆ‌مان ده‌رکه‌وت بردنی ته‌مجاره‌مان بۆ مه‌حکه‌مه‌ ته‌نها بۆ‌ ئه‌وه‌بوو. مه‌حکه‌مه‌ ئه‌و که‌سانه‌ی به‌سه‌رمانه‌وه‌ شه‌هید بوون بانگیان کړدبوون و ئیفا‌ده‌یان له‌سه‌ر ئیمه‌ لی‌ته‌ر گرتبوون شه‌هیدیه‌که‌یان له‌ مه‌حکه‌مه‌ له‌ به‌رده‌می حاکمدا تازه‌ کړدبووه‌ له‌دوای ئهم سه‌فه‌رمانه‌وه‌. رۆژ له‌دوای رۆژ له‌ رووی خواردن و که‌مییه‌وه‌ ژیانمان خراپ‌تر ده‌بوو... که‌می خواردن و مامه‌له‌ی نه‌من کاری راسته‌وخۆی کړده‌ سه‌ر ژیانمان و هه‌موومانی شپ‌زه‌ کړدبوو.

مانگرتنمان بۆ‌یادکردنی خولدن

بۆ‌ئوه‌ی خواردنه‌مان بۆ‌ زیاد بکه‌ن. له‌ناو خۆماندا مشتوم‌رمان کړدو بریارمان دا که‌ مان بگ‌رین و ئه‌و خواردنه‌ی بۆ‌مان دیتن، وه‌رینه‌ گ‌رین و نه‌یخوین. بریاره‌که‌مان جێبه‌جێک‌رد. (شیخ محه‌مه‌دی موراقیب) به‌م مانگرتنه‌ زۆر قارس بوو. له‌ ده‌رگای داو بانگی ئه‌منه‌کانی ک‌رد، مانگرتنی پێ‌راگه‌یاندن، پۆلیسه‌کان چوون دا‌ئیره‌یان ناگادار ک‌رد. شه‌و (نه‌قیب ماجدو مولازم نه‌حمه‌داو ژماره‌یه‌ک پۆلیس و نه‌منیان له‌گه‌لدابوو. ده‌رگایان ک‌رده‌وه‌و له‌سه‌ر قادرمه‌کانه‌وه‌.

تییانخورین چیتان دهویت، بۆ مانتان کرتوه؟ (كاك جهبار) چوه پیتشهوه به ناوی ئیمهوه
پینی وتن: خواردنه کهمان زۆر کهمه و رۆژانهش که مترده کریتهوه و ئیداره ی پیتا کهین، نه گهر
بۆمان زیاد نه کهن و وا نه کهن که به باشی به شمان بکات، نه و مانگرتن ناشکیتین تا
همه موومان لهم شویته دا ده مرین... (مولازم نه حمه دا) که وته قسه و وتی: خه لکی به شه رف
و ها ولاتییان له ده ره وه له ناو شاره کان نان نییه بیخۆن، ئیوه ی تاوانبار دژ به خاک و میلله ت
خواردنیشتان ده دهینی و نایه لین رۆژانه بی خواردن بین، هیشتا نارازین و مانده گرن...؟
مان بگرن خوا ی ده کرد هه ره همووتان له پرسانا ده تۆپین، خواردن هه ره نه وه یه زیاد نا کریت
و له گه ل کۆمه لیک جنتوی خه ست و خۆلدا شه قنکیان له خویان هه لدا و رۆیشتن و چوونه
ده ره وه، به (شیخ محمه دا) یان وت: هه ره کس زیاده رویی کرد ناگادارمان بکه ره وه. بزانه چییان
لینده کهین. که رۆیشتن هه ره همو و که وتینه سه رو گو یلاکی شیخ محمه ده و نه وه ی نه شیت
پیتی کرا و به نیازبو و نه منه کان بانگ بکات، هه ره شه یان لیکرد یه ک نه من بانگ بکات
ده یکوژن، به لام که چوونه ده ره وه به هه ره شه و قه که ی خویان نه کرد و دیاربو و ناچاربو و بوون
که خواردنیان نارد، خواردنه که به زیاده و به نیز نه وه، وایان نارد ده وه هه ره هموومان تیربووین
و ژمه کانی رۆژانی دواشیان زیاد کرد، نه و مانگرتنه مان له دوو لاهه رۆلی گرنگی بینی.
۱- خواردنه کهمان گۆزا. ۲- سه لمانده مان که رازی ناین به ناجوامیزانه له ناو نه مندا به
سیاسه تی برسیکردن به مانکوژن.

بانگکردنمان بۆ نامه نووسين

دواي گهراڼه وهمان له مه حكه مه رۆژنيك به يانيه كه ي (كاك جهبار) بانگكرا. كه رۆشت زۆري پينچوو. كاتيك هاتهوه به (مامۆستا نهحمه دي سه ناعه ي) وت: تۆش خۆت ئاماده بكه بانگكت ده كهن. ليتي كۆبووينه وه ليمان پرسی بانگكردنه كه بۆچی بوو؟ وتی: داوايان لیککردم نامه يه ك بۆ (كاك نهوشیروان مسته فا) بنوسم و له نامه كه دا قسه ي پي بلیم، پرسیمان نووسیت؟ وتی: به لی؟ نووسیم زۆري پینه چوو، مامۆستا نهحمه دیش بانگكرا... ماوه يه كي پينچوو، كه هاتهوه، دهركه وت بۆ ههمان مه به ست بوو. ليمان پرسی تۆش نووسیت؟ وتی: نه خیر، نه منووسی، پيشم باش نييه كه س بينوسیت. به داويدا (مامۆستا محمه دي مه لا حسين) بانگكرا، نهویش گهرايه وه كه ليمان پرسی وتی: نه خیر، نه منووسی. به راستی نيستا نايه ته وه يادم نهوانه ي بانگكران كي بوون؟ نه وه نده ده زانم (۵ تا ۶) كه سانيان بۆ نه وه مه به سته بانگ كرد، كه منيان بانگ كرد، كاغذو قه له ميان خسته به رده ستم و داوايان لیککردم كه نامه يه ك بۆ (كاك نهوشیروان مسته فا) بنوسم. ده ستم بۆ قه له مه كه نه برد و تم: (نهوشیروان) ناناسم و نازانم كييه؟ وتیان: چۆن نايانیت؟ نه وه قاتیدی ئيه وه عه ميلی ئيزان نييه؟ وتم: نازانم كييه، ماجد وتی: برادره كانت نووسیريانه تۆ بۆچی نايينووسیت؟ وتم: ههركه س له خۆي بهرپرسياره، دوور نييه نهوان بيناسن، به لام من ناياناسم. وتی: نه گهر نه م نامه يه بنووسیت هه رچيت له سه ر يیت. ده سريت ده وه رزگار ده يیت. نه شی نووسی به خراپ نه سه رت ده كه ویت و ئوبالی خۆت به ملي خۆت، ئينه بۆيه تۆمان بانگ كردوه تا يارمه تيت به دين. وتم: خراپ، يان چاك له سه رم بكه ویت، من نامه ي وا نانوسم، كه سيك نه ناسم نامه ي چي بۆ بنووسم؟ نهوان چهند پينان له سه ر نه وه داگرت كه من نه وه نامه يه بنووسم. منيش زياترو زياتر پيم داگرت كه نه ينووسم، نه نجام نامه كم نه نووسی. ماجد جاريكي ديكه وه كو دوا تفي خۆي بكات، يه ك ريز جنيړي پيдам و زلله يه ك و پالينكي پينه نام و رهوانه ي كردمه وه. كه گهرايه وه، منيش به هاوړپيانم راگه ياند كه نه وه نامه يه م نه نووسيه و پيشم باش نييه كه س بينوسیت. به دواي مندا (مامۆستا فدره يدوون دارتاش) بانگ كراو ماوه يه كي پينچوو، كه گهرايه وه وه كو بزانم نه ينووسيه و.

له سه ر مه سه له ي نه وه نامه نووسين و نه نووسينه. له نيواني برادراندا مرناقه شه يه كي گهرم كرا، من رام وابوو نووسيني نه وه نامه يه به لگه يه كي خه تيه بۆ سه لماندن قسه كانيان و ده توانن بينيرنه مه حكه مه و له سه ر نه وه نامه يه هه رچييان بویت ليمان بكدن، حوكمان به سه ردا به دن. نهوانه ي نامه كانيان نووسيه و، هه ريديك به جوړنيك باس نووسيني نامه كي خۆي ده كرد، نووسينيان به لاوه باشبوو، منيش و زۆري تر له برادران به لاهانه وه كاريكي زۆر خراپ بوو، كه نه ده بوو هيج كه سيكمان بينووسیت.

مانگی (۱۰) و بردنەومان بۆ مەحکەمەى سەورە

دواى جەلسەى يەكەمى مەحکەمە و گەرانەومان بۆ ئەمنى سلیتمانى لە ۱۹/۹-۱۹۹۰-و
یەكخستىمان لە هۆلى يەكى ناو ئەمن و جینگیرکردنمان لەو هۆلەدا و بردنەومان بۆ مەحکەمە
بۆ جارى دووەم لە ۲۱/۹-و گەرانەومان و مانەومان لە هۆلى يەكى ئەمنەسورەكە، دواى
(۳۲) رۆژ بۆ جارى سیتیم لە ئەمنە سەورەكە وە براينە وە بۆ مەحکەمەى سەورە.

بەيانى رۆژى ۱۳/۱۰ دەرگای هۆلى يەك کرايە وە، بەنارى (جەماعەتى جەبار) بانگ کراينە وە،
كە خۆمان كۆيکەينە وە نامادە بين بەريزو يەك بەدواى يەكدا ناوەکانیان خويتندینە وە،
هەرکەسە ناوى دەخويتندرايە وە بە بەتانی و کەلپەلى خۆيە وە دەچو وە دەرە وە، هەرکەس
دەچو وە دەرە لە بەردەم هۆلى يەكدا پانتايەك هەبوو، لەو پانتايەدا ريزيان کردینە وە، تا
هەر (۳۰) کەسەكەمان لە هۆلى يەك هيترا نە دەرە وە. دوو ئۆتۆمبیل نامادە کرابوو، يەكێك
بچووک و ايزانم لانکرو زەريکی کورت بوو، ئەوى دیکەيان پاسيکی جام تاريك بوو، هاورپيان
(جەبار، ئەحمەدى سەناعە، حەمەره حيم، عەتار وەستا بەکرى دارتاش)يان لە ئۆتۆمبیلە
بچووکەكەدا سوارکرد، ئێمەشيان سواری پاسيک کرد، بەردەرگا و لە دواوى چەند پۆليس
و پاسەوان و ئەمن لە گەلماندا سواربوون، دوو کەلەبچە کراينە وە، لە ئەمنە سەورەكە
دەرچويین بەرەو کەرکوک و بەغدا کەوتینە رى تا گەيەنراينە ناوشارى بەغدا و برديانين
بۆ (ئەمنى عامە)، لە بەردەم ئەمنى عامەدا دايانە زاندين و کەلەبچەکانيان داكەندين و
بەريزو بەدواى يەكدا بە قادرمەکاندا بۆ نەۆمى دوو زيندان سەريانخستين. لەبەر دەرگا و
سەرقادرمەکان چەند ئەمن راوەستابوون، هەر هەموو رووگرزو دەموچار ترشى و رقابى
بسوون. لە يەكەم ئەمن سەلام کرد، لە جياتى وەلامدانە وە جيتۆيکى ئەمنانەى پیتام،
هەر هەموو چووينە ئەو نەۆمى کە بۆيان تەرخانکردبوون.

ئىتھو ئەمنى عامە

كە چوۋىنە ژوورەۋە. زىندانىيەكانى نەۋمەكە كە بىنپان گروپپىكى گەۋرەى (۳۰) سى كەسى بوون بە مىۋانپان، لەبەر زۆرىيەكەمان و سەرو سىماي تەمەنى زۆرمان سەرسام بوون، ھەر ھەموو لە شىۋىتى خۆيەۋە پىشۋازىي لىتدەكردىن... بەھۋى ئەو سىستەمى لە نەمەكاندا پىادەكراپو. موراقيبى ھۆلەكە ھەر زۆر زوۋ بەپىرمانەۋە ھات و دواي ھەندىك ھەۋانەۋە دەستىكرد بە دابەشكردنمان بەسەر ژوورەكاندا دوو دوو و سى سى دابەشى كىردىن. رۇژانى ۱۳-۱۴-۱۵/۱۰ تا بەيانى رۇژى ۱۶/۱۰ لەر شۋىتە مايىنەۋە.

ھۆلى ئەمنى عامە چۆن بوو؟

ئەم ھۆلە ھۆلىكى درىژى پان و گەۋرە بوو. لەمبەرۋە ئەۋبەرىيەۋە ئاسن پان بە ئەلەمنىۋم بوو، ژوور بەرىز دروستكراپو، ژوورەكان سەقىيان بۆ نەكراپو. واتە، ئەو ئاسنە پان ئەو ئەلەمنىۋمە نەگەيشتىۋونە سەققى ھۆلەكە. ھەر ژوورە جىنگاي (۴ بۆ ۵) كەسى تىدا دەۋرەۋە. لەنىۋانى ژوورەكاندا راپەۋىتىكى درىژو پانى (۲-۳) مەتر لەمبەر تا ئەۋسەرى ھەبوو. پىش ژوورەكان و بە تەنىشتى دەرگاي ھاتنە ژوورەۋەداۋ بەرامبەرى ھۆلى ژوورەكان، رىتېك ئاۋدەست و ھەمام بوو. بە بەردەۋامى ئاۋى گەرم ھەبوو. زىندانىيەكانى ئاۋ ھۆلەكە ھەمەجۆر بوون (غەرب، كورد، توركمان) تىداپو، تەننەت زىندانىيەكى شىتېشى لىتېو. ئىتھە لە ئىۋارەۋە نانمان نەخۋاردېو. زۆرمان بىرسى بوو، زۆر ماندوۋ و ھىلاك بوۋىن، ھۆل و ژوورەكان پاكوخاۋىن بوون. كە سەيرمان دەكرد لەچاۋ ئەمنى سىلىمانى و ئەمنى كەرخ و بەغدادا ئىجگار جىۋازېو. ھەر دابەش بوۋىن و ھەۋاينەۋە، زىندانىيەكان ھەرىكەپان لاي خۇيان و ژوورەكانىيەۋە، مېۋە خۋاردن و خورمايان بۆ ھىتاين، بۆ ئىۋارەش، برىنج و شەپان ھىتا، برىنج و شەكە ۋەكو ئەمەكانى دىكە نەبوو، يەكەم زۆرۋ دوۋەم باش لىتېراپو. بەراستىي تاموچىۋىكى خۇشى ھەبوو، ديارە زياتر لەبەر ئەۋەبوو، دەمىك بوو خۋاردنى وامان نەخۋاردېو. ئاھىكمان پىداھاتەۋە. موراقيب پىتى راگەياندىن، ئەمەشەۋ ھەمام تەرخانە بۆ

ئىتو، ھەرھەموو خۇتان بىشۇن، زىندانىيەكان خانىلىرى كراس و شىتيان بۆھىتايىن، بۆئەۋەي
 كە خۇمان شۇرد لەبەرى بىكەين. ئەو شەۋە ھەرھەموو خۇمان شۇردو ھەداينەۋە. دەمىك
 بوو خواردن و ميوەي وامان بەو شىۋەيە نەخواردبوو، شىتەكە زوو زوو دەچوو بۇ سەرئار،
 پياۋىكى كەتەو زل بوو (مامۇستا جەمال غەزىزا) لەكاتى سەرئاردا دەچوو بۇ لاي و بانگى
 دەكردين بۆئەۋەي ئىتمەش بىچىن بۇ سەيرى.

-

بییننی سەید محەمەدی گەرمیان

(سەید محەمەد) فەرماندەیه‌کی پارتیزان و پێشمەرگەیه‌کی لیهاتوو بوو، لەدوای ئەنفال نەرچەمی گەرمیانی چۆڵ نەکردبوو لەگەڵ چەند پێشمەرگەیه‌کی دیکەدا مابوونەوه. تا گەڕانەوهی مەفرەزە پارتیزانەکان، بەرپرستی دەستەی پێشمەرگەیی پارتیزان بوو. ئە سنووری کفری و کەلاردا... بەپیلانینکی دوژمنانە نامەردانە خرابووه ناو کەمینەوهو دەستگیرکرا. نەوکاتەیی دەستگیرکرا (کاک حەمەنووڕی و کاک حەمەڕەشید) باسیان بۆ کردم و زۆر زۆریان حەمە بوو. سەرسامییان دەردەبەری کە چۆن ئەو فەرماندە نازاو زیرەکە، رازی بوو بەوهی کە بە قسەی ئەو خۆفروش و جاسوسە هەلخەلتاوو رینگای بەخۆی داوه کە بیینیت و بەگویی بکات و بیخاتە داوه؟ کە بەو نامەردیی و ناجوامرێپە بەبی هۆشی تەسلیی دەزگای ئەمنی بکات؟ لەراستیدا بەتەمای نەمابوون، هەولیان دەدا بەهەر رینگایەک بیت تاقیبی بکەن و بە هەرنرخێک بوو هەولی بۆ بدەن. لەهیچ لایەکەوه سەرو سۆراخی نەبوو، نە گرتنەکەیهوه بێسەر و شوین کرابوو. من لە نزیکەوه (سەید محەمەد)م نەدەناسی کاک حەمەڕەشیدو کاک حەمەنووڕی ئەوەندەیان باسی قارەمانتیی و نازیەتییان بۆ کردبووم، وەکو یەکتەر بناسین وابوو. کاتینکیش گیرا ئەوەندە بۆی بەداخوون منیش لەگەڵیاندا خەم دەخوارد.

کە چوونە هۆلەکو دابەشبووین، یەکمەم کورد هات بۆلام (کەمال دۆلەدموویی) بوو. ئەگەڵ کەمالدا لە سالی (٧٤)وهو ئە شۆرشێ ئەیلوولدا یەکمان دەناسی، نەوکاتە من لە نارچەمی قەرەداغ بووم، ئەویش لە هێزی خەبات پێشمەرگە بوو. دیارە یەکسەر یەکمان نەناسیوه. لەبەر ئەوهی هەردوو کمان رەنگ هەڵپەریوی ئەمن بووین. کە هات بۆلام و خۆی پێتاساند و منیش خۆم پێتاساند هەردوو کمان باوەشمان بە یەکدا کرد. تینگەشتم نەو ئەگەڵ برادرینکی دیکەیدا کە ناوی (فەتاحەسوور) بوو لەسەر نیلامیی دەستگیرکراون، بەو تۆمەتە تاوانبارن و چاوەڕوانی مەحکەمەیی سەورەیان دەکرد. دواي ئەوهی کە زانی من لەسەر (یەکیتهی) گیراوم. وتی: پێشمەرگەیه‌کی یەکیتهی لێزیدە. لە دەستەکانی پێشمەرگەیی گەرمیانە، بە پیلانینک گیراوه ئیستا حوکمی لەسێدارەدانی بەسەردا دراوه. وتم ناوی چییه؟ وتی: ناوی (سەید محەمەد)ە، کە ناویم بیست زۆرم پینخۆشبوو کە لێزیدو هیشتا ماوه یەکسەر چووم بۆلای، خۆم پێتاساند کە من بەهۆی کاک حەمەڕەشیدو کاک حەمەنووڕییهوه تۆ دەناسم و ئاگاداری گرتنەکەشتم. سەید محەمەدی چی؟ پیاوینکی بالابەرزێ سیل گەورەو بەهەییەت دەست و پەنجەکانی گەورەو تروکی قژ: سەری رەش و پرو جوان. کە ناوی ئەو درو برادرەم هیتا یەکسەر باوهشی پێداکردم، وتی: تۆ ناوت چییهو چۆن نەو هاورێیانەم دەناسیت؟ وتم: (شیخ محەمەد)م و بەهۆی ئەم رێبازەو نزیکیی یەکترو زۆر هاورێیی یەکین. وتی: هاتەوه یادم زۆرجار باسی تۆیان دەکردو ناویان دەهیتايت. لەو یەکتەر بینەوه زۆر

له يهك نزيكبووینهوه، به دورو دريژي باسي پيلانی گرتنه که ی بۆ کردم، که چۆن به درۆ سویتند خواردنی نهو جاسوسه که پیتان دهوت (همه می عیسا) که وتووته داوه که وه به بیهوشی گه یاندوو یانه ته ده زگای نه من. وتی: نه ی ئیوه کیتن و بۆ بهم زۆریه گیراون؟ باسی رینکخراوی سلیمانی و براده رانم بۆ کرد که ناوی (هاوړی جه بار)م هیتا سله مییه وه وتی: نهو پیاو هه گیراوه؟ وتی: من که به بی هوشی گرتیانم و کاتیک هوشم هاته وه له ژووریکي بی په نجه رده ا بووم. نهو کاته تینگه ی شتم که نهو میوانداریه ی نهو خائینه بۆ قهستی سهرم بووه و پیلانه که شی سهرکه وتو بوو. وتی: من نه وه چهند مانگه هه رچی مرۆف پتی ناخوشیت له گه لیاندا کردوم و له (مه حکمه می سه وه) به هوکمی ئیعدام هوکمدراوم، چاره وانی ئیعدام ده کم. نهو نهو بیتاک بوو، که قسه ی ده کردو هه لسوکه وتی له گه لیاندا ده کرد، وات ده زانی چاره وانی به ربوون ده کات. بیری له مردن و سیداره و ژن و مندال و که سوکار نه ده کرده وه. ته نها بیری له وه ده کرده وه ده یوت تۆ بلیت رۆژیک بیت بتوانیت خائین و ناپاکانی گه له که مان له لایه ن شوړش و میلله ته وه دادگایی بکرتن و به سزای خیانه تیان بگهن؟ سیمو قسه و هه لسوکه وتی زۆر له (کاک همه ره حیم حه سه ن) ده چوو، ته نانه ت قسه کردن و بیتاکیشی له زۆر رووه وه چوو بووه وه سهر نهو و له زۆر خه سله تیاندا له یهک ده چوون. وتم: به راستی به بینیت و ناسیت له نزیکه وه ئیجگار دلخوش بووم، به لām به و هه واله ی که هوکمی ئیعدام دراویت، زۆر نیگه رانم، نهو رۆژانه وه کو بزانه زۆریه ی هاوړیان، لینی نزیکبوونه وه له گه لیدا قسه یان کرد، به تاییه تی (هاوړی جه بار) که به یه که وه قسه ی زۆریان کردو چیژکی که وتنه داوی به دورو دريژي بۆ نهویش باسکردبوو، کاک جه باریش هه موو هه وه لکانی خویانی بۆ سوړاخی نهو بۆ باسکردبوو. له ماوه ی نهو دوو سی رۆژده ا زۆر نهیتی و شتی شاووه ی بۆ باسکردم. نهویش به گرتنی ئیمه ئیجگار دلگران بوو، ده یوت: رینکخستنی نهیتی ناو شاره کانمان نه نفالکراوه، نهو یهک دوو رۆژو شه وه به به رده وامی و زۆرجار له راره وه که دا، به یه که وه پیاسه مان ده کرد، زۆر باسی ژیا نی پیتشمه رگایه تی بۆ کردم.

(١٩٩٠/١٠/١٦) و هوکمدانمان

به یانسی رژۆی ١٩٩٠/١٠/١٦، یه که یه که ناریان خویتدینه وه له بهر ده رگای نهۆمی یه که، دوو دوو که له بچه یان ده کردینه وه ده ست و سواری نۆتۆمبیله کانیاں کردین و به ناو به غدادا به ره و مه حکمه دی سه وه رفاندیانین، له بهرده می مه حکمه دایانه زاندين و که له بچه کانیاں له ده ست کردینه وه بردیانینه ژیرزه مینه بۆگه نه که. به ناو هۆلی ژیرزه مینه کهو سه کورسییه داره کانیدا دوو دوو و سی سی بلاوه مان لیکرد، له گه ل یه کدا له چاره نووسی خۆمان ده کۆلییه وه، زیاتر له سی بۆ چوار سه عات به بی لیتپرسیینه وه له ژیرزه مینه دا مایینه وه ده و روبه ری کاترمیز دووی نیوهرۆ نه فسه ره که ی هۆلی دادگا ده رگای رووی ژیرزه مینه که ی کرده وه.

یه که م وه جبه ی ناوی خویتدینه وه، که نه م هاورپێانه بوون: (جهباری حاجی ره شید، مامۆستا نه حمه دی سه ناعه، حمه ره حیم حه سن، وه ستا به کری دارتاش، عه تایی حاجی نه حمه د)... به ریزو یه که به دوائ یه کدا سه رکه وتن و له وه ده رگایه ی که چوونه هۆلی مه حکمه مه وه، نه گه رانه وه، به دواياندا نه فسه ره که ناری نيمه شی به ریزو یه که به دوائ یه کدا خویتدیه وه، یه که یه کهو به دوائ یه کدا سه رکه وتن و چوینه هۆلی دادگا، که هه ره هه موومان ریزکرانین له قه فزه که ی مه حکمه مه دا، بی پرسیارو لیتپرسیینه وه زۆر به په له بریاری هوکمان بۆ خویتدینه وه، که چوینه ژووره وه هه ره هه موومان یه که یه که چاومان بۆ نه و پیتج هاورپێنه مان ده گیرا، سه یرمان کرد له هۆلی مه حکمه نه مابوون، دیاربوو بریاری هوکمان بۆ خویتدیرابوو وه له ده رگایه کی دیکه وه کرابوونه ده وه، نيمه ش وه کو وتم: به بی پرسیارو لیتپرسیینه وه زۆر به په له بریاری مه حکمه مه یان بۆ خویتدینه وه، که من و سیانزه هاورپێمان به هوکمی موته به دوو به موساده ره کردنی نه موالی مه نقووله وه غه یره مه نقووله وه (٩) هاورپێشان به هوکمی ده سال و موساده ره کردنی نه موالی مه نقووله وه غه یره مه نقووله وه نیفراجکردنی دوو هاورپێمان، که (مامۆستا جهمال عه زیزو کامه رانی مه لا عه زیز) بوون، خویتدیه وه.

له گه ل ته و ابووینی خویتدینه وه ی بریاره که، یه که سه ر بانگی چوونه ده وه و چۆلکردنی مه حکمه مه یان لیکردین، به هه مان ده رگاار قادر مه ی لیه ی سه رکه وتن، چوینه وه ژیرزه مینه که، دوائ ماوه یه که هه ره لهو شریته که وتنه بانگکردنمان و له هه ریه کینکمان نه و زانیاریانه ی ده یانو یست لیان وه رگرتین، نیمزاو په نه جه مۆریان پسی ده کردین. نه و پیتج هاورپێنه مان نه هیزانه ژیرزه مینه که وه له گه ل نيمه بۆ وه رگرتنی زانیاری و نیمزاو په نه جه مۆر، نه م کاری وه رگرتنی زانیاری و نیمزاو په نه جه مۆره نزیکه ی سی سه عاتی خایاند.

نيمه له داخی نه و پیتج هاورپێنه مان، که له نيمه جیاکرانه وه هوکمی ناوه وایان به سه ردا دان، هه ره مه سوو دلته نگ و خه م بار ده جوولاین، هوکمی خۆمان بی چووبوو وه، به گشتی وه کو خۆل و دۆ به سه رماندا کرابیت و ابوو. به و خه م و خه فته وه به ریز بردیانینه وه ده وه.

که سهرنجمان دا هر پیتج هاوړیکه مان نه همدان نژدېکمه پچوکه کډی که پینی هاتېوون سوار کړاون. نیمه شیان سواری پسه که کرده وەر (ماموستا جه مال و کاموران) خواخاږیزیان لهو پیتج هاوړینه و نیمه کرد، به قولپی گریانوه به جینان هینشتین و نژادکران. نیمه شرفاندیانین بډ (به نډیخانه ی نه بوغریب، به شکی نه حکامه قورسه کان) یت. چاوه روانی نه و بووین بمانېن بډ (نه حکام خاصه)، که تابهت بوو به زیندانیه سیاسیکان، به لام بډ نه و ی سزایه کی دیکه مان بدن، بریاری نه و هوش درابوو که نه نیردرینه نه حکام خاصه، به لکو وه کو عقوبه یه کی دیکه نیردرینه (نه حکام سدیله)، که جینگای دزو پیار کړو به دره وشت و تاوانباری جوړاو جوړی کومه لایه تی بوون، به دره بوون له بیروباوهری سیاسیی له راستیدا بډ نیمه نیجگار قورس و ناهه موارو ناجوړ بوو.

که گه یشتینه نه بوغریب هر هه مومانیان دابه زاندر نه و پیتج برادر. شیان دابه زانده به که له بچه کراویسی، که چوینه ناو به نډیخانه کډه. نه و پیتج هاوړینه یان له نیمه جیا کرده و ختیاننه ژووریکه و نه نیمه بهرینو یه که به دوا ی یه کدا دایه پیش. له راسته ی که بهرین و به بهر ده می ژووری پیتجی هاوړیکه ماندا ده و یشتین یه که یه که سلارمان لیده کردن و به قولپی گریانوه دواخواخاږیزیمان لیده کردن و به دوا ی نیمه دا (ماموستا نه حمده صالح) هه لی بډ ریکه و تېوو ریگیان دابوو چووبووه ژووره که یان و له گدل یه که یه که یاندا قسه ی کردبوو و وهستی هه ریه که یانی به ده می و هر گرتېرو. له میثیکیدا توهان کردبوون.

دهييت پهروښي و هډولي دلسوزان له پير نه کړيټ

که ده ستگير کړام، یرم له وه ده کړدوه، ده ييت کي پهروښي خوم و منډاله کانم ييت؟ کي به ده نگیانده بهيت و لایان ليکاته وه؟ ده ييت کي بو نازاد بوونم ناچار ييت له دهرگای ددستروښتوواني حکومته بدات؟ ده ييت کي داخم بو بخوات و به گرته کدم شپزه و نيگه ران ييت؟ ده ييت کيش پتي خوش ييت و دست به سر دليدا ييت، که که وتو مده داوه که وه نه پيش چاويان نه ماوم؟

باسی نه وانه ناکم، که به دل پتيان خوشبو و گراوم، به لام به جتي خوی دوزانم، لم هولي نه مني سلیمانیه وه، باسی نه و هاري و کس و خزم و دلسوزانه بکدم که له نه جامی هولي دلسوزانه يان گوزاني کي گوره به سر باری ددرونيما هات و بارون خي ژيانسي له ناو نه مني سلیمانیدا گوزي.

هاوري و خزم و کهسه دلسوزه کانم و هر کي بزاتم نه مانده بوون:

۱. کاک حمه ره شیدی حاجی شريفی باريکدی، شاره زووری.
۲. کاک حمه نووری حاجی نه حمدهی سوزبلاخی، گرمیانی.
۳. کاک سر حمدهی خليفه یونی دسکه ره یی.
۴. کاک نیراهیمی عدلی رزای خانه قینی.
۵. کاک داود سلیمان که مال (مهلا داودی) خانه قینی.
۶. کاک حاجی شیخ نیراهیمی شیخ حمدهی قادر که رومی به رزنجی.
۷. کاک حاجی شیخ عوسمانی شیخ عهبدولکدریمی سوله یی برام.
۸. محیدینی شیخ عهبدولکدریمی سوله یی برام.
۹. ماموستا سامانی شیخ سالحي خزم و خوشه ویستم.
۱۰. کاک هیوای شیخ مستفای کزیک.
۱۱. ماموستا سهلامی مهلا غه فروری بارویی، مهنسی.
۱۲. خاتو نیگاری حاجی نیراهیمی قادر که روم.
۱۳. کاک عوسمانی حمه نه مین عه ربه تی (عرسان سر سپی نانهوا).
۱۴. کاک له تیفی شیخ عهبدولکدریمی برام.
۱۵. خاتو نه میره ی خیرانی کاک داود.

نه و به ریزانه ی سهر وه له پيش گرتمدا هدیانه خزم و هه شیان هاوریی ناسایی رژیانی ژیانم و هه شیان هاوریی هه لگری یدک بیرو باوه ربوون.

نه و خاوه ریزانه له گدل ده ستگير کړدنی مندا هه ریه که یان به شینو یدک له شینو هکان هوليان بو نازاد بوون و سوو کړدنی باری گرانی من له ریکای خویندوه دابو، که ناکړيټ و ناييت باسیان نه که م و نه و هډولانه یان له پيش چاو نه گيريت و پتي ندانم.

- (کاک حەمەرەشیدو کاک حەمەنووړی، بهنده) سۍ هاورپۍ گیانسی به گیانی یه بووین. زۆربه ی کاته خوش و ناخوشه کانمان به یه کهوه به سەر دهبرد. رازو نیازمان لای یه کتر ده درکاند. بۍ په دهو بۍ شاردنه وه له سەر رووداو و پیتشهاته هه نو که یی، ئاینده کان، گۆزانکاریه سیاسی، کۆمه لایه تی، پیتشمه رگایه تی، رووناکییری، نه ده بیی و میژوویه کان قسه مان ده کرد. زۆری شه وانی هه ینی له مالی یه کینکمان کۆ ده بوینه وه، زۆر سه یران و سه یردانمان به یه که وه ده کرد، سه یردانی دینکان و براده رانی پیتشمه رگه مان ده کرد. سه رنج و بۆچوونمان له گه ل یه کدا ئالوگۆر ده کرد. گه لیک شهو جگه له خۆمان له گه ل چهند براده یری دیکه دا شه وانمان به یه که وه به سەر دهبرد، زۆرجار له گه ل کاک سه رجه دا ده بوینه چوارقۆلی و سه یرانمان له گه ل (ئه حه مه کولکنی) دا ده کرد، دانیشتمان له گه ل (عوسمان حه مه نه مینی عه ربه تی) دا ده کرد. سه یر له وه دابوو هه رسیکمان له سنووری یه (رینکخراوی حزبی)، که (رینکخراوی پیره مه گروونی کۆمه له ی ره نجده رانی کورده ستانی «ی.ن.ک» بوو. له یه ک ریتبازی سیاسی کۆبوو بوینه وه خه باتمان ده کرد، هه ریه که شمان به پیتی کارو خه باتی نه و رۆژگاره نه رک و کارو به رپرسیاریتیمان له نه ستۆدا بوو. که سیشمان رۆژیک له رۆژان له نه رک و کاری یه کترمان نه ده پرسی. ته نانه ت نه و رۆژی که بۆ ئیواره که ی ده ستگیر کرام، (کاک حەمەرەشیدو کاک حەمەنووړی) له بازار ی نه قیب هاتن بۆلام و پیتان راگه یاندم که بۆ به یانی شه وه که ی ده چین بۆ عه ربه ت میوانی (عوسمان سه رسی) ده بین. ئیمه نه وه نه ده له رووی خیترا نییه وه تینکه لاوی یه کتر بووین، خیترا نه کانه مان (سه یری، عه ینه، زه ینه ب) و کچ و کوری هه رسیکمان وه کو ئیمه خۆشه ویستی له نیوانماندا په یدا بوو بسوو. ریتی یه کتریان لا بوو. که ده چوینه مالی یه کتر سه ربه ست و نازادانه له ناو ماله کانماندا هه لسو که وتمان ده کرد. نه م دوو هاورپۍ دلسۆزه به گرتنی من زۆر ناره حه ت و شپه رزه بوو بوون، له پیتناوی فریا که وتمن سه ریان به کۆشی چه ندین که سدا کرد بوو، به به رده و امیش ده ستیان به منداله کانم و کیتشه کانیانه وه بوو بوو.

- (کاک سه رجه دا) له کۆنه وه هاورپۍ یه کتر خۆشه ویستی یه کترین. خۆی و کوری و خیترا نه کانی به وه به یری ریتره وه سه یری من ده کن ریتیم لیده گرن. منیش جگه له کاک سه رجه دا که ریتو خۆشه ویستییه کی تایبه ت له نیوانماندا یه. یه که یه که ی کوره کانیم وه کو کوره کانی خۆم خۆشه ویت و ریتی زۆرم بۆ (خاتوو عه ینه و خاتوو شه فیه) هه یه، که دایکی منداله کانی. (کاک سه رجه دا) له و رۆژو رۆژگاره ی که رۆژم دینکانی دا ده گرت، دسکه رهش یه کینک بوو له و دینانه که دا گیراو رووخیترا، به به رده وامی بۆ هه موو شتیک پرسی پیته کردین و به ناگاداری ئیمه چوو ده ره وه، بوو به پیتشمه رگه (تیپی خه نجه را) یان له سنووری مه لبه ندی یه ک له

۱- کاک حەمەرەشید له ۲۰۰۱/۱۰/۱۹، به هۆی نه خۆشیی و مستانی گورچيله وه شه هید بوو.

- کاک حەمەنووړی له ۲۰۰۵/۴/۸ له خۆره لاتی گوندی سه وزیلاخی قه زای خانده قی له رووداوینکی ناخوشدا شه هید بوو.

قەرەداغ بۆكردە، ئەو ماۋەيەيى كە لە ناۋچەيى قەرەداغ بوو. لە گەل كاك ھەمەرەشىدو كاك ھەمەنورى و حاجى عەبدوللايى ھەمەعەلى) سەردانمان كەردن و چەند شەو و رۆژ لاين مائىنە، دواي ئەنفاليش كە كاك سەرحەد گەرپايەو لە بىنئى خوتىندنگايە كدا لە عەرەبەت دادەنىشت، بەردەوام سەردانمان دەكرد، بە كوردى ھەردەم بەخەم و لە خەمى يەكتەدابووين. ئەويش بەھەمان شىئە شىپرەي مەن بووبوو، لە گەل كاك ھەمەرەشىدو كاك ھەمەنورى و كاك برايمدا بە بەردەوامى لە ھەولدا بووبوون.

-(كاك ئىبراھىم عەلى رەزا). لەدواي ھەشتاكانەو بەھۆي (كاك ھەمەرەشىدو كاك ھەمەنورى) يەو يەكتەمانناسى، خەلكى خانەقەنە بوو. دواي ھەرسى شۆرش لە سالى ۱۹۷۵-دا، لەبەرئەو كادىرىكى سىياسىي ئەو سەردەمەي شۆرش بوو. پارودۇخى خانەقەن لە روى سىياسىيەو لەبار نەبوو، تا تىتدا دانىشەو، بۆيە بەمالەو لە گەل براو ناموزاكاني و خەزم و ھارپىتكانى چووبوونە بەغداو لە گەرەكى (شەعبى بەغدا) نىشتەجىبووبوون. ھەر ئەوندەي كە مەجبار ناسىم، پاش ماۋەيەكى كەم بووينە ھارپى و خۆشەويستى يەكتە. بە بەردەوامى سەردانى يەكتەمان دەكرد، زۆربەي جارەكان كە دەچووينە بەغدا لە مالىان دەمائىنە، ئەوانىش كە دەھاتن بۆ سلىتمانى لە مالى ئىمەو كاك ھەمەرەشىدو كاك ھەمەنورى و كاكە سەرحەد دەمانەو. بەتايىبەتى لەو سالى كە (كاك ھەمەرەشىد) دووچارى نەخۆشىي گورچىلە بوو، لە (نەخۆشخانەي خەيال) لە بەغدا نەشتەرگەري چاندنى گورچىلەپان بۆكرد. ئەو رۆژانەي كە لە بەغدا دەمائىنە، شەو دەچووينەو مالىان، مالى كەيان وەكو مالى خۇمان وابوو، بەراستىي زۆر برايانەو دلسۆزانە يارمەتيدەرمان بوو، لەو كاتى نەخۆشىيەي (كاك ھەمەرەشىد) ئەوئەي ئەو و ئەو برادەرەو خەمانەي دەيانكرد. مەگەر ھەر براى باش ئەو بۆ براى بكات. مەن ھەرگىز ھەرگىز ئەو شەو و رۆژو كاتانەم بىرناچىتەو، خۆزگا مرۆڤ لە ژياندا لە كاتى ھارپىتەتيدا وەكو ئەو برادەرەو لە گەل ھارپىتەتيدان ھەلسو كەوتيان بگرەيە، ئىمە لەو سالاڤەدا دەيان شەو و رۆژمان لە بەغداو سلىتمانى و شارەزورور خانەقەن بەيەكەو بەخۆشىي بەسەربردبوو، لە گرتەكەمدا بەرپەري پەرۆشىي و دلسۆزىيەو ھەمەلايەنە ھەولنى دابوو بۆئەوئەي (بارم) لە زىندان سووك بكات.

-(كاك داود) لە گەل كاك برايمدا ھەر بەھۆي ئەو ھارپىتەنەو ئەويشم ناسى كە لەپىتەو باسەم كەردوون. (كاك داود) بەراستىي پياۋىكى كراو و قسەخۆش و ھەردەم دەم بەپىتەكەنەو دلسۆزە بۆ ھارپى. لە ھەر چوونىتەكماندا بۆ بەغدا، لە ھەرھاتىنكىيان بۆ سلىتمانى لە گەل كاك برايم و ئەو برادەرەو دىكەدا بەيەكەو كاتمان بەسەر دەبرد. نمونەي ھارپىي دلسۆزو پاك و چاكە، كە بەبى ھىچ بەرژەندىيەك ھەزى بە ھارپىتەتيمانە، بەھەمان شىئەي كاك برايم لە كاتى نەشتەرگەري (كاك ھەمەرەشىد) بەرپەري پەرۆشىي و دلسۆزىيەو مامەلەي دەكردو بەخەمەو بوو. ديارە لە گەل ئەم دوو ھارپىتەم لە بەغداو بە ھۆيانەو ئەم بەرپەتەنەش ناسى و ئەوانىش بوونە ھارپىي خۆشەويستەم و تىكەلاوي يەكتەبووين، دۆستايەتى و خۆشەويستى

له نینوانماندا زۆر گهرم بوو، (كاك ئیبراهیم عه‌لی و یگ و كاك مسته‌فا موسا كۆزاد، فارس نه‌حمه‌ نه‌كهر، فازل شامیرزا، نه‌حمه‌ محمه‌مه‌د، (ئیسماعیل و حسین) براكانی كاك برایم عه‌لی ره‌زا)و خومه‌كانیان له‌ به‌غدا بووبوونه‌ جینگای متمانه‌و خوشه‌ویستیمان و (كاك مه‌جید ئیبراهیم) ناسراو به‌ (مه‌جید مه‌شرووته) (ئه‌بو مه‌دی) دانیشته‌كانمان پی گهرم ده‌کرد. به‌و قسانه‌ی که ده‌یکردو له‌ سه‌یرکردنێکی كاك برایمدا یه‌كسه‌ر ده‌گه‌رایه‌وه‌و قسه‌که‌ی به‌ باریکی دیکه‌دا ده‌گۆری. دیاره‌ (كاك داود، كاك برایم، كاك مسته‌فاو كاك مه‌جید) له‌ شۆرشێ نه‌یلوولدا پیشمه‌رگه‌ بووبوون و هه‌ریه‌که‌یان له‌ بواریکی شۆرشدا خه‌باتیان کردبوو له‌یه‌كدانه‌ده‌بران و له‌ ته‌گیبو رای یه‌کدا بوون.

زۆرجار له‌ دانیشته‌كانماندا (ئه‌بو مه‌دی و كاكه‌ولامان) به‌رامبه‌ری یه‌ك داده‌ناو به‌ هه‌ردووکیان به‌ قه‌ره‌بالغیان که‌ش و هه‌وایه‌کی خوشیان دروست ده‌کردو ده‌بوونه‌ هۆی پینکه‌نن و به‌سه‌ربردنی کاته‌که‌مان. كاك داودیش له‌ گرتنی مندا باری خه‌می هه‌لگرتبوو. هه‌ولی خۆی دا‌بوو.

- (حاجی شیخ ئیبراهیمی قادرکه‌ره‌م)^(١) پیاویکی رووناکیبوو نه‌ده‌بدۆست و زمانزان و ده‌رچووی په‌یمانگای نه‌ندازیاری بوو. شاره‌زاییه‌کی باشی له‌ زمانه‌کانی (کوردی و عه‌ره‌بی و فارسی) دا هه‌بوو. به‌رده‌وام ده‌یخویتیده‌وه‌، شیخی ئیرشادبوو، له‌سه‌ر ته‌کیه‌ی (شیخ حه‌سه‌نی قه‌ره‌جینارا) جێشین بوو، خه‌لیفه‌و ده‌ویش و موریدی زۆری له‌ کوردستان و عیراقد هه‌بوو. پیاویکی نایینی و کومه‌لایه‌تی به‌توانابوو. که‌سایه‌تییه‌کی ناودارو دیارو به‌ناویانگ بوو. ریزی له‌ خه‌لک ده‌گرت و خه‌لیکش خوشیان ده‌ویست و ریزیان لینه‌گرت، ته‌کیه‌که‌ی به‌ به‌رده‌وامی له‌ موریدا جمه‌ی ده‌هات به‌هۆی ته‌کیه‌و ته‌ریقه‌ته‌که‌یه‌وه‌، که‌ ته‌ریقه‌تی قادری بوو. سه‌رانی حکومه‌ت لینی نزیک ده‌بوونه‌وه‌ دیانویست سوود له‌ که‌سیتی وه‌ریگرن. بنه‌ماله‌ی شیخانی قادرکه‌ره‌م له‌ سه‌رده‌می باپیرانمانه‌وه‌ له‌ سه‌رده‌می باپیری حاجی شیخ ئیبراهیمه‌وه‌ به‌حوکمی خزمایه‌تی و شینخایه‌تی و خاوه‌ن ته‌کیه‌تی زۆر له‌ یه‌که‌وه‌ نزیکبووین و په‌یوه‌ندییه‌کی تووندو به‌رده‌وام له‌ نینوانماندا هه‌بوو. نه‌و په‌یوه‌ندییه‌ درێژه‌ی بۆ سه‌رده‌می (حاجی شیخ و کاکه‌م حاجی شیخ عوسمان) کیشابوو. هه‌ر جارێک به‌هاتایه‌ته‌ سلیمانی له‌ مالی کاکه‌م میوان ده‌بوو، یان سه‌ردانی کاکه‌م و مالمانی ده‌کرد. په‌یوه‌ندییه‌کی رێزو خوشه‌ویستی له‌ نیوان من و نه‌ودا هه‌بوو، له‌ زۆر ده‌میکه‌وه‌ حسابی تایبه‌تی بۆ ده‌کردم، مه‌شۆره‌تی پێده‌که‌ردم، گوێی بۆ راوبۆچوونه‌کانم ده‌گرت، هه‌ر راوبۆچوونیکیشی هه‌بوایه‌ به‌راشکاوێی به‌ی سه‌له‌مینه‌وه‌ بۆی باس ده‌کردم. من به‌په‌ره‌وشه‌وه‌ گویم بۆ ده‌گرت و حیسابم بۆ راوبۆچوونه‌کانی ده‌کردو به‌هه‌ند وه‌رم ده‌گرتن، له‌ناخه‌وه‌ زۆر دڤۆزی خا‌ک و گه‌له‌که‌ی بوو، هه‌زی به‌ سه‌رکه‌وتنی شۆرش و بزوتنه‌وه‌ی گه‌له‌که‌ی ده‌کرد. زۆر پیشنیازی دۆستانه‌ی ده‌کردو هه‌زی ده‌کرد نه‌و پیشنیازانه‌ بگه‌نه‌ شۆرش و سه‌رگرده‌یه‌تی. هه‌ستم ده‌کرد به‌راده‌یه‌کی زۆر خوشی ده‌ویم و هه‌ز به‌ به‌خته‌وه‌ریم ده‌کات.

١- له ٢٠٠٥/١٠/٢٤ له که‌رکوک کۆچی دوایی کرده‌وه‌.

(عزیزت دووری) جیڭری سەرۆك كۆمار خۆی به دهرویشی حاجی شیخ دهزانی، سالانه سەردانی دەکردو له تەکیە دەمایهوه. حاجی شیخیش سەردانی دەکردو په یوه‌ندی شیخ و دهرویشیان گه‌یشتبووه راده‌یهك، كه تینكه‌لاوی خیزانیان په‌یداكردبوو. به‌هۆی نزیکییانه‌وه زۆر کاری خەلك و هاو‌لاتییانی پی‌جیبه‌جی‌ده‌كردو خزمەتی پی‌ده‌كرد، هاتو‌چۆی مالی په‌كتریان ده‌كرد. خیزان و مندالی حاجی شیخ ده‌چوون بۆ مالیان و خیزان و مندالی عزیزت دووریش ده‌هاتن بۆ مالیان. حاجی شیخ و منداله‌كانی به (ئه‌بو ئه‌حمەد) ناویان ده‌برد.

دوای هه‌ره‌سی شۆرش له‌ سالی (١٩٧٥) دا من ره‌وانه‌ی پارێزگای واست کرام و له‌ قه‌زای حە‌ی بوومه‌ مامۆستا، پیتج سال بوو له‌و قه‌زایه‌ بووم. هه‌موو سال فورمی گواسته‌وه‌م پیتشكەش به‌ وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده‌ ده‌كردو داوای نه‌قلم ده‌كرد. كاتێك قائیمه‌ی نه‌قل ده‌رده‌چوو ناوی منی تیندا نه‌ده‌برو.

سالی (١٩٨٠) چوومه‌ وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده‌ بۆ نه‌وه‌ی بزائیم ناوم ده‌رجووه. كه‌ چوومه‌ به‌شی كارگێری و خۆبە‌تی، به‌پررسی به‌شه‌كه‌ پێیان ده‌وت (ئه‌بو نه‌غەم) له‌راستیدا ناویم له‌بیرنه‌ماوه. دانیشتیوو. پرسیارم لێكرد وتی: به‌داخه‌وه‌ ئه‌مسالیشر ناوتی تیندا نییه، ویستم بۆم، له‌گه‌لمدا هاته‌ ده‌ره‌وه‌و چوینه‌ په‌نایه‌كه‌وه. دلسۆزانه‌ پی‌وتم: مامۆستا حه‌زده‌كه‌م راستیه‌كه‌ هه‌یه‌ پیتی بلیم، به‌لام كه‌ پیت ده‌لیم هه‌رده‌بیته‌ خۆت بیزانیت لای كه‌س باسی نه‌كه‌یت، چونكه‌ ئه‌مه‌ی من پیتی ده‌لیم زۆر نه‌یتیه‌ گه‌ر بزائیت من پی‌م وتوویت، دوو‌چاری لێ‌پرسینه‌وه‌ سزادان ده‌بمه‌وه. وتی: تۆ له‌ (ئه‌منی كوت و به‌غداو ئه‌منی ناو په‌روه‌رده‌وه‌) راپۆرتت له‌سه‌ره‌و په‌پیتی ئه‌و راپۆرتانه‌ تۆ نه‌قل نایسته‌وه. ئه‌گینا به‌پیتی مه‌رجه‌كان دوو‌ساله‌ تۆ ده‌بوو نه‌قل بكرایته‌ته‌وه. جا بۆیه‌ ئه‌مه‌ت پێده‌لیم بچۆ لای خۆتانه‌وه‌ له‌ رینگای ئه‌نجومه‌نی ته‌شریعییه‌وه، یان كه‌سیكی قسه‌ رۆیشتوو، له‌ سه‌روو وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده‌وه‌ هه‌ولێك بده‌ بۆ نه‌قله‌كه‌ت. قسه‌كه‌م به‌ ئه‌مانه‌ته‌وه‌ لێ‌وه‌رگرت و گه‌رامه‌وه‌ بۆ سلێمانی، بریارم دا ئه‌گه‌ر نه‌قل نه‌بمه‌وه، بچم ماله‌كه‌م به‌یتمه‌وه، واز له‌ وه‌زیفه‌ به‌یتم، به‌ره‌و ژبانیکی دیکه‌ هه‌نگاو بنیم، كه‌ گه‌یشتمه‌ ماله‌وه‌ (زه‌ینه‌ب) هات به‌پیرمه‌وه‌و به‌ته‌مای ئه‌وه‌بوو، مژده‌ی گواسته‌وه‌ی بده‌می. كه‌ سه‌یری ره‌نگ و رووی كردم، تینگه‌یشت ئاسایی نیم، پرسی چیت كرد؟ وتم: هیچ نه‌قله‌كه‌م نه‌بووه. (كاكه‌م) هات بۆلام ئه‌ویش دوای به‌خێره‌اتنه‌وه‌ پرسیاری كردو وه‌لامی ئه‌ویشم دا‌یه‌وه. رێكه‌وت وابوو (كاك حاجی شیخ ئیبراهیم) له‌ سلێمانی بوو. كاكه‌م وتی: حاجی شیخ لێ‌زه‌یه‌و پرسیاری كردیت، حه‌ز ده‌كات بتینیت. به‌یانی له‌ مالی (كاك سدیق) ده‌عه‌وته‌و من و تۆش بانگ‌گراوین، كه‌ یه‌كمان بینی پرسیاری نه‌قله‌كه‌ی لێ‌كردم، وتم: راست ده‌وێت پێیان راگه‌یاندم كه‌ نه‌قل ناكړیمه‌وه. وتی: هۆی چیه‌؟ وتم: ئه‌وه‌ خۆیان ده‌یزانن. منیش بریارم داوه‌ بچمه‌وه‌ بۆ حە‌ی ئه‌گه‌ر ماله‌كه‌م بس‌ه‌اته‌وه، ده‌به‌یتمه‌وه، ئیتر ناچمه‌وه‌و واز له‌ ده‌وام ده‌هیتم و خه‌ریکی ئیشیکی دیکه‌ ده‌بم. یه‌كسه‌ر تینگه‌یشت كه‌ بریاری چیم داوه‌و به‌نیازی چیم. وه‌ره‌قه‌یه‌کی ده‌ره‌یتاو به‌ دوو‌ دیز داوا‌یه‌کی به‌ناوی منه‌وه‌

بۆ (سەید النائب عزیزەت دووری) نووسی و بۆم ئیمزا کرد. وتی: من ئەمیرۆ دەگەرپەتەوه بۆ کەرکوک بە یانی دەچم بۆ بەغداد بە نیازم (ئەبو ئەحمەد) بپیتم. ئەو پیاوھ دلسۆزە ئەو داواپەیی پیتشکەشی عزیزەت دووری کردبوو، یە کسەر بریارێ نەقلە کە ی دە کردبوو، بەو ھۆیەھ من نەقلی سلیمانی بوومەوھ نەچومە دەرەوھ بیمە پیتشمەرگە لە ۱۹۸۰/۸/۲۵ عەریزە کەم نووسی، ۱۹۸۰/۸/۲۶ فەرمانی گواستەوھ کەم دەرچوو بۆ گرتنە کەشم بەو پەری پەرۆشییەوھ ھەولیدابوو.

- (مامۆستا سامانی شیخ سەلح) لە گەڵ ئەوھ ی خزمی یە کین، لە ناوھندییە کە ی منی لیبوم، مامۆستای محازر بوو، مامۆستای سەرەتاییە، ئەو رۆژی گیرام نیوہۆ لە مالی ئەوان نانم خوارد. خزمینکی زۆر دلسۆزەو زۆرم خۆشدەوێت، ئەویش وەکو (بەھادین) ی برای سەیری من دەکات، باوکیان خۆشدەوێتی مامە سەیدگولم بوو، بە عسییە کان لە شەست و سێدا شەھیدیان کرد، ھاوکاریکی زۆر باشم بوو، لە خۆپێندنگاکە. زۆر بە دلسۆزیی کاری دەکرد. دەوری معاون مدیریکی دەبینی. ھاتوو چۆی مالی یە کمان دەکردو مندالە کانسان یە کتریان خۆش دەوێت.

مامۆستا سامان چوار بران، ھەرچواریان من و کاکەمیان لە جینگە ی باوکیان داناو. بۆ ھەموو بۆنە یە کیان دەبیت ئیمە بانگھێشت بکەن، بە گرتنی من شپرزو نیگەران بووبوو. - (براکانم) (کاکەم حاجی شیخ عوسمان) لە جینگە ی بارکمانە. زۆر دلسۆزمانە. خۆم و زەینەب و مندالە کانمی زۆر خۆشدەوێت، حیسابی تایبەتیم بۆ دەکات، لە ھەموو کاریکیدا مەشۆرەتم پێدەکات، گوئی بە قسەو شتی لاوھکیی نییە. باریە بە حەق باریە. منیش حیسابی باریەکی گەورەو خەمخۆرو دلسۆزی بۆ دەکەم، وام داناو کە لە شویتی بارکە، بە دەستگیرکردنی من تەواو شپرزو نیگەران بووبوو، لە رینگای ئەوانە ی دەنیاسین ھەولی زۆری دابوو، بە تایبەتی لە رینگای (حاجی شیخ ئیبراھیم و شیخ جەعفەری شیخ عەبدولکەریمی قادر کەرەم) ھوھ.

- محەیدین برای بچوو کمانە. چەرە سەری زۆری بە سەر ھاتوو، ئەمیش بە خێزانەوھ لە سالی ۱۹۷۶- دا رەوانە ی خوارووی عراق و ناسرپە کرا، دوا ی چەند سالیگ نەقلی سلیمانی بووھو، فەرمانبەری دائرە ی زراعیە، کە من نەقل بوومەوھ، دوو زەویمان ھەبوو، کە ئەویش حاجی شیخ برایم بۆی وەرگرتبووین، ھەردووکیانمان فرۆشت و دوو کانیگمان لە (قەپسەری نەقیب) پی کری بە شەراکەت، واتە بەرژەوھندیان تێگە لاو بوو. لە ناخوھ ئەوھندە دلسۆزە. ھەزینە دە کرد گەنەتایە ک بگرم. ژنە کانمان خوشکن دلسۆزی زەینەب و مندالە کانمە، بە دەستگیرکردنی من سەری دنیای لیھاتیبوو یە ک و ھەولی خۆی دابوو.

- (کاکە لەتیف) لە من گەورە ترە. کە دەستگیرکرام خەمی زۆری لیتخواردووم، ترسی ئەوھ ھەبوو لە ناوم پەرن، لە بەرئەوھ ی نەخوێندەوارەو زۆر سەر بە دەرەوھ نییە، وەکو کاکەم خەلکی ناناسی و خەلکیش نایانسن. ئەو کە سانە ی کاکەم دەیتوانی بچیت بۆ لایان، ئەم نەیان

دهگه‌یشتی، خەمی منی له میشتکی خۆیدا شو و روژ خواردبووه.

بۆیه وا به‌کورتی باسی ئه‌و به‌ڕێزانم کرد، چونکه ده‌مزانێ من که گێرام هه‌ر نه‌مانه‌و
چهند که‌سیکی دیکه له خەمی خۆم و منداڵدا ده‌بن، کاتیکی چوومه‌ هۆلی پیتج جگه له‌وه‌ی
چهند هاورێته‌کی خۆشه‌ویستم له هۆله‌که‌بوون به دیداریان شادبوومه‌وه‌ ژێانی هۆله‌که‌یش
له‌چار ژێانی (ژووری دوو)دا وه‌کو نێوانی ئاسمان و زه‌وی بسو. براده‌رانی ژووری چواریش
گوێزرانه‌وه‌ بۆ هه‌مان هۆل و هاورێتان (جه‌بارو نه‌حه‌مه‌دو کارزان)یش که له ژووری ته‌نیشتی
هۆله‌که‌وه‌ بوون به‌ ده‌رگایه‌کی جیاواز خرایه‌ سه‌ر هه‌مان هۆل و به دیداری یه‌ک شادبوینه‌وه‌.
بۆ وه‌رگرتنی نیوه‌ی مووچه‌که‌م، وه‌کاله‌تیک بۆ زه‌ینه‌ب کرابوو، وه‌کاله‌ته‌که‌یان هیتایه
دائیره‌ی نه‌من و بانگیانکردم و وه‌کاله‌ته‌که‌یان پێ ئیمزاکردم. زۆری پیتته‌چوو، بانگکرام بۆ
مواجهه‌هه‌و له‌ مواجهه‌که‌دا (زه‌ینه‌ب و ئازاد) هاتبوون، ئه‌م گۆرانکاریانه هه‌ره‌مه‌وێان
کاریگه‌ری راسته‌وخۆی له‌سه‌ر باری ده‌روونیم کرد.

وه‌ک (کاک ئیبراهیم عه‌لی ره‌زا) بۆی باسکردم، هه‌وله‌کانی ئه‌و و چهند هاورێته‌که
کاریگه‌ریان له‌ گۆزینی بریاری له‌ سێداره‌داندا بۆ موئه‌به‌د زۆر بووه‌ هاورێکانیش نه‌مانه
بسوون: (کاک حه‌مه‌ره‌شید، کاک حه‌مه‌نووری، کاک سه‌رحه‌د، کاک ئیبراهیم عه‌لی ره‌زا،
کاک داود سلێمان)، ئه‌وانیش له‌ رینگه‌ی ئه‌م که‌سانه‌وه‌ بووه: (حه‌مه‌د شامیه) خه‌زووری
حه‌سیتی برای کاک برایم، (حه‌یدهر عه‌بد عه‌لی) و (مسته‌فا زۆراب) و (عمر هشام تکریتی) و
له‌سه‌روویانه‌وه‌ (سه‌باح می‌زا) وه‌ کرابوو (ئه‌مه‌ری خێزانی کاک داود) له‌و هه‌ولانه‌دا پشکی
خۆی هه‌بووه‌ حاجی شیخ ئیبراهیمی قادرکه‌رم له‌ رینگای عی‌ززه‌ت دووری و به‌ هه‌ولی
(خاتوو نیگاری کچی حاجی ئیبراهیم). هه‌ولی ئه‌م به‌ڕێزانه‌ نابیت و نا‌کریت له‌پیش چاو
نه‌گیریت و پێی نه‌زانم. من خۆم به‌ قه‌رزاری یه‌که‌یه‌که‌یان ده‌زانم و خۆزگا تواناو ده‌سه‌لاتینکی
وام ده‌بوو، که‌م تا زۆر له‌ خه‌مه‌تیاندا بوومایه. (مامۆستا سامان) چۆن ده‌بیت له‌یاد بکریت،
له‌گه‌ل ئه‌و هه‌موو گوشارو چاودێریه‌ی له‌سه‌ر مال و خێزانم بووه. چاونه‌ترسانه‌ مانگانه
پیداویستی گه‌یاندووه‌ته‌ زه‌ینه‌ب و منداڵه‌کانم. یان چۆن ده‌بیت ئه‌و هه‌ستی دلسۆزی و
خه‌مایه‌تی و دۆستایه‌تییه‌ له‌یاد بکه‌م که (کاکه‌ هیوا‌ی شیخ مسته‌فای کۆیک) و (کاک
سه‌رحه‌دی خه‌لیفه‌ یونس) به‌فهرده‌ له‌و روژگاره‌ سه‌خته‌ی ژێانی کورده‌واریدا گه‌نمیان بۆ
زه‌ینه‌ب و منداڵه‌کانم ناردووه‌. یان چۆن ده‌بیت دلسۆزی و په‌روۆشی هاورێتانم (کاک
حه‌مه‌ره‌شیدو کاک حه‌مه‌نووری) پێی نه‌زانریت که‌ په‌رده‌وام و مانگانه‌ له‌و ئازووقه‌و خواردنه‌ی
وه‌ریانگرتووه‌، به‌شی منداڵه‌کان و به‌شی به‌ندیخانه‌شیان داده‌ناو بۆیان ناردووم، خه‌مخۆری
نه‌مانه هه‌ره‌مه‌وو هه‌لویتستی پیاوی جوامیرو به‌وه‌فان.

که‌ ئازادکرام (کاک ئیبراهیم عه‌لی ره‌زا) بۆی گێرامه‌وه‌. کاتیکی که‌ چووته‌ لای (خه‌له‌فی
به‌رپه‌به‌ری ئه‌ممنی سلێمانی) و باسی منی بۆ کردووه‌، پێی وتووئه‌وه‌ی تۆ باسی ده‌که‌یت
به‌رپه‌سه‌ له‌ (خه‌تی ریکه‌خستنی جه‌لال تاله‌بانی) و بریاره‌ له‌ سێداره‌ بدریت. مادام تۆ وا باسی

دهكەيت، ئەو كەسانەى تۆيان بۆ لاي من ناردووه، من تەنھا ئەو دەتوانم لە سەيدارەدانەكەى بۆيكەم بە (حوكمى مۆئەبەد)، ئەویش بەوې بۆ دادگای بنووسم (الكبر سنه، لكثرت عياله، لسمعت زينة) لەسەيدارە نەدریت، بە مۆئەبەد حوكم بدریت. خۆزگە زووتر بەهاتیتایەتە لام دەمتوانى ئیشى باشتى بۆ بكەم و یارمەتى زۆرى بەدم.

هەرەها (كاك داود) بۆى گێژامەو. كاتيك (مستەفا زۆراب) چووتە مالیان و لەبارەى منەو قسەیان لەگەڵدا كەردووه، ئەویش بەلێتى داوه كە لەرێگای خۆیەو هەولێ جیدی بدات، پیتشى وتوون بۆ ئەم هەولە دیاریی باشى دەوێت. (خاتوو ئەمیرەى خێزانێ كاك داود) پیتی وتوو، خەمى ئەوت نەبێت ئەگەر ئالتوونەكانم فرۆشتوو، ئەوې پیتىستیت و داوا بكریت، جیبەجیبى دەكەین، یەكسەر (مستەفاش) وتوویهتى مادام وایەو لەسەر كورد گیراوه جیم بۆ بكریت بۆى دەكەم.

كاك گێژایەو و تى: بۆ وەرگرتنى هەوالی تۆ چوومەو بۆ مالی (حاجى شیخ نیراهیم) شەو (نیگاری كچی) كە ناردبووى بۆ مالی عیززەت دوورى، گەرایەو. بەدزییەو بەچرە بە باوكی وتبوو پیتان راگەیانندوو، كە تۆ تەواو لە سەيدارە دەدریت. (حاجى شیخ) هاتەو سەر بەرمالەكەى و سەرنجم دا، وەكو مەنجهل دەكولیت و گیانی دەلەرزیت، لەگەڵ ئەو شدا دەستى بەرزەكاتەو دەپاریتەو، لێم پرسى (حاجى شیخ) بۆ وادەكەیت؟ هیچى خراب روویداو؟ چەند جار ئەم پرسیارەم لێكرد، وەلامى هەر نەدامەو، تا خۆم پیت و ت دیارە مەسەلەى محەمەدى براوە. وتى: بەلى، خەمى (كاكە حەمەیه) منیش وتم: (حاجى شیخ) براى من خوانەخواستە لەسەر دزیی و بەدروشتى و پیاوخرایی نەگیراوه. لەسەر مەسەلەیهك گیراوه خۆى باوهرى پیتی بووهو دیارە هەر ئەوەندەى تەمەن لە ژياندا بۆ نووسراوهو هەرچى لێبكریت بۆ ئێمە سەربەرزیه.

- كاك هیواى شیخ مستەفاى كۆيك. ئەم پیاو، ئەم خەمە دڵسۆزو خاوەن هەستە، كاتيك مین گیراوم ئەوەندە لە خەمى مندا بووه، تەنھا ئەوەندەى پێكراوه، لەو رۆژگارە سەختەى خەلكى كوردستاندا، توانیبوو (فەردەیهك گەنسم) بنیریت بۆ منداڵەكان، كە بۆ ئەو رۆژە لاكردنەوێهەكى ئیجگار زۆربوو.

- خاتوو نیگاری حاجى شیخ نیراهیمی قادركەرم. نیگار كچەگەوهرى حاجى شیخە. بەهۆى زیرەکییەو زۆربەى كارەكانى باوكى دەكرد، لەسەر راسپاردەى باوكى چەندجار سەردانى مالی (عیززەت دوورى) كەردبوو، بۆئەوې وابكات (ئەبو ئەحمەد) بە دەسلەلتى خۆى هەولێ سووككردنى حوكمەكەم بدات. لەدواجاردا كە چووبوو بۆلاى (ئەبو ئەحمەد) ئاگادارى كەردبوو، كە هیچ ناكړیت و من لەسەيدارە دەدریم، بەخەم و پەژارەیهكى زۆرەو گەرابوو و بو ئەو هەوالەى بە باوكى راگەیانندوو.

- كاك عوسمانى حەمەئەمینى عەربەتى، ناسراو بە (عوسمان سەرسپی و عوسمانى نانهوا)، كاك عوسمان ئەوكاتە هاوړیمان بوو، زۆر شەو لە مالی یەك یان لە نادى بەیهكەو

دادەنیشتىن، بەيىرو باۋەر سەر بە (حزبى شىوعى)بوو، بەلام ئىمە ھەرچوارمان، واتا (من) و كاك ھەمەرەشىدو كاك ھەمەنوورى و كاك عوسمان) بەبى گويدانە جياۋازىي بيروباۋەر لەگەل يەك ھەلسو كەوتمان دەکرد، كاك عوسمان پياۋىكى كاسب بوو، بۆ بژىۋىي ژيانى خۆي و مال و مندالى ھەموو جۆرە كارىكى دەکرد، پياۋىكى سەخى و دەستكراۋە بە تەبىعەت و قسەخۆش و نوكتەگىر ھەو زىرەك بوو، ئەوكاتەي من گىرابووم (وەكالەتى شەرىكەي ئەفرىقى) ھەبوو، بۆئەۋەي كەلوپەلى مالم مۇسادەرە نەكرىت، لەسەر ۋەسلى ۋەكالەتەكەي ئەو ئەشپاۋ كەلوپەلانەي ھەمببون لە مالمە، ھەرھەموۋى بەۋەسل كىردبوو بەناۋى (زەينەب) ھە، چونكە زانىبوۋيان ئەگەر بەناۋى خۆمەۋە نەبىت مۇسادەرە ناكىت، ئەمە لەلايەك، لەلايەكى دىكەۋە ۋەكو (كاكە ھەمەنوورى و كاك ھەمەرەشىد) بۆيان گىترامەۋە لەو دوو سالىي كە من گىرابووم، ئەو بە ئۆتۆمبىلەكەي لەگەلياندا چەند سەفەرى خانەقەين و بەغداۋ شۋىتى دىكەي كىردبوو، ۋەكو ئەوان شپىزەي من بووبوو.

-خاتو ئەمىرە نەرىمان خىترانسى كاك داۋد. ئەوكاتەي كاك مستەفا زۆراب چووبوۋە مالىيان، بۆئەۋەي كارىكم بۆ بكرىت، نامادە بووبوو كە ئالتونەكانى مىلى بۆ من بفرۆشىت، لەكاتىكىدا ۋەكو بىرم بىت ھەرھەموۋى من دووجار (ئەمىرەم) نەدىبوو، ئەۋىش مىنى نەدىبوو.

-مامۇستا سەلامى مەلاغەفوورى بارۆيى، كە بە مامۇستا (سەلام مەنمى) ناسراۋە. مامۇستا سەلام نووسەرۋو چىزۆكنوسە، پسپۆرە لە زمانى عەرەبىدا. لە كۆنەۋە ھاورپىي يەكىن و باۋكى لەگەل باۋكم و كاك عوسماندا زۆر نىزىكى يەك بوون و رىترىيان لاي يەك ھەبوۋە. سالانە دوو سى جار دەھاتە مالمان لە سۆلەو چەند رۆژىك دەمايەۋە، ئەو رۆژانەمان بەخۆشىي لەگەلدا بەسەردەبرد. مامۇستا سەلام لەكاتى خويىندى فەقىيەتى چەند ۋانەيەكى پى وتووم. پياۋىكى بەھەلوئىست و كوردپەرۋەرە. لە پۆلى يەكى ناۋەندىش سالىك ۋانەي عەرەبى لە ناۋەندىي جەمھورى پى وتووم.

كاتىك من گىرابووم. ئەوكاتە (بەھار و ئازاد) لە پۆلى شەشى نامادەيى بوون. مامۇستا سەلام نەترسانەو يىگويدانە چاۋدىرىي دەزگاكانى رۆژىم. ماۋىيەك رۆژانە چووبوو ۋانەي عەرەبى پى وتبون. بەلاي مەۋرە ئەو ھەلوئىست و لەخۆردوۋىي و پەرۆشىبوونە بۆخۆم و مندالەكانم، ھىچ كات لەيىر ناكىت.

وینہ کان

تهلاری خویتندهی مه‌لکه‌ندی سهره‌تایی (ناوه‌ندی زانستی ئیوارانی نه‌و‌کاته ده‌واسی تیدا ده‌کرد
له‌م خویتنده‌ی ده‌دستگیر کرام)

تهلاری به‌ندیخانه‌ی نه‌منه‌ سووره‌که

نەمەنە سوورەكە

كاتى بەستەنەوەى زىندانىيە كان، لە كاتى دەستگیر كەردنیاندا، لەسەر قادرمە كان

نەمەنە سوورەكە - ژووری ئىنفرا دیى

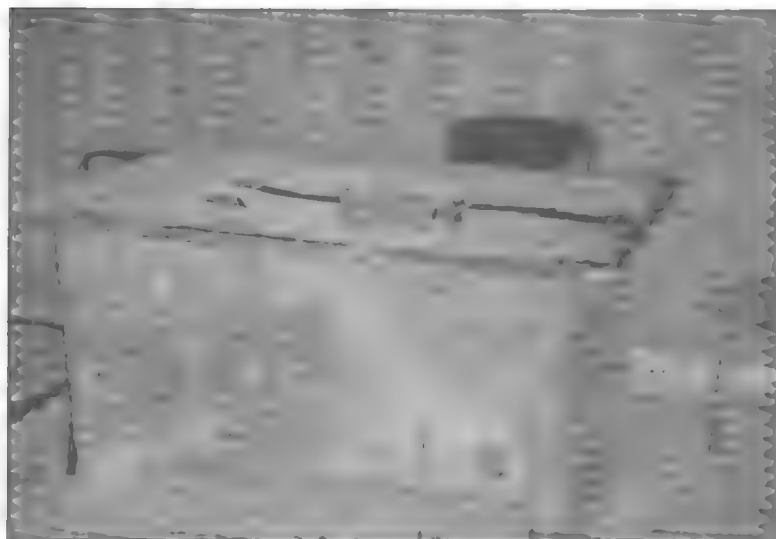
دانیوێ ئەمەنی سلێمانی - ئەمەنە سوورەکە
ژووری فەلاقەکردن

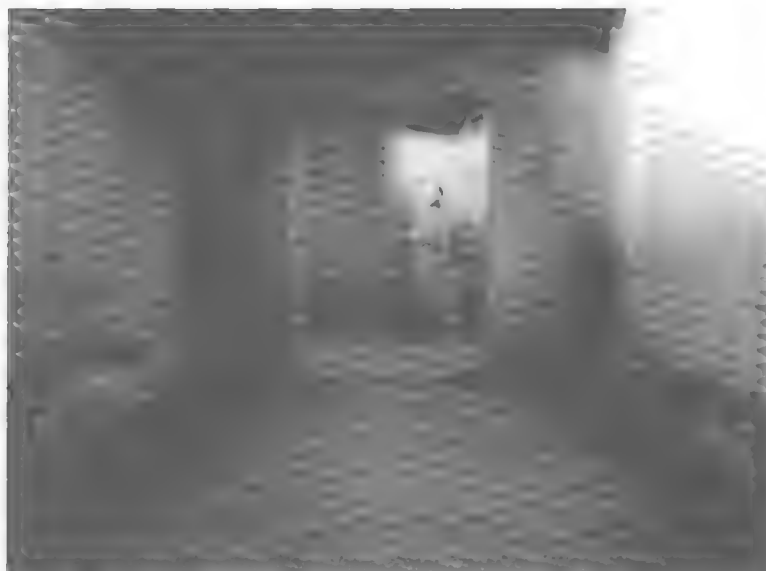
دانیوێ ئەمەنی سلێمانی - ئەمەنە سوورەکە
ژوورەکانی نینفرا دی

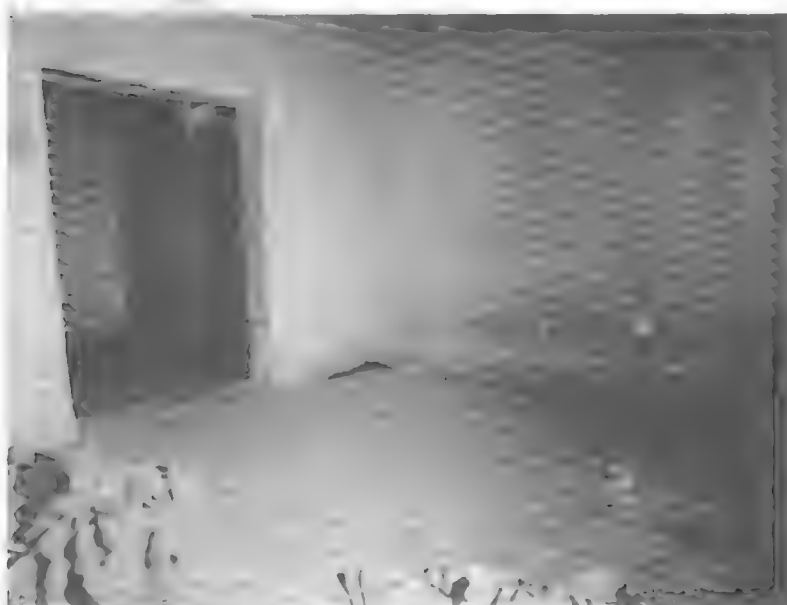
دائره‌ی نه‌منی سلیمانی - نه‌منه سوورده‌که
ژووری هه‌لواسین و نه‌شکه‌نجه‌دان

دائره‌ی نه‌منی سلیمانی - نه‌منه سوورده‌که
ژووری نه‌شکه‌نجه‌و هه‌لواسین و کاره‌با لیتدان

هۆلى سى

هۆلى بيتج

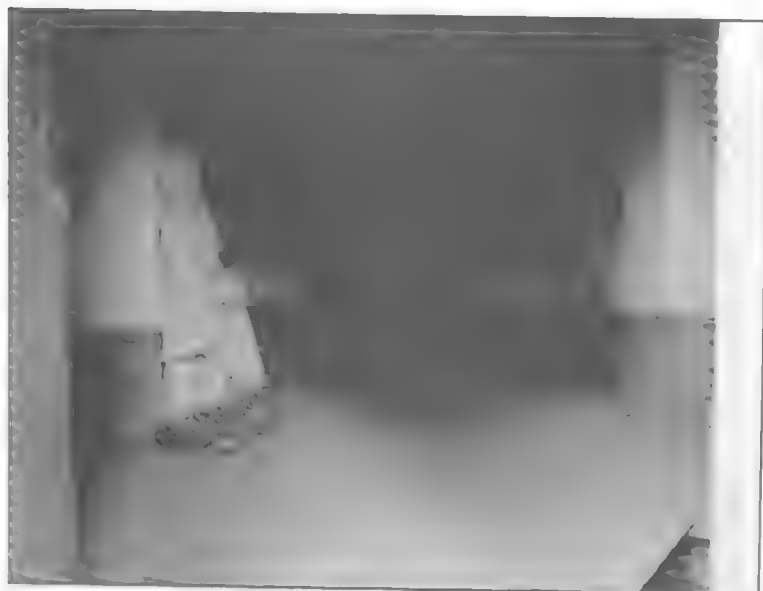
نەمىنە سوورەكە
ژوورى (۲)

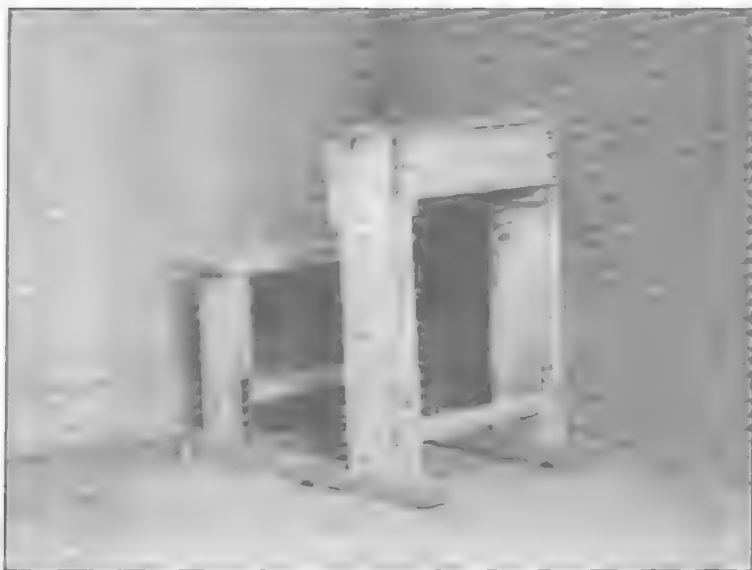
ژوورىكى تاييەت دراي ئەشكەنچەدان و بوورانغە

ھۆلى يەك (شىراتون)

ھۆلى ژنان

مەوشەى بەردەم ژور و ھۆلەكان بۆ رەوانە كەردنى زىندانىيان بۆ دادگا

دەروازەى ئەمەنە سۈرەكە

تەلاری بەریوەبەر و فەرمانبەرانی ئەمنەسوورەکە

شەهید حەمە نوری حاجی ئەحمەد سەوزیلاخی (ه.موراد)
 ھاوڕێشەکی دڵسۆز و خەمخۆر لەکاتی گرتندا

غوالینخوشپور حاجی شیخ نیراهیمی شیخ محمدهدی
 قادر کهردهمی بهرزنجی
 به کینکه له خه مخوره دلسوزه کائن له کاتی گرتندا

شهید همه رهشیدی حاجی شریفی باریکهیی
 شاره زووری (ه. عادل) هارینه کی
 دلسوزو خه مخوره له کاتی دستگیر کردندا

بهشی دووهم

بهنديخانهی نه بوغریب

له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) هره بۆ (۱۹۹۱/۱۲/۲۲)

ئەبوغریییش چیرۆکی خۆی ھەبە

-۱-

بەندیخانەى ناو بەندیخانە

کاتێک لە دادگای سەرۆکە بە دوو ئۆتۆمبیل ئیمەیان گواستەو بە بەندیخانەى ئەبوغریب، بەشى ئەحکامى سەقیلەو لەبەر دەرگای بەندیخانەى دایانەزاندین، بەریز بەدوای یەکدا کردیان بە ناو بەندیخانەى کەدا، کە چووینە ژوورەو لە رووکارى دەرگای دەرەو شونیک ھەبوو. بە چیمەنتۆ شویتى دانیشتنى تیدا دروستکراو. شوینەکان زۆر بوون، ماوەیەک لەسەر ئەو شوینە دایانان، ئینجا لە دەرگایە کەرە بردیان بە ناو زیندانە کەرە. بە راپەریندا بردیان، ھارپیان (جەبار، مامۆستا ئەحمەد، ھەمەرەجیم، ھەستا بەکر و عەتا) لە پێشمانەو بوون. ھەر چووینە راپەرەو کە ئەوانیان کرد بە ژوورینکداو لە ئیمەیان داپرین، ئیمە بە بەردەمى ژوورە کەیاندا تیدەپەرین. ئەیان دەهیشت لایان بوەستین و تەنھا بە دەست خاوافیزیمان لێدەکردن. تەنھا مامۆستا (ئەحمەد سەلح)یان رینگە دا بچیتە لایان و قسەیان لە گەلدا بکات، ھەر ھەموویان یەکە یە کە راسپاردەیان بە مامۆستا ئەحمەد گەیانداو... بە پێنى گیرانەو ی مامۆستا ھەر ھەموویان لەوپەرى ورە بەرزیدا قسەیان کردبوو. پێیان وتبو ئیمەیان حوکمی لە سیداردەدان داو، ئیمە دەروژین، بەلام ئێوە دەرباز دەبن و راسپاردەمان بۆتان ئەو یە کۆل مەدەن، ریزازى (کۆمەلەو یە کیتی نیشتمانی کوردستان) درێژە پێ دەن و لەسەر خەبات بەردەوام بن، تا گەلە کەمان بە ئازادەکانى دەگات، پێیان وتبو تاوانى گەورەیان بەرامبەر ئیمە کرد. ئیمە دلخۆشین کە ئێوە لەو بریارى تاوانە رزگارتان بوو. لەپێش چاومان بوو کە بەم شیوەیەمان لە گەلدا دەکەن...

ئیمەش کە بە بەردەمى ژوورە کەیاندا تیدەپەرین بە دەست و چار سلاومان لێدەکردن و بە قوولپى گریانەو دەروژشتین. لە سى کەسە کەمان. (۲۳) کەسمان مابوینەو. لە راپەرەو کەرە چووینە راپەرینى دیکى زۆر درێژ کە بۆ خۆرەلات و خۆرئاوای بەندیخانەى کە درێژبوو بوو ھەر بەو راپەرەو کەمێک روژشتین، بە پلیکانە یە کە سەریان خستین بۆ شویتیک، کە دەیکردە نەو مى دورەم، لەو نەو مى دورە چووینە راپەرینى بچووکەو. لەمبەر ئەو بەردەمى راپەرەو کەدا ژوورى چۆل ھەبوو. بەسەر ژوورە کانداندا خۆمان دا بەشکرد. کات ئێوارە یەو لە بەیانى یەو لە ئار

زیاتر هیچی دیکه مان نه خواردوه. تهواو برسیمان بو. دیاربوو نهو شویتنه ی نیمه یان تیا دانا (بندیخانه یه که بو له ناو بهندیخانه گه وره که ی نه حکام سه قیله ی نه بوغریب) دا. ژورره کان هیچیان تیا نه بوو. نهو به تانیانه ی له نه منی سلیمانیه وه له گه ل خومان هیتابوومان. دامانخستن و کهوتینه چاوه روانی بۆنه وه ی یه کینک بیت و لیتمان پرسیسته وه، نیمه ش پیتی بلین نا، مان نه خواردوه، برسیمانه.

هتیه ک پسته چوو، دوو کهس ده رگیان کرده وه هاتن بۆلامان. وتیان خواردن نه ماوه. نازانین هیچتان خواردوه، یان نا؟ پیمان وتن له به یانییه وه له ناو زیاتر هیچی دیکه مان نه خواردوه، گه رانه وه پاش تۆزیک هاتنه وه، وتیان به ریوه به بریاریدا خواردنتان بۆ دروست بکه یین ده پیت چاوه روان بکه ن تا خواردنه که پیده گات. هه واله که مان به لاوه خوشبوو. وه کو بیته وه یدم دوا ی سه عاتیک بۆ سه عات و نیو یک، یه که مه نجه ل برنجیان هیتا، له گه ل برنجه که دا به له می فافۆن و کهوچک و نانیا ن بۆ هیتاین، چونکه برنجه که تازه لیترابوو. به جوانیی و باشیی لییان نابوو. برنجیکی ئیجگار به تام و خوش بوو. وه کو برنجی نه منی عامه و ابو، جا هی نه وه بوو نیمه ماوه ی نو مانگ بوو خواردنی وامان نه خواردبوو، تامه زرزی نهو جزره برنجه بووین، یان هه به راس ت برنجه که خوش و باش لیترابوو. هه ره مه موومان به تیرو نه سه لیی تیرمان خواردو لیتمان مایه وه. باوه بکه ن من تا ئیستاش خوشیی نهو پر نجه م هه ره له یاد ماوه به لامه وه تاموچیژیکی تایبه تی هه بوو. نه م بهندیخانه بچو که وۆکو بیته وه به رچاوم سی ژورری گه وره و راهو یکی بچو و ئاوده ست و حه مامی تیدابوو. ژورره کان پاک بوون. ناخۆش نه بوون. به باشی جینگامانی تیا ده بووه. له نه منی سلیمانی و له ژورری پیتنج (من و ماموستا جه مال عه زیز) له گه ل (ماموستا فه ره بدوون) دا تیکچووین و ده مه قالیتمان بوو بوو. بهو هۆیه وه له گه ل یه کدا قسه مان نه ده کردو له یه ک تو ره بووین. یه که م شه و هاو رییان نهو قسه نه کردنه ی نیمه یان پی خوش نه بوو. کهوتنه هه ولی نه وه ی که ناشتمان بکه نه وه. دوا ی نه وه ی له گه ل هه ردو و کماندا به جیا جیا قسه یان کردو داوا ی پیکهاتنه و دیان لیکردین، هه ردو و کمان نه مانتوانی قسه یان بشکیتین و له داوا که یان رابکه یین، بۆیه هه ره نهو شه و ناشتووینه وه. که سمان نه بوو به به رده وامی داخ و خه فه ت بۆ نهو پیتنج هاو رییه مان نه خوات. به راستیی دلمان ژۆر ناخۆشبوو. به به رده وامی له خه میاندا بووین. وه کو بیته وه بیرم (۴ بۆ ۵ شه و رۆژ) لهو شویتنه ماینه وه. رۆژیک کاتیکمانزانی ده رگیان کرده وه ریزیانکردین و لهو شویتنه گواستیانییه وه بۆ ژورریکی دیکه له خواره وه ژورره که گه وره بوو. به لام په نجه ره ی به رزی تیدا بوو. به بی گلوپ و ته نها رووناکی په نجه ره به رزه کان رووناکیان کردبو وه وه نهو رۆژه تا ئیواره لهو ژورره هینشتیانییه وه دوا یی بردیانییه وه بۆ شویتنه که ی خومان. تینه گه یشتین بۆ وا به په لهو کردیانین به ژوردا. رۆژانه هه رسی ژمه که خواردنیا ن بۆ ده هینانین، نهو خواردنه پینان ده و ت خواردنی (کانه). وه کو بۆمان ده رکه و ت نهو شویتنه ی که نهو رۆژانه ی تیدا ماینه وه، پینان ده و ت (مه حجه ر)، واته مه حجه ر به شینکی بچو و کی ناو

بەندىخانەى ئەبوغرىپ بوو. دياربوو چەند جۆرە مەحجەريان ھەبوو. كە لەيەك جياواز بوون.
ئەمەيان لە ھەر ھەموويان باشترو خاويتترو خوشتربوو. لەويش مەحجەرى ناو مەحجەريش
ھەبوو، ئەويش ئەو ژوورە تاريكە بوو، كە بۆ رۆژنىك كەردىانە مەحجەرى ئىمە.

ئەبوغرىپ

مانگى ۱۹۹۰/۱۲

له مه هجره وه بۆ ئیستقبال

دوای به سه ربړدنی ته و چهند رږڅه لهو مه جهره. رږڅیک پيش نيوړو ناگاداريان کړدين
خومان کږيکهينهوه، خومان کږکړدوه. دهرگايان کړدوهو به پليکانهکاندا برديانينه
خوارهوه، چووينه ناو راپړوه دريږهکه، بهو راپړودا بهر وخوار، واتا بهر و خورهلاتيان
کړدينهوه، تا گهيانديانينه کږتايي راپړوهکه، له کږتايي راپړوهکه شويټيک بوو. پييان ددوت
(رهدهي يهکي نيستقبال)، دهرگاي نيستقباليان بږ کړدينهوهو چووينه ژوروهوه، که چووينه
ژوروهوه ژمارهيدک زيندانيي دیکهشي تيدابوو له کوردو عدره ب. هڅلهکه زږر گورهو،
ژمارهيدک پايه ي تيدابوو، بهردهمي هڅلهکه حهوشهيدک بوو به رووکاري حهوشه ي گوره ي
بنديخانهکدا. ديسان لهويش بارمان خستوو، بهسهر هڅلهکهدا دوو دوو و سي سي به
تينيشتي يهکوه بهتانيان داخست. رږڅانه دهرگاي سهر حهوشهکه دهکرايهوه. دهچووينه
حهوشهکهو پياسهمان دهکړد. ديواړي روي راپړوهکه کونکون بوو. زيندانيهکان نيمهيان
دهييني و نيمهش دهمانيين و دشمان تواني قسهيان لهگلدبا بکهين، بهلای خواروويدا به
تلهي کونکوني زږر بهرز که بهلای حهوشه ي گوره ي بنديخانهدا تيمانکرايوو، رږڅي دوایي
که چووينه حهوشهکه، دياربوو دهرگاي هڅلهکان کرايوونهوه، بږيه زيندانيهکان دهاتن و
دهچون ههشيانبوو شتي بږ فروشتن دانابوو، شتيان دفرؤشت. ههرچييان بفروشتايه و چهند
ههرزانيش بووايه نيمه نهماندهتواني مامهلهي بکهين، لهبهرنهوهي کهسمان ديناريکمان پي
نهبوو. فلس له گيرفانماندا سهولهخانمي دهچري. زيندانيهکورهکان، که نيمهيان دهييني
کوردين و بهو ژماره زږره هيتراوينهته نهبوغريب، ههرهکهيان بهجيا دهاتن و پرسياريان
ليدهکړدين و دهگهړانهوه بږ شويتهکاني خويان و خواردن و نان و ميوهيان بږ دههيتانين، بهو
خواردنهيان نيمهيان حهوانهوه، بهتاييهتي (کاکه حهمه) که يهکه م رږڅ نيمه ي ييني بانگي
سني کړدو پرس ي نيوه خه لکي کوين و لهسهر چي گيراو؟ که پينم وت خه لکي سلينمانين،
وتي: ههلبت دياره لهسهر سياست گيراو. وتي: من (حهمه وسوم) خه لکي ههلبجه م،
لهسهر نهوهي (زه ساني) براي رهش ي سالحم کوشت به (۱۵) سال حوکمدراوم، من کاتي خوي
لهگه ل (شيخ حهمه نه مين) دا بووم و نيتر کهوته خزمهتکردنمان هدر رږڅيک ساحهيان بووايه
به پي تي تواناي خوي شتي بږ دهيتانين. رږڅيک (قاله جاف) ي هيتاو بانگيکړدم، لهگه ل قاله
جافدا يهکمان دهناسي که بينيمي يهکسر وتي: دياره لهسهر (جهلال ي) گيراويت. ههر لهويدا
(کاکه حهمه) چو به گزييداو وتي: بږ وا دهلييت (جهلال ي و يهکيتي) چيانه؟ پياو ههيه
له م کوردستانهدا بلييت (مام جهلال م). لهو جاره زياتر قاله جاف نههاتهوه بږ لامان و تا له
بنديخانهش بووم نه م بينيهوه. له نيداره ي بنديخانهوه رږڅانه سي ژمه خواردني کانه مان
بږ دهات و وهرمان دهگرت و دهمانخوارد.

مواجهه‌ده‌یه‌کی تایبەت

چەند رۆژێك بوو لە هۆلی ئیستقبال بووین. رۆژێك بانگیان كردم و دەرگایان كردەوه، چۆمه دەرەوه. ئەو سەجانەی هات بەشێتەدا بە رارەوه‌كه‌دا كه‌وته پێشم. لەو دەرگایە یە‌كه‌مجار لێ‌وه‌ی هاتینه ژوورەوه، گە‌یاند‌مییه ئەو شوێنە‌ی كه‌ وه‌كو چه‌ترینك و چەند كورسییه‌کی بە چیمەنتۆدروست‌كراوی لە‌ژێردا بوو، لای دەر‌وازی بە‌ندی‌خانه‌كه، سە‌یمر‌كرد چە‌ند‌كه‌سیك لە‌سەر چیمەنتۆكان دانیش‌توون. هەر منیان بینی هە‌موویان لە‌ شوێنی خۆیان راست‌بوونە‌وه، یە‌كه‌یه‌كه‌ با‌وه‌شیان پێ‌دا‌كردم. كه‌سه‌كانیش ئە‌مانه‌ بوون (كاك ئی‌براهیم عە‌لی رە‌زا، كاك مە‌لا داود سە‌لمان، كاك حە‌مه‌ره‌شید. كاك حە‌مه‌نووری، كاك مە‌سته‌فا و كاك برا‌یم عە‌لی). دیار‌بوو م‌واجهه‌ده‌كه‌یان بە‌تایبەت وەر‌گرت‌بوو. بە‌ هە‌ولی كاك برا‌یم، بە‌راستی م‌واجهه‌ده‌یه‌کی زۆر خۆش‌بوو. هەر‌چە‌نده‌ ما‌وه‌كه‌ بۆ من و بۆ ئە‌وانیش كه‌م بوو، شتی زۆریان بۆ هێ‌تابووم. كه‌ م‌واجهه‌ده‌كه‌ ته‌واو بوو. ئە‌وانیان بە‌ری‌كردو بە‌منی‌شیان و ت شتە‌كانت كۆ‌ب‌كه‌ره‌وه‌ با بچینه‌ژوورە‌وه، شتە‌كانم زۆر بوون. بە‌ته‌نیا بۆم هە‌لنە‌ده‌گیران. چوون عەرە‌بانە‌یه‌کیان هێ‌تاو خست‌مانه‌ سە‌ری و بە‌ره‌و شوێنە‌كه‌مان گە‌رامە‌وه، كه‌ چۆمه ژوورە‌وه‌ برا‌ده‌ران بینی‌یان ئە‌و هە‌موو شتە‌م پێ‌ه، لێ‌م كۆ‌بوونە‌وه، منیش با‌سی م‌واجهه‌ده‌كه‌و كه‌سه‌كانم بۆ‌كردن. خواردنی نی‌وه‌ر‌مان بوو بە‌و خواردنە‌ی بۆیان هێ‌تابووم، ئە‌وه‌نده‌ برنج و گۆشتی كۆ‌ل‌ویان هێ‌تابوو، جگە‌ لە‌ خۆ‌مان بە‌شی زین‌دانیی دیکه‌شمان دا. می‌وه‌كه‌شمان بە‌سەر خۆ‌ماندا دا‌به‌ش‌كردو بە‌شی هە‌ندێك زین‌دانیی تری‌شمان دا. ئە‌و كه‌لوپە‌لانە‌شی بۆیان هێ‌تابووم. ئە‌وه‌ی بۆ خۆم پێ‌ویست بوون د‌ام‌نان و ئە‌وه‌شی زیاده‌بوو بە‌سەر ها‌ورپ‌یاندا دا‌به‌ش‌مان‌كرد.

وه‌كو بی‌ت‌ه‌وه‌ یاد‌م جگە‌ لە‌ من چە‌ند ها‌ورپ‌یه‌کی دیکه‌شمان لە‌و جۆره‌ م‌واجهه‌ده‌یه‌یان بۆ‌كرا، ئێ‌ستا نایه‌ته‌وه‌ یاد‌م كامیان بوون. لە‌م شوێنە‌، واتە (ره‌ده‌ی ئی‌ستقبال) زیاتر لە‌ هە‌فته‌یه‌ك تێ‌دا م‌ای‌نه‌وه‌.

مانگی ۱۲/۱۹۹۰

دابه شکردنمان به سهر بهش و ردهه کاند

دوای مانه وه مان زیاتر له ههفتهیهک پیش سهری مانگی یانزه. له لایهن بهرینه بهریتی بهندیخانه وه، کهوتنه دابه شکردنمان به سهر بهش و ردهه کاند. بهش هه بوو تا (٦) کهس و هه شبوو دوو کهسی بۆ ده نیردرا.

(من و بهختیاری عومهری نهولیهه) بهر بهشی (٨) کهوتین، که ریک بهرامبهری ردهه ی ئیستقبال بوو. ههر چووینه به شه که وه ژماره یهک له زیندانیهانی کورد که له وی بوون هاتن به پیرمانه وه. به تاییه تی کاک حه مه و سوه هه له بهجیهی و شیخ مارف و کامهران و جهبار، یه کسه مورا قییهان بانگ کرد بۆ نه وهی جینگامان بۆ دابین بکات. مورا قیه که تورکمان و خه لکی که رکوک بوو. وه کو خۆمان به کوردی قسهی ده کرد. بهرینه وه هات به پیرمانه وه. منی خسته ژووری (١٠) و بهختیاری خسته ژووری (١١). له ژوره که دا، چهند زیندانیی له کوردو عه ره بوو تورکمانی تیدا بوو. کورده که یه کینکیان ناوی (مارف) و خه لکی ده وری ماوت بوو. نه و دیکه یان ناوی (جهبار) و خه لکی سلیمانی بوو. (مارف) له سهر دزیی حوکمدرا بوو. جهباریش ههر له سهر دزیی و ژنبرای (بورهانای سهر به نه منی سلیمانی بوو. مارف شیخ بوو، پیاویکی له سهرخۆو باشبوو، نازانم چۆن دزیی کردبوو له سهر دزیی ده ستگیرا بوو؟ هه لسه که وتی له که سیتیکی دز نه ده چوو. زۆر له سهر خۆو هیمن بوو. جینگاهای من کهوته نینوانی قهره و یله کهی نه و قهره و یله ی کوریککی تورکمانه وه. ده بوو له سهر زه و ی جینگا داخه م و بنووم و به شه و ده بوو درهنگ جینگاکه م داخه م و به رۆژیش ده بوو ههر له خه و هه ستام جینگاکه م هه لگرم و بیخه مه ژیر قهره و یله کهی ماره وه. مارف نهیده هیشت من له سهر نه رز بنووم، قهره و یله کهی بۆ چۆل ده کردم. مارف له گه ل (کاک محه مه د و سوه هه له بهجیهی) سه فهرداش بوون، واته به یه که وه نانیان ده خوارد. کاکه حه مه ههر که دانیه تین، خۆی پیتاساند. که له سه رده می شه سه کاند او له شوڕشی نه یلوولدا پیتشه مرگه بوو بوو. له کاتی جیا بونه وه ی بالی (م.س) له سالی ١٩٦٤، له گه ل نه و باله دا بووه وه کو حیمایه ی (شیخ حه مه نه من هه له بهجیهی) به به رده وامی له گه ل حیمایه کانی (هه قال مام جهلال) دا بوو بوو. (مام جهلال) زۆر خوشده و یست، له سهر نه وهی که له گه ل مام جهلالا بوو کیشه ی زۆر تووشبوو بوو. له یه که م دانیه شتنامه دا باسی خۆی و چۆنیتی گرتنه که ی بۆ کردم. نه و رووداوه ی نه و تیدا گیرا بوو، چهند سالیگ پیش گرتمان له هه له بهجیه رویدا بوو. من رووداوه که م بیستبوو. نه و کاته نه و رووداوه به رووداویکی سه یرو نازیانه سه یه ده کرا. که سیتیکی دوو کانداز له ناو بازاردا له سهر هه قی خۆی هیزش بکه نه سهری و نه ویش له بهرامبه ر نه و هیزشه ناروه وایه دا ده مانچه هه لکیشیت و پیاویکی حکومه ت به ناوی (زه مان) بکوژیت، که (برای ره شی سالحه ی جاش پیت.

له گه ل رووداوه که دا خۆی بگه یه نیته وه ماله وه، بریاری بهرگریی و به رنه نگار بونه وه بدات.

سوپا به مدره‌عه‌و دهبابه چوارده‌وری ماله‌که‌یان بگرن به مه‌به‌ستی گرتنی، خۆی نه‌دا به‌ده‌سته‌وه، تا به‌لیتی پی نه‌ده‌ن که هیچی لی‌تا‌که‌ن، ئینجا خۆی به‌ده‌سته‌وه بدات. (کاکه‌ همه) له‌سه‌ر کوشتنی ئه‌و جاشه‌ دوا‌ی چهند جه‌له‌سه‌یه‌کی مه‌حه‌که‌مه‌و سووربوونی خۆی له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که خۆی کوشتویه‌تی، به (١٥) سال هوکمدرا‌بوو.

مارفیش له‌سه‌ر دزییه‌که‌ی (١٠) سال هوکمدرا‌بوو، منیش به‌ بریارێ مه‌حه‌که‌مه‌ی سه‌وره‌ به‌ هوکمی موئه‌به‌د هوکمدرا‌بووم. کاکه‌ همه‌ بووه‌ هاو‌رییه‌کی به‌که‌لک و خه‌مخۆری زیندانم و بوومه‌ سه‌فه‌رداشیان.

ئه‌بوغریب

مانگی ١٢/١٩٩٠

بهشی (۸)، چۆن بوو؟

بهشی (۸) له خوارهوه (۱۰) ژوورو له قاتی سهريشهوه (۱۰) ژووری تيدايه، جگه له ئاودهست و هه مامی گشتیی و ژووری موراقيب. هه ر ژووره (۷) قهروهیلهی تيدايه، بهلام كه م ژوور ههیه له (۱۰) زیندانیی كه متری تیدابیت، هه موو ژووریک هه مامی تیدايه، بۆ خوشۆردن و جلشۆردن.

به شه كه دوو ده رگای ههیه. ده رگای سه ر رارهوی چوونه ده ره وه، كه ده رگایه کی گه وهیه. ره ژژانی چوونه ده ره وه بۆ ساحه كه، زیندانییه كان لیتهی ده چنه ساحه و هه وشه ی گه وهی به ندیخانه، هه موو به یانی و ئیوارهیه کیش بۆ مه سته ر ره ژژانی مواجه هه كان و هاتوچۆی ئیداره و چوون بۆ ده ره كان و حانووت و نه خوشخانه ده کریتته وه. ده رگایه کی دیکه ی له سه ره وه تیدايه. ده چیته سه ر هه وشه ی به شه كه، هه وشه كه پانتاییه کی گه وهیه، له نیوانی به شی (۷ و ۸) دایه. به یانیان ده کریتته وه تا ئیواره داناخری، کلیل لای (موراقيب)ه. له م ساحه یه خواردنی هه موو زیندانییه کانی لیته. كه هه ره هه مووی له فلینه ی پر له سه هۆلدا پارێزرا بوون. زیندانییه كان به پیی گونجانیان له گه ل یه كدا دوو دوو و سی سی و تا چوار چوار رینكه كه وتوون و بوونه ته (سه ره داشی) یه كتره به یه كه وه نان دروست ده كهن و ده خۆن. فلینی هه ر گروپینك له لایه كه وه ریزكراوه، هه ر گروپه سه ره گوزان و بتلی غازو قاپ و قاچاغی ته وایان ههیه. له قاتی خوارهوی به شه كه له سه ری ئه وه سه ری ته له فزیۆن دانراوه، شه وانه زیندانییه كان كورسی ده به نه به رده می و كۆده به نه وه. تا درهنگ سه یری ته له فزیۆن ده كهن.

له هه وشه كه وه ده توانری قسه له گه ل زیندانییه کانی به شی هه و ته دا بکریت... (كاكه هه مه) له ژووری (۵)ه. شویتته كه ی زاویه یه. به زۆریی ده چمه ژووره كه ی داده نیشم.

ئه وه ی ده بیت باسی به كم و له بیرم نه چیته ئه وهیه، كه له م به شه دا جو ره ها زیندانیی تیدا كۆبووه ته وه، له كوردو عه ره ب و توركمان، جگه له ژووره كان له تارمه ی سه ریشه وه زیندانیی دانراون. له و هه موو زیندانییه ته نها (من و به ختیار) له سه ر بیروباوه ری سیاسیی ده ستگیركراوین، ئه وانی دیکه له سه ر تاوانی جزراو جو ری وه كو (دزیی، پیاو كوشتن، ده سته درێژی بۆ سه ر كچ و دایك و براژن و پوو رو فراندنی خه لكی) زیندانییكراون، هه یانه زیاتر له (په نجا) ده عوای ههیه. هه ر ده عوایه كه بۆ مه حكه مه بانگیان ده كهن، به چه ند سالیك هوكم ده درین، ئه وه ی زۆرباش له بیرمه، زیندانییه ك ناوی (ته موزا)، خه لكی به غدايه، تا ئیمه

چووين به (پانزه ددعوا) حوكمدرابوو، مانگانهش بۆدهعواكانى ديكهى بانگى دادگا دوكړى و حوكمى ديكهى به سهردا ددهن. نو دزيبانهى كروونى بهزورى له ماله بهرپرسهكانى بهعس و حكومت بوون... ههرجاريك بيهن بۆ مهحكهمه، كه دهگريتهوه ههوالى دهرهوى زيندان و كوردمان بۆ دههيتيتهوه، بهشهكه گهروهو دوو قاته. ژوورهكان بهمبهرو نهوبهري بهشهكهوون، سهري بهشهكه لهسهر قاتى دوومه. قاتى يهكهس سقفى بۆ نهكراوه. به چواردهورى بۆشايى بهشهكهدا له قاتى سهرهوه موواجهرهى ئاسنه. له دوو لاره به پليكانه بۆي سهردهكهوين، ژوورهكان (۲۰) ژوورن. ههموو ژووريك پهنجهرهى بهديوى دهرهوه تيندايه. به چواردهورى بهشهكهشدا له قاتى سهرهوه پهنجهره ههيه. كارهباي بهردهوام و ناوى باشى ههيه. رۆژانه نيهرژور ئيواره خواردنى (كانه) دههيتن، چهند كهسينكى زيندانى بهتايبهتى نهوانهى زور مابوونهوه موواجههيان نايهت، يان ههيه لهبهري بيهكسى و رهفتارى خرابى، كهس نايهت بۆ موواجهههيان، وهري دهگرن، نهوانى ديكه وهري ناگرن، له خواردنى خويان خواردنى سى ژمه دروستدهكهن و دهخون. زور رۆژ ميهوه سهوزهو تههاتهو بامى و باينجان و كولهكه به عهرهبانه به رارهوى بهش و ردههكاندا دهگرى بۆ فروشتن. زيندانىبهكان ليينان دهكرن. لهناو زيندان حانوت ههيه. ههر پتيوستيهكمان ههيتت، دهچين له حانوت دهيكرين. له ساحه (واته ههوشهكه) سى ژمه ههر جهماعهتيك خواردن بۆ خوى دروست دهكات، يان گهرم دهكاتوه...

ههفتهى چهنجار سهرحمى دهرگاي بهش و ردههكان دهكړيتهوه، زيندانىيان دهچنه ساحه، واته ههوشه گهورهكهى بهنديخانه، زوربهى زيندانىيانيش شتى جوان جوان و دهگهن دروستدهكهن و ديافروشن. نهگهر سهرنج بهديت لهو رۆژانهى ساحه و رۆژانى موواجهه (ههفتانه بازاريك) يان (مهزاتخانهيك) بهخوى. (كاكه حمه) يهكينكه لهوانهى بازار داددى و پيلي سهعات و زور شتى ديكهى ورده دفرۆشيت، شتهكانى له دهرهوه كورهكهى له موواجههكاندا بۆي دههيتت، (كاكه حمه) كاسيهكى زور باش دهكات. زور ههزى له جولان و نيشكرده. رقى لهوانه دهيتتهوه كه تههمل و تهوهزل دادهنيشن و هيج ناكهن و به زورى دهخون، كاكه حمه ههر بۆتهوى زيندانىبه كوردهكان، به تههملى شهو و رۆژ له بهنديخانهدا بهسهر نهبن، پارديان ددهاتى، بۆتهوى كاربهكن و زوريان پارهكهى دهخون، ههشيانه دواى نهوى به پارهكهى نهو پارديهك پهيدادهكات، پارهكهى بۆ دهگريتهوه، لهم بهنديخانهيهدا چهند ديارديهك ههيه، كه كارى راستهوخوى له كۆمهليك زيندانى كردهوه. (حهخواردن) يهكينكه لهو ديارده دزيوانهى كه زوريك له زيندانىبه گهنجهكان پتهوى ئالوودهن، دهتليتتهوهو ئيدمانيان لهسهر كردهوه، كارىگهريى نهو (ئيدمانى حهبانه) بهشيرهيهكه، كه زوريان كهسيى خويان لهدهست داوه بهردهوام دهنون و وهكو بيهوش وان، ئاگيان له هيج نيه. حهبهكه كۆمهليك كاسبى پينه دهكهن، بهدزىي سهجانهكانوهو دهيفروشن و حهبهكانيش بهزورى لهكاتى موواجههكاندا، بهجورهها ريگا دويانگهيهننه ناو بهنديخانهو دهست زيندانىبهكان دهكويته. ههنديك له سهجانهكانى

بهنديخانهش به نهيتهی کار بۆ هيتانی حب و دابه شکردنی ده کهن. رۆژانه له پهنجه روى به ش و ردهه کانه وه، که له سه ر حه وشه ی نيوانیانه. حه بخۆره کان حب له حه بخۆشه کان ده کهن، (به پروه به ريتی به نديخانه) به رده وام له حه بخۆره حه بخۆشه کان ده پرسیته وه ده گريت و ديبانباته مه حجه رو بۆ چهند رۆژنيك ده يانه يته وه، به لام له به رنه وى فیرى بوون، مه حجه رو ليدانیش چاره ی ناکات، هر له مه حجه ر دینه دهر وه ده سپیده که نه وه.

ديارده يه کى دیکه هر به هۆى نه و حه به وه ره فتارى زيندانیه کانى تينکداوه، کاتنيك ده زانيت يه کيك به له سه ده يته. چهند له تينک گويزان له قاوغه شقارته يه کدا ريکده خات، وه کو شيت په لامارى زيندانیه کان ددها، به و مووسه ده موچار و گيانيان بريندار ده کات و ده يکا به خوین يان به و مووسه به رده يته گیانی خو ی و له شی هه موو له تله ت ده کات.

- قومار کردن: ديارده يه کى دیکه يه. زۆريک له زيندانیه کان له ژوورنيك کۆده بوونه وه و قومار ده کهن و قومارده که زۆرجار کيشه ی گه وره له نيوان زيندانیه کانداه دروست ده کات، به بۆنه ی بردنه وه و دۆراندنه وه. بۆ نه مه ش زۆريان له مه حجه ر زيندانیه ده کرين و سزا ده درين، به لام بيه و ده يه.

- (نيربازى): نيربازى ديارده يه کى زۆر دزى و ناشيرينه. کۆمه ليک گيراو، ماوه يه که له به نديخانه دان. له گيراوه کان ه يانه ده وه له مه نده. هر کورنيکى گه نج به يترته ناو به نديخانه، هر زو و ده چن به پيريه وه پيش نه وى چاوى بکريته وه، به جوړه ها ريگا له خشته ی ده بن و کارى هه تيوبازى له گه لدا ده کهن. له به نديخانه دا ه يه به هۆى ده وه له مه نديه که يه وه. گه نجنيك ده گريت، که رۆژانه خزمه تى بکات و مانگانه پارەى ددها تى، ه يانه نه و گه نج به بۆ دوو شت به کارده يته تى، يه که م: بۆ خزمه تکردنى خو ی، دووهم: بۆ کارى سينکسى. زۆرجار له سه ر نه و گه نجانه هه راو ناخوشي له نيوانى هه تيوبازه کانداه روو ددها، به هۆى نه وى هه ريه که يان ده يانه ويت بۆ خو يانى به رن.

له گه ل نه م ديارده دزى وانه شدا هه نديک کارى باش له ناو زيندانیه کانداه به ديده کريت و ده يانکه ن.

- (نيشى ده ست) کۆمه ليک زيندانیه شه و رۆژ له ژووره کان يان خه ريکى کارى ده ست و دروستکردنى شتن، وه کو: جزدان، نووقلدان، گولدان، ملوانکه، شتى سه يرسه ير به پوله که، زهنگيانه، نه و شتانه ی دروستى ده کهن له رۆژى مواجه هه کانداه راره وه که دايدنه ين و ده يان فروشن، يان ده يان نيرته نه دهر وه بۆ بازاره کان.

- (کارى هونه رى شيوه کارى) زيندانیه هه يه خاوه نى به هره ی هونه رى شيوه کاريه، بۆنه وى به هۆى گيرانه که يانه وه هونه ره که يان نه مریت، له ناو به نديخانه کارى هونه رى شيوه کارى ده کهن، چهندين تابلۆى جوان و سه رنجراکيش دروستده کهن، له رۆژانى مواجه هه کانداه ده يان فروشن. (عوسمان مه حوى) يه کينکه له و زيندانیه شيوه کارانه که و بته يه کى (شيخ مه محمداى بۆ دروستکردم.

- (بازار و ورده فروشی و چهرچیتی) ژماره کی زۆر له زیندانییه کان دووکانیکی بچووک له سندووقیکدا داده نیتن، رۆژانی ساحه و مواجهه وه کو چهرچی دهستگیر شته کانیان دهفرۆشن و ههریه که یان بۆ خۆیان بازارینکی باشیان ههیه.

ئه مچۆره کارانه له ناو بهندیخانه دا وای کردوه، که ئهوانه ی سهرقالی ئه و کارانهن، پتوستان به که سوکارپان نه ماوه، تا مانگانه خه رجییان بۆ بنیتن، به پتچه وانه ئه وانه خه رجیی مالیان بۆ مال و مندالیان ده نیتنه وه یارمه تی که سوکاریان به باشی دده ن. له گه ل ئه مانه شدا زۆریک له زیندانییه کان ئه وانه ی خویتده وارن، یان نووسه رو رووناکیین، به پیتی به رنامه یه ک به رنامه ی خویتده و یان بۆ خۆیان داناوه. به به رده وامی ده خویتنه وه. هه شیانه نووسه رو وه رگیرن، خه ریکی نووسین و وه رگیران. له ناو بهندیخانه کتیبخانه یه کی باش ههیه. جۆره ها کتیبی تیدایه. به ئیستعاره ده درێ به زیندانییه کان بۆ خویتده وه، هه شه له ده ره وه کتیبیان بۆ ده هیتن.

- ده ره کان له بهندیخانه جارجار ده ره بۆ زیندانییه کان له چهند بوارد ده کریته وه.
وه کو (ده ره ی شوفیری، دروومان، دارتاشی و شتی دیکه) زۆر زیندانیی ناوی خۆی بۆ ده ره کان ده نووسی، به پیتی ماوه ی ده ره که ده وام له ده ره کاند ده کهن. ئه و ده وامی ده ورانه ش کارینکی زۆر باشه، بۆ زیندانییه کان له چهند روویه که وه. یه که م: زیندانییه کان فیژی ئه و پیشه یه ده بن که ده ره که ی تیدا ده بیینی، که له زیندان ئازاد بکرایت به پیشه یه که وه ده چیته ده ره وه. دووه م: ئه و ماوه ی ده ره یه زیندانییه که سه رقالی ده ره که و کۆششکردن ده کات، که ده بیته هۆی ئه وه ی بیر له کاری لابه لا نه کاته وه. سییه م: به هۆی ده ره که وه دۆست و هاویری پهیدا ده کات له به ش و ره ده کانی دیکه، که ده چنه ده ره که وه ئه و هاویریته تی و دۆستایه تییه بۆ زیندانییه کان کاریگه ری باشی له سه ریان ده بییت. چواره م: له ماوه ی ده ره که دا رۆژانه له کاتژمیر هه شتی به یانییه وه تا (۱) ی نیوه رۆ له به ش و ره ده کانیان ده چنه ده ره وه بۆ ده وام و ئه و چوونه ده ره وه ده وامکردنه چاوکرانه وه بای بالینکی باشه بۆ زیندانییه کان.

له ژووری (۱۰) ډله څاره‌زای به‌ندیخانه‌ی ته‌بوغریټ بووم

وه‌کو له‌پیشه‌وه باس‌م‌کردووه، که له رده‌ه‌ی یه‌کی نیست‌قباله‌وه به‌س‌ر به‌ش و رده‌ه‌ه‌کاندا دابه‌ش‌یان کردین، (من و به‌ختیار عوم‌ه‌را) به‌ر به‌شی هه‌شت که‌وتین، که رینگ به‌رام‌به‌ری رده‌ه‌ی یه‌که. ه‌ه‌ر چو‌وینه به‌شه‌که کاک مح‌مه‌د و‌س‌وی هه‌له‌به‌ج‌ه‌یی و چ‌ه‌ند کور‌دین‌کی دیکه به‌پیر‌مانه‌وه هاتن و پیت‌ش‌وازیان لی‌ک‌ردین، مور‌اقی‌بی به‌شه‌که‌یان بان‌گ‌کرد، بژنه‌وه‌ی شویت‌مان بداتی. مور‌اقی‌بی به‌شه‌که وه‌کو به‌ر‌پر‌سین‌کی به‌شه‌که‌یه، له به‌ندی‌خانه‌که‌دا، قسه‌ی ده‌رواو ده‌سه‌لاتی خ‌وی ه‌یه‌یه. ب‌و هه‌موو ش‌تین‌کی به‌شه‌که له‌لای‌من ئیداره‌وه بان‌گ ده‌کریت، له‌کاتی مه‌سته‌ره‌کاندا نه‌و نا‌گاداری زین‌دانی‌یه‌کان ده‌کات، ده‌یزانیت له‌کام ژورور جین‌گا چ‌وله، یان چ‌ جو‌ره زین‌دانی‌یه‌کی تیدایه، زین‌دانی‌یه‌کان به‌باشی ده‌ناسی و ده‌یزانیت کام ژورور باش‌و ب‌و زین‌دانی‌ی خ‌و‌شه. ب‌و‌یه که بان‌گیان کرد پ‌ت‌یان وت شویت‌ی باش‌مان بداتی... مور‌اقی‌به‌که تورک‌مان و خه‌ل‌کی که‌ر‌کو‌که، کور‌دیه‌که‌ی وه‌کو خ‌و‌مانه، وتی: پ‌تم باش‌ه ج‌اری تا شویت‌ی باش‌یان ب‌و ده‌د‌و‌ز‌مه‌وه، مام‌و‌ستا بج‌یته ژووری (۱۰) و به‌ختیار بج‌یته ژووری یه‌ک.

که چ‌وومه ژووری (۱۰) سه‌یرده‌که‌م ح‌وت قه‌ره‌ویل‌ه‌ی تیدایه و هه‌ر‌که‌سه له ناستی قه‌ره‌ویل‌ه‌که‌ی ژوروره‌که‌ی رازاند‌و‌ته‌وه. به قه‌ره‌ویل‌ه‌کانه‌وه (۹) زین‌دانی‌ی تیدایه. به منه‌وه بو‌وین به (۱۰) زین‌دانی‌ی. من‌یان خ‌سته نی‌توانی دوو قه‌ره‌ویل‌ه‌وه، که یه‌کین‌کیان لای دیواره‌وه‌یه، زین‌دانی‌یه‌کی تورک‌مانه و نه‌وی دیکه‌ش له ناوه‌راست‌دا زین‌دانی‌یه‌کی کور‌ده. زین‌دانی‌یه‌کانی ژوروره‌که یه‌ک تورک‌مانه و به‌منه‌وه (۳) کور‌دین (۶) عه‌ره‌بن. کور‌ده‌کان خه‌ل‌کی پار‌یز‌گای سلیمانین، عه‌ره‌به‌کانیش هه‌ر یه‌که‌یان خه‌ل‌کی شویت‌ین‌کن، تورک‌مانه‌ک‌ش که‌ر‌کو‌کی‌ه. کور‌ده‌کان یه‌کین‌کیان ناوی (مه‌عروف و به‌شیخ مارف) بان‌گ ده‌کریت، که‌وت‌ومه نی‌توانی نه‌و و تورک‌مانه‌که‌وه. ده‌بیت من جین‌گا‌که‌م له‌س‌ر نه‌رز بیت و سیستمی ژوروره‌که وایه. ده‌بیت شه‌و کاتی خه‌وتن جین‌گا‌که‌م داب‌خ‌ه‌م و به‌یانی زوو هه‌لی‌ب‌گ‌رم و ک‌وی بکه‌مه‌وه. که ک‌وی ده‌که‌مه‌وه، ده‌یخه‌مه‌وه ژیر قه‌ره‌ویل‌ه‌که‌ی (شیخ مارف). مارف له پار‌یز‌گای سلیمان‌ی خه‌ل‌کی ناوچه‌ی ماوه‌ته. به‌ه‌وی را‌گوا‌سته‌وه ماله‌که‌یان چ‌ووب‌ووه بازیان خ‌یر‌نداره. به ت‌ومه‌تی د‌زیی ب‌و‌ماوه‌ی (۱۰) سال ح‌وک‌م‌دراوه. نه‌وه‌نده پیاو‌ین‌کی سه‌لارو رینگ‌و‌پیت و له‌سه‌رخ‌و به‌نه‌ده‌به. باوه‌ر نا‌کریت که نه‌وپیاوه د‌زیی ک‌رد‌یت و له‌س‌ر د‌زیی ح‌وک‌م‌درا‌یت، یان په‌نای ب‌و د‌زیک‌ردن بر‌د‌یت... نه‌وه‌نده‌ی له ژوروره‌که بووم رینگای نه‌دا من له‌س‌ر نه‌رز بنووم، ده‌بیت له‌س‌ر جین‌گا‌و قه‌ره‌ویل‌ه‌که‌ی نه‌و بخه‌وم. (شیخ مارف) له‌گ‌هل (کاکه ح‌مه‌دا) سه‌فه‌رداشی یه‌کن. کاکه ح‌مه‌ه له ژووری پیتج و له‌س‌ری نه‌وس‌ری به‌شه‌که‌یه. من‌یش‌یان ک‌رده سه‌فه‌رداشی خ‌ویان. نه‌وان هه‌موو ش‌تین‌کیان ه‌یه‌یه. خ‌واردن و ش‌تی وش‌که‌ی وه‌کو برنج، نیسک، ر‌وژ، چا و شه‌کر، هه‌روه‌ها بتلی غاز، فلین، قاپ، قاچا‌غی چ‌یش‌ت‌لی‌تان، نا‌ن‌خ‌واردن، ق‌وزی و پیاله‌ی چا‌خ‌واردنه‌وه‌یان ه‌یه‌یه... نه‌و چ‌ه‌ند ر‌وژ‌ه‌ی پ‌ش موا‌جه‌هه می‌وانی نه‌وانم له‌گ‌هل نه‌واندا

نان و چا دهخۆم. فلینه‌کانیان پرن له گوشت و سه‌هۆل و جۆره‌ها خواردن و میوه، که له مواجهه‌کاندا بۆیان هاتوه.

کوردده‌که‌ی دیکه ناوی (جه‌باراه) خه‌لکی سلیمانییه. یه‌کینکه له قوتابییه‌کانم له ناوه‌ندی زانستی و وازی له خۆیتندن هیتابوو. که چومه به‌شو ژووره‌که‌یان یه‌که‌مجار وه‌کو قوتابییه‌ک هه‌لسوکه‌وتی له‌گه‌لدا کردم. ژنبرای (بوره‌هان) ناوینکه، که پیش گیرانم له گۆزه‌ری قه‌یسه‌ری نه‌قیب و گۆزه‌ره‌کانی دیکه له بازاری سلیمانی رۆژانه ده‌مییی سهر به دانیره‌ی ئەمن بوو، به‌ناوی ئەمنی تیقتیسه‌ده‌وه، نازاری خه‌لکی ده‌دا، سه‌رانه‌ی له خه‌لک ده‌سەند، رۆژانه نانی له‌سهر حسابی خه‌لکی بازار ده‌خوارد، خه‌لکی وهرس کردبوو، زۆربه‌ی دروکانداره‌کان رقیان لیبوو، ههر که په‌یده‌ده‌بوو. دروکانداره‌کان ده‌یان وت په‌یده‌ابوووه. به‌کورتی پیاویکی خراپ بوو. ئەویش ده‌ستگیرکراوو. له یه‌کینک له رده‌هه‌کاندا بوو. (جه‌بار) له‌گه‌ل ئەودا ده‌ستگیرکراوو، که له‌سهر دزیی ده‌ستگیرو حوکمدارابوون، که پیتی و تم من ژنبرای ئەوم و له‌گه‌ل ئەودا ده‌ستگیرکراوم، یه‌که‌سهر ئیستینکم کرد، که لێزه‌ش ده‌بیت له‌م جۆره که‌سانه دورور بکه‌وینه‌وه و تینکه‌لاریان نه‌بین. چونکه ئەم جۆره که‌سانه له هه‌موو شونینیک ههر ده‌بنه‌وه به‌پیاوی ئەمن و رژیتم. (کاکه‌حه‌مه) کاتیک ئیتم له رده‌هه‌ی یه‌کی ئیستیقبال بووین، له کونی دیواری سهر حه‌وشی ئیستیقبال خۆی پیتی ناساندم و رۆژانه چه‌ند جۆر خواردن و میوه‌ی بۆ ده‌هیتاین، رۆژیکیش (قاله جافی) له‌گه‌ل خۆی هیتابوو، که له‌و کونانه‌وه قسه‌ی له‌گه‌ل کردم و یه‌که‌ترمان ناسیه‌وه، که زانی له‌سهر (یه‌کیستی) گیراوین، خۆشیی پیمان نه‌ده‌هات، وتی: ئیوه له‌سهر (جه‌لالی و یه‌کیستی) گیراون، (کاکه‌حه‌مه) یه‌که‌سهر لینی هاته‌ جواب و پیتی وت: جا (جه‌لالی و یه‌کیستی) چیه‌انه؟ بۆ پیاو هه‌یه له کورده‌ستاندا شان بدات له شانی (مام جه‌لال)، پیتی وت: عه‌یه‌ ئەو قسه‌یه ده‌که‌یت و لینی تووره‌ بوو، ئیت (قاله جاف) نقه‌ی نه‌کردو رژیشتن، من و قاله جاف زۆر به‌باشی به‌کمان ده‌ناسی، له‌گه‌ل ئەوه‌شدا ده‌یزانی کیم و کوری کیم و خه‌لکی کویم، به‌لام له‌خۆی نه‌گرت له‌و رۆژانه‌دا هیچ جۆره خواردنیکمان بۆ به‌یتیت و جاریکی دیکه سهرم لێدانه‌وه، نه‌وه‌ش له‌بهر نه‌وه‌بوو، که نه‌وکاته‌ی ئەو جاش بوو، له‌گه‌ل پێشمه‌رگه‌دا له‌گه‌ره‌کی خه‌بات به‌یه‌که‌دا هه‌لپژابوون، پێشمه‌رگه‌یان شه‌هید کردبوو، له‌وانیش جاش کوژرابوو، به‌و هۆیه‌وه بوو بووه دوژمنی سه‌ره‌ختی یه‌کیستی، به‌لام (کاکه‌حه‌مه) ههر چومه به‌شه‌که‌یان، یه‌که‌سهر هات بۆلام هۆی ده‌ستگیرکردن و چۆنیتی گرته‌نی و حوکمه‌دانه‌که‌ی (بۆ باسکردم). (کاکه‌حه‌مه) به (١٥) سال حوکمدراوه.

زیندانییه عه‌ربه‌کانیش هه‌ریه‌که‌یان به‌تاوانینکی دزیی و پیاوکوشتن حوکمی جۆراوجۆر دراوین. له‌ناویاندا پیاویک هه‌یه، پیتی ده‌پێن (ئه‌بو عباس) به‌تاوانی پیاوکوشتن حوکمدراوه. (ره‌یس عوره‌فای شورته‌ه)، پیاویکی هه‌لسوڕاو و به‌ده‌مو پل و کراویه، رۆژانه و شه‌وانه کار ده‌کات، بۆته‌وه‌ی خۆی له‌به‌ندیخانه‌و مندا له‌کانیشی له‌ده‌روه‌ به‌ژیتیت. هه‌رچومه

ژووره که یان و زانی له سهر بیروباوهری سیاسی کورد دهستگیرکراوم، که وته مامه له یه کی تاییهت له گه لهدا، ههستده کهم ریزی زۆرم لیده گریت. دهیه ویت له هه موو روویه کدوه یارمه تیم بدات. دواى ماوه بهک مانه ودهم له ژووره کدها زیاتر له یهک نزیک بوینه وه. زۆر رۆژ عهسراڼ له ساحه که به یه کهوه له گه ل (کاکه حه مه و شیخ مارف) دا پیاسه ده کهین. سه بارهت به وه زعی به ندیخانه و کوردیش قسه ده کهین، دیاره له گه ل کاکه حه مه دا متمانه یهک له نیوانیانداهه یه، بۆیه له یهک ناترسن و به ناشکرا قسه له سهر حکومهت ده کهن. که به ته وایی له منیش شارهزا بو، که یه کینکم له سهر مه سه له ی شۆرشى کوردو گه له کهم دهستگیرکراوم، ترسی لیم نه ما، وه کو هه ندىک له زیندانیه کورده کان که له ناو به ندىخانه دا خویان ناشرین کردوه، ته نانهت زیندانیه عه ره به کانیش لییان ده ترسن و ده یانیتریتن و به کهسانی خراپ سه یریان ده کهن. بۆیه نه و رۆژانه ی که به جووته ده چینه ساحه کهو به یه کهوه پیاسه ده کهین، یان له کاتی خواردن ناماده کردندا، که ده چینه ساحه که. ده ست ده کات به کفرکردن و قسه به میلله تی خویان ده لیت، ده لیت: (تایین درۆیه، خوا نییه، پیغه مه به نه بووه. عه ره ب مرۆف نییه، ویزان و مافی مرۆف و مرۆفایه تی ههر هه مووی درۆیه، نوێژکردن و رۆژووگرتن و زه کات و سه رفتردهان ههر هه مووی زیاده یه و پیوست ناکات پیاو به جیان بگه یه نیت. رۆژوو و نوێژ بۆچی و بۆ کیتی بکه م؟ نه م قسه کردنه ی رۆژانه دووباره سیتاره ده کاته وه. لام سه یره، نه م پیاره ته مه نیکى هه یه. خوینده واری نه وتۆی نییه. نیسلام و عه ره به، له سلکی شورته دا بووه، له سهر بیروباوهری سیاسی نه گیراوه. بۆ وا به هه موو شیوه یهک دژی نه و شتانه وه ستاوه باوهری به هیچیان نه ماوه؟!)

ئه بو عه باس و نه نفال

رۆژیک عه سه به جووته له ساحه که به گیرم هیتا و لیم پرسى: (ئه بو عه باس) تۆ بۆ وا (دژی تایین و عه ره ب) قسه ده کهیت؟ تۆ عه ره بیشى و نیسلامیشى، ههر دهم هه لده هیتیه وه بیتاوه ریی خۆت ده رحه ق به وانه راده گه یه نیت؟ پیم نائییت نه م حاله ته چیه؟ تۆ پیش دهستگیرکردن له (حزبى شیوعى) یان حزینکی تر کارت کردوه؟ وتی: له ژیاندا نه مزانیوه حزبا یه تی چیه. له به رنه وه ی شورته بووم به به عسى ناویان نووسیووم و نابوونه یان له مووچه کهم ده بری، به لام رۆژیک له رۆژان نه کۆبوونه ودهم کردوه، نه زانیوومه حزبی به عس چیه. وتم: باشه هۆی نه م دژایه تیکردنه ت به رامبه ره وانه چیه؟ هه ز ده کهم بۆم باسبکه یت، وتی: (ئه بو به خشی) لیسکه ری، ته نها په یوه ندیی به خۆمه وه یه وازم لیبیته. که زانی وازی لیتناهیتم، وتی: مامۆستا بۆت باسده کهم، به لام ناییت له م به دیخانه یه لای هیچ کهس باسی بکه یت، ته نانهت لای (کاکه حه مه و مه عرفیش)، چونکه کاکه حه مه قسه ی له ده مه دا

ناوہستیت و باسیدہ کات. متمانہم بہتو ھدیہ و ھکو ٺو کارساتھی بینومہ بۆت باسدہ کھم و توش لای خۆت بیپاریزہ، چونکہ ٺہ گھر ٺو ھوی من بۆت باسدہ کھم، بکھو یتہ دھم دھزگا کانی حکومہت و بزائن من باسہم کردوہ، ھەر لہم بہندیخانہ یدہا ملہم لیدہ کھنہوہ و دھمکوژن. وتم: بہ لیتت دھدھمسی لہ خۆم بہولاوہ ناھیلہم یە کھس بیزانیت و لای ھیچ کھسینک بہ ھیچ شیوہ یە کھ باسی نا کھم، دلنیابہ لای کاکہ ھمہش قسہ نا کھم.

کھوتہ قسہ کردن و وتی: گویم بہ باشی لینگرہ و جاپزانہ توش بیت و ھکو منت لیتنایہت؟ ھەر کھوتہ گیرانہوہی کارساتہ کھ، بینیم رھنگی گۆرا، (رقی ھلسا) بہ دھم قسہ کردنہوہ (تفی لہ عەرہب و ویزدانہی عەرہب دھکرد، دھبوت عەرہب نہ میللہتہ، نہ ئیسلا مہ، نہ فری بہسەر مرۆفایہ تیئہوہیہ، ٺہم حکومہتہی ئیتہ دہندہترین حکومہتہ لہسەر رووی زووی. من تا ٺو کاتہی ٺو کارساتہم نہ بینیبوو، نویتیم نہ دھچوو، یە کھ روژی رھمہ زانم نہ دھخوارد. زہ کات و سەر فترہم دھدا، بہ نیازبووم بچم بۆ ھج، بہ لآم لہو روژوہ وازم لہ ھەر ھەمووی ھیتاوہو بہ توخنیانا ناچم و باوہرم پینان نہ ماوہ، نایینیت نویت نا کھم؟ دوای ٺہم قسانہ ھیتور بووہوہو وتی: (ٺہو بہ خشی) بہ باشی گویم لینگرہ دھخیلت بم لای کاکہ ھمہ باسی نہ کھیت. وتی: دھزانیت حکومہت لہ شالارہ کانی ٺہ نفالدا ولاتہ کەتانیان ویرانکردو ھەزاران خەلکی دانیشتووی گوندہ کانتانی راپیتچی سەربازگہو گرتوو خانہ کانی کرد؟. وتم: ٺوہ راستو ھەزە کھم تو بزانیٹ نزیکہی پیتج ھەزار گوندمان خاپوور کراوہ، ھەرچی کانی و کاریزو گۆرستانمان ھەبہ تہ قیتراونہ تہوہ (١٨٢٢) ھەزارمان ٺہ نفال کراوہ... ئیتہ دہستمان لہو ھەزاران کەسہ شۆردوہو بہ تہمایان نہ ماوین. بۆمان ساغبوہ تہوہ کھ ھەموو ولاتانی عەرہبی پشتگیری لہ حکومہتہی عیراقی دھکەن، ٺو قہر کردن و لہ ناو بردن و خاپوور کردنہی ولاتہ کەمان کھ لہ لایہن حکومہتہوہ ٺہ نجامدراوہ، بہ رھواو ھدقی حکومہتہی عیراقی دھزانن. ٺو بریاری لہ ناو بردنہمان نہ بہتو نہ بہ من چارہسەر نا کریت. پیر بہ سنگی ھەناسہ یە کی قولی ھەلکیشاو دہستی بہ قسہ کردن و گیرانہوہ کردہوہو وتی: من (رہبیس عورہ فای پۆلیس بووم) لہ سالی (١٩٨٨) دا دھوامہ کھم لہ ناوچہی عەرہرو سنووری سعودیہ بوو، دوای تہواو بوونی قۆناغہ کانی ٺہ نفال و زالبوون بہسەر بزووتنہوہ کەتاندنا، ماوہی چہند ھفتہ یە ک (بہر دھوام) روژانہ بہ چہند (ماشیتنی مونشہ ٺہی گورہای پیر لہ ژن، مندال، میرد مندال، گەنج و پیری کوردیان دھیتاو پیتش ھیتانیان بہ ھەفارہ چالی گورہ گورہیان بۆ ھەلدہ کەندن و ئامادہیان دھکرد، لہ گەل مونشہ ٺہ کاندنا ٺہفسەر و سەربازیان دھیتنا، لہو شوینہش کۆمەلینک ٺہفسەر و سەرباز بہ چہ کی کلشینکۆفہوہ ئامادہ دھکران. کاتینک مونشہ ٺہکان دھگیشتنہ شوینہ کھو رادہوہستان. یە کسەر ھەرچی تیدابوو، دایان دہبەزاندن و ریزیان دھکردن. ٺہفسەری لینپرسراوی سەربازہکان، یان بلین (جەللادہکان) فەرمانی دھدا بہ سەرباز دکان دہسرتیر لہو خەلکە داماوہ بکەن، گوللہبارانیان بکەن، لہ گەل فەرمانی دا ھەر سەربازی چەک بہدہست بوو، بہ تہفەنگہ کھی دہستیان گوللہبارانی ٺو

خەلکە ھەژارو رەش و رووتەیان دەکرد. خەلکە بە دەم گریان و ھاوارو ئاخ و ئۆفەو
خەلتانی خوین دەکران، بەسەر یە کدا دەکووتن و جەستەیان لە گەل خوین و خۆلدا تینکەلار
دەبوو، جەللادەکانیش تا درا فیشەکی چە کە کانیاں تەقەیان لێدەکردن. دواي نەجامدانی
ئەو تاوانە نا مەزقائە، بە شۆفل و گریدەر فریانی دەدانە ناو چالەکانەو و خۆلیان بەسەردا
دەکردن، کە زۆربەیان ھەر زیندوو بوون و بە ھاوار ھاوارەو بەسەر دەمی شۆفلەکانەو بۆ
ناو چالەکان شۆردەکرانەو و بەزیندوویی و بەبی ئەوێ گیانیاں دەربجیت، دایان دەپۆشین
و زیندەبەچالیاں دەکردن، دواي نەجامدانی تاوانە کە دەگەرانی، ئەم تاوانە نامەزقائە یەم
رۆژانە بەچاوی خۆم دەمبینی، لە پیتش چارم ئەنجامدەدراو رۆژانەش دووبارە دەکرایەو.
لە رۆژانی ئەنجامدانی ئەو تاوانانەدا (دوو) رووداوی زۆر سەیرم بینووە، ھەرگیزا ھەرگیز
وێک پالەوانیەتیەکی یەرم ناچیتەو. یەکم: رۆژێک مونسەئەییەکی پر لە خەلکیان ھیتا
دایان بەزاندن و ریزیان کردن. بە مەبەستی گوللەبارانکردنیاں. لەوکاتەي جەللادەکان لە
نامادەباشیدابوون بۆ دەستپێژکردن لێیان. (کۆریکی گەنج) لەناو ریزکراوەکاندا، لەناکاو
لە ریزە کە ھاتە دەرەو کورانی پەلاماری چەکی یەکیە لە سەربازە جەللادەکانی داو لینی
سەندو نەترسانە لولەي کلاشینکۆفە کەي رووکردە سەربازە جەللادەکان و تا دوافیشەک
نای بە سنگی سەربازەکانەو. جەللادەکان ژمارەکیان ئەوانەي گوللەي کورە گەنجەکیان
بەرکەوت، بەسەر یەک و چە کە کانیاںدا کەوتن، ئەفسەری لێپرسراو و سەربازەکانی دیکە
ھەر ھەموو شەژان و شیرزە بوون، بەپەلە سەربازی دیکەیان ھیتایە شوینیان، ئەفسەری
لێپرسراو فەرمانی دا تاوانی خۆیان ئەنجام بدەن و ئەوانیش بە ھەمان شیوەي رۆژانی پیتش
ریزکراوەکانیاں گوللەباران کرد، بە کورە گەنجە کەشەو بەپەلە چالەکانیاں پی پرکردنەو
دایانپۆشین، سەربازە کوژراو و بریندارەکانیاں دوورخستەو، وەکو بۆم دەرکەوت لە (پیتنج)
سەرباز زیاتریان لێکوژرابوو. کە ئەو نەبەردییەم لەو کورە گەنجە کوردە بینی، ئەوئەندە
دەخۆشبووم وام دەزانی بە دەستی خۆم ئەو تاوانبارانەم کوشتوو و شیرزەم کردوون. چەند
ستەم بوو، لەو کاتەي گوللەبارانکردنەدا ھەرھەموویان خەلتانی خوین دەکران و بە دەم
ھاوارو بانگ و سەلاو شاہتەمان پارانەو، بە دەمی شۆفل کوێان دەکرانەو، دایانخستە ناو
چالەکانەو، لەو کاتەي خۆلیان بەسەردا دەکردن، زۆریان گیانیاں تیدا مابوو، بە دەم ھاوارەو
بە خۆلکردن بەسەریاندا بیتەنگیان دەکردن و بەزۆر دایانمراندن.

دووە: رۆژێکی دیکە مونسەئەییەکی پریان ھیتا بە دەریاندا وەستان، لەوکاتەي وێستیان
دایان بەزیتنە خواوە بۆئەوێ ریزیان بکەن و گوللەبارانیاں بکەن. خەلکی ناو مونسەئە کە
مانیاں گرت، ھەرچەندیان کردو کۆشان نەھاتنە خواوەو دانەبەزین و بۆیان چوونە سەرەو
لێیان دان و پەلکیشیان دەکردن، بەلام دانەبەزین و دانەبەزین، گوێیان بە ھەراو نەرنەرو
ترساندنی سەربازە جەللادەکان نەداو نەدا، لە مونسەئە کە نەھاتنە خواوەو، بە ئارەزووي
خۆشیاں جوتیان بە سەدام و بەعس و عەرەب دەدا... ئەفسەردە کەو ژمارەییەکی دیکەي

سەرباز جارىكى دىكە چۈنە سەريان و پەلامارياندان و داوايان لىتكدن بۆ دابەزىن. ئەوان لەسەر جىنىۋدانى خۇيان بەردەۋاسىبون، گۇتيان پىننەدان و دانەبەزىن. ئەفسەرى ئىپرسراو و سەربازەكان زانىيان ھەولەكانيان بىھودەيە، بەقسەيان ناكەن و لە مونشەئەكە نايەنە خوارەو. ئەفسەرە جەللادو تاوانبارەكە، فەرمانى دا ئاگر لە مونشەئەكە بەردەن، لەناو مونشەئەكەدا بە ئاگر بىيانكوژن و لەناويان بەرن. ئەو خوانەناسە ھەرب و بەناو موسلمانانە بە ھەلھۆلە بۆ بەعس و بە (ئەللەھونەكبەرەو) بەنزىيان بە مونشەئەدا كرو ناگريان تىبەردا، ئەوئە لەناويدا بوو، جگە لە شوفىزو سەربازەكانى ناو، ھەر ھەموويان سووتىتران، دواى دامركاندەئەوئە بە مونشەئە سووتاوەكەو خستىاننە چالەوئە دايانپوشىن. ئەو كارساتە كارساتىك بوو، لە رۆژى ھەشەر دەچوو، ژن و مندال و پىرو گەنج لەگەل شالائى ئاگردا ھاواريان بوو، دەگريان و باوكەرۆيان دەكرد. ئەو مونشەئەيە لەپىش چارم سوتار دامركايەوئە دوايى بە شۆفلەكان تلدرایە ناو چالەوئە بەخۆل

بەندىخانە رۆژانە دووجار (مەستەر) لە بىانيان و ئىواراندا دەكات، دەمانبەنە رارەوئە بەردەم بەشەكەمان. مەستەرەكە بۆ دلنىابونە لە زىندانىيەكان، لەبەر دوو ھۆ بوو. يەكەم: بۆئەوئە بزانریت كە ھىچ زىندانىيەك رايەنەكردوئە نەچوئەتە دەرەو.

دوئەم: بۆ زانىنى ژمارەى زيادبوون و كەمبونەئەوئە زىندانىيەكان، كە رۆژانە زىندانىيە دىكە دەھىترىتە بەشەكەمان و دەگويزرانەوئە ئازاد دەبون. بۆيە دەبىت ھەموو زىندانىيەك لەكاتى مەستەردا ئامادە بىت، موراقيب لەكاتى مەستەردا بانگ دەكات (مەستەرە). زۆر رۆژ ھەندىك زىندانىيە لەبەر نەخۆشىي يان پىريان ناتوان بىتە دەرەوئە ئامادەي مەستەر بن. ئىدارەي بەندىخانە بۆ ئەوكەسانە گوى لە موراقيب دەگرن و وازيان لىدەھىتن. مەستەرى بەيانيان بە بەردەوامى لە سەعات ھەوت دەكرىت، جگە لە رۆژانى مەجەھەكە لە سەعات شەشدا دەكرىت و ئىوارانىش پىش خۆرئاووبون و دواى ەسر دەكرىت.

لە بەشەكەي خوارەوئە لە رارەوئە نھۆمى سەرەوئە لەبەردەم ژوورەكاندا زىندانىيە دادەنرىن، لەبەر بى جىنگايى، واتە بەشەكە بە بەردەوامى لە دووسەد زىندانىيە زياترى تىدايە. لە بەشى خوارەو. ژوورىك بۆ موراقيب، ژوورىك بۆ ئوتووكردن، چەند ئاودەست و ھەمام بە رىزى يەكدائو لە خۆرھەلاتى بەشەكە ھەيە.

لە (۳)ى مانگەوئە تا (۱۵-۱۱/۱۶)و بەھۆي تىكلابوونمان بە زىندانىيەكان. لە زۆر شتى بەندىخانە شارەزابووم. وردە وردە پەيوەندىم لەگەل زىندانىيەكاندا پەيداكردوئە، تىنگەيشتووم كە ئەو خواردنەي رۆژانە لە ئىدارەي مەتبەخى بەندىخانەوئە دىت بۆ بەشەكان پىي دەوترىت (خواردنى كان)، ئەو خواردنەش زۆرتر ئەوكەسانە وەرىدەگرن كە زۆر ماونەتوئە لە بەندىخانە، يان ئەوكەسانەي كە كەمتر كەسوكاريان دىن بۆ مەجەھەيان. بۆيە ناچارن رۆژانە نان و خواردنى كانە وەربگرن، تىنگەيشتووم كە ئەم بەندىخانەيەدا (كتىبىخانە نەخۆشخانەو كارگەي دارتاشى و دروومان و مىكانىكى سەيارەو ھانوت و شتى دىكە) ھەيەو (باحس

ئىجتىماعى) لەدەرەۋەى بەندىخانەۋە دەھىتن و ھەفتەى جارىك دوچار پزىشكى پىسپۇرى لە
 نەخۇشىيەكاندا دىتە نەخۇشخانە و نەخۇش دەچىت بۇلايان... ئەو خواردن و مېۋە شتانەى
 كە لە مۈاجەھەدا بۇيان ھىتابووين، بەشى تا نېۋەى مانگى بەباشى كردين.
 ئىنە كە لە ئەمەنسورەكەى سلىمانى بووين، عىراق پەلامارى كۈەيتى دابوو، داگىرى
 كىرەبوو، ھەر ئەۋكاتە ئەو پەلامارەى سەدام و عىراقمان بەۋە دانا كە كۇتايى دەسلەتاي
 رۇئىم نىزىكبوۋەتەۋە، ئەمىرىكار ولاتانى عەرەبى و ولاتانى دىنا ۋاز لەو سەركىشىيەى
 سەدام ناھىتن. كە ھاتىنە ئەبوغرىب ئەو كىشەيە گەرەتر بوو، ئەمىرىكاۋ ھاپەيمانەكانى
 كەۋتنە خۇكۇردنەۋە ھەرەشەكردن لە عىراق بۇ گەرەنەۋەى لە كۈەيت... عىراقىش لەسەر
 داگىر كىرەكەى سورە، گۈنى نە بەراى عەرەبى و نە ئەمىرىكاۋ نە ولاتانى دىنا ناداو دەيەۋىت
 ئەۋە بە ھەموو ولاتانى عەرەبى و جىھان بىسەلمىنىت كە كۈەيت پارىزگايە كە لە پارىزگاكاني
 عىراق، ھىچ ھىترىك نىيە لەو بىر يارەى پەشىمانى بىكاتەۋە... ئەمىرىكاۋ ھاپەيمانەكانى
 لە كۇكرەنەۋەى ھىتر راكىشانى دەۋلەتانى دىنادان، بەتايبەتى دەۋلەتە عەرەبىيەكان بۇ
 پىشتىگىرى و ھاپەشىكر دىنان لە لە شىركىشى و فشارخستە سەر عىراق بۇ كىشانەۋە
 لە كۈەيت و جىتەشىتنى، لە ھەۋلدان لەگەل كۇكرەنەۋەى ھىتر خۇنامادەكر دىنادا بۇ
 پەلامارى ھىترەكانى عىراق لە كۈەيت و دەۋرۋەرى، ھەلمەتىكى دىلۋماسى ھەمەلايەنەيان
 دەستىنكر دۋە لە رىنگاي سەرۋكى دەۋلەت و رىنكر ھاۋە عەرەبىيەكان و ولاتانى ئەرۋەپى و
 دۆستەكانى عىراقەۋە، بە ناردنى ۋەفدو گفتوگۇكردن لەگەل سەدام و سەرانى رۇئىمەكەى،
 بە مەبەستى رازىكر دىنان بەكىشانەۋەى ھىترەكانىان لە كۈەيت و تەسلىمكرەنەۋەى بە
 دەسلەتدارانى كۈەيتى، بەلام ھەموو ھەۋلە دىلۋماسىيەكان لەلايەن سەدامەۋە گۈيان
 لىتەگىرەيت و كەلكىكى نىيە، مەن و برادرانمان و زۆرىك لە زىندانىيەكانى بەندىخانە.
 بەۋە دلخۇشەن، كە سەدام رازى نەيىت، لە ئەنجامى كەللەرەقى و لەخۇبايۋونى بە ھىترى
 سەربازىيى، پەلامارى سوپاۋ ھىترەكانى عىراق لە كۈەيت و بەسەرۋە بەغدادو شۈينەكانى دىكە
 بدرىت، ئىنە ۋاي بۇ دەچىن بەۋە پەلامارە سەربازىيە رۇئىمى بەعس و سەدام كۇتايان دىت
 و عىراق لە دىكتاتورىيەتى فاشىيانەى بەعس و سەدام رزگارى دەيىت. زىندانىيەكان بەزۆرى
 كورەكان، لەبەرئەۋەى مەيان بە گىراۋىكى سىياسىي و مامۇستا دەۋانى، رۇژانە دەين بۇلام
 و لەگەلمدا پىياسە دەكەن و پىرسىارى بارودۇخە ئالۋزەكەى عىراق و ولاتانى دىنام لى دەكەن،
 دەيانەۋىت بزانن نايان ئەگەر عىراق لە كۈەيت نەكىشەۋە، لىي دەدرىت؟ بەۋ لىندانە رۇئىمى
 عىراق دەرووخىت؟ ئەگەر عىراق روۋخا چارەنۋوسى زىندانىيەكان چى دەيىت؟ نايان لەكاتى
 لىداندان پەلامارى بەندىخانەكان نادات و زىندانىيەكان ناكۇزىت؟ كوردو دۆزى گەلەكەمان
 بەرەۋ كۈي دەچىت؟ لەم جۇرە پىرسىارانەم بە بەردەۋامى لى دەكەن و مەنىش لەۋانەى
 تارادەيەك دىنىام، بەپىنى بۇچۈۋن و ھەلسەنگاندەم ۋەلامى پىرسىستان دەدەمەۋە.

مانگی (۱۱- ۱۲ ای ۱۹۹۰) و ئیمه له ئه‌بوغریب

ئیمه که هاتینه ئه‌بوغریب و گه‌شینه به‌شکان و جیگیربووین له‌م به‌ندیخانه‌یه، وه‌کو زیندانییه‌ک، مافی ئه‌وه‌مان هه‌یه وه‌کو هه‌موو زیندانییه‌کانی به‌ندیخانه‌که مانگی دوو جار مواجهه‌هه‌ بکرتین، سه‌ری مانگان و نیوه‌ی مانگان. هه‌رچه‌نده له‌ پیتشه‌وه باسی یه‌که‌م مواجهه‌م کردوه، به‌لام به‌ پیتیستم زانی له‌م بابه‌تدا جاریکی دیکه باسی بکه‌مه‌وه، چونکه ئه‌و مواجهه‌یه‌ی ئیمه له ۱۹۹۰/۱۱/۲-دا یه‌کیتک بوو له‌و مواجهه‌انه‌ی که له‌ ژبانی ئه‌م به‌ندیخانه‌یه‌دا به‌خۆیه‌وه نه‌یینیوو. هیچ که‌س و وه‌جبه‌ زیندانییه‌ک له‌ هیچ سالتیکدا به‌م شتیه‌یه‌ مواجهه‌هه‌یان نه‌کرا‌بوو، مواجهه‌هه‌کاران نه‌هاتبوون، بۆ ئه‌م به‌ندیخانه‌یه... به‌یانی رۆژی ۲ی مانگه له‌ سه‌عات پیتجه‌وه به‌خه‌به‌رم و له‌ شه‌شه‌وه مه‌سته‌ر کراوه له‌ حه‌وت ده‌رگای به‌شه‌که‌مان خرایه سه‌ر پشت و هه‌رزیندانییه‌وه چاره‌روانی که‌سی خۆی ده‌کات بیت بۆ لای. من و (به‌ختیار له‌گه‌ل کاکه‌حه‌مه‌و شیخ مافدا) له‌ به‌شه‌که‌ماندا پیاسه‌ ده‌که‌بین. کاتیکمان زانی مواجهه‌هه‌کارانمان په‌یدا‌بوون. یه‌ک به‌دوای یه‌که‌دا به‌ شیخ مافم وت: تو لیته‌ بوسته‌ هه‌ر که‌س هات و په‌رسیاری کردم، ریتوینیکی بکه‌ بۆ حه‌ره‌که‌و بۆلای خه‌یمه‌که‌و منیش ده‌چه‌ حه‌ره‌که‌و لای خه‌یمه‌که‌ راده‌وستم. خه‌یمه‌و شویته‌که‌م رۆژی پیتشوو پاکمان کرده‌وه و چاکمانکرد، شویته‌که‌ زۆر گه‌وره‌یه. مواجهه‌هه‌کاران ئه‌وه‌نده زۆرن له‌و شویته‌ جیگا نه‌ده‌بووه‌وه، ناچار ریزی دانیشتن به‌ به‌رده‌میدا درێژکرایه‌وه. له‌به‌رئه‌وه‌ی خه‌لکه‌که‌ ئیجگار زۆرن. ناتوانم به‌ ته‌واویی بزانه‌م که‌سه‌کان کین، یه‌که‌م مواجهه‌هه‌شم بوو. شاره‌زاییم نه‌بوو. ئه‌وه‌نده‌م زانی: زه‌ینه‌ب، ئازاد، به‌هار، بلیسه، ژیر، شیتی، کاکه‌م، براژنم، ناهیده، حه‌پسه، کاک سدیق، کاک جه‌لال، کاک جه‌مه‌ره‌شید، کاک حه‌مه‌نوو‌ری، ئه‌ولا، کاک حسین، کاک له‌تیف و براژنم، خوشکه‌کانم و منداله‌کانی (کاک حه‌مه‌لاوه‌و فدیمه‌خان) و له‌ خزماتی دیلێزه‌ش زۆر هاتبوون من له‌و مواجهه‌یه‌دا هه‌ر فریای به‌خیزه‌تانی خه‌لک ده‌که‌وتم و هه‌ر که‌س ده‌هات په‌لاماری ده‌دام و تیز ماچی ده‌کردم، ئینجا فه‌رمووی دانیشتم لنده‌کردن. ئه‌گه‌ر نه‌توانم ناوی ئه‌و به‌رێزانه‌ لیته‌دا بنووسم گله‌یم ئیتنه‌که‌ن، چونکه ئه‌و مواجهه‌یه‌ له‌بیری ئه‌وه‌دا نه‌بووم که‌ بزانه‌م کی دیت... دیاره هه‌مه‌جۆر خواردنیان هیتابوو. خواردنه‌که‌ ئیجگار زۆربوو. خواردنه‌کانمان به‌رێز دانا بۆئه‌وه‌ی مواجهه‌هه‌کاران لینی بخۆن، هه‌ره‌ه‌موو نانیا‌ن خوارد زۆربه‌یان ده‌یانوت له‌ نیوه‌رۆی رۆژی پیتشه‌وه‌وه نانیان نه‌خواردوه، حه‌زیشیان ده‌کرد ئه‌و نانه له‌گه‌ل مندا بخۆن (کاکه‌حه‌مه‌و ماف)یش له‌گه‌ل ئیمه‌دا نانیان خوارد. له‌و مواجهه‌یه‌دا ئه‌وه‌ی پیتیستم بوو، که‌ له‌ ده‌ره‌وه‌ بۆم به‌یتن، هه‌ره‌ه‌موویم بۆ نووسین، بۆئه‌وه‌ی له‌ مواجهه‌یه‌ی داهاتوودا بۆم بیتن. ئه‌وشتانه‌ی بۆم هاتبوو ئه‌ گوێزو هه‌نگوین و دیاریی هه‌مه‌جۆر، ئه‌وه‌نده‌م لی گله‌دايه‌وه که‌ به‌شی (۱۵) شه‌وه‌ مواجهه‌هه‌کی دیکه‌م بکات. ئه‌وه‌ش به‌شاره‌زایی کاکه‌حه‌مه‌ بوو، پینی وتم: له‌به‌رئه‌وه‌ی جیگات نییه‌و شوین نییه‌ تیا

هه لږگړين، نه وړنده شت گلبدهره وه که به شی مواجهه یی داهاتووت بکات. به کورتی زهینه ب و که سوکار که هاتن باریان گران بوو. که گه راشنه وه هر باریان گران بوو. دواي ته و او بوونی مواجهه وه گه پړانده وې خه لکه که و چوونه دهره و یان له بهندیخانه، یه کسه باریان کردین بۆ (مه سته) بۆ دلنیابوون له ژماره یی زیندانییه کان. که مه سته ته و او بوو، چوونه ژوره که یی کاکه حه مه... له بهرنه و یی له و قهره بالغیه دا نانی و امن نه خوارد. کاکه حه مه و مارف خواردنیان گهرم کرده وه به سی قوئی نانمان خواردو به دوايدا چاو میوه شمان خوارد. کاکه حه مه هندیك گویزو هه نگوینی جیا کرده وه، وتی: ددیده مه (موراقیب)، خوارنه کانمان له فلینه کانی کاکه حه مه و مارفدا جی کرده وه هندیك وشکه شمان له ژوره که یی خوم و له ژیر قهره و یله یی مارف و جه بارو تورکمانه که دا داناو به شی هه ریه که له زیندانییه کانی ژوره که مان دا. نه و رژه تا شه و زیندانییه کانی هۆله که یه که یه که دوو دوو دهاتن بۆلام و خویان پیته ناساندم، کورده کانیش زیاتر هه زیان ده کرد لیتمان نزیکیبهنه وه، که دهاتن بۆلام، سه رسامییی خویان له مواجهه که دهره و یی، یه کیک له کورده کان (کامهران نه سعه) بوو، خه لکی (کوژته یی چه) بوو. خوی پیته ناساندم که کوری (نه سعه ده) و نه و نه سعه دم له زوره و ده ناسی و کاتی خوی یه کیک بوو له وانه یی که سه ر به بالی مه کتبی سیاسی و مام جه لال بوو. به نه سعه ده شیت به ناوبانگ بوو... کامهران له سه ر دزیی و کاری خراپ گیرابوو. وه کو بویان باسکردم له بهندیخانه هه ر خه ریکی شتی خراپه و ناوبانگیکی باشی نییه و زیندانییه باشه کان په نجه یی خراپی بۆ راده کیشن. کاکه حه مه له بهر ره فته ره کانی رقی لیتی ده بوو و ده قسه یی روو له ورو پیته ووت. وتی: من هه موو جار لای بارکی شکاتی لیده که م و پینی ده لیم سهردانی مه که ن و پاره و شتی بۆ مه هیتن، بۆته و یی به خویدا بجیته و ده چاک بیت. وتم: کاکه حه مه، کامهران دانی بۆ من. هه ولی راست کرده و یی دده م. نه و مواجهه یی به راستییی بووژاندنییه وه، دواي (۱۰) مانگ دایران و سهرنگومکردن له خیران، مندال، براو خوشک، که سوکار، دۆست، هاوړی و خو شه ویستان. ماوه یه کی که م نه بوو. بۆیه به بیینه و یان باری ده ورو نیم زور گوزاو ژیا مه وه. که چو و مه و ژوره که مان باس هه رباسی مواجهه که یی من و به اختیاربوو. نه و شه له سه ر قهره و یله و جیگا که یی مارف به باشی خه وتم. پیش خه وتیش چه ند نامه یه کم له خزم و برادرانه و بۆ هاتبوو، که وتمه خویتندنه و یان، مواجهه یی که دیکه م له گهل نامه کاند ا کرد.

له بهندیخانه روژانه نیوه وړان و ئیواران (عه نقه رچییه کان) خواردنی کانه ده هیتنه به رده رگای هۆل و رده ده کان، به سه ر نه و که سانه یی خواردنی کانه ده خون، دابه شیان ده که ن. نیوه وړان برنج و شله ده هیتن، شله کان: (سلق، شيلم، پتاته، پاقله و پیازاوان. ئیوارانیش هه ر شله، یان هیلکه، یان په تاته یه.

نیوهی مانگی (۱۱)، دووم مواجهه و کهرنه څالیکی دیکه

مواجهه‌ی نیوهی مانگ له ۱۱/۱۶ رۆژی پش مواجهه عه‌سره‌ک‌ی له‌گ‌ل شیخ مارف و کاکه‌حه‌مه چوینه حه‌وشه‌که‌و شویتمان پاک‌کرده‌و و خه‌یمه‌مان به‌چواره‌و‌ریدا گیرا... خه‌یمه به‌چهند چهره‌ف و به‌تانی، که شیخ مارف و کاکه‌حه‌مه په‌یدایان کرد. ئیتواره‌ش ریشم تاشی و شه و حه‌مامم کرد. شه له‌خو‌ش‌یی نه‌وه‌ی به‌یانی که‌سوکار دین بۆ مواجهه‌مه‌مان تا دره‌نگ خه‌وم لینه‌که‌وت، به‌یانی له‌سه‌عات (۵) وه‌خه‌بهرم بو‌وه‌وه. هه‌ستام و ده‌موچارم شۆردو که‌وتمه‌ پیاسه‌کردن به‌راوه‌که‌دا. له‌سه‌عات (۶) له‌ده‌رگا درا بۆ مه‌ستهر و موراقیب که‌وته به‌ئاگاهیتانی زیندانییه‌کان بۆ ناماده‌بوونیان له‌مه‌ستهردا. مه‌ستهر کراو هاتینه ژووره‌وه.

سه‌عات (۷) ده‌رگای به‌ش خرایه سه‌رپشت و له‌به‌رده‌م ده‌رگا‌که‌و به‌ناو راوه‌که‌دا له‌گ‌ل شیخ مارف و کاکه‌حه‌مه و به‌ختیاردا پیاسه‌مان کرد. کاتی‌که‌مانزانی مواجهه‌ه‌کاران په‌یدابوون. راوه‌ی به‌رده‌م به‌ش و ره‌ده‌کان نه‌و زیندانیانه‌ی شتیان ده‌فرۆشت له‌مبه‌رو نه‌وبه‌ری دوو‌کانی ده‌ستگیر‌ی خو‌یان دانا. کاکه‌حه‌مه جلی کوردی له‌به‌رکردوه، مشکیه‌کی به‌سه‌روه به‌ستوه، نه‌وه‌نده لینی جوانه له‌به‌گزاده‌ی جاف ده‌چیت.

کاتی‌که‌مانی نازاد په‌یدابوو. به‌دایدا زه‌ینه‌ب، به‌هار، ژیر، بلیسه، شیتی-ی له‌گ‌له‌دابوو. به‌روه ساحه‌که رۆش‌تین. نازادم نارد بۆ به‌رده‌رگا بۆ نه‌وه‌ی هه‌رک‌س هات به‌یه‌یتیت بۆ حه‌وشه‌که. له‌سه‌عات (۷) وه‌تا سه‌عات (۸،۵) بۆ (۹) خه‌لک هاته ژووره‌وه، نه‌وه‌نده خه‌لک و خزم و که‌س و ناسیاو و براده‌ران هاتبوون، نه‌و شویتنه‌ی که پاکمان کردبووه‌وه. به‌ته‌واویی پر‌بووه‌وه. به‌رده‌وامیش ده‌سته‌ده‌سته دوو دوو، خه‌لک ده‌هاتن بۆلام، قه‌ره‌بالغیه‌که نه‌وه‌نده زۆر بوو سه‌رنجی هه‌موو زیندانییه‌کانی راکیشابوو. له‌راستیدا کهرنه‌څالیکی چاوپیکه‌وتن و سه‌ردان و پرسینه‌وه‌و به‌سه‌رکردنه‌وه‌ی خزمه‌نه، دۆستانه، نه‌ته‌وه‌یی و نیشتمانپه‌روه‌رانه‌یه. نه‌وه‌نده جو‌ری خو‌اردن و میوه‌و دیاریم بۆ هاتوه، نه‌مه‌دزانی چیی لینگه‌م، نانیک‌ی به‌کۆمه‌لمان خو‌اردو نه‌و خو‌اردنه‌ی که بۆیان هیتابووم. به‌جیا زه‌ینه‌ب داینان و وتی: نه‌مه‌هی خوته، وریای به‌له‌شویتی سارد دایان بنی، با نه‌ترشیتن و خراپ نه‌بن.

نه‌و که‌لوپه‌ل و پیتاویستیانه‌ی داوام کردبوون هه‌ر هه‌موویان بۆ هیتابووم. بۆکسینک و فلیینه‌یه‌کی ته‌به‌دزری گه‌وره‌و دوو ده‌ست جلی له‌به‌رکردن و بیجامه‌و که‌لوپه‌لی پینوستی ژیره‌وه‌و چهره‌ف و پستی و دۆشه‌ک و به‌تانی... به‌کورتی مالۆچکه‌یه‌کیان هیتابوو، باشترین شتیش که هیتابوویان، باوه‌لینکی ناسنی گه‌وره‌بوو.

نامه‌یه‌کی زۆرم بۆ هاتبوو. که زۆربه‌یان به‌زه‌ینه‌ب بوو به‌زیره‌کی هه‌لی گرتبوون. خو‌اردن و شته‌کان نه‌وه‌ی پتو‌یستم بوو، گلم دانه‌وه‌و نه‌وانه‌شی زیادبوون. به‌مندا‌له‌کاندا نارد‌مه‌وه. به‌راستی خه‌لکه‌که نه‌وه‌نده زۆر هاتبوون له‌یادم نه‌ماون ک‌ی بوون تا ناوه‌کانیان

بنوسم. له دواى مواجه ههش هه چهندم كرد بيرم نه كه وتنه وه تا له دهفته ره كه دا ناوه كانيان بنوسمه وه. ئهم مواجه هه يهش ته واو بوو. مواجه هه كاران چونه ده ره وه دواى ته واو بوونى مواجه هه. مه ستهر كراو سه ر ژمي زييان كردين و دلنيا بوون له ژماره ي زيندانى به كان. دواى مه ستهر، كاكه حمه، وتى: با نانيك بخوين. خواردنيان گهرم كرده وه نان و چامان خواردو ئينجا كه وتينه ريگ خستنى خواردنه كان له بۆكس و فلينه كاندا. خواردنى وشكه شم خسته ناو باوه له كه وه له و شتانه ي بۆم هاتبوون، به شى زيندانى به كانى ژوره كه م و مورقيب و هه نديك زيندانى هه ژار كه مواجه هه يان نه ده هات. دواى سه هۆل هات و سه هۆلمان كرى و به سه ر فلينه كاندا دابه شمان كرد. بۆ شيتوى ئيتواره ش نانيكي باشمان له و خواردنانه ي بۆمان هاتبوو، ساز كردو شيتومان كرد. شه وه كه شم له گهل كۆمه ليك نامه دا به سه ر بردو بوو به مواجه هه يه كى ديكه وه له نامه كاندا زۆر شتيان تيدابوو كه زۆر رووداو و شتى رۆژانى رابردوى بيرده خسته وه.

له م مواجه هه يه دا كه لويه لى ته واوم بۆ هاتبوو. شه وه نديك له و جلانه ي كه بۆم هاتبوو، تاقيم كردنه وه.

نه و باوه له ي بۆيان هيتابووم، شتى زۆرى كۆكردمه وه و سوودى زۆرم ليتينى.

ههوالی له سیداره دانی پیتج هاوریکه مان

له ۸-۱۱/۹ پیاوړیک له ژوروی (۱۵) هه عه ره بېوو به (ئه بو فه للاح) بانگیان ده کرد. هاتوچوی دائره ی ده کردو له (دهره ی دارتاشی) دوامی ده کرد. هر له خو یه وه لهو ماوه که مه دا، په یوه ندی له گه لدا په یدا کردم. به یانی و ئیواره دیت بۆلام و به گهرمی چاکوچونیم له گه لدا ده کات، ئه و نزیکی بونه وه یی وه کو بۆم ده رکه وت، به هوی مواجه هه که مه وه یه. که یینی له مواجه هه دا خه لکیکی زۆر هاتن بۆلام و خو شی دیاره پیاوړیکي باشه. کوردی خوشده ویست نه دوا جاردا که خو ی باسیکرد، ده رکه وت خه لکی ناوچه ی (عه مواره) یه و کونه شیوعی بووه، گیانیکی نیشتمانپه روه یی تیدابوو. دوا ی نیوه رۆ، له ده روه هاته وه چوه ژوره که ی و گه راپه وه خواره وه هات بۆلام. سه یرمکرد ده موچاوی ئاسایی نییه و شله ژاویه کی پیوه دیاره. وتی: با پیاسه یه که بکه ین، که وتینه پیاسه کردن و له گه ل پیاسه که دا که وته پرسیارکردن. سه باره ت به هوی گرتن و حوکمدانمان، من لینی دلیانه بوم، وتی: له من مه ترسه من دۆستی کوردم و کونه شیوعیم و له سه ر قه تل گیراوم. خه لکی عه مواره به گشتی کوردیان خوشده ویت و کوردیکی زۆری فه یلی له عه مواره هه ن. من چه ند سه ر دیتم و ده به م ئیوه که سینکی ئاسایی نین و له سه ر کاری خراب نه گیراون. سیمای تو له وه ناچیت خانه خواسته له سه ر دزی، یان پیاوکوشتن، یان شتی نابه جی گیرابیت، تو له پیاوړیکی سیاسی ده جیت. وتم: له راستیدا هه روايه له سه ر سیاسه تگیراوین و سیاسه ته که شمان مه سه له ی گه له که مانه. وتی: ئه وه نده ی تر لام خوشه ویسترو به ریتز تریوویت. من له خومه وه نه بوو خوشه ویستیم به لاتا جوولا بوو، به مواجه هه که تاندا زانیم ئیوه که سینکی ئاسایی نین.

وتی: ئیوه که ستان له گه لدا بوو حوکمی سیداره دانی به سه ردا درابیت؟

وتم: بۆ ده پرسیت؟ وتی: ئیشم پیته تی. وتم: لهو جه ماعه ته ی ئیمه (چه ند) که سمان به حوکمی له سیداره دان حکومدراون. وتی: (۵) که سن؟ وتم: به لی، (۵) که سن. پرس یه کییان بالا به رزه؟ وتم: یه کییان له وانه ی دیکه بالای به رزتره. وتم: سه یره بیت بینیتن؟ هه ناسه یه کی هه لکیشاو وتی: به لی، بینیم، به لام له کوی و چۆنم بینین؟ رۆژی چوار شه مه ده بوو ساحه بیت، ساحه نه کرایه وه ده زانی به هوی چیه وه بوو؟ وتم: نازانم. وتی: هویه که ی ئه وه بوو ئه و هاورپانه تیان عه سه رکه ی له سیداره دان. من له شویتیکه وه چاوم لیان بوو. که به دوا ی یه کدا پردیانن بۆ به رده می سیداره، سه روودیکیان ده وت و ئه و بالا به رزه له پیشیانه وه بوو. وتم: دلیایت. وتی: دلیام، بۆیه هاتم بۆلات، بۆئه وه ی هه واله که ت پی بلیم، به لام نه م هه واله با هه رلای خو ت بیت و کاریک نه که یت که بزائن من به تۆم وتووه. وتی: له گه ل ئه و (۵) که سه دا کۆمه لپکی دیکه شیان له سیداره دا، به لام که سیانم نه بین ی وه کو ئه و (۵) که سه سه روودو گۆرانی بلین و بیتده به ست بن. به هه واله که ست بوم. وتم: نه چینه شویتیک دانیشین. وتی: با، ده چین لهو بن دیواره دا داده نیشین، ده زانم زۆر بیتا قه تریوویت. له راستیدا له

ناخه وه ده کولام و نهم ده ویست گریانه که به ده موچاومه وه دیار بیت. که وته دل دانه وه و وتی: ماموستا محمه ده تو کوره گوره که ت ناری چیه. وتم: (به خشی). وتی: (باوکی به خشی) نهر جوره که سانه مایه ی شانازی و سه به رزیه بز گهل و بزوتنه وه که تان، هیچ بزوتنه وه به کی نه ته وه یی و نیشتمانی به بی قوربانی نایت و سه رکه وتن به ده ست ناهیتیت، ئیته وه ئوانیش نمونه ی زیندووی بزوتنه وه که تان و پته ویی بیروباوه رتائن. دان به خوتدا بگروه کاریک مه که نهم هه واله له هوله که ماندا بلاویته وه، چونکه نهم به عسییانه فاشستن، له مرزفکوشندا بالادهستن. چیان به حزبی شیوعی نه کرد؟ نه مانه له به رامبه ری نه یارانی خویندا سی و دور ناکهن، ته نانه ت نه گهر به عسیه کیش بیت و له بیرو بزچووناندا جیاوایی هه پیت و ملکه چی سیاسه تیان نه بیت، یه کسه ره ناوی ده بن. نه مانه فاشین له نازییه کانی نه لمانیا زور نازیتن.

دوای نه وه ی هه ستاینه وه و ماوه یه کی دیکه پیاسه مان کرده وه زور دلی دامه وه داوای لیکرده وه هه واله که لای خوم بیاریتم.

به پاستیی نهم ئیواره یه هه چه ندم کرد نانم بز نه خورا، هه چه ند (کاکه حمه وه مارف) هه ولیان دا نه متوانی نان بخوم. کاکه حمه وتی: نهم ئیواره یه وه زعت ئاسایی نییه، که وته قسه ی خوش و گیترا نه وه ی چه ندین سه رگوزشته ی جزاوجور. من هه به لیم بز ده کم دلم لای قسه کانی نییه. هه ره له بیر کرده وه ی (5) هاوریته که ماندام. شه به ده ست خوم نه بوو، به دل گریام و ده یان بیرده ریم له گهل (هاوری جه بار، شه مال، گموز عه تا) هاته نه وه یادو پینانه وه خپ نووستم.

روژی دوایی دوای مه سته ر، ساحه یان کرده وه، کاکه حمه وه مارف هاتن و وتیان ساحه یه با بچینه ده وه بز ساحه، له ساحه که زوری به ی براده رانم بینی... هه ریه که باسی خوی و مواجهه کارانیان کردو که س هه والی له سیداره دانی هاوریانی باس نه کرد، دیاره هیچ که سیکیان نه پانزانیبوو. منیش پیم باش نه بوو نهم هه واله یان پی بلیم، له به رته وه ی ئومیدم ده کرد که هه واله که راست نه بیت و با جاری هه ره له لای خوم بیت، باس نه کرد. که ئوانیش باسیان نه کرد. وای بز چووه ئو هه واله له به بندیخانه گوره یه دا ده بوو چه ند که سی دیکه بیبسته یه و باسبکرایه. له به رته وه ئومیدیکم په یدا کرده وه به وه ی مابن و له سیداره نه درابن. که گه پاینه وه له ساحه، دوای نیوه رز ئو پیاهه هاته وه بولام و پرسی له ساحه له به باره یه وه هیچ باس نه کرا؟ وتم: یه که براده ره له براده ره کانمان باسیان نه کرد. منیش باس نه کردو چه رز نه کرد هه والیککی و ناخوش له منه وه بلاویته وه، لیت ناشارمه وه ئومیدیکم په یدا کرده وه ته وه که نه وانیه له سیداره دراو، نه وان نه بن. وتی: نه وه ی من پیم وتی جگه له وانیه که مه راسیمی له سیداره که ریکده خن، که سی دیکه ناگای لیتی نه بووه. به شکم واش بیت و نه وان نه بوو بن، به لام دنیام کوورد بوون و (5) که س بوون و سروودیان ده وت... له (8-9) ی مانگه وه تا نیوه ی مانگ دوو سی جار چوونیه وه ساحه له گهل براده راندا یه کمان ده بینی و که س له به باره یه وه هیچی باس نه ده کرد.

گواستنه وەم لە ژووری (١٠) وە بۆ ژووری (١٢)

هەفتەى یەكەمى مانگی (١٢)، موراقيب هات بۆلام، وتى: ماموستا شويتىكم بۆ دزىريتهوه، به مزووانه چۆل دهبيت و دهتگوترمهوه بۆ نهو شويته. وتم: له كوتيه، وتى: ژوورى (١٢) يه له قاتى سهروه. ئانهو ژوورەى بهرامبهرمانه، كۆمه ليك خەلكى باشى تپدايه. ئوميد دهكەم تپيدا بهويتهوه. وتى: بهراستىي لهو رۆژهو هاتوويت من له هەولدام و چاو ورد دهكەمهوه شويتىكت بۆ بدۆزمهوه، زۆرم مهراقتە، كه هەرچەنده خەلكانى ژوورى (١٠) زۆر خەلكى باشن، بهلام شويى خۆت خراپه... وتم: مالى (كالك مارف) ئاراييت لهو رۆژهو نهيهيتشوه من له ئەرزا بنووم. وتى: لهو ژوورى (١٢) يه يهكيك حوكمهكەى تهواوبوهو ئازاد دهكریت، هەر ئازاد بوو تو يهكسەر دهخمه ژوورهكه، بهلام بهپيتى سىستى بهنديخانهو ژوورهكان لهكاتيكدا يهكيك لهو ژووره ناميتيت، گەر شويتهكەى باشيت يهكيك له كهسهكانى ژوورهكه بهپيتى كۆنيان دهچنه نهو شويته، تۆش دهچيته شويى نهو. دواى نهو قسانه بهچەند رۆژيك كبرا ئازادكرا، موراقيب هات و له گەل خۆى برديميه ژوورى (١٢)، زيندانييهكانى ژوورهكهى يهكه يهكه پى ناساندم و منيشى بهوان ناساند، وتى: كى چووته شويى بهربووهكه؟ يهكيك يهكسەر جىگاكهى گواستبووهو چووبووه شويتهكهى و منيش له شويى نهو لهسەر نهو قهرهويلهيهى نهوى لهسەر بوو، بۆم دهستنيشانكرا، كه قهرهويلهيهك بوو له ناوهراستدا. گهراينهوه خوارهوه كاكهحهمه هات و سوپاسى كردو منيش پىم وت دهورى خۆت بينى. كهلوپه لهكانمان كۆكردهوه له گەل مارف و كاكهحهمهو جهباردا گواستمانهوه بۆ ژوورى (١٢)، ژوورهكه بهمنهوه تهنها (٧) كهسى تپدايه.

ژووری (۱۲)ش بووه سدرچاوه یه کی دیکه ی وەرگرتنی زانیاری

دوای موچه هه ی یه که م، نهو شتانه ی پیترست بوون گلم دانه وو نهو هشی زیاده بوون به زهینه پ و منداله کاندای ناردمنه وه. له بهرته وه ی شویتنه که م له نه زردابوو قهره ویلهم نه بوو. بۆ هه لگرتنی شته کان بوومه بارگرانی به سهر (شیخ مارف) وه وه هندی که شت کاکه حه مه بردنی بۆلای خۆی. کاکه حه مه و شیخ مارف دوای موچه هه که وتنه هه و لدان له گه ل موراقیبه ی بۆته وه ی هه و لبدات. له هه ر ژووریک جینگایه ک چۆل بوو، بم گویتیتنه وه بۆ نهو ژووره، بۆته وه ی قهره ویلهم هه بیت. موراقیبه که یه که م موچه هه ی بیینی که خه لکیکی له راده به ده ر هاتبوون بۆلام و له موچه هه ی دوومه ی ۱۶-۱۷ مانگدا. به هه مان شتیه بوو. تینگه یشت که ئیمه زیندانییه کی ناسایی و له جۆری زیندانییه کانی دیکه ی به شی هه شت و ناو به ندیخانه ی نه بوغریب نین، موچه هه کانی ئیمه له ناو هه موو به ندیخانه دا ده نگیدایه وه هه موو زیندانییه کان و سهرجه م سه جان و فره مانبه رانی به ندیخانه سهرام بوون... که بۆیان ده رکه وت ئیمه به تارانی دزی و پیاکوشتن و تارانی دیکه ی کۆمه لایه تی ده سگری نه کراوین. به لکو به تارانی بیرو باوه ری سیاسی و له سهر مه سه له ی میللته ته که مان ده سگری کراوین. بۆیه سه یریان پیده هات که بۆ ئیمه یان هیتاوه بۆ ناو نه م به ندیخانه یه و بۆ نه یان ناردووین بۆ به ندیخانه ی خاسه که تاییه ت بوو به زیندانیی سیاسی.

موراقیب، زۆر رۆژ سهر له ژووره که و شویتنه که م ده داو دلنیم ده کات. که له ماره یه کی نزیکداو له هه ر ژووریک قهره ویله یه ک چۆل بیت ده مگویتیتنه وه، هه موو جاریش دارای لیتبووردنم لیتده کات. نه وه ش ده لیت خه لکی ژووره که ت باشن و دلنیم، که هه ر هه موویان یارمه تیت ده دن، پیم ده لیت: چاوه روان بکه، له هه ولدا ده بم بۆ داینگردنی شویتنیکی باش... (کاکه حه مه و شیخ مارف). پشیان وتم، با هندی که دیاری بۆ به رین. لهو شتانه ی وه کو گویترو هه نگوین و شتی تر کۆمه لی که شتیان ناماده کرد، به بی نه وه ی که س بزانی ت بۆیان برد... دیارییه کانی زۆر پیتخو شبوو. له موچه هه ی نیوه ی مانگ و سه ری مانگی دوانزه دا، شتیان بۆ جیا کرده وه بۆیان برد، کاکه حه مه وتی: نه م به ندیخانه یه به رده وام زیندانیی دیکه ی بۆ دیت و زیندانییش ئازاد ده کرین. زیندانیی هه یه حوکه که ی ته واو ده کات و ئازاد ده بیت، هه شه نه قل ده بیت بۆ خه فیه یان به ش و ره ده کانی دیکه، نه وانه شی که تازه دین به سهر ژووره کاندای دابه ش ده کرین. له ۱۲/۱۰ موراقیب هات و پیتی راگه یاندم، که له ژووری دوانزه قهره ویله یه ک له ناوه راستدا که پیتی ده لین (جه نازی)، چۆل بووه، ده گویتیتنه وه بۆ نهو شوین و ژووره. ۱۲/۱۳ خۆم کۆکرده وه. له گه ل (مارف و کاکه حه مه و جه بار) دا شته کانمان گواسته وه.

موچه هه ی یه که م و دووم کاکه حه مه و مارف پشیان وتم هندی که شت پیترست ده بیت راسپیری له موچه هه کانی تر دا بۆت به یتن. له موچه هه کانی ۱۶/۱۱ و ۱۲/۲ دا شته کانیان بۆ هیتام.

ژووره که مان له رووی گه وره یی و قهره و یله و هم مامه وه هر وه کو ژووری (۱۰) یه. تنه نا جیاوازی به که مان له ژووره په نجره یه که به رووی هوشه ی به ندیخانه دا، وه کو ژووری (۱۰) ش قهره بالغ نییه، زیندانی به کانیس هم مو عهره بن، که سه کانی ژووره که م نه مانه ن: (محمدهد حنحون، سعید، جاسم، حسین، عامر، هانی)، به منه وه ژماره مان بو به حوت که س. (محمدهد) کابرایه کی به بنه چه نه چه فی و له په غذا داده نیشت و دهوله مهنده و خاوه ن کارگو نیسه، له سر کوشتنی ژنه که ی که به هله و به سرخو شیی ته قه ی لیکردوه، حو کمدراوه. تنه نا عه یی نه وه یه حزی له (قومار، هه تیوبازی) یه و ژور به زوق و خو شیه وه باسی هه تیوبازی به که ی ده کات و پنی عه یب نییه... بووینه ته هاوړی له به رنه وه ی هه رده د ژری به عس و حکومه ته که یان قسه ده کات. سه باره ت به هه رده و ره فتاره که ی ژور قسه ی بو ده که م، نه ویش ژور قسه کانم به هه ندوده ده گریته و گویم بو ده گریته و قسه کانم و ده ده گریته، کوړو کچه کانی هه موو مواجه هه یه ک دین بولای و له مواجه هه ماندا منی پیتاساندن، هست ده که م و ده و ده قسه کانم کاریگه ری خو یان هه یه، له دوا ی ماو ده یه ک بریاری دا که واز له هه رده و کیان به ییتیت، کوړیکی به پاره یه کی مانگانه گرتوه. خزمه تی ده کات. کوړه که کوړیکی گه نچی جوانه. هه موو مه سره فیککی له سر نه وه. وه کو بوم ده رکه و تنوه کاری سینکسی له گه لدا ده کات، کوړه که که دیتنه ژووره که مان له به رنه وه ی هر هه موو ده زانن، ژور به شه رموه دیتنه ژووره وه قسه مان له گه لدا ده کات. نه وندهم قسه له سر نه و دیاره نامو و ناخو ش و ناشرینه بو کرد. کوړه که ی نیزن دا، وتی: نیتر هه رگیز کاری وای له گه لدا ناکه م، که نیزنی دا، کوړه که دهستی به گریان کرد. وتم: بو ده گریته؟ وتی: من نیتر له م به ندیخانه یه به چی بژیم؟ که سی وام نییه و که س نایه ت بولام و هیچ خه رجیه کم نییه. قسه م له گه ل (حه نحون) کرد، پیم وت: نیزنی مه ده، با کاره کانت بو بکات، به لام دوو شت هه یه پی مه که، یه که م: کاری سینکسی له گه لدا مه که. دوو م: هه ندیک ئیش که به خو ت ده کریته با نه و بو ت نه کات، چونکه به راستیی هه رچه ند سه یری ده که م له (کو یله) ده چیت، له م سرده مه شدا کو یله ژور عه یب و شوو رییه، نه وشی به گو ی کردم. حه نحون پنی وتم: ده قسه بو کوړه که ش بکه، با واز له و ره فتاره ی به ییتیت، چونکه پیم ناخو شه که من وازی لیده هیتم و نه و له گه ل خه لکی دیکه دا کاری سینکسی بکات. چه ند روژیش قسه م بو کوړه که کردو کوړم گه یانده ناستیک که بریاریدا، له سر قسه کانی منه وه، نیتر به هیچ جزریک په نا بو نه و ره فتاره نه باته وه. زیندانی به کان که هه ستیان کرد رولم له راستکردنه وه ی نه و که سه دا بینی. ده ستخو شیان لیکردم و نه وند هیت لایان به ریتر و خو شه ویستر بروم، ده لین نا نه مه (موسلحی نیجتماعییه) و به ناو له به ندیخانه موسلحی نیجتماعیمان هه یه.

(سه عید) یه کیک بووه له به رپرسانی هیت ی تاییه ت له هه ولیرو له سر پیاو کوشتن ده ستگیرکراوه، پیایکی له سرخو یه، قهره و یله که ی نه زاویه ی لای په نجره ی سر تارمه که وه یه. له هه لسو که ویتیدا ژور سه لارو به نه ده به. ریتری ژورم لیده گریته، به قسه کردنیدا

زۆر له رژیتم و کارهکانی رژیتم و حزبی به عس نارازییه و حز دهکات زۆر لیم نزیکیتهوه، که زانی من له سهر کوردو مهسه له ی گه له کهم گیراوم. نهیتییه کی لا بوو. دیاربوو له ناخیدا گیتنگلی ده داو که من چوومه ژووره که یان، به ههلی زانی ئهو نهیتییه م بۆ باس بکات، رۆژێک دوو به دوو چوینه ساحه کهو به یه کهوه پیاسه مان کرد، وتی: باوکی به خشی من که له ههولیربووم و یه کیلک بووم له سهربازانی پارێزگاری تایبته له ههولیر، کاتێک (بارزانییه کان) یان له ناوچه کانیانه وه هیتا بۆ ههولیر، من له ههولیر بووم، (بارزانییه کان) یان سهرجه م کۆکرده وه، به چاری خۆم بینیم و راوهستا بووم، که ژن و مندالی وردیان جیا کرده وه، سهرجه می کورو پیاویان له ته مه نی (۱۲) سالانه وه جیا کرده وه. ماشیتی گه و ره تایبه تیان بۆ هیتان و له گه ل چه ند هیتکی سهربازی بۆ شوینی نادیاریان بردن. که ژماره یان له (۷ بۆ ۸) هزار کس ده بوون، ژن و منداله کانیان به جیا خسته ناو ماشیت و ئهوانیشیان رهوانه کرد. ئهو کورو پیاوانه ی که بردیان. سهربان به داوه نه هیتایه وه، هیچ که شیش نه ی ده ویزا پرساری چاره نوسیان بکات. چییان لیکردن، وتی: من وای بۆ ده چم که ههره موویان له ناوبرابن و به کۆمه ل کوشتیبتیانن. (سه عید) ئه م مه رگه ساته ی وکو بیتیژدانییه ک بۆ ده گیرامه وه. که به ناوه ا به رامبه ر به خه لکانیکی کوردی موسلمان کراوه، که ناگاداری هیچ نه بوون و خه لکی هه ژارو بیده سه لات بوون. تاوانه که یان ته نها ئه وه بوو (کوردو بارزانی) بوون، ده یوت: له و رۆژه وه من ئه م حزب و رژیتم له پیش چا و که وتوه، به حزبی شو قیتی یی و رژیتمیکی دکتاتۆر زالم و دژ به مرۆ قی ده زانم، په شیمان بوو له وه ی که چوو بووه ریزی هیتیکه وه که پیتیان ده وت (هیت ی پارێزگاری تایبته) که بۆ پارێزگاری به رپرسان و ده سه لاتداران پیکه یترا بوو.

- (جاسم) یه کپکی دیکه ی ژووره که مانه، قه ره و ئه له که ی لای په نجه ره وه که وه یه. پیاویکی کورته بالا و زیته له یه، له پیش ده ستگیر کردیدا یه کیلک بووه له پیاو و پاسه وانه تایبه تییه کانی عه لی حه سن مه جید (عه لی کیمیاوی تاوانبار). له ده سته ی پیتشه وه ی پاسه وانه تایبه ته کانی بووه. جینگای متمانه ی بووه، بۆ هه ر شویتیک چوو بوو ئه می له ده سته ی پاسه وانه کانی له گه ل خۆی برد بوو. ئه میش له سهر پیاو کوشتن حوکمه دراوه، ئه م وکو (ئه بو عه باس و سه عید) باسی رووداوه کان ناکات. به پیتچه وانه وه، به شانازییه وه باسی ئه و رۆژانه ی ده کات که وه کو خۆی ده یوت له گه ل (مامۆستا عه لی) دا به سه ری برد وه. ئه م باسی مه رگه سات و تاوانی رژیتم، وه کو تاوان، ناکات، به لکو ئه م باسی تاوانه کانی که ده رحق به خه لکی عیراقیان کرد وه، باسه کردو به خوشییه وه و شانازیشی پتوه ده کات، به بی ئه وه ی هه ست به وه بکات ئه وانه ی کراون و کردوو یانه، تاوان بوون، دژی مرۆ ق بووه. یان هه ست به وه ناکات که تاوان هه ر تاوانه، به هه ر شتیه یه ک له شتیه کان ئه نجام درایت، یان بدریت. تاوانی کوشتن و له ناوبردن و زینه ده به چالکردن، جۆریکن له تاوان، ده سترتیژیکردن بۆ ناموس و شه ره فی خه لکیش جۆریکی دیکه ن له تاوان.

(جاسم) زۆر به خوشمیهوه دهیگیزیتتهوهو دهلیت: نهو سالانهی که له دهستهی پاسهوانی (نوستاز. عهلی حسنه مهجید) دابووم، زۆر شتی خوشمان دهکردو دهینی و ژيانمان زۆر به خوشیی بهسهر دهبرد، ههمووچار ناخی بۆ ههلهدهکیشی و دهلیت: له بهندیخانه تهواو بم دهچمهوه بۆ شویتتهکهی خۆم. دهیگیزیتتهوهو دهلیت:

(نوستاز عهلی) ههموو پانزه شهو جارێك دهچوو بۆ پارێزگایهك له پارێزگاكان... (نوستاز عهلی) لهو چوونانهیدا (۲۰ - ۲۵) کهسمانی لهگهڵ خۆی دهبرد. ههموو کهلوپهل و کههرستهیهکی پتوستان لهگهڵ خۆمان دهبرد، وهکو (کههرهفانه، کهلوپهلی نوستن، حاجهتی خواردن)، پیتش نهوهی بکهوتینایهته ری. ههریهکهی برێك پارهی دهداینی. نهگهر بۆ پارێزگای نزیکبوايه (۱۰۰) دینار، بۆ ناوهراست (۱۵۰) دینارو بۆ پارێزگا دووردهکانی وهکو بهسرهو موصل و سههاره (۲۰۰)دینار.

لهههر چوونیکماندا ئوتۆمبیلێك پر دهکرا له کچ و ژنی جوان و لهگهڵ خۆمان دهمانبردن، له کچان و ژنانی ناو ئوتۆمبیلکه نوستاز عهلی سیانی ههلهدهبژاردو دهیبردنه لای خۆی. نهوانی دیکهش بۆ ئیمه دهمانهوه. تا دهگهراینهوه لهگهلیاندا راماڤ دهیوارد. لیم پرسى باشه نهو کچ و ژنانهتان لهکوی کۆدهکردنهوه؟ دهلیت: له قوتابیانی دانشگاو ژنی نهفسهرهکانی که لهپهرهی شهرو واجیدا بوون. وتم: جا چۆن کهسوکاری نهو ژن و کچانه رازی دهبوون که لهگهڵ ئینهویدا بیت؟ وتی: نوستاز عهلی پیتی دهوتین ههر باوک و دایکێك یان کهسوکاریکی ژن و کچهکان نارازیبوون، یهکی (۵۰۰) دیناریان بدهنی، ئیمهش واماڤ دهکرد. جا چ باوک و دایکێك دهیتوانی نارازیبیت؟ دهیزانی نهگهر نارازیبیت و قسه بکات، چی لیدهکریت، لهبهر نهوه. هیچ کهسوکاریکی نهو کچ و ژنانه قسهیان نهدهکردو بینهنگییان دهکرد، ئیمهش نهو بره پارهیهمان پێدهدان. دهلیت: باوکی بهخشی بهراستی ههر نهو سالانه زانیم ژيان چیهو چهند خۆشه، نهو ژيان خۆشهم لهکیسی خۆم دا، باوهرناکهم کهس ههبویتت وهکو ئیمه ژیاپیت. باوهر بکه لهو سهفهرو سهیرانهماندا. بهچهند شیوه لهگهڵ نهو ژن و کچانه راماڤ دهیوارد. لیم پرسى باشه ناخۆش نهبوو بۆتان ژنی نهو نهفسهرانهتان دهبرد که له واجبی سهربازیدا بوون و سهه بهخۆتان بوون؟ وتی: نهو نهفسهرانه بهمانگ و دووماڤگ نهدههاتنهوه بۆلای ژن و مندالیان، زۆریان خۆیان داوایان دهکردو فیز بووبوون، ئیمهش زۆربهمان دهناسین و ناوی نهفسهرهکان و مال و شویتیان لای نوستاز عهلی بوو. تهلهفۆنیان بۆ دهکراو خۆیان نامادهیان تێدابوو، وتم: نهو ژنانه مندالیان نهبوو؟ مندالهکانیان چی لیدهکردن؟ وتی: زۆری نهو ژنانهمان ههلهدهبژارد که تازه شوویان کردبوو و مندالیان نهبوو.

ههر (جاسم) بۆی گێرامهوه، لهکاتی هاتنی مهلیکی سعودیه که لهگهڵ چهند سهروک دهولهتی عهرهبیدا هاتن بۆ عیراق. چهند کۆستهر نافرهتی جوانمان نامادهکردو بهپینی میوانهکان چهند کۆستهریان بران بۆ میوانهکان، نهوانی دیکه بهسهر حیمایهکاندا دابهشکران، نهو چهند روژهی نهو میوانانه له بهغدا بوون، ئیمه لهو پهری خوشیی و رابواردندا بووین،

به‌شیویهك باسی چۆنیتی رابواردنی خۆیانم بۆ ده‌كات، كه ده‌یگێزایه‌وه له‌داخا هه‌ر ئه‌وه بوو نه‌ده‌گه‌ریا، كه له‌و رابواردنه‌وه ئیستا له‌ ژوورینکی به‌ندیخانه‌ی نه‌بوغه‌رتیدا به‌ناخۆشیی ژیان به‌سه‌ر ده‌بات، هه‌رداخ و ناخ و هه‌ناسه‌ بۆ ئه‌و رۆژانه‌و رابواردنه‌كانی هه‌لده‌كیشیت، ده‌سته‌كانی ده‌دا به‌یه‌كداو خه‌م له‌وه ده‌خوات كه چۆن به‌بیعه‌قلیی ژیانی خۆشیی له‌خۆی تینكداوه.

-(عامر) سه‌رباز بووه، پله‌ی (مه‌وه‌زی مومتاز) بووه له‌ سلکی موخابه‌راتی عه‌سكه‌ریدا کاری كردبوو. له‌سه‌ر پیاو كوشتن به‌ (١٥) سال حوكمداوه. به‌هۆی ئه‌و حوكمدان و بارودۆخه‌ی به‌ندیخانه‌وه، زۆر وه‌رس بووه، رقی له‌ به‌عس و رژیته‌كه‌ی ده‌بیته‌وه، به‌لام نه‌یده‌وێرا ناشكرای بكات و جاروبار كه‌ دوو به‌دوو ده‌دوین قسه‌م بۆ ده‌كات و ده‌لیت: جینی شانازییه‌ تو له‌سه‌ر مه‌سه‌له‌ی ره‌وای كه‌ له‌ كه‌ت حوكمداویت. ئه‌م حزب و حكومه‌ته‌ی ئیتمه‌ وه‌فایان بۆ كه‌س نییه‌، له‌وه‌تی به‌ندكراوم یه‌ك كه‌س لینی نه‌پرسیومه‌ته‌وه‌ به‌لامدا نه‌هاتوون و سه‌ریکیان له‌ مالی كه‌سوکارم نه‌داوه، ئه‌وانه‌شی كه‌ له‌گه‌لمدا بوون و خزه‌تم كردوون، یه‌ك كه‌سیان به‌لامدا نه‌هاتوون. باسی كاره‌كانی خۆی ده‌كات، كه‌ له‌ دانانی هه‌ر به‌رنامه‌یه‌کی شه‌ر و په‌لامارداندا. پیش ده‌ستپێكردنی به‌رنامه‌كه‌ چۆن رایانده‌سپاردم كه‌ بڕۆم و هه‌موو شوینه‌كان بپشكیم و زانیاری ته‌واو له‌سه‌ر سنووره‌كان و هه‌یژه‌كانی دوژمن كۆبكه‌مه‌وه، له‌سه‌ر رۆشنایی ئه‌و زانیاریانم به‌رنامه‌ی هه‌یژشكردن و شه‌ركردن دا‌برێژن. شوین نه‌بوو شه‌ره‌زای نه‌بیته‌ له‌ سنووری عه‌راق به‌گشتیی و كورده‌ستان به‌تاییه‌تی. ناوی ناوچه‌كان و شاخ و گه‌ردو ده‌شتایی و چه‌م و رووبار و دۆله‌كانی هه‌ر هه‌مووی ده‌زانی. یه‌كێكه‌ له‌وانه‌ی كه‌ له‌ ژووره‌كه‌دا زۆر ریزم لیده‌گه‌رت و بۆ هه‌موو ئیشێك به‌ده‌نگمه‌وه‌ دیت. زانیاری زۆرم له‌سه‌ر زیندانییه‌كان ده‌دات. زۆر رقی له‌ ره‌فتاری (مه‌حه‌مه‌د حه‌نحونه‌)، به‌وه‌ی كه‌ قوما‌ری ده‌كات و خه‌ریکی کاری هه‌تیوبازییه‌... له‌گه‌ل عامردا زۆر نیتوانمان خۆشه‌. عامر زانیاری له‌سه‌ر (هه‌نحون) دامی و كه‌ كاریکی وام كرد حه‌نوونم له‌ قوما‌رو هه‌تیوبازیی دوورخسته‌وه، ده‌ستخۆشیی لێكردم، وتی: به‌حق تو پیاویکی مامۆستا و په‌روه‌رده‌یی و سیاسیه‌کی سه‌ركه‌ونوویت و تو موسلحی ئیجتیماعیت.

ئهم پیاوه له‌كاتی رایه‌ڕینه‌كانی كورده‌ستاندا، كه‌ بیستی سه‌ربازیکی زۆر ده‌ستگیركراوه‌ كه‌سوکاری زۆر له‌ناو ئه‌و سه‌ربازانه‌دا بوو به‌ براشه‌وه، زۆر خه‌می بوو. لینی پرسیم ده‌بیته‌ چی له‌و سه‌ربازانه‌ بکه‌ن؟ تو بلیته‌ هه‌موویان بكوژن؟ یان نایانكوژن؟ ئه‌ی چۆن ده‌یانژییه‌ن؟ پاش ئه‌وه‌ی كه‌ شۆرش ئه‌و سه‌ربازانه‌ی هه‌ره‌هه‌موو ئازادكردو گه‌رانه‌وه‌ بۆ شوین و مال و خه‌زانیان، له‌ مواجه‌یه‌هه‌كدا براهه‌کی كه‌ له‌ رانیه‌ گیرابوو. ئازادكرا‌بو، هات بۆ مواجه‌هه‌ی. به‌یه‌کی ناساندین و براهه‌ی كه‌وته‌ وه‌سفی كورد و به‌رپرسیانی شۆرش كورد. بۆی ده‌گێزایه‌وه، كه‌ چۆن گیراون و چۆن خزه‌تكراون، چۆن ئازادكراون، به‌لایه‌وه‌ زۆر سه‌یربوو. براهه‌ی پیتی ده‌وت ئیتمه‌ بووبنایه‌ چۆن ئه‌و خه‌لكه‌ ره‌ش و رووتانه‌مان له‌ ئه‌نفاله‌كاندا هه‌ره‌هه‌موو له‌ناو‌بردو

هه گازی کیمیایی لیتماندا، نه گهر پیتشمه رگه ئاوا به ئاسانیی بکه وتنایه ته بهرده ستمان، ده مانکوشتن، به لām نه وان جگه له وهی ریزیان لینگرتین، نازادیشیان کردین. (عامر) دواي نه وه نه وهنده یتر حمز ده کات لیم نزیکیبته وه به بهرده وامی وه سفی کوردی ده کات و قسه به عه وهب و سیاسه تی رژیمه کانی عه وهب ده لیت. له مواجهه کانداهه رکس دیت بۆلام، به وه پهری ریزه وه پیشوازیی به خیر هاتنی ده کات و چار و ئاویان بۆ ده هیتیت، که که سوکاری دین یه کسه ر منیان پی ده ناسیتیت و نه وانیش به ریزی نه وه هه لویتسه ی شۆرش که به رامبه ر کوره کانیان و سه ربازه کانیان کرابوو، ریزی زۆریان له من ده گرت.

- (هانی) کورینکی گه نهجه، ژنی نه هیتاوه. خه لکی ناو به غدا یه. به پیتی هه ل سوکه وتی، له به نه ماله یه کی خانه دان و ده وله مه ندی ناو شاری به غدا یه له (بیت کهیه) یه، که سوکاره کی که له مواجهه کانداهه دین بۆ لای، هه ست ده که م وه کو عه ره بیتکی ره سه نی به غدا یی زۆر ریزیان له من و میوانه کانم ده گرن. (هانی) له سه ر پیار کوشتن حوکمه دراوه. گه نه جینکی رزحسووکه، له ته نیشتی منه وه یه. باوک و دایکی ماون، له دوو مواجهه ده جارینک دین بۆ لای. که دین دلم پینان دکریته وه، باوکی سیمایه کی زۆر جوانی هه یه، ریشینکی ته نکی هه یه، دیاره موسلمانینکی راست و خواناسینکی ته واوه و سیماو شینوهی زۆر به باوکم ده چی، دایکی هه رچه نه ده ته مه نی هه یه. به لām به راستیی له دایک ده چیت، کۆمه لیک براو خوشک و براژنی باشی هه یه، که ده گه نه ژووره که، نهحه سیته وه یه کسه ر دین بۆلام و ته وقه و چاکوچۆنی گه رمم له گه لدا ده که ن.

حه مامی ژووره که بیت هه موو هه فته یه ک پاک بکریته وه و شه وان ی مواجهه کانی ش هه ر ده بیت پاک بکریته وه، (هانی و عامر و سه عید) رینگای ناده ن له سه ره ی خۆمدا من حه مامه که پاک بکه مه وه، هه رجاره یه کینکیان له جیات ی من پاکیده که نه وه.

رادیۆ بانگکردنم له لایه‌ن ئیداره‌وه

له کاتى جهنگى (خه‌لیج) دا. رادیۆ زۆر گرنگ بوو، من داوام کرد که به ههر نرخیک بووه رادیۆ یه‌که‌م بۆ بهێتن، بۆیان هیتام، شه‌وانه گوی له رادیۆ ده‌گرم و هه‌واله‌کانیان پێده‌ده‌م. رادیۆ قه‌ده‌غه‌یه. بیگرن، سزای (مه‌جهرکردن) ... جارێک له‌سه‌ر ئه‌خباری (جه‌بارو کامه‌رانه سوور). که له ژووری (١٠) بانگیان کردم، به‌لام زیندانییه‌کانی ژووره‌که‌م زۆر دیفاعیان لیکردم، نه‌ک ته‌نها وازیان لیه‌یتام، به‌لکو رێزیان لیکرتم، دیسان هه‌ر ئه‌و کورده جاسوسانه جارێکی دیکه خه‌به‌ریان لیدامه‌وه، که هاتن بۆ پشکنی جینگاهه‌م. رادیۆکه‌یان نه‌دۆزیه‌وه، چونکه برده‌بووم لای که‌سیکی دوور له ژووری خۆمان دامنا‌بوو. بانگیانکردم بۆ ئیداره. یه‌که‌مجار زۆریان قسه کرد، منیش پێم وتی: من ته‌نها گومانم له دوو که‌سه که ئه‌م هه‌واله ناراستانه به‌ئێوه ده‌گه‌یه‌نن، ئه‌وانه کورده و خه‌لکی سلیمان، ئه‌وانه له سلیمانی پیاوی خراپ بوون، وایتره‌ش به‌هه‌مانشێوه خراپه ده‌که‌ن، که ناوه‌کانیانم وت، من نه‌مزانی (جه‌بارایان له ژووریکێ نزیک داناوه. بانگیان کرد، پێیان وت: به‌چی ده‌یسه‌لمیتیت که ئه‌م پیاوه رادیۆی هه‌یه و هه‌واله‌ بلاوه‌کاته‌وه؟ هیچ به‌لگه‌یه‌کی به‌ده‌سته‌وه نه‌بوو. وتم: من چه‌ده‌که‌م ئه‌وانه‌ی ژووری (١٠) و ژووری (١٢) هه‌ره‌هموویان بانگ بکه‌ن و پرساری منیان لی بکه‌ن، ئه‌گه‌ر قسه‌ی خراپیان له‌سه‌رم کرد، رازی‌م حوکمی خۆتان بدنه‌ن. ئه‌گه‌رنا ده‌یبت حوکم به‌سه‌ر ئه‌مدا بدنه‌ن. منیان له ژووریک دانا، زیندانیانی هه‌ردوو ژووره‌که‌یان بانگکرد، گویم له یه‌ک به‌کیان بوو، یه‌ک که‌سیان به‌شه‌یه‌ک باسی خراپیی منیان نه‌کرد، به‌پێچه‌وانه‌وه به‌شێوه‌یه‌ک وه‌سفیان ده‌کردم. پێیان ده‌وتن خۆزگا هۆله‌که‌مان چوار پیاوی تری وه‌کو مامۆستای تێده‌هات.

که له بانگکردنی زیندانیانی ژووره‌کان بوونه‌وه، (جه‌بارایان بانگکردو قسه‌یه‌کی زۆریان پی وت و ره‌وانه‌ی (مه‌جهرایان کرد، منیشیان به‌رێژه‌وه ناردوه بۆ شوێنی خۆم. له گه‌رانه‌وه‌مدا (کامه‌رانه سوور) له هاوشانم ده‌گه‌رايه‌وه بۆ هۆله‌که. له‌و ماوه‌یه‌دا هه‌رچی به‌ده‌مداهاات پێم وت، که گه‌رايمه‌وه سه‌یرمکرد (کا‌که‌حه‌مه‌و شیخ مارف) چاوه‌ڕوانی من ده‌که‌ن. هه‌ر چۆمه ژووره‌وه. یه‌که‌سه‌ر (کا‌که‌حه‌مه‌و) برده‌می بۆ ژووره‌که‌ی خۆیان، هه‌ر ئه‌وه‌نده زانی که ئه‌و ئیخباریه له‌لایه‌ن (جه‌بارو کامه‌رانه سوور) ده‌بووه. به‌بێ ئه‌وه‌ی پرسم پی بکه‌ت، کاتیگمزانێ چۆه ده‌روه، ئینه قسه‌مان ده‌کرد، گویم له ده‌نگی کا‌که‌حه‌مه‌و بوو، ده‌رپه‌ینه‌ ده‌روه. سه‌یرمان کرد له‌به‌رده‌م ژووری (١٠) چه‌قۆیه‌کی به‌ده‌سته‌وه‌یه و جێبو به‌کامه‌رانه سوور ده‌دات، پێی ده‌لیت، به‌م چه‌قۆیه‌ ملت لێده‌که‌مه‌وه، هه‌ی گه‌وا‌دی ژن و‌ا‌والینکرای جاسوسی ناپیاو. پێی گه‌یشته‌ن و ساردمان کردوه، به‌لام چۆن به‌هه‌زار حال تا رازی‌مان کرد، هه‌رده‌یوت تا سه‌ری نه‌برم وازی لیه‌یتام.

زیندانییه‌کانی ژووره‌که‌م هه‌ره‌هموویان تف و نه‌فره‌تیان له جه‌بارو کامه‌ران ده‌کرد، له‌وه‌وه بۆیان ده‌رکه‌وت که هه‌ردووکیان پیاوی سه‌ر به‌ ئیداره‌ن و له‌ناو هۆله‌که‌دا قه‌یزه‌وه‌ن بوون و که‌س ریزی لینه‌ده‌گرتن و به‌ ئاشکرا جێبو و قسه‌یان پێده‌وتن.

دوای کپکردنه‌وی راپه‌رینی شه‌عبان، به‌عسییه کیان هیتایه ژووره‌که‌مان

دوای شه‌ری هاوپه‌یمانان، راپه‌رینی شارو شاروچکه‌کانی ناوه‌راست و خوارووی عیراق و کوردستان و قه‌تلوعامکردنی پیاوانی به‌عس و رژیم له‌شاره‌کانی نه‌جف، که‌ربه‌لا، سه‌ماوه، به‌سره، ناسریه، کوت، عه‌ماره‌و ژۆر شویتی ترو لینگ‌تازانی داموده‌زگا‌کانی به‌عس و رژیمه‌کی و تینکچوونی بارو دۆخی به‌غداو عیراق به‌گشتیی و په‌یوه‌ندیکردنی ژۆریک له‌پیاوانی به‌عس و داموده‌زگا‌کانی رژیم به‌راپه‌رینه‌وه‌و تینکه‌لاو بوونیان به‌جه‌ماوه‌ری داخ له‌دلی خه‌لکی عیراق و زالبوونه‌وی به‌سه‌ر راپه‌رین و خۆبیشاندنه‌که‌کاندا، سه‌رکوتکردنی راپه‌رینه‌کی نه‌جف و که‌ربه‌لا به‌درنده‌ترین شتوه. ژۆریک له‌و به‌عسی و کاربه‌ده‌سته به‌عسیانه‌ی که‌چووبونه‌پال جه‌ماوه‌ری راپه‌ریو، له‌لایهن ده‌زگاسه‌رکوتکره‌کانی رژیمه‌وه ده‌ستگیرکران و له‌گرتوو‌خانه‌ی (ره‌زوانیه) کۆیان‌کردنه‌وه به‌پیتی (مه‌حکه‌مه‌ی تاییه‌تی حزبی)و (مه‌حکه‌مه‌ی سه‌وره)، که‌تاییه‌ت بوو به‌و که‌سانه، ژۆریان حوکی له‌ناو‌بردن و له‌سینداره‌دانیان به‌سه‌ردا دراو زۆریکیشیان حوکمدران و ره‌وانه‌ی به‌ندیخانه‌ی نه‌بو‌غریب کران، له‌وانه ژماره‌یه‌کیان به‌ر هۆلی ژماره (۸) که‌وتن و یه‌کیکیان به‌ر ژووره‌که‌مان و یه‌کیکیشیان له‌به‌ر بی‌جینی له‌به‌رده‌می ژووره‌که‌ماندا جینگایان دایه. نه‌وه‌ی هاته ژووره‌که‌مان ناوی (مییم)ه. ئەم پیاوه‌ پیش ده‌ستگیرکردنی پله‌ی مولازم و فه‌رمانده‌ بووه، له‌ده‌زگای ناسایشی تاییه‌تی خۆتیریزو تاوانبار (سه‌دام حسین). ئەم به‌ناو نه‌فسه‌ره، یه‌کینک بووه، له‌و نه‌فسه‌رانه‌ی که‌بو‌کاری تاییه‌ت له‌لایهن رژیمه‌وه له‌کاتی داگیرکردنی کوه‌یتدا نێژدرا‌بووه کوه‌یت و تا‌گرتنه‌وه‌و چۆل‌کردنی، له‌و ولاته‌ داگیر‌کراوه‌دا بووه. باسی ده‌یان کاری تاوانباریی ده‌کات، که‌له‌وماوه‌یه‌ی له‌کوه‌یتدا بووه نه‌نجامیداوه، هه‌رچی کاری به‌دره‌وشتی و ناصرفانه‌یه‌ به‌بی‌نه‌وه‌ی شه‌رم بکات باسی ده‌کات ده‌یگیریتته‌وه‌و شانازیی پینه‌ ده‌کات. که‌گه‌را‌بووه‌وه له‌کاتی راپه‌رین و په‌لاماردانی شاره‌کانی نه‌جف، که‌ربه‌لاو شوپنه‌کانی دیکه به‌وپه‌ری ناجوامیرپیه‌وه به‌شداریی سه‌رکوتکردن و کوشتن و برین و مالمویرانی ده‌کرد. به‌شانازیی و به‌پاله‌وانیتی باسی ده‌کات. داخ له‌وه ده‌خوات که‌نه‌زانانه‌ که‌سینکی به‌ناحه‌ق کوشتووه‌و له‌سه‌ر نه‌و که‌سه حوکمدراوه.

ئەم تاوانباره‌ یه‌کینکه‌ له‌وانه‌ی له‌شالاره‌کانی نه‌نفالدا به‌شداریی کردووه. که‌باسی نه‌نفال و به‌شداریکردنی ده‌کات. وه‌کو واجینیکی حزبی و نه‌ته‌وه‌یی و نیشتمانیی باسیده‌کات، له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا چه‌ندین شتی بی‌ره‌وشتی ده‌گیریتته‌وه‌ که‌له‌کاتی ده‌سه‌لاتیدا بیتشه‌رمانه نه‌نجامی داو. ده‌یزانی که‌من له‌سه‌ر کوردو مه‌سه‌له‌ی میلله‌ته‌که‌م ده‌ستگیر‌کراوم، خۆشی پیم‌نایه‌ت، به‌لام ناچاره‌و له‌ژووره‌که‌ماندا‌یه، هه‌ر ده‌یت هه‌لسوکه‌وتم له‌گه‌لدا بکات، منیش که‌زانیم که‌سینکی وا تاوانبارو به‌دره‌وشته، گویم به‌وه نه‌دا ده‌مه‌ویت خومی لی نزیکه‌که‌مه‌وه‌و هه‌ول بده‌م به‌شیتته‌بی نه‌و به‌دره‌وشتیانه‌ی کردوونی و نه‌و تاوانانه‌ی کردوونی

لینده بیتیم و لای خۆم بییان هیلمهوه. ئەم هەرچی باسده کات وهکو ئەبو عهباسی ژووری (١٠) و سه عیدی ژووری (١٢) نییه. ئەم وهکو جاسم باسی تاوانهکانی دهکرد، دووانهکهی پیتشو به ناخۆشییهوه باسیان دهکردو رووداوهکانیان دهگێرایهوه، بهلام ئەم بهشانازییهوه رووداوهکانی دهگێڕتهوهوه ئەو تاوانانه به مافی رهوا دهزانیت، منیش بههیمنیی و لهو کاتانهی که دهزانم دلی خۆشهوه ههزی بهقسهکردنه، لیتی نزیکه دههمهوه... روژیک لیتی پرسیم (قادر کهرم) شارهزایت؟ وتم: تهنها ناویم بیستوهوه شارهزاییم لیتی نییه. وتی: روژیک لهگهڵ هیتیکدا چوینه ئەو ناوچهیه. سهردانی چهند گوندیکمان کرد. خهڵکی دێیهکان زۆریان خزمهت کردین، ئێمه لهکاتی بهرچاییدا، واته نان و چای بهیانیدا، چوینه ناویان. خهڵکی گوندهکه یهکسهر بهپیرمانهوه هاتن و نان و چای بهیانیمان بۆ نامادهکردین و بۆیان هیتانین، نان و چاکهیان بریتی بوو له (کههره، پهنیر، ههنگوین، ماست، چاوانی گهرم)، منیش وتم: ئەو ئیوه دواي ئەو خزمهته چیتان پیتشکهشکردن؟ پینکهنی و بهگالته جاریهوه ههر ههمومان گولپێژکردن. وتم: ناییت خۆ ههر له خۆتانهوه نهچوون بۆ ئەو گوندانهوه بهخۆراییی شهوتان به کۆلهوه نهگرتوه. له بهیانی زوودا چوونهته سهریان و بوونهته میوانیان. دیاره بهپیتی فهرمانیک شهوتان بهدهمهوه گرتوه کاری زۆر پتویست و گرنگتان ههبووه. یهکێک له زیندانییهکان لهگهڵماندا دانیشتوو، بهپینکهینهوه و بهگالته جاریهوه، وتی: دیاره ئەمان خزمهتی مرۆفانهیان کردوون! خزمهتی ئەمانیش دیاره دهرمانه بهناوبانگهکه بووه بۆیان... وتی: نا... نا ئیجگار واش نا بهپینکهینهوه، وتی: دیاره ئێمه بهپینی ئەو فهرمانهیی پیمانداربوو. خزمهتی خۆمانمان پیتشکهشکردن. ییگومان زۆربهی ئەو خهڵکه تاوانبارو کهسوکاری تاوانباران بوون، واته (پیتشمه رگه) بوون، یان یارمهتی تاوانبارانیان داوو. بۆیه ئێمهش به دهرمان نا، بهلام بهشیوهیهکی دیکه. وهلامی خزمهتهکه یانمان دایهوه، زیندانییهکه وتی: من نالیم ئەمان بۆ خزمهتی مرۆفایهتی چوون بۆ ئەو ناوچهیه!! ئیتر باسی چۆنیتی نهجامدانی تاوانهکیانی نهکرد.

ههر ئەم تاوانباره دهگێڕتهوهوه دهلیت: لهکاتی ئەنفالهکاندا، ههر لهو ناوچهیه ژمارهیهکی زۆرمان دهستگیرکردو زۆریش خویان تهسلیمکردین، که زۆربهیان پیاوی پیرو کوری گهنج و میردمندال بوون، موقهدهم (باریق) نامرمان بوو. فهرمانی پیتداین و وتی: ئەو تاوانبارانه (پیتج پیتج و ده ده) بۆم ریزکهن و بهپیتی ئەو دهسهلاتهی پیتدراوهوه ئەو راسپاردیهی پیم راگهیاندراوه بۆ سزاو لهناوبردنیان، دهبیت جینهجی بکهَم. ئێمهش ههموویانمان لهسههه فهرمانهکهی وهکو ئەو وتی ریزمان کردن. ئینجا موقهدهم باریق فهرمانی دا وتی: چۆنتان پیتداییم وا گوللهبارانیان بکهن و لهناویان بهرن. نامۆژگاریی کردین بۆئهو یهکسهر گیانیان دهرنهچیت و به ئەشکهنجوه نازارهوه بمرن، چونکه ئەمانه زۆر نازارو ئەشکهنجهی ئێمهیان داوه، چهند ساله بهدهستیانهوه گیرمان خواردوهوه دهناڵیتین، داخ و مهراقیان لیندهخۆین بهزهیتان پینانا نهیهتهوه، وتی: شیوهی گوللهبارنکردنهکش ئەوهیه ههریهکیان پیتج

نوننه یان پیئوه بنین و گولله کانیش یهك بۆ قوله پی، یهك بۆ لولا ق و پوو زی، یهك بۆ كلاوه ی
 حزنوی، یهك بۆ ئینقانی سمتی و یهك بۆ كلۆکی. واته فنجانه ی سمتی و كه مهوری... ئیمهش
 حیشویه گولله بارانمان ده كردن، ده مانكوشتن، به سهر یه كدا ده كه وتن، په له قازیه یان ده كردو
 هه لریان ده كرد به درهنگ گیانیان ده رده چوو. بۆ دلدا نه وه ی من ده لیت: ئه وانه هه ره هه مو
 كسانی دزو جه رده و پیاو خراپ بوون. مالی خه لكیان تالانكر دبوو، حكومهت له بهر خاتری
 هه و ئه یان نه وانه ی به و شیه وه له ناو ده برد، بۆ ئه وه ی چیت ناحه قیان به رامبه ر نه كهن، منیش
 به كاته یه كی له ناو ناخه وه پیم وت: قابیله ئیوه جه نابی (موقه دوم باریق) خه لكی بیگونا ه
 كوژن و له ناویان به رن!! دیاره هه ر وابوه!! ئیوه هه میشه له خزه متی مرۆقایه تی و
 نینسانی كوردا زه حمه تان كیشا وه خزه متان كرده وه!! ئه م تاوانباره زۆرجار بی شه رمانه
 ده لیت: ئه گه ر من ده سه لاتم به ده ست ده بوو. كورد چه ند ملیونه له عیرا قدا، هه ره هه مو یانم
 كۆ ده كرده وه كچ و ژنه جوانه كانیانم لییان جیا ده كرده وه ئه وانی دیکه یان هه ر هه مو
 نه دۆلینكدا كۆ ده كرده وه به نزییم به سه ردا ده كردن و ناگرم تینه رده دان، هه ر هه مو یانم
 ده سو تاندن، یان وه كو ئیزان چۆن هه له به جه ی كیمایا باران كرده قری كردن، منیش وام
 نیده كردن و كیماییم به سه ردا ده كردن. ئه م تاوانباره رۆژانه به ده مییه وه یه وه لیت: خه ساره یه
 من له زیندان دایم. من هه مو ته مه نم له خزه متی مرۆقایه تیدا بووه، به وه پهری دلسۆزییه وه
 خزه متی حزیه كه م و حكومه ته كه م و میللته كه م و ولاته كه م كرده وه. گونا ه نییه ئالیه دا
 به؟ له و خزه متانه بیته ری بكریم، رۆژانه له و به ناو خزه متانه ی كه به مرۆف و مرۆقایه تی
 كرده بوو، با سه ده كرده ده یگیتیه وه ده لیت: سه ر كرده یه تی دوا ی نه وه ی من تاوانبار یكم كوشت،
 نارد یانم بۆ گرتنی كوهیت، وه كو فه رمانده یه ك نزیكه ی (۳۰۰) كه سم له گه لدابوو، له كه سانی
 سه ر به ده زگا كه مان، هه ر هه مو شاره زا بوون له پیاو كوشتن و دلپه ق و بی به زه بی بوون،
 به كارامه بی كاریان ده كرد. بۆ كۆ كرده وه گواسته نه وه هه مو ئامیره گرنك و تاییه ته كانی
 ته لپكس و قه مهوری سه ناعی و ئیستخبارات و ئه منیه كان له ناو داموده زگا كانی كوهیت
 و ماله كانیاندا بۆ شویتی تاییهت له به غدا. دوا ی چه ند مانگیت له كوهیت گه رامه وه.
 دوا ی راپه رینی خه لكی ناوچه كانی پارێزگا كانی خوارووی ولات، به مه به ستی كوژانده وه
 سه ركو تكدنی ئه و راپه رینه، نیت درام بۆ شاری نه جه ف و كه ربه لا، فه رمانیان پیدام و منیش
 به وه پهری شانازییه وه گوێزایه لیم بۆ فه رمانی سه ر كرده یه تی كرد. هه ر زوو خۆم كۆ كرده وه
 خۆم گه یانده ئه و شارانه. به مه به ستی خزه متی حزب و حكومهت و ولاته كه م چووم بۆ
 خزه متی مرۆقایه تی!! كه په لاماری كه ربه لامان دا ده ستمان له ژن و مندال و پیرو گه نج
 نه ده پاراست. ته رو و شكمان به یه كه وه دادپاچی و ده سو تاند، له هه رمال و گه ره كیتك ته قه ر
 به ره نگاریی بكرایه. خانوو و گه ره كه كه مان به خه لكه كه وه ته خت ده كرد. ده لیت: ئه و خه لكه
 زۆر چاونه ترس بوون. كاتیک ئیمه چوینه ناو كه ربه لاره، كچیتك نارنجو كیتکی بۆ سه یاره یه ك
 فریداو ته قییه وه. زیاد له حه وت لیپه سراوی كوشت، كه له و سه یاره یه دا بوون. دیسان

دهلیت: که له کهربه لا گه رامهوه، نیردرام بۆ کوژاندنهوهی راپه‌پیرینی (مه‌دینه‌ی سه‌وره)، که له‌وکاته‌دا راپه‌پیریوون له حکومه‌ت یاخی بووبوون. ده‌سه‌لاتیان پێدام که به‌ئاره‌زووی خۆم مامه‌له‌ له‌گه‌ل خه‌لکدا بکه‌م، له‌ کوشتن و له‌ناوێردن سل له‌ که‌س و له‌ هیچ نه‌که‌مه‌وه‌و ده‌ست نه‌پاریتم. له‌ نه‌جامدانی ئەم کاره‌مدا سه‌رکه‌وتوو نه‌بووم. له‌ په‌لاماری مه‌دینه‌ی سه‌وره‌دا ته‌نها هه‌شتا که‌سیکم بۆ کوژرا، دوا‌ی سه‌رنه‌که‌وتنم، ناریدیام بۆ دادگا له‌سه‌ر کوشتنی ئەو پیاوه. ناخر گونا‌ه نییه‌ من لی‌ره‌دا بم؟! له‌ مه‌حه‌که‌مه‌و له‌به‌رده‌می حا‌ک‌م‌دا با‌سی ئەو شتانه‌م بۆ ده‌کردن، حا‌ک‌م کاره‌کانی به‌هه‌ند وه‌رنه‌گرت و جگه‌ له‌وه‌ش رقی لێم هه‌ستاو زۆری پێ ناخۆشپوو، که‌ من ئەو کارانه‌م کردوه. بۆیه‌ به‌بێ هه‌ت‌ان و ب‌رد‌ن له‌یه‌ک جه‌له‌سه‌دا حوکمی (٢٠) سالی به‌سه‌ردا دام و هه‌رچه‌ند هاوارم کرد، که‌لکی نه‌بوو.

ئەم ت‌ا‌وا‌ن‌با‌ره، له‌گه‌ل ئەوه‌ی به‌ (٢٠) سال حوکم‌دراوه، له‌ به‌ندی‌خانه‌شدا هه‌ر دا‌ک‌و‌کی له‌ حزبی به‌ع‌س و رژێمه‌که‌ی ده‌کات، به‌ به‌رده‌وامی ها‌ت‌و‌چ‌و‌ی ئی‌دا‌ره‌ی به‌ندی‌خانه ده‌کات. زین‌دانییه‌کان له‌سه‌ر ئەو ره‌فت‌اره‌ی خۆشیان ناو‌یت، ئەم پیاوه به‌ع‌سییه‌ی که‌ له‌ مه‌حه‌که‌مه‌ی ت‌اییه‌دا حوکم‌دراوه و هه‌تا‌بو‌ویانه به‌رده‌می ژووره‌که‌مان. من خۆم له‌گه‌لدا نزیک‌کر‌ده‌وه بۆ ئەوه‌ی هه‌ندیک زانیاری له‌سه‌ر راپه‌پیرین و به‌ندی‌خانه‌ی (ره‌زوانیه‌) چاره‌نووسیان وه‌رب‌گ‌رم. نه‌و‌یش، رۆژانه با‌سی راپه‌پینه‌که‌و بێ‌ده‌سه‌لاتیی داموده‌زگا‌کانی حکومه‌ت و په‌لاماری جه‌ما‌وه‌ری بۆ کردم، ئەوه‌ی در‌کا‌ند که‌ زۆربه‌ی به‌ع‌سییه‌کان و کاربه‌ده‌ستانی داموده‌زگا‌کانی ئە‌م‌ن و ئی‌ست‌خ‌با‌رات ده‌چوونه پال جه‌ما‌وه‌ری راپه‌پیروو، وا‌زیان له‌ حزب و حکومه‌ته‌که‌یان ده‌هه‌ت‌نا، با‌سی به‌ندی‌خانه‌ی ره‌زوانیه‌ی بۆ کردم که‌ به‌هه‌زاران ئە‌ند‌ام و خا‌وه‌ن پ‌له‌ی حزبی و حکومی تێ‌دا به‌ند‌ک‌را‌وه، رۆژانه له‌ رینگای مه‌حه‌که‌مه‌یه‌کی ت‌اییه‌ت‌یه‌وه، به‌سه‌دان‌یان لی‌ گول‌له‌با‌ران ده‌کرین، زۆریشیان له‌س‌ی‌دا‌ره ده‌درین و زۆریشیان به‌ حوکمی (٢٠) سال و مو‌ئه‌به‌ده حوکم ده‌درین. با‌سی چۆنی‌تی ژیا‌نی ئەو به‌ندی‌خانه‌یه‌ی بۆ کردم، که‌ چه‌ند به‌ ره‌زا‌له‌ت و له‌وه‌ری ناخۆشیدا ژیا‌ن، مامه‌له‌یان له‌گه‌لدا کراوه. رۆژیک (میثم) پیتی زانی که‌ له‌گه‌لمدا قسه‌و هه‌لسوکه‌وت ده‌کات، ده‌یزانی که‌ بیت‌اره، بۆیه‌ یه‌که‌سه‌ر یه‌خه‌ی پینگرت و پیتی وت: (ره‌فیق) ئا‌گا‌دا‌ربه قسه‌ بۆ ئەم نه‌که‌یت، ئەم کورده‌و سه‌ر به‌مو‌خه‌رین بووه، له‌سه‌ر ئەوه حوکم‌دراوه. هه‌رچی بۆ‌ی‌اس بکه‌یت، له‌سه‌رت ده‌که‌و‌یت. کا‌برا یه‌که‌سه‌ر ئی‌ستی‌کی کردو ترساو به‌هه‌ره‌شه‌ی زانی له‌دوا‌جا‌ردا پیتی وتم: دا‌وا‌ی لی‌بو‌وردن ده‌که‌م. با زۆر به‌یه‌که‌وه نه‌مان‌ب‌ی‌ست، ده‌ترسم له‌سه‌رم بن‌و‌س‌یت و تووشی به‌ل‌ایه‌کی دیکه‌م بکا‌ته‌وه...

ژووری (۱۲) او نووسین و چەند شتیك

دوای ماره‌یه‌ك تەنھا من و كاكه‌مه به‌سه‌فەرداشی یەك ماینەو، شیخ مەرف جیابووو. هەموو بەیانیه‌ك كاكه‌مه دوای مەستەر چای لێدەنی، دیت بۆ ژوورەكەم بەئەسپایی هەلم دەستی و پێم دەلێت: چا پێنگە یوو بابجینە خواروو نان و چای بەیانی بخۆین.

لەم ژوورەدا مامەو تا نازادبوونم و لەم ژوورەدا بەزۆری نامەو شیعوو شتم نووسیوو... ئە قاتی سەرەو دوو ژوور هەن وەكو کارگە ی دروستکردنی شت وایە، ژووری یانزەو ژووری پانزە. لە ژووری پانزە چەند کەسیکی لێیە، بەهۆی هاتوچوو، پەییەندیم لەگەڵیاندا پەیدا کردوو. زۆر دەچمە ژوورەکیان، سەپرمە کرد هەریەکیان بە کاریکەو خەریکە، شەو و رۆژ ئەو کارەیان دەکرد، قوتووی نووکل و دەستەسڕو ملوانکەو مەدالیاو جۆرەها کاری دەستی دەکەن. هەموو کەرەستە یەکیان لایە. زۆر شتم لا بە کرد دان و بۆ مەندالەکان و بۆ هەندیک کەسی نزیك. ژووری یانزە بەهەمان شێوەیە، بەلام زۆر ناچمە ژوورەکیان. تەنیا یەك پیاویان تێدایە، کە لە سوپادا موقەدەم بوو، نازانم لەسەر چی گیراوە. ئەم پیاو، ماره‌یه‌کی زۆر لە سلیتمانی بوو، هەموو جار باسی (عوسمانی حەمە ی نادرام) بۆ دەکات و باسی دووکانەکی و ویتە ی کەرەکی و (حزبی کەرائی) دەکات. زۆر بە عوسمان سەرسامە. لێم پرس ی لای عوسمان داخڵ بوو ی؟ دەلێت: نا... نا... زۆری هەول لەگەڵ دادام بیمە ئەندامی حزبەکی، بەلام رازی نەبووم. هەفتانە سەرم لێدەداو ئەویش بەگەرمیی پیشوازییم لێدەکات. دوای چەند مانگیك مەحمەد حەنحون نازادکرا، قەرەیلە ی بەردەمی حەمامەکو لای دیواروو چۆل بوو، منیان خستە ئەو شویتەو شویتیکی خوشە. لە جەنازی رزگارم بوو.

رۆژێك لە تارمەکو لە لای موحاجەرە کە راوەستا بووم. کاتی کەمزان یەکیك بەلەسە بوو. هەرکەسیك بەاتایە رێی، شقارتە یەك مووسی بەدەموچاودا دەهیتا. لەو بەلەسە بوونیدا زیاتر لە (۱۰-۱۲) کەسی خەلتانی خوین کرد. ئەم کەسە لەو جۆرە کەسانە یە. کە مودیمنە لەسەر حەب خواردن، وەكو سەرخۆشێکی بەدەمەستی هەلەشە چەند مووسیکی لە قاوغة شقارتە یە کدا ریزدە کردو دەیخستە ناو دەستیەو ئەو جۆرە کارانە دەکات، تا دە یگرن و قاوغة شقارتە کی لێدەسەن، چەند کەسیك بەفەتارەت دەبات و مورا قیب لە دەرگا دەداو سەجانەکان دین و تەسلیمی سەجان و ئێدارە دەکرین و دەبریتە مەحجەر، ئەوانەشی بریندار بوون دەبرین بۆ نەخۆشخانەو تەداوی دەکرین و دەگەڕیتەو.

(مەحمەد حەنحون) کە بووینە هاوڕی، شەوانە بەیەکو دەدەنیشتن و ئەو شویتەکی لە ژوورە کەدا زاویە یوو شویتە لە ژوورە کەدا. باسی رابواردنی خۆیم بۆ دەکات، کە چۆن رای بواردووو هەموو جار دەبوت خۆزگا نازاد دەکراین و دەهاتی بۆ بەغداو میوانی من دەبوو، بەراستی پیاویکی ئێجگار بەزەوق و هەمیشە کراوەو خاوەن نووکتەو

سەرگۆزشتەى جۆراوجۆره. چەند ژمارە تەلەفونىكى بۆ نووسبووم، بۆتەوەى كە ئازادبووين
و چووم بۆ بەغدا، بەو ژمارە تەلەفونانە بىدۆزمەو. رۆژگارى بەنديخانەو عىراق واكەوتەو.
كە نە مەن بەغدام وەكو پىتويست بىنىيەو نە ئەويش توانى دواى ئازادبوونى سەردانى
كوردستان بكات...

مانگی (۱۲)، مانگیکی ئالۆزه

نەنبوێ مانگی (۱۲)دا کە کاتی مەواجهەییە. لەبەر بارودۆخە ئالۆزەکی عێراق و کوردستان و ئەمریکاو ھاوپەیمانهکانی، زۆر کەم، بەلکو تاکوتەرا ھاتوون بۆ مەواجهە، ئەوانەشی ھاتوون زۆربەیان خەلکی بەغدا. ئێمە لە کوردستانەوە کەسوکارمان نەھاتوون، ئەوانەشی ھاتوون بۆلام ھەردوو ھاوڕێم (کاک ھەمەرەشیدو کاک ھەمەرەشیدو)ین، (باسی ھەتەکیان و راسپاردەکیانم لە رۆژژمێری زینداندا نووسیویوە بەپێیستی نازانم لەم جەتەشدا بێنوسمەو).

ئەدوای ھەفتەی یەکەمی مانگی دوانزەو، رۆژ بەرۆژ بارودۆخی عێراق گەژترو ئالۆزتر دەبێت، عێراق گۆیی بەھەول و ھەرشەو لەشکرکێشی ئەمریکاو ھاوپەیمانهکانی ناداو سوورە لەسەر داگیرکردن و نەکشانەوی لە کوردستان. ھەموو شارەکانی عێراق شلەژاون و دەیانەویت لە شاری بەغداو بەسەر و شارە نوێی و پێشەسازییەکان دووربکەونەو، بۆئەوێ کە لە عێراق درا، دوورین لە زانیی مەزبە: واتە، بەگشتیی خەلک دەربەستی مەل و خانوو و دووکان و بەرژوونەندیان نەمان، ئەوێ بەلایانەو گەرنە، دەچوونی سەریانە. خەلک ھەلەوێ دەیانەویت خۆی دەرباز بکات لە مەرگ، دەیانەویت بە ھەرنەخێک بوو کە مەیک نازوو قەشە کەوت بکەن و لەگەڵ خۆیاندا بێگێرن، بۆئەوێ رووبەرۆی بریستی و مەرگی بێخواردنیی نەبنەو، ئەو پوول و پارانەشی ھەیانە لەگەڵ خۆیان ھەلیگەرن و بێکەنە ھێزو پالپەشتی ئابووری بۆ رۆژانەیی ژیاانیان، لەکاتی لێقەومانیاندا، کە بەھۆی شەڕی کەندارەو تووشیان دەبێت، گرانیی و نەبوونی ئازوو قەو خواردن بەشیوێکە، کە خەلکی خاردن ئێمکانییەت نەبوونایە، نەیان دەتوانی ھەردەیکە گەنم بە پارە بکەن. دووکاندارەکان و ھەوێ بازگانی شەڕ خۆردنیان شارەدەو لە ھەمبەری نەینیدا ھەلیانگرتوو، بۆئەوێ بەگران بێفروشن. بەکورتی چاوجنۆکانی بازارو دووکاندارە بێئۆژدانەکانیش لەلایەکی دیکەو دەیانەویت دەست بخەنە بێنەقایی خەلکی ھەژارەو.

دیارە لە بارودۆخیکی وادا کوردستانی شەڕی گرتوو، خەلکە کە ھەرمەمۆی شەڕەو ئەو وەزەن و کەسوکاری ئێمەش دیارە لەھەموو کەس زیاتر شەڕەترن، لەبەر بێکەسی و بێدەرامەتی، بەھۆیەو کەس لە کوردستانەو نەھاتوون. کاک ھەمەرەشیدو کاک ھەمەرەشیدو لەم کاتەدا بۆکاری تایبەت ھاتوون بۆ بەغدا، بەھەلیان زانیو، کە لەنبوێ مانگدا سەری لە منیش بەن.

مەندالەکان رادیۆیەکیان بۆ ھێتانبوو. شەوانە لەکاتی خەودا کە بەندیخانە کە ھێردەبیتەو زیندانییەکان لە تەلەفزیۆن دوور دەکەونەو بەرەو نووستن دەچن، لەژێر جینگا گۆی لە رادیۆ کە دەگرم، بەزۆری دەنگوباسی ئێزگەکانی (لەندەن و دەنگی ئەمریکاو مۆنتیکارلۆو ئیسرائیل) وەر دەگرم. شەوانە سەعات بەسەعات ھەوێکان دەگۆڕن و دۆخە کە بەرەو گەژترو

گرژتر دهچیت.

شەوی وایه تا سەعات (۳)ی شەو نانوم و هەرگۆی له رادیۆ دەگرم. زۆر شەوپیش بەیانییان زوو هەڵدەستم، گویم له هەواله‌کانی بەیانییان دەگرم. وەرگرتنی ئەو هەوال و گوینگرتنە لەوانەی که لەسەر شەری کەنداو دەدوان، منیان خستووێتە دنیا یەکی جەنجالەو، بە بەردەوامی منیش لای خۆمەوێت توتوویی مەسە لەکان و بارودۆخەکی عێراق و کوردستان و بزوتنەوێتە کەمان دەکەم. بەهۆی بارە ئالۆزەکەو له مانگی دوانزەدا زۆر بەکەمی ساحە دەکرێتەو. دیارە ئەوێش بۆ ئەوێه زیندانییەکان هەوال و دەنگوباس لەیەکتەر وەرناگرن، دۆخی بەندیخانە نەشلەژیت و تێکنەچیت. گیانمان بەرەیه، خواردنمان زۆرە. مانگەکە دەستمان پێوەگرت و تا سەری مانگ بەشیکردین.

لەسەری مانگی یەکدا بەهۆی سەری سال و مواجهەیی سەری مانگ و شەشی کانونەو دەبیت سی مواجهە بەکرین...

بەلام لەسەری مانگدا مواجهە کران که بۆ ئێمە دەکاتە مواجهەیی پێنجەممان... لەهاتنی مواجهەکاراندا باسی دۆخی کوردستان و خەلک و رینگاوبانیان بۆکردین و هۆی نەهاتیان بۆ باسکردین (سەبارەت بەو مواجهەییەش له رۆژژمێرەکەمدا نووسیوومە. دەمەوێت له رۆژژمێرەکەدا چۆن نووسراوه، هەر واییت و لیژەدا باسی مواجهەکەو ئەو کەسانە ی هاتبوون بۆلام، باس ناکەم).

مانگی (۱/۱۹۹۱)، نزیکیبونه‌وی واده‌ی جهنگ

رۆژ به‌رۆژ هه‌واله‌کان به‌ره‌و ده‌ستپێکردنی جهنگ و لێدانی عێراق گهرم ده‌بن، هه‌وله‌ دیلۆماسیه‌کانیش له‌ هه‌موو لایه‌که‌وه‌ چهرترو به‌رده‌وامن... سه‌دام و رژێمه‌که‌ی سوورن له‌سه‌ر مانده‌ویان له‌ کوه‌یت. ته‌مه‌ریکا و هه‌ریه‌یمانانیش له‌گه‌ل هه‌وله‌ دیلۆماسیه‌کاندا، په‌یتا په‌یتا هێترێ پرچه‌ک و که‌شتی پرچه‌ک و سه‌ربازیان ره‌وانه‌ی ده‌ریاکان و ولاتانی ده‌وروبه‌ری عێراق ده‌که‌ن.

نازووقه‌و خواردنمان که‌مبوه‌. به‌ته‌مای ئه‌وه‌ش نین که‌ له‌سه‌ری مانگ و بۆنه‌کاندا که‌س بێت بۆ موجه‌ه‌مان، به‌لام له‌ یه‌کی مانگداو له‌ ۱/۶-دا موجه‌ه‌مان هات، هه‌ردوو موجه‌ه‌که‌ هه‌رچهند نزیکی یه‌کن، بۆ ئێمه‌ کاریگه‌ری خۆیان هه‌یه‌، چونکه‌ کۆمه‌لێک پێداویستییان بۆ هێناوم، که‌ بۆ ئهم کاته‌ زۆر که‌لکمان لێهه‌رگرت، خواردنی وشکه‌ی هه‌مه‌جۆریان هێناوه‌ (چۆله‌یه‌کی) نه‌وتی بچووکیان له‌گه‌ل یه‌ک جلیکانه‌ نه‌وت هێناوه‌. ئه‌و چۆله‌یه‌ بۆ کاتی نه‌مانی غاز که‌ چاره‌روان ده‌کرا غاز ته‌مییته‌، بۆ ئێمه‌ زۆر گرنگ و سوودبه‌خش ده‌بیته‌. له‌ راستیدا چ نه‌وته‌که‌ چ چۆله‌که‌ قه‌ده‌غه‌ن به‌یترپێته‌ ناو به‌ندیخانه‌. به‌لام چۆنیان ده‌ربازکردوه‌، نازانم؟! گرنگ ئه‌وه‌یه‌ هێناویانه‌، من ده‌لیم ئه‌وه‌ نامیزینکی یه‌ده‌کی خواردن لێتانم له‌جیاتی غاز هه‌یه‌، ترسی ئه‌وهم نه‌ماوه‌، که‌ غاز نه‌ما په‌کمان بکه‌ویت. ده‌بیته‌ (چ چۆله‌که‌و چ نه‌وته‌که‌) له‌ شویتنی باش قایم بکه‌ین. هه‌ردووکیانمان له‌ ژووری کاکه‌حه‌مه‌و له‌ژێر قه‌ره‌ویله‌که‌یدا داناهه‌. باوه‌له‌ ئاسنه‌که‌م پرکرد له‌ نازووقه‌ی وشک، دامنا بۆکاتی ته‌نگانه‌مان. وام داناهه‌ که‌ ئه‌و نازووقه‌یه‌مان هه‌ر نییه‌و قفلێ لێداو له‌ژێر قه‌ره‌ویله‌که‌مدا دامناوه‌.

رادبۆیه‌کی بچووکێ یه‌ک مه‌وجیشیان بۆ هێناوم. هه‌رچهنده‌ رادبۆیه‌کم هه‌یه‌. ئه‌ویشم داناهه‌ وه‌کو یه‌ده‌ک نه‌وه‌کو رادبۆیه‌کم بگیریته‌. له‌ مانگی یه‌کدا رۆژانه‌ هه‌والی جۆراوجۆر بلاو ده‌بیته‌وه‌ له‌سه‌ر چۆلکردنی به‌ندیخانه‌ به‌گواستنه‌وه‌مان بۆ شویتنی دیکه‌و دوورخستنه‌وه‌مان له‌ به‌غدا، یان نازادبوونمان و ناردنمان بۆ خزمه‌تی سه‌ربازی و دابه‌شکردنمان به‌سه‌ر یه‌که‌کانی سووپادا.

چوونه‌ ساحه‌ نه‌ماوه‌... ئه‌وه‌ی هه‌یه‌ ته‌نها له‌ناو ژوورو هۆل و حه‌وشه‌ی هۆله‌کاندا یه‌. نه‌ک بۆ ئێمه‌، به‌لکو سه‌ریاکی زیندانییه‌کان به‌وانه‌شی که‌ به‌عسی و سه‌ر به‌ داموده‌زگا سه‌رکوته‌که‌ره‌کانی وه‌کو ئه‌من، ئیستخبارات، موخابه‌رات و پله‌داری سوپان، هه‌ره‌ه‌موو به‌ئاوته‌وه‌ن له‌ عێراق بدریت و به‌ندیخانه‌ بشکیت و بچنه‌ ده‌روه‌. که‌س نابینی دلسۆزیی بۆ به‌عس و رژێمه‌که‌ی و سه‌رۆکه‌ی مایته‌. هه‌ره‌ه‌موو له‌ چاره‌روانیی ئه‌وه‌دان زرمه‌ی لێته‌لێتن و له‌گه‌ل لێدانییدا راپه‌ڕین دروستبیت و خه‌لک په‌لاماری به‌ندیخانه‌کان بدن و بیشکیتن...

له مواجهه‌ی ٦ی مانگدا ئه‌وه‌یان پێراگه‌یان‌دین که ئیتر رهنکه نه‌توانن بینن بۆلامان و چاوه‌روانیان نه‌که‌ین، چونکه وه‌زعه‌که له کوردستانیش ئاسایی نییه، ههره‌موو خه‌لک به‌نیازی راپه‌رین و خۆسازدانی په‌لاماردانی داموده‌زگا‌کانی رژی‌مه‌و هه‌مه‌جو‌ر کار بۆ راپه‌رین و په‌لاماردان کراوه.

هه‌رچی چه‌کداری کوردی (جاشه) به‌چه‌ندین رینگا په‌یوه‌ندیان پێوه‌کراوه و ریک‌خراون، نه‌خشه‌یان بۆ دارپێژراوه. جگه له موسته‌شاره‌کان و زۆربه‌ی مه‌فرزه تایبه‌تییه‌کانی سهر به‌ئه‌من و ئیستخباراتی پێوه‌ندیان پێوه‌کراوه، په‌یوه‌ندی به‌ زۆر ئامیر فوج و لیوای سه‌ربازیش له‌ عه‌ره‌ب و کو‌رد کراوه. به‌کورتی بارودۆخه‌که به‌شی‌وه‌یه‌ک سازو ئاماده‌کراوه. چاوه‌روانی ئه‌وه‌ده‌کرا، له‌گه‌ڵ یه‌که‌م زرمه‌دا، دۆخه‌که وه‌کو بو‌ورکانیک بته‌قیته‌وه‌و له‌چه‌ند رۆژنیکدا هه‌رچی داموده‌زگا‌کانی رژی‌م هه‌یه ده‌ستیان به‌سه‌ردا بگه‌یه‌ت و کوردستان له‌ ده‌سه‌لاتداری به‌عس پاک‌بکریته‌وه.

ئیمه‌ش هه‌موو خواست و ئاواته‌کانمان له‌سه‌ر ئه‌و راپه‌رینه هه‌لچینه‌وه د‌ل‌خۆشین، به‌کورتی مانگی یه‌کی سا‌لی ١٩٩١ مانگیکه، له‌و مانگانه‌ی که ئیمه‌و هه‌موو خه‌لکی عێراق و کوردستان به‌تایبه‌تی، سی‌پینج سا‌له چاوه‌روانی ده‌که‌ین، که له‌ مانگیکه‌ی وادا به‌هۆی هێزی ده‌ره‌کیی و به‌تایبه‌تی هێزه‌کانی ئه‌مریکاوه ده‌توانرێت رژی‌می به‌عس و دیکتاتۆریه‌تی سه‌دام برووخینرێت، له‌ناوبریت و تۆله‌ی تاوان و زوولم و ره‌فتاری فاشیانه‌ی به‌عس بکریته‌وه. کو‌رد تۆله‌ی کیمیا‌بارانی کوردستان و نه‌ف‌ال بکاته‌وه... به‌راستی مانگی یه‌ک، مانگیکه ئینجگار چاره‌نووس‌سازه بۆ گه‌لی عێراق.

هه‌رچه‌نده ئیمه‌ی زیندانیی مه‌ترسی ئه‌وه‌مان هه‌یه، له‌کاتی لیداندیدا پریشکمان به‌ریکه‌وت و بکه‌وینه به‌ر شالازی هه‌ردوو هێزی شه‌رکه‌ری عێراقی و ئه‌مریکایی و هاوپه‌یمانان. له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا ده‌لین خوا ده‌کات لیده‌دریت و له‌ناو ده‌بریت، قیوسی له‌ ئیمه‌ش، کو‌مه‌لێکمان تیا‌بجین، گ‌رنگ ئه‌وه‌یه خه‌لکی عێراق له‌ده‌ست ئه‌م رژی‌مه د‌کتاتۆرو فاشیه‌ رزگاری بیت.

چه‌ندمان به‌لاره‌ خۆشه، که هه‌واله‌کان ئه‌وه‌یان ده‌گه‌یه‌نن که سه‌دام و ده‌سه‌لاته‌که‌ی رازی نابن به‌کشانه‌وه‌و له‌ئاماده‌باشی جه‌نگ‌کردنان. هه‌ره‌موو به‌ ئاواته‌وه‌ین که هه‌یج هه‌ولێکی دیپلۆماسیانه بۆ ناشتی سه‌رنه‌گریت و شه‌ر ده‌ستپێکات.

چه‌ند خۆشه، شه‌وی ١٧/١ هێزه‌کانی ئه‌مریکاو هاوپه‌یمانان ده‌ستیان به‌ لیدانی هێزه‌کانی عێراق کرد، له‌هه‌موو قۆله‌کانه‌وه‌و سه‌ر به‌غدا ببوه چرخانی نا‌گه‌ربارانی جو‌ره‌ها چه‌ک و زرمه‌و ده‌نگی لیدانه‌کان به‌شی‌وه‌یه‌که، که وای بو‌ده‌چین به‌غدا به‌سه‌ر یه‌کدا رووخابیت، رژی‌م ده‌ست خرابیه‌ بینه‌قاقای و هێزو توانای نه‌ما‌بیت، که ده‌زگای راگه‌یان‌دنی رژی‌م له‌کارکه‌وتن و ده‌نگیان نه‌ما... ئه‌و را‌دی‌وۆ ته‌له‌فزی‌ۆنه‌ی به‌ به‌رده‌وامی پێش رۆژی ١٧/١ بانگه‌شه‌ی شه‌رو به‌رگه‌یی و په‌لاماردانیان ده‌کرد، له‌یه‌که‌م زرمه‌دا کپ و بیده‌نگ‌کران و نو‌وزه‌یان لێ‌برا.

نهم شهوه باوه پناکهم که سینک هه بو بیت له م به ندیخانه یه خه و چو بیته چاوی، هه ره موو به ناگان و له گهل هه زرمه یه کدا هه رکه سه له دلی خو یه وه ئافه رینی هیتزی ئه مریکا و هاو په یمانانیا ن ده کات. منیش گویم به رادیۆ که وه ناوه. په یتا په یتا له ئیزگه کانی (مۆنتیکارلۆو له ندهن و دهنگی ئه مریکا و ئیسرا ئیل) هه واله کانی شه ر و ده ده گرم و له گهل هه ر هه والیکدا خویتیکی تازه دیته گیانمه وه و ته مه نم گهنج ده بیته وه.

لیدانی هاوپه یمانان و بهر پۆه بهری به ندیخانه

له ناوه راستی مانگی یه که وه، نه مریکا و هاوپه یمانه کانی، به هه موو جوړه چه کیتک و له هه موو لایه کی کوهیت و عیراقه وه. که و تنه لیدانی سه ربا زگه، پرد، پرۆه ی نابووری، پیشه سازی، داموده زگا جوړا و جوړه کانی نه من، نیستخبارات، موخه بهرات، ته له فزیزن، ئیزگه و هه موو شاده ماره سه ره کییه کانی رژی می عیراق، بنکه، باره گا، سه ربا زگه و شویتنکی سترا تیجی رژی تم نه ما به خهستی لیینه دریت و خاپو ورو ویران نه کریت، له ماوه ی نه و کوتان و لیدانه دا، بهراسپارده ی سه رانی رژی تم، ئیداره ی به ندیخانه، له نا و به ندیخانه ی نه بو غریبدا چه ند کاریکیان له گهل زیندانییه کاندا کرد. له وانه بهر یگای پر کردنه وه ی نووسینیتک که له لایه ن زیندانییه کانه وه پر بکریته وه، دا وایان له زیندانییه کان کرد نه و نوو سرا وه پر بکه نه وه، به مه بهستی نه وه ی دوی پر کردنه وه، زیندانییه کان نازاد ده کریتن و به ندیخانه چۆل ده کریت، له و نوو سرا وانه نه مانه یان نارد:

یه که م:

نقد

انی نزیل..... والمحکوم وفق المادة.... ق.ع، انقد نفی نقدا شدیداً کونی کنت متستراً علی... وانی آباء من عملی هذا المذكور اعلاه والی الابد وسأعمل لخدمة العراق العظیم تحت رایة بانی نهضة العراق السید رئیس القائد صدام حسین حفظه الله ورعاه

النزیل

دووه م:

السید رئیس القائد صدام حسین حفظکم الله ورعاکم

م / استرحم

انی النزیل..... المحکوم وفق المادة..... ق.ع ارجو التفجیل بشمولی بعگفکم الابوی و رحمتکم بقرار العفو المرقم ٢٤١ فی ١٩٩١/٣/٢١ کونی صاحب عائله ولاشارک فی بنا و العراق العظیم تحت رایة سیادتکم حفظکم الله ولکم جزیل الشکر والاحترام

النزیل

رژی تم دیاره نه مانه ی بۆیه ده کات، بۆنه وه ی زیندانییه کانی به ندیخانه هیو ربکاته وه کهس بیر له شکاندن ی به ندیخانه و را کردن نه کاته وه... کاتیتک نه م نوو سرا و یان هیتا، زیندانییه کان هه ر بۆنه وه ی نازاد بکریتن به ناچار یی پر یان کرده وه...، به لام وه کو وتم نه مانه ته نها بۆ

هیتورکردنه‌وه‌یه، نه‌گینا هیچ کاریکیان له‌سه‌ر نه‌کراو که‌سیکیان له‌سه‌ر پرکردنه‌وه‌ی نه‌و نووسراوانه نازاد نه‌کرد. بۆیه کار گه‌یشته نه‌وه‌ی له‌ناو به‌ندیخانه‌ی نه‌بوغریبدا، چهند که‌سێک بیر له‌هه‌لاتن بکه‌نه‌وه‌و توانییان رابکه‌ن و له‌ده‌ره‌وه‌ی به‌ندیخانه ده‌ستگیرکرانه‌وه، که‌ده‌ستگیرکرانه‌وه‌و هیتایاننه‌وه ناو به‌ندیخانه، زۆر به‌ناشیرینی سه‌رو سمیل و برۆیان تاشین و به‌رووتو‌قوتویی خستیانه سه‌ر عه‌ره‌بان‌یه‌کی ده‌ستی و به‌ناو راره‌وه‌که‌و به‌به‌رده‌می ره‌ده‌وه‌و هۆله‌کاندا ده‌یانگێژن و نامرۆقانه ئییه‌انه‌یان ده‌که‌ن و لی‌تیان ده‌ده‌ن.

سییه‌م:

هه‌ر له‌وه‌سه‌رده‌می لی‌دانه‌دا، که‌وتنه‌ ناو‌نووسینی ئییه‌وه‌و ده‌رگرتنی زانیاری، به‌مه‌به‌ستی نه‌وه‌ی که‌ گوايه له‌ به‌غداوه ده‌مانگوتنه‌وه بۆ به‌ندیخانه‌ی (بادوش) له‌ موصل... ناوی هه‌مرومانیان نووسی، به‌لام نه‌و ناو‌نووسینه نه‌بووه هۆی نه‌وه‌ی ئییه‌مه له‌ به‌ندیخانه‌ی سه‌قیله‌ی نه‌بوغریبه‌وه بگوتنه‌وه بۆ به‌ندیخانه‌ی بادۆش له‌ موصل. جگه له‌مانه‌ی سه‌ره‌وه چه‌ندینجار بانگیان کردین و ناویان نووسین، گوايه بۆ مه‌به‌ستی نازادبوونه، به‌لام هه‌ر هه‌مووی بۆ خه‌فاندن و چه‌واشه‌کردنمانه.

مانگی (۳) و راپه‌رینه‌کان

له گه‌ل تیکشکانی هیڤه‌کانی عیراق له کوهیت و ده‌وروبه‌ری و ناچارکردنی به‌کشانه‌وه‌و پهرش و بلا‌بوونه‌وه‌ی له به‌سره‌و ده‌وروبه‌ری، به‌دوای راگه‌یاندنی وه‌ستانی شهر له‌لایهن هاوپه‌یمانانه‌وه له ۲۵-۲۶-۲-وه خه‌لکی داخ له‌دل و رفته‌ستوری عیراقی شیعه، بریاری راپه‌رینی جه‌ماوه‌رییان دا، له شاری به‌سره‌وه که‌لکی زۆریان له په‌رت‌ه‌وازه‌یی و شکانی سوپای عیراق بیینی، به به‌سره‌وه رانه‌وه‌ستا راپه‌رینه‌که زووربه‌ی شاره شیعه‌نشینه‌کانی وه‌کو (نه‌جف و که‌ربه‌لای) گرت‌ه‌وه، هه‌ر نه‌و راپه‌رینه‌ته‌شه‌نه‌ی کردو به‌غداو هه‌ندیک له شاره سووننی مه‌زه‌بیه‌کانی به‌ردو په‌لاماردانی داموده‌زگا‌کانی رۆژیم برد. به‌پیتی نه‌و هه‌والانه‌ی له ئیزگه‌کانه‌وه وه‌ریده‌گرم، به‌تاییه‌تی ئیزگه‌ی تاران، زۆر به‌گرنگییه‌وه باسی راپه‌رینه‌کانی ده‌کات و هانی جه‌ماوه‌ر ده‌دا، که په‌یوه‌ندی به جه‌ماوه‌ری راپه‌ریوه‌وه بکه‌ن. هه‌واله‌کان را ده‌گه‌یه‌نن، به‌عسقرانه‌و ده‌ستیان له سه‌ران و به‌رپرسانی حزبی، ئه‌منیی، ئیستخباراتی و حکومیی ناپارێتن، به‌شی‌وه‌و شی‌وازی‌ک راپه‌ریوه‌کان پیاوانی به‌عسیان به‌سزای تاوانباریان ده‌گه‌یه‌نن، که دووره له (نه‌ریتی شو‌رش و شو‌رش‌گیریی). به‌ته‌ورو قه‌مه سه‌ربرین و له‌توپه‌تکردن و هه‌لواسپینیان به قه‌ناره‌ی قه‌ساید. نه‌وه هه‌موو ئه‌نجامی داخله‌دلیی جه‌ماوه‌ره‌که‌یه، له مامه‌له‌و ره‌فتاری چه‌ندین ساله‌ی پیاوان و سیاسه‌تی نه‌و رۆژیمه‌دا.

من کاتیک له ئیزگه‌کانه‌وه گوئیستی ئه‌م هه‌والانه‌و ده‌بم، بست بست بالام ده‌که‌م و ده‌ست به‌سه‌ر دلمدا ده‌هیتم. ئه‌م راپه‌رینه له‌کو‌تایی مانگی دووه‌و تا ناوه‌راستی مانگی سی هه‌ر به‌رده‌وامه، ناویشیان لیتاوه (راپه‌رینی شه‌عبان). راپه‌رینه‌که سه‌یر له‌وه‌دایه هه‌ر جه‌ماوه‌ره رفته‌ستوره‌که‌ی دژی به‌عس نییه، به‌لکو به‌هه‌زاران له پیاوه‌کانی به‌عس و حزبی و حکومیی له رۆژانی په‌لاماردانی داموده‌زگا حزبی و حکومییه‌کاندا، په‌یوه‌ندیان به جه‌ماوه‌ره‌وه کردووه ده‌چنه پالیان، ئه‌وانیش هاوبه‌شی نه‌مانی به‌عس و ده‌سه‌لاتدارییان ده‌که‌ن.

ئىتمەو راپەرینی کوردستان

روژانی (۳-۴/۳)یه، ھاورپیکەم جارچارە دەپھەژاندم بەوہی کہ جەماوەرو (ھیتری پیتشمەرگە کوردستان)، بەدەستییانەوہیە راپەرین، دەیانەویت ھەلی ئەوہ بقۆزنەوہ، کہ لە ناوہ پاست و خوارووی عیراق راپەرین و جەماوەری شارەکان دەسەلاتدارانی رژیمیان شپرزە کردووە و کورسی فەرمانبەرەواییان خستووەتە جوولە، بەھۆی ئەو راپەرینەوہ زۆر زۆر سەرقالن و ھەرچەند دەکەن راپەرینەکیان بەدانا مەرکیتەوہ. کوردیش داخ لەدەلو دەپەویت فرسەت بەیتیت و لە ھاوشانی راپەرینی عەرەبی شیعە مەزھەب راپەرین و تۆلە ی ئەنفال و کیمایاباران و سووتماککردنی کوردستانیان لیتکەنەوہ. ئیزگە بەدوای ئیزگەدا ئەم ھەولانەیان رادەگەیاندا شوہ دەنگی گەلی کوردستانم وەرگرت، ھەندیک شتی بلاوکردووە ھەرھەمووی بروسکەناسا. ئەوہیان دەردەخست کہ بۆ روژانی راپەرین چەند ژمارەو چەند ھیناو دەستەواژەیک دانراوہ. شوہی ۳/۵ ھەوالەکان چەبوونەوہ شوہی ۳/۶ ھەوالەکان ئەوہیان گەیاندا، کہ جەماوەرو کۆمەلانی خەلکی کوردستان بە ھاوکاری ھیتری پیتشمەرگە لە شاری رانیەو حاجی ئاواو چوارقورنە راپەریون و بەھەزاران ھەزار ئەفسەر و سەربازی سوپای عیراق خۆیان تەسلیمی جەماوەرو پیتشمەرگە کردووە. ھەرچی بارەگای حزبی و ریکخراوہی و دەزگاکانی حکومەتە لەو شویتانە دەستیان بەسەرداگیراوە، ئەوہی بەرگری کردووە کوژراوہ، ئەوہشی خۆی تەسلیم کردووە، چەکەکی لیتوەرگراوہو تینکلای تەسلیمکراوہکان کراون.

بەیانپەکی گۆیم لە رادیۆکەم گرتەوہ، ھەوالەکان ھەرھەمویان مژدەبەخشن، ئەو مژدانە ئەوانەن کہ سالانیک ئیجگار زۆرە چاوەروانمان دەکردن. چەندم بەلاوہ خۆشە، کہ گۆیم لینیە، رایانگەیاندا کہ بەبێ بەرگری ئەو ھەموو سوپایەکی کہ لە روژانی ئەنفالدا، خۆی لەژوور دەسەلاتی خواوہ دەیینی، کەچی زەلیل و شەرمەزار خۆیان تەسلیمی پیتشمەرگەو جەماوەر کردووە، بەوہ رازیوون کہ نەکوژرین، رایانگەیاندا کہ بەبێ بەرگری ئەو ھەموو سوپایەکی کہ لە روژانی ئەنفالدا کوردستانیان خاپوورکردبوو، بەسەرشۆری لەژێر دەستی ھیتو جەماوەری راپەریوی کوردان، کاتیک گۆیم لەو دەبیت، کہ بلاودەکرایەوہ، قوتابخانەکان و مەزگەوتەکان سیخناخ کراون ئەجیاتی ئەوہی ئەو سەربازانە سەرزەشت و لاقرتی پیکردن بە کورد، لەو روژەدا خواوای ئەوہیانە نەکوژرین و نہیان نیتزەوہ بۆ عیراق و ەالدەیان بەدن. راپەرینەکی بەدوای (۵و۶)ی مانگدا دیرژی کیشاو کاتیکمزان ی لە ۷ی مانگدا سلیمانی بووہ بەپیتشەنگ و لە روژانی ۷-۸-۳/۹دا سەرپا بارەگاکانی حزبی بەعس، پارێژگا، ئەمنەکی بەرامبەر کارگەکی جگەرە، ئەنفالەکی، سەربازگەکی سارداو، فیرقە، حامیە، ھەتین، تۆپیو عوسمان و سەرجەم سەربازگەکانی دەورووبەری شارو لە ھەموریان گرنگتر (ئەمنەسوورەکی)یە. ھەرھەموو دەستیان بەسەرداگیراو سلیمانی بەتەواوی کەوتە دەستی پیتشمەرگەو کۆمەلانی خەلکی راپەریوی سلیمانی. لەکاتیکدا کہ ئەم

१६.

نه ورۆزو چەند یادگار یسهك

نه ورۆزی (١٩٩١)، نه بوغریب

نه مرز نه ورۆزه، نه م نه ورۆزه دوو نه ورۆزه نه متوانیوه جه ژنانه به سه ر منداله كاندا دابهش بگه م. پار له شاری هه لمهت، نه مسال له شاری غه ربی و دوور له هه ناسه ی پاکی ولات، به لام نه ورۆزی نه مسال جیاوازی هه یه له گه ل پار، پار نه م کاته له ژیر نه شه كه نه جو سزای رۆژانه ی نهو شوینه دابووین، كه خزانده بوو یانینه ناو چەند کونیکه رهشی بی تروسکایه وه، دهنگمان به خۆمان نه بویه به كهس نه ده گه یشت، چەند هاوڕێیهك له ژووریهكدا سه رمان ده كرد به یه كداو دلی یه كترمان ده دایه وه ریتما یی یه كترمان ده كردو پاشه رۆژمان به خوشی دهینی... رۆژانه هه ره كه مان ده برا بۆ زۆرخانه كه، چاوه رانمان ده كرد بۆ گه رانه وهی، تا پاش سزادانه كه ی لهشی بشیتریت و له گه ل شیتلانه كه دا ورده و رده لیتی پیرسین چیان پی وتوو؟ چی وتوو؟

به پیره وه چوونی هاوڕێیان نه رکیکی گه وهی سه رشانی نهو براده ره گه نه جانه بوو، كه توانای شیتلانیان هه بوو. تا هه تابه شیتلانی دکتور، فه خره دین، عوسمان، کاکه حه مه و کاکه عه تام^١ پیرنا چیته وه، كه به سزانه له گه ل هه مه و بانگ کردن و گه رانه وه یه كمدا، ده وریان لیده دام و دلسۆزی خۆیان ده رشت به سه رمدا. ((كه مال))^٢ له یادنا چیت كه شه وانه من نه مه ده توانی بجوولیمه وه، نهو هه مه و جار پشتی داده پۆشیم و به یانیان له به رنه وهی چاوم كزیوو، جله كانی بۆ ده دۆزیم و تاكه تاكه نه سپینه كانی له گیانم پاك ده كرده وه، هه مه و جار جله چلكنه كانی بۆ ده شوردم. به هه ردو و كمان یهك به تانیان هه بوو. براده ره كانمان هه سو دیان پی ده بر دین، له به رنه وهی به تانییه كه مان نه ختیك گه وه وه نه ستور بوو. پار نه م کاته هه رچه ندی له هاوڕێكان دوور بووین و به كه می دهنگمان به یه كتری ده گه یشت، ته نها هه و الزانیی یه كترمان له رینگای گواسته وهی یه كینه كه وه بوو، له ژووریه كه وه بۆ ژووریه كی دیکه، به لام هه مه و زیندو و بووین و با وه رمان وابوو، كه كۆتایی به سزاو زیندانه كانی دیتین و به سه ره به رزییه وه یه كتر ده بینیته وه. شه وانه نهو رۆژنامه یه ی بزمان ده هات، ده و رمان لیده دار یه كه یه كه ی وتاره كانیمان ده خویتده وه، لیکۆلینه وه بۆ چوونی خۆمان ده گۆریه وه، سه یر نه وه بوو، بۆ چوونه كانمان هه مه و ی یه كیده گرتنه وه، ته نها بۆ چوونی ((هه سه ن))^٣ نه بیت كه هه رده م

١- کاکه عه تا (عه تای حاجی نه حه ده) كه له سیداره درا.

٢- كه مال (كه مال سادق)، كه دای حوكمدانی له سالانی دوا ییدا نازا دكرا.

٣- هه سه ن (مامۆستا حه سه ن عوسمان)، له سه ر ریکه خستی (حسك) ده ستگیر کرابوو. به موئه به د حوكمدرا.

به پیتچه وانه ی بۆچورونه کانی ئیتمه و بو، که چی رۆژگار کاریکی کرد که بۆچورونه کانی ئیتمه بوونه تیشکی رۆژو ناوجهرگی تاریکستانی سوتان، وانه مسال سالیکی تره رۆژگارینکی تره نوهرۆزینکی تره... نهوی که زۆر بیر لینه که مه و ونیوونی ((پیتج هاور)) (چواریان) زۆر خوشه و یستم بوون، که بوونه قۆچی قوربانیی و نه یانه یشت هه ناسه ی ئه م رۆژه وهر بگرن.

بۆچورونه کانی ((کاکه جه بارم)) هه رده م له یاده، که زیره کانه شته کانی هه لده سه نگاندو براده رانی دلخۆش ده کردو ئهرکی نه وی گرتبووه ئه ستۆ، که رۆژانه له گه ل براده راندا دوو دوو، یه که یه که قسه و لیکۆلینه ووه گۆرینه ویه یاری سه رنج و بۆچورونه کان شی بکه نه وه، نه م کاری زۆر براده ری زیندوو کردوه.

گه شبینی ((کاکه عه تا))م هه رگیز له بیروناچیت، که هه موو جار ده یوت: (مامۆستا) چیمان لینه که ن بایکه ن، هه رچیمان لی بکه ن، تۆله ی خویان ناکه نه وه، پیاو یه ک جار ده یوت و یه ک جار ده مریت. چه نه ده دلخۆش بووم. که زۆر به سووکایه تی سه یری داموده زگا داپلۆستیه ره کانی ده کرد، هه موو سزاو ئه شکه نجه کانی وه کو وهرزینک ده هاتنه به رچار.

زۆر هه ولده دم ((کاکه نه حه))م بیری بچیته وه، به لām مرۆقه و ئه ندیشه ی تاییه تی خۆی هه یه، هه ر مرۆقه ش له ده روونیا شویتی تاییه تی خۆی هه یه، بۆ هه ندیک هاور: منیش (کاکه نه حه)م له کۆنه وه ده ناسی و خوشه و یستیه کی تاییه تی له نیوانماندا هه بوو، ماوه یه کی زۆر بوو ئه و ده ستگیر کرابوو. تا ده ستگیر نه کرابووم. رۆژانه ده مویست هه والی بزانه م، کاتیک خوشم ده ستگیر کرام، پاش چه ند رۆژیک زانیم که ماوه، زۆر خوشحال بووم به و هه واله، نه وی زۆر دلخۆشتری کردم، باسی پاله وانیتی (ئه و) بوو، له ناو هه موو زیندانییه کاند، کاتیک یه کترمان بین یه که م جار له شویتینکی زۆر ناخۆشدا بوو، که منیان بانگ کرد بردیانه م ژووریکه وه، ئه و دانیشتیبوو، به لām نه مانتوانی له گه ل یه کتری بدوین، به چاری خوشه و یستی له یه کترمان رووانی.

به بینینه که ی زۆر خوشحال بووم. به لām به شیوه ی دانیشتنه که ی و ئه و شتانه ی به ده ستیه وه بوو، زۆر دلگران بووم، که ئه ویش بریتی بوو له (لیستی ناوی چه ندین براده رو چه ند دره خینکی ریکخستن). پاش کۆمه لیک جنیو و قسه و لیدان له یه کتریان جیا کردینه وه، جاری دووهم له ژوورینکی تاکی نزیک ژووره که مان به قسه یه کترمان بین ی، هه والی یه کترمان زانی، جاری سینه م هه مان ژووریان کونکردو ده رگایه کیان خسته سه ر ژووره که ی ئیتمه و (کاک جه بار)یشیان هیتایه لاو له گه ل ((که مالی مه لا))^۱ داو رۆژانه دوو جار به سه ر ئیتمه دا ده چوون بۆ سه رئاو. له م جاره دا تاسه مان له یه کتری شکار زۆرشت هه بوو بۆ یه کترمان روونکردوه.

۱- کاکه جه بار (جه باری حاجی ره شیدی مه لانی راهیم) له سیداره درا.

۲- کاکه نه حه (مامۆستا نه حه ده محمه ده)، مامۆستا نه حه ده ی سناعه یه که له سیداره درا.

۳- که مالی مه لا (که مالی مه لا محمه ده) به موئبه ده حوکمدرا له سه ر (پاسوک) ده ستگیر کرابوو.

هەرگیز له یادم ناچیتوه که دهیوت (من ههزده کهم هه ر لیره بمیتین، چونکه لیم روونه که دادگا سزای پتم به سهردا دهات)، ماوهی چهند مانگ له گه‌ل یه کتردا بووین. زۆرجار له هه‌ندیک هاورێ تووره ده‌بوو، من ساردم ده‌کرده‌وهو بۆچوونه‌کی خۆی ته‌واو بوو.

زۆر هه‌ولده‌ده‌م ((کا که‌همه))م^١ له‌بیر بجیته‌وه، به‌لام چۆن له‌یادبجیت که زۆرخانه‌ی سی شاری ته‌واو کرده‌بوو، نه‌یان‌توانی‌بوو کاری تینکه‌ن، درای چهند رۆژ ده‌ستگیرکردم، کاتی که‌مزان یه‌کیکیان کرد به‌ژوردا، تیم رووانی نه‌وه، له‌سه‌ره‌تا‌دا خۆم لی وێل کرد، نه‌ویش هه‌مان شت، به‌لام زۆری نه‌خایاند بر دیانه‌وه بۆ زۆرخانه‌که‌و گه‌رایه‌وه، درای هه‌لواسین به‌پیکه‌نینه‌وه خۆی کرد به‌ژورداو په‌لاماریان دا، بیه‌شیلن وتی: (لینگه‌رین فیزم، خۆی چاک ده‌بیته‌وه، نیگه‌رانی ئهم نازاره نیم، په‌ژاره‌ی ئهم کاره‌ساته‌مه که به‌ره‌و رومان بووه‌ته‌وه) ده‌ستی دایه شه‌تره‌نجه‌که‌و ده‌ستیکرد به‌ (شه‌تره‌نج) چهندجار شۆردمی و ده‌یوت: (من فیرم هه‌مه‌و جار خۆم باوکم ده‌شۆم). زۆر به‌یه‌که‌وه بووین رازی دل‌مان بۆیه‌کتری هه‌لده‌پرشت و له‌ نه‌نجامدا خه‌مه‌کانمان دلی ده‌خواردینه‌وه.

بۆ ((به‌کر))^٢ به‌داخم، له‌به‌ر نه‌وه‌ی به‌عسییه‌ فاشیه‌کان له‌ناویان برد، په‌تی سێداره‌ی رۆژیم کو‌تایی به‌ ژێانی هیتا، بووه شه‌هیدیکی رینگای سه‌رفرازیی کوردستان و یه‌کی‌ک بوو له‌ پینچ نه‌ستیره‌ گه‌شه‌که.

پار نه‌مانه مابوون و دل‌مان به‌مانی هه‌موومان خۆش بوو. ئه‌مه‌س‌ال ته‌وانه‌مان له‌کیس چوون، به‌لام دیاره زۆر ده‌وه‌ن که ده‌بردیت خه‌لفی زۆر جوان هه‌لده‌داته‌وه، نه‌و خه‌لفانه ده‌بنه دارو به‌هه‌زاران که‌س له‌ژێر سینه‌ری‌دا ده‌جه‌وتنه‌وه، ئه‌مانه‌ش له‌و ده‌وه‌نه ده‌چوون، که له‌نیوانی دووبه‌ه‌اردا سینه‌ریان بۆ هه‌موو خه‌لکه‌که‌ کردو وا ئه‌م‌رۆ نه‌ورۆزه ئیمه له‌م شویته‌وه دل‌خۆش و گه‌شیه‌تین که شایله‌و‌غانی سه‌رکه‌وتن، سه‌رپاکی هه‌موو خاکی گرتوه‌ته‌وه، رۆژگارو نه‌ورۆزو به‌هاریکی ئیجگار می‌تروویی ئه‌وتۆیه، که هه‌رگیزاو هه‌رگیز له‌یاد نا‌کریت، ئیست له‌پیش چاومه که مندا‌لانی ئیمه هه‌موو خه‌لکی چه‌ندی دل‌خۆشن، بۆیه‌که‌م جاره که ولاتمان به‌م شیه‌یه‌ باوه‌شی له‌یه‌ک‌داییت و به‌یه‌ک دل و یه‌ک له‌ش و یه‌ک مه‌به‌ست ته‌کان بدات، لوتکه به‌لوتکه‌و ده‌شت به‌ ده‌شت و شار به‌شار هه‌نگاوی پێشه‌نگایه‌تی تیندا بنین و له‌ماوه‌یه‌کی که‌مدا نه‌وه‌ی بۆیان نه‌خشه‌کێشراوه ئه‌نجامی به‌دن.

١٩٩١/٣/٢٠

زیندانی ئه‌بو‌غریب

١- کا که‌همه (مه‌مه‌د ره‌حیم مه‌سن) ناسرا‌بوو به‌ (هاو‌رێ شه‌مال) له‌ سێداره‌دا.

٢- به‌کر (وه‌ستا به‌کری دار‌تاش) له‌سێداره‌دا.

کۆرهوی خەلکی کوردستان و من و منداڵەکانم

بەپێی هەواڵەکان کە شەوانە لە رادیۆکەمەوه وەریدەگرم. ئەوانەم پێدەلێن کە حکومەت بە هێزێکی زۆرەوه دواي کشانەوهی پێشمەرگە لە کەرکوک، پەلاماری چەمچەمال، بازیان، سلێمانی، پیرەمەگروون، دووکان، کفری، کەلار، دەربەندیخان و هەلبەجەي تازهی داوه، هەر هەمووی گرتوونەتەوه و گەشتوونەتە عەرەبەتی ناوچەي شارەزور، لەلای هەولێریشەوه پەلاماری هەولێریان داوه و گرتوویانەتەوه. لەبەر ترسی هێزێکی دەزگاگانی رژێم، خەلکی ناوچەکان و شارەکان بەسەلتەخیزانی بەرهو سنوورەکانی ئێران ملیان ناوه و روونکی بەکۆمەلیان دروستکردوه، ئەوانەي لەو کاروانەدا لە خەلکی کوردستان بەشاربێیان کردوه. لە ملیۆن زیاتر و بەدهیان پیاوی پیرو پیرەژن و منداڵ لە بەر بریستی و سەرمار تەرو توشی و نەتوانینی برینی ریتگا بەپێ، گیانیان لەدەستداوه و کارەساتێکی مەزویی ئێنجگار گەورهو مەرگەساتێکی قورس رووبەرۆی خەلکی کوردستان بووتەوه. هەرچەندە لە هەواڵەکاندا ئەوه بلازکرایهوه کە لە (٤/٢) مام جەلال لە سوریاوه گەراوتەوه کوردستان و کاتێک گەشتووتە شاری سلێمانی، لەگەڵ گەشتینیدا هێزەکانی پێشمەرگە شکاون و چەند هەولیداوه، کە بەرگری لە هێزێکی دۆژمن بکری، کەلکی نەبووه.

رەوێکیان ناوناوه (کۆرەوار) لە دنیاو دەنگیداوتەوه. من لەم کاتەدا پەژارەي منداڵەکانم و خزم و کەسوکارو هاوڕێکانم. دەنگوباسی کۆرەوه کە لە هەموو ئیزگەکانی دنیاوه روژانەو شەوانە باس دەکری، کە لە مەرگەساتی ئەنفال و کیمیابارانی کوردستان زیاترو زیاتر دەنگیداوتەوه، وێژدانی مەزقاییەتی جوولاندوه، چەند بەلامەوه قورس و ناخۆشە گویم لێدەبیت، کە ولاتانی (ئێران و تورکیا) سنووریان داخستوه، لەو سنوورانه بەهۆی باران و سەرمار نەبوونی خواردن و نەبوونی کەلوپەلی پێویست لە پۆشاک و راخەر، ئەو خەلکە بەسەرێکدا دێکەون و دەبووریتەوه بە کۆمەل لێیان دەمیریت، لە کات و ساتێکی وادا مینگی زیندانیی دوور لە ولات دەبیت باری دەروونیم چۆن بیت بۆئەوهی بزائم منداڵەکانم و کەسوکارە کەم چیاان بەسەر هاتوو؟ روڤشتوون یان لەناو شاردا ماون؟ کە ماون، گیراون یان کوژاون؟، یان روڤشتوون چوونەتە کۆی و گەشتوونەتە کۆی؟ دەبیت چیاان بەسەر هاتبیت؟ دەبیت چۆن روڤشتن؟ (شەنگە، شیتنی) یان چۆن هەلگرتبیت؟ (زەینەب) دەبیت ئێستا لەچ حالێکدا بیت؟ لەگەڵ کێ روڤشتن؟ کێ یارمەتی دا...؟ شەو و روژ لە لێکدانەوه دام بەدهیان خەیاڵ دەکەم و پرسیار دەکەم و وەلامم دەست ناکەوێت.

ئەوهی ئومیدێکم دەدات، گەرانەوهی (مام جەلال)، بۆ کوردستان، بەوهی بەگەرانەوهی هەولێک بدات دۆخە کە ئاسایی بکاتەوه و فریای ئەو بارە ناھەمواردی گەلە کەمان بکەوێت. لەسەری مانگەوه تا نیوێ مانگ بەتایبەتی لە بلازبوونەوهی هەوالی کۆرەوهوه، لە باریکی دەروونی زۆر خراپدا دەژیم، هەرچی زیندانییەکی کورد دێن بۆلام و روژانە پرسیارم لێدەکەن.

نەمدەویست لە روانگەى بارە دەروونییه کەمەوه وەلامیان بدەمەوه. هەولەدم کە ورەیان بەرزبکەمەوهو کۆرەوه کەیان وا بۆ باسبکەم، کە ئەمەش جوړیکە لە خەباتى گەلان و شیوەو شتوازیکی نوییته لە بزووتنەوهی گەلە کەماندا. بەم شیوە خەباتە، دلنیایان دەکەمەوه: کە گەلە کەمان بە مافەکانى دەگات و بەدواى کۆرەودا مەرگەساتى میللەتە کەمان کۆتابى دیت، مەرۆڤایەتى و ولاتانى دنیا لەسەر ئەم کۆرەوه بیدەنگ نابن، زۆر بە باشى دیتە دەنگ و دۆزى گەلە کەمان دەبیته مەسەلەپەکی جیهانىی، راستە خەلکى کوردستان دووچارى مەینەتیى و ناخۆشیى زۆر بوون، خەلکى زۆرمان پونەتە قوربانىی، بەلام ئەمە دوا مەرگەساتمان دەبیت، دلنیابن چەند روژیکى دیکە هەوالى زۆر خوشمان پیدەگات، دان بەخۆتاندا بگرن و لە پانزەى مانگدا خەلکمان دین.

ئەبوغریب

مانگی ۱۹۹۱/۵

مانگی (۹) و خولی میکانیکی ئۆتۆمبیل

لە بەندیخانە، لەلایەن بەرپۆڕ بەریتیی بەندیخانەو، سالانە چەندین خول بۆ زیندانییەکان دەکرێتەو، زیندانییەکانیش بۆ بەسەربردنی کات لەو دەوراندەدا بەشداریی دەکەن، وەکو زانییەتێم ئەم خولانە ھەیە: خولی فیزیوونی دروومان (خەیاتیی). خولی فیزیوونی دارتاشی (نەجاری)، خولی فیزیوونی میکانیکی ئۆتۆمبیل و زۆر خولی دیکەش، لەکۆتایی مانگی ھەشتدا، کە لە نازادبوونمان نائۆمید بووین، ئاگاداریان کردین کە خولینکی میکانیکی ئۆتۆمبیل لە (۹/۱) دا دەکرێتەو، ھەرکەسێک ئارەزوو دەکات ناوی لای چاودێری بەش بنووسیت و خولەکەش لە (۹/۱) وەپێ بۆ (۱۹۹۲/۱/۱)، ناوی خۆم نووسی. دیارە دەوامی خولەکە رۆژانەییە، بەلام لەبەر بارودۆخی بەندیخانە، زۆر بەکەمی رینکدەکەوێت کە لە مانگەکەدا رۆژانە دەوام بکری. رۆژانی ھەینی و رۆژانی پشوو و مۆجەھەکان، دەوام ناکری. رۆژانەش دەوام لە سەعات ھەشتی بەیانییەو دەست پێدەکات تا ۱۲ ی نیوڕۆ، زۆر رۆژ تا یەکیش دەخایەنیت.

بۆیە دەبێت ھەموو بەیانییەک دواي مەستەر خۆم بۆ دەوام ئامادە بکەم. کە چۆمە خولەکە سەیرمکرد (حەمە تایەر و کاکە زیاد، رزگاری حاجی کەریم و چەند زیندانییەکی کوردی تراش لە خولەکەن. ئەم خولە بۆ ئیمە زۆر گرنگە. لەبەرئەوێ ئەو رۆژانەیی دەچینە خولەکە، ژمارەییە زیندانیی لە کوردو عەرەب و تورکمانان لەگەڵدا، ھەریەکیان لەبەش و رەدھەییەکەوێ. بەو تینکەلاووبوون و یەکتەناسینەو خەریکبوونە بە وانە خوێندنەو، ئەوھەمان بیردەباتەو کە زیندانی و لە بەندیخانەیی ئەبوغریتەدا. دەوامەکەش سی و چوار کاتژمێر دەخایەنیت. بەھۆی خولەکەو جۆرەھا دەنگوباس وەردەگیر، لەرینگای ئەم خولەو تەوانیم کە (رزگاری وەستا عەزیز «پۆلا»^۱)، کە یەکیەکە لە زیندانییە سیاسییەکانی حزبی شیوعی و لە ئەحکام خاسەیی، پەڕەندیی لەگەڵ (فەخرەدین) بکەم، کە ئەویش لە (ئەحکامی خاسە)یی، بە بەردەوامی نامە بۆ یەکتە بنێرین و دەنگوباس ئالوگۆر بکەین، ئەوێش بەھۆی زیندانییەکەوێ، کە لەگەڵ رزگاردایە، کە لەم خولەدا دەوام دەکات و زیندانییەکی سیاسی

۱- رزگاری وەستا عەزیز کە بە (پۆلا) ناسرابوو لە بەندیخانەدا، یەکیەک بوو لە ئەندامە کاراوا نازاکانی حزبی شیوعی و لە سلیمانی دەستگیرکراوو، نەبەزانە رووبەرووی جەللادەکان راوێستاو خۆراگر بوو، لە مەحکەمە بە حوکمی لەسێدارەدان حوکمدرا. دواجار بە بریارێک دایانەبەزاند بۆ (مۆئەبەد)، لە (۲۰۰۲/۱۰/۲۰) پێش رووخانی سەدام لەکاتی نازادکردنی گشت زیندانییەکاندا، نازادکراو.

۲- فەخرەدین عەبدوللا، کە لەدەستە پێشمەرگەکانی ھەورامان بوو، لەکاتی ھاتنیان بۆ ناو شاری سلیمانی، لە (۱۹۸۹/۱۱/۱۳) لای ویلەدەر کەوتنە کەمینی جاشەکانی عەلە لووتماييەو دەستگیرکران. لە (۶/۶/۱۹۹۰) لە مەحکەمەیی سەرە لەگەڵ (۳) ھاوڕێی پێشمەرگەیدا بە مۆئەبەد حوکمدرا. لە (۱۹۹۵/۸/۵) نازادکرا.

و کەسیکی متمانە پێکراوە... لە ٩/١ تا ١٢/١٢ دەوام کرد. لە ماوەی مانگەکانی (٩، ١٠، ١١، ١٢) دا زیاتر لە (٣٤) رۆژ دەوام کرد. دەفتەریکم بۆ نووسینەوی ئەو بابەتانەی لەسەر فێربوونی نەزەریی دانارە. هەموو بابەتەکانم تێدا نووسێوەتەرەو ویتەکان (حەمەتایەر) بۆم دەکات. رۆژانی دەوام کە لە (مەستەر) دەگەرێتمەرەو، وەکو خۆتێدکاریک خۆم بۆ دەوام ئامادە دەکەم، ریش دەتاشم، خۆم دەگۆڕم، دەفتەرەکەم ئامادە دەکەم و چارەروانی کردنەوی دەرگاگە دەکەم، لە گەڵ دەرگاگردنەویدا بەپەلە دەڕۆم بۆ ئەوەی لە دەوام دوا نەکەوم، چونکە ئەگەر دوابکەوم لێم دەپرسنەرەو، ئەگەر بەبێ داواکردنی مۆلەت دەوام نەکەیت، بە ئامادەنەبوو ناوت دەنوسریت. کە دەچومە سەر کورسی خۆتێدن، گەرەمەرەو بۆ سەردەمی خۆتێدنی ناوەندیی و دواناوەندیی و زانکۆم. مامۆستا هەرچی دەلیت حەز دەکەم بیاننوسم و زۆر زۆریش خۆی شتمان پێ دەنوسیتەرەو، دەرسی عەمەلیمان هەیە، لەسەر هەیکەلی ئۆتۆمبیلەکە ی هۆلی خۆتێدن، دوو دوو و سی سی مامۆستاکە دەمانباتە سەر لاشە ی ئۆتۆمبیلەکەو بۆمان شەرح دەکات و پرسیارمان لێدەکات. ئەوکاتە ی وانه دەخۆتێن، وەکو خۆتێدکار نابیت قسە بکەین، یان جموجوول و سەرکێشیی بکەین. ئەگەر دەنگەدەنگ بکەین مامۆستاکە لێمان توورە دەبیت، لێمان دەپرسیتەرەو. زۆر رۆژ دەگەرێتمەرەو بۆ سەردەمی خۆتێدنی ناوەندیی و ئامادەیی و سەرکێشیی دەکەم و دەگاتە ئەوەی مامۆستا ئاگادارم دەکاتەرەو. رۆژانی خۆلەکە، رۆژەکە دەکریتە چەند وانهیک و لەنیوانی وانهکاندا پشووێکی (١٠) دەقیقەیی هەیە، (حەمەتایەر) دەستوخەتی زۆر خۆشە، لەم ماوەیدا چەند بابەتێکم نووسی لە پەخشانەشیەرۆ بۆم برد، ئەویش بە خەتە جوانەکە ی بۆی نووسیمەرەو، پاش چەند رۆژێک بۆی هێتنامەرەو. بەراستی ی لەو ماوەیە کە لەم خۆلە دەوام کرد، لەزۆر رۆژو مانگەکانی دیکە ی بەندیخانە بەلامەرەو خۆشترە. لە ((دەفتەرەکەمدا لە هەندیک لاپەرەیدا بەیتە ھۆنراوەی (مەحوی، پیرەمیرد، بێکەس، شیخ رەزا، حەمدی و خۆم) تێدا نووسیون و رۆژو کاتەکەم لەگەڵیاندا نەنوسەرەو، پێدەچیت دەفتەرەکەم بێتە یادگاریکی بەندیخانە)).

مانگی (۴) و هه‌والی گفتوگۆ

له شه‌وانی نۆزده‌و بیستی مانگی چواردا، زۆربه‌ی ئیزگه‌کان هه‌والی گفتوگۆی سه‌رکردایه‌تی کوردی له‌گه‌ل ده‌سه‌لاتدارانی عیراقدراگه‌یاندا، وتووێژ و دانوستاندن بوو به‌ هه‌والی رۆژانه‌و شه‌وانه، هاتنی (هه‌قال مام جه‌لال) بۆ به‌غدا، بلاو کرایه‌وه، که وه‌کو سه‌رۆکی وه‌فدیککی به‌ری کوردستانی هاتووته به‌غداو له‌گه‌ل (سه‌دام حسین) دا یه‌کتریان بینیه‌وه، بارودۆخی کوردستان له‌ راگه‌یانندی نه‌و هه‌والانه‌وه به‌ره‌و هه‌توربوونه‌وه ده‌چوون و ئیتمه‌شی به‌وه دلخۆش ده‌کرد. که بوونی گفتوگۆو دانیشتن ده‌بیته هۆی ئازادکردنمان، چونکه له‌هه‌موو گفتوگۆکانی کوردو رۆژیدا له‌ یه‌که‌م هه‌نگاو لی‌بووردنی گشتیی بۆ زیندانیی سیاسی ده‌رده‌کرا، ئیتمه‌ش نه‌وی چاره‌روانی ده‌که‌ین، ده‌رچوونی لی‌بووردنی گشتیه‌وه، بۆ زیندانیانی سیاسی. ئیتر من جگه‌ له‌ری شه‌وانه‌ گویم له‌ رادیۆ قاچاغه‌که‌م ده‌گرم، شه‌وانه‌ش ده‌چینه به‌رده‌م ته‌له‌فزیۆن و گوێ له‌ هه‌واله‌کان ده‌گرین. من جگه‌ له‌وی چاره‌روانی لی‌بووردنی گشتیم، چاره‌روانی نه‌وه‌م به‌هۆی وتووێژه‌وه مندا له‌کانم له‌ ئیرانه‌وه به‌گه‌رپه‌ته‌وه له‌گه‌ل گه‌رانه‌وه‌یاندا بیته‌وه بۆ سه‌ردانم. رۆژمان به‌ها‌توچۆو پیاسه‌کردن و تاووتوێی دۆخه‌که‌ به‌سه‌ر ده‌بین، شه‌وانه‌ش له‌ناو ژووره‌که‌مداو له‌گه‌ل هاوڕێ زیندانییه‌کاندا، به‌ده‌مه‌ته‌قتی جو‌راوجۆر که هه‌ره‌هه‌موو ده‌هاته‌وه سه‌ر نه‌وی که چاره‌روانی نه‌وه‌ده‌کریت، که له‌دوای ئه‌م رووداوانه‌وه هاته‌نه پینشه‌وی گفتوگۆ، حکومه‌ت لی‌بووردنی گشتیی بۆ هه‌موو زیندانییان ده‌ربکات، دوای کاتمه‌یر (۱۲)ش له‌گه‌ل هاوسه‌ره له‌شولار ره‌قه‌که‌مدا، ده‌ست ده‌خه‌ینه ژێر سه‌ری یه‌ک و ده‌ست ده‌که‌ینه ملی یه‌کترو باوه‌شی خۆشه‌ویستیمان له‌یه‌که‌ده‌ین و له‌ژێر به‌تانییه‌که‌مانه‌وه ده‌که‌وینه ورته‌ورت و به‌زۆریی هاوسه‌ره‌که‌م ورته‌ورت ده‌کات و قسه‌ی هه‌مه‌جۆرم بۆ ده‌گه‌رپه‌ته‌وه، نه‌وه‌نده هه‌وال و قسه‌و زانیاریی وردم له‌ملاوله‌ولاوه بۆ ده‌هینیت، ده‌لینی پیرێزنیکی هه‌فتا سه‌له‌یه‌ر ناگای له‌هه‌ست و نه‌ستی هه‌موو دنیا، ده‌بیته میوانی (مۆنتیکارلۆ) له‌په‌ر نه‌و به‌جیده‌هیلێ و خۆی ده‌که‌یه‌نیته (بی بی سی) و زۆر ناخایه‌نیت سه‌ردانیکی (له‌نده‌ن) و (ده‌نگی ئه‌مریکا) و (ئیسراییل)یشی به‌سه‌ردا ده‌کات و ده‌که‌رپه‌ته‌وه بۆ (ئیزگه‌ی به‌غدا) و (عیراکی ئازادا) (ئیزگه‌ی تاران) و (سه‌وتله‌عه‌رب) و یه‌که‌یه‌که‌ ولاتانی خلیج و تا ئه‌مانه‌ ده‌کات، زۆری پینده‌چیت، له‌گه‌ل خۆیدا منیش ماندوو ده‌کات و به‌ده‌م چه‌چه‌وه ده‌ستله‌ملان خه‌ومان لیده‌که‌ویت و به‌یانی له‌ بۆله‌بۆلی به‌ئاگا دێم و ده‌که‌وینه‌وه هه‌لشیلانی یه‌کترو تا کاتی (هه‌سته‌ر) دیت. باوه‌ش له‌یه‌ک به‌رناده‌ین... دوای (هه‌سته‌ر) کاکه‌ هه‌مه‌ ناو و چای به‌یانی ئاماده‌ ده‌کات، بانگم ده‌کات و به‌جووته‌وه به‌ده‌م گه‌یانندی ده‌نگی‌بسه‌کانی شه‌وه‌وه، ده‌ست به‌ به‌رچایی خواردن ده‌که‌ین...

ئه‌م حاله‌ به‌رده‌وامه، تا سه‌ری مانگی چوارو چاره‌روانی مواجه‌هه‌ین...

مانگی (۵) و باسی گفتوگو

دوای مواجهه ده دۆخی به ندیخانه باشبووه. زۆر رۆژی ههفته کان ده رگای هۆله کان ده کړینه وه و زیندانییه کان ده چنه ساحه (واته حهوشه ی گهره ی به ندیخانه که زۆر گهره یه و به دیواریکی به رزی سه ربه ته لی درکاو بی ده وه در او ده). زیندانی هه موو بهش و رده هه کان له م رۆژی ساحه یه دا ده رۆژته ناو حهوشه که و نه وانه ی که شت ده فروشن، له ناو ساحه که دا هه فته بازار پیکان دروست کردوه شت ده فروشن. له زیندانییه کان نه وانه ی نه خوشن، یان ته مه نی وایان هه یه و نه یان ده توانی برۆن و بیته ساحه. یان نه وانه ی ئالوده ی حه بخواردن و له بهر بیئاگاییان به ئاگا نایه ن، که رۆژی چوونه ده روه یه بۆ ساحه. نایه نه ده روه. نه گینا سه راپای زیندانییه کان بۆ نه و بای باله دیتنه ده روه، نیمچه حه وانه وه یه کی ده روونی و جهسته یه بۆ زیندانییه کان. دیاره له م چوونه ده روه یه دا هه ر زیندانییه و چاو بۆ ناسیار و هاوړیکانی خۆی ده گیتیت. ئیمه له گه ل چوونه ده روه ماندا به دوای هاوړیکانی خۆماندا ده گه رین، له م ماوه یه دا که م رۆژ ریکده که ویت که له م رۆژانه دا هه ره موو یه کتر نه بینین. له یه کتر بینینه کانماندا، ده که ویتینه گۆرینه وه ی هه وال و تاووتو یکردنی دۆخه که. له و رۆژانه ی ساحه دا که له مانگی (۵) دا ده چینه ده روه، باس هه رباسی گفتوگۆی سه ر کردایه تی کوردو رۆژمه. زۆر به مان له سه ر نه وه کۆکین، که وتووێژو دانوستاندن له گه ل رۆژمه دا ده بیته هۆی درێژبوونه وه ی ته مه نی حزبی به عس و رۆژمه که یان و نه و درێژبوونه وه ی ته مه نی به عسه ش هۆی نزیکبوونه وه ی کورد بیت بۆ ریککه و تن له گه ل به عسا، چونکه ئیمه ده زانین که به عس و رۆژمه که ی له گرتنی کو دیته وه، گه له کۆمه کیی ولاتانی دنیا له سه ر رۆژمه له رووی ئابلقه ی ئابووری و کۆکردنه وه ی هیتری سه ربازی هه مه جوړ بۆ ده رکردنی له کو دیت و لیدانی هه موو بنکه سه ربازی و ئابوورییه کانی، به عسی له لیواری مه رگ و له ناوچوون نزیک کردو ده وه، راپه رینه کانی خه لکی عیراق له به سه روه بۆ ده وک، کورسی ده سه لاتنی به عسی به ته وایی هیتا وه ته له رزین، هیچیان به سه ر هیچه وه نه ماوه. له م کاته دا که به عس به ته وایی باری خواره و به زه بری کوشتن و له ناو بردن له جه ماوهر، ده یه ویت خۆی بگرتیه وه، کورد وتووێژی له گه لدا بکات، ده بیته هۆیه که بۆ پشودان و هیتو ربوونه وه ی، که له و پشودانه یه دا ده توانیت جاریکی دیکه خۆی و هیتره کانی و داموده زگا سه رکوتکه ره کانی ریکبخته وه و خۆی بۆ سه رکوتکردنی کۆمه لانی خه لکی عیراق سازو ئاماده بکاته وه. نه مانه هه ره موو قسه مان له سه ر کردو نه و هه شمان باسه کرد. که گه له که مان له مانگی (۴) دا کۆره وه ی پینکراوه، له نه نجامیدا شارو شارۆچکه کانمان چۆلبوون و خه لکه ره و کردو وه که مان له ولاتانی ئیران و تورکیا له بارودۆختیکی ئیجگار ناهه مواردا ژبان به سه رده به ن، نه گه ر یارمه تی و گوشاری ولاتانی دنیا نه بوایه، له و کۆره و دا کورد قرده کراو گه وره ترین کاره سات روو به رووی گه له که مان ده بووه وه. ده بووه نه نفالینکی دیکه، بۆ چاره سه رکردنی نه و دۆخه و

گه‌پانه‌وه‌ی خه‌لکه‌که‌مان بۆ شاره‌کان. له‌ڕینگای وتووێژو رینگه‌وتنیکێ کاتی‌شه‌وه‌ بیت، ده‌توانریت خه‌لکه‌ نا‌واره‌و ره‌پێنکراوه‌کانمان بگه‌ڕێنه‌وه‌، له‌ گه‌پانه‌وه‌یاندا دوو‌چاری کوشتن و له‌ناو‌بردن نه‌بنه‌وه‌. له‌ گه‌ل ته‌مانه‌شدا ئێمه‌ ئومیدمان به‌وه‌یه‌، که‌ به‌هۆی گفتو‌گۆ‌وه‌ لی‌بوور‌دنی گشتیی بۆ زین‌دانیا‌نی سیاسیی ده‌رب‌کریت، به‌و هۆیه‌وه‌ له‌ زین‌دان ده‌چین و بگه‌ڕێنه‌وه‌ ناو که‌سو‌کارو و‌لاته‌که‌مان. له‌ دوو هه‌فته‌ی یه‌که‌می مانگه‌که‌دا به‌هۆی چو‌ونه‌ ساحه‌مان و گو‌یگر‌تنمان له‌ ئیزگه‌کان. بۆمان ده‌رده‌که‌و‌یت دا‌وی ها‌تنی (امام جه‌لال) بۆ به‌غدا‌و گه‌پانه‌وه‌ی، وه‌ف‌دیک له‌ کور‌دستا‌نه‌وه‌ چو‌ونه‌ته‌ به‌غدا به‌ سه‌ر‌ۆکایه‌تی (کاک مه‌سه‌ود به‌رزانی) و ته‌ندامی‌تی (کاک نه‌وشیروان مه‌سته‌فا). له‌ ها‌تنی ئه‌و وه‌ف‌ده‌دا هیوامان به‌وه‌یه‌، که‌ له‌ یه‌که‌م دان‌یشت‌نیا‌ندا له‌ گه‌ل وه‌ف‌دی حکومه‌ت دا‌وی لی‌بوور‌دنی گشتیی بۆ زین‌دانیا‌نی سیاسیی بکه‌ن، به‌تایبه‌تی زین‌دانیی سیاسیی کور‌د، ئێمه‌ له‌ چاو‌ه‌روا‌نیدا شه‌و و رۆژمان به‌سه‌ره‌برد، شه‌وانه‌ ئیزگه‌ نامینی‌ت په‌نا‌ی بۆ نه‌به‌ین و سه‌یری ته‌له‌فزی‌ۆن نه‌که‌ین، بۆنه‌وه‌ی گو‌یمان له‌ هه‌والی ده‌رک‌ردنی بریاری لی‌بوور‌دن بیت بۆ زین‌دانیان... ده‌زانین گفتو‌گۆ دان‌یشتن به‌رده‌وامه‌، به‌لام با‌سی لی‌بوور‌دن با‌س نا‌کریت. له‌پاستیدا ئێمه‌ به‌ ئومید‌وه‌ ده‌ژین، مه‌زه‌نده‌مان وایه‌، که‌ تا کو‌تایی مانگی (5)، لی‌بوور‌دن ده‌رده‌کریت و له‌ به‌ندی‌خانه‌ ده‌رباز ده‌بین. چاو‌ه‌روانییه‌که‌مان ئه‌وه‌نده‌ی تر به‌ندی‌خانه‌ی لا ناخۆش‌تر‌کردو‌وین، شه‌و و رۆژمان لی‌ ناروات، وا ده‌زانین به‌سه‌ر در‌که‌زییه‌وه‌ین، سه‌بار‌ه‌ت به‌ وتووێژو لی‌بوور‌دنی گشتیی، ته‌نها هه‌ر ئێمه‌ی کور‌د نین که‌ قسه‌ی له‌سه‌ر ده‌که‌ین، به‌لکو‌ زین‌دانییه‌ عه‌ره‌ب و تورک‌مانه‌کانیش زۆربه‌ی زۆریان ئه‌و وتووێژه‌یان پێ ناخۆشه‌، به‌وه‌ی به‌هۆیه‌کی ده‌زانن بۆ هه‌لسانه‌وه‌ی به‌عس و رژی‌مه‌که‌ی، له‌ گه‌ل ئه‌وه‌شدا چاو‌ه‌روانی ئه‌وه‌ ده‌که‌ن، که‌ به‌هۆی گفتو‌گۆ‌که‌وه‌ وه‌ف‌دی کور‌د دا‌وی لی‌بوور‌دنی گشتیی، نه‌ک بۆ ته‌نها زین‌دانیی سیاسیی بکات، به‌لکو‌ دا‌وی لی‌بوور‌دنی گشتیی بۆ هه‌موو زین‌دانیان بکریت و هه‌موو به‌ندی‌خانه‌کان چۆل بک‌رین.

نوسینه کانی نار زیندان

-۳-

((زیندان و بیرده رییه کانی ژیانم...))

۹/۸ ی پوشه ۲۶۹۱

۱۹۹۱/۶/۳۰-۲۹

((۱))

روژگار دیت و ده روات، گیانی پاکی مرؤف خوراکی سرجه می روداو و کاره ساته کانه. یاسای ژیان وای سه پاندوه که له ژیانی مرؤفایه تیدا له دیرزه مانه وه، دوو به ره له کیشه به کی تووندوتیردان، به ری خیرو خوشگوزهرانیی و دابینکردن و وهدهسته تانی، به ری شهر و نهشکه نجه و له نابردن، هه ردو به ره که مرؤف سه رکردایه تییان ده کات و به مرؤفیش نامیره کان ده جولین...

به ری یه که له ململانییه کی نیجگار گه وره دایه، بزنه ری چی فخر و خوشیه بۆ مرؤفایدتی دابین بکات و بیسازیتیت. له ململانییه دا به هه زاران گیان ده بیته قوربانیی و ژیانی خویان ده که نه مۆم و له پیتاویدا ده سووتین...

به ری دوو به پیچه وانه وه، هه موو تواناو ده سه لات و نامیرینکی کوشنده و داپلوسیته ری خۆی له دژی به ری یه که ده خاته کارو گه شه به ره ده کات، که مرؤف له سایه دا زه بوون و چه وساره که مده سه لات بیت. ئه م یاسایه گشتیه بۆ هه موو مرؤفایه تی.

نیمه کوردیش له نار کۆمه لی مرؤفایه تیدا ده ژین و رهنگدانه ری ئه م ململانییه مان له زۆر کۆنه وه به سه ردا سه پیتراوه، له چه وساندنه وه یه کی به رده وامداین و تانیستا وه کو مرؤف ره فتارمان له گه لدا ناکریت، بیبه ری کراوین له بچو وکترین مافی مرؤفایه تی و نه ته وایه تی، پیتان ره و نا بینن له سه ر خاک و ناو و شویتی خۆمان بجه ویتنه وه هه ناسه بده یین. وه کو گه له گورگ که وته لاشه مان و به سه ر چند گورگیکی برسی و درنده ئاسادا به شیان کردوین و پارچه پارچه که و تونه خواردنمان.

منیش له نیتوانی (لوتکه‌ی به‌خشی، که له‌وی، سه‌گرمه و چالوا) له گوندیکی چه‌پی خنجیلانه‌ی په‌نا شاخی (داریکه‌لی)، له‌به‌ر هه‌وای فیتکی (دهربه‌ندی باسه‌رده‌دا) (سهرم کیشایه‌ی هم جیهانه‌ی جه‌نجاله‌وه. له‌ناو خیرانیکی نایینی خاوه‌ن (ته‌کیه‌و) دهریش و موریدو میوان و حیووحی زۆری دهریشاندا گه‌شه‌م کردو چارم کرده‌وه). سه‌رده‌می له‌دایکبوونم سه‌رده‌می شیخ و دهریش بووه، بۆیه له‌وکاته‌دا که له‌دایکبووم (باوک)م له‌گه‌راندا بووه، له‌سنووری شارباژێرو ئیران بۆ ئیرشادی، نه‌نکم به‌ناوی باپیره‌ی گه‌وره‌مه‌وه ناوی نام (کاک همه‌مه)، واته (محه‌مه‌د) به‌مه‌به‌ستی نه‌وه‌ی له‌پاشه‌پۆژدا، جینگای نه‌و و باوکم بگرمه‌وه له (شیخیستی‌دا)... مندالبووم، هه‌رکه‌وتمه سه‌ریی و سه‌رنجی زۆر شتم ده‌دا، له‌دهروربه‌ر له‌کۆری زیکری دهریشان خۆشیم ده‌هات، شمشیربازی، زه‌رگبازی، یاری به‌ئاگرکردن، خه‌لک سه‌رپرینم لایبووبوه فلیمیکی زۆر خۆش و وه‌کو مندالی ئیستا به (فلیمی کارتۆن)م ده‌هاته پیتش چاو... هه‌زم ده‌کرد دهریشه‌کان زووزوو بیتن، به‌تایبه‌تی دهریشه‌کانی شارباژێر بۆنه‌وه‌ی سه‌ر بکه‌مه گۆترو بادام و باسوق و میوژ خواردن، چونکه که نه‌وان ده‌هاتن زه‌خیره‌ی زستانیان به‌کۆلی گۆتدریژ بۆ ده‌هیتاین، کێ دۆشاری ترینی ده‌خوارد؟ ترشی سماق و میوژ به‌ره‌ش و سپوریه‌وه، باسوق و گۆترو بادام و قه‌زوانی بنه‌و شیله، نه‌وه‌نده‌یان ده‌هیتا به‌شی زۆری مالی ئاویی ده‌درا، جگه له‌وه‌ی به‌دریژی زستان شه‌وانه له‌مالی ئیمه کۆده‌بوونه‌وه میوژ، باسوق، قه‌زوان، گۆترو دۆشار داده‌نرا، شه‌وانی به‌فریارین که‌س نه‌بوو، له‌ناو دیدا (دۆشابه‌فر) نه‌خوات.

له‌گه‌ل نه‌مانه‌دا هه‌رده‌م سه‌رنجی کۆمه‌لیک چه‌کدارم ده‌دا، که نه‌وانیش زۆرجار ده‌هاتن، ده‌ستی باوکمیان ماچ ده‌کرد، داوی دۆعای خیریان ده‌کرد، چه‌کداره‌کان خۆیان له‌فیشه‌کدا زه‌رد ده‌کرد، زوربه‌یان تفه‌نگ و ده‌مانچه‌و خه‌نجه‌ریان پینبوو، نه‌مانیش زۆر شه‌و ده‌مانه‌وه، نه‌وانه داوی نویژی عیسا ته‌هلله ده‌کراو داوی ته‌هلله، ده‌کرا به‌زکر کردن و ته‌پل و ده‌ف لیده‌دراو باوکم له‌سوچیکه‌وه له‌ته‌نیش (کوره‌که‌وه) داده‌نیش و منیش ده‌چوومه باوه‌شییه‌وه، جازناجاریک هاواریکی ده‌کردو منیش داده‌چله‌کیم، کوتوپر ده‌ستی ده‌هیتا به‌سه‌رماو ده‌یوت مه‌ترسه و منیش له‌خۆشیی ده‌ف و ته‌پله‌که ناگام له‌خۆم نه‌ده‌ما.

سال هات و رۆیی، منیش تهمەنم گەرە بوو، تا وام لیهاات باوكم خۆی دەستیکرد بە وانه پیتونم، ورده ورده کەوتە فیتزکردنی ئەلف و بی و تا گەیشتە ئەوی دەست بکەم بە خۆتندنی قورئان... تەمەنم وابوو، کە زۆر شتم لێک جیا دەکردهووەوە دەکرد لە هەموو شتیک بپرسم.

ئەو رۆژانەی تەمەنم لە سال و سەر دەمینکدا بوو، کە (شیخی نەمر) لە (داریکەلی) 'بوو... رۆژانە پیاوێکی شایع لە هاتوچۆدا بوون بۆ (سۆلە) و (دیلێژ) و گوندەکانی بەر دەر بەند، وانه گەرمیان. لەم هاتوچۆیەیاندا زۆریان لایان دەدا یە مالی ئیتمو منیش هەر لە خۆمەرە کە باسی شیخ و چە کدارەکانی دەکرا، دەموت دیارە مەسەلە یە کە هە یە بۆ یە شیخ لە داریکەلی گیرساوێتەووە ئەم چە کدارانەشی بە دەوری خۆیدا داناو.

رۆژی لە باوكم پرسی (باوكم ئەم پیاوانە بۆ هەر کاتێک دین چەکیان پیتەو قەت بی چەک نایەن؟) وتی: (کورم ئەو نازانیت ئەوانە پیاو و پاسەوانی شیخی گەرەن لە داریکەلی). وتم: شیخ کیتە؟ بۆ لە داریکەلییە؟ چە کدارو پاسەوانی بۆ چیتە؟ ئەو بۆ ئیتە چە کدارو پاسەوانمان نییە؟ وتی: (شیخ مەحمودی حەفیدە) خزمی خۆمانە گەرەو سەرۆکمانە... لە ترسی میری لە داریکەلی دانەنیشی، ئەو پیاوانە پارێزگاری ئەکەن لە دەرژمن و هەموو کاتی نامادەن ئەگەر هیزشی بۆ بکەن پەلاماری هیزری میری بدەن. ئیتە وەکو ئەوین ئەو جینگای مەترسییەو لە رژیتم قاچاغە، ئیتە قاچاغ نین... وتم باشە ئەم شیخە کامە یە؟ وتی چۆن نازانی کامە یە ئەو کەسە یە کە ها لە ماوی پیتشودا هات بۆ دینی خۆمان و لە سەر سە کۆی مزگەوتە کە لە بن دارتووە کە دانیشتبوو، پیاویکی سمیل گەرەو دەمانچە یە کی برنەوی بە قەد دەو بوو. خەنجەر یەکی دەبانی مستووسپی کردبوو بە بەر پشتوینە کەیدا مشکو و جامانە ی بە تینکە لاوی بەستبوو بە سەرەو، من و خالەت لە لایەو دانیشتبووین، ئا ئەو شیتخو، ئەو چە کدارانەشی لە دەورو بەری مزگەوت و دی بۆ بوو پیاوێکی بوو.

تەمەنم وای لیهاات بە ئاسانی بە بی ترس هەموو جاری ئەچووم بۆ مالی (خالە شیخ مەحمەد) لە دیلیژو ئەهاتمەو، سالیك رەمەزان بوو، لە دەورو بەری (۲۷) ی مانگدا بوو، باوكم نامە یە کی نووسی و وتی (حەمە) کورم ئەم نامە یە ئەتوانی بەریت بۆ داریکەلی و بۆ خۆمەتی شیخ؟ منیش کە ناوی شیخ و داریکەلی هیتا لە خوشیا وام زانی دەستی جلی تازە ی بۆ جەژن بۆ کردووم، وتم (ئەو بۆچی ناتوانم) وەر زە کە وەرزی بە هاربوو، خەلکی دی

۱- شیخ مەحمودی حەفید (مەلیک) مەحمود.

۲- داریکەلی: گوندیکە لە گوندەکانی ناوچە یازیان و کەوتووە خۆرە لاتییهو بە قەد شاخی داریکەلی و کەلەو یەو یەو سالیك (شیخ) لەو گوندە دادەنیش.

۳- خالە شیخ مەحمەد: خالو باوكم و خاوەنی تەکیه بوو لە گوندی (دیلێژ) دادەنیش.

هه ره هه موو به کاروباری کشتو کاله وه خه ریک بوون و کەسی له ده ور نه بوو، خویشی له خه له وتدا بوو، له گه له (حاجی حه مه ره زا) و (امام نه ریمان و حاجی محه مه ده) ^(۱۴) دا...

کاغه زه کە دایمێ و وتی رینگاکه نه زانیت؟ وتم به لی، وتی له سه ره خو به شاخه که دا سه ره که وه، رینگا ترسی نییه، ته نه ناگات له بهر پینی خو ت بیت له بهر مارو میتروو. ژیرانه به چۆره خزمه تی شیخ و نامه کە ی به ده ری و وه لاهه که شی پشته ره وه.

نامه که له ته نه کە ی گیرفانم قایم کرد، پیتا لوم لی هه لکیشاو که وتمه ری. نه مزانی چۆن بهو شاخه دا هه لگه رام و کاتینکمزانی وام له (سه ره که له) له ناو داره کانی سه ره که دا.

رینگا چۆل نه بوو، کاروانچی ده هات و ده رۆی زوو زوو ماندوو نه بوونی رینواره کانم ده کرد، زۆرم هه زه ده کرد یه کیک له کاروانچییه کان لیم پیرسیت، نه وه بزکوی ده چیت؟

به ریکه وت ئاواته که نه هاته دی و کهس لیمی نه پیرسیم، تا به شانازییه وه بلیم بز خزمه تی شیخ ده چم. گه یشته ناو دینی داریکه لی له پیاویکم پرسی مالی شیخ کامه یه؟ خانویه کە به رزی پیشاندام، وتی: نا نهو خانوو به رزه دوو قاته دیه، ده بینیت چهند پیاویکی له بهر ده مه دا وه ستاره، نه وه مالی شیخه... رووم کرده مالی شیخ و چومه به رده م خانوده که، چهند پیاویک به چه که وه وه ستابوون، پیرسیم شیخ له کوئییه؟ وتیان کوره شیخت بز چییه؟ وتم: ده مه ویت بچه خزمه تی، پیاوه کان که سه ریان کرد قسم زله لیم کو بوونه وه، ده ستیان کرد به پیرسیار کردن، کوری کیت؟ له کو یوه هاتوویت؟ شیخت بز چییه؟ له م پیرسیارانه وه منیش تووره بووم، وتم: ئیوه هه قتان چییه به سه ره وه شیخ له کوی داده نیشت؟.. یه کیک له پیاوه کان لیم ورد بووه وه وتی: کورینه نه م منداله وایزانم کوره کە ی (امامه شیخ که ریمه).

نه وانیش وتیان کوره نهو چۆن به م مندالییه ده بنیریت؟ باوه رناکه ی کوری نهو نییه. نهو پیاوه هاته پیشه وه وتی: تو کوره کە ی (امامه شیخ که ریم) نیت؟ منیش وه کو تووره بوووم، وتم: نه خیر، کوری نهو نیم. له م مشت و مره دابووین گویم لیبوو (شیخ) بانگی کرد نهو کینه وا نایه لئ بیه پیشه وه؟ وتیان قوربان مندالیکه ده یه ویت بیه خزمه ت جه نابت ده لیت ئیشم پیشه تی... وتی: لیمی گه رین با بیه سه ره وه، نهو پیاوه ی وتی له کوری فلان کهس ده چیت له گه له دا هات و سه ریخستم بز خزمه تی شیخ. که چومه سه ره وه، سه ریم کرد شیخ له سه ر کورسییه که له بهر هه یوانه که دانیشتوووه چهند پیاویکی به ده ور دایه و چومه پیشه وه وه سه لامم کرد، وتی: (ئه حه سوور نه مه ناناسی)؟ وتی: قوربان بز چوم، به لام پیم نالینیت، وتی: کوری (شیخه ریش پانه) چوم و ده ستیم ماچ کردو ئه ویش ناوچه وان و ئه ملا و ئه ولای ماچ کردم، فره مانی دا کورسییان بز هیتانم. وتی: (شیخه ریش پان) ریشه کە ی هه مراره،

۱- حاجی حه مه ره زا: پیاویکی به ته مه ن و خه لکی سۆله بوو. (امام نه ریمان) ییش پیاویکی به ته مه ن بوو خه لکی گوندی بارۆیی گه وره بوو. (حاجی محه مه دی مام عه لی) خه لکی سۆله یه. نه مه نه سالانه له ره مه زاندا له گه له باوکدا ده چوونه خه له ته وه (۱۶) شه و رۆژ خه له وتیان ده کیشا.

کردی به مه‌لای مزگه‌وتی ناوایی... من و کۆمه‌لیک مندالی ئاوابی له حوجره دهرسمان لانی ده‌خویند، من له هه‌موویان زیاترم خویندبوو، بۆیه منی کرد به جینگری خۆی له دهرس وتنه‌وه‌و سه‌ربه‌رشتی‌کردنی قوتاییه‌کاندا. ئه‌و دهرسی به‌من ده‌وت و منیش دهرسم به‌منداله‌کان ده‌وت... زۆر به‌زویی قورئانم ته‌واو (خه‌تم) کرد، ده‌ستم کرد به‌خویندنی کتێبه‌ ورده‌کان، دواي ئه‌مه‌ش چوومه‌ به‌کره‌جۆ له‌ مالی (پوره‌ ئامین)م بووم و چوومه‌ قوتابخانه‌و له‌ پۆلی یه‌ک ده‌وامم‌کرد، زۆرچاک دیته‌وه‌ یادام پارێزگاری ئه‌وکاته (عومەر عه‌لی) بوو، رۆژێک هات بۆ قوتابخانه‌که‌مان منی هه‌لسان و ته‌باشیری دامی شتی پێ بنووسم، ئه‌وکاته له‌ پۆلی یه‌ک بووم و هه‌ردوو پۆلی (یه‌ک و دوو) له‌یه‌ک ژووردا ده‌یانخویند. ئه‌وه‌ی پێتوتم له‌سه‌ر ته‌خته‌که‌ به‌راستی نووسیم و هه‌له‌م نه‌کرد، به‌ به‌ریوه‌به‌ری وت له‌ چنده‌؟ وتی: له‌پۆلی یه‌که. وتی: (بیخه‌ره‌ پۆلی دوو). له‌م خویندنه‌ ده‌وامم نه‌کرد، ده‌ستم کرده‌وه‌ به‌خویندنی فه‌قیه‌ته‌ی چوومه‌ (هه‌زارمیزد) له‌ مالی (حاجی مه‌هدی) ر لای (مه‌لا شیخ ته‌یب) دهرسم ده‌خویند، رێکه‌وت وابوو له‌ویش (مامۆستا شیخ ته‌یب) چهند قوتاییه‌کی هه‌بوو، له‌به‌رئه‌وه‌ی من له‌ هه‌موویان زیاترم خویندبوو، دهرسم به‌وان ده‌وت دواي (هه‌زارمیزد) چوومه‌ (جیشانه) له‌ مالی (ده‌رویش شه‌ریف) بووم و له‌لای (مامۆستا مه‌لا سه‌ید مه‌حه‌مه‌د) ده‌مخویند، دواي جیشانه‌ چوومه‌ (کانی به‌ردینه‌و) له‌ مالی (پوره‌ پیرۆزم)، واته‌ مالی کاک شیخ ئیسماعیل شیخ ئه‌مین که‌ می‌زدی پوورم بوو، بووم و له‌لای (مه‌لا مه‌جید) دهرسم ده‌خویند، ئه‌م مه‌لا مه‌جیده‌ ئه‌و مه‌لا مه‌جیده‌ بوو، که‌ سالی‌ک لای خۆمان بوو، بوو به‌مه‌لای دبی‌ کانی به‌ردینه‌، له‌ویش چهند قوتاییه‌کی هه‌بوو، من وه‌کو مامۆستا وابووم و دهرسم به‌سه‌رجه‌می قوتاییه‌کانی ده‌وت، ئه‌ویش دهرسی به‌من ده‌وت... دواي (کانی به‌ردینه‌) باوکم برده‌می بۆ (دارتووی سه‌روو) بۆلای (مه‌لا حه‌مه‌ ئه‌مین)و برده‌می مالی (حه‌سه‌عید حاجی مه‌لا سه‌لیم). چهند مانگی‌ک له‌ دارتوو مامه‌وه‌و زۆرم لاناخۆش بوو، به‌بیانوی سه‌ردانه‌وه‌ رۆیشتمه‌وه‌ بۆ سۆله‌، که‌ چوومه‌وه‌ هیشتا باوکم نه‌گه‌رابوووه‌، وتیان چۆن هاتسته‌وه‌؟ وتم: مامۆستا خۆی وتی برۆژه‌وه‌ تا ماوه‌یه‌کی دیکه‌، چونکه‌ ئیستا ماوه‌م نییه‌ دهرست پێ بلێم... باوکم هاته‌وه‌، که‌ هاته‌وه‌ زۆر تووره‌ بوو، وه‌کو ده‌رکردن ده‌ریکردم، که‌ بی‌نی بی پرس هاتومه‌ته‌وه‌، سه‌ری خۆم هه‌لگرت و چووم بۆ (سلیمانی)، زۆر گه‌رام بۆ ئه‌وه‌ی له‌ مزگه‌وتی‌ک جیم بیته‌وه‌، تا بخوینم، به‌لام جینگا نه‌بوو، (مه‌لا قادری کونه‌کو‌تریم) بی‌نی خۆی ناماده‌ کردبوو. بروات بۆ (جیشانه‌)، چونکه‌ له‌وی شویتنی گرتبوو، وتی: بۆ نایه‌یه‌ت بچین بۆ ئه‌وی؟ وتم: زۆرچاکه‌و بریاری چوونم دا.

تییینی:

ئهم بیره‌وه‌رییه‌ سه‌ره‌تا له‌ زیندان بۆم ته‌واونه‌کرا، بۆیه‌ لی‌زه‌دا بلاری ده‌که‌مه‌وه‌ وه‌کو (یادگارییه‌کی زیندان)، به‌ده‌ستمه‌وه‌یه‌ له‌ داها‌تو‌ودا ته‌واوی بکه‌م و بلای بکه‌مه‌وه‌...

یادگاری زیندان

ئەم نامەیی لەخوارەوه کە دەبووینەوه، دووهم نامەیه ئاراستەى هەڤاڵانی بەریتى سەرکردایەتیم کردووە، لە بەروارى (١٩٩١/٩/١)دا، نامەکە پەيوەندى هەبوو، بە مەسەلەى گفتوگۆى بەرهى کوردستانیى لەگەڵ رژیمنى بەعسى فاشیدا، لەبەرئەوهى یادگارییه‌کى زیندانەو پەيوەندى بەراوێچوونى مەسەلەى ره‌واى گە‌له‌که‌مانەوه هەیه، لەکاتى خۆیدا چۆنم بەرزکردووەتەوه هەرواش بلاوى دەکه‌مه‌وه، دەقی نامەکە بەم شێوه‌یهى خوارەوه‌یه، نامەى یەکه‌مم لە رۆژى ١٩٩١/٨/١٢ ناردبوو، منداڵه‌کان نامەکه‌یان نه‌نووسیووه‌وه. یه‌کسەر ره‌وانه‌یان کردبوو، لای خۆشم لە زیندان نه‌مده‌توانى بپاریزم، بۆیه ئه‌و نامەیه‌ له‌ناچووه، هه‌زه‌که‌م بزانیت له‌بابه‌تى ئەم نامەیه‌ هاوڕێیانى زیندانم (ماموستا ئەحمەد سائح، ماموستا شیخ عەزیزو کاک حەمەتاهیری شیخ مەحمود) سەروانەیان لە زیندانى ئەبوغریبه‌وه بۆ هەڤاڵانى سەرکردایەتى ناردو له‌و باوە‌رده‌دا نیم له‌لای هەڤاڵانى سەرکردایەتیش مابیتەوه.

گفتوگۆو نامەیه‌ک بۆ بەریتان^(١)...

سلاوێكى شۆرشگێڕانه‌ى گه‌رم...

هەڤاڵانى بەریتى، بەدواى نامەى یەکه‌مدا لە رۆژى (١٩٩١/٨/١٢)دا، وا نامەى دووهم ئاراستەى بەریتان دەکه‌م. بەوه‌یه‌وايه‌ى به‌وردیى لیبیکۆلنه‌وه، دياره‌ نووسین و ناردنى ئەم جۆره‌ نامانه‌مان گه‌ياندننى ده‌نگمانه‌ به‌ به‌ریتان، له‌لایه‌ک و هاوبه‌شیکردنمانه‌ له‌ ده‌ربڕینی راوێچوونمان له‌سەر مەسەلەى ره‌واى گە‌له‌که‌مان له‌لایه‌کى تره‌وه. ئەمەش بە مافیکی ره‌واى خۆمانى ده‌زانين، دلنایين ئینوه‌ش ئه‌و مافه‌مان پێره‌وا ده‌یین، چونکه‌ خۆمان به‌مولکى شۆرش و گە‌له‌که‌مان و بزوتنه‌وه‌ پێژه‌که‌ى ده‌زانين فەرموون ئینوه‌ نامەکه‌م:

پیشه کی:

میژووی بزوتنه‌وی رزگار یخوازی گه له کهمان له نیوه‌ی سه‌ده‌ی بیسته‌وه، چهند شیوه‌یه‌کی خهباتی نه‌ینی و ناشکرای به‌خۆیه‌وه بینیه. تا له سه‌ره‌تای شه‌سته‌کانه‌وه له‌شیوه‌ی خهباتی ژیزه‌مین و سیاسیه‌وه ده‌ستی دایه شیوه خهباتی چه‌کداری (پیشمه‌رگایه‌تی) و هه‌ردوو خهباتی شارو شاخی به‌یه‌که‌وه گریداو له بریاری خهباتی چه‌کداری (پیشمه‌رگایه‌تی) یه‌وه. ده‌ستکرا به‌ ناشکراکردنی دروشم و داواکارییه ره‌وا سیاسیه‌کانی گه‌له‌که‌مان، وا بۆ (۳۰) سالی ره‌به‌ق ده‌جیت، گه‌له‌که‌مان رۆژانه و سالانه رۆله جهر به‌زه‌کانی له هه‌ردوو شیوه‌ی خهباته‌که‌دا له (ژیزه‌مین و پیشمه‌رگایه‌تی) گیانیان ده‌که‌نه قوچی قوربانی و سال له‌گه‌ل سالیخ خهباته‌که‌ تووندوتیژترو دژوارتر ده‌بیت، سیاسه‌تی دوژمنکارانه‌ی رژیم رۆژ له‌دوای رۆژو سال به‌دوای سالدا سه‌رکو‌تکه‌رانه و خاپوور که‌رانه و قه‌لاچۆ که‌رانه ده‌گریته بدر، به‌رنامه‌و پیلانی له‌ناو بردن و سوتما‌ککردنی کوردستان په‌یره‌و ده‌کات، ئه‌م سیاسه‌ته زیاترو ناشکراتر خۆی له‌ ساله‌کانی دوا‌ی پیلانی له‌ناو بردنی شۆرشی گه‌له‌که‌مان له‌سالی (۱۹۷۵) دا ده‌بینیته‌وه، به‌دوا‌ییدا سال به‌سال خه‌سترو دوژمنانه‌تر جی پینی خۆی قایمه‌ر ده‌کرد، بۆ له‌ناو بردنی گه‌له‌که‌مان، تا سالی (۱۹۸۸) به‌ناوی په‌لاماردانی ئه‌نفاله‌وه توانی ده‌ست به‌سه‌ر هه‌موو کوردستاندا بگریته، گه‌له‌که‌مانیان له‌ پانتایی ده‌رو به‌ری شاری (سلیمانی، هه‌ولێر، که‌رکوک، ده‌وک) کوژکرده‌وه، ده‌ستیان خسته‌ بینه‌قاقای و هه‌رچی سه‌رچاوه‌ی ژیان و ده‌رامه‌ت هه‌بوو، لیتیان برین. (۵) هه‌زار گوندی کوردستانیان خاپوورو ویران کرد، چهندین شارو شارۆچکه‌ی کوردستانیان ته‌قاند‌وه، هه‌یری پیشمه‌رگه‌ش به‌ناچاری و له‌به‌ر ئه‌و بارودۆخه‌ی بۆ رژی می به‌عس سازا له‌ ئه‌نجامی وه‌ستانی شه‌ری (عیراق-ئێران) دا، مافی به‌خۆی و سوپا و هه‌یزه‌کانی دا بۆ به‌کاره‌ینانی هه‌موو جوړه‌ شیوه‌و چه‌کینکی کوشنده‌و له‌ناو بردن، بۆ زالبوون به‌سه‌ر شۆرشی گه‌له‌که‌مان و بزوتنه‌وه رزگار یخوازییه‌که‌یدا، بۆیه به‌ره‌و بنکه‌کانی سه‌ر سنوورو ناو ئێران پاشه‌کشه‌یان کردو کاره‌ساتینکی گه‌وره‌و پر مه‌ینه‌تیی رووبه‌رووی هه‌یری پیشمه‌رگه‌و گه‌له‌که‌مان بووه‌وه، ئینه‌ له‌و بارودۆخه‌ سه‌خت و دژواره‌دا، که‌ ره‌نگه‌ خۆتان زۆرچاک لیتی به‌ناگابن، بی گویدانه هه‌ره‌شه‌و چاوتی‌پینینکی دوژمن و داموده‌زگا سه‌رکو‌تکه‌ره‌کانی، به‌پینی نه‌خشه‌ی (سه‌رکرده‌یه‌تی و ریک‌خراوی سلیمانی) بریاری خهباتی به‌رده‌وامی ژیزه‌مینیمان دا، بۆ به‌ره‌پرچدانه‌وه‌ی سیاسه‌تی ئه‌نفال، که‌ وابه‌رانه‌م پتویست ناکات که‌م و زۆر له‌و مه‌سه‌له‌یه‌ بدویم، چونکه‌ دلنیام به‌رێرتان باش لیتی به‌ناگان، ئه‌وه بوو له‌ سه‌رده‌میکدا به‌هۆی په‌رۆشیی هاورێانمان بۆ مه‌سه‌له‌که‌ له‌لایه‌ک و که‌مه‌زمونیی هه‌ندیکی ترو له‌خۆبایسوون و په‌له‌کردن له‌ کاره‌کاندا له‌لایه‌کی تر، له‌ شاره‌کانی (سلیمانی، که‌رکوک، رانییه، هه‌ولێر، که‌لار، چه‌مچه‌مال و بازیان) چهند شویتینکی تر به‌دوای یه‌کدا

چەند خەتینکی ریکخستن ئاشکرا بون، چەندین کەسمان کەوتنە بەر شالۆی گرتن و راکردن، لەنیوانی ئەو هەڤالانەدا ئینە لەسەر دومی دوو شوو و روژدا، چەند کەسمان بەبێ ناگایی لینگراو ئەو ژمارەیهش روژ لەدوای روژ بەرەو زیادیی رویشت، زۆربەي ئەو کەسانەي ئینە لەو کەسە خەباتکەر و تیکۆشەرانی سەرەتای دەستپیکردنی شۆرشێ ئیلوول بووین، لە نزیکەو شارەزایی و ئاگاداری هەر هەموو رووداو و کارەسات و تەتەلەو گێژەکان بون، مەن خۆم کە یەکیکم لەوانەو شارەزایی و ئاگاداریم لە شۆرشێ رزگاریخوازی گەلە کەساندا هەیه. لەماوەی (۳۰) سالی خەباتدا، ئاگادارم چەندین جار گفتوگۆو ریککەوتنامە لەگەل رژیە جیاجیاکانی عیراقدا کراوە، بۆ چەند مانگ و بگەر ریککەوتنی سال و زیاتریشی کردووە، تا ریککەوتنامەي سالی (۷۰)، کە نزیکەي چوار سالی خایاندو دوا ریککەوتیش سالی (۱۹۸۴) بوو، کە نزیکەي سالی (۷۰)، بەدریژایی میژووی هەموو ئەو ریککەوتنامەو وتووێژانە، یە کەم هەنگاو بۆ سەلماندنی نیازیاکیی رژیە، ئازادکردنی زیندانییە سیاسییەکان کراونەتە چەپکە گۆلی ئەو مەسەلەیه، کە جاری وا هەبوو شینوی ریککەوتنە کە هەر لەشینوی راگرتنی تەقەدابوو، ئەم هەنگاو و مەرجەش لەهەموو گفتوگۆکاندا خالینکی رەواو شۆرشگێرانی بوو، بۆ دۆزینەووە مەرجەستکردنی ئەو تیکۆشەرانی لە بارودۆخی دژوارو تێژدا بەهۆی چالاکی و جموجوولی شۆرشگێرانیوە، لە خەباتی ژێرزەمیني و پێشمەرگایەتیدا کەوتونەتە بەر شالۆی گرتن و ونکردن و زیندانیکردن، ئەم هەنگاو یان بابلین ئەم یاسایە لەهەموو ئەو شۆرشانەي دژی داگیرکەر بەرپاکراوە، وەکو شۆرشێ ئینە کە داواکاریی مافی رەوای گەلیکیان پەیرهو کردووە، بۆنموونە، لەم سەردەمەي ئێستادا کە ئینە لەگەل رژیەدا گفتوگۆمان هەیه (شۆرشگێرە جەزائیریەکان کە دەیانەویت گفتوگۆ لەگەل رژیەي جەزائیریدا بکەن (داوایان کرد، کە یە کەم: دەبیّت هەموو زیندانییە سیاسییەکانیان بۆ ئازاد بکەن. دووهم: گفتوگۆشیان بدریتە تەلەفزیون. سێیم: هەموو جۆرە هەلبژاردنیک رابگرن تا کۆتایی گفتوگۆ).

ئینەي گەلی کورد لە دیززەمانەو خەبات دەکەین، بەدریژایی تەمەنی ئینە کەوا (سی سالە) شۆرشێ رەوای رزگاری گەلە کەسمان دەستی پیکردووە، قوربانیی لەسەر قوربانیی دەدەین و کارەسات لەسەر کارەسات رووبەرۆی گەل و نیشتمانە کمان دەبیّتەرە، کەچی بەداخەرە دروشمی داواکارییە کائمان لە سندووقی. (هوکمی زاتی) دا خۆی لە قالدابووە چە کەرەو چۆیەکی تر دەرناکات و تیپەرناکات، بەپێی ئەو کارەسات و قوربانیانە مامەلەي شۆرشگێرانی بۆ مافی رەوای گەلە کەسمان لەبەرچاو ناگیریت، ئەوێ لە بەیاننامەي (۱۱)ی نازاری (۱۹۷۰) بەرەسمیی و نیوەناچلی رژیەي بەغدا بۆ گەلە کەسمانی دانپانانە، کە هەر لەسەرتاوە کەوتە پیلانگێران و سەوداکردنی پەشیمانی و پاشگەزبونەووە دواخستنی جینەجینکردنی بەندەکانی و پێداگرتن لەسەر مەرام و خواستی خۆی، بۆ بەرژووەندیی رژیە کەي، هەر خۆی بوو، بەهۆی هەلوەشاندنەوێ ئەو ریککەوتنامەیهو کێشەوێ هێترو بارەگاکانی پێشمەرگە

له‌ناو شارو شاروچکه‌کانی ژێر ده‌سه‌لاتی رژێم، لیڤه‌دا وه‌کو مه‌سه‌له‌یه‌کی میژوویی بیره‌وه‌ریه‌کم دیته‌وه‌ یاد که به‌ پینوێستی ده‌زانم بیخه‌مه‌ پێش چاوی به‌رێرتان:

(له‌ سه‌رده‌تای سالی ۱۹۷۴-دا بوو، دوا وه‌فدی کورد هاته‌ به‌غدا، ئه‌وه‌ی له‌یادم بیت یه‌کێک له‌ وه‌فدانه‌ (کاک حه‌یبب محهمه‌د که‌ریم)بوو، که‌ ئه‌وکاته‌ سه‌کرته‌ری (پ.د.ک) بوو. کۆبوونه‌وه‌یه‌کی به‌هه‌موو کادیره‌ پێشکه‌وتوه‌کانی لقی (ه) کرد، له‌و کۆبوونه‌وه‌یه‌دا هه‌تالی شه‌هید (ماموستا سالح یوسفی) ئاماده‌ بوو. (کاک حه‌یبب) پرۆژه‌یه‌کی شوێشی ده‌ره‌یتاو وتی: ئه‌مه‌ پرۆژی خۆمانه‌و هاتووین بۆ دوایه‌مین جار پێشکه‌شی حکومه‌تی ده‌که‌ین، ئه‌گه‌ر له‌سه‌ری رازی بوون، ئه‌وا له‌م رۆژانه‌دا بلاوی ده‌که‌ینه‌وه‌، ئه‌گه‌ر رازیش نه‌بوون، ئه‌وا ده‌ست به‌شه‌پکردن ده‌که‌ینه‌وه‌. له‌و کۆبوونه‌وه‌یه‌دا، وتووێژو لێکۆلینه‌وه‌و پرسیاری زۆر کرا، له‌و پرسیارانیه‌ی رووبه‌رووی (کاک حه‌یبب) بووه‌وه‌، ئه‌وه‌بوو لیتمان پرسی (ئه‌گه‌ر حکومه‌ت به‌م پرۆژه‌یه‌ی ئێمه‌ رازی نه‌بوو، شوێشیش بریاری شه‌پی دایه‌وه‌ درووشم و داواکاری ئێمه‌، واته‌ (شوێش) دوا ده‌ستپێکده‌نوه‌ی شوێش چی ده‌بیت؟). وتی: مه‌به‌ستتان له‌ چیه‌؟ وتان:

دروشه‌مکه‌مان هه‌ر (حوکمی زاتی بۆ کوردستان و دیموکراتیه‌ت بۆ عێراق ده‌بیت؟) یان حوکمی زاتییه‌ که‌ ده‌گۆریت بۆ (فیدرالی یان کۆنفدرالی) له‌وه‌لامدا وتی: به‌ته‌نکید دروشمی حوکمی زاتی ده‌گۆریت و ده‌بیته‌ (فیدرالی یان ئومفیدرالی). ئێمه‌ ئه‌وکاته‌ هه‌ره‌هه‌موو سوور بووین له‌سه‌ر شه‌پو خۆین گه‌رمیمان وای لێکرده‌بووین هه‌زمان له‌شه‌پ ده‌کرده‌وه‌، له‌ناو ئه‌و پرسیارو لێکۆلینه‌وه‌یه‌دا (شه‌هید یوسفی) هه‌لیدایه‌و وتی: (به‌رای من نه‌ سه‌رجه‌می پرۆژه‌یه‌کی ئێمه‌و نه‌ پرۆژه‌یه‌کی حکومه‌ت بیت، به‌لکو پرۆژه‌یه‌ک بیت هه‌رچی بکه‌ین، کارێک بیت شه‌پ نه‌بیته‌وه‌، ئه‌وانه‌ی به‌لیتیان پێداوین که‌ یارمه‌تیمان بدن له‌کاتی شه‌پکردنه‌وه‌دا، درۆمان له‌گه‌لدا ده‌که‌ن)، ئێمه‌ هه‌موو به‌گالته‌جاریه‌وه‌ رووی قسه‌یه‌که‌مان کرده‌ (شه‌هید یوسفی)، ئه‌و وا وه‌لامی ئێمه‌ی دایه‌وه‌و وتی: (هیچم نییه‌و زۆر ناگام له‌ خۆمه‌و بابه‌ ئێوه‌ خۆیتنگه‌رم و هه‌ندی شت من ده‌یزانم، ئێوه‌ لێی بی ناگان، ئه‌مه‌ رای منه‌ بۆ میژوو له‌دواجاریشدا کاله‌ک به‌ئه‌ژنۆ ده‌شکێتن، چونکه‌ بۆ ئێستای ئێمه‌ گه‌شه‌کردن و پاراستنی ئه‌و شیوه‌ی حوکمی زاتییه‌ی من ده‌یلم، باشتره‌ له‌ شه‌پبوونه‌وه‌)، ئه‌مه‌ مه‌سه‌له‌یه‌کی میژوویه‌ خۆم یه‌کێک بووم له‌و کادیرانه‌، که‌چی به‌داخه‌وه‌ دوا (۳۰) سال به‌سه‌ر ئه‌و وتووێژو به‌یاننامه‌یه‌دا، دوا راگواستنی ده‌یان گوندی سنووری له‌ کوردستاندا، به‌ناوی (پشتیوانی ئه‌منی)یه‌وه‌، دوا بۆردوومانکردنی شاری هه‌له‌بجی شه‌هید به‌چه‌کی کیمیایی و شه‌هیدکردنی (ه) هه‌زار کوردی بێتاوان و ده‌ربه‌ده‌رکردنی هه‌زارانی دیکه‌، دوا ئه‌نفالی به‌دناو و ونکردنی (۱۸۲) هه‌زار خه‌لکی کورد، دوا هه‌شت هه‌زار بارزانی بێسه‌رو شوێنکراو، دوا سووتماککردنی کوردستان به‌خاپوورکردن و وێرانکردنی (ه) هه‌زار گوندو ته‌قاندنه‌وه‌ی چه‌ندین شاروچکه‌ی دێزینی کوردستان، دوا دۆزینه‌وه‌ی ده‌یان گۆری به‌کۆمه‌ل و دوا شه‌هیدبوونی هه‌زاران پێشمه‌رگه‌ی قاره‌مان له‌ سه‌نگه‌ری به‌رگریدا دژی رژێمی فاشی به‌غدا، تازه‌ به‌تازه‌ نوێنه‌رانی

شۆرش و گەلەكەمان وتووێژ لەسەر فراوانکردن و چاكکردنی ئەو حوكمە زاتییە دەكەن. بەپیتی رووداو و ھەموو گۆرانكارییەكانی ناوێ و جیھان و خۆرھەلاتی ناوێ راست و سەردەمی ئیستا، بارودۆخەكە جیاوازی زۆری ھەیە لە سالانی ھەفتا کاتی رێككەوتنی بەیاننامەی (یانزە ی ئازار)، مەن وای دەبینم كە سەنگی مەسەلەكان بەلای گەلەكەماندا قورستە وەك بەلای رژیمی بەغداد، ئەو بارودۆخە ئیستا بۆ گەلەكەمان و شۆرشەكەی رەخسارە، لە ھیچ كات و سەردەم و سالانێكی دیکەدا نەھاتووەتە كایەو، ھەلكەوتی وای بۆ ریتەكەوتوو، وەكو ھەموو گۆرانكارییەكانی دنیا خۆ بە گۆرانكارییەكی ناوازە و سەرتاسەری ھەر بەوشێوەیەش ئەم ھالە بۆ گەلەكەمان لەبارە، بۆیە ئەم ھەلكەوتە رەخسارە ھۆشیارانە مامەلەی لە گەلدا بكەین، بە لەدەستی نەدەین و زیرەكانە بتوانین كە لكی بۆ گەلەكەمان لی وەرگیرین، ھەلینکی لەبارە بۆ ئەوێ سەر بە بەعسی فاشی دا بنەوێتین و لاوازی رژیمی بەغدا بقۆزینەو، بۆ دەستەبەرکردنی زۆریەكی خواستی گەلەكەمان، فەرموون مەن وای دەبینم كە ئێمە دەستمان بالاترە لە رژیمن لەم بوارانەدا:-

١- لەرووی باری ئارخۆمانەرە:

١- جەماوێری گەلەكەمان لە ھەموو سالانی پێشوو كۆك و تەباو ئامادە و لەخۆبووردووترە، یەك دەنگن بۆ پشتگیریكردن و بەدەنگەو ھاتنی داواكارییەكانی بزوتنەوێ رزگاریخوازی گەلەكەمان، كە ئەو خۆی لەخۆیدا لە داواکردنی مافی رەوای گەلەكەماندا، كە مافی چارە خۆنووسینە دەبینیتەو، كە ((دروشمی مافی چارە خۆنووسین لەدوای شۆرش ئەیلوولی سالی ١٩٧٥-وێ بە دەستپێكردنەوێ شۆرشی نوێخوازی گەلەكەمان بە رابەرایەتی (یەكیتی نیشتمانیی كوردستان) كراوێتە دروشمی خەبات و تێكۆشان)).

٢- لایەن و رێكخراوە كوردستانیەكان، لە ھەموو كات و لەم كاتەدا كۆك و یەكگرتووترو ھۆشیارانەترو بە ئەزموونێ، كە ئەویش ئەمڕۆ ھەموو لایەنەكانی ناو مەیدانی كوردستان خۆیان لە (بەری كوردستانی) دا كۆ تەبا كردووە، كە ئەمەش خۆی لەخۆیدا درككردنە بە مەسەلەی مەسئولیەتی میژوویی لەم قۆناغەدا، دیارە ھەر ئەم كۆك و تەبا یە دەستەبەری سەرکەوتنی مەسەلەی خەباتی چەندین سالی گەلەكەمانە.

٣- جەماوێری رقەستوو و داخەدلی گەلەكەمان بێ ترس و سەلمینەو لە گەل ھێری شۆرشگێری گەلەكەماندا ئامادە پەلاماری سەربازگە و دامودەزگا سەركوتكەر و داپۆستینەر و بنكەو پیاوێ كانی رژیمن بوون، لە ناو شارو شارۆچكەو سەرچەم ئوردوگا زۆرەملێكاندا، ئەو بوو لە راپەرینەكەی سەرەتای مانگی (٣)دا، جەماوێری گەلەكەمان ھاوشان لە گەل ھێری پێشمەرگە كوردستاندا، ھێرشێ یەك لەدوای یەكیان كردە سەر ھەموو ئەو دامودەزگایانە رژیمن لە شارەكانی (سلیمانی، ھەولێر، ھۆك و خانەقین) دوا ھێرشیان بۆ سەر شاری دێزین

و شاده‌ماری نابوری گه‌له‌که‌مان (که‌رکوک) بو، که توانرا به‌هۆی ئه‌و هیت‌ه یه‌گرت‌ه و قینله‌ده‌وه بۆ یه‌که‌مجار له‌ میژوی رزگاریخوازی گه‌له‌که‌ماندا ده‌ست به‌سه‌ر شاری که‌رکوکدا بگ‌یریت و به‌خ‌ریته ژیر کۆن‌تۆلی جه‌ماوه‌رو گه‌ل و شۆ‌ر‌شه‌وه.

۴- له‌ نه‌نجامی هیت‌ش و په‌لاماری قاره‌مانانه‌ی جه‌ماوه‌ری گه‌له‌که‌مان، تۆ‌له‌سیتانه توانرا به‌ هه‌زاران له‌ پیاوان و سه‌رانی به‌ده‌سه‌لاتی رژی‌م له‌ناوب‌ریت و ده‌ست‌ب‌گ‌یریت، به‌هه‌زاران سه‌ربازو نه‌فسه‌ری ده‌ره‌جه‌داری جۆ‌راوجۆ‌رو چه‌کداری دیکه‌ی رژی‌م به‌دیل ب‌گ‌یریت و چۆکی سه‌رشۆ‌پی تاوان‌باریان پی‌دابه‌وین، که‌ نه‌مه‌ش له‌خۆیدا شکاندن سام و هه‌یه‌تی سوپاو چه‌کداره‌کانی رژی‌م بو، که‌ به‌ره‌فتاری د‌ر‌دانه‌یان سه‌رجه‌م جه‌ماوه‌ری کوردستان و عیراقیان تۆ‌قاندبوو.

۵- له‌و هیت‌ش و په‌لامارانه‌ی پیشمه‌رگه‌و جه‌ماوه‌ر، بۆ‌سه‌ر سه‌ربازگه‌و بنکه‌و ده‌زگا جۆ‌راوجۆ‌ره‌کانی رژی‌م، خۆشه‌ختانه توانرا به‌ هه‌زاران چه‌کی قورس، تانک، زری‌پۆش، به‌ هه‌زاران پارچه‌ چه‌کی سووک و جۆ‌راوجۆ‌ر چه‌ندین مه‌خزه‌نی چه‌ک و ته‌قه‌مه‌نی ده‌ستیان به‌سه‌ردا ب‌گ‌یریت و ب‌یته‌ مولکی شۆ‌رش و جه‌ماوه‌ری گه‌له‌که‌مان، که‌ ئه‌م دیاردیه‌ له‌هیچ سه‌رده‌مین‌کدا به‌م شیت‌ویه بۆ گه‌له‌که‌مان نه‌ره‌خساوه‌و نه‌هات‌وه‌ته‌دی.

۶- له‌ گرتنی شارو شارۆ‌چکه‌کاندا، چه‌ندین بانکی پر له‌پاره‌و چه‌ندین مه‌خزه‌نی ئازووقه‌ی بی‌ژماره‌، که‌وته‌نه‌ ژیر ده‌سه‌لاتی جه‌ماوه‌رو شۆ‌ر‌شه‌وه‌، که‌ ئه‌م پاره‌و ئازووقه‌یه‌ خۆی له‌خۆیدا وزه‌و توانایه‌کی تایبه‌تی هه‌بوو، بۆ‌بو‌ژاندنه‌وه‌ی جه‌ماوه‌ری گه‌له‌که‌مان و په‌ره‌سه‌ندن و ده‌وله‌مه‌ندبوونی شۆ‌رش. که‌ ئه‌م جۆ‌ره‌ ده‌ستکه‌وته‌ له‌ بارودۆ‌خینکی وا ره‌خساودا نه‌ییت، هه‌رگیز نایه‌ته‌ته‌دی، بۆیه‌ ده‌ییت که‌لک له‌م هه‌له‌ وه‌رب‌گ‌یریت و به‌هیچ ئه‌م خیرو بی‌زه‌ له‌نار نه‌بریت.

۷- په‌یوه‌ندی‌کردنی سه‌رجه‌م چه‌کداره‌کانی رژی‌م له‌ فه‌وجه‌ خه‌فیه‌کان، مه‌فره‌زه‌ تایبه‌تیه‌کانی ئه‌من، ئیستخبارات، موخابه‌رات، پیاوانی ئه‌من و به‌عسییه‌کان، به‌هیت‌ی پیشمه‌رگه‌و جه‌ماوه‌ری راپه‌ریوی گه‌له‌که‌مانه‌وه‌، له‌یه‌که‌م قۆ‌ناعی راپه‌رینه‌وه‌، نه‌مه‌خۆی له‌خۆیدا پی‌ی ده‌وتریت ته‌قینه‌وه‌ی سه‌رتاسه‌ری گه‌لی گورد، دیاره‌ ئه‌م جۆ‌ره‌ ته‌قینه‌وانه‌ش هیچ هیت‌یک نییه‌ خۆی له‌به‌ردا ب‌گ‌یریت و به‌ره‌نگاری ب‌یت‌ه‌وه‌، بۆیه‌ له‌ماوه‌ی چه‌ند رۆ‌ژینکی که‌مدا دوژمنی داگیرکه‌ری به‌عسیان، ره‌گ و ریشه‌ی چه‌ندین ساله‌ی له‌بن هه‌لکه‌نراو هه‌ر هه‌مووی خۆی به‌هیت‌ی پیشمه‌رگه‌و جه‌ماوه‌ر ناساندو ملی ته‌سلیم‌بوونیان دانه‌واند، که‌ ئه‌م دیاردیه‌ نه‌گه‌ر له‌ بارودۆ‌خینکی وا ره‌خساودا سه‌ری هه‌لنه‌دایه‌، زۆ‌ر به‌گران ئه‌و بنکه‌و دامو‌ده‌زگاوه‌ گه‌رایانه‌ی چه‌ندین ساله‌ی رژی‌م له‌ کوردستاندا، هه‌له‌که‌نراو پاک‌ده‌کرایه‌وه‌، که‌ ئه‌م رووداوه‌ خۆی له‌خۆیدا شۆ‌رشینکی نوی‌بوو له‌ شتوا‌زینکی نوی خه‌باتی گه‌له‌که‌مان، بۆیه‌ ده‌ییت هه‌رده‌م ئه‌و ده‌ستکه‌وتانه‌ بپار‌یزین و له‌کیسی نه‌ده‌ین.

۸- له‌گه‌ل راپه‌رینه‌کاندا سه‌رجه‌می سه‌رچاوه‌ی ژیا‌نی نابوری رژی‌م له‌ کارگه‌ی

پیشه‌سازی، نابوری، بهره‌مېه‌تەر و مۆلگاؤ بنكه سهربازیه‌كان، كهوتنه ژیر ده‌سه‌لاتی شۆرش و جه‌ماوه‌ری گه‌له‌كه‌مانه‌وه، كه‌ئمه‌ بوو به‌هۆی برینی شاده‌ماری نابوری رژیم، دیاره‌ رۆلی کاریگه‌ری هه‌یه‌ له‌سه‌ر رژیمی سه‌دام.

۹- كاتێك رژیم هۆشی هاته‌وه‌ به‌رخۆی و به‌ سوپا شكاو و دا‌پزاوه‌كه‌یدا چووه‌وه‌و كۆیك‌ردنه‌وه‌، ده‌ستی كرده‌وه‌ به‌ په‌لامارده‌وه‌ی جه‌ماوه‌ری راپه‌ریوی كوردستان، هه‌ر بۆیه به‌هێزێکی زۆرو داخه‌ده‌له‌وه‌ په‌لاماری شاری (كه‌ركوك)ی داو به‌هۆی ئه‌و چهند هۆیه‌ی كه‌ هه‌موو ده‌یزانی، توانی ده‌ست به‌سه‌ر كه‌ركوكدا بگه‌یه‌ته‌وه‌، هه‌ر دواي كه‌ركوكیش په‌لاماری سه‌رتاسه‌ری شاره‌كانی (چه‌مچه‌مال، دوز، ئالتون كۆپری، سلیمانی، هه‌ولێرو ده‌وك)ی دا، به‌لام كاتێك جه‌ماوه‌ری گه‌له‌كه‌مان له‌ نیازی گلاوی رژیم گه‌یشته‌، كه‌ ئه‌م هێزیه‌ی تۆله‌ ئاسایه‌و كۆ له‌هیچ شتێك ناكات، ده‌یه‌ویت به‌ده‌ردی شاری كه‌ربه‌لاو نه‌جف ته‌رو وشکی شاره‌كانی كوردستانیش به‌سه‌ریه‌كه‌دا بسووتیتیت، قه‌تل و عامی خه‌لكی كوردستان بكات، هێزی پێشمه‌رگه‌ش وه‌كو پێویست ته‌یارو كۆك نه‌كرا‌بوو، كه‌ بتوانیت وه‌كو پێویست به‌رگریی له‌و هێزیه‌ گه‌وره‌یه‌ بكات و رووبه‌رووی بوه‌ستیت، ئه‌مه‌ش دیاره‌ هه‌ر ده‌گه‌یه‌ته‌وه‌ بۆ چهند هۆیه‌کی ناوه‌کی، بۆیه جه‌ماوه‌ری گه‌له‌كه‌مان هاوده‌نگ و بی‌ سلیمینه‌وه‌ وازی له‌ مال و سامانی خۆی هێتاو بریاریدا بۆ مانه‌وه‌ی شه‌رف و وزه‌ی مړۆیی كورد، ره‌و بكات بۆ ناو شاخ و دۆل و كه‌ژه‌ سه‌رسنووریه‌كان. به‌پیتی په‌تی، سه‌روسنگی روت، بی‌ نان و پۆشاك، بی‌ راخه‌رو كه‌له‌یه‌ل له‌ژێر ریژنه‌ی گولله‌و باران و ته‌رزو سه‌رماو سۆله‌دا، ملی رینگای هات و نه‌هاتیان گرت به‌رو هه‌زاران کیلۆمه‌تریان به‌ چهندین رۆژ بری و له‌ ترسی مه‌رگی سه‌دام، مه‌رگی شیو و دۆل و چیا سه‌ركه‌شه‌كانی كوردستانیان هه‌لبژارد، خویان گه‌یانه‌ سنووره‌كانی (عیراق- ئێران و عیراق-توركیا) ئه‌م ره‌وه‌ کاریکی هێنده‌ گه‌وره‌و له‌ عه‌قل به‌ده‌ربوو، راسته‌وخۆی کاری كرده‌ سه‌ر سیاسه‌تی رژیم، كه‌ نه‌ك سیاسه‌تی رژیمی له‌جیتی خۆیدا پووجه‌ل كرده‌وه‌، به‌لكو گه‌لانی دراوسی و گه‌لانی دنیای سه‌رسام كردو سۆزی به‌لای گه‌لی كوردا راكیشا، كه‌ ئه‌م دیاره‌یه‌ له‌ میژووی بزووتنه‌وه‌ی رزگاریخوازی گه‌له‌كه‌ماندا نه‌بووه‌و رووبه‌ده‌وه‌. بۆیه‌ ده‌بیت ئه‌م شیوه‌ نویه‌ی خه‌بات ده‌رس و په‌ندی شۆرشگێزانه‌ی لیۆه‌بگه‌یریت و بخه‌ریته‌ پال كاره‌ساتی بارزانییه‌كان و ئه‌نفال و هه‌له‌بجه‌ی شه‌هید، چونكه‌ به‌هه‌زاران كه‌س له‌ پێو منداڵ له‌و كۆره‌وه‌دا گیانی پاكیان به‌خشی.

۱۰- كاتێك رژیم زانی له‌ سیاسه‌تی كوشتن و تالانه‌كردندا زه‌رده‌مه‌ند بوو، په‌نای هێتایه‌ به‌رچه‌کی رزویی گه‌فوگۆو هه‌ر له‌سه‌رده‌می مانگانه‌ی وتووێژدا، جه‌ماوه‌ری گه‌له‌كه‌مان شیوه‌ خه‌باتێکی دیکه‌ی گرت به‌ر، ئه‌ویش خه‌باتی مانگرتن بوو، دیاره‌ خه‌باتی مانگرتنیش شیوه‌یه‌کی نویی خه‌بات و پێویستی ئه‌م سه‌رده‌مه‌یه‌، بۆیه‌ له‌ كوردستاندا سه‌ریه‌له‌داو کاریکی زۆری كرده‌ سه‌ر پێشخستنی خه‌باتی گه‌له‌كه‌مان، له‌رووی ناوه‌وه‌و جیهاندا، ئه‌وه‌بوو تا (UN) و هه‌لامی داخوازیی مانگه‌ره‌كانی نه‌دایه‌وه‌، مانگه‌ره‌ قاره‌مانه‌كان مانگرتنیان

نەشکەند، جەماوەری گەلە کەشمان بەپەرۆشەوێ روژانەو شەوانە لەژێر رێژنەی باراندا لە مانگەرەکان کۆدەبوونەوێ پەشتگیریان دەکردن.

۱۱- کاتیەک رژێم دامودەزگا ئیداریەکانی تینکۆپێک شکا، مووچەخۆران و کریکاران و فەرمانبەران بوونە دەستەبەری بەرپەرۆشەوێ کاروبار لە کوردستاندا، بۆ چەند روژێک نەبێت دەزگا ئیداریەکان و بەرھەمھێنەرەکان رانەوستان، دیارە ئەمەش ئەو دەسەلمینێت کە جەماوەر چەندی بەپەرۆشەو چەند نەترسە بۆ بەرپەرۆشەوێ کاروباری ناوخوازی.

۱۲- ھەر بەدەستپێکردنی راپەرین، دەیان حزب و رێکخراوی سیاسی شاراوێ نوێ سەریانھەڵداو خەباتی رێکخراوێی خۆیان ئاشکراکرد، بەبێ ئەوێ بەرھەم کوردستانی رینگا لەھیچ لایەنیکیان بگریت و سامالێکی دیموکراتی و ئازادی لە سەرتاسەری کوردستاندا سازاو بالی بەسەر جەماوەری گەلە کەماندا کێشا. کە ئەم ئازادی و دیموکراسیە بوو بەھۆی زیاتر دەرکەوتنی سیاسەتی دیکتاتۆری فاشیستەتی سەدام.

ب- لەپرووی باری ناوخوازی عێراقەو

۱- دواي پەلاماری دەولەتە ھاوێیمانەکان، جەماوەری گەلی عێراق لە شارەکانی ناوەراست و خوارووی عێراقدا راپەرین و پەلاماری دامودەزگاکانی رژێمیان داو تۆلە سینەرانی دەستی رق و قینیان لێوەشاندن، زۆریە شارەکانی ناوەراست و خوارووی عێراق کەوتە ژێر کۆنترۆلی جەماوەرەو، رژێم ھیچ دەسلەتێکی تیایدا نەما، تەنانت ئەو راپەرین و پەلامارە ھەندێک شویتنی لەناو بەغداي پایتەختیشدا گرتهو، وەکو (مدینة الثورة).

۲- ھەرچۆن لە کوردستاندا چی سامانی ئابووری، سەربازی، ئەمنیی ھەبوو، کەوتە ژێر دەسلەتێ جەماوەرەو، ھەرواش لە شارەکانی خوارووی عێراقیش دووپات بووئەو رژێم بەھیچ شێوەیەک دەسلەتێ ئیداری، ئەمنیی و سەربازی خۆی بەسەریاندا نەما، ھەرھەموو ئەو دامودەزگایانە تەسلیم بە جەماوەر بوون.

۳- پاشماوەی سوپا درندەکەي لە شەری کەنداودا کەوتە بەرشالۆی راپەرین، زۆریەیان ھەر لەیەکەم پەلاماردا خۆیان تەسلیمی جەماوەر کرد. زۆریشیان ھەبوو چوونە پالیان و رووی چەکەکانیان کردە سنجی رژێم و دەزگاکانی.

۴- راپاری و دوودلیی لە ئەنجامی ئەو راپەرینانە، کەوتە ناو پیاوان و سەرائی رژێمەو، کە ئەم دیاردەیی بەشێوەیەک بوو پیاوی وایان ھەبوو، لە دروستبوونی حزبی بەعسەو کاری حزبی لەئەستۆدابوو، کەچی بێ ھیوابوو، لەرێی حزبیەکەي لایداو پشتی تینکردو خۆی تەسلیمی جەماوەر کرد، ئەم دیاردەیی بوو بەھۆی داڕزان و تینکشانێ دامودەزگا حزبی، ئەمنیی و سەربازیەکانی رژێم.

۵- بەھۆی راپەرینەو جەماوەر ئەو سام و ترسەي لە رژێم و پیاوان و دەزگا سەروکتەرەکانی

هه‌ببوو، ره‌ببیه‌وه گیانی په‌لاماردان و به‌گژاچوونه‌وی تیا دروستبوو.

۶- به‌هۆی ئالۆزیی باری ناوه‌راستی و خوارووی عیراقه‌وه. سوپایه‌کی زۆری رژییم له‌و ناچانه‌دا جیتگیرکراو و له‌بهر بارودۆخه ئاناساییه‌که، ناتوانیته‌ جووله‌یان پیتبکات، که ئه‌مه‌ش هه‌لیکی ره‌خساره که زۆربه‌ی سوپای رژییم نه‌توانن به‌شداریی هه‌رش و په‌لاماردانی رژییم بکه‌ن بۆ سه‌ر کوردستان.

۷- به‌هۆی ئه‌و ئالۆزیی و پاشاگه‌ردانییه‌ی که‌وته ناو داموده‌زگاگانی رژییمه‌وه له‌ کوردستان و خوارو و ناوه‌راستی عیراق. رژییم ناچاربوو به‌ده‌یان پیاو و سه‌رانی خۆی به‌سزای له‌ناو‌بردن و کوشتن بگه‌یه‌یت، به‌تاوانبارکردنیان به‌خیانته‌، که ئه‌مه‌ش خۆی له‌خۆیدا خۆشه‌ختییه‌کی چاکه‌ بۆ گه‌لی عیراق و گه‌لی کورده‌مان، زیاتر رارایی و دوودلیی له‌ناو پاشماوه‌ی هه‌تیه‌کانی تریدا په‌یدا ده‌کات و وه‌کو جاران به‌پیر فرمانه‌کانیی‌وه ناچن.

۸- له‌سه‌ر مه‌سه‌له‌ی راپه‌رینه‌کانی خوارو و ناوه‌راستی عیراق و شیشه‌ی سه‌رکوته‌گه‌رانه‌ی، ئه‌و راپه‌رینه‌یه‌که‌ دووبه‌ره‌کیی و ناکۆکیی له‌ناو داموده‌زگا‌و سه‌رکردایه‌تی رژییمدا سه‌ریه‌له‌داو بوو به‌هۆی ده‌رکردن و دوورخستنه‌وه‌ی زۆریان، دیاره (سه‌دون حمادی) هه‌موو که‌س ده‌یزانیته‌ له‌سه‌ر چی لا‌برا.

ج- له‌رووی عه‌ره‌ببیه‌وه

۱- رژییمی به‌عسی به‌غدا به‌یه‌کجاریی له‌ناو ده‌وله‌ته عه‌ره‌ببیه‌کاندا به‌تاکیی ماوه‌ته‌وه، دۆسته هاورمال و خه‌ترانییه‌کانیشی ئیستا پشیمان تیتکردووه‌و نایانه‌ویت به‌چاک و خراپ لای لی‌بکه‌نه‌وه.

۲- دانشگاهی عه‌ره‌بی به‌ته‌واوته‌ی رژییمی به‌غدايان له‌به‌رنامه‌ی خۆیان ده‌رکردووه‌و هه‌چ راپۆرت و داواکارییه‌کی به‌چاک و خراپ ناخو‌یتنه‌وه‌و بایه‌خی پی‌ نادهن.

۳- زۆربه‌ی ولاته عه‌ره‌ببیه‌ دۆسته‌کانی رژییم، ئیستا بوونه‌ته‌ دۆژمنی سه‌رسه‌ختی رژییم، به‌ناشکرا هه‌ره‌شه‌ی له‌ناو‌بردنی لی‌ده‌که‌ن، هه‌موو جو‌ره‌ و‌زه‌ توانایه‌کی خۆیان خستوه‌ته‌ گه‌ر بۆ خستنی سه‌دام و رژییمه‌که‌ی.

۴- ئه‌و ولاته عه‌ره‌ببیانه‌ی له‌زۆر ده‌می‌که‌وه له‌گه‌ل رژییمی سه‌دام ناکۆکن، ئیستا زیاترو تووندتر ئه‌و ناکۆکییه‌یان خه‌ستکردووه‌ته‌وه‌و ده‌یان‌ه‌ویت له‌م هه‌له‌ ره‌خساره‌دا تۆله‌ی خۆیانی لی‌بکه‌نه‌وه.

۵- رژییمی به‌غدا به‌گرتنی کوه‌یت، ولاتانی عه‌ره‌بی بۆیان ده‌رکه‌وت که ئه‌م رژییمه‌ گیانی داگیرکردن و سه‌رۆکایه‌تی له‌ کاری رۆژانه‌یدا مرق ده‌داو هه‌چ سه‌رکرده‌یه‌کی عه‌ره‌ب به‌هاوشانی خۆی نازانیته‌، بگه‌ر خۆی به‌ سه‌رکرده‌و سه‌رۆکی هه‌موو گه‌لی عه‌ره‌ب ده‌زانیته‌، بۆیه‌ که ده‌وله‌ته هاره‌بیمانه‌کان په‌لاماری عیراقیان دا، جگه‌ له‌و ولاتانه‌ی به‌رهمیی هاره‌بشی ئه‌و

دوله ته هاو په یمانانه بوون و نهو دوه له تانه ی به شداریان نه کړدبوو، به کم و زور بهرگریان له رژیمی به غدا نه کړدو به بچو و کترین ناروژی دژی نهو په لامار دانه هاو به شیان نه کړد.

د- له پروی جیهانییوه:

۱- دیاره به پتی زنجیره تاوانه کانی رژیمی سهدام و رووداو و کاره سته کانی گه له که مان، له کیمیا باران کړدنی هه له بهجه، شالوی نه نفال، خاپو وړ کړدنی (۵) هزار گوندی کوردستان، سهرنگو مکر دنی (۸) هزار بارزانی، گهلانی دنیاو ولاته خیرخوازو ریکخواوه مرؤقده سته کان به گه له که مان ناشنابو و بوون و شاره زای مهینه تی و بیده رانه تیمان بوون، کهم تا زور پشتگیری مرؤقانه ی خویان له کاره سته کانمان ده کړد، تا کوره ی نه مسالی خه لکی کوردستان، که نه م کوره به شیوه یه ک بوو، کاری راسته و خوی کړده سر و یژدانی ولاتانی دراستی کوردستان، وه کو (ئیران، تورکیا، گهلانی جیهان، ولاتانی نه وروپای خوره لالت و خورنوا)، که کاره سته که بهو شیوه به بوو نه ئیران نه تورکیا نه یان توانی خویان له ناستیدا رابگرن، ناچار بوون دهرگا کانی سنووری ولاته کانیان خسته سهریشت و باوه شی به زه یی و به پیره وهانتیان بؤ لیتقه و ماوانی گه له که مان گرتوه، به فریایانه وه چوون و ولاتانی دنیا ش پشتگیری خویان نیشاندا.

۲- هاوده نگ له گهل کړدنه وه ی سنووره کانی (ئیران و تورکیا) ولاتانی هاو په یمان و ولاتانی نه وروپا که و تنه پالپشتی گه له که مان و به هانای لیتقه و ماوانی گه له که مان وه هاتن، بریاری پالپشتی و به پیره وهانتیان دا، به په له که و تنه خؤ به ناردنی هه موو جوړه که لوپه ل، خواره دمه نی، چادر، راخه ر، پؤشاک و داووده رمان بؤ دهر به دهر و ناواره کانی گه له که مان، له ناوچه سر سنوورییه کان و نوردو و گا کانی ناو ئیران و تورکیا.

۳- هاوانه نگ له گهل به پیره وهانتی مرؤقانه ی گه له که مان، دهنگی ناروژی و هه په شه کړدن به رزبو و وه له رژیمی سهدام، سوپای دوه له ته هاو په یماننه کان به په له که تورکیا دابه زی و له ماو هیه کی که مدا خویان گه یانده کوردستان بؤ پاریرتگاریی له گه لی کوردو به پیره رچدانه وه ی شالوی رژیم بؤ سر کوردستان.

۴- هه رله کاتی نهو کاره سته گه و ره و گرانه دا بوو، که هه موو جیهانی هه ژاند، نه نجو و مه نی ناسایشی نه ته وه یه کگرتوه کان کو بو و وه و بریاری ژماره (۶۸۸) ی بؤ پالپشتی گه لی کورد دهر کړد، دژی رژیمی سهدام و بؤ بهرگری کړدن له شالو و هیترشی نامرؤقانه ی بؤ سر خه لکی لیتقه و ماوی کوردستان. نه م بریاره خوی له خویدا داننانه په صافی ره وای گه له که مان، له لایه ن نه نجو و مه نی نه ته وه یه کگرتوه کانه وه، پیو سته ئیمه که لک له م بریاره وهر بگرین و هه ولبده ین که بیته بریاریتک (صافی چاره ی خونووسین بؤ گه له که مان) مسوگه ر بکریت، دیاره که نه م بریاره ریکرتنه له رژیمی سهدام له به کاره یتنانی هه موو جوړه چه کینکی قورس و

کوشنده و فرۆکه و هێرشى بهربلایو بۆ سه‌ر خه‌ڵكى كوردستان، هه‌ربۆیه‌ نهم به‌ریاره‌ دیوارینكى پارێزگارییه‌ له‌ گه‌له‌كه‌مان.

۵-مانه‌وه‌ی ئابلقه‌ی ئابووری له‌سه‌ر عیراق و ده‌ركردنی به‌ریار له‌سه‌ر به‌ریار له‌لایه‌ن نه‌نجومه‌نى ئاسایشى نه‌ته‌وه‌ یه‌كگرتوه‌كانه‌وه‌، كاریكى نه‌تۆی كردووه‌، كه‌ هه‌ردوو ده‌ستیان خستوه‌ته‌ بینه‌قاقای رژێم و ده‌یان‌ه‌وێت بیه‌خنكێتن. نهم دیاره‌یه‌ به‌شیوه‌یه‌كه‌ توانای سه‌ربازیی، ئابووری، سیاسیی، ئیداری و كۆمه‌لایه‌تى رژێمى به‌غداى له‌گۆ خستوه‌.

۶-شه‌رفروشتن و بیانووگرتن له‌لایه‌ن ده‌وله‌تى (ئێران-توركیا-سوریا-سعودیه‌) به‌ عیراق، به‌ناوى داكووكی و یارمه‌تیدانى گه‌لى عیراق و پشتگیری لێكردنى نهم خاله‌ش مه‌ترسى خستوه‌ته‌ سه‌ر سوپاكه‌ی بۆ رووبه‌رووبونه‌وه‌ی شه‌ریكى ديكه‌ بۆیان.

۷-ته‌رۆبونی دراو، واته‌ پارهی عیراقی له‌ مامه‌له‌ی جیهانیدا، به‌شیوه‌یه‌كه‌ هه‌رچی نرخ هه‌بێت بۆ دراوه‌كه‌ نه‌ماوه‌، كه‌ نهم خاله‌ كاری راسته‌وخۆی كردووه‌ته‌ سه‌ر ئابووری رژێم له‌لایه‌ك و ئابووری بازرگانیی گه‌لى عیراق له‌لایه‌كى ديكه‌.

نه‌مانه‌و زۆری تریش كاری راسته‌وخۆیان كردووه‌ته‌ سه‌ر رژێمى سه‌دام و هه‌ره‌شه‌ی دوا رۆژی ره‌ش و له‌ناوبردنی لێده‌كه‌ن. جا له‌ بارودۆخێكى وا ره‌خساو و له‌باردا، كه‌ هه‌موو هۆر دیاره‌كان بوونه‌ته‌ هۆی بارخواری رژێم و كه‌س نییه‌ سووكه‌ شانیكیش بداته‌ به‌ر راستكردنه‌وه‌ی، خۆشى تواناو تاقه‌تى راستكردنه‌وه‌ی نه‌ماوه‌و باره‌كه‌ش زۆر قورسه‌و زۆر به‌زهممه‌ت ده‌توانیت هه‌نگاوى له‌ژێردا بنیت، كه‌چی ئاله‌م كاته‌دا (شۆرش و به‌ره‌ی كوردستانی) خۆیان كۆك و ئاماده‌كردووه‌، بۆ ئاهه‌نگی گه‌فتوگۆو كه‌وتونه‌ته‌ به‌روا قه‌ناعه‌تیكى وا، كه‌ (سه‌دام حسین) گۆراوه‌و بووه‌ته‌ نه‌ندازیارى حوكمى زاتى...!! ده‌یه‌وێت زۆر به‌جیدی بۆ ريكه‌هه‌وتن و چاره‌سه‌رى عه‌دالانه‌ی مه‌سه‌له‌ی كورد هه‌نگاو بنیت.

به‌پێی رۆژنامه‌و قسه‌كه‌ره‌كانى وه‌فدى به‌ره‌ی كوردستانی، وتووێژه‌كه‌ بۆ ته‌واوكردنی پرۆژه‌ی حوكمى زاتى (۱۹۷۰) له‌ژێر ناوى (فراوانكردن و چاككردن و گۆرانكارى)، وا بۆ چوار مانگ ده‌جیت بۆ بژاركردن و جۆمالكردنی نه‌و حوكمه‌زاتیی هه‌تاوچۆی به‌رده‌وام ده‌كریت، نه‌مه‌رۆ بۆ سبه‌ی و سبه‌ی بۆ هه‌فته‌ی داها‌توو، ده‌ستى ده‌ستى به‌ به‌ره‌ی كوردستانی ده‌كریت.

له بارود و خپکي وادا، که رژيم له گيانه لای مه رگدايه، دهر ووی لیتپاوه له هه موو لایه که وه هه لکه وتی ناو خوی و ناو چیی و جیهانی واره خواوه، که هه موو دیار دوه روو داوه کان هه ره شهی تووندوتیژ له له ناو چوونی رژیمی سه دام ده کن، له کاته دا هه موو گه لانی عیراق په هه موو جیاوازی بیروباوه، ناین، مه زه بی و نه ته و دیه وه، چاوه روانی نه مان و لیکه له وه شانندی رژیمی به غدای دکتاتوری ده کن و سه رجه می جه ماوه ری گه لی عیراق داخله دلانو و رفته ستوران، په لاماری داموده زگا کانی رژیم دده ن. به داخه وه به ری کوردستانی دای دهر کیتنه وه ته یمان به سستی بز داموده زگا کانی رژیم دروست ده کريت. من له باوه ریتکدام که رژیمی سه دام و خودی سه دام خوی و سروشتی خوی، نه گزپاوه ناشگوریت، هه دریت پیندانه به دکتاتوره کی جارن، په لام نه موو بز پاریرگاری له کورسی ده سه لاتداری ده یه ویت به رگی دکتاتوریه ت به که وله مه ریک داپوشیت، بزیه به پیستی ده زانم له گه ل راو هه لسه نگانده کاند ره خنه و بز چوونه کانم ده یاره ی نه م حاله ی نیستاو گفتوگو بخه مه پیش چای به ریتان، به مه به سستی نه وهی که له قولایی زیندانیکي دورو له پشتی چند ده رگی کلزمدراوی یه که له دوا ی یه کدا، ده نگم بگه یه نه م نار کور کوبونه وه کانتان و یرتان به یتنه وه که یتنه ش له سه رده میتکدا هاوړی و کورانی رزژانیکي سه خت و دژواری رزژانه ی خه باتان بووین، بز هه موو مه سه له کان له هه موو بارود و خپکدا هه لویستی شوړشگیرانه و بز چوونی تاییه تی و دروست و نه خشی گونجاوی خومانمان هه بووه.

ده فهرمون با له بز چوونی منه وه جاریکی دیکه به مه سه له کاند بچینه وه و تیشک بخه ینه وه سه ر مه سه له ی گفتوگوتان له گه ل رژیمدا:

۱- دریت زده ان به وتوویریک له سه ر ته واو کردن و جینه جیکردن و چاککردن و فراوانکردنی حوکمی زاتی، له سه ر رزژانیه به یاننامه ی (۱۱ ی نازاری ۱۹۷۰)، ده یت چی بگه یه نیت؟ بز نه وه نده دریت بکیشیت؟ له کاتیکدا هه مومان ده زانن نه گه ر پیچوونه وهی نه و به یاننامه یه یت، نه و خو داموده زگا کانی به ناو حوکمی زاتی هه رمان و ته نها گورینی که سه کان و چند یاسایه که نه یت، لیکولینه وهی نه وتوی ناویت، خوجاران به ناو شاری (سلیمانی و هه لیرو دهوک) شاره کانی ناوچهی نه و حوکمی زاتییه بوون، نه گه ر هه روا مایته وه، نه م سی شاره گیوگرفتی نییه، جا نازانم رژیم زیره کانه له کاتی خویدا یاسای دهر کردیت و به شه بیتلی خستیه تالان و حاسلی شاره زوورو باخ و باخاتی هیران و نازهن و سه یرانگی نه نیشکیته وه له سه ر نه و مه سه له یه کیشه سه ریه له داییت، نه وهی یتنه لیتی ناگادارین و مه سه له ی لیکولینه وه گیوگرفتی له سه ر یت، ده یت به خه سستی گفتوگوی له سه ر بکه یین

له گهل رژيمدا (كهركوك، خانەقین، مەندەلی، شەنگار، ئاكری و سنووری حوكمی زاتی و مەسەلەى ئیتردییه كانه له لایه ك و مەسەلەى سوپا و دامودەزگا سەركوتكه رەكانە، له ناوچهى حوكمی زاتی له لایه كى دیکه وه...)، كه به راي من، دەبیت پیش هەموو شتیك ئەمانە بخریته پیش و توویژی لەسەر بکریت، ئەمانەش من وای بۆ دەچم له دوو کۆبوونە وەدا بەتەواوی نیازی رژیم لەم رووهوه دەرەكه ویت و ساغده بیه وه، ئیتر ئەوانده دیزه بەدەرخۆنەى ناویت.

۲- هەشت هەزار بارزانی بیههرو شوین، (۱۸۲) هەزار نادیارى ئەنفال، (۵) هەزار شەهیدی کیمیابارانکردنى هەله بجه، (۵) هەزار گوندی خاپوورو وێرانکراو، تەقاندنەوى چەندین شارۆچکەى دێزینی کوردستان. بەهەزاران شەهیدی پیشمەرگه و ریزه کانی ریکخستن، له دواى کارەساتی (۱۹۷۵) و دەستپێکردنەوى شۆرشى نوێخوازی گەله کهمان، کیمیابارانکردنى شیخ وەسانان، بالیمان، سەوسیتیان و بادینان... ئەمانە هەر هەمووی قوربانیی و کارەساتی دواى بەیاننامەى (۱۱ى ئازارى ۱۹۷۰)ن، ئەمانە ئەك دەبیت لینی بیدەنگ بین، بەلكو دەبیت بیکهینه وەرەقیه كى به هیت بۆ چەسپاندنى زۆرتیرین مافی رهوای گەله کهمان، دەبیت به پینی قورسایى ئەو کارەسات و قوربانیانە ئیمه داواى مافی رهوای گەله کهمان بکهین.

له کاتینکدا له سالی (۱۹۷۰)دا حوكمی زاتی قبوڵکراوه، کوردستان تووشی کارەساتی کیمیایی و ئەنفال و خاپوورکردن نەبووبوو، بۆیه دەبیت داواکاریی ئەمڕۆ له دوینی زۆرتیریت، دەبیت داواکارییه کانمان به بارته قای ئەو قوربانیانە بیت، كه گەله کهمان پیشكهشی کردوه، ئەك رازیوون و بیدەنگبوون به وەى (لاپەرەى سپی هەلبدریته وه ئەوێ رۆی، رۆی بۆ داهاتوو هەنگاو بنیین) گفتوگۆ بکهین.

۳- ناپاکیی و گلاویی نیازی رژیم له شاری كهركوك و ناوچه كهیدا به ئاشکرا له ژێر دهواری و توویژدا دەرەكه ویت، دهیه ویت مەرام و مەبهسته كانی خۆی بچه سپیتیت و ئەنجامی بدات. نەدەبوو له ژێر ناوی گفتوگۆدا گوشاری دەرکردن و ئاواره کردن و راوهوونان بخریته سەر دانیشتوانی كهركوك و دهووبهری، بەلكو دەبوو به پێچهوانه وه زەعی نائاسایی و پشینی ئەو شارە هینم بکرایه ته وه خەلكه ئاواره و دەر به دەرەكه ی و تالانکراوه كه ی بگه راپه ته وه زەرەرو زیانه کانیان بۆ بێژاردنايه.

۴- له کاتی راپه رینه پرشکۆكه ی به هاردا، به هەزاران ئەفسهرو دەرجه دارو سەربازو پیاوان و سەرانی رژیم به دیل گیران و ئەو دیلانه زۆربه یان له ریزه کانی سوپای گاردی کۆماریی و هیتێ تایبه تی و پیاوانی جیه جیکه رێ ئەنفاله به دناوه كه ی رژیم بوون، ئەوانه دهستکه وتیکی زۆرباش بوون بۆ گەله کهمان و دهتوانرا بکریته وەرەقیه كى به کهلك، به لām به داخه وه وه کو زانیان ئەو دیلانه بی لیکۆلینه وه و جیاکردن وه، یان به بی ئاره ق له لایه ن به رەى کوردستانییه وه ئازادکران، كه به راي من نەدەبوو ئەو دیلانه وا به ئاسانی قووتار بکرین، بەلكو دەبوو به وردیی لیکۆلینه و یان له گه لدا بکرایه و له ناوچه یه كى سەرسنوو شوتیان بۆ دابین بکردنايه، بکرایه ته هۆیه ك بۆ دۆزینه وه ی قولاخى به رزانیه کان و ئەنفاله کان، ئەك ئازاد بکرین و

به گه پانه و دیان رژیم له ناو سوپاکه یدا ریکیان بخاته وه و بیانکاته وه به گژ گه له که ماندا... من وای بۆ ده چم که بهر هی کوردستانی و جه ماوهر له گهل سه رکه وتنه کانیاندا کاره ساته کانیاان بیر چووته وه، که نه ده بوو کورد هه رگیز له ناو بردنی بارزانییه کان و نه نفال و هه له به جه ی بیر بچیته وه.

۵- زیندانی سیاسی دیار ده یه کی بهرده وامی بزووتنه وهی رزگار یخوازی گه له که مانه، نه وهی من ناگادارم زیاتر له (۴۰۰) زیندانی سیاسیمان هه یه، له زیندانه جۆراوجۆره کانی رژیمدا، که حوکمیان به سهر دا دراوه، جگه له و زیندانییه که هیشتا له ژیر تازارو نه شکه نه جی ده زگا سه رکوتکه ره کانی رژیمدان، وه فدی بهر هی کوردستانی تانیستا له وه ناچیت داوای نازاد کردنی نه و زیندانییه یان کردیت، تانیستا لیستی ناوی زیندانییه کانیشیان لاییه و باش نازانن که چهند زیندانی سیاسی هه یه. که ده بوو هه ره له سهره تای ده ستیک کردنی وتووێژه وه، وه کو وه فایه ک بۆ نه و خه لکه سیاسیه به گشتی، داوای نازاد بوونیان بکرایه و سوریش بو نایه له سهر نازاد کردنیان به زووترین کات، نه ک وه کو زانیومه نه وه مه سه له یه یان هیشتنووته وه بۆ دوانه نجامی گفتوگۆ، به ناوی نه وهی وه فده که ده یانه ویت خالی جه وه هری بنچینه یی داوا بکه ن و خۆیان به شتی لا وه کییه وه خه ریک نه که ن! ته نانه ت هه ندیک لایه نی به ره رایان وایه و ابووه، که کورد زیندانی سیاسی نیه، هه ره بۆیه کاتیک رژیم لیبوردنی گشتی به ناوی زیندانییه سیاسیه کان ده رکرد، هیچ حسابیکی بۆ رای وه فدی بهر هی کوردستانی نه کردو کاتیک که وته جیته جیکردنی نه و لیبوردنه، به ئاره زووی خۆی که وته پۆل پۆل کردنی زیندانییه کان و نه وانه ی په یوه ندییان به مه سه له ی سیاسیه وه نه بوو، نازادیکردن و سیاسیه کانیش له جیگای خۆیاندا مانه وه و وه فدی بهر هه ش گۆی خۆی لی خه واندو به که م و زۆر ورته یان له سهر نه کرد، له نه نجامی گوشاری که سوکاری هه ندیک له و زیندانییه، وه فدی بهر ده داوای نازاد کردنی چهند زیندانییه کیان کرد له (۱۹۹۱/۸/۱۴)، زیندانییه کان و که سوکاری زیندانییه کان به و هه واله دلخۆش کران، جگه له چهند زیندانییه کی نافرته که سی دیکه یان نازاد نه کردو له به لیته که یان پاشگه زبون نه وه.

۶- من به لامه وه سه یربوو، هه ئالانی سه رکردایه تی ئیمه بگه نه نه و قه ناعه ته ی که سه دام گۆراوه رژیمه که ی گه یشتووته نه و راستیه ی که دان به مافی گه لی کوردا بنیت، ده یانه ویت رابردووی ره شی فاشیتی خۆیان سپی بکه نه وه. نه م قه ناعه ته بگاته پله یه ک که له گهل سه رانی رژیمدا به مه به ستی هه و الزانن سه ردانی زیندانییه سیاسیه کان بکه ن و به پیش چاویانه وه دیاریان بۆ بنیرن، بی نه وهی یه ره له پاشه پۆژ بکریته وه، که نه گه ر گفتوگۆ تیکچوو، چاره نووسی نه و زیندانییه چۆن ده بیته؟

۷- له ژیر بالی وتووێژدا رژیم بهرده وام خه ریکی نه خشه و پیلانی گلاوی سیاسی، نه منیی و سه ربازییه له کوردستاندا، نه مه ش ناپاکیی رژیم ده سه لیتیت.

۸- رژیم له بهر نه وهی راستگۆ نیه له مه سه له ی گفتوگۆ که یدا، تانیستا بهر سه میی له

روژنامه کانیدا به ناوی سه‌رانی رژیمه وه هیچ ده‌بارهی گفتوگو راناگه‌یه‌نیت، به‌لکو زۆلانه راگه‌یاندنه‌کانی وه‌فدی به‌ره ده‌بارهی گفتوگو له روژنامه و گوڤاره کوردیه‌یه‌کاندا ده‌قۆزنه‌وه و بلاوی ده‌که‌نه‌وه، وه‌کو خۆیان نویتنه‌ریان ده‌ستیشان نه‌کردیت بۆ وتووێژ، که به‌رای من نه‌ده‌بوو وه‌فدی به‌ره‌ی کوردستانی به‌که‌م و زۆر ده‌بارهی وتووێژ هیچ شتیک راگه‌یه‌نن و بلاوی بکه‌نه‌وه، به‌داخه‌وه سه‌رۆکی وه‌فدی به‌ره‌ی کوردستانی له گوڤاری (ره‌نگین)دا به‌ دووردریژی ده‌بارهی گفتوگو به‌ره‌وپیشچوونی و نزیکبوونه‌وه‌ی بلاوکردنه‌وه‌ی له روژانی سه‌په‌ی، یان چهند روژینکی دیکه‌دا بلاوده‌که‌نه‌وه. من ده‌پرسم گوڤاری ره‌نگین چیه؟ چ روژینکی سیاسی هه‌یه له مه‌یدانی سیاسی عیراقد؟ تا له‌سه‌ر لاپه‌ره‌کانی مه‌سه‌له‌ی کورد بلاوکه‌ریته‌وه. روژنامه‌ی (بابل) و (ثوره) به‌رای عیراقی و جیهانی بفروشن، یان خه‌لکانی دوور له‌باری وتووێژ به‌ناوی وه‌فدوه سه‌رکه‌وتن و کاتی بلاوکردنه‌وه به‌ ئیزگه‌و روژنامه جیهانییه‌کان راگه‌یه‌نن، به‌رای من نه‌مه لایه‌نینکی خراپه‌و نه‌ده‌بوو هه‌رگیز به‌وشیوه‌یه بوایه.

۹- دیموکراتیه‌ت و مه‌سه‌له‌ی دیموکراتیه‌ت، به‌پینی نه‌و زانیاریانه‌ی که له روژنامه‌و ته‌له‌فزیۆندا ده‌یخویتیینه‌وه به‌رگویمان ده‌که‌ویت، رژیم رازی نییه که به‌هیچ جۆریک باسی نه‌و مه‌سه‌له‌یه بکریته، چونکه عیراق و رژیمی عیراق خۆی رژیمیکی په‌رله‌مانیی و دیموکراتیه‌و باسکردنی نه‌و مه‌سه‌له‌یه له‌نگییه بۆ رژیمی سه‌دام.

۱۰- نه‌وه بوو پیش شه‌ری کوه‌یت، رژیمی سه‌دام به‌ناو ده‌ستوری هه‌میشه‌یی بۆ عیراق داناو، بلاوکه‌رده‌وه، دیاره نه‌و ده‌ستوره که‌لیتی زۆرو شتی نابه‌جینی ئیجتگا زۆری تیدایه، له‌کاتیته‌دا وه‌فدی به‌ره‌ی کوردستانی وتووێژ له‌گه‌ل رژیمدا ده‌کات، پنیسته داوای گۆرانکاری له‌و ده‌ستوره‌دا بکه‌ن، چونکه زیندانیی وای تیدایه، بۆ گه‌لی کورد زیانه‌خشه، به‌لام به‌داخه‌وه وا رژیم زیره‌کانه نه‌و ده‌ستوری سه‌پاندو وه‌فدی به‌ره‌ش هه‌یچی پی نه‌کرا.

۱۱- رژیم له‌سه‌رگه‌رمی یاسای پارتە‌کان (قانون الاحزاب) یاسایه‌کی له‌و بابه‌ته‌ی بلاوکه‌رده‌وه، که دیاره هه‌ره‌مه‌وو باش ده‌یزانن که نه‌و یاسایه، یاسایه‌کی زۆر نادروست و زیانه‌خشه، جگه‌له‌وه‌ی که بۆ عیراق ناشیت بۆ کوردستان زۆر بینکه‌ک و نابه‌جیه، ته‌نانه‌ت لایه‌نه‌کانی نبو به‌ره‌ی کوردستانیش ناتوانن له‌ژیر نه‌و یاسایه‌دا کاری حزبی خۆیان نه‌نجام بدن، که ده‌بوو وه‌فدی به‌ره‌ی کوردستانی زۆر به‌توندیی رینگای له‌ بلاوکردنه‌وه‌ی نه‌و یاسایه بگرتایه‌و به‌پینی به‌رژه‌وه‌ندیی ئیته نه‌بوایه، بلاونه‌کرایه‌ته‌وه.

۱۲- له‌به‌رته‌وه‌ی جه‌ماوه‌ر هه‌ست به‌هیچ گۆرانکاریه‌ک ناکات، له‌ سیاسه‌تی رژیمدا به‌ده‌ستپیکردنی گفتوگو ناره‌زایی و په‌لاماردانی داموده‌زگا‌کانی رژیم، له‌ نه‌نجامی ره‌فتاره‌کانی رژیم له‌ژیر بالی وتووێژدا ده‌ستی پیکردوه‌ته‌وه، به‌داخه‌وه وه‌زه‌که گه‌یشته‌وته راده‌یه‌ک هه‌یه‌کانی (پ.م)و جه‌ماوه‌ر. به‌یه‌کدا هه‌لده‌پژن و بۆ به‌رژه‌وه‌ندیی رژیم، به‌شیوه‌یه‌کی ناپه‌سته‌وخۆ خه‌ریکه هه‌تری پیتشه‌رگه ده‌کریت هه‌تریکی تایبه‌تی بۆ پاراستنی رژیمی سه‌دام.

كە ئەم دياردەيە بەرەي مەن دابرىنى جەماوەرە لە شۆرش و ھىزرى پىشمەرگە.
 لە كۆتايىدا ھەزەكەم رووبەكەمە بەرپىرتان و پىتان بلىم دواي (١٥) سال تىبەرپوون بەسەر
 ھوكمى زاتىدا. چۆن دروشمى لايەنەكانى ناوېرەي كوردستانىي لە دروشمى ھوكمى زاتى
 نەگۆراون؟ لەكاتىكدا ھەروەكە مەن ناگادارم (ى.ن.ك) ھەر لەسەرتاي دەستپىنگردنەوې
 شۆرشە نوپخوازەكەيەو، دروشمى (مافى چارەي خۆنووسىن) بەرزكردووەتەو و چەندىن
 قوربانىي لەپىتاودا داو و چەند لايەننىكى دىكەي ناو بەرە، وەكو (پاسوك) لە زۆر دەمىكەو
 نەك مافى چارەنووس بەھەندى چارەسەرى كاتىي رازى نىن، بەلكو داواي سەربەخويى دەكەن
 و لايەنى (ھسك) یش مافى چارەنووس بەداواي گەلەكەيان دەزانن و حزبى (شىوعى)ش
 لەبەرنامەي خويانداو بەپىي (م.ل) مافى چارەنووس بۆگەلان بە مافى رەوا زانراو... لايەنى
 (پ.د.ك) وەكو كاك (ھەيب) لە (١٩٧٤)دا وتى: دروشميان دەبىت لە ھوكمى زاتىيەو بە
 (فیدرالى) بەلای كەمەو گۆرايىت ئىتر نازانم چۆن ھەموو لايەنەكانى ناو بەرەي كوردستانىي
 تازە، تازە چنگ لەسەرشان كەوتوونەتە دواي ھوكمە زاتىيە شەق و شەكەي رژیيە بەغداو
 سەدامى ديكتاتور.

١٩٩١/٩/١

زىندانى ئەبوغريب

تېبىنى:

- لەگەل نووسىن و رەوانەكردنى ئەم نامەيى مندا، ھاورپيان (مامۆستا ئەحمەد
 سالىح، كاك ھەمە تاهىرى شىخ مەحمود، مامۆستا شىخ عەزىز مەھمەد) یش سەرو نامەي
 لەمبۆرەيان بۆ سەرگەردايەتى نووسى و رەوانەيان كرد.

- ئەم نامەيە لە سالى (١٩٩٢)دا دامە (مامۆستا كەرىم شىخانى)، بۆئەوې لە كوردستانى
 نوێ-دا بلاوبكرىتەو. بلاونەكرايەو. ئەو نووسخانەي لای خۆم بوون لە ٣١/ئابى/١٩٩٦-دا
 لەگەل كۆمەليەك نامەو نووسىنى دىكەمدا لەناوچوون. خۆشەختانە ئەم نووسىنەم لای
 (مامۆستا كەرىم) بوو. زۆر سوپاسى دەكەم كە بۆي گەراندمەو.

* ئەم نامەيە لە گۆڤارى (رۆشنايى) ژمارە (٣)ى سالى يەكەم، ١/ئازارى/٢٠٠٥، لقى
 سلىمانى كۆمەلەي زىندانىيە سياسىيەكانى كوردستاندا بلاوكرائەتەو.

(نامه)

زیندانی ئەبوغریب

برازای شیرینم کاکە عەزەگیان رۆژباش

چاوەکەم... نامە خوش و بەتامە کەتم پێگەیش، کاتیکی خوشم لەگەڵدا بردە سەر، زۆر پیتی گەشامەو. عەزەگیان. تیر تیر چاوەکانت و ئەملاولات ماچ دەکەم، هیوادارم گەنجیکی پێگەیشتووی سەردەمی خۆت بیت، هیوام بەهەمووتان هەیە، کە کۆری ئیستان پاشەرۆژ بن.

نازیزەکەم... پۆزشت هێتاوتەو، کە نەتوانیوە جاریکی تر سەرم لی بەدەیتەو، ئێوە جینگای گلهیی نین، چونکە خۆم دەزانم (تۆ بەخشی و کاکە رەئوف و ئەوانی تر) و زەعتان چۆنە، گرنگ ئەوێه ئێوە تووشی گیروگرفت نەبن و منیش لیژەو تووشی خەم و پەژاری تر نەکەن.

منیش لیژەو خەمی ئێوەمەو هەمیشە لە پەژارەتاندام، دل لەدل مەدەن، من بە زەبری زەمانەو شەقی یەک لەدوای یەکی، بەمزووانە بەدیدارتان شاد دەبمەو دەستی مامیتیتان دەکەمەو مل و هەموو رۆژگاری داهاوو بەیەکەو دەبەینە سەر...

ئاواتی من ئەوێه، کە ئیستا ئێوە لەگەڵ (بەخشی و رەئوف)دا رۆژەکانتان بەشادیی بەرنەسەرو دوور لە گیروگرفت... دەستەکانی باوکت و دایکت ماچ دەکەم، لەکۆتاییدا هەر شادو سەرکەوتوو بن.

مامت

٢٤/پوشپەر/٢٦٩١

١٦/تەموز/١٩٩١

تییینی:

- عەزە: (عیززەدینی شیخ لەتییی) برازەم، کە لە ئیستاندا زاوامەو لە ئەلمانیا دەژی.
- ئەم نامەیه لە وەلامی نامەیه کیدایە، کە بۆی نووسیبووم. بەداخەو نامەکەیم لانهماوە.

- نامەکە لای (عەزیز) خۆی پارێزراو.

بابەتە ئەدەبىيە كان

-۴-

رەو... ئەندىشەى بارك

۱۹۹۱/۴/۱۲

زىندانى ئەبوغرىب

رۆلە كانم
ئىستا لە كوین...؟
ماون، مردوون لە ھەركوئى ھەن...
بىرتان ئەكەم لە گەلتانام
خولیاتانم لە رەوتانام
كۆرپە كانم...
ھەرچەند ھەلئەسم و دائەنیشم
ھەرچەند ئەخەوم و رائەكشىم
لە تەكتانام
ھەنگاو ھەنگاو لە دووتانم
بەچاوبەدل
بن بەرد، بن بەرد
كوردستانان بۇ ئەگەریم
بەدواتانا دەشت و دۆل و
چياكانتان بۇ پەى ئەكەم
گرددو ملەو يالەكانتان
بۇ تەى ئەكەم...

رۆلە كانم...
بىرتان ئەكەم... بىرتان ئەكەم

به دووربینی چاوی دنیا
سه یرتان ئه کهم
به دریاویی ریگای به غا
بانگتان ئه کهم
به دواتانا ورد ئه گهریم
ههنگاو ههنگاو له گهلتانا
ههنگاو ئه نیم...

هه ر دۆل و شیوی رۆژی لینی بووم
هه ر لوتکهی چیا به تیژایی چاو
کیلاومه

هه ر دارستانی ساتی تیی چووم
چلی دارم لیبریوه

یا له بن سیبه ریا حه واومه وه
هه ر ئه شکه وتی چوومه ناوی

خه می رۆژانه م تیا حه شارداوه
یان کارو به رغه لم تیا مۆلداوه

یاسو یسکه و کهوم تیا گرتووه
ئیوهی تیا ئه بینم

هه لئه گهرین و دائه گهرین
ورد ورد ئه رۆن

دائه نیشن و گردئه بئه وه
چهند ئه گهریم وردئه بئه وه

ناتان بینم
ئیوه له کوین چیتان لیها ت؟

دهنگتان نییه هیچ نابیستم
رهنگتان نییه و هیچ نابینم

ئیوه له کوین؟

ئیوه له کوین؟

رۆله کانم

باش ئه زانم شار به ده رن

كۆل بە كۆل ترس لە سەرن
لە ترسی مەرگ رینگای شاختان
گرتوو

لە ترسی مەرگ خوشی شارتان
وێل کردوو

باش ئەزانم چاك ئە ترسن
لە گەلتانام كە بترسن
چونكە زەبرى داگیر كەرتان
چاك ناسیو

رەفتاری رەشە كوژی
باش لە دلتانا چە قیو
بۆتان هەیه كە بپرسن
لە دلتانام كە ئە پرسن
بۆكوئى راكەین...؟
بۆچی راكەین؟

شارو مالمان بۆچی جیییلین؟
بۆكوئى برۆین بۆ كوئى بچین؟
ئەى باوكمان چۆن جیییلین؟
هاوار ئەكەن

بەقورگى پر لە گریانەو
ئەى باوكمان چۆن جیییلین؟

رۆلە كانم...

لە دلتانام كە قوڵپ ئە دەن
هەنسك ئە دەن

فرمیسكى چاوتان ئە خۆنەو
لە تاوانا لیوتان ئە خۆن و ئە كرۆژن
خەمى من و شار هەلئە مژن
وا هەست ئەكەن كە جارێتر
منى باوكتان بە هیچ جوړئ
ناییننەو...

تەكان ئە دەن بەرەو چیا

قاچتان ئەرۋا دلتان نارۋا
رىگا ئەرۋا، بە لام چاۋتان
ھەر لە شەرە
خەمى قوولتان لای باۋكى پەر ئازارە
ھەنگاۋە كانتان يەك يەك
ئەينىن...

گشتى وینەى منى تپا ئەينىن...
بە كول ئەگرىن و ئەلین
جارىكى تر ھەرگىز ھەرگىز
من نابىن...

رۇلە كانم...
كورپە كانم ئەمە كارۋانى خەباتە
رىگا دوورە، بە لام لوتكەى ئاسۋ
زەردە خەنەى رىي نەجاتە
خەفەت مەخۇن رەۋكردنتان
تەۋاۋ كەرى رىي خەباتە
خواستى ئىۋەۋ باۋكتانە
ئەم كارۋانە كارۋانىكى مەرگەساتە

رۇلە كانم...
چاۋم لىيە دايكتان ئەگرى
لاشەى ئەرواۋ دلى نارۋا
تەكان ئەدا ھاۋار ئەكا
رۇلە كانم، ئەى خەلكىنە بۇ كۆى برۇم؟
من چۇن برۇم؟
دە من نارۇم
ھەرچەند ئەكەم پىم رى داناگرى
ئەم رىگايە بى باۋكى مندالە كانم
بۇ نابردرى.
ھاۋار ئەكا ئەى خەلكىنە
باۋكى مندالە كانم چەندى ونبوو

چەندى دوور بوو.
 ئەو ەندە يتر دوور كەوتەو
 چەندى تر لىم ونبۇو
 من چۇن برۇم، بۇكوى برۇم؟
 ئەگەر برۇم جاريكى تر
 نايىنمەو
 من چۇن برۇم، ئەى جارى تر
 نايىنمەو؟
 ھاوار ئەكا ئەى خەلكىنە وا بەندى
 دلم پچرا...
 ھاوار ئەكاو بە ھەردوو دەست
 بەخۇيا ئەدا
 تووخوا خوايە
 ئەم ياسايە لاي گەورە ييت ھەر ياسايە؟
 گەر ياسايە
 تووخوا خوايە
 ئەم ياسايە كەى رەوايە...؟ چۇن رەوايە؟
 واسى سالە كۆل بەكۆلین
 مالویران و بى رى و شوینین
 بەخوا خوايە
 ئەم ياسايە نارەوايە.
 نارەوايە...

 رۆلەكانم...
 چاوم لىيە دايكتان بەكول ئەگرى
 بەچاوى پر لە گریانەو ەسەيرى
 يەك يەكتان ئەكا...
 سەر ھەلئەبرى و بانگتان ئەكا
 رۆلەكانم پى ھەلگرن
 پەلە بکەن پى ھەلگرن
 با تۆپەكانمان پى نەگا
 دەخيلتان بم ئاگدار بن

لاری مه که ن
 نه کو مینتان پیا بته قی
 چونکه ئەم شاخانه گشتی مینه
 سەر هه لئه بری و بانگی ئەدا
 خوایه چی بگه م؟
 ئەوا به ندی دلم ته قی
 تازه من و (باوکی به خشی)
 چاومان به چاوی یه ک ناکه ویتته وه
 دیاره و ئاخری یه ک بووین
 ئەم ریگایه ش دوورو سه خته و
 نابریته وه...

رۆله کانم
 چاوم لیه (به هار) به دواي دایکتا ئە گری
 فرمیسکی گه وره ی چاوی ئە که ونه
 سەر کولمه کانی
 زوو زوو به ده ست ئە یانسری
 جار ناجاری به هه نسکی گریان وه
 هاوار له دایکی ئە کا
 ئەلی دایه تووخوا به سه
 ئیتر مه گری.
 خوا گه وره یه و به شکم گوئی بو نزا کانمان بگری
 ئیتر مه گری ئیتر مه گری

رۆله کانم چاوم لیه
 (شینئ) به سەر شانی (ئازاد) وه
 گوئی له (دایکی) و (به هار) ه
 بویه خوی خوار ئە کاته وه
 بانگیان ئە کا
 دایه... دایه... به هار بوچی ئە گری
 وه رنه ریوه پی هه لگرن
 ئە گه ر بگرین منیش ئە گریم

دەپىم بلىن بۇچى ئەگرىن؟
 دەست ئەدا بەسەر شانى
 كاك ئازاديا
 دەبەستە با ئەوان يىن
 تابزانين بۇچى ئەگرىن؟
 ئازاد ئەلى: دادە شىنى
 ريمان دوورەو وا ھەورەكە
 ئەگرمىنى
 دايكم قورسەو لەگيانى خۇي يىزارە
 لەتاو ئازارى لەشى
 ماندوو و شەكەتى ھەورازە
 ھىچيان نىيە
 ھەر لەم شاخە سەرکەوتىن
 لەودىوى شاخ ترسمان نىيە
 دائەنىشىن ھەتاكو دىن
 شىنى بەدەنگى بەرز بانگى
 دايكى ئەكا
 دايە... دايە... پەلەمەكە
 گەرماندووبووى، دەدانىشە
 بۇچى ئەگرى؟
 من و ئازاد وا لەسەرتان رائەوۋەستىن
 ئىتر مەگرى. ئەگەر بگرى منىش ئەگرىم

رۇلەكانم چاوم لىيە
 (شەنگە) بە باۋەشى بەھارەوۋە
 ئەم شانەو شانى پى ئەكا
 ئەقىژىنى ھاوار بۇلاي دايكى ئەكا
 بەھار چەندى ماندوو و پەستە
 ئەۋەندەيتەر ماندووى ئەكا
 بۇيە بەھار لەداخانا
 چىرنووك لە شەنگە ئەگرى و
 ئازارى ئەدا

دایکی به هه نسکه وه بانگی
به هار ئه کا.

کچم کچم مه یگریه نه
گریانی ئه و من ته گریه نی
هیشتا شنگه باوکتی نه ناسیوه
له و کاته وه ئه م بووه ئیمه
خیرمان له خۆمان نه دیوه
تووخوا رۆله مه یگریه نه
زۆر شهوی خهفه تاویم پی
به سه بر بدووه
هاوده نگم بووه خه می باوکتی
که مکر دوو مه وه
مه یگریه نه مه یگریه نه

رۆله کانم چاوم لیه
(بلیسه) ته کان ئه داو ماندوو بووه و
سوور هه لگه راوه
ئاره ق له به ری پی ئه چۆری
به هه و رازا هه لئه گه ری
به حال ئه روا...
که ته گاته سه ریاله کان
دائه نیشی و سهیری خواره وه ئه کا
بانگتان ئه کا پی هه لگرن پی هه لگرن...
بینه ریوه
من والیرهم چاوتان لیمه...?
بۆچی نارۆن دهی ئازاکه ن
وه ک من راکه ن.

رۆله کانم چاوم لیه
کا که (ژیره) هه ردوو دهستی گیراوه
که لوپه لی هه لگرتوو
زۆر شه که ته و ره ش هه لگه راوه

که منی ئه رواو چیچکه یه کی
 بو ئه کا
 زور به وردیی به دریژایی
 ریگادا ئه روانی.
 له ناخه وه هه ناسه یه کی سارد
 هه لئه کیشی.
 دیاره به چاو و دل بو من ئه گهری
 که سهیر ئه کا به دریژایی کاروان
 من نایینی
 هه لئه سییت و روو له کاروان
 وه ئه گیر ی.
 ئه که ویتته وه ری و به دهم رینه
 قولپ ئه دا
 ئه لی تازه من و باوکم یه ک نایینه وه
 له داخانا پشت هه لئه کا
 به قینه وه تف له روژگاری
 ناهه مواری خوی ئه کا...
 ملی ریگا ئه گریتته وه
 له گهل کاروانی سه ره و خیردا
 به هه نگاوی وردی
 ریگای دهشت و دۆل و چیا
 ئه بریتته وه...
 له دلی خویا سی و دوو ئه کا و ئه لی
 سه ره له گرتنی ئه م گشت خه لکه
 به ره و چیا
 له کاروانیکی وا دوورو دریژو به ریندا
 هه رگیز به هیچ هیژی دانا مرکی
 دانا مرکی

رۆله کانم چاوم لینی
 کاکتان (به خشی) زیاد له گشتان
 که لو په لی به شاندا داوه

له پښتانه وه ته کان ټه داو
 خه می گه وره ی له کولناوه
 له هر وه ستانیکیا بانگتان ټه کا
 پی ه لگرن وهر نه ریوه
 ټاگادار بن یه ک جیمه هیلن
 سهیره به دریژایی ریگادا ټه روانی
 ورد ورد چاو ورد ټه کاته وه
 بو من سهرو بنی کاروان ټه کا
 من نابینی... له ناخپیه وه
 هه ناسه یه کی قوولی سارد هه لټه کیښی
 خه فته تی من دهروونی زامداری ټه خواته وه...
 به لام! دیاره پیاوه
 دان به خو یا ټه گری
 خه می دهروونی ناخاته سهرووی...
 به فرمیسک داخه کانی هه لناریژی.
 بروای وایه ټم کاروانه
 پان و به رینه ی
 سهری به ره و چیا هه لگرتو وه
 دریژهی کاروانی زیندان و ټه شکه نجه یه
 ته و او که ری هه زاران هه زاری
 بی قولاغی ټه نفالی
 سالانی رابر دووی ټم خه لکه یه...
 سه ره نجامی گیانه خشینې
 هه زاران کوری داخ له دلی جهر به زه یه.
 بروای وایه ټم ره و هیان
 هه مووی ته و او که ری ریگای سهر که وتنی
 ټم خه لکه یه.
 بویه هه موو جاری به دهنگی به رز
 هاوار ټه کا بانگتان ټه کا
 پی ه لگرن، پی ه لگرن وهر نه ریوه
 ریگای دوورمان بریوه
 بو جیی مه به ست ریگای زورمان بریوه

تهنھا ئەم چىايەمان بىرى
ئەودىو چىا جىيى ترس نىيە
دائەنىشىن ئەحەويىنەوہ
ماندوو بوونتان لەبىر ئەچىتەوہ.

رۇلەكانم چاوم لىيە...
لەم رەوہتانا ھەر ئىوہ نىن
بەھەزاران ھەزار خەلکى دىو شار
ملى ريگاي ھات و نەھاتى گرتوہ
چارەنووسى كەس ديار نىيە
بۇ مردنە يان رزگار بوونى يەكجاريە.

رۇلەكانم چاوم لىيە
لەم رەوہتانا پوورتان (لەعلى)
بەخۇي و پىنچ مندالەوہ
لەگەلتانا فرمىسكى خەست ھەلئەريژى
بۇ باوكى مندالى و كاكي بەندكراوى
رەشاوى ئاخوداخ ھەلئەمژى
جار ناجارى ئەلا (دليپر) كاكە زووكە
با لەيەك نەبريىن
ريمان دوورەو گەر مردنیش يىت
باپىكەوہ بمرين.
رۇلەكانم چاوم لىيە
مامتان (موحي) دواكەسى كاروانتانه
وہكو شوان بەريداون
خەمى لاي يەكەيەكەي ھەمووتانە
خەمى ئىوہو خەمى من رەنگ و رووى
تاريك كرددوہ
ئاگاي لە رۇيشتنى چيا نىيە داخى
ئىمە دەستى گرتوہ.
(تۆلە) ي بەسەرشانەوہيە
پوورتانى وا لەپىشەوہ

كۆرپە كانى (حەمە) و (ئاوارە) و
(شە پۆل)

ھەرىكەت يان بەشى خۇيان كەلو
پەليان ھەلگرتوۋە
(ئەرخەوان) يىش خىشپە خىشپ
ملى رىيى شاخى گرتوۋە

رۆلە كانم چاوم لىيە...
جارناجارى تاۋى باران ئەتانشۇرى
جلوبەرگىتان گىشت تەر بوۋە
كەلوپەل و خواردنتان لەكىس چوۋە
ھەر ئەرۋن رى تەواۋ نابى
شۈينى نىيە دەستىشان بى
تا بۈى بچن
چونكى تەنھا شاخەكانە ھەر ھىچ
كەسى تىدا نىيە.
بۈيە ھەر ئەرۋن و ئەرۋن
رى تەواۋ نابى
خەمتان زۆرەو يەك لەدۋاى يەك
خەستىر ئەبى.

رۆلە كانم خەفەت مەخۇن
گەر بىشمرن سەر بەرزىيە.
سەر بەرزىيە...
چونكى مردن لەپىناۋى ئازاديا
سەر كەوتنە سەر كەوتنە

رۆلە كانم چاوم لىيە
خەلكى بە ھەزاران ھەزار ئەلىي
كوللە پەيكورەيە
ھەموو چىنگيان لە شاخ و دەشت و
يال گىر كىر دوۋە

له ترسی مه رگی رووبه روو
مه رگی نادیاریان هه لپژاردوو.

رۆله کانم...
کاره ساته... کاره ساته
گشت ژیانمان مه رگه ساته
سه رهه لگرن سه رهه لگرن
برۆن ئیوهش خواتان له گهل
به شکم ویژدانی مروڤایه تی
ئه م دنیا به ده رچی له کهل
وا ئه مجاره هه موو ده ستان
له ژیا تان به رداوه
ژن و منداڵ پیر و گهنج
مه رگی سه رهه رزیتان له مشت ناوه
چه ندی خوشه وا به کو مه ل
گهر بشمرن.
ئه م بریاره تان گشت بریاریکی
دوژمن هه لئه بری...

رۆله کانم... رۆله کانم
خواتان له گهل
له گه لتانام... له ره وتانام...
بیرتان ئه کهم... خولیاتانم...
رۆله کانم... رۆله کانم...

ئهم شیعره له (زیندانی ئه بوغریب) به بۆنه ی (کۆره ی) به هاری سالی ١٩٩١ و له ١٢/٤/١٩٩١ نووسراوه. له بهر ئه وه ی خێزان و مندا له کانم ماوه یه کی زۆر بوو سه رو سۆراخیان نه بوو، لینیان بيشاگابووم و له و کۆره وه دا ئه وانیش له سلیمانییه وه گه یشتبوونه (شاری بیجاری) ئیزان.

کشانى پیتج تهستیره و پیاچونه وهی ژانه کانم

(نهم پانۆرامایه له ۲۰ / ۹ / ۱۹۹۱ له بهندیخانهی «ئەبوغریب» دانراوه) بهبۆنه
له سینداره دانی پیتج هاوڕیمانه وه.

نیوه رۆیه
له ژیر زه مینی داد گادا...
چاوه روانی داد گا ده کهین.
هه ره هه موو (سیی) که سین...
به ناو یه کدا وه کو هه نگ...
پوو ره ئه دهین تۆ په ل ئه یین...
جی جی ئه کهین... دین و ده چین...
بۆ یه ک ئه دوین نه خشه بۆ ناو ژوو ری
داد گا دانه نیین...

کاتژمیر که وته په له...
په له... په له ی ئه کرد.
چر که ی کاتژمیر سینی نیشاندا...
جه ندرمه که ی ژوو ری داد گا
دهر گای رووی ئیمه ی کرده وه
له سه ره بهرزایی قادرمه کان
ره پ راوه ستا...
به ده نگی بهرز تیخوو رین...
وتی وسبن... بیده نگ بن...
ریزبن... گشت گو ی بگرن...
یه که م پۆستی ناوی خوینده وه
پینج که س بوو
(باوه رو گمۆو زانا...
شه مال و پۆ لا بوو...
بانگی کردن... جیا یکر دنه وه
سه ریخستن ریزی کردن

له چاو تروکانیکا
بو ژووری دادگا
ونی کردن...

کاتی نه و پینج نه سټیره گه شه
نه و پینج هاوړی دلگه شه
وهک برووسکه
به پیش چاومانا کشان...
له دهرگای دادگا ناوابوون و نه گه رانه وه..
دلم سست بوو...

هاوړیکانم گشت لی ونبوو...
نه و ژیر زه مینه م لی گورا...
نه بله ق بووم
به چوار دهوړی خوُم و ژیر زه مینا
چاومه گیرا...
خوُم... خوُم... نه نه یینی
که سی تریشم نه نه یینی
پوښته ی یه که م وای لیکر دین...
جه رگی برین
پینج گه لاوژی گه ش و پرشنگداری
لیدابرین...
پینج هاوړی... پینج برای
به بریاری لیسهر برین...

دادگا... دادگای چی؟!
هه رناو... ناوی دادگا بوو!
نه گینا... نه داد هه بوو!
نه داد گهر دادی لایو!
دادو دادگا هه ر هه موویان
به رامبه رمان نار هه وا بوو
له و روژه وه...
شانزهی ده بوو

ئەوان لە ئیمە و ئیمە لە وان
 ییئا گابووین...
 شەو و روژ گویمان هەلئە خست
 ها ئیستا نا تۆزیکى تر
 ئەو پینچ ھاوڕییه دەرئە کەون
 پەیدا ئەبن...
 بە لام یازوخ چاوەروانی
 کەلکی نەبوو...
 شەونخوونی... بیر کردنەو
 سوودی نەبوو...
 رویین و لیمان ونبوون
 زوو ئاوابوون...

(پینچ کۆی) سەر پیرەمە گروون بوون
 پینچ رۆلە... پینچ جەر بەزەى سەنگەرى
 سەرەرى بوون...
 پینچ رۆشنایی پینچ برووسکەى رینگای
 دووربوون...
 پینچ ھاوڕیى رینگای سووربوون...

ھاوڕیکانم...
 ئیوێه رویین لە دەستمان چوون
 دلیابن... لیتان روون بى
 ئیمە هەموو دەمى خولیاتانین
 شەو و روژمان خولیاى ئیوێه
 نانخواردن و جوولەمان
 قسەو هەلوێست و بوچوونمان
 گشتى شیوێه و هەلوێستى ئیوێه
 وتە کانتان ئەخوینەو...

xxx

کاتى (باوەر) لە هۆلى چوار
 تیکە لاومان بوو
 چەندى خوشبوو

زۆر يېخەم بوو
 كە گەشېين بوو
 (باوهر) باوهرى وابوو
 ئەم جېھانە زوو ئە گۆرى
 ئەم رژیمة بەناچارى
 خوى ئە گۆرى
 گەر ئە گۆرى رېك ئە دۆرى
 كاتى (گمۇ)
 دواى سالى لە يەكبران
 لە ھۆلى پېنج يە كمان يېنى
 باوھشمان بە يە كدا كرد.
 ئە و من و من ئەوم ماچە ئە كرد...
 ھەرچەندمان كرد
 تاسەمان لە يەك بشكى
 تاسەمان ئە ئەشكا
 لە ترسى جەندرمە يېشەرمەكان
 يە كمان بەردا...
 چاك لە يادمە (گمۇ)
 ھەموو جارى لە ھۆلى يەك
 ئەى وت براكانم...
 ئە گەر بە ربووين و چووينەدەر
 دەخيلتان بىم ئەكەن
 ئەكەن باسى ئەشكەنجەى دەزگاكانى رژىم
 بۇ مندالانى شار باس بکەن
 چوون ئە پرسن... با ئە ترسن
 چونكە ھەرچى جۆرى سزاو
 ئازاريان ھەيە
 ناتوانى ھەرگىز ناتوانى
 دەمارى خوينى باوهرى بېرى.
 ھەرچى دەزگای گوشاريان ھەيە
 لەسەر دلمان كۆيكەنەوہ.
 ناتوانى نا... ناتوانى...

يەخەي كچىكى كوردى خاوەن باوەر
بكاتەوہ...

براكانم... زور جوري سزام بينى
ئەشكەنچەي زور زوريان دام
زور ھەوليەن دا زور رەنجيان دا
نەيانتوانى وشەي خورى ھيوا
لەمن بدزن...
دەخيلتان بىم منداڵەكان مەترسين
وايان لينكەن وايان فيركەن...
با گشت كاتى ئەوان دەزگاكانى
رژيم بترسين... تا بپرووخين

شەو بوو دواي ھەلواسين
دواي ئەشكەنچەو داپلوسين
بەپال بەليدان لوليەن دام
وہك چۆلەكەيەكي لەئاونراو
كرديانم بەژووريكا
ژوور ژوور نەبوو...
ناوي ژوور بوو...
كونەگورگى تەنگەبەر بوو...
ھەلاوي ژوور پياوي ئەكوش
سەرمای زستان ژانى ئەرشت
بيست كەسى رەنگ زەرد
رەنگ ھەلەريو
يەك راکشاو يەك دانىشتوو
وہكو شيرى بەتور گيراو
بەندكراو رەنگپەريو
سەيرە ئا ئەو كونە ژوورە تەنگەبەرە
ئاخراوہ...
چەند بچوو كە ھىندە جىھانيكى
گەرەيە...
شانۆي زەبرو زەنگە

قوتابخانه ی جهر به زه یه
 ئای چه ندی خو شبوو...
 ئا... ئه و خه لکه به ندکراوه
 چه ند ئاماده چه ند له سه ری
 بو هه رکه سی
 له ژووری ئه شکه نجه وه
 بو ئه و ژووره ئه خرایه ری
 ئه و کونه ره شه داخراوه
 خه لکی وریای خاوه ن هه لو یستی
 تیخنراوه...
 هه ر هه موو قال. قالی
 ئه شکه نجه ی ئه و جی و ناوه
 شادمان بووم هیشتا پیلاوم
 دانه که نیبوو...
 هه ر هه موویان راستبوونه وه
 باوه شی هاورییه تیان بو گرتمه وه.
 وه کو برا په لاماریاندام
 شانیا ن گرتم که وتنه شیلانم...
 یه ک... دوو... سی
 به شینه یی له گه ل شیلانا
 ورده ورده ئه یان پرسی
 ناوت چییه؟ که ی گیراوی...؟
 بو گیراوی؟
 ئینجا وه کو ماموستانای قوتابخانه
 وانیه ی وردیان به گویدا ئه دام
 زور له سه رخو قومی ئاویان پیدام
 وتیان ماموستا دلگیر مه به
 ئیره وایه
 ئه م ئه شکه نجه و سزایه
 چه ند روژی که به ری کورته
 ته واه ئه بی ئه بریته وه
 وه رس ئه بن جارس ئه بن
 له توانامان په ی ده س ئه بن

چی ئه کهن با بیکه ن
کام سزا قورسه سزامان دهن
ناتوانن هه رگیز ناتوانن
بروای ئیمه بله رزینن
هیوای ئیمه بتارینن

که سی یه کهم که ئه یشیلام
به چر په وه به گویدا دام
وتی من ناناسی
من تو ئه ناسم
من (زانا)م که خه متان بووم
داچله کیم و دلخوش بووم
نازاره کانم ساریژ بوو...
وتم (زانا)یت... زانا ماوی؟
خه مم نه ما... ژانم ره وییه وه
مادام ماوی...

که سی دووهم... زۆر به سووکی
به گویدا دام...
وتی ئیمه مه فهرزه که ی (هه ورامانین)
(شهش) که سه که یین گشتمان ماوین
کاتی بیستم چهند هاوړپیه ک
خه ممان بوون که نه مابن
ئیستا ماون و دیمنه وه...
له خوشیاننا ئه شکه نجه کانم
بیر چوونه وه...
هه تا ماوم ئه و روژو ژوو رو
هاوړپیانهم بیر ناچنه وه

چهند روژو شه و رویی
جوری سزاو ئه شکه نجه یان
نه گۆری...
ئیواره بوو... چاوه رپی شیوی شه و بووین
زهره ی زنجیر ژوو به ژوووری ئه کرده وه...

نزيك بُووه
 هه رهه موومان دلمان راخست
 گويمان هه لځست
 كييان هينا - كييان بويت؟
 كي بانگ بکه ن... که له پچه که ن؟
 بُو ژووري ته شکه نجه ی بهرن؟
 دهر گای ژووريان کردینه وه
 به پال به شق یه کيتريان
 کرد به ژوورا...
 چاوم پیکه وت سهرم سوورما
 من سهرمکرد... تهو سهری کرد
 نه من قسه... نه تهو قسه
 چاوی خه ممان دلی په ستمان
 بُو یه ک روواني
 تالووی ژانمان لی ته چوړی
 منیه ناسی من ته م ناسی
 تهو (شه مال) بوو..
 چهند مانگی بوو لیمان ونبوو
 بی سهر و شوین و هه وال بوو...
 روویان تینکرد لیان پرسی
 زوړی ژووره که ته یان ناسی
 وه لامي نه دایه وه...
 سهریکردین...
 هه ناسه یه کی ساردی هه لکیشا
 وه ک ماری پیکراو په پکه ی خواردو خوی راکیشا
 هاوړی (شه مال) پیاو بوو
 مه رد بوو...
 خوراگرو... چاونه ترس
 وه ک پولا بوو...
 فهره ننگ بوو فهره نگیکی
 زوړ گه وره بوو
 شاره زابوو... باش خه ملا بوو...
 وه ک هه لو بوو...

راوبۆچوونى وابوو...
ئەيوت... ئەگەر ئىمە بچىنە دادگا
من و چەند كەسمان تياۋەچىن و
ئەبىرئىنەو...

كائى دائەنىشم و پىرئەكەمەو
ئەو ھاورپىيانەو پىرەو ھورىيانەم
پىردىنەو

شەرى شەترەنجى (شەمال)
گۈرانبى ژوورى دووى (زانا)
پىكەنىنى (سەرکەوت) و (فى)
خەمى منى ئەكرە جى.
ئاي... چەندخوشبوو...

بەيانىيان زوو...
پىش سەرکەوتنى (جومە و ھەمە)
پىش ژەمە نىسكى يەكشەممە
(زانا) بەسروودى ئىزگەو بە
مۇسقىاى رىي خەبات
بانگىە كردين ھەلىەسانىن
بەيانى باشى لى ئەكردين
بە دەس لە پەنجەرە بچووكەكەى
دەرگاگەو ھەسلەوى لى ئەكردين
سال... سالى... نەو ھەد بوو

مانگ...

شانزەى دە بوو...
كات... كاتژمىرى پىنج زياتر بوو
شوپن... ژىرزەمىنى دادگا بوو
برىار... بربارىكى نارەوابوو.
دواى دوابرىار بەدوو ماشىن
بەرەو ئەبوغرىب رەتياكردين
ئەو پىنج ھاورپىيە بەجيا
لە ماشىنى دوو ھەما سەرخران

ئىمە لەوان ئەوان لە ئىمە دابران
لە ئەبو غرىب زوو دابەزىن
بەريز يەك بەدواى يە كدا ئەچىن
لە رارەوى زىندانان گلدرانەو
خزىنرانە ژوورىكى كە نارەو
يە كە يە كە بە چاو خواحافىزيمان
لى ئە كەردن...

ئەوانىش بە پىكە نىنەو
دوا سلاويان لى ئە كەردىن
رىكەوت وابوو...
هاورى (ئاوات) لەناو ھەموومان
بەختەو ھەرى بەرو دوابوو...
ئەو چوو ھە ژوورەو ھە بۇلايان
بۇ دواىنجاخ خواحافىزى لى كەردن
يە كە يە كە دەسى لەمل كەردن
ماچى كەردن...
راسپاردەى يە كە يە كەى
و ھەركەتن...

(باو ھە) پىي و ت:
هاورى خۇ دىت
چۇن سزايانداين
بى شەرم بوون داخ لەدل بوون
لە سزامان بە پەلە بوون
دادگا دادگا نەبوو
دادگەر جەللادى بوو
زۆر نامەرد بوو...
(گمۇ) پىي و ت:
هاورى وا ئىمە رۇيىن
ئىو ئەگەر مانەو
دوا قسەو دوا ھەسىەتم
بۇتان ئەلىمەو
مافى ھاورى بۇ ھاورىيە

مافیکی ره‌واو به‌جییه
 منداله‌کانم پشتگوئی مه‌خه‌ن
 وه‌سیتیکه بو‌تان ته‌که‌م
 ته‌وان که‌وته ته‌ستوی ئیوه
 (هیوا)م بی هیوا مه‌که‌ن
 سه‌ریان لی‌ده‌ن خه‌میان بخون
 ئیتر ئیوه له‌جیی براو که‌سی منن
 هاوړین و برای منن
 مام و خال و که‌سی مندالمن
 جگه‌رگوشه‌ی براتانن

(شه‌مال) رووی تی‌کردو پیی وت:
 هاوړی ئیتر وایه
 ته‌مه‌خه‌باته... خه‌باتیش
 هه‌لبه‌ت وایه...
 چاره‌نووسی ئیمه‌وابوو
 به‌لام خه‌باتمان ره‌واوو
 گرنگ نییه... ئیمه‌ته‌روین
 هه‌ر ئیمه‌نه‌بووین و ئیمه‌نابین
 مه‌رج ته‌وه‌یه ئیوه له‌م ریازه
 به‌رده‌وامین...
 خه‌بات بکه‌ن و کۆل نه‌ده‌ن
 خه‌باتی ئیمه‌ته‌وار بکه‌ن
 نه‌سه‌روتن تا سه‌رکه‌رتن
 ئیوه ئیمه‌باش ته‌ناسن
 باکمان نییه له‌خنکانمان...
 (زانا) به‌پیکه‌نینه‌وه پیی وت:
 ماموستا من سه‌ربه‌رزم
 زۆر به‌خته‌وه‌رم
 مادام له‌ریی گه‌ل و کوردستانا
 وا به‌شانازییه‌وه ته‌مرم
 شادمانم که ئیوه له‌م بریاره
 ناره‌وايه ده‌ربازبوون:

قوربانتانېم له سەر خەبات
بەردەوامېن...

هەردەم سوورېن
قەت کۆل نەدەن

(پۆل) وتی:

کاکە زۆر چاو روونم
دواروژ گەش ئەیینم
هیچم نییه پیتان بلیم
ئەوێ هەمە منداڵە کانمە
با لە ئاموژ گاریتان بێبەش نەبن...
تکام وایە بیکەس نەبن
کەمدەس نەبن

لەدوا وشە ی لیکبرانا
هەر هەموو وتیان
ئێمە ئەرۆین
مال ئاوازی لە سەر جەمی
هاور بیا نمان ئەکەین.
ئەمە ی ئێمە ئەنجامی خەباتمانە
تیکۆشانیش بۆ سەربەستی ژيانە
قوربانیش لە پیناوی گەل و نیشتمان
سەربەزییە و یاسای ژيانە

روژ هات و روپی...
ئەو پینچ ئەستێرە یە دەنگیان نەبوو
رەنگیان نەبوو.
بەگەم بە زۆر شوینەوارو
شوینیان نەبوو
هەوالی هات و هەوال راست بوو
درۆ نەبووز..
ئەو پینچ ئەستێرە یە خنکینراون

له ٽه بوغريٽ به سڀداره دا ڪراون
 له به رده مي سڀداره دا
 دليرانه ز.. سهر به رزانه
 سروودي شه هيدان و ريي خه باتيان
 چريوه...
 به ڏهنگي به رز به يه ڪه وه
 ڪه لڙيان و ڪه مڙيان و تووه
 په تي قه ناره يان پچريوه
 خويان ملي خويان هه لواسيوه
 ڪوردستانيان به ته رمي هه ر پينجيان
 نوو سيوه.
 سهر ڪه وٽيان به مردنيان
 به خشيوه...

برا ڪانمز.. ٽه مه سهر گوزشته ي
 پينج ٽه ستيڙه، پينج بليسه ي
 ڪوردستانه...
 داستان. داستاني سهر وهر يي
 هاوريانه...
 ٽه و پينج هاوريه له يادمانن
 برامانن هاوريانن
 پينج خوشه ويستي ريگامانن
 پينج بوو به شش
 شش قاره ماني زيندانمانن
 باوهر، پولا، گمو
 زانا، شه مال، جوانرو
 هاوريانن...
 برامانن...

تېيىنى:

- ھاوړې: ھاوړې جەبار (جبارى حاجى رهشيد)، بهرپرسي (رينکخراوى پيرمه گروون) بوو له (سليمانى) له ۱۹۹۰/۱/۲۳ له بازگه تاسلوجه له گډل ھاوړې عەبدولعەزىز عومەردا دەستگيرکړاى له ۱۹۹۰/۱۱/۷ له بنديخانهى ئه‌بوغريب له‌سيداوه‌درا.

- گمۆ: (ماموستا ئەحمەد محەمەد وەتمان) (ناسراو به ماموستا ئەحمەد سەناعە) ئەندامى رينکخراوى سليمانى بوو له ۱۹۸۹/۴/۱۲، به‌هوى خوږووشيبه‌که‌وه که پوازو سەر به‌ئەمنى سليمانى بوو، دەستگيرکړاى له ۱۹۹۰/۱۱/۷ له ئه‌بوغريب له‌سيداوه‌درا.

- شەمال: ھاوړې ((محەمەد رحيم)) محەمەد رحيم حسەن). له مانگى ۱۹۸۹/۷/۹ له‌کاتى ئەنجامدانى کارى پارتيزانيدا، له‌لايدن خوږووشينکه‌وه دەستنيشانکړاى له شارى که‌لار دەستگيرکړا، ئەندامى رينکخراوى سليمانى بوو بهرپرسي به‌شينكى سوپاي رزگارى کوردستان (سرک) بوو، له ۱۹۹۰/۱۱/۷ له ئه‌بوغريب له‌سيداوه‌درا.

- زانا: (ھاوړې عەتا حاجى ئەحمەد)، له ۱۹۸۹/۱۰/۲۳ به‌هوى دەستنيشانکړنى که‌سينكى خوږووشه‌وه له دوو‌کانه‌که‌يدا له سليمانى له‌گډل (احمەد زاهير توفيق‌ادا) دەستگيرکړان له‌لايدن ده‌زگاي ئيستيخباته‌وه... يه‌کيک بوو له پيشمه‌رگه‌کانى ناوشارو له ۱۹۹۰/۱۱/۷ له ئه‌بوغريب له‌سيداوه‌درا.

- جوانړۆ: ھاوړې (سالار محەمەد سەعيد)، له ۱۹۹۰/۲/۱۱ دەستگيرکړاى له ئەنجامى ئەشکه‌نجو بى‌خواردنى له ئەمنى سليمانى... له بنديخانهى ئه‌بوغريب تووشى نه‌خووشى جگەر بوو، به‌وه نه‌خووشيبه له بنديخانهى ئه‌بوغريب له بديانى رۆژى ۱۹۹۱/۴/۱۷ له نه‌خوشخانهى ئه‌بوغريب شه‌هيدبوو.

- پۆلا: ھاوړې (وہستا به‌کرى دارتاشه)، که له ۱۹۸۹/۱۱/۵ له‌گډل (کاميل ساير) دا دەستگيرکړان... سەرپه‌رشتى رينکخسته‌کانى شارى که‌رکوکى ده‌کرد، ئەندامى رينکخراوى سليمانى بوو، له ۱۹۹۰/۱۱/۷ له ئه‌بوغريب له‌سيداوه‌درا.

- ئاوات: ھاوړې (ماموستا ئەحمەد سالحە)، که له رۆژى ۱۹۹۰/۱/۲۵ له‌ناو قوتابخانه‌که‌يدا له سليمانى له‌لايدن دائيره‌ى ئەمنه‌وه دەستگيرکړا. کاتينک دەستگيرکړا ئەندامى رينکخراوى سليمانى بوو، به‌رپکه‌وت رۆژى ۱۹۹۰/۱۰/۱۶. ئه‌وچوه ناو ژوروى ئه‌و پيتج ھاوړپيدو هه‌موويانى بينيبوو، دواى خواحافيزى ئينکردن راسپاردى هه‌ر يه‌کينيانى به‌ده‌مىي وەرگرتبوو، که پيمان گه‌يسته‌وه راسپاردە‌کانى پينگه‌ياندين.

- (فى): (ھاوړې فەخرەدين عەبدوللا) يه، که يه‌کينبوو له مەفره‌زه‌که‌ى هه‌ورامان له‌کاتى هاتنى مەفره‌زه‌که‌ بۆ ده‌ورى شارى سليمانى، له‌لايدن خوږووش (عه‌لى لووت ماسى) ده‌وه له ھاوينى سالى ۱۹۸۹ له شاخى ويله‌ده‌ر دەستگيرکړان.

گەرمیان و داستانێ شەهیدان

٩/٢٣ بۆ ١٠/١٠/١٩٩١، بەبۆندە شەهیدبوونی (حەمەدەشە)^{١٣١} وە نووسراوە

براکانم...
ئێوه بوون...
چاوی ئەنفالتان شکان...
ئێوه بوون نەخشەی رژیتمان
دران
ئێوه بوون... بوونە هەلۆو
کونە پەپووی شوومی شەرتان
فران...
ئێوه بوون... بوونە سیمرخ و
هەردوو پیتان
لە هەردەهی گەرمیاندا
چەقان...
ئێوه بوون... بریارتاندا
بیر بروین.
بەراست باوەرتان رووان
ئێوه بوون... بوونە تاق تاقکەرەو
بانگی بریارتاندا...
لە گەل تیشکی خۆرا گیانتان رووا...

براکانم...
ئێوه بوون... چاوی گەشی (قەندیلان)
بە ئاوی روونی (روخانه) رشت
ئێوه بوون گەرمای گەرمیانتان
بە کریوێ (سورینە) کوشت
ئێوه بوون... (هۆمەر ملتان) کردە
جیگاو جیتان نەهیشت

داستانی (ژاله و همه کتان)
سهر له نوێ دارشته وه...
بانگی نویتان به گویی هه موو
هه ردو شاخیکا په خش کرده وه.

براکانم...
برام ئیوه بوون...
بوونه گه رده لوول و گه رتان
به گیانی خوتانه فروشت
وه کو هه لو گه رکه ری
شاخ و یاله کانتان کړوشت
ئیوه بوون... بوونه (کلاو کوره و)
تاویر تاویر... گه روو گه روو
دانتان ئه رشت.
ئیوه بوون... باوه شتان به خورا
کردبوو.
وه کو سهر بازی نادیار کلاوی
(سه خری جنتان) له سهر کردو
هه ر روژه هه رساته
له بن به ردی له ناو هه ردی
سهرتان هه لدا...
ره نجتان کیشا هه ولتان دا...
بوون به سام به روژو شه و
دوژمنتان قاو ئه دا...
دهرسی پیاوانی رژیمتان ئه دا.

براکانم...
ئیوه بوون...
بوو بوونه شاسواری گه رمیان و
ئه سپی سهر که شتان
له دژی شالاوی داگیر که ر تاو ئه دا...

برا کانم...
 چەندی ئەنووم چەندی دانه نیشم و
 بیر ئەکەمەوہ...
 ئیوہ دین و دەچن و ئەتانینم.
 ئیوہ ئەیینم پالەوانی رۆمانیکی ئەو
 گەرمیانەن
 ئەو چیرۆکە کراوہ تە شانۆگەریی و
 گەرمیان شانۆیە و ئیوہش
 ئەکتەری سەرکەوتووی ئەو شانۆیەن
 ئیوہ ئەکتەری شانۆی شانۆگەریی
 گەرمیان.
 پالەوان... پالەوان
 بۆیە لە ھەلسان و دانیشتما
 لە خواردن و لە نووستما
 لە خۆبەندەوہ و لە نووسینما
 لە دەفتەری بیرەوہریی و
 سەروەریم
 لە یادمن و یادتان ئەکەم
 ئەتان بینم...
 بە پیش چاوما دین و تیئەپەرن
 ھیند جەر بەزەن جەرگی پیاوانی
 ئەنفال ئەبرن... سەریان ئەبرن.
 بۆ ھەرشوینی ئەروانم ئەتانینم
 ئەتانینم... برام ئەتانینم
 لە ھەردەکانی ناو (جەباری) و (تالەبانا)
 لە سەرکانی و باخی (ھۆمەرە گەدە) و
 (خالە بازیان)...
 لە ھەردەکانی ناو (زەنگەنە).
 لە (کونە گەچۆرەکانی) (خوێلینەکە) و
 لە ئەشکەوتەکانی (خۆر نەوہزانا)
 لە ھەردەکانی ناو (ھەمەوہند) و
 لە پانتایی (بان مەقانا)

له كه ژى (مهمله جه) و (ناژداخا)
 له شاخى (په يکولى) و (چاله وادا)
 له چياکانى (هه نجيره) و (تالى گورانا)
 له پيډه شتى ده وړى (ته کى) و (بازيانا)
 له سهر ئاوى (ئاوه سپى)
 له ههرده کانى (پشتى کفرى)
 له (قادر که ره م) (ده شتى کوره)
 برام له هه موو ته م شويانه
 ته تانيينم.
 ته تانيينم ته سپى سهر که شتان
 تاو ته دهن
 سل له سوپاي بلاوى داگير که ر
 ناکه نه وه

براکانم
 ته تانيينم له ناو (سه نگاو) و
 گونده خاپوور کراوه کانى
 له سهر (روخانه) ده وړى (که رکوک)
 له ده شتى (له يلانى)
 ته تانيينم له شاخى (سه گرمه) و
 (پشتى ميولى)...
 له (پيره سه ن) پشتى (خاوى)
 ته تان بينم له دى (کر بچنه ي)
 هاتنه دنيا ت
 له (هه ناره) و (باسه ره) و (بان ته خته سى).
 وشک و بى ئاوت.
 له گرده کانى ده وړى هه ردوو (دو لانا)...
 له چه م و بنارى (سهر کوو) (ده ره ويئا)...
 له (دليليژه) له و سهر کانى و ئاوه ريژه
 له (چناره) له شاخى (په يکولى)
 (پشتى داريکه لي).
 له (ته قته قان) و (قه لاي به خشى)

له ناوه راستی (چواردە قۆپی)
له هەردوو دیوی (بانی مۆرد) و
(بانی خیلانا)...
چاو به هەر بهردو گردو یالیکا
ئە گیرم...
ئێوه دینه پێش چاوم ئەتان بینم
براکانم ئێوه بوون... به وه فا بوون
خەمی خۆتان و ئێمه و
ئەو خەلکه تان به کۆ لا دا.
گیشارا بوون... گیشارای چی؟
له گیشاراش بالاترو سەرکه شتر بوون...
ههرده ههرده

بن بهرد بن بهرد
ئەو کیوانه تان ئەپشکنی
ههنگاو ههنگاو
زۆر له سه‌ر خۆ ورد ئەگه‌ران
به‌دوای گه‌رای داگیرکه‌را
ناخی شه‌وتان ئەبه‌ری.

براکانم...
(کا که حه‌مه) ئێوه کور بوون
پاله‌وان بوون مه‌رد بوون
گوری ئێمه‌و خه‌لکی ده‌ربه‌ده‌رو ئاواره بوون
قاره‌مان و چاونه‌ترس و جه‌ربه‌زه بوون...
ئێوه بوون به‌لێنتان دا به‌نیشتمان گه‌لی په‌رتکه‌راوی
ده‌بی نه‌خشه‌ی ئەنفالیان بۆ
ره‌شکه‌نه‌وه...
شوینه‌واری سووتماککردن
ئازایانه بسرنه‌وه
به‌لێنتان دا ئەبی به‌سه‌ر ئەو خا که‌دا
خوین بریژن و خوینتان برژی
به‌لی وابوو ئەو به‌لینه‌تان

بېرډه سهر و ته کانتان دا...
 به لې (مه لا ته حمه د) و هاوریکانی
 به لگه ی راستی به لیتان بوون
 (مه لا ته حمه د) و پینچ هاوریکه ی
 گورستانیان ته شکه و تیکي
 رووخیڼراو بوو...
 په ساپورتیان شه هیدیکي
 کوردستان بوو.
 (سه ی محه مه د) و (شیر کو جدی)
 سه رقاله چی کاروانتان بوون

براکانم
 (کاکه حمه مه) ئیوه بوون
 ته و گه رمیانه تان جینه هیشت.
 ئیوه و هاوریکانت
 چیتان نه کرد؟
 کام به رزایی کام لوتکه ی شاخ
 کام زهرده و کاوه تان
 به گیانی ته رو شه که ته وه
 ماچ نه کرد؟
 کام نوردووگا کام شاروچکه تان
 سهردان نه کرد...؟
 خوشحال نه کرد؟
 کام باخی ویران، کام بیسه ی
 چرتان
 نه کرده شوین و خوتان
 تیا چه شار نه دا؟
 کام ره بایه کام سه نگره ی
 داگیر که رتان
 به چه کی شانتان بیراز نه کرد؟
 کاکه کاتی (مه لا ته حمه د) و دهسته که ی
 جه رگ و دلی کوردستانیان

ئە كَيْلا...

ئە و مەردانە لە ھەردەو شېوھەکانی

گەرمیان

بەدوای پۆستالی رەشی داگیرکەر

چاوی قین و رقیان ئە گیرا...

بەلی (کاگەحەمە). ئیوھ بوون...

(کاگە شیرکۆ) لە گەرمیانەوھ نامە

نووسی بۆ ھاوسەری.

بەداخەوھ ھیشتا نامەکە

نە گەییبووھ جی.

ھیشتا نامەکە ھاوسەری

پێی نەزانیبوو

(شیرکۆ) لە گەرمیانە

لە پەرھەوالی شەھیدبوونی

دەنگی داخست

رینگای داخست.

نامە نووسراو بەلۆکراوی لە گیرفانی ھاوڕێیان

مایەوھ

دوای شەھیدبوون بەچەند مانگی

لەنیوانی دەستی ھاوسەریا کرایەوھ

ئائەمە داستان نییە؟!

براکانم

(کاگەحەمە) ئیوھ بوون

زۆر شتەن کرد...

ئێوھ بوون بووبوونە دیوانەو بەسال

چۆل و پەرستپتان ئە کرد...

خیزان... منداڵ کە سوکاری

خۆشەوێستتەن واز لێ ھینا.

خۆشی ژیان و شارستانی

حەوانەوھەتان بەجیھێلا...

بەریارتان داو سوور بوون

دەبىي لە پىناۋى بەلگىتىن دا
سەردانىڭ و بىر...
بەلگى بەلگىتىن زوۋ بىردە سەر
بەناۋ پىدەشت و دۆلا كەۋتتە گەر.

بىراكانم...
(كاكەھەمە) تۇ...
چەندى دوۋر بوۋى
من تامە زىرۋى پىننىت بووم
تامە زىرۋى دىدارى شىرىنت بووم
سەير بوۋ روۋداۋەكان واين
سەپان
كە نەمان توانى ماۋەيە دوۋر
يەكتر بىننىن
جارناجارى دوۋرو نىزىك
پەيامبەرى بەرىيى
نامە ھەۋالى تۆي بۆم ئەھىنا

برام (كاكەھەمە)
لە يادىمە نامە يەكت بۇ ناردىم
كە كىردىمە ۋە نامە يەكى چەند
شىرىن بوۋ
لە خۇشيانا چەند جارىكىم بەدۋاى
يەكدا خۇيىندەۋە
زۆر پىي شادبووم
ھەتا ئىستىۋىشەكانم
لەبىر ماۋە.
نامە يەكى چەند بەتام بوۋ.
يادگارىكى چەند پىرۋوز بوۋ.
برام... رۇژ ھات و رۇيى
من و تۇ
ھەر دوۋراۋ دوۋر

به رَیّی نامه
یه کمان ئه یینی.

برام... کاکه حه مه
هیندهم زانی له پر
به بی ئاگا ده ستگیر کرام
ماوه ی هه شت مانگ
له ئه شکه نه جه و سزادا ونکرام.
تا گه یشتمه زیندانی
هه ر چوار ده ورم
به چهند دیواری به رز
گیراوه
به چهند جوړی پاسه وان
هه ر چوار ده ورم ته نراوه
له ژوو ری کدام
چهند ده ر گای ئاسنینم
له سه ر داخراوه
ته نها ده نگم به رَیّی نامه
ئه گا پیتان
خوٚت ئه تزانی خوٚت ئه تزانی
شه و و روژ دیت و نارواو
ئیمه ئه روین
ئه وان نارون
به لام ئیوه ئه و ئاواته ی
به لینتان له سه ر دابوو.
وا هاته دی زوو هاته دی.
ئیسٚتا تو خه ریکی ورده ورده
له ده شتی گه رمیانا
مله مله ده شت به ده شت
جه وهل جه وهل
پاکوی سوپای دوژمن
ئه ده ی.

له بهرزایی و لوتکه‌ی هر چیا به ک
 مه‌شخه‌لی دوانه‌ورۆزی
 سه‌رفرازی هه‌ل ئه‌که‌ی
 ئای (کاکه‌حه‌مه) چهند به‌خته‌وه‌ری
 که به‌پانتایی ده‌شتی گه‌رمیانا
 ملت ئه‌ناو ره‌تی راوی
 دوژمنت دانه‌مه‌زراند
 خۆزگا ئیمه‌ش له‌م ئاهه‌نگا
 له‌گه‌ل ئاهه‌نگی چه‌کتانا
 ئه‌بووین
 بۆ رزگاری
 هه‌لمه‌تبه‌ری نویتان ئه‌بووین
 به‌لام برام... ئاخ!!
 برام چهند سته‌م بوو
 چهند ناخۆشبوو
 له‌پر... په‌کجار له‌پر
 به‌هه‌والیک سریان کردم
 وریان کردم گێژیان کردم
 هه‌والی شه‌هیدبوون و
 سه‌روه‌ری
 هه‌والی به‌لینی تو
 چهند جگه‌ر بربوو
 چهند سته‌م بوو

برام
 (کاکه‌حه‌مه) به‌راست تو بووی
 که جاریکی تر بۆ چهند
 چرکه‌یه‌ک نه‌مدیته‌وه
 نه‌مدیته‌وه...
 دلنیا به‌تو سه‌روه‌ری
 به‌خته‌وه‌ری
 هه‌تا می‌تروو هه‌بی له‌گه‌رمیانا

تۆ باوەری

برام ئاواتم بوو
روژی له ژیر سییه‌ری
ئازادیا

وه‌کو برا وه‌کو هاویری
باوه‌شی سه‌رفرازی

به‌یه‌کدا که‌ین

تیریه‌ک ماچکه‌ین

تیریه‌ک ماچکه‌ین

به‌لام ئاخ من زیندانی

تۆش شه‌هیدو

له‌یه‌ک براین له‌یه‌ک براین...

(کا که‌حه‌مه‌)

(کا که‌حه‌مه‌)...

۹/۲۲ تا ۱۰/۱ی سالی ۱۹۹۱ ته‌واو بوو.

۸ی رەزبه‌ر

زیندانی نه‌بوغریب

✽ به‌بۆنه‌ی شه‌هیدبوونی هاویری و خزم (محمدی شیخ عبدولکه‌ریم)، که‌ ناسراو

به‌ (حه‌مه‌ره‌ش) دانراوه‌. ۲

بەشى سىيەم

رۆژمىرى زىندان

مواجهه‌ی یه‌که‌م: که‌رنه‌فال بوو

زیندانی نه‌بوغریب

۱۹۹۰/۱۱/۵

به‌شی (۸)، ژووری (۱۰)

به‌پیتی نه‌وسیستمه‌ی بۆ به‌ندیخانه‌ی نه‌بوغریب دانرابوو. مانگانه زیندانییه‌کان دوو جار مواجهه ده‌کران، سه‌ری مانگ و نیوه‌ی مانگ. (کاکه‌حه‌مه مارف) ماوه‌ی سال زیاتر بوو له‌و زیندانه‌دا بوون. شاره‌زایی ته‌واویان هه‌بوو. دوو رۆژ پیش کاتی مواجهه‌پیشان وتم: رۆژی دووی مانگ مواجهه‌یه. ده‌بیت خۆت ئاماده‌بکه‌یت. وتم: جا چۆن خۆم ئاماده بکه‌م؟ وتیان: ئیواره‌ی یه‌کی مانگ ده‌بیت (خیمه‌و حه‌بل) په‌یدا بکه‌ین و شویتیک له‌ حه‌وشه‌که پاکبکه‌ینه‌وه، خه‌یمه‌که‌ی به‌چوارده‌وردا بگیزین. شویته‌که‌ش ده‌بیت گه‌وره بیت، له‌به‌رنه‌وه‌ی تۆ یه‌که‌م مواجهه‌ته خه‌لکی زۆر دین بولات. وتم: جامن خه‌یمه‌و حه‌بلم له‌ کوی بوو؟ وتیان: خه‌مت نه‌بیت نیمه‌ په‌یدای ده‌که‌ین... خه‌یمه‌و حه‌بلیان په‌یدا کرد. ئیواره‌ی رۆژی یه‌کی مانگ چوپینه حه‌وشه‌که‌و شویتیکیان هه‌لیژاردو ده‌ستمان به‌ پاککردنه‌وه‌ی کرد، خه‌یمه‌کانمان هه‌لواسی خه‌یمه‌کان بریتیبوون: له‌چه‌ند گونیه‌که‌ که‌ درابوونه ده‌م یه‌ک و چه‌رچه‌ف و به‌تانی ته‌نکیان کۆکردبووه‌وه. له‌ناو خه‌یمه‌که‌شدا چه‌ند به‌تانی و حه‌سیریکمان راخست و شویته‌که‌ شویتیکی گه‌وره ده‌رچوو. دیاره نه‌گه‌ر نه‌وان نه‌بوونایه هه‌رگیز من نه‌مه‌دتوانی ئه‌م شویته‌ واریکخه‌م و چاک و پاکی بکه‌مه‌وه... (به‌ختیار)یش هه‌ر له‌ حه‌وشه‌که‌ شویتیکی پاککردوه‌و خه‌یمه‌ی به‌ ده‌وردا داو ئاماده‌ی کرد. تا ئیواره ده‌رگا داخرا له‌ ده‌وری خه‌یمه‌کان مایه‌نه‌وه.

شه‌وانی مواجهه‌هه. وه‌کو شه‌وی جه‌ژن وایه. هه‌ر زیندانییه‌که‌ لای خۆیه‌وه خه‌ریکی ته‌راش و خۆشۆردن و تیف‌تیفه‌ی ده‌موچاویان، زۆر که‌س که‌سێک ده‌موچاوی بۆ هه‌لده‌گریت، هه‌شه به‌ مووکیش خه‌ریکی هه‌لکه‌ندنی مووی روومه‌تییه‌تی. منیش شه‌و ریشم تاشی، خۆم شۆرد. نه‌مشه‌و زۆر به‌که‌می نووستم، هه‌ر بیرم له‌ منداله‌کان و ئه‌و که‌سانه ده‌کرده‌وه که‌ دین بۆلام، له‌ خۆشیی مواجهه‌هه‌و بینینی زه‌ینه‌ب و منداله‌کانم و براو خوشک و که‌سه‌کانم چه‌ندم کرد خه‌وم لیته‌که‌وت. چه‌ند نووستم، نووستم. به‌یانی سه‌عات (۵) خه‌به‌رم بووه‌وه سه‌عات (۶) (مه‌سته‌ر) کراو دوا‌ی (مه‌سته‌ر) خۆم گۆزی، کاتیکمزان‌ی (کاکه‌حه‌مه) هات جلی کوردی له‌به‌رکردبوو، مشکیه‌کی سه‌وزی به‌سه‌رییه‌وه به‌ستبوو. له‌وپه‌ری که‌یف و خۆشیدابوو. وتی: خۆت ئاماده‌کردوه؟ وتم: ئاماده‌م. به‌یانی ۱۹۹۰/۱۱/۲-یه. کاکه‌حه‌مه وتی: بابچینه به‌رده‌رگا بوه‌ستین، ئیستا کاتی ده‌رگا کردنه‌وه‌و هاتنه ژووره‌وه‌ی مواجهه‌کارانه. من و کاکه‌حه‌مه‌و مارف و به‌ختیار له‌به‌ر ژووره‌که‌ماندا راوه‌ستاین و هه‌ر ئه‌وه‌نده‌مان زانی ده‌رگای هۆله‌که‌ کرایه‌وه‌و خرایه سه‌ر پشت... کاکه‌حه‌مه به‌ مارفی وت: ده‌بیت ناگامان له‌و شتانه

يېتت كه بۆ مامۇستاي دھيتن، لېتمان نەدۇن.

(من، بەختيار، كاكەحمەو مارق) راولەستابووين، كاتېكمانزانى بەرايى مۇاجەھەكاران پەيدا بوون... رارەوى بەردەم بەش و رەدەھەكان پەر بوون لە خەلك. لە رارەو كەدا زىندانىيە دەستەنگىنەكان ھەر يەكەيان لەلايەكەو دەوكانى چەرچىتى خۆى دانابو. يەكەم كەسى من كە پەيدا بوون (زەينەب و ئازاد) بوون، خۇيان كەد بەھۆلە كەداو رېك لەبەر دەماندا راولەستان، ھەر يەكەيان كۆلىنكىيان بەسەر شانەو بوو، ديار بوو زۆر ماندوو بوون. كاكەحمەو مارق كۆلەكانيان لېنگرتن و باوھشمان بەيەكەدا كەد، ھېشتا لەيەك جىانەبوو بوينەو، يەك بەدوای يەك و بە كۆمەل ژمارەيەكى زۆر لە برا، خوشك، خەم و كەس، دۆست، ناسياو و ھاورىيان پەيدا بوون، من و كاكەحمەو زەينەب و ئازاد بەرەو ساحەكە رۆيشتين، (مارق) مان جېھىلا بۆ شارەزايى و رېتوتىيى مۇاجەھەكاران... ئىمە لاي خەيمەكە بووين. كاكەحمەو لەخوار خەيمەكەو راولەستابوو، بۆ بەخىرھاتن و ھىتاني ئەو كەسانەى پەرسىارى منيان دەكەدو بۆلای من ھاتبوون، دەھىتان بۆلای خەيمەكەو منىش پېشوازىم لېدەكەد. ھاتنەژوورەوئە مۇاجەھەكاران تا سەعات (۹)ى خاياند... ئەو رۆژە ئەوئەندە خەلك بۆلامان ھاتبوون. ھەموو بەشەكەى شەلژان و قەرەبالغىيەكى ئەوتۇ دروستبوو، كەس سەر كەسى نەدەپەرژا. زىندانىيەكانى بەشەكە سەرسامبوون و بەلايانەو زۆر سەيربوو، كە ئەم ھەموو خەلكە بۆلای من و بەختيار ھاتوون و ھەر كەشيش دېت پەلامارمان دەدات و ماچمان دەكات، لە باوھشمان دەگريت، ديارە لە ھەموو رەدەھەو بەشەكان بەھەمان شىوئە. بۆيە ئەو رۆژە لە مۇاجەھەدى ئاسايى دەرچوو، وەكو كەرنەقالىنكى زۆر گەورە لەم بەندىخانەيدا بەدى دەكرا، سەرچەم بەرپەرەرانى بەندىخانەو زىندانىيەكانى سەرسامكەردبوو، ھەر نەم مۇاجەھەبە سەلماندى كە زىندانىكەردنى ئىمە ئاسايى نىيەو وەكو زىندانىيەكانى دىكەى ناو ئەم زىندانە نېن... جگە لە زەينەب، ئازاد، بەھار، ژىر، بلىتسەو شىتتى، براكان و خوشكان و خەمان لە سلىمانى و سۆلەو دىلېژەو خەلكىنكى زۆرى دۆست و ناسياو و ھاورىيان ھاتبوون، لەناوياندا (كاك) ھەمەرەشىدو كاك ھەمەنوورى و كاكەولا بوون... لەم مۇاجەھەبەدا خواردىنكى ئىنجگار زۆر و مېو و گويزو شتى ھەمەجۆرو ديارى جۆراو جۆريان ھىتابوو... ئەمىز لەگەل ئەوانەى ھاتبوون، نانمان خوارد، جگە لە خواردن پارەش بۆ ھاتبوو، ئەو پارانەى بۆم ھاتبوو، بەشى خۆم لى گەلدايەوئەو ئەوى دىكەم دايە زەينەب بېياتەو... شتەكانىش ئەوئەندە زۆر بوون، زۆر شتم پىندا ناردەو بۆ خۇيان، بەتايىبەتى گويزو ھەنگوين و شىرىنى... چەند نامەيەكىش بۆ ھاتبوو، نامەكان زەينەب لەپىشتى بەستبوون بۆئەوئەى نەبىرتن.

كراس و بېجامەو جلى دىكەيان بۆ ھىتابووم. جگە لەوانەى بۆلای من و بەختيار ھاتبوون، ئەوانەشى بۆلای برادرەكانى دىكەمان ھاتبوون، دوو دوو، بەكۆمەل سەردانى ئىمەشيان دەكەد، ماوئەيەك لامان دەمانەوئەو لەوانەش كە بۆلای من و بەختيار ھاتبوون سەردانى ئەو برادرانەيان دەكەد كە دەيانناسين، رۆژىكى سەيرو سەرنجراكىش بوو. جىمجوول و

هاتوچۆیه کی زۆر ناتاسایی له ناو بهندیخانه دا به هۆی ئیمه وه دروستبوو. زیندانییه کان و فرمانبهران و کارمه ندانی بهندیخانه که یان سه رسام کردبوو. (کاکه ولا) که خالی کاک حه مه ره شیده، له زۆر بۆنه دا له گه لماندا ده بوو، که منی بهر لاوازییه بینی، روهی کرده کاک حه مه نووری و پینی وت: خوزگا (نووره) تۆم ددهی چۆن شیخ محه مه دا لاواز بووه. تۆش وات لیده هات، وتی: ناخ (نووره) شیخ محه مه ده گیرێ و تۆش وه کو به رزه کی بانان دهرده چیت، بوو به پینکه نین.

به راستی رۆژێکی ئیجگار خۆشی نه وتۆ بوو، باوه رناکه م له بیرم به چیته وه، کاک حه مه ره شید جایی کرده مه وه، پینی وتم: له براده ره کانتان ناوی (5) که سمان به دهی که باری ئابوریان باش نه یت، بۆه وهی مانگانه بتوانین یارمه تیایان به دین، منیش ناوی (5) له هاره ی که مه ده رانه ته کانم پیتدا... پیش نه وهی مواجهه ته وه و بیت، نه و شتانه ی پیوستم بوون بۆ نازادو زهینه بم نووسی، تا له مواجهه ی داهاتوودا بۆم به یتن، مواجهه له ده وهی کاتژمیری (12-1) ی نیوه رۆ ته وه بوو. مواجهه کاران خواحافیزیان کردو به جیتان هیشتن. منیش له گه ل مارف و کاکه حه مه دا نه و خواردن و میوه و شتانه ی بۆیان هیتابووم کۆمانکرده وه برده مانه ژووره وه له ژیر قه ره ویله ی مارف و نه و زیندانییه ی دیکه دا دامتان... کاکه حه مه درو فلین و مارف یه ک فلینیان هه بوو. خواردن و میوه کانمان خسته فلینه کانه وه له ناو سه هۆلدا هه لگیران... کاکه حه مه نه نقه ره چیه کانی راسپارد بۆ فلین، فلینکی که وه ریان بۆ هیتان، سه هۆل ده هات، سه هۆلمان کری و خواردن و میوه کانمان تیا تاقه تکردن، نه و شته زیادانه ی که کاکه حه مه و مارف پیتان وتم، نارد منه وه، چونکه نه وان نه زمورنی ناو بهندیخانه یان هه بوو، کاکه حه مه وتی: نه م شتانه بۆتو هاتوون، که بۆتو هاتوون مه رج نییه هه ره هه موویان لیزه گلبدیه ته وه. نه وه نه دی تا (15) رۆژی دیکه پیوسته، گلیان به ده ره وه نه وهی دیکه ی بنیره وه بۆ مندا له کان، تۆ ده میتکه گیراوت، ئیستا من ده زانم نه وان وه زعیان له م چهند مانگه دا چۆن بووه... که مواجهه کاران رۆشتن. له لایه ک دلم زۆر خۆشبوو، که نه و هه موو خه لکه م بینی و چاوم به زهینه ب و مندا له کان که وته وه، له لایه کی دیکه زۆر نیگه ران بووم به هۆی رۆشته وه یان و مانه وه م به ته نیا. پاش نیوه رۆی رۆژی (2) مانگ له گه ل (کاکه حه مه و مارف و به ختیار) له حه وشه پیاسه مان ده کرد، نه وان هه ره باسی خه لکه که و زۆریان ده کرد، زۆریان پینخۆشبوو که خه لکه به و شتویه هاتوون بۆ لامان و سه رده انمان ده کهن و حیسابمان بۆ ده کهن. نیوه رۆ له و خواردنه ی بۆیان هیتابووین، گه رممانکرده وه. نیوه رۆیه کی باشمان کرد، به شی هه ندیک زیندانیشمان دا. له و گوێزو شیرین و شتانه ی گلهدابونه وه به شی زیندانییه کانی ژووره که م داو به شی موراقبه که یان داناو دوا کاکه حه مه بۆی برد. بۆ ئیواره ش خواردنمان گه رمکرده وه شیونکی باشمان کرد، شه و که چومه وه ژووره و نامه کانی بۆم هاتبوون کرده منه وه، که کرده منه وه سه بیرم کرد یه کینک له نامه کان (نامه یه کی به خشییه) له گه ل سه عاتیکدا، به دیاریی بۆی ناردبووم. ئیت

کهوتمه خویتندنه‌وه‌ی یه‌که یه‌که‌ی نامه‌کان و شه‌وم له‌گه‌لدا بردنه‌ سه‌ر، نامه‌کانیش بوونه
 مواجهه‌یه‌کی دیکه له‌و شه‌ودا، نه‌و نامه‌نم نه‌ک جاری زیاتر له (۳-۴) جار خویتندنه‌وه، دوو
 شه‌و و دوو رژژم له‌گه‌لدا به‌سه‌ربردن. خه‌فته‌م بۆ به‌خشی خوارد، که به‌هۆی نه‌وه‌ی نه‌چووبوو،
 بۆ خزمه‌تی سه‌ربازی له‌به‌ر پرسینه‌وه‌ی بازگه‌کان نه‌یویرابوو بیت. له‌و مواجهه‌یه‌یدا کاک
 جه‌مه‌ره‌شیدو کاک نووری و زه‌ینه‌ب کۆمه‌لیک شتیان بۆ باسکردم، که گیرانه‌وه‌ی نه‌و
 زانیاریانه بۆ من زۆر به‌سوود بوون.

نیوہی مانگی (۱۱) ار دووہم مواجہہ

بہ ندیخانہی تہو غریب

۱۹۹۰/۱۱/۲۰

مواجهہ ہی نیوہی مانگ لہ (۱۷)ی مانگدا بوو. رۆژی پیش مواجہہ عہ سرہ کھی لہ گہل شیخ مارف و کاکہ حمہ چوینہ حوشہ کہو شوینمان پاک کردوہو خیمہ مان بہ چواردہ وریدا گیترا... خیمہ بہ چند چہرچہف و بہ تانی کہ شیخ مارف و کاکہ حمہ پیدایان کردبوون... نیوارہش ریشم تاشی و شو حہ مامم کرد. شو لہ خوشیی تہوہی بیانی کہ سوکار دین بو مواجہہ مان، تا درہنگ خہوم لیٹہ کہوت، بیانی سہ عات (۵) خہ برم بووہو. ہستام و دہموچاوم شورڈو کہوتہ پیاسہ کردن بہ رارہوہ کہدا. لہ سہ عات (۶) لہ درگا درا بۆ (مہستہر) موراقیب کہوتہ ہلسانی زیندانییہ کان بۆ نامادہ بوونیان لہ مہستہر دا. مہستہر کراو ہاتینہ ژورہوہ.

سہ عات (۷) درگای بہ شہ کہ خرایہ سہرپشت، لہ بہر دہم درگاکہو بہ ناو رارہوہ کہدا لہ گہل شیخ مارف و کاکہ حمہو بہ اختیاردا پیاسہ مان دہ کرد... کاتیکمانزانی مواجہہ کاران پیدابوون... رارہوی بہر دہم بہش و ردہہ کان تہو زیندانیانہی شتیان دہ فروشت. لہ مہر و تہوہری دووکانی دہستگیری خویان دانا... کاکہ حمہ جلی کوردی لہ بہر کردبوو. مشکییہ کی بہ سہریوہ بہستبوو، تہوہندہ لیتی جوانبوو لہ بہ گزادہی جاف دہچوو...

کاتیکمانزانی (نازاد) پیدابوو. بہ دوایدا (زہینہب، بہ ہار، ژیر، بلیسہو شیتی) ہاتنہ ژورہوہ. بہرہو ساحتہ کہ رۆشتین. نازادم ناردہوہ بۆ بہر دہرگا، بۆ تہوہی ہرکس ہات بیہینیت بۆ حوشہ کہ. لہ سہ عات حوشہوہ تا سہ عات (۵ر۸) بۆ (۹) خہلک ہاتہ ژورہوہ، تہوہندہ خہلک و خزم و کس و ناسیو و برادران ہاتبوون، تہو شوینہی کہ پاکمان کردبووہو، بہتہوایی پربوہوہ. بہر دہوامیش دہستہ دہستہ دوو دوو، خہلک دہہات بۆلام، قہرہ بالغییہ کہ تہوہندہ زۆربو، سہرنجی ہہموو زیندانییہ کانی راکیشابوو. لہ راستیدا کہرنہ قالیکی چارپینکہ و تن و سہردان و پرسینہوہو بہ سہرکردنہوہی خزمانہو دۆستانہو تہوہوی و نیشتمانپہرہوانہ بوو. تہوہندہ جۆری خواردن و میوہو دیاریم بۆ ہاتبوو، نمدہزانی چی لیبکہم، نانیکی بہ کۆمہ لمان خواردو تہو خواردنہی کہ بۆخومیان ہینابوو. بہجیا زہینہب دایان و وتی: تہمہ ہی خۆتہ وریای بہ لہ شوینی سارد دایان بنی، با نہ ترشین و خراب نہ بن.

تہو کہ لویہل و پیداوہستیانہی داوام کردبوون، زۆربہیان بۆ ہیتابووم. بۆکسینک و فلینہیہ کی تہ بہ دۆری دوو دہست جلی لہ بہر کردن، بیجامہو کہ لویہلی پینوستی ژیرہوہ، چہرچہف و پشتی و دۆشہک و بہ تانی، قاپ و قاچاخی تہواو لہ گہل تاقمی چا و لہ گہل

نۆردوی نان. به کورتی مآلۆچکه یه کیان بۆ هیتابووم، باشتین شتیش که هیتابوویان،
باوه لیککی ناسنی گهوره بوو.

نامه یه کی زۆرم بۆ هاتبوو. که زۆربه یان به زهنبه بوو، به زیره کی هه لیگرتیوون.
خواردن شته کان نه وهی پنیوستم بوو گلمدانه وه نه وانه شی زیادیوون به منداله کاندای
ناردمنه وه. به راستیی خه لکه که نه وهنده زۆر هاتبوون، ناتوانم ناوه کانیان بنووسم. ئهم
مواجهه هیهش ته وای بوو. مواجهه هه کاران چوونه ده ره وه دوا ی ته وایوونی مواجهه ه.
مه ستهر کراو سه رژی میزیان کردین، دلنیا بوون له ژماره ی زیندانییه کان. دوا ی مه ستهر
کا که حه مه وتی: با نایک بخوین. خواردنیان گه رم کرده وه نان و چامان خوارد، ئینجا
که وێنه ریکه خستنی خواردنه کان له بۆکس و فلینه کاندای. خواردنی وشکه شم خسته ناو
باوه له که و له و شتانه ی بۆم هاتبوون به شی زیندانییه کانی ژور ره که م و موراقیب و هه ندیک
زیندانیی هه ژار، نه وانه ی مواجهه ه یان نه ده هات. دوا یی سه هۆل هات و سه هۆلمان کری،
به سه ر فلینه کاندای دابه شمان کرد. بۆ شتوی ئیواره ش نایککی باشمان له و خواردنانه ی بۆمان
هاتبوو، ساز کردو شتومان کرد. شه وه که شم له گه ل کۆمه لیک نامه دا به سه ربردو بوو به
مواجهه هیه کی دیکه و له نامه کاندای زۆر شتیان تیدابوو، که زۆر رووداو و شتی رۆژانی
رابوردووی بیر ده خسته مه وه.

له و جلانه ی بۆم هاتبوو تا قیم کردنه وه. نه و باوه له ی بۆیان هیتابووم، شتی زۆری
کۆ کرده مه وه سوودی زۆرم لیبینی.

سیټیم مواجهه

(۱۹۹۰/۱۲/۵)

به هه مان شپږه ی موآههه کانی دیکه روژی پیش موآههه. شویتمان پاککرده وو. ناماده مان کرد. شو ریشم تاشی و همامم کرد. نهو جله تازانه ی بویان هیتابوم ناماده م کرد که به یانی له بهریان بکه م... شو تا درهنگ له خوشی موآههه تا درهنگ خوم لینه که وت. به یانی زوو هه ستام و پیش مه ستر (مارف) یش هه ستاو کاکه هممه په یدابوو. وتی: هه ستاویت، وتم: له سه عات پیته وه به خه بهرم. بانگه وازی مه ستر کراو سه عات (۶) مه ستر کراو له سه عات (۷) درگی بهش کرایه وه بز موآههه.

له (۷،۵) وه موآههه کاران په یدابوون. یه که م کهس له موآههه کارانی من (زه ینه ب و نازاد) بوون. که هه ریه که یان کولتیکان به سه ر شانه وه بوو. کوله که م له زه ینه ب گرت، زور قورس بوو. وتم: نه مه ت چون بز هه لگیراوه؟ وتی: چی بکه م، نه گه ر بوت هه لنگیریت با خوم هه لیگرمه وه؟ له م قسانه دا بووین مارف په یدا بوو. کوله که ی لیتگرتم و بهرو ساهه که رویشتن. له ساهه که باوه شمان به یه کدا کردو تیر یه کمان ماچکردو نازاد کوله که ی داناو نهویشم له باوهش گرت و تیر تیر ماچم کرد. وتی: زور مانوو بووم، درگا که زور دووره، یه که سه ر دانیش و وتی: زور له خزمان هاتوون (به هار، ژیر، بلیسه و شیتن) اش له دواړن له گه ل مامه محیدینمدان. با من بچمه وه بولای درگا که من و زه ینه ب به یه که وه دانیشتن، جارچاره دهستی ده کرده ملم و ماچی ده کردم و ده پوت تو بلی خوا کاریک بکات بینته وه ناومان؟ وتی: کومه لیک نامه م پینه با تا قهره بالغ نه بووه، بتده می. نامه کانی درهیتار دایه دهستم، منیش له گیرفاندا هه لمگرتن، وتم: نه مه بز شو که ده یخوینمه وه، وه کو موآههه یه کی دیکه وایه... وتی: نامه یه کی (جه میله) ی تیدایه زور له خه متایه وتم: وه زعی چونه؟ وتی: زور باشه، به لام دترسا. که له موآههه ی پیشوو گه رامه وه هات بز مالمان، وتی: رهنگه نه توانم بچم بز موآههه، به لام نامه یه ک بز ماموستا ده نووسم و به شکم بوی به ریت، وا نامه که یم بز هیتاویت. تا قهره بالغی په یدابوو، ماوه یه ک به جوته پیته وه دانیشتن و کومه لیک شتی بز باس کردم، که به پیویتی ده زانی پیم بلیت، یه کی که له وانه، باسی ماموستا (ش) ی کرد. که دوی ده ستگیرکردنم چون چوه بز مالمان و پرسپاری نه وه کردووه که کی سه ردانیان ده کات و کهس پاره و خرجی بز بردوون؟ که نهو جاره چوه پی وتووه، ماموستا تکایه ئیر مه یه بز مالمان و با زیاتر مالمان ویزان نه بیت، به لام دوی نه وه که نه شچوه بز مالمان، چاودیری مالمانی کردووه لینی که وتووه گومانه وه، ئیر به ته وایی خویان لیشاردووه ته، هه روه ها باسی نازادبوونی (کاک مه جید سه لیمی) بز کردم، که چون راسپارده کانی منی پیته یاندوون، هه روه ها باسی محیدینی پوورزمانی کرد

(محیدینی شیخ همه‌نهمین) که نازادبووه سه‌ری لیداون و نهو کراسه‌ی که له‌نهمنی سلیمانی دابووم پی، بۆی بردبوون و پینی وتبوون، نه‌مه کراسه‌که‌یه‌تی و راسپارده‌کانمی پیتوتبوون... کاتیکمانزانی کاک همه‌نووری په‌یدابوو، هر لیتمان نزیکه‌بووه و تی: داده زه‌ینه‌ب به (کاک شیخ محمه‌د) شادبوو‌یت‌ه‌و؟ چەندم پی‌خۆشه‌ واه‌جوته‌ شانتان داوه‌ به‌شانی یه‌که‌وه‌ دانیشتون، نیتر به‌دوای (کاک همه‌نووری و کاک همه‌ره‌شید) دا یه‌که‌ به‌دوای یه‌کدا له‌ خزم و کهس و دوست و براده‌ران و هاو‌رییان په‌یدابوون. نزیکه‌ی سه‌عاتیک بۆ سی چاره‌ک به‌پینه‌ بووم، په‌یتاپه‌یتا به‌ خیر‌هاتنم ده‌کردن، (زه‌ینه‌ب) به‌ته‌نیشتمه‌وه‌ راوه‌ستار له‌ خۆشیدا هر پینه‌که‌نی، به‌هاتنی خه‌لکه‌که‌ ده‌گه‌شایه‌وه‌ نازاد، به‌هار، ژیر، شیتی، بلیسه، محیدین و کاکم راوه‌ستابوون، به‌خیر‌هاتنی خه‌لکیان ده‌کرد. زه‌ینه‌ب و تی: نه‌مجاره‌ شوکر رەنگ و روت باشترو ده‌بینم هیزیکت تیهاتوه‌ته‌وه‌، ره‌نگت سوورایی تینکه‌وتوه‌ته‌وه‌، جله‌کانیش جوان و پیرۆزت بن، نه‌وه‌ به‌خشی بۆی کردوویت، دوای نه‌وه‌ی میوانه‌کان گه‌یشتن و هر‌ه‌مه‌وو دانیشتن، نانمان دانا به‌ کۆمه‌ل نانیکمان به‌یه‌که‌وه‌ خواردو مواجه‌ه‌وو رۆژیکي خوشمان به‌سه‌ربرد.

(کاک همه‌ره‌شید) دووباره‌ و تی: له‌و براده‌رانه‌ی وه‌زعی ئابووریان باش نییه‌ به‌خۆته‌وه‌، ناوی (ه) که‌سمان به‌ده‌ی با که‌ چووینه‌وه‌ کاریک بکه‌ین یارمه‌تیان بۆ دابین بکه‌ین، من ناوی (ه) که‌سم له‌ هاو‌رییان دابینان، نه‌وه‌ی له‌یادم ماییت یه‌کینکیان (کاک شیخ عه‌بدول) و نه‌وه‌ی دیکه‌یان (کاک عه‌لی صالح) بو.

مواجه‌ه‌ ته‌واو‌بوو. میوانی مواجه‌ه‌کاران ده‌ستیان‌کرد به‌ رۆیشتن. زه‌ینه‌ب نه‌و شتانه‌ی زیاده‌بوون، کۆیکردنه‌وه‌ له‌گه‌ل خۆی بردپینییه‌وه‌ مه‌بله‌غیک پاره‌ی زیادم پیتوو، که‌ بۆم هاتبوو، نه‌وه‌شم دایه‌، وتم: بۆ خه‌رجی ماله‌وه‌ مندا له‌کان.

دوای ته‌واو‌بوونی رۆیشتنی مواجه‌ه‌کاران، مسته‌ریان کردو سه‌رژمیر کراینه‌وه‌ کراینه‌وه‌ به‌شه‌که‌. کاکه‌مه‌و ماف و تیان نانیک نه‌خۆین؟ وتم: بۆ نا... نه‌و هه‌مووشانه‌مان هه‌یه‌ کامه‌ی ده‌زانن زوو خراپ ده‌بیت با له‌وه‌ گه‌رم بکه‌ینه‌وه‌، به‌ئاره‌زووی خۆمان تیری لی‌بخۆین. له‌و شتانه‌ی بۆم هاتبوو، به‌شی زیندانییه‌کانی ژووره‌که‌و موراقیب و چه‌ندکه‌سی هه‌ژار، که‌ مواجه‌ه‌یان نه‌هاتبوو دا. کاکه‌مه‌ که‌ شته‌کانی برد بۆ موراقیب و گه‌رایه‌وه‌، و تی: موراقیب بریاریده‌وه‌ که‌ به‌مزوانه‌ شویتت بۆ په‌یدا بکات و له‌و ژووره‌ بتگوییته‌وه‌.

نانیکی باشمان خواردو نه‌و خواردنه‌ی که‌ بۆمان هاتبوو هه‌ره‌مه‌مویمان له‌ بۆکسه‌که‌و فلینه‌کاندا رینگخست و پرمان‌کردن له‌ سه‌هۆل و شتی وشکه‌شم هه‌ندیکی لای کاکه‌مه‌وه‌ نه‌وه‌ی دیکه‌م له‌ ژووره‌که‌ی خۆمان و له‌ژیر قه‌ره‌وتله‌که‌ی ماف و ناو باوه‌له‌که‌دا دانا... ئینواره‌ دوای مه‌ستهر، خواردنه‌مان گه‌رم‌کرده‌وه‌و شیومان کرد. چایه‌کی خوشمان به‌سه‌ردا

کردو میوه‌مان خوارد.

ئەو رۆژە هەرچەندی زوو هەستابووم و زۆریش ماندوو بووبووم، بەلام لەبەرئەوێ دلم خوشبوو، هەستم بە ماندوویتی نەدەکرد. خەوم نەدەهات. لەسەر قەرەوێلەکی مارف کەوتە دەرهیتانی نامەکان و یەکەیه کە دەستم بە خۆیتندنەریان کرد. نامەکی (جەمیله)م زۆر لا خوشبوو. دووجارم خۆیتندەو، لەگەڵ نامەکانی دیکەشدا شوو مواجەهەیه کم کردو کاتیکی خوشم لەگەڵدا بەسەربردن و خەوتم.

بەیانێ دواي مه‌ستەر، دەرگا بۆ چوونە ساحە کرایه‌و، خۆم گۆری و بەرەو ساحە رۆیشتم. زۆرێک لە برادەرانی بێنی و هەریه‌کە هەواییکی پێبوو. هەریه‌کە قسەیه‌ک و بیروبۆچوونیکی لەسەر وەزعه‌کە هەبوو. دواي پیا‌سه‌یه‌کی زۆر لە ساحەکە، گەڕاینه‌و بۆ شویتەکانی خۆمان لە بەش و رەده‌کان.

چوارەم مواجەهە^۱

(۱۹۹۰/۱۲/۱۵)

زیندانی ئەبوغریب، قاعەي (۸)، ژووری (۱۲)

رۆژی (۱۲/۱۴) هەرچەند بروامان نەدەکرد کە کەس بتوانیت بێتە سەردانمان، چونکە بارودۆخی عێراق و کوردستان بەهۆی شەری خەلیجەو زۆر ئالۆژیوو... لە هەوشە شویتیکم پاککردەو نامادەم کرد... بەیانێ (مەستەر) کرا، دەرگای ساحە کرایه‌و. لە سەعات (۷) ەو هەر چاوه‌چاو بوو کە سوکار بێن، کەس دیارنەبوو، لە سەعات (۸) کاتیگمزانێ (کاک) حەمەرەشیدو کاک حەمەنووری) بەجووتە پەیدا بوو... لەبەرئەوێ کەسی دیکە نەهات نەچوینە ساحە. لە ژوورەکی (کاکەحەمە) لە خواره‌و دانیشتن، بەگشتیی خەلک کەم هاتبوو. وتم: چۆنە وای بەجووتەو لەم ناوختەدا هاتوون...؟ وتیان: بارودۆخەکە زۆر ئالۆزە، بەپێیستمانزانێ تا ئالۆزتر نەبوو سەردانیکت بکەین، لە هاتنە کەماندا چەند شتیکی هەیه پیتی رابگەیه‌نین و تۆش بە هاورپێانی بگەیه‌نیت.

وتیان: ئێمه‌ لە سلیمانی و هەموو ناوچه‌کان خۆمان سازداو بۆ (راپەرین)، زۆرەي چه‌کداری حکومه‌ت به‌ تايبه‌تی ئەوانه‌ي لیان رابینراوه‌، پەیه‌ندیان پێوه‌ کراوه‌ سازو ناماده‌ کراون بۆ رۆژی خۆی. حەزده‌کەین پیت بلیین لەگەڵ لیدانی عێراقدا، لە سەرتاسەری عێراقدا

۱- لەم مواجەهەیه‌وه‌ لە (گۆژاری سلیمانی)، ژماره‌ (۹۸-۹۹) ی سالی ۲۰۰۸ تا رۆژی هەینی (۱۹۹۱/۱/۴)، به‌ دووبەش بلازکراوته‌وه‌ به‌ پێشه‌کیه‌که‌وه‌، کە به‌په‌سەندم نەزانی لەم کتێبه‌دا ئەو پێشه‌کیه‌ بلازکەمەوه‌.

راپهرين دهبيت... زور نزيكه پهلامارى هم بهنديخانانه بدن و بيان شكىتن، بهدلىيايهوه هم بهنديخانويه دهشكىت و ئينه دهرياز دهبن.

بهلام نهوه بزائن كه لهو روژدها سهياره نايت، كهس ناتوانيت بههاناتهوه بيت... دهبيت خوتان لهناو خوتاندا خوتان ريكنهځن، چوار چوار، پينج پينج، بكهونه يهك و ناگادارى يهكترين... هر دهرچوون، بهپي ههولبدن لهناو بهغدا زو دهرچن، وا دابنيت پيشمهركن و له گهرميانهوه دهرچن بو قهديل... دهبيت زور ورياي خوتان بن و ههولبدن لهيهك دانهبرين. وتيان: له ئيستاشهوه تا نهو كاته له عيراق دهرت، هر موجههيهك بزمان كرا، سهردانتان دهكهين. نهشاهين، بزانه ئيمه سهرقالين و بهباشي نازاين بين. ههرچي بو بهنامه ناگادارت دهكهين. ههرچنده ههردو كهس هاتبوون بلام، بهلام هاتنهكريان وهكو نهوه وابو سدهكهس هاتبيت بو لام، چونكه مژدهي زور خوشيان پيتوو.

پيتجهم موجهه

سيشمه (۱۹۹۱/۱/۱)

قاعه (۸)، ژووري (۱۲)

ئينوردي دووشه ممه شپزه ي پاكردنهوي شوين بووين بو روژي سيشمه، شوينمان پاكردنهوه. خيمه مان چاكرد. شو هر له خيالي هاتني منداله كان و خلكدابوم. دهبيت چون بين و كي بيت؟ بهياني ساعات (۶) مهستر كرا... ساعات (۷) دهرگاي ساحه كرايهوه. من خريكي جينگاكهم بووم. زيندانيه كان زوريان بهته ماي نهوه بوون كه له يهكي مانگدا ليتبووردن دهرچيت و لهو چاوهروانييه دا دهريان...

ساعات (۷،۵) نهوانه ي بو موجهه هاتبوون، هاتنه ژوورهوه...

(تايهرو عهلي خليفه) يهكهم كهس بوون هاتنه ژوورهوه، به دواياندا نهمانهش هاتن (زهينه ب، نازاد، بابعه لي، خال شيخ نه مين، شيني و شنگه، كاكهم و براژنم، حاجي محمه مه، مهلا قادري گاراني و كوره كهي، دهرويت حسين، ناريان عومهر، كاك سهرجه د، مسته فاي حمه سديق خان، عهبدولكهريمي عهبدولقادري عهره بت، عوسمان عهره بتي، مهلاكهريمي سيته لان، حمه ره شيد، حمه نووري، كاك محمود جهلال و يه كينكي تر، حه سن گهرمياني، خليل وهندي، محيدين، سالاري كاك مهجيد، نه جمه دين و يه كينكي

تر... رۆژینکی هه‌ورو بارانایی بو...

لەم رۆژدا ئیمە لە بەندیخانەی ئەبوغریب سالی (٩٠) مان بەریکرد، سالی (٩٠) بۆ ئیمە سالیکی پر مهینه‌تی و زۆر ناخۆشبوو، سالیکی بوو لە ساله ناهه‌مواره‌کانی ژيانمان، سالیکی بوو ته‌نانه‌ت به‌ته‌مای سه‌رمان نه‌ماين، پیتج هاورپی خۆشه‌ويستمان لیداپرا، که له‌راستیدا چواریانم زۆر له‌دلدا شیرین بوو، هه‌رگیز له‌یادم ده‌رنه‌چن (جه‌بار، عه‌تا، نه‌حه‌مه‌، محه‌مه‌د)، چونکه‌ له‌ ده‌ره‌وی به‌ندیخانه‌و له‌ناو به‌ندیخانه‌و زۆر له‌یه‌که‌وه‌ نزیکبووین و په‌یه‌ه‌ندیمان له‌گه‌ل یه‌که‌دایوو، ئەم‌رۆ له‌گه‌ل سالی نویدا ناخۆشترین هه‌والیان دامی، که نه‌ویش هه‌والی نه‌و پیتج ته‌ستیزه‌یه‌ بوو^١.

چوارشه‌مه (١٩٩١/١/٢)

نه‌مه‌شو بارانیکی زۆر باری و نه‌مه‌رۆش باران هه‌ر به‌رده‌وام بوو، ئەم‌رۆ مه‌لایه‌ک له‌ده‌ره‌وه‌ هاتبوو، به‌نده‌کانیان بۆ کۆکردنه‌وه‌و قسه‌ی ئایینی بۆکردن. شه‌و تا دره‌نگ گویم به‌ رادیۆه‌ بوو، بۆ ده‌نگوباسی شه‌ری خلیج، چه‌ند هه‌والی جیاجیا هه‌بوو، مناوه‌ری ئیزان له‌سه‌ر سنوور... ناردنی فرۆکه‌ی جه‌نگی بۆ تورکیا تا (٤٠) فرۆکه‌، خۆناماده‌کردنی سوپای سووری به‌هه‌موو چه‌کیکه‌وه‌ بۆ شه‌ری ناو عیراق. ناردنی (٣٠) باخیره‌ی جه‌نگی به‌هه‌موو ته‌قه‌مه‌نییه‌که‌وه‌، چوونی (مه‌لیک حسین) بۆ ولاتانی نه‌وروپا، بۆ مه‌به‌ستی ناشتی، کردنه‌وی ئیزگه‌یه‌کی نوی به‌ناوی (ده‌نگی عیراقه‌وه‌)، له‌ سووریای میسرو سعودیه‌و خلیجه‌وه‌. سه‌ردانی سه‌رۆک بۆ به‌سه‌ره‌و کوه‌یت بۆ به‌ره‌کانی جه‌نگی خه‌لیج.

پیتج‌شه‌مه (١٩٩١/١/٣)

ئەم شه‌وه‌ش هه‌مان ده‌نگوباسی شه‌وانی پیتشو هه‌بوو، وه‌جه‌یه‌ک له‌و زیندانییه‌نه‌ی ئیجازه‌یان هه‌بوو دابه‌زین. بارانی شه‌و هه‌ر به‌رده‌وام بوو. باس هه‌رباسی شه‌ره‌و گوپیته‌لخستن بۆ ده‌نگوباسی شه‌ر. گوپی بۆ رادیۆ راگیراو هه‌واله‌کان جیاجیا ته‌مانه‌یان راگه‌یانده‌، کردنه‌وی ئیزگه‌یه‌کی نوی دژی عیراق، هاتنی (بیکر) بۆ ناوچه‌ی خه‌لیج و به‌نیازی هاتن بۆ عیراق، بریاری کۆبوونه‌وی په‌رله‌مان ده‌دریت، که له‌ رۆژی هه‌ینی

١- (ئه‌و پیتج ته‌ستیزه‌یه‌ (٥) هاوریمان بوون که حوکمی له‌سیداره‌دانیان به‌سیدردا درابوو، هه‌والمانزانی که نامه‌ردانه‌ له‌ سیداره‌یان داوان) هه‌واله‌که‌ له‌ناو براده‌راندا بلازبووه‌وه‌.

بۆ مەسەلەى خەلىچ كۆبييتەو، ناردنى (۷۶) فۆزكەى جەنگىى بۆ توركيانو نيازى سوپاى ئىزان لە سنوورو چوونى وەفدىكى عىراق بۆ ئىزان بۆ مەسەلەى دىل و سنووردىارىکردن و هاتنى ئىرانىان بۆ (نەجەف و كەربەلا) ناردنى هيتى بەردەوام بۆ خەلىچ لەلايەن ولاتانەو. لەم رۆژەدا ئەوئەندە دەرگا نەكرايەو، باران دەبارى، بەلام تەمومۆو هەور بوو، خەرىكى خويندەنەوئى رۆمانى (ئەندىشەى مرۆڤىك) بووم...

هەينى (۱۹۹۱/۷/۴)

بەندىخانەى ئەبوغرىب

ئەمپۆش دەنگوباس هەر دەنگوباسى شەرى خەلىچ بوو، (بۆش) برىارى دا كە (۷-۹)ى مانگ (بىكر) وەزىرى خارجى لە سويسرا يەكتە بىين بۆ مەسەلەى شەرى خەلىچ، ئەمپۆ رۆژىكى خۆشبوو، لەبەرئەوئى بەيانى موابەهەى تاقى ئىنوارە خەرىكى شوين پاككرندەو بووين و كەلپەلم هەلخست، چونكە رۆژەكەى زۆر خۆشبوو.

شەشەم موابەهە

شەمە (۱۹۹۱/۷/۵)

لەم موابەهەىدا ئەم كەسانە هاتن، (مەيدىن، نازاد، فازىل، بنار، بەهادىن، عوسمان، مامۆستا سالىح، عومەر، بەكر، كەمال، جەلال شازەمان) و يەكىكى تر، برادەرى (مامۆستا عەبدوللا) نامەىكى (فەخرەدين)، فەوزى، عەمەر سەركار، ئىبراھىم، برادەرىكى تر، خوشكەزاکەى حەمە تايەر، حەمەئەمىن، رۆژىكى هەورو سارد بوو. ئەمشەو برىاردرا كە وەزىرى دەرەوە بچىت بۆ سويسرا بۆ كۆبوونەو لەگەل (بىكر) لە (۹)ى مانگ.

يەكشەمە (۱۹۹۱/۷/۶)

ئەمپۆش هەوالەكانى شەرى هەروەكو خۆى وابوو، لەنىوانى برىاردانى گەرانەوئە نەگەرانەوئە شەرو ئاشتیدا، بەلام بەپىتى وتارى سەروك كۆمار لە رۆژى شەشى مانگدا لەكاترەمىز (۱۱)ى بەيانى وا دەرکەوت كە سووربىن لەسەر ئەوئى كە نەگەپتەوئە لە كوەيت و بەپىنى وتارەكە نامادەبن بۆ شەرو بەپىنى هەوالەكانى دەرەوش سوورن لەسەر گەرانەوئە.

شەرو و رۆژىكى تەماوى و هەورو شەونم بارىبوو، دەرگای ساحە لەكاترەمىزى (۱۲)ى نيوەرۆ كرايەو. گىروگرفتى نەبوونى غاز گەرەتەرىن گرفتى رۆژانەى زىندانىيەكانە.

دووشه‌مه (۱۹۹۱/۱/۷)

ئەمەشو شەونمىتىكى زۆر باريبوو، دەرگايان نەكردەو تا سەعات (۹) ى بەيپانى، كۆبونەو ەيەكيان كرد بە بەشەكەمان، ئەو ەيان راگەيانەد كە بەرپۆدەر گۆراو ەوال و دەنگوباس ەەر لەسەر شەرى خەليجەو يەك ەەرەشە لەوى تر دەكات.

سێشە‌مه (۱۹۹۱/۱/۸)

ئەمەشو شەونىكى ساردو تەماوى و ەوور بوو، ەوالەكانى شەرى خەليج ەدروەكو جارەن چاوەروانى كۆبونەو ەي ەدروو وەزىرى دەرەو دەكەن. شەش فۆزكەى سەمتى چوونە سەودىو داوای پەنابەرييان كرد. ئەمەرو لە نەخۆشخانەى رەشىدى سەربازىيەو، ەاتن بۆ خوین وەرگرتن و خوړتىنكى زۆريان لەمەزىندانىيەكان وەرگرت. رۆژەكە رۆژىكى ساردبوو.

چوارشە‌مه (۱۹۹۱/۱/۹)

ئەمەشو وەكو شەوەكانى دىكە شەونىكى ساردبوو. بارانىكى زۆر بارى، ەوالى شەرى خەليج ەەرچاوەروانى كۆبونەو ەي ەدروو وەزىر دەكەن. جوولەكە لەمەشو ەو بەتەواوى خۆى نامادە كردو ەو شەرو زياد لە چوار مليۆن قىناعى داپەشكردو ەو بەسەر خەلكەكەيدا. ئەمەشو وەزىرى دەرەو گەيشتە (جنىف) بۆ كۆبونەو ەو لەگەل بىكرو لەبەر ئەو ئوتىلەى لىتى دادەبەزىت (كۆترىكى ناشتى گەورەيان) كە دريژىيەكەى مەترىكە، دروستكردو ەو ئەمەرو (مەمەد حەنحون) ئەوانەى ئىجازە بوون گەرانەو ەو (كاكەحەمە)يان بۆ ئىجازە بانگكرد لە بەشى ئىجازاتەو.

ئەمەرو دەرگايان نەكردەو، غاز كەمەو ئىتمە غازمان نەماو، داوای نىوەرۆ كردى بەسايەقەو ەوايەكى ساردى ەلەكرد.

پێنجشە‌مه (۱۹۹۱/۱/۱۰)

ئەمەشو كاتژمىزى (۱۰) ەوالەكانى دەرەو رايگەيانەد، كە داوای سى جار كۆبونەو ەي ەدروو شالىار بەبى ئەنجام لە يەك جىابونەو ەو نەگەيشتنە ئەنجام و (بۆش) داوای ئەو كۆبونەو ەيە گەشگۆيەكى رۆژنامەوانىيى كردو ەروەها شالىارى عىراقىش. وەزىرەكانى ئەوروپا كە برىتسىبون لە دوانزە ولات، داوايان لە شالىارى عىراقى كرد كە لەگەليان كۆبىيەو، بەلام رەتى كردەو ەو لەگەل ئەو ەشدا ەولىكى زۆرى ولاتان و ئەنجومەنى ناسايش ەيە بۆ بەرگرى لەشەر، بەلام ەموو ديارەكان وا دەگەيەنن، كە شەر دەبىت و ەموو لايەنەكانى بەشدارىيى ئەم ناوكۆكسىيە خۆيان نامادە دەكەن. ئەمەرو دەنگ بەلاوبو كە رۆژى چوارشە‌مه (ت. ن)يان لىرە ديو ە بەشى تاك و راي بۆ دەچىن كە ئەو ەاورىيانەمان لە سىدارەدراين.

ههینی (۱۹۹۱/۱/۱۱)

ئەمشەویش ھەوالەکان زیاتر ھەر لەسەر شەری خەلیج بوون، سووربوونی عێراق لەسەر مانەوێ لە کوەیت و سووربوونی دەرچوونی لە کوەیت. ناردنی (۱۰) باخیرە پڕ لە سەربازی ئامادەکراو، کە ھەر کەشتییەك ھەزار سەربازی ھەلگرتبوو بۆ خەلیج. ئەمڕۆش رۆژێکی خۆش بوو. ھەموو ولاتانی ئەوروپا داوایان لە سەفاردەکانیان کردوو، کە تا رۆژی شەممە لە عێراق بگەرێتەو بۆ ولاتانی خۆیان، لەبەر مەترسی شەری خەلیج.

شەممە (۱۹۹۱/۱/۱۲)

رۆژ بەرۆژ لە پانزە مانگ نزیک دەبینەو رۆژانەش دەنگوباسی شەڕ گەرمتر دەبێت. ئەمشەو ھەموو ھەوالەکان رایانگەیاندا، کە (دیکویلار) بەرەو بەغدا دەکەوێتە رێ و بەنیازی وتووێژ بۆ مەسەلەی ناشتی لە (جنیف) ھەر نوێنەری دوانزە ولاتەکە ئێورۆپای بینی و چوونەتە فەرەنسای مێترانی بینی و بەرەو عەممان کەوتووێتە رێ و لەوێشەو بۆ بەغدا. ئەمڕۆش رۆژەکە زۆر خۆشبوو. خۆرەتاو و بێ ھەوابوو. وەفدەکە چووبوون بۆ ئێران و گەڕانەو وەزیری دەرەوش گەرایەو، ھیچ ئەنجامێکی ئەوتۆ لەبەر چاوی نییە لەرووی ناشتیەو کۆنگرێس کەوتوونەتە کۆبوونەو و بۆش لەگەڵ زۆریە مامۆستایانی دانشگاهان و ئەندامانی کۆنگرێس کۆبوونەوێ کردیارو دۆخی شەری خەلیجی بۆ باسکردن، بەنیازی رازیبوونیان لەسەر شەڕ و بریارەکانی.

پەکشەممە (۱۹۹۱/۱/۱۳)

رۆژ بەرۆژ سات بەسات لەکاتی دیاریکراو نزیک دەبینەو ھەموو دنیا میلی رادیۆ بەدەداو چاوەڕوانی ئەنجامی ناشتی و شەری خەلیجە. ئەمشەو (دیکویلار) گەیشتە بەغدا و وەزیری دەرەو بەخێرھاتنی کردو کۆبوونەوێ لەگەڵ کردو بریارە کە رۆژی (۱۴) کاتی (۱۰)ی بەیانی سەرۆک لەگەڵیدا کۆبێتەو. ئەمشەو ھەوالەکان ئەوەیان گەیاند سەرۆکی سووری نامەیکە ناردوو بۆ سەرۆک دەربارە کشانەوێ لە کوەیت، ھەروەھا مەلیکی سعودیەش بانگەوازیکی لە کۆنگرە ئایینییدا کردوو بۆ سەرۆک کە بگەرێتەو سەرۆکی لە کۆنگرە ئایینییدا لە بەغدا وتاریکی خۆیندەو سووربوونی نیشاندا لەسەر مانەو لە کوەیت و بەرەنگاری بوونەو بەرەو رووی دۆژمن. ئەمشەو شەویکی گەرم بوو. ئەمشەو خەفەر بووم لە چارەو بۆ شەش لەگەڵ سەعید. بیتغازیی سەری لێ شتواندووین، چەند رۆژە لەبەر بیتغازیی نانی کانە دەخوین.

دووشه‌مه (۱۹۹۱/۱/۱۴)

ئەمىشە (دىكىلار) گەرايە دەۋى كۆپۈنەنە لەگەل ۋەزىرى دەردەۋ سەزۈك ۋە دۋى كاترەمىزى (۱۲)، سەزۈك گەتۈگۈيەكى رۆژنامەۋانىي بۇ سازدرا، لەگەل رۆژنامەنۈسە عىراقىيەكان بەھەرەشەۋە باسلى شەرى كەردو جارىكى دىكە ھەموو دۆژمەكانى دۇنيا كە كەۋىت دەكرىتە مەيدانى پىكدادان ۋە شەرى لەۋىتە دەستپىدەكرىت. ئەمىشە نامەكەى سەزۈكى سوورى ۋە ۋەلامەكەى سەزۈك لە ئىزگەۋ تەلەفۋىزىنەۋە خوتىندرايەۋە.

خەرىكە رۆژەكان كورت دەبنەۋە دەگەينە ئەۋەى كە بىكەۋىنە ژماردى سەعات ۋە ھىچ رۆژنامىيەكى ئەۋتۈ دىارنىيە كە بەرەۋ ئاشتى بىرات، ئەمىز ئەنجۈمەنى نىشتىمانىي كۆپۈنەۋەى كەرد، دەربارەى پىياردانى شەرى.

رۆژەكەى رۆژىكى ساردو بارانۋىي بوو. بارودۇخەكە بە تەۋاۋەتى ئاۋسە. ئەمىشە دكتور لە ئىزگەى مەككەۋە گەتۈگۈيەكى ئىزگەىي كەردو بۇ ماۋەى چارەكىك باسلى بارودۇخى كوردو عىراق ۋە گەلى كوردو عەرەبى كەرد. ۋە باسلى زۆر لايەنى دىكە. ئەمىز غازمان بۇھات ۋە غاز زۆربو. لەم رۆۋە ۋەلاتى مەككەۋە ئەھرامەكان چەكى پاراستن دابەش دەكەن بەسەر خۇياندا بۇ ئامادەۋونى شەرى.

سېشەمە (۱۹۹۱/۱/۱۵)

ئەمىشە لەۋ شەۋانەيە كە كاترەمىز دەژمىرەرىت بۇ كۆتايىھاتنى كاتى بىريارى ئەنجۈمەنى ئاسايش بۇ مەسەلەى شەرى، كات بەكات خەلك ۋە ئىزگەكان ۋە ھەموو دۇنيا دەژمىرن، ئەمىشە شەست فزۈكەى جەنگىيە كە سەرى نەۋيان ھەلگرتۈۋە بەرەۋ شەرى خەلىچ كەۋتنە رى ۋە بە ھەزاران سەربازو شەش كەشتى پىر لە ھەموو تفاقىكى شەرى.

ئەمىز رۆژىكى خۆش ۋە ھەتاۋە شەۋەكەى زۆر ساردبوو.

ئەمىز خەيمەكەى (ئەبۇ عەباس) دابوۋى پىم بۇ مۈاجەھە، بۇم گىپرايەۋە. ئەمىز كۆتايى مەۋعەيدى ئەنجۈمەنى ئاسايشە دەربارەى گەرانەۋەى عىراق لە كەۋىت ۋە بەپىنى ھەموو ھەۋال ۋە ھەلەدانەكان ۋە دەگەيەنىت كە ھىچ چارەسەرىكى ئاشتىيانە كەلكى نەگرت ۋە تەنھا رىگە كە مابىتەۋە، رىگەى شەۋە ھەموو ۋەلاتان خۇيان ئامادەى شەرى كەردوۋە توركىيا رايگەياند، كە لەم شەۋەدا تازەترىن چەك بەكاردەھىترىت. ئەمىز ھەموو زىندانىيەكان دۋو دۋو ۋە سى سى قەسيان دەكەردو لەۋ رۆژە دەۋان كە دەتەقىتەۋە. (خوسەنىش) ھەردەلىت نايىت ھەردەبىت چارەسەر بىكرىت.

چۈشەمە (۱۹۹۱/۱/۱۶)

ئەمىشە سەعات بەسەعات ھەموو دۇنيا لەگەل ھەۋالەكان رۈبەرۋو دەۋونەۋە، ھەۋالىك گەيشت كە ھەۋلىكى فەرەنسى ۋە چەند ۋەلاتىكى عەرەبى ھەيە. بۇ چارەسەرى ئاشتىيانە،

به لām دواچار له پيش وخت به چل ده قيقه له نندن و مۆنتيکارلو رايان گهياند، که فەرهنسا لهر ههولهي کشايهوه. وا سعات (۱۲:۲۵) ده قيقه يه و گوينان له راديۆ گرتوه و ئيزگهي به غدا ههواله کاني دواقسه ي له دوانزهوه بۆ دوانزهوه چاره ک راگهياند، که سهرۆک چوه بۆ به ره کاني جەنگ له کوهيت و به سه ره. بۆ يه که مچار ئيزگهي له نندن رايگهياند، که بۆ ماوه ي سعاتينک به رنامه کهي زياد بکات. له يانزهوه بۆ دوانزه. ماوه ي ههشت سعات درا تا سعات (۸) ي به ياني. ئه مرۆ هه موو خه لک چاره رواني شه ربوو.

په تته جه سه مه (۱۹۹۱/۱/۱۷)

ئه مشه و له سعات دوو و نيو هيزه کاني ئه مريکا به په له له هه موو هيزه کاني عيراقيان دا له هه موو لايه که وه. به هيزشي ناسماني و بازۆک، له هه موو بنکه سه ربازيي و فرۆکه خانه و پرۆژه کان درا، وه به پتي هه واله کان هه موو نه و شويانه ي ليتياندرابوو، گرنگ بوون و هيچ وه لاميني کي عيراق نه بوو، ته نانه ت ئيزگه و ته له فزيون ليندرابوو، ته نها سهرۆک دواي سعات ده ي به ياني وتاري کي خويته ده وه بۆ شيش له لاي خويه وه رايگهياند، که ده ستيان به عه مه لياتي رزگارکردني کوهيت کرد، به ناوي (ره شه باي گه رده لوولي بيابان) کوتان به دريژايي رۆژو شه و به رده وام بوو...

هه يني (۱۹۹۱/۱/۱۸)

ئه مشه و کوتاني بنکه سه ربازيي و پرۆژه ئابووري و سه ربازيه کان به رده وامبوو. ئه مرۆ مواجه هه هه بوو، هيچ که سيک بۆ لاي ئيمه نه هاتبوو. ته نها له سلينمانييه وه براي کاک (جه بار) هاتبوو، له که رکوکه وه يه ک که س و خه لکي به غداو شويته کاني ديکesh زۆر به که ميي هاتبوون. که له سعات (۱۰:۵) وه ئه مرۆش کوتان به رده وام بوو. کاره با نه بوو، ئاو نيه، خواردن نيه، ئه مرۆ ته نها هه ر زيندانييه و نان و نيو يکيان ده دايه.

شه مه (۱۹۹۱/۱/۱۹)

ئه مشه و کوتان به رده وام بوو. ئاو و کاره با نه بوو. زيندانيي يه ک سه موونيان بۆ هيتاو نيته رۆ له سعات (۳) برنجيان هيتا. ئه مرۆ داوايان له هه موو زيندانييه کان کرد، که يه کي عه ريزه يه ک بۆ (ته ته وع) بنووسي ت بۆ (ته ته وع) کردن و هه موو نووسي مان.

يه که شه مه (۱۹۹۱/۱/۲۰)

ئه مرۆش کوتان به رده وام بوو. له هه موو لايه که وه. ئاو و کاره با نيه، ته نها سه مونيک و يه ک جار خواردن، ئه ويش شۆر با... به مووشه که ي زه وي به زه وي درا له سه وديه و جووله که.

دووشه‌مه (١٩٩١/١/٢١)

ئەمڕۆ هێزەکانی ھاوبەش و ھاوپەیمانان بەردەوام بوون لە لێدانی هێزەکانی عێراقی لە ھەموو بەرەکانی جەنگەو. فرۆکەکانی ھاوپەیمانان لە بنکەکانی تورکیا. کەوتنە بۆردوومانکردنی کەرکوک و موصل و سنجارو سەرەنگ و ھەموو بنکە سەربازییەکانی ناوچەی عێراق.

کارەبا نەبوو، ناو نەبوو، بەغدا وەک چۆڵەوانی وابوو، نێزگە ی عێراق و تەلەفزیۆن لێندراو، خەڵکە کە لە بارودۆخیکی زۆر نەفسیی ناخۆشدا دەژین، ئەمڕۆ بریاردارا ئەو دیلانەی دەستگیراون دەخریتە ناو بنکە سەربازیی و مووشەکییەکانەو.

سێشە‌مه (١٩٩١/١/٢٢)

ئەمەشو بەیانی (١٤)ی عێراقی دەرچوو. بە مووشەک لە سعودیە درا، لێدانی هێزەکانی لە ھەموو بەرەکان و شارەکانەو بەردەوامە، لەلایەن هێزی ھاوپەیمانەکانەو، بەغدا ھەروەکو جاران لێندەدریت، ئەمڕۆ بەزۆریی هێرش کراوەتە سەر ناوچەی کۆدیت و دەریاو بەسەر. بەیانی ھەوالەکانی نێزگە ھاوپەیمانەکان، تا ئەمڕۆ (١٠) ھزار دەرچوون کراو، بۆ سەر بنکە ی سەربازیی و مووشەکی و فرۆکەییەکان و بەرەکانی جەنگ... ئەمڕۆ ناو باشتەبوو لە رۆژان، کارەبا ھەرنیە. ئەمەشو ھەموو نێزگەو دەولەتە ھاوپەیمانەکان ناردەیان بەرامبەر عێراق دەرکرد، بۆ مامەلەکردن لەگەڵ دیلەکاندا. ئەمڕۆ (٢٣) سەربازیان لە دەریادا دەستگیرکرد. لەلایەن هێزی ھاوپەیمانەکانەو.

چوارشە‌مه (١٩٩١/١/٢٣)

ئەمەشو بە مووشەکی سکۆت درا لە جوولەکە، ئەم لێدانه بۆ جاری سێشە‌مه. ئەمەشو ھەوالەکان رایانگەیاندا، کە ئەمریکا بریاریدا کە سەرۆک بگریت، لەسەر ئەو مامەلەبە ی لەگەڵ دیلەکاندا کردوویەتی، ئەمەشو نێزگەکان رایانگەیاندا، کە بەرەسمیی پەییوەندیی بە بەرگریکارانەو کراو، بۆ دانانی حکومەتی نوێ لە نوێنەری شیعو کورد. ئەمڕۆ ئەو زیندانییە مोजازانە ی بەئیجازە روشتەبوونەو بۆ ناو شارەکانی خواروی عێراق، گەرانەو رایانگەیاندا کارەبا نییە. قوتابخانەکان هیچیان نییە، لە ھەموو شوێنە سەربازیی و مووشەکی و فرۆکەخانەکان دراو، بارودۆخی عێراق زۆر خراپە. لە مەدینە سەوەرەو بە (پەنجە) دینار نەفەریکیان گەیاندووەتە ئەبوغریب.

پێنجشە‌مه (١٩٩١/١/٢٤)

ئەمەشو کاتژمێری (١٠:١٠) دەقیقە، بە مووشەک لە جوولەکیان داو ئەوانیش بە مووشەک و فرۆکە لە (١٠:١٥) دەقیقە بۆردوومانی بەغدیایان کرد. لە (١٠:٢٤) دەقیقە لە ریازو عەرەریان

يەكشەممە (۱۹۹۱/۱/۲۷)

ئەمىشە ھەزالەكان رايانگەياند، كە (۳) فېزۇكە لەسەر بەرەكانى جەنگ كەوتنە خوارەودە و (۷) فېزۇكەى جەنگىي عىراق لە ئىزان نىشتەودە، يەكىنكىان كەوتە خوارەودە. لىدانى سەربازى كۆمارىي بەردەوام بوو. ئەمىشە رايانگەياند، كە ناوەكان بنووسن بۆ (تەتەوچ، فیدائى، جەيشى شەعبى و قواتى مسلم). ناوەكان نووسران و بەيانى سەعات ھەشت دەدرىن بە ئىدارە. ئەمىزۆ رۆژىكى زۆر خۆشبوو. ئەمىشە بە پاژۇكە لە سەودىە درا. ئەمىزۆ ناوەكانىيان كەرد بەلىست بەسى جۆر، (فیدائى، قوات مسلم، جەيشى شەعبى) بەسى نووسخە ئىنزامان لەسەر كەردو پىش مەستەرى ئىتوارە تەسلىمى ئىدارە كرا. ئەمىزۆ رۆژىكى خۆش بوو، ھەتاو بوو، دەنگوباسى يەرە نەوتەكانى كەوتە لەسەر خەلىج و ئاگرىتەبەردانى لە ئىزگەكانەودە بەردەوام بوو.

دوشەممە (۱۹۹۱/۱/۲۸)

ئەمىشە ئىزگەكان رايانگەياند، كە (۳۹) فېزۇكەى عىراق چوونەتە ئىزانەودە. بە مووشەك لە سەودىە دراو. دەنگوباسى نەوتى خەلىج بەردەوام بوو. بەھزى باران لە بەھبەھانى. بۆ ماوۋى چارەكە سەعاتى و ئەم بەيانىيە دوچار فېزۇكە ھاتە سەر بەغدا. بەم برووسكەيە بىريارە زىندانىيەكان ئازاد بكن:

(امر السيد الرئيس القائد حفظه الله...)

باخلاء السجون ويكون موقف السجين مرتبطا بولائه في الظرف الراهن، من خلال التطوع في الجيش الشعبي والجيش او العمل الفدائي. اعملوا فوراً...).

ئەمىزۆ رۆژىكى خۆرەتارى خۆش بوو.

سەيشەممە (۱۹۹۱/۱/۲۹)

ئەمىشە تۆپساران ھەبوو. دەنگوباس رايگەياند، كە سلىتمانى و بەدرەو رانىيە بۆردومان كراون و ژمارەى فېزۇكەكانى ئىزان گەيشە (۶۹) فېزۇكە، (۳۰)ى گواستەودە، (۳۹)ى جەنگىي.

ئەمىزۆ رۆژىكى خۆرەتارى خۆش بوو.

چوارشەممە (۱۹۹۱/۱/۳۰)

ئەمىشە دەنگى چەند مووشەكىك ھات، لەو دەچوو كە لىزەودە بىھاريتۆن بۆ دوژمن.

ئەمىشەو دەنگوباسەكان رايانگەياندا، كە فرۆكەكانى ھاوپەيمانان كەرەكوك و بەغداو بەسردو
 چەند شويتىكى دىكەيان بۆردوومان كىردووه، لەوانە وەزارەتى پىشەسازىي و تەلەفزيونى
 كەرەكوك و فرۆكەخانەى كەرەكوك، يەكيتك لە دىلەكان لەو شويتانەدا كوژراوه.
 ئەمىشەو راگەياندىرا، كە ژمارەى فرۆكەكانى چوونەتە ئىرانەوه، گەيشتونەتە (١٠٠) فرۆكەو
 بىستوپىتەجيان سىخۆن. ئەمپۆ ھاتن بۆ خوين وەرگرتن لە زىندانىيەكان. ئەمپۆ دواى نيوەرۆ
 دوو كەلىكى رەش چواردەورى بەغداى گرت. لە ئەنجامى لىدانى ھاوپەيمانەكان، ئەمىشەو
 لەلايەن ھىزەكانمانەوه ھىزەشكراو تەسەر ھىزەكانى ھاوپەيمانەكان لەناو ئەرازى سەودىيە،
 بەدرىژاى بىست كىلومەتر، چوونە ناو شارى ساحلى سەودىيە. ئەمپۆ لەزۆرىيە بەش و
 رەدەھەكان خويتيان وەرگرت، پروپاگەندەى وا دەكرا كە رۆژى پىتجەشمە مەدەنىيەكان
 دەردەكەن.

مانگی (۱۹۹۱/۲) و ئیمەو ئەبو غریب و دۆخی عیراق و مۆاجەھەدی سەری مانگ

شەوی (۱/۱۷) کە ھێزەکانی ئەمریکا و ھاوپەیمانەکانی بەناوی (گەردە لوولی بیابانە) دە. لە ھەموو لایەک بە ھەموو چەکیکی جەنگیی و لە چەندین قۆلەو بەچەندین شێو، کەوتنە لێدانی ھێزەکان و دامودەزگا و پرۆژە پێشەسازی و گەرنکەکانی عیراق لە کۆتەدەو بە ناو عیراق، لێدان و پەلاماردانەکیان زیاتر لە (۱۰) رۆژی خایاند بەو ھێرش و پەلاماردانە. ھەموو ھێزی سەربازی عیراقیان کەنفەتکردو ناچاری کەشەنەویان کرد لە کۆیت و سوپاکە بە شێوەیەک سەری لێشێواو و شیرازە سوپای لەیە کەرازاو، نەک بەو ھێزە ناتوانیت بەرگری بکات. بە لکو نەیان دەتوانی خوشیان دەرباز بکەن، لە بەدیگرتن و کوشتن سوپا بە ھێز و پڕچەک و زەبەلاحەکی عیراق، لێکەلوەشایەو و پەرش و بلاو بوو و ھێچی بەسەر ھێچەو نەماو.

خەلکی لەلایەک بەو لێدانە دڵخۆشیوون و لەلایەکی دیکەشەو ترسی زۆریان ھەبە، بە ھۆی ھێرش بەردەوامەو زیانی مالی و گیانیان لێکەوت، ببە قوربانیی ملھوری و سەریکشی سەدام و رژیئەکی. کۆمەلانی خەلکی عیراق بە گشتیی لەو رۆژەو کە سەدام بە ھیزی سەربازی پەلاماری کۆیتی داو داگری کرد. تینگەشتن کە عیراق نانی شوانی خواردو، بەم کارە نامۆفانەو، بریاری مەرگی بە دەستی خۆی دا، ھەموو خەلکی عیراق دەیانزانی ئەم رەفتارانەو بە ناچیتە سەر کۆیت بە داگری کراوی نامیتیتەو، بۆیە لە رۆژی پەلاماردان و داگری کەو، لە چاوەروانی ئەو دان، کە ولاتانی دنیا بە تاییەتی ئەمریکا کە دەسەلاتدارانی کۆیت سەر بە ئەمریکا بوون و دەیانزانی ئەمریکا دلسۆزی دۆستەکانییەتی رازی نابیت دۆستینکی وەکو کۆیتی بەو دەردە بریت، دەیانزانی ھەموو ولاتانی عەرەبی ئەو کردەو ھەبە سەدامیان قبوول نییە بە کاریکی ترسانکیان ئەژمار دەکرد، زۆر ولاتیان دەترسان پەلاماری ئەوانیش بەدات و ولاتەکیان لێداگری بکات، بە تاییەتی (سعودیە). بۆیە لە سەر ئەمانە ناوات و ھیوان بە لچەدە چنی و لە چاوەروانی وەلامدانەو دا بوون. بۆیە لە مانگی (۲) ھە، لایەنە بەرھەلستکارەکانی رژیئە کەوتنە خۆکۆکردنەو و خۆریکخستن و بەرنامە داڕشتن بە راپەرین و پەلاماردانی دامودەزگا حکومی و حزبی و ریکخواوەییەکانی بە عس. مانگی (۲) مانگینکی گەرنک و تاییەتە بوو لە میژووی عیراقدا. مانگینکە بوو لەو مانگانەو دەسلاتی سی سالی رژیئە بە عس تیدا بیدەسلات بوو، بەرامبەر بە سەرکوتکردن و ستەمکردن، بەرامبەر بە کۆمەلانی خەلکی کوردستان. ئەو رژیئە کە ساتینک لە چەوساندنەو جەماوەر غافل نەبوو. لەم مانگەدا بیتاگا، لە ھەلسرکەوتی جەماوەر خواخواوەتی بوو جەماوەر لێیان ھەلنەسن و پەلاماریان نەدن... لە کوردستان

له شاری سلیمانی و دابه‌زینی ده‌سته‌کانی پېشمه‌رگه بۆ ناوچه‌کانی شارباژێر، پیتجوپن، قه‌ره‌داغ، بازیان و گه‌رمیانی گ‌ردبوو، زۆر شتی تری نووسیوو. که هه‌ره‌موری هه‌والی دلخۆشکه‌رو گ‌رنگ بوون. نامه‌که زانیاری هه‌والی باشترو وردتری تیدابوو، له‌و هه‌والانه‌ی که مو‌اجه‌هه‌که‌ران بۆیان باس‌کردبووم. مانگی (٢)ش لیدان و کوتانی یه‌که سه‌ربازی، ده‌زگا‌و پرۆژه پېشه‌سازی، نیسته‌خباراتی، نه‌منی، مو‌خابه‌راتی و گ‌رنگه‌کان به‌رده‌وامه‌. ئېمه‌ش کێشه‌ی بێتاریی و کاره‌بایی رووی تیک‌ردووین. حکومه‌ت به‌ه‌زی قه‌ده‌غه‌کردنی سووته‌مه‌نییه‌وه... هه‌موو جووله‌یه‌کی له‌ناو به‌غدا‌و شاره‌کانی عیراقدا راوه‌ستانوه. له‌ ناوه‌راستی مانگی (٢)دا. عیراق رازی بوو به‌وه‌ی له‌سه‌ر هه‌وله‌کانی سۆقییه‌ت که چاویان به‌ (یه‌ث‌گینی بریما‌کۆفی) نێ‌ردرا‌وی (گۆربا‌ت‌شۆف) بکه‌وی‌ت و (بریما‌کۆف) ٢/١٢ گه‌یشت به‌غدا‌و له‌ کۆشکی می‌وانداری له‌ ناوه‌راستی به‌غدا سه‌دام پېشوازی لێ‌کرد، نه‌ک له‌و هه‌شارگه‌ پته‌وه‌ی که له‌کاتی جه‌نگه‌دا تێیدا ده‌ژیا...

(بۆش له‌ راگه‌یاندنیکدا دا‌وای له‌ سوپای عیراق و گه‌لی عیراق کرد، که جله‌وی کاره‌کان به‌ده‌سته‌وه‌بگ‌رن و سه‌دام حوسینی دکتاتۆر ناچار بکه‌ن واز له‌ ده‌سه‌لات به‌ی‌تیت. نه‌م راگه‌یاندنه‌و دا‌واکارییه‌ی بۆش، ئېمه‌ی له‌ به‌ندیخانه‌وه دلخۆش‌کرد، که به‌ناشکرا نه‌مریکا دا‌وا له‌ کۆمه‌لانی خه‌لکی عیراق و سوپاکه‌ی ده‌کات، ده‌سه‌لات له‌ سه‌دام وه‌بگ‌رنه‌وه‌و رژی‌می دکتاتۆری له‌ناوبه‌رن. بۆچو‌نمان وابوو به‌م دا‌وایه‌ خه‌لکی داخ له‌دل و رقه‌ستووری به‌غدا زیاترو باشترو زووتر خۆیان بۆ له‌ناو‌بردنی به‌عس و رژی‌مه‌که‌ی کۆده‌که‌نه‌وه‌و به‌وه‌ش ئېمه‌ له‌م زیندانه‌ ده‌رباز ده‌بین.

به‌درا‌ی هاتنی (بریما‌کۆف)دا له‌ ١٩٩١/٢/١٨ (تاریق عه‌زیز) چو بۆ مۆسکۆ. رایگه‌یاند، که به‌ته‌واویی پېشنیازه‌کانی سۆقییه‌ت رازین به‌کشانه‌وه‌ی بی‌مه‌رج له‌ کوهیت. زیاتر له‌ چوار هه‌فته‌ فڕۆکه‌کانی ها‌وپه‌یمانان به‌شیوه‌یه‌کی ریکوپی‌ت و به‌ به‌رده‌وامی بۆم‌بابارانی سه‌رجه‌م ئامانجه‌ سه‌ربازی، سیاسی، ستراتیژی و ئابوورییه‌کانی له‌ عیراق و کوهیت-دا کرد، له‌و چوار هه‌فته‌یه‌ به‌شه‌و رانه‌ده‌وستاو به‌ به‌رده‌وامی بۆردوومانی وێرانکه‌رانه‌ی سه‌رجه‌م بنکه‌ گ‌رنگه‌کانی ده‌کرد. که نه‌و لیدان و بۆردوومان‌کردنه‌، کاریکی به‌ سه‌رجه‌م هێزه‌کانی عیراق کرد. که تواناو هێزی به‌رگری‌کردنیان تیدا نه‌ما، به‌لام (سه‌دام) نه‌و به‌لێنه‌ی به‌ سۆقییه‌تییه‌کانی دا، جێبه‌جێ نه‌کردو ئاماده‌ نه‌بوو له‌ کوهیت بکشیته‌وه‌. بۆیه‌ ها‌وپه‌یمانان له‌ رۆژی شه‌مه‌ (٢/٢٣) رایانگه‌یاند، که تا کاتژمێر هه‌شتی شه‌و به‌کاتی عیراق له‌سه‌ر (سه‌دام) راده‌وه‌ستن بۆ کشانه‌وه‌ی له‌ کوهیت، که به‌بی‌مه‌رج ده‌بێت بکشیته‌وه‌و رایانگه‌یاند، ده‌بێت سه‌دام به‌ناشکراو به‌بی‌هیچ پێچ و په‌نایه‌ک. به‌و مه‌رجانه‌ رازی بیت و رابگه‌یه‌نیت که ده‌کشیته‌وه‌. ئه‌گه‌ر نا به‌هێزی سه‌ربازی له‌ کوهیت ده‌ریده‌که‌ین. سه‌دام گوئی به‌مه‌ش نه‌دا، بۆیه‌ له‌ رادیۆکه‌مه‌وه‌ گویم لیتوو، له‌ ٢/٢٤ (بۆش) فه‌رمانی به‌ (نۆرمان شوارتس‌کۆف)دا که فه‌رمانه‌ی بالای هێزی ها‌وپه‌یمانانه‌کان بوو، له‌ (سوعیدی). که هه‌موو

هێزه‌کانی بهره‌ده‌ستی به‌کاربێتیت، له‌وانه‌ش هێزه‌ زه‌مینیه‌کان بۆ ده‌کردنی سوپای عێراق له‌ کوهیت. دوا‌ی ئه‌و فه‌رمانه (شواری تشکۆف) که‌وته‌ جێبه‌جێکردنی ئه‌رکه‌ سه‌ربازیه‌کانی و له‌ماوه‌ی که‌مه‌تر له‌ (٤٨) کاتژمێری جه‌نگ. بربره‌ی پشتی سوپای عێراق به‌ته‌واویی شکاو و سوپای عێراق ناچارای ده‌ربه‌راندن له‌ کوهیت کرا.

به‌پێی ئه‌و هه‌واڵانه‌ی بڵاوه‌کرانه‌وه، له‌ ئه‌نجامی ئه‌و په‌لامارو هێزه‌شی هێزه‌کانی هاو‌په‌یمانان رۆژی ٢/٢٤ (٢٠٠٠) هه‌زار سه‌رباز به‌دیل گیران و (٣٧٠) تانک تینکشان و (٧) فیرقه‌ی عێراقی لینگه‌له‌وه‌شان و توانای شه‌ر به‌رگریان نه‌ماوه‌.

(سه‌دام) دوا‌ی ئه‌و شکسته‌ گه‌وره‌و نابڕوبه‌ره، هاته‌ قسه‌و تێیدا فه‌رمانی به‌ فه‌رمانه‌ سه‌ربازیه‌کانی کرد، که‌ فه‌رمانه‌که‌ی به‌م شیویه‌ راگه‌یانده‌: (به‌شیوازیکی ریکوپیته‌که‌ بکشیته‌وه‌ ئه‌و شویته‌وه‌ی که‌ به‌ر له‌ ١٩٩٠/٨/١ له‌ بهره‌ده‌ستیانه‌دا بووه‌،... و له‌ ٢/٢٦ سه‌دام رایگه‌یانده‌، که‌ هێزه‌کانی عێراق له‌ ماوه‌ی (٤٨) کاتژمێری داهاتوودا کeshانه‌وه‌یان له‌ کوهیت ته‌واو ده‌که‌ن، سه‌دام بۆ هاو‌لاتییانی عێراق وته‌یه‌ی بڵاوکرده‌وه‌ و وتی: (هاو‌لاتییانی خۆشه‌ویست، چه‌پله‌ بۆ سه‌رکه‌وته‌ن کاتان لێبده‌ن... ئیوه‌ رووبه‌رووی هه‌موو دنیا بوونه‌ته‌وه‌. ئه‌ی عێراقیه‌ مه‌زنه‌کان ئیوه‌ سه‌رکه‌وته‌ن. هیچ شتی که‌ له‌ سه‌رکه‌وته‌نی شکۆدار خۆشته‌ر نییه‌...).

به‌پێی هه‌واڵه‌کان که‌ به‌ بهره‌ده‌وامی گوێیستیم. راگه‌یه‌ندرا، که‌ له‌ کوتایی کeshانه‌وه‌ی سوپای عێراق له‌ کوهیت زیانه‌کانی سوپای عێراق به‌م شیویه‌ راگه‌یه‌ندرا، (٥٠) په‌نجا هه‌زار دیلی سه‌ربازی، (٨) فیرقه‌ی سه‌ربازی تینکشان و توانای هیچیان نه‌ما، تینکرا زیانه‌کانی عێراق به‌ (١٥٠) هه‌زار که‌س خه‌ملیترا. دوا‌ی ئه‌و په‌لاماره‌ گه‌وره‌یه‌ی هێزه‌کانی هاو‌په‌یمانان و ده‌ربه‌راندنی هێزه‌ سوپای عێراق له‌ کوهیت، بۆش له‌ راگه‌یانده‌نیکدا بریاری کوتایی شه‌ری داو وتی:

(کوهیت نازادکرا... سوپای عێراق به‌زیترا... ئاماژه‌ سه‌ربازیه‌کانمان هاتنه‌دی. سه‌رکه‌وته‌نیک بوو بۆ هه‌موو مرۆڤایه‌تی و بۆ ده‌سه‌لاتی یاسا...).

سه‌دام له‌ وه‌لامی بۆشدا رایگه‌یانده‌ و وتی: (ئه‌ی عێراقیه‌کان ئیوه‌ سه‌رکه‌وته‌ن، عێراق ئه‌و سه‌رکه‌وته‌وه‌ به‌توانایه‌ بوو، که‌ له‌ به‌رامبه‌ری ئیمپراتۆریه‌تی جیهانیی راوه‌ستاو به‌رگری کردو له‌ گه‌ل (٣٠) ده‌وله‌تی دنیا...).

به‌پێی هه‌واڵه‌کانی کوتایی شه‌ر راگه‌یه‌ندرا، که‌ عێراق له‌ (٤٣) فیرقه‌ی سه‌ربازی، ته‌نها (٧) فیرقه‌ی توانای سه‌ربازیان ماوه‌. له‌ (٨٠٠) کاتژمێردا هێزه‌کانی هاو‌په‌یمانان (٧٣٧٠٠) کیلومه‌تری چوارگۆشه‌ی خاکیان داگیرکردو ده‌ست به‌سه‌رداگرت، که‌ (١٥٪) له‌ناو خاکی عێراقدايه‌.

به‌رهمی کاتژمێر (٨)ی به‌یانی رۆژی (٢/٢٨) شه‌ر راوه‌ستا. به‌پێی هه‌ندیک هه‌واڵ که‌ گویم لێهه‌. دیلی عێراقی له‌ (١٠٠) هه‌زار تێپه‌ری کردووه‌، ژماره‌ی کوژراویشی به‌ (١٧٥) هه‌زار مه‌زنه‌ده‌که‌ریت، شه‌ش هه‌فته‌ به‌ بهره‌ده‌وامی له‌ هێزه‌کانی عێراق له‌ناو کوهیت و ناو

عیراق درا. ئیتمه له بهندیخانه بهوه زۆر دلخۆشین، که ئه سوپا زه به لاهه عیراق که چه ندین سال په لاماری خه لکی عیراق و ئیران و کویت و کوردستانی ده دا ئاوها تیکبشکیتیت و لیکه له لوه شیت، ئه م دلخۆشییه به ته نها ئیتمه ی کورد نین، له م به ندیخانه یه هه ست ده که یین، عه ره به کان و تورکمانه کان و ته نانه ت ئه وانه شی که پیش ده ستگیر کردنیان پله و پایه ی حزبی و حکومی و سهربازیان هه بووه، زۆر له ئیتمه پرترو به په روشتن، له ناخیانه وه به و دۆخه ی تووشی سه دام و رژیمه که ی بووه، شادمانن، هه رچه نده زۆریشیان له وه ده ترسن ئه گه ر له به ندیخانه ئازادین و بچه وه ئاو که سوکاریان له ده ست خه لک قوتار نابن و تووشی چه ره سه ربی ده بن.

نیوهی مانگی (۲) و مواجهه‌یه‌کی دیکه

هرچه‌نده لیدان و په‌لاماردانی نه‌میریکاو هارپه‌یمانەکانی بۆسەر دامودەزگا سیاسی، نابووری، ستراژی و پیشەسازی و سەربازیەکانی عێراق بەردەوام بوو، عێراق بە‌گشتی لەژێر شالۆی ناگرو ئاسندا دەژیا. کوردستان تا رادەیکە لە ئارامیدا بوو. هەرچە‌نده رینگاوبان بە‌هۆی هێرشە‌کانە‌وه پر مه‌ترسیی بوون، هاتوچۆ کاریکی ئاسان نه‌بوو. لە‌گە‌ڵ ئە‌وانە‌شدا ئێمه هەر چاره‌روانی هاتنی که‌سوکارمان ده‌کرد، تامه‌زرۆی هاتنیان بووین... رۆژی پیشە‌ مواجهه خۆم ناماده‌کرد. لە‌ ساحه شونیتیکم پاک‌کرده‌وه. به‌نیازه‌ی مه‌زنده‌م ده‌کرد که‌ مواجهه‌کارمان زۆربین. شه‌و هەر له‌بیر‌کردنه‌وه‌ی ئە‌وه‌دابوو به‌یانی ده‌بیت کی بیت بز مواجهه. ده‌بیت رینگاوبان و ابیت که‌په‌کی هاتنیان نه‌خات؟ شه‌و وه‌کو شه‌وانی تر بوومه‌وه به‌ هاورپی رادیۆکم و له‌ کاتژمیر دوانزه‌وه که‌وتمه گۆیگرتن له‌ هه‌وال و راپۆرتە‌کانی ئیزگه‌کانی مۆنتیکارلۆو ئیسرائیل و له‌ندن. ده‌نگی نه‌میریکاو ئیزگه‌ عه‌ره‌بییه‌کان و ئە‌و ئیزگانه‌ی که‌ وه‌کو موعاره‌زه له‌پیش‌چە‌نگ و کاتی جه‌نگه‌که‌دا دامه‌زرابوون.

هه‌موو هه‌واله‌کان ته‌نکیدیان له‌سەر به‌رده‌وامی لیدان و وێرانکاری دامودەزگا‌کانی عێراق له‌ کو‌دیت و ناو عێراق و په‌که‌خستنی هێرو توانای سەربازی عێراق ده‌کرده‌وه. به‌پینی هه‌والی هه‌ندیک ئیزگه، هێری هارپه‌یمانان له‌چه‌ند سەربازگه‌یه‌کی عێراقیان داوه له‌ناوچه‌ی کوردستان و تۆپیارانیان کردوون و قوربانی مرو‌یی له‌و هێرشانه‌دا باس نه‌ده‌کرا. به‌هه‌رحال له‌گە‌ڵ راپۆرت و هه‌واله‌کاندا خه‌و برده‌مییه‌وه. به‌یانی که‌ به‌ناگا‌هاتم رادیۆکم هەر ئیشی ده‌کردو نه‌مکوژانده‌بووه‌وه. کاتژمیر پینجی به‌یانی، له‌خه‌و هه‌ستم. جاریکی دیکه گۆیه له‌ هه‌ندیک ئیزگه گرت، بۆته‌وه‌ی خۆم بۆ (مه‌سته‌ر) ناماده‌ بکه‌م، رادیۆکم چه‌شارداو که‌وتمه‌ خو‌سازدان. کاتژمیر (۶:۵) مه‌سته‌ریان کردو له‌ کاتژمیر (۷:۵) ده‌رگای هۆل کرایه‌وه. چوومه‌ خواره‌وه کاکه‌حه‌مه‌ پیاسه‌ی ده‌کرد. خۆی گۆریبوو. خو‌گۆرینیکی وا ده‌توت به‌نیازه ژنی بۆ بگۆرینه‌وه که‌چه‌جافینکی بۆ دابه‌زیتن. مشکیه‌کی سه‌وزی به‌سه‌رییه‌وه به‌ستبوو. ده‌ستیک جلی جوانی پاکی له‌به‌ر‌کردبوو. ته‌راشینیکی خۆی ئاسایی کردبوو. که‌ چوومه به‌شه‌که رۆژباشی لیکردم و وتی: ده‌نگوباس چییه؟ ده‌بیت ئە‌م سه‌گبابه له‌ناوبه‌رن؟ به‌کورتی هه‌ندیک له‌و هه‌والانه‌م پی‌وت، که‌ شه‌و و به‌یانییه‌کی له‌ ئیزگه‌کانه‌وه وه‌ر‌مه‌گرتبوون. وتی: ده‌بیت ئە‌مه‌رۆ که‌س بیت بۆ مواجهه‌هه‌مان؟ من چاره‌روپی کوپه‌که‌م ده‌که‌م. سەربازو له‌ ده‌وری به‌غدايه. ئە‌گه‌ر سه‌لامه‌ت بیت، که‌س نه‌یه‌ت ئە‌و دیت بۆلامان.

لە‌م قه‌سه‌نادا بووین. (کوپه‌که‌ی کاکه‌حه‌مه) په‌یدا بوو. پرسیارمان لیکرد که‌س بز مواجهه‌هه‌ هاتوو؟ وتی: خه‌لک زۆر هاتوون و خه‌ریکی هاتنه‌ ژووره‌وه‌ن. مندا له‌کانی تۆم بیینی له‌ هاتنه‌ ژووره‌وه‌دا بوون. کاکه‌حه‌مه‌و کوپه‌که‌ی به‌ره‌و ژووره‌که‌ی رۆیشتن. به‌ته‌نها مامه‌وه. کاتیکم‌زانی (مارف و کامه‌ران) په‌یدا بوون، ئە‌وانیش خو‌یان گۆریبوو، به‌نیازی

ئەوئى مۇراجەھەيان دىت. كەوتىنە پىياسە كۆردن و ئەوندەم زانى (ئازادو بەھار) ھاتنە ژورەو دەو بەدوایاندا (زەينەب، شىتئى، ژىر، مەھىدىن، لەئەلى، شوكرى، بەھادىن، مەلىخ، فەرزى، كاكەم، ھەپسە، براژنە ئامىنم، فارووقى پورە كافىم، ناسىخى شىخ مەستەفا، چەند خزم و كەسكىنى دىكە) پەيدا بون و چوونە ھەشەكە. شتى زۆرىيان بۆ ھىتابوم، لە خواردن و مېوە و شەكەى جۆراوجۆر... مەھىدىن وتى: بۆيە شتى زۆرمان بۆ ھىتابوت، ئەوئەكو لەسەرى مانگدا نەتوانىن بىيىنەو بۆ لات. ھەولبەدە دەست بەشەو بەگرىت. با شتت لىتەبەرىت. (زەينەب) وتى: شەكروچاى تەواوم بۆ ھىتابوت، كاكەلەگوئىر، ھەنگوئىن، مەربە، پەنەر، سەتلى ماست، بىرنج و رۆنى خۆمالى زۆرم بۆ ھىتابوت. ئەگەر دەستيان پىو بەگرىت، بەشى زىاتر لە (۳) مانگت دەكات، تەنانت راشى و دۆشاوشم بۆ ھىتابوت. كاتىنكەمزانى دەستى برد بۆ ئەو شۆيەنى كە نامەكانى تىدا ھەلگرتىو، كۆمەلىك نامەى دايە دەستم، وتى: نامەى (كاكە ھەمەنوورى) تىدايە (كاكە ھەمەپرەشى و كاكە نوورى) زۆرىيان ھەزدەكرد بىتن، بەلام زۆرسەرقال بون و بۆيان نەكرا بىتن.

نامان نامادەكردو ناننىكمان بەيەكەو خوارد... كەوتنە باسكردنى بارودۇخى كوردستان. بەتايىبەتتى شارى سلىمانى و دەورو بەرى. وتيان پىشمەرگە بەتەواوبى لە شارەكان نىكپونەتەو ھەندىك دەستەى پىشمەرگە بە نەيتى لەناو شارەكاندان. بەھەموو شۆيەبەك چ خەلەكەكە، چ پىشمەرگەو چ رىكخستەكان، تەنانت جاشەكان لە نامادەباشىدان و چارەروانى فەرمانى سەرگردايەتىن. (مەھىدىن) وتى: نەخشەيەكى زۆرباش دانراو. كە بە بەرنامە شار بەشار پەلامار بەرىت و ئازاد بەكرىت، بۆ ھەموو سەربازگە سەربازىيەكان ھىترى پىشمەرگە دانراو. دۆخەكە لەراستىدا لە ئان و ساتدايە بۆ تەقىنەو پەلاماردان. پىتم وت: ئاگادارى كورەكان بن. گەنجن بە گەنجىتيان پەلامار نەدەن و لەناوېچن. ھەرچى دەكەن با لەگەل كاكە ھەمەنوورى و كاكە ھەمەرشىدادا بىكەن، ئەوان شارەزان و دەزانن.

(شوكرى) ھەر تاونەتاوتىك باوھى پىدادەكردم و ئەملاو ئەولاي ماچدەكردم و دەيوت: ئەم ماچەيان ھى (دايكەم) كاكەگيان بەقوربانت بىم ئەگەر پەلامارى بەندىخانە درا ئاگاتان لەخوتان بىت. ئازاد، بەھار، ژىر، شىتئى و بلىسە ھاتنە لامەو يەكەيەكە باوھىيان پىداكردم و ئەوان منيان ماچ دەكردو منىش ئەوانم ماچ دەكرد. ھەندىك مەدالىام بۆ دروستكردبون. خۆم نا بۆم دابون بەدروستكردن. مەدالىاكان لە زەنگيانە دروستكرايون و جزدانىشيان تىدا بون. ناوەكانىيان لەسەر نووسرايون. يەككىيان ھى (زەينەب) بوو. نووسرايون (دايكى بەخشى) دام پىيان. دياربون زۆرىيان پىخۆشبون. (بەھار) وتى: ئەمە لەناو نابەم مادام ناوى خۆمى لەسەرەو لىرە دروستكراو. يەككىك لە مەدالىاكان بۆ (بەخشى) بوو. زۆر تامەرزوى بىيىنى بەخشى بون. لەبەرئەوئى دەبون بچووايە بۆ خزمەتى سەربازىي و نەچووبون. نەيدەوئىرا سەرم لىتبات لەو رۆژوئى گىرابون، تا ئەم مۇراجەھەيە يەكترمان نەيىنبون، زۆرم بىردەكرد (بەخشى) ھەر لە يەكەم مۇراجەھە سەعاتىكى بەديارىي بۆ ناردم، منىش ئەو

مه‌دالیايم بۆ دروستکرد که ناوی خۆی له‌سەر نووسرابوو. مواجهه ته‌واوبوو. يه‌ك به‌دواي يه‌كدا كه‌وتنه‌ روژيشتن و دواكەس كه‌ روژيشتن زه‌ينه‌ب و مندا له‌ كانم بوون و يه‌ كه‌يه‌ كه‌ يه‌ كانم ماچكردو خواحافيزيمان له‌ يه‌ك كرد. دواي ته‌واوبوونی مواجهه‌ (مه‌سته‌ر) كراو كه‌ گه‌راينه‌وه‌ (كاكه‌حه‌مه‌و مارف) وتيان مواجهه‌يه‌كه‌ي خۆشبوو. هه‌ره‌هه‌موومان كه‌ سوكارمان هاتبوو. ئه‌وانيش هه‌ر يه‌كه‌يان باسی بارودۆخه‌كه‌و باشیی دۆخی كوردستانيان ده‌كرد. كورپه‌كه‌ی (كاكه‌حه‌مه‌) باسی وه‌زعی سه‌ربازیی و لێدانه‌كانی هاوپه‌يمانی بۆ كاكه‌حه‌مه‌ كردبوو. كاكه‌حه‌مه‌ له‌وپه‌ری زه‌وقدا‌بوو.

وتی: هه‌رچه‌نده‌ نانێكم خواردوه‌، به‌لام هه‌زم له‌ خواردنه‌، ده‌لێن چی نانێك بخۆین. وتم: با شته‌كان تاقه‌ت بكه‌پن دوايی نانێکی باش ده‌خۆین... شته‌كانمان رینكخست و نانمان گه‌رم كرده‌وه‌و سێ قۆلی نانێکی باشمان به‌ زه‌وقه‌وه‌ خوارد، له‌و میوه‌یه‌ی بۆمان هاتبوو، میوه‌شمان خوارد. خواردنی وشكه‌مان له‌ باره‌له‌كه‌ی خۆم و باره‌له‌كه‌ی كاكه‌حه‌مه‌دا هه‌لگرت. وتم: كاكه‌حه‌مه‌ نه‌مانه‌ی له‌م باره‌له‌ی مندايه‌ ده‌ستی لێتاده‌ین وا حیساب ده‌كه‌ین نه‌و شتانه‌مان نییه‌. بۆ ئێواره‌ش شفته‌مان گه‌رم كرده‌وه‌و شێرمان كردو چایه‌كه‌ی باشمان لێتاو چهند چامانه‌خواردوه‌.

شه‌ویش له‌سەر قه‌ره‌ویله‌كه‌م دانیشتم و كه‌وتمه‌ كردنه‌وه‌ی نامه‌كان و يه‌كه‌يه‌كه‌ ده‌ستم به‌ خویتندنه‌ویان كرد. له‌گه‌ل نامه‌كانیشدا شه‌وانه‌ مواجهه‌يه‌كه‌م كردو كۆمه‌لێك هه‌وال و ده‌نگوباسی خۆشتریان له‌ نامه‌كاندا بۆ نووسیویوم. به‌تایبه‌تی نامه‌كه‌ی كاك حه‌مه‌نووری كۆمه‌لێك هه‌والی وردو سه‌رنجراكێشی تێدا‌بوو. چهند نووكته‌يه‌كه‌ی خۆشی بۆ نووسیویوم، كه‌ هه‌ر نووكته‌يه‌كه‌ی روژگاریکی ژيانمانی ده‌هیتایه‌وه‌ یاد. زیندانییه‌كانی ژووره‌كه‌م. ده‌یانبیننه‌ ئه‌وانیش دلیان خۆشه‌و دیاره‌و زانیاریی زۆریان بۆ هاتوه‌، له‌سەر وه‌زعی به‌غداو باسی ئه‌ویان كرد كه‌ ئێستا نه‌ كارهبو نه‌ ئاو نه‌ سووته‌مه‌نی وه‌كو به‌زین و باسی بلا‌وبوونه‌وه‌ی فه‌سادو بێ‌ره‌وشتیان ده‌كرد، كه‌ به‌هۆی گرانیی و نه‌بوونییه‌وه‌ دووچارى ها‌ولاتییانی به‌غدا بووته‌وه‌. له‌دواي سه‌عات دوانزه‌وه‌، بوومه‌وه‌ به‌ هاوڕیتی رادیۆكه‌م و ده‌ستم به‌ گوینگرتن كرده‌وه‌. نه‌مه‌ه‌ویش له‌گه‌ل گوینگرتنی رادیۆكه‌مدا خه‌وم لێكه‌وت و به‌یانی كه‌ هه‌ستاه‌ رادیۆكه‌م هه‌ر ئێشی ده‌كرد. ئه‌مڕۆ زۆر هه‌زمان له‌ ساحه‌يه‌. بۆنه‌وه‌ی گوینیستی ده‌نگوباسی زیاتر بین، به‌لام ساحه‌ نه‌كرايه‌وه‌. له‌ هۆله‌كه‌و ساحه‌كه‌مان زیندانییه‌كان له‌ مقۆمقۆدان. دیاره‌. به‌ته‌مای دۆختیکی نوێ‌بوون...

له‌دواي مواجهه‌وه‌، روژو كاتژمێرمان به‌رێده‌كردو شه‌وانه‌ش به‌هۆی رادیۆكه‌و جۆره‌ها هه‌وال و ده‌نگوباسمان ده‌یست، كه‌ له‌ بیستی مانگ تێپه‌رین. هه‌ره‌شه‌ی بۆش و هاوپه‌يمانیان له‌زیاده‌بووندا بوون. لێدانیان به‌رده‌وام بوو. كێشه‌ی بینكاره‌بایی و بیتاوی ئێمه‌شی شپه‌ره‌كردوه‌. كاتیك بۆش دوا ئینزاری دایه‌ عیراق بۆ كێشانه‌وه‌و نه‌كشایه‌وه‌، به‌دوايدا به‌

هێرشێکی چروپرو بێدهست پاراستن به‌شێوه‌یه‌ك له‌ هێزه‌كانی سوپای عێراقیان دا له‌ كوهیت، یه‌كسهر هێزه‌كه‌ تێكشكاو ناچاری راكردن و خۆده‌بازكردن كراو، كوهیتیان جیهیلانو به‌ شكانیکی زۆر خراپه‌وه‌ كوهیتیان چۆلكرد، (سه‌دام) دواى ئه‌و تێكشكانه‌ ئینجا هه‌ر به‌ناو بریارى چۆلكردنى كوهیتی داو و داواى له‌ فه‌رمانه‌كانى كرد كه‌ كوهیت جیهیلن و رایگه‌یاندا كه‌ سه‌ركه‌وتوون. له‌كاتێكدا هێزه‌شكاوه‌كه‌ی عێراق به‌ره‌و عێراق ده‌هاته‌وه‌و هێزه‌كانى هاوپه‌یمانان له‌و هێزه‌شكاوه‌شى به‌خراپیی داو كاتیك به‌رایى هێزه‌شكاوه‌كه‌ گه‌یشتنه‌ ناو شاری (به‌سه‌ره‌). خه‌لكی به‌سه‌ره‌ راپه‌ڕین، راپه‌ڕین له‌ به‌سه‌ره‌وه‌ ده‌ستپێتکردو راپه‌ڕینه‌كه‌یان به‌ناوى (راپه‌ڕینی شه‌عبان)وه‌ ناونا. به‌دواى به‌سه‌ره‌دا هه‌ردوو شاره‌ شیعه‌كه‌ی (نه‌جه‌ف و كه‌ربه‌لا) راپه‌ڕین و به‌كوردی راپه‌ڕینی خوارووی عێراق كلپه‌ی سه‌ندووه‌، كۆمه‌لانی خه‌لك زۆر داخ له‌دلانه‌و په‌لاماری باره‌گا حزبی و حكومه‌یه‌ سه‌ركوتكه‌ره‌كانى داوه‌و ده‌یانه‌ویت له‌و راپه‌ڕینه‌دا تۆله‌ی چهند ساڵه‌ی خۆیان له‌ سه‌ران و پیاوانی به‌عس و رژێمه‌كه‌ی بگه‌نه‌وه‌. به‌كورتی له‌ (٢/٢٦)وه‌ راپه‌ڕینیکی جه‌ماوه‌ری له‌ زۆربه‌ی شاره‌كانى خواروو و ناوه‌راستی عێراق به‌ به‌غداشه‌وه‌ ده‌ستپێتکردووه‌، به‌پێى هه‌واله‌كانى كه‌ له‌ ئیزگه‌كانه‌وه‌ وه‌ری ده‌گرم، راپه‌ڕیوه‌كان به‌هه‌زاران هه‌زار له‌ پیاوانی به‌عس و سه‌رانى رژێمیان ده‌ستگیركردووه‌و وه‌كو حه‌یوان سه‌ریان ده‌پرن و ده‌یانكوژن. له‌پال ئه‌و كوشت و كوشتاره‌دا، ده‌یانیان ده‌چنه‌ پال جه‌ماوه‌رو له‌گه‌لیاندا به‌شداریی راپه‌ڕینیان كرده‌وه‌و رژێم و حزبه‌كه‌یان به‌جیهیلانو... ئه‌م ده‌نگوباسه‌ له‌ مانگی دوو تا سه‌ری مانگ درێژه‌ی گێشا.

مواجهه‌ی سهری مانگ و هه‌واله‌کان

له‌سهری مانگدا زهینه‌ب و منداله‌کان و محیدین و چهند که‌سی دیکه هاتن بۆلام، له‌به‌رنه‌وه‌ی زۆر نه‌بوون، ههر له ژووره‌که‌ی خۆم دانیشتن، دوا‌ی هه‌وانه‌وه‌یان، که‌وتنه‌ گێڕانه‌ی هه‌وال و ده‌نگوباسی سلیمانی و کوردستان. هه‌واله‌کان هه‌ره‌موو نه‌وه‌یان ده‌گه‌یاند، که به‌دوا‌ی راه‌پرینی ناوه‌راست و خوارووی عیراقد. له کوردستانیش نه‌خشه‌و پلانی راه‌پرین دانراوه. وتیان پیشمه‌رگه له شاره‌کان نزیکی‌بونه‌ته‌وه‌و به‌ره‌ی کوردستانی راگه‌یه‌نراوه‌و به‌ سه‌ربه‌رشتی به‌ره‌ راه‌پرین ده‌کریت، برباره هه‌موو حزه‌کان به‌شداریی بکه‌ن. خه‌لک زۆر له‌سه‌رپی و ناماده‌ن و خواخوایانه‌ بلین ناوه‌ی. نیزگه‌که، واته‌(نیزگه‌ی ده‌نگی گه‌لی کوردستان) نیش ده‌کات و باسی راه‌پرینه‌کانی خوارووی عیراق و تیکشکانی سوپای عیراق ده‌کات، به‌ر ریگایانه‌ هانی جه‌ماوه‌ر ده‌دات که سازو ناماده‌ بن بۆ راه‌پرین. محیدین وتی: له‌ناو شاره‌کاندا ریک‌خستنه‌کان به‌رنامه‌ی چروپرو هه‌مه‌لایه‌نه‌یان داناوه، دابه‌شکراون و چه‌گی زۆرر هاتووته‌ ناو شارو به‌سه‌ریاندا دابه‌شکراوه، په‌یوه‌ندی به‌ موسته‌شارو چه‌کداره‌کانی رژیمه‌وه‌ کراوه، وتی: وه‌کو ده‌لین چهند مه‌فره‌زه‌یه‌کی پیشمه‌رگه‌ش هاتوونه‌ته‌ ناو سلیمانی و ناو ئۆردو‌و‌گاکان و شارۆچکه‌کان و خۆیان هه‌شارداوه.

شتی زۆریان له‌ خواردن و پیدایستی هه‌مه‌جۆریان هیتابوو. وتیان ده‌ست به‌شته‌وه‌ بگره‌، هه‌موو شت گران‌بووه‌و ده‌ستیش ناکه‌ویت. گه‌نم و خواردنی وشکه‌ زۆر زۆر گرانه، به‌لام ئینه‌ باشین و له‌هیچ په‌کمان نه‌که‌وتوو... وتیان حکومه‌ت زۆر مه‌ترسی په‌یدا‌کردوو له‌یه‌ک پی‌ خۆی فایم ده‌کات و خۆی کۆده‌کاته‌وه، چهند نامه‌یه‌کیان بۆهیتابووم. نامه‌کانم هه‌لگرت، زه‌ینه‌ب وتی: نامه‌یه‌کیان هی کاک (حه‌مه‌نووری)یه‌ نه‌وه‌ی بۆ ئینه‌ لیتره‌ زۆر گرنگه، نانه، (نۆردوو‌یه‌کی) زۆریان له‌ دوو کارتۆنی پرده‌ هیتابوو.

له‌م مواجهه‌یه‌دا زیندانییه‌کانی ژووره‌که‌ که‌سوکاریان هاتبوون، به‌لام زۆر نه‌بوون. نه‌وانیش باسی راه‌پرینی به‌سه‌ره‌ که‌ربه‌لار به‌غدار نه‌جف و شاره‌کانی دیکه‌و بیتوه‌زعیی خه‌لکی به‌غدایان له‌به‌ر بینکاره‌بایی و بیتاویی و بیتسووته‌مه‌نیی بۆ کردوون و سه‌یرمکرد زیندانییه‌کان و نه‌وانه‌شی هاتبوون بۆلایان، روویان گه‌شه‌و خوشحالن به‌وه‌ی رویداوه. باسی شپ‌زه‌یی و لیکه‌له‌وه‌شانی سوپای عیراقیان ده‌کرد، باسی نه‌وه‌یان ده‌کرد که به‌سه‌دان ره‌فیق حزبی و به‌رپررسی حکومیی له‌ نه‌من و نیستخبات و نه‌فسه‌ر وازیان له‌کاری خۆیان هیتاوه‌و چوونه‌ته‌ ناو جه‌ماوه‌ره‌وه‌و که له‌وان خراب‌تر په‌لاماری ده‌زگاکانی حکومه‌ت ده‌ده‌ن.

کاکه‌حه‌مه‌ش ههر ده‌هات و ده‌چوو. له‌ محیدینی پرسی، نه‌ی که‌ی لای خۆمان په‌لامار ده‌ده‌ن؟ بۆ راوه‌ستاون؟ وا خوارووی عیراق به‌عسیان نه‌هیتشت. محیدین وتی: کاکه‌حه‌مه‌ په‌له‌ت نه‌بیت ها‌کا راه‌پرین لای خۆشان ناواته‌که‌ی تۆیان هیتایه‌دی.

مواجهه‌ ته‌وا‌بوو. شتی زیاده‌کانم بۆ پیتچانه‌وه‌و له‌گه‌ل خۆیان بردیانه‌وه، که نه‌وان

رۆښشتن. جموجوړلنکی ناناښایي له ناو به نډیځانه دا پیدابوو. دیارېوو باس هر باسی راپه رینه که و ټینګشکاني داموده زګاکاني به عس و سه رشوړګردنی پیاوړی به عس بو. برادرانی خوښمان، واته کورده کانیش، هریه که یان هوالی دلخوښکهریېان وەرګرتبو. به کورتی له جدژنه مواجهه به ک ده چو.

زیندانییه کان ناوتیان له سهر راپه رین بۆ دهربازوون له به نډیځانه هه لچنیوو. که هسته کرا، فرمانبهران و پزلیسه کانی به نډیځانه ناښایي نه بوون و هره هه موویان رنګ و روویان گووشرابوو. له وه ده چو هر هه موو بترسن.

نهو پاش نیوهرپه، باوهر ناکم کهس خهوتبیت و منیش نه خه وتم، که چوموه و ژووره. زیندانییه کان به بی ترس و راشکاوانه نه وهی بزیان گیرابونه وه. هره هه موویان بزیان گیرامه وه دلیان به و خوشبو. که راپه رینه که له به غذا خه ریکی په رسه ندنه و پیتی ده چیت له رۆژانی داهاتوودا دزه که وای لیبت و خه لک په لاماری به نډیځانه کان بدن و به نډیځانه بشکیت و دهربازین. هریه که یان به جیا پیتی ده وتم (باوکی به خشی) نه گهر خوی کرد به نډیځانه شکا، ده بیت له گل مندایت بۆته وهی هیچت به سهر نه یهت و بدسه لامه تی بگه یتوه سلیمانی. دلنیایان ده کردم که نهو په ری یارمه تیم بدن له هه موو روویه که وه.

دوای عه سر کاکه حه مه پیدابوو. وتی: نه چین شیو ناماده که یین؟ وتم: بۆ نا و یه کسه ر... چوینه خواره وه و خواردن و چامان ناماده کردو شیتوکی زۆر باشمان کردو سهر و دووچای خه ستمان به سهر دا کرد.

شه و که وتمه کردنه وهی نامه کان و تا خه وتمن کردنه شه وچه رهی شه و هر نامه ی دروجارم خویندنه وه. نامه که ی (کاک حه مه نووری) ام سی جار خویندنه وه، نه ونده دنگوباسی خوشی تیدابوو. نامه که م لایو به به یانی ده ستپیکردنه وهی شوړش و له خویندنه وهی تیز نه ده بووم. جگه له باسکردنی ورده کارییه کانی به رنامه ی راپه رین و کومه لیک ریتنمایشی بۆ نووسیووم، مژده شی دابوومی، که له داهاتوویه کی نزیکدا به نازادکردنی عیراق و کوردستان پینان شاد ده به وه.

دوای کاترمیر دوانزه، چوموه و بۆلای هاورپی دلسوړو خوشه ویسته که م و ده ستی شه وم له مل کردنه وه و نهویش وه کو بزایت من تینوی چیم و چیم له و ده ویت. که وته گه یاندنی هوالی یه که له دوای یه که و نه وهی له هاورپی به سوژه که م ده بیست، وه کو نه وه و ابوو خوم له ناو رووداوه گاندا بم و به نارووی دلی خوم توله له یه که یه که ی پیاوړی رژیتم بکه موه. به دم گوینګرتنی هواله کانی هاورپیکه موه خه و برده مییه وه، که به یانی هه ستام و بانگیکردم بۆ نه تکوژاندومه ته وه، خه ریکه نووژم تیدا نه میتیت، ده بیت هر نه مرۆ پیلیم بۆ په یدا بکه یتوه، منیش پیتم وت: جاری په له مه که هواله کانی به یانیم پیته، نه وکاته داوای خوراکم لییکه روه، خه مت نه بیت نه من له تو داده پریم نه تو شه ده ویت له من داپریت، تازه بوینه ته دوو هاورپی گیانی به گیانی و مه گهر زیندانی کردنی تو له یه که دوورمان

بختاهو، تا نزیکی (مهسته) لهه و تویژدها بووین.

زۆر ههز بهوه دهکهین که ساحه بکه نهوه و بچینه ساحه، بۆتهوهی هاوړیکانمان ببینین و دهنگوباس ئالوگۆر بکهین، بهلام نهوه بووه خه یال، چونکه بارودوخی عیراق به شیتویهک ئالوژابوو، که سه رانی رژییم هه رهه مووی له ربه رې ترس و مه ترسیدا ده ژیان و متمانه یان به ده ور به ری خوشیان نه ما بوو. به ندیخانهش یه کینک بوو لهو ده زگایانه ی که ده بوو تووندترو قایمتر ده رگا کانی دابخریت و به ندیخانه تر بیت...

نهوه ی که بۆ رۆژانی داهاتوو که لکی لیوه ربگرین، ته نهاو ته نها رادیۆ خوشه ویسته که مه. به راستیی هاوده نگیتکی خه مخۆر مه. شه وانه سه ر ده نیین به یه که وه نه و قسه بۆ من ده کات و منیش به وردیی گوی بۆ یه که یه که ی و ته کانی ده گرم و له به ریان ده که م.

ئه به غریب

۱۹۹۰/۳/۵

مانگی (۳) و راپهرینه کان

له گهڵ تینکشکانی هیزه‌کانی عیراق له کوهیت و ده‌وروبه‌ری و ناچارکردنی به‌کشانه‌وه‌و پهرشوبلا‌وبونه‌وه‌ی له به‌سه‌ره‌و ده‌وروبه‌ری، له‌دوای راگه‌یاندنی وه‌ستانی شهر له‌لایه‌ن هاوپه‌یمانانه‌وه، له (۲۵-۲۶/۲) وه‌ خه‌لکی داخه‌ده‌ل و رفته‌ستووری شیعه‌ی عیراق، پریاری راپه‌رینی جه‌ماوه‌رییا له شاری به‌سه‌ره‌و دا، که‌لکی زۆریان له پهرته‌وازه‌یی و شکانی سوپای عیراق بینی، به به‌سه‌ره‌و رانه‌وستا، راپه‌رینه‌که زووربه‌ی شاره شیعه‌نشینه‌کانی وه‌کو (نه‌جه‌ف و که‌ربه‌لای گرتوه، هه‌ر نه‌و راپه‌رینه‌ ته‌شه‌نه‌ی کردو به‌غداو هه‌ندیک له شاره سووننی مه‌زه‌ه‌یه‌یه‌کانی به‌ره‌و په‌لاماردانی داموده‌زگا‌کانی رژیم برد... به‌پیتی نه‌و هه‌والانه‌ی له نیزگه‌کانه‌وه وهرم ده‌گرت، به‌تاییه‌تی نیزگه‌ی تاران، زۆر به‌گرنگیه‌وه باسی راپه‌رینه‌کانی ده‌کردو هانی جه‌ماوه‌ری ده‌دا، که په‌یوه‌ندی به جه‌ماوه‌ری راپه‌ریوه‌وه بکه‌ن. وایان ده‌گه‌یاند، به‌عسقرانه‌و ده‌ست له سه‌ران و به‌رپرسانی حزبی، نه‌منیی، نیستخباتیی و حکومیی ناپارێت، به‌شێوه‌و شتوازی‌ک راپه‌ریوه‌کان پیاوانی به‌عسیان به‌سزای تاوانباریان ده‌گه‌یاندن، که دووربوو له (نه‌ریتی شو‌رش و شو‌رشگی‌ری). به‌ته‌ورو قه‌مه سه‌ریان ده‌برین و له‌تۆپه‌تیان ده‌کردن و هه‌لواسینیان به قه‌ناوه‌ی قه‌ساییدا هه‌لیانده‌واسین، که نه‌مجۆره مامه‌له‌کردنه به‌رنامه‌ی بزووتنه‌وه‌ی پیشکه‌وتنه‌خوازی نه‌بوو، دیار بوو نه‌وه هه‌مووی ده‌گه‌رایه‌وه بز نه‌جامی داخه‌ده‌لی جه‌ماوه‌ره‌که، له مامه‌له‌و ره‌فتاری چه‌ندین ساله‌ی پیاوان و سیاسه‌تی رژێمدا.

کاتیک له نیزگه‌کانه‌وه گوتییستی نه‌وه‌والانه ده‌بووم، منیش بست بست بالام ده‌کردو ده‌ستم به‌سه‌ر دلمدا ده‌هیتا. نه‌و راپه‌رینه له‌کو‌تایی مانگی (۲) وه‌ تا ناوه‌پاستی مانگی سی به‌رده‌وام بوو، ناویشیان لی نابوو (راپه‌رینی شه‌عبان). سه‌یر له‌وه‌دا بوو راپه‌رینه‌که هه‌ر جه‌ماوه‌ره رفته‌ستووره‌که‌ی دژی به‌عس نه‌بوو، به‌لکو به هه‌زاران له پیاوه‌کانی به‌عس و حزبی و حکومیی له روژانی په‌لاماردانی داموده‌زگا حزبی و حکومییه‌کاندا، په‌یوه‌ندیان به جه‌ماوه‌ره‌وه ده‌کردو ده‌چوونه پالیان و نه‌وانیش هاوبه‌شی نه‌مانی به‌عس و ده‌سه‌لاتداریان ده‌کرد.

به رهو نازادکردنی که رکوک

نیوهی مانگی (۳) و مواجهه

به پینی دنگوباسه کان که گویشان لیده بیت. به ته مای نه وه نه ماین که س بیت بز مواجهه هه مان. رۆژی مواجهه کاتیکمزان (محیدین، زهینه ب، به هارو نازاد) و چند که سی دیکه په یدابوون... به پیریانه و چووم، له سیمایاندا ماندوویتیان پیوه دیاربوو. محیدین وتی: تا گه یشتوینه ته ئیره، سه کفتمان زهره کردوه، دهیان گرفتمان هاتووه ته رینگا، به لام گرنگ نه وه به گه یشتینه لات. دواي هه وانه دهیان محیدین که وته باسکردنی دۆخی سلیمانی و کوردستان و بهوردی که وته گێترانه وهی باسی راپه رین. وتی: که له رانیه وه رۆژی (۳/۵) راپه رین دهستیپیکرد، نه کوژایه وه تا سه راپای هه موو شارده کان نازادکران، له سلیمانی نه وهی زور بهرگری تیتا کرا نه نفاله که و نه مننه سووره که و سه رازگی سارداد بوو. وتی: که نه نفاله که و شویته کانی دیکه دهستان به سه رداگیرا، پیاوانی رژیتم هه ره موو خویان خزانه نه مننه سووره که وه. له نه مننه سووره که دا شه ری مان و نه مانیان ده کرد، نه نجام نه مننه که گیراو به دهیان له وانه ی که ئیره یان نازارو نه شکه نجه ده دا به سزای تاوتباریان گه یشتن و توله یان لیکرایه وه به به ریو به ری نه منیشه وه. وتی: خوزگا به خوزاگی خوا له وی ده بویت و به چاری خۆت نه و راپه رینه ت ده بینی. پرسیاری کوره کانم لیکرد، وتی: (به خشی و عه زیزا) هه ره له گه ل کاک هه مه نووری و نه واندان، شوکر سه لاهه تن.

له کاتی گرتنی نه مننه که دا (شیخ که ریمی باخی سه روو) و چند پیتشه رگه یه کی دیکه شه هید بوون. (له تیفی شیخ تایه ری دۆلان) له ناو کوژراوه کانی نه مننه که دا بوو. دیاره نه ویش له ترسانا خۆی کوتابوو نه مننه که وه بهرگری کردبوو. وتی: هه وایکی دیکه ی ناخۆشم پیته، نه ویش شه هیدبوونی (حه مه ره شه)، که له (۳/۱۱) له نیوانی کفری و دووزدا له لایین چه کداره کانی موجهیدینی خه لقه وه، شه هیدکرا، که موجهیدین هاو به شی هتیه کانی حکومه تیان کرد بو دامرکانده وهی راپه رین و شه ری زۆریان له سه ر رژیتم کرد. به هه واله که سست بووم. ئیجگار زۆرم به لاوه ناخۆشبوو. که نه و پیاوه جه ربه زیه، نه و قاره مانه پارتیزانه، جگه له سالانی پشیویی پیتشه رگایه تی، له دواي نه نفال له هه شتاوه شه ته وه، به به رده وامی له گه ل پیتشه رگه پارتیزانه کاند له ناوچه کانی گه رمیان و قه ره داغدا بوو بووه چقلی چاری دوژمن، به نازییه تی خۆی و نه و پیتشه رگانه ی له گه لیدابوون ناوچه نه نفالکراوه کانیان ناوه دانکردبووه... ئای چه ند دلی به پیتشه رگایه تی و به خه باتی ره وای گه له که ی خۆشبوو. چه ند نه ترس و ساده و خۆنه ویت بوو!!

کۆمه لیک یادگاریم له م سات و کاته دا هاتنه وه یاد، رۆژانی وتووێژی (ی.ن.ک) و رژیتم له

سالی (۱۹۸۳) و بینینی حەمەرەش لە سوورداش، لە کاتی گفتوگۆکەدا هاتنی بۆ مالم، ئەو نامانەی ئەو رۆژگارانەدا بۆم ناردبوو، لەسەر ئەمانەوه ئەوەم هاتەوه یاد که لە سالی (۱۹۸۹) لە ئەنجامی هەندیک کێشه لەناو هەمەوێندەوه هاتبوو (تەکیه) و لە تەکیهوه چووبوو (چەمچەمال) و ناگاداری (رێکخراوی سلیمانی) کردبوو. کە سەردانی بکەن و ئەوکاتە دەبوو (کاک حەمەنوری) بچوایە بۆ لای، لەبەرئەوهی پەيوەندی بەوێه بوو، بەلام کاک حەمەنوری لەئارادا نەبوو. بۆیه رێکخراو منی ناگادار کرد بەزۆترین کات بگەمە لای، رۆژی لەگەڵ (مامۆستا رەئوف بێتگەرد) لە سلیمانییهوه چوینە چەمچەمال و دەمانوێست بچین بۆ ئەو مالهێ که لێی بوو، ماله که مالی (کاک شیخ عەلی) (عەزیزیان بەرەو روومان هات و وتی: مەچن بۆ مالم، لە کورەکانی (کاک شیخ عەلی)، (عەزیزیان بەرەو روومان هات و وتی: مەچن بۆ مالم. حەمەرەش دەرچوو و مالی ئێمە پرە لە سەرباز. کە لە بازار کورەمان بین، چیرۆکی دەرەزەبوونی بۆ گێڕاينەوه و کاتێک که ویستمان بگەڕێنەوه. لە ئەقیاتە که تووشی (کاک حەمەرەشیدی باریکهی) بووین بە خۆی و پاسەکیهوه، لەگەڵیدا گەڕاینەوه.

زۆرم بەلاوه قورسە. پیاویکی وا نازاو چاوەترس، لە هەلمەتی راپەڕیندا بەشداریی بکات و ئەو هەموو سالە چۆلپەرستی بکات، بۆئەوهی کوردستان و شارەکانی کوردستان بەنازادکراوی و گەلەکی بە سەرفرازی بینیت، لە کاتێکی وادا که زۆر بەی خاکی نیشتمان نازادبکریت، ئەو شەهید بکریت، لەبەری رەنج و ماندوو بوونی نەخوات، بەچاوی خۆی و بەبێ ترس بەناویا نەگەڕیت، ئای (کاکە حەمەو مامەریشە) چۆن زۆلە کورد نەیهیشت بگەنە ناوای خۆتان!

محیدین، وتی: ئێستا هەموو هیژەکانی پێشمەرگە لە چەمچەمال و گەیشتونەته قەرەهەنجیر و بە نیازن که پەلاماری کەرکوک بدەن و ئەویش رزگار بکەن... لەلای گەرمیانیشەوه پێشمەرگە چوونەته خوارەوه و گەیشتونەته کفری و قادرکەرەم.

لە هاتنەکیاندا هەمەجۆر خواردنیان بۆ هێتابوو. ئەوهی بۆ ئێمە زۆر گەرنگە (نانی نۆردووه). دوو کارتۆنیان هێتابوو. پێم وتن: مادام نانی زۆرتان هێتاوه، باکمان نییه. نەشکرا بینەوه بۆ مۆجەهە، گەرنگ نییهو خۆتان مەخەنە مەترسییهوه، با تووشی رووداویک نەبن. نانمان بەیه کهوه خوارد... بەراستی نایکی ئێجگار خوش و بەتام بوو، لەبەرئەوهی لەگەڵ باسکردنی نازادبی کوردستاندا دەمانخوارد.

محیدین، وتی: ئەگەر پەلاماری کەرکوک بدریت و نازاد بکریت، رەنگە هاتنمان بۆ سەری مانگ ئاسان نەبێت. بەراستی نازانین دۆخە که چۆن دەبێت. وتم: گەرنگ نییه، ئەوهی من لە ئێوەم دەوێت، وریای خۆتان و کورەکان بن، چونکە کورەکان ئەزمونیان نییهو شارەزا نین با بەنەزانی خۆیان دانەنێن... من شتم زۆره. سێ مانگی دیکەش نەیهن، بێ خواردن نابم. ئەوهی لێره کێشهیه، نەبوونی غازو خواردن. من ئەو (چۆلە)یهی بۆتان هێنام، لە کاتی بێغایدا دەتوانم بە کاری بهیتم، واتە بۆ شت لیئان و گەرمکردنەوه، پەکم ناکەوێت. کاریکی

زۆر باشتان کرد، که له کاتی خۆیدا بۆتان هیتام... له محیدینم پرسی: ئەو هەموو سەربازە دیلەیان چی لیتکرد؟ وتی: هەر هەموو کۆکراوە تەووە له مزگەوت و قوتابخانەکان شونینیان بۆ داینکراوە و خواردنیان دراوەتی... پرسیم ئەو جەماوەر پەلاماریان نادەن بیانکوژن؟ وتی: سەربازەکان لە پادە بە دەرن و ئینجگار زۆرن، هەزارو دوو هەزار نین، زۆریکیشیان بەردو کەرکوک و مۆسڵ و بەعقوبە رینگایان پیتدراوە بگەڕیتەووە بۆ ناو کەسوکاریان. تەنها ئەفسەر نەبیت، کە هیتلراوە تەووە له شونینی تایبەت دانراون.

وتم: سەیرە... ئەم کوردە چەند دلسافەو چەند زوو شتی بێردەچیتەووە، کورد چی کردبوو؟ بەعس و ئەو سەربازو ئەفسەرانی سوپاکە ی ئەنفالی کرد؟ هەلەبجەو چەندین شونینی دیکە ی له کوردستان کیمیاباران کرد. نازانم ئەو خەلکە کوردە چ تاونیتی کردبوو بەو دەرەدیەیان بردن؟ بەعس و پیاوانی سلیمان له هەموو دنیاو یاساکانی مافی مرۆڤ و مرۆڤایەتی نەکردووە، بەپیش چاوی هەموو دنیاوێ قرائی کوردی کرد، کەچی دوا ی سێ سال بەسەر ئەو هەموو مەرگەساتەدا، کورد هەلی بۆ دەرەخسیت و بەسەر دوژمنە کەیدا دەسلاتی دەبیت، ئەوانە ی قەتل و عامی کردبوون، دەرەخسیت بەردەستیان، لەجیاتی ئەو ی تۆلەیان لیتکە نەووە بەهەزار هەزار بیانکوژن، کەچی ریزیان لیدەگرن و خزمەتیان دەکەن. بەدلتیایەو دەلیم چوار رۆژی دیکە رژی هۆشی بیتەووە بەر، بییەوێت پەلاماری کورد بدات، هەموو ئەو سەربازانە دەرچەووە ریزی سوپاکو جاریکی دیکە ئەنفالمان دەکەنەووە.

(عامر) یەکیکە له زیندانییەکانی ژوورە کەم، کە برای لەناو ئەو سوپایەدا یە. خوشی ئەفسەری هەوالگری سوپابوو... پرسیاری سەربازە دیلەکانی کرد، کە چۆن مامەلەیان لەگەڵدا کراوەو چییان لیتکردوون؟ کە بۆم باسکرد، وتی: بەراستی کورد خاوەنی شەقامەت و کەرەمەتە، کورد بەراستی مرۆڤەو ریزی مرۆڤیان لایە. ئیمە کە پەلاماری پیتشمەرگەمان داو بەهەموو جۆرە چەکی قەدەغە کراو لیمانندان و شکانمان و کە زانیمان کورد دەسلاتی نەماوە، بیته زەییانەو زۆر نامرۆڤانەو درندانە کەوتینەو ویتەریان، جگە له کیمیاباران کوردنیان و ئەنفالمان کردن و هەرچی گوندو شارۆچکەیان هەبوو، خاپوورمان کرد. ئەو ی ئیمە بەو گەلەمان کرد مەگەر ئەلمانیا بەجۆلە کە ی کردبیت، کەچی ئەو سوپایە کەوتووەتە بەردەستیان. ئەک نەیان کوشتوون، بەلکو ریزیان لیتگرتوون و خزمەتیان کردوون. محیدین، وتی: چەند رۆژیکە لەسەر داوای خۆیان، وەجە وەجە رەوانەیان دەکەنەووە سەربازینکی زۆر گەراوەتەووە. (عامر) وتی، زۆر راستە من دوو برام له دەوری رانیە بوون، گەشتوونەتەووە بەغدا، کە لەراستیدا باوک و دایکم بەتەمایان نەماوون. وتی: مەگەر ئەوان بزائن چۆن باسی شەقامەتی کورد بکەن... (عامر) وتی: چەند رۆژە دۆخی شارەکانی نەجەف، کەرەبەلا، بەسرە، بەغداو ئەو شارانە ی راپەڕینیان تیتدکراوە، زۆر زۆر خراپە، دوا ی پاشەکشیی سوپا له کوهیت و ریکخستەوویان، بەهەموو جۆرە چەکی کەووە پەلاماریان دراوە، بەدڕەندەترین شیوە لییان دوەن و بە بیته زیانە دیانکوژن و زینەدەبەچالیان دەکەن، خانوو و مالیان بەسەردا

خاپوورو ویزان ده‌کهن، هرچی بگرن به‌بی پرسینه‌وه، یه‌کسر گولله‌بارانیان ده‌کهن. نه‌وی به نه‌جف و که‌به‌لایان کردوه، مه‌گهر له‌کاتی نه‌فاله‌کاندا به کوردیان کردیت، هر سربازیکیش له کوردستان گه‌رایتته‌وه، به‌زوترین کات په‌یوندیی به سوپاوه نه‌کاته‌وه گرتن و گولله‌بارانکردنی یه‌که، نه‌و سهربازو نه‌فسه‌رانه‌ی که له‌ناوچه‌کانی ناو‌راست و خوارودا به‌شداریی راپه‌رییان کردوه، له‌هر شویتیک بهر ده‌ستی رژیم بکه‌ون، یه‌کسر گولله‌بارانیان ده‌کهن. وتی: عیراق کراوته‌ده‌ریای خوین.

نهم مواجهه‌یه یه‌کیتکه له مواجهه‌ه خوش و مژده‌به‌خشه‌کان، له خوشیانا وام ده‌زانی رزگارم بووه له به‌ندیخانه‌دا نه‌ماوم. ئینه به‌کۆمه‌ل دانیشتبووین کاکه‌حه‌مه به‌پینکه‌نینه‌وه خۆی کرد به‌ژوردا، وه‌کو زاوایت و کچه جافی بۆ بگویتزیتته‌وه، خۆی گۆزیو، مشکیه‌کی سه‌وزی جوانی به‌سه‌ریه‌وه به‌ستبو، ده‌ستیک جلی جوانی پاکی له‌به‌رکردبوو. به‌زوق و پینکه‌نینه‌وه. سلّوی کردو وتی: (زه‌ینه‌ب خان) به‌خیریت، دلی (شیخ محمه‌د) تان خوشکردیت باشه، ته‌وقی له‌گه‌ل محیدین و منه‌اله‌کاندا کردو دانیشت... وتی: پیم بلین نه‌وی رۆژانه (شیخ محمه‌د) له‌سه‌ر لای خۆمان به‌منی ده‌لیت، وایه یاننا؟ وتیان: سه‌باره‌ت به‌ راپه‌رین؟ وتی: به‌لی. هرچی پی‌وتوویت به‌زیاده‌وه وایه کوردستان ئیستا زۆر خوشه‌وه هر ئیوه‌ی لی‌که‌من. وتی: جا بۆ وانا‌که‌ن ئیمه‌ش بگه‌ینه‌وه ناوتان. نانی له‌گه‌لماندا خوارد. وتی: (شیخ محمه‌د) له‌ راپه‌رینی جنوبه‌وه زه‌وقی زۆری هه‌یه‌وه هه‌ست ده‌که‌م وه‌کو جاران نییه، هه‌زی له‌ خه‌و نییه، خواردن له‌ من باشتر ده‌خوات، شه‌وانه تا کاتژمێر (۱۰) لای منه‌و باسی خوش خۆشم بۆ ده‌کات... به‌ محیدینی وت: به‌و براده‌رانه‌ بلی نه‌یه‌لن نه‌و سهربازو نه‌فسه‌رانه‌ ده‌رچن، با هه‌موویان له‌ تۆله‌ی نه‌فاله‌ و کیمیا‌باراندا بکوژن و له‌ناویان به‌رن، هه‌له‌و بۆمان ریککه‌وتوه. با له‌ده‌ستی نه‌ده‌ین. کورد مه‌گهر له‌ رۆژیک وادا هه‌قی خۆی بکاته‌وه تۆله‌ له‌و دوژمنانه‌ بسیتیت. وتی: چی بکه‌م خۆ من له‌ ده‌ره‌وه نیم، نه‌وی رۆژیک به‌ ناپاوی بی‌نیومه‌ به‌رامبه‌ر به‌ گه‌له‌که‌مان، داخی دلی خۆم پیرشتایه. له‌ هاتنه‌که‌یاندا کۆمه‌لیک نامه‌یان بۆ هیتابووم. زه‌ینه‌ب وتی: له‌ نامه‌کاندا هی (کاک) هه‌مه‌ره‌شید و کاک هه‌مه‌نووری) تیدایه ده‌یانۆت با به‌وردیی بیانخوینتته‌وه.

مواجهه‌ ته‌واوبوو... به‌دایاندا مه‌سته‌رکرا. فه‌رمانبه‌ران و پۆلیسه‌کانی به‌ندیخانه ده‌موجاویان گرژبوو، هه‌ره‌موو غه‌زه‌بیان لیده‌باری، مامه‌له‌یان وه‌کو جاران نییه. تووره، له‌ دلی خۆماندا ده‌مان وت زۆریان نه‌ماوه. کاتیکتان زانی ئیوه‌ش فکریان و لی‌شاوی راپه‌رین رایمالین.

هه‌رچومه‌وه سه‌ره‌وه‌وه له‌سه‌ر قه‌ره‌ویله‌که‌م راکشام، یه‌کسر خه‌وم لیکه‌وت. عه‌سریکی دره‌نگ کاکه‌حه‌مه خه‌به‌ری کردمه‌وه، بانگی‌کردم و وتی: نه‌وه چۆنه‌وا نووستویت؟ وتم: نه‌مشه‌وه نه‌نووستووم و تا به‌یانی به‌دیار رادیۆوه دانیشتووم. به‌دلخوشیه‌وه له‌ خۆشیدا خه‌وم لیکه‌وت. وتی: که‌واته‌ بابرۆینه‌ خواره‌وه به‌ئاره‌زووی خۆمان نانیک‌ی باش بخوین. وتم:

شفته و کوبه مان هه یه، کامیان بخوین؟ وتی: شفته که باشه، شفته مان گهرمکردوه و شیویتیکی زۆرباشمان کردو دهعهوتی (مارف)یشمان کرد. چایه کمان لیتاو سهرو چهند جای خهستمان به سهردا کرد. شهو له کاتژمیر (۹)وه چوومهوه سهردوه دهسپتم کرد به کردنهوه و خویندنهوهی نامه کان. یه کهم نامه، نامه کهی کاک حه مه ره شیدم هه لپچری، به خویندنهوهی، به قهدههه مواجهه که زهوقم لیتیینی... نامه کهی زۆر بهوردیی سهبارت به دۆخه که نووسیپوو. باسی یه که یه کهی رووداوه کان و سهرکهوتنه کانی کردبوو. بهرنامهی داهاتووشی له چهند خالینکدا نووسیپوو. به شیکی نامه کهی تهرخانکردبوو، بۆ ئاموژگاریی و ریتماییکردن، به راستیی چیرۆ تهواوم له خویندنهوهی نامه که یینی، چونکه به ئاگاییه وه دهنگوباسه کانی نووسیپوو، داجار نامه کهی حه مه نووریم خویندنهوه، نهویش هاویشنهوهی نامه کهی کاک حه مه ره شید بوو. تا کاتژمیر (۱۲)ی شهو خۆم له گهل نامه کانی دیکه دا کرده میوان و یه که یه که ندوان به خیرهاتنی منیان ده کردو وایان پینخویشوو، که شهو به یه که وه بخهوین.

ئهوانم کرده خه و کهوتمه ئیشکگرتن له گهل هاری خۆشه ریسته کهمدا، له گهل هه رقه سه یه که بۆی ده کردم، نه وندهی تر ژیانم تازه ده بووه... هه رچهند له گهل هاوریکه مدا له گهرمه ی گفتوگۆدا بووین، به لام دلم لای زهینه ب و محیدین و مندالده کان و نهوانه بوو، که هاتبوون بۆلام، بیرم له وه ده کرده وه، ده بیته له گه رانه و دیاندا گرفتیا توش نه بوو بیته؟ به باشی گه رانه وه، یان روو به رووی کیشه و زه حه تهی کراون؟... به ده م بیر کردنه وه گوینگرتنم بۆ هاوریکه م، خه و برده مییه وه، به یانی له دهنگی موراقیب به ئاگاهاتم که بانگی ده کرد مه سته ره، سه یرمکرد هاوریکه م نه نوستوه، هه ر قسه م بۆ ده کات، گله ییم لیده کات بۆ به شه و به ته نه ا جیم هیتتوه. له م قسه نه دا بووم له گهل هاوریکه مدا، کاتیکمزانی کاکه حه مه هاته سه ره وه، بۆنه وهی هه لمسیتیت، که هاته ژوور سه رم و سه رم به رز کرده وه، وتی: باشه به خه به ری، هاتم هه لتسیتم... به دوا ی مواجهه ده دا، رۆژ به رۆژ زیاتر به ند ده کراین و دهرگا کانی به ندیخانه زیاتر کۆم دهران.

ساحه نه ما... ته نه ا به شه کانی خۆمان و ساحه ی به شه که نه بیته. چوونه دهر وه نه ما. غاز نییه، کاره با تابلینی خراپه... ناو نییه، عه نه رچی خواردن ناهیتیت، نهوانه ی به ناچاریی ده بوو پشت به نانی کانه و خواردنی کانه به ستن، ده بوو وهریگرن حالیا ن باش نییه، ئیمه چاوه روانی نانی کانه نه بووین و وهرمان نه ده گرت. بیغازییه که له هه موو شت خراپتره. زیندانییه کانی شیرزه کردوه، ئیمه چۆله که مان خزمه تی باشمان ده کات، هه رچنده قه ده غه یه، به لام به دزییه وه و زۆر به وریایی به کاریده هیتن کاری خۆمانی پی مه یسه ر ده که یین. زیندانییه کان حه سوو دیمان پینده بن. یارمه تی زیندانییه کانی ژووره که ی کاکه حه مه ده ده یین، له بهر دوو شت، یه که م: له رووی ئینسانیییه وه. دووه م: بۆنه وهی به و یارمه تییه وایان لیبکه یین که په نا نه بن بۆنه وهی دائیره ئاگادار بکه ن تا بیتن بیگرن و له کیسمان بچیت. له حه مامه که و ژووره که دامان دنا، له ماوه یه کی کهمدا کاری خۆمانی پینده که یین و ده ییچینه وه.

له نامه‌که‌ی (کاک حه‌مه‌نووری) دا، به‌وردیی پاسی راپه‌رینه‌کانی سلیمانی، پیره‌مه‌گروون، دووکان، بازیان، گهرمیان، شاره‌زوور، چه‌مه‌مال و شوینه‌کانی دیکه‌ی بۆ نووسیووم، باسی چۆنیتی گرتنی ئەمنه سووره‌که‌و ئەوانه‌ی که له‌گه‌لیدابوون و به‌تاییه‌تی باسی (به‌خشی و عه‌زیزی) کردبوو، باسی ده‌ره‌ینانی (کاک ته‌حسین قادری) له ئەمنه‌که‌ بۆ نووسیووم. سه‌رباری ئەو هه‌والانه، باسی نه‌خشه‌و به‌رنامه‌ی گرتنی که‌رکوک‌ی بۆ نووسیووم. که به‌ده‌سته‌وه‌یه له‌م رۆژانه‌دا هه‌لمه‌تیک‌ی هه‌مه‌لایه‌نه‌و له‌هه‌ر چوارلاوه‌ بۆ شاری که‌رکوک و ده‌وروبه‌ری بکریته، بۆ نازادکردنی، نووسیووی: ئەگه‌ر له‌ گرتنی که‌رکوک‌دا سه‌رکه‌وتن به‌ده‌سته‌به‌یتین، ئەوا دایینی که به‌ته‌واویی پارچه‌یه‌ک له‌ پارچه‌کانی کوردستان رزگاری بووه...

ئهو‌ی دوا‌ی ئەو نامه‌و هه‌والانه‌ من له‌ چاره‌روانیدا ده‌ریاز ده‌کات، ته‌نهاو ته‌نها هارپیی شه‌وانه‌که‌مه، که له‌ دوا‌ی کاتژمێر (١٢)هه‌، له‌سه‌ر پشتیه‌که‌م سه‌ر ده‌نیین به‌یه‌که‌وه‌و به‌ به‌تانییه‌ که‌ سه‌ری خۆمانمان داده‌پۆشین، ورته‌ ورته‌کانی ئەو، له‌ دنیای جه‌نگه‌که‌و راپه‌رینه‌کان ناگادارم ده‌کات، به‌ده‌م ورته‌ ورته‌که‌مانه‌وه‌، ده‌نووین و به‌یانیش به‌ده‌م بۆله‌بۆلی ئەوه‌وه‌، که پیتی ده‌وتم: ئەمشه‌و خۆت خه‌وتیت و منیشت بیرچوه‌وه‌و تا به‌یانی وه‌نه‌وزم نه‌داوه‌. به‌ئاگا هاتم.

له‌ شه‌وه‌کانی (١٦-١٧-١٨-١٩/٣) ئهو‌ی پینده‌وتم که‌ کورد، جگه‌ له‌ شاری سلیمانی، هه‌ولێرو ده‌وک، ئیستا له‌نامه‌داباشیدا به‌ نازادکردنی شاری که‌رکوک، هه‌ریان کۆکردوه‌وه‌و جه‌ماوه‌ریان سازو ئاماده‌کردوه‌و بۆ راپه‌رین له‌ که‌رکوک‌دا، ده‌یانه‌ویت که‌رکوکیش رزگار بکه‌ن و به‌دوا‌یدا دوور نییه‌ که‌ ئیعلانی سه‌ربه‌خۆیی و ده‌وله‌تی کوردی نه‌که‌ن.

کاتیئیک شه‌وه‌کانی (٢٠-٢١-٢٢/٣) مژده‌ی نازادکردنی که‌رکوک‌ی داپیتم، له‌و شه‌وانه‌دا وا پینی راده‌گه‌یاندم، که (هه‌یره‌کانی پیتشه‌رگه‌ی کوردستان) له‌ چه‌ند قۆلیکه‌وه‌، هه‌لمه‌تیان بۆ سه‌ر داموده‌زگا‌کانی رژیتم و حزبی به‌عس و سه‌ریازگه‌کانی ده‌وروبه‌ری که‌رکوک برده‌وه‌و هه‌ره‌مه‌موویان گیراوان. له‌خوشیدا خه‌وم لیته‌ده‌که‌وت و له‌گه‌ل خۆمدا ناهه‌نگی سه‌رکه‌وتنم ده‌گیرا. ده‌بیت چی له‌وه‌ خوشتریت له‌هه‌موو ئیزگه‌کانه‌وه‌ رابگه‌یه‌نریت که‌ شاره‌ نه‌وته‌که‌ی که‌رکوک‌ی کوردستان، که‌ چه‌ندین ساله‌ کورد شو‌رش‌ی بۆ ده‌کات و له‌هه‌موو دانیشتن و وتووێژه‌کانی کوردو رژیتمدا، له‌سه‌ر نه‌وشاره‌ نیوانی کوردو رژیتم تیکچوه‌ته‌وه‌و ریکنه‌که‌وتوون. ئیستا به‌بی گه‌فتوگۆو به‌ په‌لامارو هه‌لمه‌تی پیتشه‌رگه‌و جه‌ماوه‌، له‌ژێر ده‌سه‌لاتی رژیتمیکی فاشی و درنده‌و کوردکوژ ده‌ره‌یتیت، پیتشینی ئه‌وه‌ش بکریته‌ دوا‌ی نازادکردنی، کورد دوورنییه‌ که‌ بانگه‌شه‌ی سه‌ربه‌خۆیی و ده‌وله‌تی کوردیی نه‌کات.

چه‌ند خۆشه‌ شه‌وانه‌ گویتیستی یه‌که‌یه‌که‌ی سه‌رکه‌وتنه‌کانم، باسی ئەوه‌ ده‌کری که‌ پارێزگای که‌رکوک ئیستا بووته‌ باره‌گا‌و مه‌له‌بهن‌دی کۆبوونه‌وه‌و بریاردان، به‌پرسانی کورد له‌بهنایه‌ی ئەو پارێزگایه‌ کۆده‌بنه‌وه‌، که‌ چه‌ند ساله‌ نه‌خشه‌و پیلانه‌ دو‌ژمنکاریه‌کان و سیاسه‌ته‌ شو‌قیتیه‌کانی به‌عس و رژیتمه‌که‌ی دژی خه‌لکی که‌رکوک و گه‌له‌که‌مانی تیدا

جیبه جی ده کریت، پیتوازیی له عه‌ربه هاورده‌کان و نه‌فره‌ت له کوردی ره‌سه‌نی دانیش‌تووی نه‌و شاره‌ ده‌کات.

چەندەم بە‌لاوه‌ خۆشه‌، که ده‌بیستم پیتشمەرگه‌و جه‌ماوه‌ر باوه‌شیان به‌گری نه‌وتی که‌رکوکدا کردووه‌و ده‌ستیان له‌ملی یدک کردووه‌، له‌نیوانیاندا دۆژمنی داگیرکه‌ر ده‌که‌نه‌ قه‌ره‌برووت و ریسوای ده‌که‌ن. که‌ گویم لیدهبیت، نه‌وا فه‌یله‌ق و فرۆکه‌خانه‌و بارووتخانه‌و پارێزگا‌و باره‌گا‌کانی به‌عس و نه‌منی که‌رامه‌و شو‌عه‌بو مه‌تاریسه‌ نه‌منیه‌کان، یدک به‌دوای یه‌کدا گیران، چەندین فه‌رقه‌ی کورده‌کوژی به‌عس که‌وترونه‌ته‌ ده‌ست پیتشمەرگه‌و جه‌ماوه‌ره‌ راپه‌ریوه‌که‌ی، بست بست بالا ده‌که‌م به‌یانی وه‌کو مژده‌ ده‌یده‌مه‌ نه‌و که‌سانه‌ی که‌ لیان دلنیا‌م...

نای چ کاره‌ساتیکه‌، که‌ شه‌وانی (۲۷-۲۸-۳/۲۹) هه‌والی نه‌وه‌ راده‌گه‌یه‌نرا که‌ رژی‌م هه‌یژه‌کانی کۆکردووه‌ته‌وه‌، هه‌یژێ زۆری بۆ که‌رکوک گواستووه‌ته‌وه‌، ده‌یه‌ویت که‌رکوک له‌ده‌ست کورد به‌سه‌نیه‌وه‌و مه‌عه‌سکه‌ر خالید نه‌تواناوه‌ بگیری‌ت، پیتشمەرگه‌ی زۆری تیدا شه‌هیدکراوه‌، کاتیک شه‌وانی (۳۰-۳۱/۳) راگه‌یه‌ندرا که‌ رژی‌م سه‌یته‌ره‌ی به‌سه‌ر که‌رکوکدا کردووه‌و پیتشمەرگه‌ شاره‌که‌یان چۆل‌کردووه‌، نه‌م هه‌موو خۆشیه‌ی له‌ رۆژانی پیشوودا چی‌تم لیوه‌رگرت، به‌م هه‌واله‌ ناخۆشانه‌ هه‌ره‌مه‌مویم دایه‌وه‌و له‌ داخا قه‌سه‌ته‌که‌م ده‌ست بنه‌مه‌ بینه‌قاقای و به‌ته‌واویی بیخ‌نکیت‌م، که‌ هه‌والی وا ناخۆش و جه‌رگرم پیده‌لیت... نه‌م رۆژانه‌، کورده‌کان، به‌تایه‌ته‌ی کاکه‌حه‌مه‌و مارف و کامه‌ران. دین بۆلام و پرسیاری ده‌نگوباسم لیده‌که‌ن، نه‌وانیش به‌و هه‌والانه‌ی که‌رکوک زۆر دلته‌نگن و خه‌مینکی کوردانه‌مان بۆ دۆزی گه‌له‌که‌مان خوارده‌وه‌و نه‌و ئاوات و هه‌وایه‌ی له‌ماوه‌ی نه‌و دوو سی مانگه‌دا له‌سه‌ریه‌ک هه‌لمانه‌چنی‌سوون، به‌ره‌و نا‌ئومیدی سه‌رمان به‌یه‌کدا کردووه‌و هه‌واله‌کانی شاره‌کانی نه‌جه‌ف، که‌ربه‌لا، به‌سه‌ره‌، مه‌دینه‌ی سه‌وره‌و شوینه‌کانی دیکه‌ی به‌غداش که‌ ده‌مان‌بیست به‌چ شیه‌یه‌کی درنده‌وه‌و رقه‌نه‌ستورانه‌ مامه‌له‌ له‌گه‌ل هاو‌زمانی خویاندا ده‌کات، نه‌گه‌ر ده‌سه‌لاتی به‌سه‌ر کوردو شاره‌کانی کوردستاندا بگه‌ریته‌وه‌، به‌دلنیا‌یه‌وه‌ نه‌فالی یه‌کجاری‌مان ده‌کات و بانگه‌شه‌ی کورده‌ق‌ران ده‌کات. گه‌له‌که‌مان به‌ته‌واویی له‌ناو‌ده‌بات.

عه‌ربه‌کان که‌ با‌سی نه‌جه‌ف و که‌ربه‌لا ده‌که‌ن، فرمیشک به‌ چاویاندا دیته‌ خواره‌وه‌، سه‌باره‌ت به‌ هه‌والی کورده‌ستانیش، نه‌وه‌نده‌یان ده‌زانی، رژی‌م به‌هه‌یژیکێ زۆره‌وه‌و به‌هه‌موو جو‌ره‌ چه‌کیکه‌که‌وه‌ په‌لاماری خه‌لکی کوردستانی داوه‌، یه‌کیک له‌ که‌رکوک‌وه‌ هاتبوو، زۆر به‌خرایی با‌سی دۆخی که‌رکوک و سه‌ربازگی خالیدی ده‌کرد، که‌ به‌هۆی ناریکی هه‌یژه‌کانی پیتشمەرگه‌و شه‌خۆریه‌وه‌، نه‌تواناوه‌ بگیری‌ت و پیتشمەرگه‌ی زۆری تیدا کوژراوه‌، هه‌ره‌وه‌ش بووه‌ته‌ هۆی پاکنه‌کردنه‌وه‌ی که‌رکوک له‌ به‌عس و داموده‌زگا‌کانی. نه‌و پیاره‌ به‌شیه‌یه‌ک با‌سی شه‌خۆزی و تالان و برۆی که‌رکوک ده‌کرد، من لای خۆمه‌وه‌ شه‌رمه‌زار ده‌بووم. ده‌یوت هه‌ر چه‌کداربوو، هه‌لیده‌کوتایه‌ سه‌ر مالا‌ن، هه‌رچی‌یان له‌ ئۆتۆمبیل و مال

دهستكه وتايه، يه كسەر دهستيان به سهر داه گرت و ده يان برد. جياوازي له نيواني ماله كورد،
عهرب، توركمان، كلدوئا شوريدا نه ده كرا.

ئهوانه ي خهريكي تالاني بوون، به لايانه وه گرينگ نه بوو، كهركوك ده گريته يان ناگريته،
رژيم دهرده كريته يان ناگريته، جياوازيان له نيواني مالي هاولاتي و حكومه تدا نه ده كرد،
ئهوه ي به لايانه وه مه به ست بوو، دهستكه وتي مال و سه ياره و شتي ديكه بوو.

چه كدار به جزريك بلا و بووه نه تده زاني كامه پيشمه رگه يه و كامه چاشه و سهر به حكومه ته،
بينسه روبه ربي به شيويه ك بوو، كه ست بو جيانه ده كرايه وه، خه لك ي كهركوك سهريان
ليشيو ابوو. نه يانده زاني به شداري راپه رين بكه ن له گه ل پيشمه رگه دا له دژي حكومه ت،
يان له مالي خويان به ميننه وه ناگاداري سامان و ماليان بن، تا تالان نه كريت. وتي: هه ر
ئه وه ش بوو كه رژيم له (٣٠) ي مانگ تواني پيشمه رگه به ته واوي بشكيتيت و له شاره كه يان
بكاته دهر وه، ده ست به سهر شاره كه دا بگريته وه به ده يان هاولاتي ده ستگيركران و راپيچي
زيندان كران.

به نديخانه ئه م رۆژانه وه كو خۆل و دۆ به سهر زيندانيه كانيدا كراييت وايه. كه س
ترووسكه ي تيدا نيه. به نديخانه يه كي كپ و بي جووله يه. زيندانيه كورده كان ته وار بيزه وق
و بيتاقه تن، پينكه نين له سهر لئوي كه سيان ناينريت، وه كو ئه و ماسيانه يان له تها توه،
كه له نار گۆمينكدا بن و گيا گامه ي تيدا كوتراييت، هه ره موويان له بهر وري و گيڤي
لاره لاريانه. يه كه يه كه دين بۆلام و پرسيارم ليده كه ن. منيش هه رچه ن له وان بيتاقه تتر
بيزه و قترم، به لام بۆنه وه ي به نا ئوميدبي نه گه ريتنه وه، باسي ئه وه يان بۆ ده كه م كه له هه مو
شۆرشينكا، چۆن سه ركه وتن هه يه، شكستيش ده بيت، به لام هه مو شكستينك نابيته كوتايي
شۆرش، به لكو زۆر شكست ده بيته دهرس و سه ركه وتني گه وه رتري لي چاوه روانه كريت،
باسي ئه وه يان بۆ ده كه م، كه رژيم له هه فتاكانه وه به بهرنامه كار له ته عرييكردي كهركوكدا
دهكات و قايي دهكات و هيتري جزواو جزوي تيدا جينگرده كات، خه لك ي شاره كه سهركوت
دهكات و ده ترسييت. پيشمه رگه ش له بهر نه شاره زايي و تينكرژانيان له گه ل جه ماوه ردا، دياره
سهريان ليشيو اووه نه يان ئه وانيوه وه كو پنيست بهرنامه كه يان نه نجام بدن، به لام چاوه روان
بن به مزوانه كهركوك به ته واوي رزگارده كريت، پييان ده ليم مادام جه ماوه سامي له
به عس شكاو ترسيان له داموده زگا سهركوتكه ره كاني نه ماوه، به رووياندا راپه رين. تازه
جاريكي ديكه به عس وه كو جاران ناتوانيت ده سه لات له عيراق و كوردستاندا به رپوه ريت.
به م قسانه وري كورده كان به رز ده كه مه وه... شه و ديت و چاوه رواني نيوه شه و ده كه م،
بۆنه وه ي له گه ل هاوريكه مدا سه ر بينينه وه سه ره رين و به جووته بكه وينه وه شه نو كه وكردي
گوزانكاريه كاني ناو عيراق و كوردستان و دنيا، ئه و قسه م بۆ بكات و منيش وه كو ته سجيل
هه رچي وت، تۆماری بكه م، بۆنه وه ي به ياني بۆ ئه وانه ي تينووي هه وال و ده نگوباسن بۆيان
ليده مه وه.

له کاتژمیر (١٢)ی شه‌وهه، به‌جوتته خو‌مان به‌ژێر په‌تانیدا ده‌که‌ین و ده‌ست له‌ملانی یه‌کتر، ئیزگه‌ به‌ ئیزگه‌و ولات به‌ ولات ده‌رژین. هه‌واله‌کان شکستی هه‌تری پێشمه‌رگه‌و جه‌ماوه‌ری راپه‌ریوی کوردستانیان راده‌گه‌یانده‌، باسی شالاوی سوپای عێراقیان ده‌کرد، که‌ چۆن به‌رقه‌وه‌ په‌لاماری شارو شارو‌چکه‌کان ده‌ده‌ن، له‌لایه‌کی دیکه‌وه‌ به‌دریژی باسی سه‌رکوتکردنی راپه‌ڕینی شه‌عبانیان ده‌کردو بێده‌نگی ئه‌مریکاو هاوپه‌یمانانی‌ش له‌و دژه‌دا له‌ولاوه‌ بوه‌ستی.

(٢/٤) مو‌اجه‌هه

به‌پێنی هه‌وال و ده‌نگوباسه‌کان، له‌ نه‌نجامی شالاوه‌کانی رژێم بۆ کوردستان، له‌دوای گرتنه‌وه‌ی که‌رکوک، خه‌لکی کوردستان به‌کۆمه‌ڵ ره‌ویان کردوه‌، له‌به‌رئه‌وه‌ به‌ته‌مای ئه‌وه‌ نه‌بووین که‌ که‌س بێت بۆ مو‌اجه‌هه‌مان. شه‌و به‌ نابه‌دلیی خۆم بۆ مو‌اجه‌هه‌ ئاماده‌کرد. به‌یانی کاتژمیر (٦) (مه‌سته‌ر) کراو کاتژمیر (٧:٥) ده‌رگا کرایه‌وه‌، مو‌اجه‌هه‌کاران هاتن. من له‌گه‌ڵ کاکه‌حه‌مه‌و مارف و به‌ختیاردا پیا‌سه‌مانه‌کرد. له‌ کاتژمیر (٩) کاتی‌کمزانی (کاک له‌تیفم و بابه‌ عه‌لی و له‌ع‌لی خوشکم) په‌یدا‌بون، برده‌من بۆ سه‌ره‌وه‌.

بابه‌ عه‌لی، وتی: به‌حالی‌کی زۆر خراپ هاتووین. که‌وتنه‌ باسی بارود‌خ‌ی سلیمانی، که‌ خه‌لکی شار به‌کۆمه‌ڵ ره‌ویان کردوه‌. وتیان: مندا‌له‌کانی تۆش له‌گه‌ڵ محیدین و مندا‌له‌کانیدا له‌ سلیمانی ده‌رچوون به‌ره‌و شاربازێر. هه‌والیانمان لانییه‌. خه‌میان لی‌ مه‌خو‌ پشت به‌خوا سه‌لامه‌ت ده‌بن. کۆمه‌لیک که‌لوپه‌ل و خواردنیان بۆ هه‌تاوم.

به‌یه‌که‌وه‌ نانمان خوارد... هاتنه‌که‌یان له‌و رۆژه‌دا بۆ من زۆر خۆشه‌. له‌ به‌غداو که‌رکوک و هه‌ندیک شوینی دیکه‌ی عێراقه‌وه‌ خه‌لک هاتن، به‌لام ئه‌وانیش تا‌ک و ته‌را‌بون و به‌و لی‌شاوه‌ی مو‌اجه‌هه‌کانی پێشوو نه‌بوون... ئه‌وانه‌ی هات‌بون، کۆمه‌لیک هه‌والی سه‌یرو سه‌مه‌ریان پێیوو. سه‌باره‌ت به‌ چۆنی‌تی سه‌رکوتکردنی راپه‌ڕینه‌کانی شاره‌کان و ده‌ستگیرکردنی سه‌دان له‌ به‌عسییه‌کان و ئه‌و به‌رپرسه‌ حکومیانه‌ی که‌ له‌ راپه‌ڕینه‌کاندا به‌شاریان کرد‌بوو. که‌ مو‌اجه‌هه‌ ته‌واو بوو. (مه‌سته‌ر) کراو گه‌رامه‌وه‌ بۆ شوینه‌که‌م. که‌وتمه‌ بیرکردنه‌وه‌ له‌ مندا‌له‌کان و حالی‌(زه‌ینه‌ب)او شپه‌زه‌یی و چۆنی‌تی رۆیشتنیان. به‌گوردی خه‌م دایگرتم. ده‌سه‌لاتیشم نه‌بوو. کاکه‌حه‌مه‌ هات بۆلام، سه‌یری کردم رهن‌گ و رووم ته‌واو نییه‌، وتی: بۆ وا تینکچوویت؟ که‌ باسی مندا‌له‌کانم بۆ کرد، ده‌مزانی ئه‌ویش له‌دله‌وه‌ پیتی ناخۆشه‌، به‌لام که‌وته‌ قسه‌ی خۆش و وتی: گوێ مه‌ده‌رئ، مادام له‌ژێر ده‌ستی ئه‌م حکومه‌ته‌ ده‌رچوون.

لییان مهترمه و کاتیکنزانی ههوالی خوشیان بۆ هیتایت. کهوته گێرانهوهی سه‌رگوزشته و به‌سه‌رهاتی جۆراوجۆر، هه‌ر بۆته‌وه‌ی من له‌و خه‌مه‌ خا و بکاته‌وه. ئیواره‌ شیومان کردو شه‌و چوومه‌وه ژووره‌که‌ی خۆم. له‌سه‌ر جیگا که‌م خۆم راکیشا. زیندانییه‌کانی ژووره‌که‌م زانیان خه‌م و خه‌فه‌تم هه‌یه، که‌وته‌ قسه‌کردن و وایان کرد که هه‌ستم دانیشم و له‌گه‌لیاندا قسه‌بکه‌م. به‌قسه‌کردنه‌وه تا دره‌نگانی شه‌و دانیشتین و دوا‌ی راکشام و له‌گه‌ل هاوریکه‌مه‌دا سه‌رمان به‌یه‌که‌وه نایه‌وه‌و تا دره‌نگانی‌ک گویم بۆ شلکردو نه‌و قسه‌ی ده‌کردو هه‌وال و ده‌نگوباسی ده‌دا به‌گویمه‌دا منیش به‌وردیی وهرم ده‌گرتن، تا خه‌وم لینه‌کوت و به‌یانی بۆ مه‌سته‌ر به‌ئاگاهاتم.

ئه‌بو غریب

١٩٩١/٤/٥

١٩٩١/٤/١٧) و موجه‌ه

به‌ه‌زی بارودۆخی کوردستانه‌وه، به‌ته‌مای هاتنی مندا له‌کان و که‌سوکار نیم. ده‌زانم که مندا له‌کانم له‌گه‌ل کۆره‌وه‌که‌ی کوردستاندا رۆیشتون. له‌ په‌ژاره‌یه‌کی ئیجگار زۆردام. موجه‌ه‌ی نیوه‌ی مانگ که‌وته (١٧)ی مانگه‌وه، شه‌وی (١٦) له‌سه‌ر (١٧) خۆم ناماده‌ی موجه‌ه‌ه کرد. به‌یانی کاتژمێر (٦) (مه‌سته‌ر) کراو کاتژمێر (٧:٥) ده‌رگای به‌ش خرایه سه‌رپشت، له‌دوا‌ی هه‌شته‌وه موجه‌ه‌کاران په‌یدا بوون، کاتیکنزانی ئهم که‌سانه په‌یدا بوون (کاکه‌م، ناهیده، له‌علی) له‌ سلیمانییه‌وه، هه‌ر که‌ چاویم به‌مێره‌که‌ی کاکه‌م که‌وت، یه‌کسه‌ر به‌ره‌وپیری چووم و باوه‌شمان به‌یه‌کدا کردو به‌قوولپی گریانه‌وه، وتی: خه‌مه‌گیان چۆنی... له‌گه‌ل له‌علی و ناهیده‌ش یه‌کمان ماچکردو چوینه سه‌ره‌وه دانیشتین. کاتیکنزانی بانگیانکرد (باوکی به‌خشی) میوانت هات، که‌ چوومه ده‌ره‌وه له‌سه‌ر موجه‌ه‌ره‌گانه‌وه سه‌یری خواره‌وه‌م کرد، بینیم (فه‌وزی و سه‌عدیه) ن به‌ده‌ست سلاوم لینه‌که‌ن و چووم به‌پیریانه‌وه، به‌په‌رۆشه‌وه یه‌کتمان ماچکردو به‌ردمه‌نه سه‌ره‌وه بۆلای کاکه‌م و ئه‌وان، دوا‌ی هه‌وانه‌وه من

١- فه‌وزی (فه‌وزی عه‌واد قه‌یسی) یه، کوردی فه‌لییه، له‌ پارێزگای کۆت داده‌نیشیت. به‌ه‌زی گواسته‌وه‌م له‌ سلیمانییه‌وه بۆ پارێزگای وایست له‌ سالی (١٩٧٥) دا بو به‌ هه‌رێم.

* سه‌عدیه عه‌لوان کازم فه‌یسی، خێزانی ناو‌براده‌و نامزای یه‌کن و باوکی سه‌عدیه له‌ قه‌زای حه‌ی داده‌نیشیت و من نه‌ومی سه‌ره‌وه‌ی مالی باوکی به‌کری گرتبوو. له‌و موجه‌ه‌یه‌دا به‌جوته له‌ کۆته‌وه هاتبوون بۆلام.

كهوتمه پرسیار كړېږي و هر يك له كاكهم و فوړي كهوتنه ولامداندهوي پرسیاره كانم. كاكهم، وتی: رۆله ده زانیت، كه منداله كان له سلیماني نه ماون و له گهل خه لكه كه دا به رډو ئیزان رۆیشتوون. هه والیان هاتوو گه یشتونته ناو ئیزان و هه موو سه لامه تن، به لام تانیستا شویتنی نیشته جیبوونیان نازانم. وه كو هه والم پینگه یشتوو، له گهل منداله كانی كاكه حه مه و خزمانی دلیژده دان، پرسیم نهی محیدین و منداله كانی، وتی: نه وانیش بده كه وهن. پرسیم وه كو بزنان (شهنگه) ماوه. وتی: شهنگه هر هه موویان ماون و سه لامه تن و له خه میاندا مه به، مادام خزم و كه سی زوریان له گهلداپه، دلت لایان نه بیت. هر نه وان نین شاری سلیماني نیستا چول و هوله تاك و ته را مالی تیدا ماوه. نه وهی توانای بووه رۆیشتوو. كه س هیچی له گهل خوی نه بر دوه. هه رچی رۆیشتوو به سه لته خیزانی رۆیشتوو. دووكان و بازار چند رۆه كراوته وه، بازار زور كه مه. حكومت كه هاتوته وه ناوشار، ده ست بز كه س نابات.

شار هیمنه و دیاره حكومت دهیه ویت خه لكه كه بگه ریتنه وه، خه لكیش زور ده گه ریتنه وه. كه ده شگه ریتنه وه، حكومت هیچیان پیتالیت. وتی: رۆله هر خه لكی سلیماني نه رۆیشتوون، رډه كه سهرتاسه ری كوردستانه، له كه ركوك و گه رمیانه وه تا دهوك و زاخویه. له سه رتادا دۆخه كه زور ناله بارو ناخو شبوو. له به رنه وهی ئیزان و توركیا سنووریان داخستبوو، نه یان ده هیشت كه س بچیته ناویانه وه، به لام چند رۆه ئیزان سنووری كړدوه ته وه خه لكه كه یان وه رگرتوه. له و سنوورانه خه لك زور له ناوچوون. په كيك له وانیه كه له رینگه عه مری خوی كړدوه (به دری خاله مه).

كاكه م، وتی: له گهل نه وهی خه لكه كه به كۆمه ل رهیان كړدوه و حكومت به ته وایی هاتوته پیشه وه، به لام پیشمه رگه له هه موو ناوچه كان شه ری باشیان كړدوه، له زور شوین حكومه تیان شكاندوه و گه راوته وه، حكومت نیستا له شاره زوور، له عه ربه ت به ولاده ناتوانیت بروات. هیتړیكي حكومت چوه بیتسانسور، پیشمه رگه لییدان و ده ريكردن، نیستا پیشمه رگه به ته وایی به سه ر شاره زووردا زاله و هیتړی پیشمه رگه له به موو سه رته كي به مویه، حكومت چند جار په لاماری هه ولیرو ناوچه كانی گه رمیانی داوه، سه ركه وتوو نه بووه. (مام جهلال) له ماوته وه خه ريكی ريكخته وهی پیشمه رگه په. ده نگیك هه په له گهل حكومه تدا ريكبكه ون و گفتوگو بكن. وتی: خه مت نه بیت وه زع زور باش ده بیت، كورد تازه له وه ده رچوه وه كو جاران هه لپه ی نزیكبوونه وه بولای حكومت بكات.

به لكو وای لیها توه خه لك هز به وه ده كات له شوړش و هیتړی پیشمه رگه نزیك بیته وه. كۆرډه كه نه وهی سه لماند كه كورد به مەرگی خوی رازییه، نهك ده سه لاتنی حكومت قبوړل بكاته وه. (له علی) هر به ساقه و به قوربانم ده بوو، (ناهیده) به زه رده خه نه په كره ده یوت

۱- به درییه ی شیخ عبدولرحمان، كچی خاله مه، خیزانی شیخ جهلالی شیخ سالحی ناموزامه. له كۆرډه كه دا له ریگای ته ویله و بیاره كۆچی دواپی كړد.

مامه‌گیان چۆنی شوکر باشیت؟ تووخوا خەم مەخۆ. (فەوزی) کورتە‌باسیکی لەسەر راپەرینه‌کان باسکردو باسی پارێزگای وستی بۆ کردم. (سەعدیش) لایەکیی دەپوت (ئەبو بەخشی) خەفەت نەخۆی ئینشائەللا بەمزوانە ئازاد دەپیت، زەینەب و مندالەکانیش بەسەلامەتی دەگەریتەوه، لەگەڵ ئازادبوونتا بەیەک شاد دەبنەوه، کاکەم و ئەوان شتیان زۆر هیتابوو. هەرۆها فەوزی و سەعدیه بەئارەزووی خۆیان شتیان هیتابوو، تەنانت کیلزیەک چایان دامی وتیان ئەمە هی (ئەبو محەمەد)^۱. لە قسەکردندا بووین، کاتیئکمانزانی (کاکەحمە) پەیداوو، وتی: یاشیخ هەوالی خۆشتان بۆ شیخ هیتاوه؟ لەسەری مانگەوه ئەم پیاوه ئاگای لەخۆی نییهو لە خەمییکی زۆری مندالەکانی و خۆمان و سلیمانیدایە. کاکەم وتی: کاکەحمە پشت بەخوا باش دەپیت.

بەکۆمەڵ نانمان بەیەک‌ه‌وه خوارد، کاکەم لەکاتی نانخواردندا بە کاکەحمەدی وت: کاکەحمە ئەم مارویه لای خۆمان لە رۆژی حەشر دەچوو. خوا بەخیری بگێریت و ئێویش لەم بەندیخانەیه رزگارتان بیت. ئەمجارە هیچ نامەیه‌کم بۆ نەهاتبوو. مواجهە تەواو. کاکەم و فەوزی و ئەوان رۆیشتن دواي تەواو‌بوونی مواجهە (مەستەر) کرا.

گەرāmەوه بۆ شویتە‌کەم. زیندانییه‌کانی ژوورە‌کەم پرسیاری سلیمانیاان کرد. ئەوانیش هەریە‌کەیان چەند کەسیان هاتبوو بۆ لایان و ئەوانیش کۆمەلیک هەوال و دەرنگوباسیان لابوو. شەو کە دانیشتن، کەوتنە باسی پەلامارە‌کانی حکومەت بۆ سەر شارە‌کان، بەمەبەستی کوژاندنە‌وه‌ی راپەرینه‌کان و سەرکوێکردنیاان، جۆرە‌ها باسیان کرد. شەو کاتی (نووستن، لەگەڵ رادیۆ‌کەمدا سەرمان کرد‌وه سەر سەری و بەدەم ورتە‌و‌رتە‌وه خەم لینگەوت و بەیانی بۆ مەستەر بەئاگاهااتم.

ئەبو‌غریب

۱۹۹۱/۴/۲۰

۱- ئەبو محەمەد پیاویکی کوردی فەیلی بوو، ناوی (رەشید) بوو، دوو‌کاندار بوو لە کوت. بەهۆی فەوزییه‌وه ناسیم، کەسیکی زۆرباش بوو، هەرچەند بچوو‌مایەتە کوت د‌ه‌بوو سەری لی ب‌دەم و د‌ه‌نگوباسی پی ب‌لینم.

(۵/۲) موآجه هه یه کی سه یر

نه بوغریب ژووری (۱۲)، بهشی (۸)، (۱۹۹۱/۵/۳)

به پینی هه واله کان خه لکی کوردستان له ترسی شالوی هیتره کانی رژییم به رهو سنوره کانی (ئیزان و تورکیا) کۆره ویان کردبوو. دۆخی کوردستان له وپه پری خراپی و ناهه مواریدا بوو... بهو هۆیه وه باوهرم نه ده کرد که سیک بتوانیت بیت بۆلام. موآجه هه ی سه ری هانگی چوار له رۆژی (۵/۲) دا بوو. شوو زۆر له لیکدانه وه ی دۆخه که ی سلیمانی و کوردستاندا بووم. سه رم له وه زعه که دهر نه ده کرد... به یانی دوا ی مه ستر گه رامه وه ژووره که م راکشامه وه... به شه که مان وه کو رۆزانی موآجه هه کانی پیشوو جمو جولی نه وتۆی تیندا نه بوو. کاتژمیر هه شت و نیو دهر گای به شه که مان خرایه سه رپشت به مه به سستی موآجه هه... له کاتژمیر (۹) وه تاک و ته را خه لکی موآجه هه کار ده هاتنه ژووره وه... نه وانهی ده هاتن کورد نه بوون.

له کاتی که دا له تارمه ی به رده م ژووره که مدا، خۆمدابوو به سه ر موآجه ره که داو سه یری خواره وم ده کرد، کاتی که مزانی پیایکی بالابه رز به جلوه به رگی کوردیه وه له دهر گاکه هاته ژووره وه، به دوایدا چه ند که سیک دی که هاتن. سه یری سه روه یان ده کرد، ئیستیکیان کرد، دیاربوو پرسیاریان کرد. که لیم روانین ده بینم جلوه به رگه کوردیه که (کاک سه رحه دی خه لینه یونسه)، نه وان به پلیکانه کاندای به ره وه سه روه وه منیش به ره و پلیکانه کان به ره وپیریان چوم، له سه ر پلیکانه کان به یه که گه یشتین. به باو ده ش بیتا کردنه وه پیشوایم له یه که یه که یان کرد، به ره و ژووره که م پیشیان که وتم، هه ر له ژووره دانیشتن، وتم لام سه یره، هه رگیز له خه یالی نه وه دا نه بووم موآجه هه م بیت و که دیش ئیو بین. نه وانهی هاتیوون نه مانه بوون (کاک سه رحه د، کاک حه مه ره شید، کاک حه مه نووری، مامۆستا عومه ری کویتا قادری ناوه که له، کاک ئیبراهیم عه لی ره زا). نه وه ی سه رنجی راکیشام نه وه بوو (کاک حه مه ره شید) به دزداشه وه هاتیوو. وتیان زۆر که م خه لک هاتوو، ئیتمه ش مه گه ر هه رخۆمان بزاین چۆن هاتووین و چۆن گه یشتووینه ته لای تو، کاک سه رحه د وتی: نه وه ی ده بووه هۆی نه وه ی که له بازگه کان رینگریان لینه که ن و مه ره خه سمان که ن (مامۆستا عومه ر) بوو. له هه ربازگه یه ک ناسنامه که ی پیشانده دا، یه که سه ر راگیریان نه ده کردین و له که سمانیان نه ده پرسى.

که وتنه باسکردنی دۆخی کوردستان و ده یان مه سه له ی جیاچاو هه مه جۆریان بۆ روونکردمه وه... مه رگه ساتی کۆره ویان باسکرد. هه والی منداله کانیان ده زانی که نه وانیش رۆیشتوون، به لام هه والی نه وه یان نه بوو گه یشتووینه ته کو ی و له کو ی جینگیربوون. باسی نه وه یان کرد، که ئیزان سنووری خستووته سه رپشت و رینگیری ناکات بۆ چوونه ناو ئیزانه وه... باسی تورکیایان کرد که نه وان تانیستا وه کو پیویست سنووریان نه کردووته وه و سنووریان داخستوو، خه لک له و قۆله وه زۆر شپه زیه، به لام گوشاری ولاتان هه یه بۆ نه وه ی

تورکیاش سنوور بکاته‌وه‌و پیشوازیان لی بکات، به‌کورتی زۆر هه‌والی خوش و ناخۆشیان پێدام، له‌ گهرمه‌ی قسه‌کردندا بووین. (مامۆستا عومه‌ر) روه‌ی تێکردم و وتی: (خۆزگه‌م به‌خۆت که‌ له‌م شوینه‌یت)... وتم: بۆ واده‌لییت؟ وتی: (راستت ده‌وێت من ئیستا ئێره‌م پی‌خۆشتره‌و هه‌زم ده‌کرد لی‌ره‌ بوومایه‌، نه‌ک له‌ده‌ره‌وه‌)... قسه‌که‌یم به‌لاوه‌ سه‌یربوو، براده‌رانیش سه‌یریانکردو له‌ قسه‌که‌ی جۆره‌ سه‌رسامیه‌کیان له‌روودا ده‌بینرا. وه‌کو بۆم روونبووه‌ (مامۆستا عومه‌ر) له‌ وه‌زه‌که‌و ژیا‌نی خۆی ده‌ترسا، که‌ له‌و دۆخه‌دا به‌ ئاره‌زووی نه‌و هه‌لسوکه‌وتی له‌گه‌لدا نه‌کریت، به‌راستی مو‌اجه‌هه‌یه‌کی ئیجگار خوش بوو. یه‌کی‌ک بوو له‌ مو‌اجه‌هه‌ ده‌گه‌نه‌کان... هه‌ره‌هه‌مو‌یان یه‌که‌یه‌که‌ پێیان ده‌وتم که‌ ئاگاداری خۆم بم و ترسم نه‌بی‌ت و وه‌زه‌که‌ هه‌رچه‌نده‌ ئیستا زۆر خراپه‌، به‌لام زۆر زۆر باش ده‌بی‌ت و به‌م شیوه‌یه‌ نامی‌سته‌وه‌، ئه‌م کۆره‌وه‌ ده‌بی‌ته‌ خه‌باتی‌کی دی‌که‌ی گه‌له‌که‌مان و کورد توانی به‌شی‌وازی دی‌که‌ خه‌باتی نه‌ته‌وایه‌تی بکات، به‌هۆی ئه‌م کۆره‌وه‌، دل‌نایین که‌ ولاتانی دنیا به‌ پیرمانه‌وه‌ دین و بی‌ده‌نگ نابن. هه‌رچه‌ند زیانی مرۆیی و ئابووریی زۆر ده‌که‌ین، به‌لام ئه‌نجامه‌که‌ی به‌ قازانجی گه‌له‌که‌مان و شۆرشه‌که‌مان ده‌شکێته‌وه‌و باسی هاتنه‌وه‌ی (هه‌قال مام جه‌لال)یان کردو گه‌شبین بوون به‌ گه‌رانه‌وه‌ی.

مانگی (۵) و مواجهه‌ی سهری مانگ

دوای مواجهه‌ی نیوه‌ی مانگ و له دور ههفته‌ی کۆتایی مانگدا. چه‌ندچار چووینه‌وه ساحه، له ساحه له‌گه‌ل هاورپێکانماندا یه‌کترمان ده‌بینی و ده‌نگوباسمان ئالوگۆر ده‌کرد، له‌سه‌ر دۆخه‌که‌و به‌تایبه‌تی وتووێژو لێبووردنی گشتیی قسه‌مان ده‌کرد، شه‌و نه‌بوو نه‌چینه به‌رده‌می ته‌له‌فزیۆن و گوێ له‌ هه‌واله‌کان نه‌گرین، ئه‌وه‌ش به‌مه‌به‌ستی ئه‌وه‌ی بزانی ده‌نگوباسی وتووێژ چیه‌؟ حکومه‌ت له‌وباره‌یه‌وه چی راده‌گه‌یه‌نیت؟ ئایا بریاری لێبووردن ده‌رده‌کری‌ت؟ شه‌وانه له‌ رینگای رادیۆ قاچاغه‌که‌مه‌وه، گویم له‌ ئیزگه‌کان ده‌گرت و به‌دوای هه‌واله‌کان و راوبۆچونه‌کاندا شۆر ده‌بوومه‌وه هه‌له‌نگادنی خۆم بۆ هه‌ریه‌که‌یان ده‌کرد. له‌کۆتایی مانگداو رۆژی (۶/۱) به‌مه‌به‌ستی مواجهه‌ی خۆمان سازو ناماده‌کرد، رۆژی (۶/۲) مواجهه‌ی هه‌بوو، ژماره‌یه‌ک له‌ که‌س و له‌ خزمه‌کان هاتن.

ئه‌وانه‌ی هاتبوون دلیان خوشبوو، وتیان له‌م ماوه‌یه‌دا گفتوگۆ ده‌کری‌ت و له‌م گفتوگۆیه‌دا لێبووردن ده‌رده‌کری‌ت و ئیوه‌ ئازاد ده‌بن و به‌هۆی ده‌نگوباسی وتووێژه‌که‌وه کوردستان ئارامبووه‌ته‌وه، خه‌لک له‌ ئیترانه‌وه ده‌گه‌ری‌ته‌وه، له‌م مانگه‌دا مندا له‌کانی تۆش ده‌گه‌ری‌ته‌وه. نه‌مه‌دزانی ئه‌وه بۆ دل‌خۆشکردنی من ده‌لێن، یان هه‌والی مندا له‌کانیان ده‌زانی و زانیاریان هه‌بوو بۆ گه‌رانه‌وه‌یان. به‌هه‌رحال له‌ مانگی (۶) یشدا چه‌ند رۆژ چووینه‌وه ساحه‌و له‌گه‌ل هاورپێکاندا یه‌کترمان ده‌بینی و هه‌ریه‌که‌مان ئه‌وه‌ی له‌ هه‌گه‌یه‌که‌یدا بوایه هه‌لی ده‌رشت.

ئه‌بوغریب

۱۹۹۱/۶/۳

مواجهه‌ده‌یه‌کی خوش (۱۹۹۱/۶/۱۵)

(روژی هه‌ینی) ۲۴/جۆزه‌ردان/۲۶۹۱ - ژووری (۱۲)، ۱۹۹۱/۶/۱۵

دوای روژگارێکی سه‌یرو چاره‌وانه‌کراو، دوای سێ مانگ و دوانزه روژی ره‌به‌ق، منداله‌کانم لێ ونبووبون، ئەوان له‌ من و من له‌ ئەوان، ئەوان به‌رهو چیار دۆل و که‌ژد سه‌رکه‌شه‌کان له‌ ترسی مه‌رگ و نیزه‌و بۆمب و گولله‌بارانکردن ملی رینی شاخ و چیايان گرتە‌به‌ر، بێ‌ئهوێ بزانن چاره‌نووسيان بۆ کوێيان ده‌بات، له‌ ترسی مه‌رگ رایان ده‌کرد بۆ مه‌رگ...

(زه‌ینه‌ب، چه‌پسه، نازاد، سابات، به‌هار، شیتێ، تۆله، شه‌نگه، مامی ئەحمه‌د، حه‌مه‌ره‌شید، عوسمان، مه‌حمود، عومه‌ری مه‌کته‌به، ره‌شید خوشناو ره‌حیم) هاتن بۆ مواجهه‌هم. به‌راستی مواجهه‌یه‌کی زۆرخۆش بوو، چونکه به‌هاتیان تامه‌زۆریم شکار نه‌و گومان و دوودلییه‌ی هه‌مبوو ره‌ویه‌وه. له‌م روژو شه‌وه‌دا مووچه‌خۆرانی ئاسایی به‌ریزه‌به‌ریتی به‌ندیخانه‌ مووچه‌یان وه‌رگرت. هه‌والی کۆچی کاکه‌م (حه‌سه‌ن)یان دامی، زۆر دلگران بووم و زۆر کاری ناخۆشی تیکردم، چونکه ماوه‌ی دوو سال بوو نه‌مبینیوو، وا بۆ یه‌کجاره‌کی رینه‌که‌وت یه‌کتری بێنینه‌وه... ژيان بریتیه‌ له‌ کۆمه‌لیک کاره‌سات و ناخۆشی و له‌یه‌ک ونبوون و دا‌بران.

(کاک حه‌سه‌ن به‌رنه‌جی) کورێ شیخ محی‌دینی قادرکه‌ره‌مه‌و هاره‌ری (پوره‌ حه‌لام) بوو. پیاویکی سیاسیی و دنیا‌دیده‌و خاوه‌ن ئەزموون بوو، رێزی زۆری له‌ دایکم ده‌گرت و به‌ریزه‌و پێی ده‌وت (باجی ره‌حه‌م)... دایکیشم له‌به‌ره‌وه‌ی رێزی له‌ پوره‌ حه‌لام، که خوشکی بوو، ده‌گرت کاک حه‌سه‌نی خوش ده‌ویست.

له‌ مندالیمه‌وه تینکه‌لاوی منداله‌کانی بووم و له‌گه‌ڵ (ئه‌ره‌شه‌دی) کوره‌ گه‌وره‌یدا نینوان و هاوڕێیمان زۆر گه‌رم بوو. هه‌روه‌ها له‌ کوره‌کانی دیکه‌ی (ئاسایش، وریا- نه‌به‌رد، هێرش و شۆرش)دا نینوانمان خوشیوو، ئەوان هه‌ره‌موویان به‌ منیان ده‌وت (کاکه‌حه‌مه). جگه له‌ کوره‌کانیان له‌گه‌ڵ کچه‌کانیشیان (چریسکه، شه‌هلا، فامیده و چیا‌دا) په‌یوه‌ندی پورزایه‌تیمان به‌هێتربوو. جگه له‌ (چریسکه‌و شه‌هلا) ئەوانی دیکه به‌ (کاکه‌حه‌مه) بانگیان ده‌کردم. کاک حه‌سه‌ن خزمیکی دلسۆزو به‌خه‌م بوو. هه‌زی به‌ بوون و خۆشی خه‌مان ده‌کردو ئەوه‌نده منی خۆشه‌ده‌ویست هه‌ستم ده‌کرد وه‌کو کوره‌کانی سه‌یری من ده‌کات، هه‌ر به‌ (کاکه‌حه‌مه) بانگی ده‌کردم... له‌ بۆچوونی یه‌کتر ده‌گه‌یشتین و زۆرجار که به‌یه‌که‌وه داده‌نیشتین، گه‌ردشه‌مان له‌سه‌ر مه‌سه‌له‌ سیاسیه‌کان ده‌کرد، جار جاره‌ هۆنراوه‌ی ده‌نووسی و هه‌ندیکیانی بۆ ده‌خوینده‌مه‌وه. پیاویکی سه‌خێ و ده‌سه‌نه‌و دلفراوان به‌ ته‌بیعه‌ت بوو. له‌ میوانداریدا بێ‌تۆنه‌ بوو. هه‌میشه‌ هه‌زی به‌ قه‌ره‌بالغی و دانیشتی به‌ کۆمه‌ل ده‌کرد. دلنیا‌بووم به‌گرتنی من زۆر نا‌ره‌حه‌ت بووبوو، خه‌می ته‌واوی لێ‌خواردبووم، به‌لام ده‌سه‌لاتیشی نه‌بوو.

بۆيە بەيىستنى ھەۋالى مەرگى زۆر زۆر پەشۈكام و خەم داىگىرتم و لە بەندىخانەدا پىرسەى خۆم بۇ دانائو پىرسەى وانا كە لە شويتىك دانىشم و خەلك يىت بۆلام، بەلكو لەدل و ناخى خۆمدا چەند بەخەمبارى رۆژگارم بەسەربردو چەندىن يادەۋەرى رۆژانى ژيانمان ھاتەۋە ياد. يەكەن لەو يادەۋەرىيە، كاتى دەستگىر كەندە كەى كە لە بەندىخانە يەكەى شارى كەركوك زىندانى كرابوو، ھىشتا نەخراپوۋە ژىر لىكۆلىنەۋەۋە. رۆژىك لەگەل پوۋرە جەلاۋمدا سەردانمان كىردو لە كۆنپ پەنجەرەى دەرگەى ژوۋرى بەندىخانە كەۋە قسەمان لەگەلدا كىرد، بەو سەردانەمان خۆشحال بوو. لە قسە كەندىدا بەۋرەۋە يىپاك بوو. ئاراتم دەخواست مەرگ پەلامارى نەدايەۋە بىمايەتەۋە، تا من لە بەندىخانە ئازاد دەكرام و يەكترمان بىسنىيەتەۋە^۱. ھەر لەم مۇراجەھەيەدا ھەۋالى كۆچى (كاكەرەشە)^۲ يان دامى كە لە (۱۹۹۰/۹/۱۸) ۋە، كۆچى دىۋانى كىردى، بەيىستنى كۆچى ئەۋىش زۆر خەفەتبار بووم، چۈنكە لەگەل كاكەرەشەدا يەكترمان زۆر خۆشەۋىست و لەۋۋى خىزمەيتى و بىۋىۋەرى كوردايەتتەۋە لە يەكەرە زۆر نىزىكبون.

زىندانى ئەۋغرىب

۱۹۹۱/۶/۱۵

۱- بۆيە كە ئازاد بووم. رۆژىك بەتايەتتى چوم بۇ سەر گۆرەكەى سەيرى ئەۋ زەۋىيەم كىرد كە يەكەيەكە ھەلمان دەلوۋىت و لىمان تىزنايت.

۲- (كاكەرەشە)، (شىخ رەشىدى شىخ عارفى) دىپلۇمە، پىۋىكى كوردەپەرەۋە دىلۋىزىۋو، لە ژيانىدا چەمەسەرى زۆرى يىنىۋو، پىۋىكى سەخى و دىلۋان و مىۋاندارىۋو، (باجى نەزىفى) خىترانى بەنارەزۋى ئەۋ ھەردەم ھەلسەۋەتتى دەرەۋە يەكترىان زۆر خۆشەۋىست.

((مواجهه‌هی که مجارو به‌رو روپوئونه‌وه...))

ژووری (۱۲) قسم (۸)

۱۵ ی پووشپەر/ ۲۶۹۱

((۱۹۹۱/۷/۷))

رووداره‌کان روژ له‌گەڵ روژ هەنگار دەنێن، تادیت بەری چاومان روونتر دەیتەوه، له‌ تیشکی خۆر نزیکتر دەیتەوه، کاروانه‌و به‌رو تیشکی خۆر پەل دەکوێ، ئەمرو سەبی هەر پینی دەگات... چەند مواجووه‌یه‌ک به‌ته‌ماین، ئەم مواجووه‌یه‌ نه‌گه‌ینه مواجووه‌یه‌کی دیکه، ئێمه‌ روودو مال و خاکی نیشتمان بگه‌ڕێنه‌وه، وا مواجووه‌ له‌گەڵ مواجووه‌ روژگاره‌کان به‌ڕنده‌که‌ین، باکمان لینی نییه، چونکه‌ پروامان به‌هێره، ئەو مەبه‌سته‌ی ئێمه‌ی له‌سەری زیندانیی کراوین هەر پینی ده‌گه‌ین، دوور یان نزیک دەست له‌ ملی خواسته‌کانمان ده‌که‌ین... وا ئەم مواجووه‌یه‌شمان کردو چاوهر‌وانی مواجووه‌یه‌کی دیکه‌ ده‌که‌ین، که‌ به‌پینی قسه‌ی هاتووه‌کان که‌ ئەم جارهدا زیندان به‌جیندیلین و له‌جیاتێ ئه‌ودی ئەوان پێن دەستمان له‌ مل بکه‌ن، ئێمه‌ ده‌گه‌ڕێنه‌وه‌و ده‌ستیان له‌ مل ده‌که‌ین. ئەم مواجووه‌یه‌دا ئەم که‌سانه‌ هاتبوون (ئه‌رشه‌د، قادر، چالاک، له‌تێف و کوربه‌که‌ی، زینه‌ب، په‌روین، له‌علی و چنوو، ماموستا حسین و فه‌تاح، عومه‌ر... گه‌لالی، جه‌لال، کاک مه‌حمود و ماموستایه‌کی دیکه‌).

ئەم مواجووه‌یه‌دا که‌ له‌گەڵ (ئه‌رشه‌د)دا چاومان به‌یه‌ک که‌وت، فلیمی ژیانی خۆمان و له‌ناوچوونی (باوکیمان) بیرکه‌وته‌وه، باوه‌شی پوورزایه‌تیمان له‌ ملی یه‌کتری کردو یه‌کسەر دامانه‌ پرمه‌ی گریان، چونکه‌ به‌راستی له‌گەڵ (کاک هه‌سه‌ن)دا یه‌کتریمان خۆش ده‌وێست... دلسۆزمان بوو، به‌رژده‌ندیی ئێمه‌ی ده‌وێست، هه‌زی به‌ خێروخۆشیمان ده‌کرد، ئێمه‌ش وه‌کو گه‌وره‌یه‌کی دلسۆزو دنیادیده‌ رێزمان بۆ داده‌نا... ئێتر ئەمه‌ کاروانی ژیانه‌و به‌روودا هه‌ره‌مه‌مومانی پیا‌دا ده‌رژین...

هاتنی (په‌روین) زۆر خۆشحالی کردم، چونکه‌ زۆر کارو هه‌لوێستی بیر هیتامه‌وه‌و زۆر شتم بۆ روونبووه‌وه. (چنوو) زنجیره‌یه‌ک کاره‌ساتی دیکه‌ی یادخستمه‌وه‌و کاری کرده‌ سه‌ر هه‌موومان که‌وتی ((خاله‌ تۆ بۆچی هەر نایه‌یته‌وه‌ بۆلامان!))، ((ده‌توخوا بێت‌ره‌وه‌...)).

ئەم مواجووه‌یه‌دا چەند نامه‌یه‌کی خۆش خۆشم بۆ هاتبوو، که‌ هه‌ره‌مه‌موو نامه‌کان گه‌شبینیی و پاشه‌روژی سه‌رفرازیان ده‌ستنیشان ده‌کرد... به‌تاییه‌تی نامه‌که‌ی (جه‌میله‌)م زۆر لا خۆش بوو، چونکه‌ زۆر ده‌میکه‌ له‌یه‌ک دوورین و نامه‌که‌ی (لاوه‌، کاک هه‌مه‌رەشید، تاهیر، شه‌وه‌، هیرا، دلێرو به‌خشی) بوونه‌ مواجووه‌یه‌کی دیکه‌و دوو سی‌ روژ له‌گه‌لیاندا دانیشتم و تاسه‌م لێیان شکا...

ئەبوغریب- ژووری (۱۲)

۱۹۹۱/۷/۷

مواجهه‌هی (۱۹۹۱/۷/۱۹) و چاره‌روانی

نه‌مۆش وەکو هەموو مواجهه‌هەکانی دیکه رۆژی هەینی بوو، رۆژی هاتنی خەڵک بوو بۆ سەردانی بەندیخانه...

هەر لە رۆژی پینجشەممەه، خۆمان ئاماده‌کردو بۆ رۆژی هەینی وەکو هەموو رۆژه‌کانی دیکه‌ی مواجهه‌هە... بەیانی کاتژمێری پینج لەخەو هەستام و چاره‌روانی (هەستەرام) دەکرد، لە پینج و نیو دەرگای مەستەر لیتیدا، بەلام مەستەریان لە شەش و نیو کرد، لەدوای مەستەرەوه کەوتینە چاره‌روانی بۆ هاتنە ژوورەدی میوانەکان. ئەمڕۆ بەجیاوازیی لە رۆژی (۷) مانگ کە لە کاتژمێری هەوت خەڵک هاتنە ژوورەوه، لە کاتژمێر هەشت و نیو خەڵک هاتنە ژوورەوه، لە هاتنە ژوورەوه‌ی هەر یەکیکدا سەیری هاتنی یەکیکی دیکه‌مان دەکرد، خەڵک هات، بەلام کەسی ئێمە دیارنەبوو... لە کاتژمێری نۆو نیو پیاویک و مندالێک هاتنە ژوورەوه، پرسیاری کەسێکیان کرد، کە خەڵکی (جوارتا) بوو، لیتمان پرسی خەڵکی لای خۆمان زۆر هاتووه؟ وتی: کەسی وا نەهاتووه، دوتی قلیشایەوه ئەوه‌ی بەدزییەوه نەهاتیبێت، نەهاتووه. من بەدور قوناغ هاتووم، بەلی، لە گەل قسە‌ی ئەو پیاویدا ئێمە دەستمان لە هاتنی خەڵکی لای خۆمان شۆردو بەتەما نەمان لە گەل زیندانییه‌کانی خۆمان دەهاتین و دەچووین.

بەلی، هەر چاره‌روان بووین، بەلام کەس نەهات... ورده ورده دەرکەوت لە (سلیمانی و هەولێر) بارودۆخ باش نەبووه و قلیشاوتەوه... لە سەریکەوه زۆرمان پینخۆش بوو، کە ئەم هەموو هاتوچۆیه‌و درێژکێشانی وتووێژه بەتەواویی دوودلی و ناخۆشیی خستووته‌ دلی خەڵکەوه، بۆیه تا زوو یەکلایی بکریته‌وه، خۆشتره، چونکە (پێتەدان لە گێزەگێز خۆشتره)، لە سەریکی دیکه‌وه پیمان ناخۆش بوو، لەبەرئەوه‌ی بارودۆخی بەندیخانه زۆر ناخۆش بووبوو، بەتایبەتی بۆ ئێمە ئەگەر بقیه‌ومیتەوه، مەترسی لەسەر ژيانمان هەیه، چونکە لە سەرەتای وتووێژدا لە قوناغی دووهدا برادەران بەخوتوخورایی هاتن بۆلامان و باریان قورس کردین، کە ئەمە بەهەلەیه‌کی میژوویی لەسەریان حیساب دەکریت، ئەگەر ئێمە شتی‌کمان لی بیت، ئوبالی مال و مندال و ژيانی ئێمە لە ئەستۆی ئەوانەیه کە هاتن بۆلامان... ئەو رۆژه سەرپا لە لیکدانه‌وه‌دا بووم، تا شه‌و، لە دەنگوباسی کاتژمێری (۱۱)دا باسی ئەو تیکچوونە‌ی سلیمانی و هەولێری کرد، کە گوايه بە دەسیسە‌ی ئێران بووه کۆنگرەیه‌کی رۆژنامە‌روانیی کاک مەسعود وەفدە‌کە‌ی پیشاندا، کە لەگفتوگۆکە‌دا وایان دەرخت کە وتووێژ تەواو بووه تەنها بلاوکردنە‌وه‌ی ماوه، کە ئەویش بەمزوانه‌ بلاو دەکریته‌وه... بەهەر حال مواجهه‌یه‌کی ناخۆش بوو، چونکە هەر هەموو بەتەمای هاتنی ماله‌وه‌ بووین، هەرچی

خواردنیش بیت نه مان مابوو، به تاییه تی (نان) که لیتره زۆر زۆر گرنگه... (نانی کانه)
له (خه پله ی تانجی) جاران ده چیت و ناچاری نه بیت هه رگیز به مروق ناخو ریت...
ئه و نه ده ی نه مجاره بیتاقه ت و بیتفاق بووین، له کاتی هیرش و په لاماره کانی ولاته
هاو په یمانه کان و راپه رینه که دا ئه و نه ده بیتفاق و خواردن نه بووین... به هه ر حال ئه مه ش
به شیککی سه ره کییه له ناخوشیی به ندیخانه...

شه ممه زیندانیی ئه بو غریب

۱۹۹۱/۷/۲۰

((دەرچوونی لیټووردنی گشتیی بۆ ههموو سیاسییەکان))

نیواری یەکشەممە کاتژمێر (٧)ی نیواری لە کورتەیی هەوالەکاندا تەلەفزیۆن رایگەیاندا، کە لیټووردنی گشتیی بۆ ههموو سیاسییەکان دەرچوو، بووبەههراو هەرخەلک بوو، مژدەیی لیټووردنەکەیی بۆ دەهیتاین و زۆری پێتەچوو، کە زۆربەیی ئەو براکوردانەیی لە بەشەکەماندا بوون سەرکەوتن و پیرۆزیاییان لێکردین، لەوانە (بەختیار، مەرف، کامەل، عەلی، سالار، محەممەد، عەزیز، رزگار، کاک فەتاح، کاکەحەمەو زۆر لە براەەرەبەکانیش)، لەوانە (سەعید، عامر، جاسم، هانی، میسم، ئەبوجەعفەر و زۆری تر...) کەوتینە چاوەڕوانیی بۆ هەوالی کاتژمێری (٩) و کاتی دەنگوباس دەستی پێکرد، سەرۆک چاوپێکەوتنی خەلکی دیالەیی کردو یەک سەعاتی خایاندو لە کاتژمێری (١٠)دووە کەوتە بلاکێرنەوێ هەوالەکان و لەپێشەو دوو بریاری (مەجلیسی قیادەیی سەرە)یی خوێندەو، کە ژمارە ٢٤١-٢٤٢ لە ١٠/محرم و ١٩٩١/٧/٢١ بۆ لیټووردنی گشتیی بۆ سیاسییەکان، بۆ سەربازە راکردووەکان، لەراستیدا ئەوێ دلی خۆشکردین، ئەو بوو، کە بەهۆی ئێمەو تەنرا هەموو زیندانییە سیاسییەکانی دیکەیی عێراق ئازادبن، ئەمە سەرکەوتنێکی گەورە بوو بۆ ئێمە، چونکە بە دەستکەوتی و تووێژمان زانی... ئەمەو تا سەعات (٣)ی شوو نەنووستین و بێانی دوا (مەستەر) خەوتمەو کاتیگمزان (بەختیار) خەبەری کردەو، وتی: ساحەبە، نایەیت؟ چووم نانم خواردو چوومە دەرەو بۆ ساحەو لەوێ زۆربەیی برادەرانیان بینی و یەک پیرۆزیایی لەیەکتر دەکردو رۆژێک بوو لە رۆژە خۆشەکانی بەندیخانەو ساحە... هەوالی ئەو دەنگوباسانەیی کە لە سلێمانی روویداو، هەندیکمان زانی و هەرهەموو دلخۆش و شادبووین یەک یەکتری ماچ دەکردو دەبوو بە سەرکەوتنی گەلەکەمان و هاتنەدی خواستەکانمان. هەر سەرکەوتووبیت هێتیی لەبن نەهاتووی گەل و مەچەکی پالەوانانەیی جەماوەرو شوێشی درێژخایەنی گەلەکەمان...

ئەبوغریب

١٩٩١/٧/٢٢

چەند یادگارێك

ڕۆژی ١٩٩١/٧/٢٥

ئەمڕۆ ڕۆژی چوارەممان تەواو کرد لە دەرچوونی لیئووردنە کەو تا ئەم کاتەی ئەم نووسینەی تێدا دەنووسم، هیچ دیاردەیەکی لیئووردنە کە دیار نییە...

بە دەرچوونی پریارە کە سەرپاکی زیندانییەکان گڕژبوون و پیتان ناخۆش بوو، جگە لە کەمیتیکان نەبێت، هەموو ئەم وتەیەیان دەوتەو (سیاسیی دەربجێت و ئێمە دەرەچین، چۆن ئەمە دەبێت؟).

ڕۆژی سێشەممە من ئەو کەلوپەلانی هەم بوون، بەسەر (کاکەحمەو مارف) و ئەوانی دیکەدا دا بەشم کرد، کەلوپەلی پیتیستی خۆم لە جانتایە کدا ئامادە کرد، بەیانی ڕۆژی سێشەممە کە شتەکانم برده خوارەو (کاکەحمە) پرقورگی پرپوو لە گریان و دەستی کرد: گریان، دلم زۆر دایەو... لە راستیدا زۆرکاری تێکردم، ڕۆژی چوارشەممە ڕۆژنامەی جەمهوری قسەبەکی (وەزیری عەدلی) لەبارەی لیئووردنە کەو بەلاوکردبوو، کە وتیوی ئەو کەسە سیاسییانەی کە بەماددەی (٢١) سزای حوکم دراو، بەر ئەم لیئووردنە دەکەون، بەپێی ئەو قسەیە بێت کەس دەرناچێت، چونکە کەس بەو ماددەیە حوکم نەدراو، ئەم قسەیە دلی هەموو زیندانییەکانی خۆشکردو کەوتنە گالته کردن و لاقرتی و پێکەنین زیندانییە رامیاریانەی لە بەشە کەماندا هەبوو، تاگەیشته ئەوێ کە هەندیک کەس کەوتە وەلامدانەویان و منیش لەلای خۆمەو، و تەم: ئێمە هەر دەرەچین، بەم لیئووردنەش نەبێت، لیئووردنی دیکەمان بۆ دیت و دلنیشم کە بەم لیئووردنە هەرەموومان دەرەچین.

ڕۆژی پێنجشەممە مەسەلە کە خاوبوو، هەوێ هات کە هەرەموو بەرەدەکەوین. ڕۆژی شەممە لیژنە دیت و ئێمەش ئەمڕۆمان خستە سەر ڕۆژەکانی دیکەو سەعات دەژمێرین و ڕۆژ تەواو دەکەین، سەعاتی شوو دەژمێرین و دەمانەوێت ڕۆژ بێتەو زۆرمان لەبەرەمدا نەماوێ چاوەروانین... چاوەروانی ناخۆشترین شتە لە ژياندا...

ڕۆژی ١٩٩١/٧/٢٨ یەکشەممە

ئەمڕۆ هەشتم ڕۆژە بریاری لیئووردن دەرچوو و تائینتا هیچ هەواییکی راستی نازادبوو نییە. ئەمڕۆ تەنها ئەو نەمان بۆ روونبوو، کە ڕۆژی شەممە (٧/٢٧) مەجەهەدی (شیخ عوسمان) هاتبوو، لەو هاتنەدا ئەو بیان لە دەمی (دکتۆر ئومیدە) وەرەگەیاندا، کە هەرەموو بەر ئەم لیئووردنە دەکەوین و چەند ڕۆژێکی دیکە دەست دەکەوێت بە نازادبوونمان.

ئەوانە کە بەتەمێ نازادبوونین شوو و ڕۆژ هەردین و دەچین بیر لەو دەکەینەو، کە

دهست ده‌کهن به نازادکردنمان. من بروام وایه، که نازاد ده‌کرتین و نه‌مپرۆ راگه‌یه‌ندرا که به‌یاننامه‌ی ریککه‌وتن ده‌خویندریت‌ه‌وه‌و نه‌ش خویندرایه‌وه، نه‌مپرۆ رۆژنامه‌کان قسه‌ی مامه‌یان له‌تورکیاره نووسیبوو، که دویتی له‌ویته قسه‌ی کردووه‌و چووه‌و بۆ له‌ندن و پاریس و ئەلمانیا، هیچ هه‌والینکی و توویژ نییه له‌ مامه‌یان پرسیبوو، ده‌بارهی گفتوگۆ هیچ وه‌لامینکی نه‌دابووه‌وه.

شەوی ۱۹۹۱/۷/۲۸

رۆژی (۱۹۹۱/۷/۲۹) دووشه‌مه

نه‌مپرۆ ساحه‌ کرایه‌وه‌وه‌و هه‌موو چوونیه‌ ساحه‌و زۆربه‌ی براده‌رانمان بینیی و زۆر قسه‌و باس ئالوگۆر کرا. نه‌مپرۆ دوا‌ی نیوهرۆ هه‌وال گه‌یشته، که مه‌علومات و ئیستماره‌ی نازادبوون هاتووه‌و ده‌ستکراوه‌ به‌راکیشانی ئیستماره‌کان و له‌ ماده‌ده‌کانیش ته‌نها (۱۵۶) به‌رناکه‌ویت و سه‌ریاکی ماده‌ده‌کانی دیکه‌ به‌رده‌که‌ون.

نه‌مپرۆ نه‌وانه‌ی گومانیان ده‌کرد هه‌ر هه‌موویان دلیان خۆش بوو، یه‌ک پیروزیایی له‌یه‌کتر ده‌کردو چه‌ند که‌سیکیان هاتن و پیروزیایان له‌ من کرد.

رۆژی (۱۹۹۱/۷/۳۰) سێشه‌مه

نه‌مپرۆ هه‌والمان پینگه‌یشته که ئیستماره‌کان ته‌واوکراون و له‌ نیوهرۆدا نێتردراوه‌ بۆ لیژنه‌که‌و نه‌مپرۆ له‌ (خاسه) خه‌لک به‌ردراوه‌، ده‌نگ هه‌بوو که نزیکه‌ی (۷۵۰) که‌س نازادکراوه‌، ناوی لیژنه‌که‌ له‌سه‌ر ئیستیماره‌ به‌م شێوه‌یه‌ دانراوه‌:

منظم الاستماره	المدقی	المدیر
عضو	عضو	عضو
المدير العام	العقيد	ممثل وزارة العدل
رئيسا للجنة/ ديوان الرئاسة		

به‌پیتی ئهم هه‌واله‌ هیچ که‌س له‌ ماده‌ده‌کدا (ئیسیتینسا) نییه‌و هه‌ره‌ه‌موو ماده‌ده‌کان به‌رده‌که‌ون، ئیستا ئیمه‌ چاره‌پوانین که هه‌ر سه‌عاتیک بانگیان کردین و برۆین و رزگارین، هه‌ره‌ه‌موو ناواتمان له‌گه‌ل ده‌رچوونه‌کدا نه‌وه‌یه‌ نه‌گه‌ینه‌ مواجهه‌ له‌به‌ر که‌سوکار...

«رۆژی مواجهه»

۱۲ی خەرمەنانی ۲۶۹۱

۳ی ئابی/ ۱۹۹۱، شەممە

چەند رۆژنیکە قاچی چەپم نازارینکی تیدا پەیدا بوو، دەمارەکانی قاچم دەفری، تائینستا دووجار (بەرۆمالجین) شوو هەنومە، بەلام هەرە کو خۆی وایە... ئەمشو کە بۆ بەیانی مواجهەییە، هەر لەخۆمەو بەبێ ھۆیەکی دیاریکراو پەستی دایگرتووم، خوشم نازانم ھۆی چییە؟ وەکو حاسە شەشەم شتیکی کۆکردیتەو بیهویت پیم بلیت، بەلام زات نەکات و وەکو پیتی خوش نەیت پیم بلیت وابوو... بەھەر حال ئەم حالەم بەردەوامبوو، کاتیك (مەستەر) کراو شتومەکم نامادە کرد بۆ مواجهە... دەرگای بەشە کەمان کرایەو میوانەکان ھاتنە ژوورەو... بەراپەرە کەدا ملەم نا بەرەو بەشی (حەوت و شەش) زۆر نەزیشتم، لەولای بەشی حەوتەو سەیرمکرد (زەینەب) گۆنێیەکی بەسەرەو یەو بەرەو لای بەشە کەمان دیت، چووم و کۆلەکم لیتگرت، بەلام (عەزیز گەراشەبی) لێی وەرگرت و تا بەردەرگای بەشە کەمان. ئەو پەستییە دیاربوو، هەر لە دەم و چار و ھەلسو کەوتم نەرەوییوودە... بۆیە (زەینەب) پرسى بۆ پەستی...؟ ھەواتان چییە؟ کەى دەرەچن؟ منیش ھەر بەو پەستییدەو وتم: دەرچوونی چی؟ ئیمە هیچ نازانین ئێو دەزان.

ئەم گەیانە سەرەو نەختیک ناوی خواردەو زۆری پێ نەچو (نازاد)یش پەیدا بوو... نازاد ھیتا نەحەرابوو، (محیدین) گەیشتە بەردەرگای ژوورەکم... محیدین دانیش و دانەنیش (بەھادین) ھات و دواى بەخێرھاتنکردنی ھەرھەموویان، روویان تینکردم بۆ پەستی...؟ کەى بەردەبن...؟ لە وەلامی پرسیارە کەیاندا، وتم: پەستیم و بەربونیش تا ئینستا لەبارەو ئیمە هیچ ناگادار نەکراوین و وتیان پرسیومانە بەمزوانە بەردەبن... قاچم جارناجاریك دەمارەکانی دەفری و دەستم بۆ دەبرد (محیدین) پرسى، ئەو چیە قاچت دیتیت؟ وتم: نا هیچ نییە.

کەوتنە گیرانەو ھۆی نەھاتنی (۶/۱۹) کە چۆن خۆیان نامادە کردو و گەراونەتەو سواری سەیارە بوون و لەبەر تینکچوونی بارودۆخی شاری سلیمانی گەراونەتەو نەھاتوون. ئەو شتانەى بۆیان گیرامەو، نەختیک ناوی ساردی کرد بەدلماو وەکو ھەستم بەتۆلەیک کەردیت وابوو... باسی ئینستای شاریان بۆ کردم، کە زۆر خوشەو دەسلالت بەدەست خۆمانەو یەو دەسلالتی میری زۆر کزە، ناتوانیت هیچ بکات. بەکۆمەل بەیە کەو نانمان خواردو بەدویدا چا... دواى ھەواپرسینى یە کە بەکەى براو کەس و خزمان و ھاوڕیان، دلیابووم لییان وردەورده ئەو تارماییەى، کە کەپرۆکەى لەسەر دل و دەروونم کردبوو، کەوتە رەوینەو. زۆری پێ نەچو کاک (مەجیدو سالار) دەرکەوتن، زۆر دەمیک بوو لەگەل

ماموستا (نهمه دو عهزیزا) باسمان ده کردن و لۆمه مان ده کردن که وه کو هاوړی رۆژانه له م ماوه یه دا دیار نه بوون... په یدابوون دواي ته ملارو ته ولای په کتری ماچکردن په کسه ر خویان وتیان، روو زه ردین که دره نگ هاتین بۆ لاتان، داواي لیتووردن ده که پین، منیش وتم: برا وه لالا به نار هزووی خۆمان باسمان کردوون... ته مانیش زۆر شتی دلخۆشکریان بۆ باسکردین، که له بهر ژوه وندیی که له که مان ده یینرا...

به هه رحال دهوړی سه عات (۱۲) مواجهه ته واو بوو، له که لیاندا رۆیشتمه خواره وه و خوا فایزیم لیتکردن، له م مواجهه یه دا نامه ی (تایه رو کامه ران و ئیبراهیم)م بۆ هاتبوو، له گهل نمره کانی (به هار و نازاد) دا به خویندنه وه ی نامه کانیان به رۆژی دووه می مواجهه م داناو ته مپۆش وه کو مواجهه و ابوو له گهل (تایه ر، کامه ران، ئیبراهیم، به هار و نازاد) دا.

ته مپۆ ته و په سستییه تۆزیک خاوی کردبو وه وه به ره رو هینه ده رۆیشت، ته مپۆ پانزه یه مین رۆژی لیتووردنه، هیچ دهنگی ده رچوون نییه (ته بو بیلال) هاته به شه که مان و وتی: (هه ره مورو به رده بڼ و به رده که ون) او چهند رۆژه له (۱۹۴-۲۲۶) کاری تیتاده کهن و ده رباره ی (۱۵۶-۱۵۷) پرسیاریان له دیوان کردوو و چاوه روانی وه لآمی دیوانین، چونکه (۱۷۵) هه مورو ماده ده کانی سزا داد و پۆشیت، ماوه ی چهند رۆژیک بوو به هیواي جینه جیکردنی لیتووردنه که نه ما بووین، چونکه (وه زیری عه دل) له گفتوگۆیه کی رۆژنامه وانیدا له (۷/۱۵) رایگه یاند، که لیژنه کانی لیتووردن کاروباره کانیان نه نجامدا وه به پیتی یاسای (۲) و ته وانه ی که سه ر به تاوانباری عادیین، به رنا که ون... ماره یه کیش بوو، دهنگی و توویر له هه مورو لایه که وه کپ بوو، به پیتی ته م دوو شته ده ستمان له وه شۆردبوو، که نازادمان ده کهن و براده ران هه ره مورو له به ر خۆبانه وه به یه که وه سه ر زه نشتی سه ر کردایه تی و شۆرشیان ده کرد، له باره ی خۆمانه وه بریارمان دا، که هه ریه که نامه یه کی تووندوتیژ له و باره یه وه بڼووسین و (من و کاکه عه زه و کاکه نه حمه و کاکه حه مه) هه ریه که ی نامه یه کمان نووسی و ناوه رۆک و شتیه ی هه رچوار نامه که وه که و ابوو، بریارمان دا که هه ریه که مان به رینگایه ک بیگه یه نیته شوتنی خۆی... ئیتمه له م باری ده ورونییه دا ده تلاینه وه، کاتیکمانزانی رۆژی سیتشه ممه (۸/۱۳) کاتریمیر (۱۲) ی نیوه رۆ له رینگای (چاودیریکه ره وه) داواي ناوی هه مورو کورده کانیان به هه مورو ده عوايه کی تاوانباریه وه (واته په رامباری و جنایه ته وه) کرد.

بۆ شه وی هه والمان پینگه یشت، که گوايه فایلی هه ره مورو زیندانییه کورده کان جیاکراونه ته وه کاریان تیتا کردوو بۆ نازادکردن. رۆژی چوارشه ممه (۸/۱۴) به یانی له گهل (مه سته را) له به رده می هه مورو به ش و ره ده کاندا به (چاودیریکه ریان) راگه یاند، چهند کوردی تیتدایه، دواي مه سته ر جیایتته وه نه روا ته ژوړه وه.

دواي (مه سته ر) به شی ئیتمه (۲۴) کوردی تیتدابوو، پیتان راگه یاندین که به ریز به ره و سه یته ره که برۆین و رۆیشتین. لای سه یته ره که له راره ی کارگه کان ریزیان کردین و دایاننانین. که ئیتمه چووبین چهند ره ده وه به ش هاتبوون... دانیشتن تا مه سته ر ته واو بوو، هه ره مورو

هاتن... دواچار رایانگه یاند کي دهنګی باشه، بیته دهره وه، چی ناریکمان خوینده وه بانګی بکات. (خالد) چووه دهره وه و کهوتنه ناوختندنه وه، پیته هم ناو منیان خوینده وه، هر ناریکیان ده خوینده وه پییان دهوت پرواته وه بو شوینه که ی خوی.

ناوختندنه وه ته و او بوو، ده وری په نجاو دهوت کهس ناویان نه بوو. چند که پیش که نه ته وه که ی کورده روون نه بوو، پییان راگه یاندن، که رژی مواچه هه بنیرن بو دلنیا بوونی نه ته وه یی و رژی شه ممه بوتان بهیتنه وه، هم نارنوسین و جوله یه مقومقوی خسته ناو زیندانییه کان، ده یانوت هر کورد نازادده کهن و عه رب نازادنا کهن.

نووسینه تاییه ته کان

(۱۷/۴) هاورې هاورې جوانړ

هاورې (سالار محمدهد سەعید)، که ناوی نهیتنی له ریزه کانی ریکخستندا (جوانړ) بوو. لهو شالوده یو نه نفالی ریکخستنه کانی ناوشاره کان له لایه د داموده زگا کانی نه منوه له مانگی (۱) وه به چریی دهستینکرد. هاورې (جوانړ) اش له رژی ۱۱/۲/۱۹۹۰ (له بهر یوه بهریتنی گه شتوگوزاری سلیمانی) که وته بهر نهو شالوده له لایه د دائره یی نه منی سلیمانییه وه راپیچی نه من کراو که وته ژیر تازارو نه شکه نجه یه کی بهرده واده وه... (کاکه سالار) قاره مانانه خوی گرت و پیاوani نه منی سلیمانی چه واده کرد. نه شکه نجه و تازاردان کاریان له بیرو باورې نه کردو به تازاری جهستی، جهللا ده کانی شهرمه زار کرد. مانده مان له نه منی سلیمانی تا نیو یی یه که می مانگی ۱۰/۱۹۹۰، له زور رووه کاریگه ریی له سهرمان هه بوو. یه که م: به هوی نهو هه موو تازارو نه شکه نجه یی لهو ماو ده دا بیته زه بیانه و نامرژانه نه شکه نجه یی یه که یه که یان داین. دوو د: له رووی دهورونیه وه، که که سمان لیتمان روون نه بوو چاره نووسمان به چی ده گات. سیته م: له رووی که میی و جوری خواردنمانه وه که راسته وخو کاری کردبوو دهر جهسته مان و هه موو مانی لاوازو بیته ز کردبوو. چواره م: له رووی بیته ریکردنمان له تیشکی خوړ که رولی گرنگی هه یه یو جهستی مرژ. پیته جه م: پیسی و پوخلی ژورو جینگار پیته هفمان کاریکی وایکردبوو که نه سیته کی زورمان هه بوو، زوربه یی زورمان به وه زیوه دوو چاری نه خوشیه کانی پیست بوو بووین، جگه له نه خوشی پیست، زوربه شمان تروشی نه خوشی جوراو جوری دیکه بوو بووین.

یه کی که لهو هاورې تانه مان که به وه زیانه وه دوو چاری نه خوشیه کی سخت بوو، له نه منی سلیمانی هاورې (سالار) بوو. که به ده ست تازاری نهو نه خوشیه وه دینالاند، له نه منی سلیمانی ش هیچ ریگایه کی چاره سه رکردنی نه خوشی نه بوو. پیاوه جهللا ده کانی نه منی سلیمانی، گالته یان به نه خوشی زیندانیی دهات و حه زیان ده کرد له جیاتی چاره سه رکردنمان، یان بردنمان بولای پزیشک و نه خوشخانه، حه زیان ده کرد هه ره موومان به زه لیلی و زه بوونی له بهرده ستیاندا سه ربیته نه وه له ناو بیچین. (کاک سالار) هه رچند له گه له نه خوشیه که یدا به تواناو ریخو له کیش بوو، به لام نه خوشیه که یی نه منناساو به عسیانه نه شکه نجه یان ده داو ده ویست به ته وایی که نه فتی بکات و شو و رژ به چرکه یه که خافلی نه ده کرد. له گه له نه وه شدا له نه منی سلیمانی به وره یه کی به رزه وه ململانیی له گه له نه خوشیه که یدا ده کردو توانی به سه ریدا زالییت... که بر دیانین یو دادگا، له دادگای سه وره حوکیان به سه ر هاورې (جوانړ) له داسی داره دان نه بوو، به لام نه خوشیه که یی له (دادگای عه واد به ندر) زالماته تر

حوکمی به سەر کاکه سالاردا دابوو. بۆیه که چوینه بهندیخانهی ئه بوغریب و به سەر بهش و ره دهه کاندایه شیانکردین، (هاورێ جوانرۆ) له گهڵ چهند هاوریه کی دیکه دا بهر بهشی (٦) کهوتن، یه کینکیان هاورێ (سامان مهولود) که ناوه نهیتیه کهی (به رزان) بوو. زیندانی ئه بوغریبیش دهره و خه مه کانی له ئه منی سلیمانی که مته نه بوون. بۆیه کاکه (سالار) رۆژ به رۆژ نه خوشیه کهی زیاتر زیاتر په رهیده سه ندو فاشییانه په لاماری جگه رو هه ناوی ده دا. چاره سه ریش له بهندیخانهی ئه بوغریب بۆ نه خوشه کانی بهندیخانه، نه خوشخانه یه کی ناو بهندیخانه که بوو، که هه فتانه پزیشکی پسپۆری نه خوشیه کان دههاتنه نه خوشخانه که. هه ندیک نه خوشی زیندانییه کان، نه نه خوشخانه کهو نه ئه پزیشکانه ی هه فتانه دههاتن، نه ده بوونه هۆی چاره سه رکردنی و دهره قه تی نه دههاتن، چونکه یه کینک بۆ چاکه بونه وهی نه خوشیی و چاره سه رکردنی، باری دهروویی و ئاو و هه وای پاک و نه خوشخانه ی تایبه ت و پزیشکی تایبه ته، له بهندیخانه دا نه مه انه نه بوون، ئیتر نه خوش چۆن چاک دهیته وه و چاره سه ری بۆ ده کریت؟ هاورێ (جوانرۆ) هه رچه نده له بهندیخانه ی ئه بوغریبه وه دوو جار بۆ پشکین و چاره سه ر نیردرا بۆ (نه خوشخانه ی شوعله) له دهره وهی بهندیخانه، که ئه وه نه خوشخانه یه تایبه ت بوو به بهندیخانه کان، به لام له وه نه خوشخانه یه ش نه توانرا هیچ چاره سه ریتکی نه وتۆی بۆ بکریت، ته نه انه ت له جاری دوو هه دا له وه نه خوشخانه یه پێیان راگه یاندبوو، که نه خوشیه کهی چاره سه ری نییه و ژیا نی له مه ترسی نه مه اندایه. ئه م راگه یانده ی پزیشکه کانی (خه ستخانه ی شوعله) هه موو بهر پرسانی ئیداره ی بهندیخانه ده یانزانای، لیتی ناگادار بوون، باش باش ده یانزانای که (کاک سالار) ناژی و نه خوشیه کهی به شتیه یه که نه فته ی کردوه، که هیچ دهرمان و پزیشک و نه خوشخانه یه که، فریای نا که ویت و چاره سه ری نا کات و نایه لیت درێژه به ژیا نی بدات، که چی ئه و کار به ده ستانه ی بهندیخانه کار یکیان نه کرد، که بریار یکی بۆ وه ر بگرن و ئه و حوکمه ی به سەر ئه و دا درابوو، وا بکه ن به فه رمان و بریار یکی تایبه ت له بهندیخانه ده ی بکه ن و بیه نه نه وه نا و مال و مه ندال و که سوکاری، بۆ ئه وهی ئه و چهند رۆژه ی ژیا نی له ناویاندا به سەر به ریت و بیه که نه هه لویتیتکی مرۆ قایه تی و نه یکه نه خالیکی ره شی نامرۆ قانه یان، سه باره ت به ژیا نی مرۆ قیک، ئه و به عسییه دل ره ش و دهر وون نه خوشانه، بریار ی ئه و یان دابوو، تا دوا ته مه نی ژیا نیان دژی مرۆ ق و مرۆ قایه تی ره فتار بکه ن و بریار ی فاشیانه یان جیه جی بکه ن. بۆیه کاک (سالار) یان بهر نه خوشیه وه له بهندیخانه دا هیشه وه، ئازاری نه خوشی کردی و کاکه سالاریش کردی... بۆیه دوا ی ئه و دوو جار برده نه بۆ (نه خوشخانه ی شوعله) و گه رانه وهی، به ناچار یی بر دیا نه (نه خوشخانه ی بهندیخانه) و ما وهی زیاتر له (حه قده شه و رۆژ) خه واندیان. له کاتیکدا که له وه نه خوشخانه یه خه واندبو یان و پزیشکه کانی (نه خوشخانه ی شوعله) رایانگه یاندبوو، له ما وه یه کی که مه دا گیان له ده ست ده دات و نه خوشیه کهی سارییه وه هر کهس نزیک ی بیت تووشی دهییت، (هاورێ سامان مهولود) ی هاوریمان به بی گۆیدانه راسپارده ی پزیشک، له باره ی توشبو نییه وه، ده سه به ری

ئەۋەبو، كەۋا ئەۋ ماۋەيەي لە نەخۆشخانەي ئەبوغەيىب كەۋتېبو، بەدىارەيەۋە بېت و بەۋەپەرى دلسۆزىي و ھاورپىيانەۋ برايانەۋ كەسانە، شەۋ و رۆژ خزمەتى بەردەۋامى بىكات. لەكاتىنكىدا ئىنەي ھاورپىيانى (كاكە سالار) لەۋ ماۋەيەي كە لەسەر جىڭاۋ ژوورەكەي بەدەست نازارى نەخۆشپىيە كەيەۋە دەينالاند، جار جار نەبىت دەچووين سەرىكمان لىندەدا، ئىتر ھىچى دىكەمان پىتتەدەكراۋ دەسلاتمان نەبوۋ، بەلام (كاك سامان) لەۋ كاتانەشدا كە ھەردوۋىيان لە يەك بەشېۋون و ھەريەكەيان لەژوورىك بوون، بە بەردەۋامى خزمەتى دەكردو خافلى نەدەكرد.

(كاك سامان) گىترايەۋە، وتى: شەۋى ۱۶-۱۷/۴/۱۹۹۱ كە بۆ بەياني رۆژى مۈاجە ھەبوۋ. ئىنە لە نەخۆشخانە كە بووين، شەۋ رىشم بۆ تاشى و ھەمامى كرددو خۆى شۆرد. بەنيازى ئەۋەي بەياني مۈاجە ھەيەۋ كە سوكارى دىتتە مۈاجە ھەي، بەلام شەۋ لەدۋاى كاترئىمىر دۋەدەۋە، پىنى راگەياندەم كە بارى تەندروستى زۆر خراپە، وتى: كە سەرنجىداپە، راستاۋاۋە و رەدە خراپتو خراپت دەبىت، لە (كاترئىمىر چۈارى بەياني) لەسەر قەرەۋىلەي ئەۋ نەخۆشخانەي، لەبەر دەست و چاۋمدا گىياني سپارد. دۋاى ئەۋەي كە دۇنيابووم ئەۋەي كەۋا كاك سالار چۈە پال (۵) ھاورپى شەھىدەكەي دىكەمان. ئىدارەي نەخۆشخانەم ئاگادار كردد، ئەۋانىش ھاتن و تەرمەكەيان لىۋەرگەرم و لە شۈيتى تايىبەت داپاننا، مەنىش بەخەم و پەژارەيەكى زۆرەۋە، بەبى كاك سالار گەرامەۋە بۆ بەشەكەم، ھەۋالى كۆچى سالارى جوانەمەرگم بە ھاورپىكانەم راگەياند، كاتىك مۈاجە ھەكاران ھاتن و كە سوكارەكەي ئەۋىش ھاتن، بەناچارىي ئەۋ ھەۋالە جەرگەرم پىندان و ئەۋانىش دۋاى ھەۋلىيان، توانىيان تەرمەكەي ۋەربىگرنەۋە بېيىنەۋە بۆ سلىمانى. رۆژى مۈاجە ھەكە ھەۋالەكە بلاۋبوۋەۋە. ھەرھەموو رۆژەكەمان لىتشتاۋ ھەريەكەمان لەناخى خۆماندا پرسەمان بۆ (كاك سالار) دانا، باۋەرناكەم كەسكىمان بوۋىت بە كۆچى (كاكە سالار) كۆستكەۋتوۋ نەبوۋىت و بە شەھىدبوۋنى ھەر (۵) ھاورپىكەي دىكەمانى بېرنەخستىتتەۋە، بەداخەۋە كاكە سالار لە مانگەكانى (۱-۲) دا دەنگوباسى كەساسىي و زەلىلىي بەعس و سەۋكەكەياني بىست، لە مانگى (۳) شدا ئازادكردنى كوردستانى پىپراگەيەندرا بە كەركوكىشەۋە، بەداخەۋە لەدۋا رۆژى تەمەنىدا، ھەۋالى كۆرەۋى بەگويدا درا، سەد مۈخابىن كە مەرگ مۆلەتى نەدا بەچاۋى خۆى نازادىي و سەرفرازىي گەلەكەي و كوردستانەكەي بىنىت، رۆژانىك لەۋ ئازادىيەدا ھەۋاى سەربەستىي ھەلمۇت و ئۆخەيەك بىكات كە ئەۋ بىروباۋەرەي ئەۋ لەپىتاۋىدا خەباتى بۆ دەكرد، بەجۆرىك لەجۆرەكان بە ئامانجەكانى گەشتوۋە.

بەبۆنەي شەھىدبوۋنى ھاورپى (جوانرۆۋە) لە بەندىخانە، (شىعەرىكەم) بۆ نوۋسى و لەكاتى خۆيدا ناردەۋە بۆ مەلەۋە، كە ئازادكارىن و ھاتىنەۋە سەرخۆمان، كەۋتمە تاقىيى ئەۋ نوۋسىنانەي كە لە بەندىخانە لە نوۋسىن و شىعرو پەخشان و نامە نوۋسىبووم، كە سەيرمەكرد ئازادى كۆرم بە خەتە خۆشەكەي ھەرھەموۋى لە دەفتەرىكىدا نوۋسىۋەتەۋە پاراستوۋنى، يەكەك لەۋ نوۋسىنانە شىعەرىكەي ھاورپى جوانرۆ بوو. زۆرم بەلاۋە گەنگ بوو،

خۆشم دەویست ھەر جاپارێك دەمخوێندەوێ تێر دەگریام. لە مانگی ۱۹۹۲/۴-دا لە سالیادی كاك (سالار)دا لە ھۆلی (یەكیتی نووسەرانی كورد) كە بارەگاكەى لە بەختیارى بوو، ئیستا وەزارەتى شارەوانییە، سازكرا، ھۆلەكە جەمعی دەھات. لەو كۆرەدا پارچە ھۆنراوەكەم خوێندەوێ لەكاتى خوێندەوێدا، قورگم پرپوو لە گریان و زۆربەى زۆرى ئامادەبووانیش لەگەڵ خوێندەوێ پارچە شیعەرەكەدا گریان. ئیستاش بیرمە خوشكە (كوردە) كە یەكێك بوو لە زیندانییە ژنەكان لە كۆتابى كۆرەكەدا ھات بۆلام و پێنى وتم: بۆ وات كردو بەو شیعەرە كاریگەرەت ھەرھەموومانەت خستە گریان؟

ئەو بابەتە وەكو ھەموو بابەتەكانى دیکە تۆماركرا... لە رۆژگارە رەشەكانى گەلەكەماندا، لە ئەنجامى شەرى خۆكۆژیى كە ۳۱/ئابى ۱۹۹۶ یەخەى پێگرتین، بەناچارى مالهەكەم لەناو شارى سلێمانى جێھێلاو كۆمەلیك لەو نووسینانەم لەمالەو مانەو بەجێم ھێشتن. كاتێك گەراينەو، بەداخەو ھاتمەو سەر ھەواری خالیى و جگەلەوێ كەلوپەلى مالهەكەم تالانكراو، دەستكارى كتیخانەو ئەو شتانەشم كرابوون، ئەو نووسینەم لەگەڵ كۆمەلیك نووسین و نامەو شیعەردا، بەر شالۆى تالانكردن كەوتبوون. خەمەم لە كەلوپەلەكان نەخوارد، چونكە لە ژياندا ئەو سینیەم جار بوو، كە من مالم دروست دەكردو تالان دەكرا، دەمزانى ھەموو كەلوپەلیك دەتوانریت بكردریتەو پەیدای بكەمەو، بەلام لەناوچوونى بەرھەمى ئەدەبى زۆر زەحمەتە كە لەناوچوو، پەیدا بكریتەو، یان بنووسریتەو داپڕیتریتەو. لەم مەرگەساتەدا (سالى ۱۹۷۴)ى ھیتامەو یاد، كە لەو سالەشدا كۆمەلیك بابەتى ئەدەبى و ویتەى چەند سالەم لەناوچوون، تائىستا خەمیان نارەیتەو. بەتایبەتى نووسینێك لەناو بەندیخانەدا نووسرايیت، دەبیەت چ بایەخێكى بۆ كەسێكى وەكو من ھەبیەت؟! من دلنایم ئەو نووسینانە دەست كەسانى ئەوتۆ كەوتوون، كە ھەموو نووسینەكانى وەكو كەلوپەلى ناومال سەیركردوون و ھەر لەمال بردوونىتە دەروە، خۆى پێو ماندوو نەكردووەو لەسەر شەقامەكان فرییداون، دیارە ئەھلى قەلەم و نووسین نەبوون، كە زانیوانە شتیك نییە كەلێكى مادىیان پێگەییەنیت، لایان بووئە بارو لەكۆل خۆیان كردووتەو، بە نەزانییان گەورەترین زیانیان بەمن گەیاندو گەنجینەى كى بەنرخیان لە گەنجینەى بیرو رۆزانى ژيانى زیندانیان لەناوبردم، حەزەكەم بزانریت لەو مەرگەساتەدا ئەم نووسین و نامانەم لەناوچوون:

۱. مەرگی (ھاوڕێ جوانۆ).
۲. نامەیهك بۆ كاك (نەوشیروان مستەفا).
۳. نامەیهك بۆ شاعیر (شیركۆ بێكەس).
۴. گەرمیان و داستانى شەھیدان.
۵. كشانى پێنج ئەستێرە.
۶. رەو و ئەندێشەى باوك.
۷. ژێرزەمینی دادگا.

۸. تارانتان کرد ئەنفالتان کرد.
 ۹. لە پەنجەرەى زیندانەو.
 ۱۰. نەورۆزو زیندان.
 ۱۱. چەند نامەىك بۆ ھاورىيان (ھەمەرەشىد، ھەمەنوورى، جەمىلە، پەروىن، ھارپى)
 - خەبات و (بلە) چەند نامەى دىكەى لەو جۆرە.
 ۱۲. گفتوگۆو نامەىك بۆ بەرپىزان.
 ۱۳. دەفتەرى ياداشت كە وەكو رۆژمىرىكى زیندان وابوو.
 ۱۴. چەند بابەتى دىكەى وەكو زیندان و بىرەوهرى رۆژانى ژيانم.
- ئەمانە ھەموو لەناوچوون... دواى مشوورخواردن، لە ئەنجامى گەران و پرسىارکردنمدا، ئەم بابەتانەم لای چەند ھارپى و كەسىك دەستكەوتەو.
- (گفتوگۆو نامەىك) لای مامۆستا (كەرىم شىخانى) كە ناردبووم بۆ كوردستانى نوێ كە بەدەستخەتى (مامۆستا سامان) نووسرابوو، لای خۆى پاراستبوو.
- (پىنج ئەستىرە) نووسخەى لای (كاك ھەمەتايەرى شىخ مەحمود) پارىزراوبوو. (مانگى يەكەمى دەفتەرى ياداشتەكەم) لەگەل چەند رۆژىكى دىكەدا لە مالى (مەجىدىنى بىرام) پارىزرابوون. ئەو پارچە ھۆنراوھەى بۆ (شەھىد سالار) نووسرابوو. چەند ھەولمدا چنگم نەكەوتەو، تەنانت سەرم لە مالىيان دا. بۆئەوى ئەو شىتەى كە لە رۆژى كۆرەكەدا تۆماركرابوو، بىدەنى تاو ئەو شىعەرەى لى وەرېگرمەو. بەداخەرە پىيان راگەياندم، كە ئەوانىش ئەو شىتەيان لەناوچوو و لايان نەماو. چەندم ھەولدا دەستم نەكەوتەو، بۆيە بەجىتى خۆيم زانى كە ئەم نووسىنەى بە نووسىن لەسەر بنوسم.
- ھەرۆھا لەو بابەتانەى دىكە زۆرەيانم دەست نەكەوتەو، بەراستىي زۆر زۆر بۆيان بەداخم و ئەگەر بمانايە ھەريەكەيان بەجۆرىك لە جۆرەكان كىتیبەكەيان دەولەمەندتر دەكردم. من وامزانى ھەر بەعس و رۆژمەكەى، دوژمنى سەرەختى ئەدەبىياتى گەلەكەمان، نەمزانى كە خۆشمان ئەگەر كەوتىنە دژايەتى يەكتر، رقى تۆلەسەندمان لە دوژمنايەتییەكەى بەعس خەسترو نارەواتر دەيىت. من نازانم ئىتسا كۆى بۆ ئەمانە بگەرپىم؟!
- (نامەى كاك نەوشىوان، ژىر زەمىنى دادگا، بۆ شەھىد سالار، تارانتان کرد ئەنفالتان کرد، لە پەنجەرەى زیندانەو، نامەى كاك شىتركو، نامەكانى كاك ھەمەرەشىد، كاك ھەمەنوورى، جەمىلە، پەروىن، ھارپى خەبات، برايمى مامۆستا شىخ ئىسماعىل، لاپەرەكانى دەفتەرى رۆژانەى زیندان و چەندىن نامەو نووسىنى دىكە).

(٥/١٥) و سەردانیکی چاوەروانە کراوی (کاک نەوشیروان مستەفا)

بە پێی هەوالەکان دەمانزانی کە (کاک نەوشیروان مستەفا) وەک نوێنەری (ی.ن.ک) لە گەڵ وەفدە کە دایە لە بەغدا، شتیکم بەرگۆی کەوت کە گواهی یەکیەک لە ئەندامانی وەفدە کە هاتوو تە ئێداری بەندیخانە و پرسیاری یەکیەک لە زیندانییەکانی کردوو. باوەڕم نە دەکرد ئەو هەوالە راستبێت. لە مۆجەهەدی نیوی مانگ لە (٥/١٧) دا. لە مۆجەهەدا باسکرایە وەر و ترا کە ئەندام وەفدە کە (کاک نەوشیروان) بوو و هاتوو بۆلای (کاک مستەفای سەید قادەر)... لە راستیدا لە مۆجەهەدی نیوی مانگدا بیرم نەماوە کێ هاتبوو بۆلام، بەلام بە دلنایی خەلکانیک بۆلام هاتبوون.

دوای مۆجەهە بەدوو رۆژ دەرگای هۆلەکان بۆ چۆنە ساحە کرایە وەر و چۆمە ساحە. لە ساحە بە پێی قسە هاوریکانمان بۆم دەرکەوت، کە راست بوو کاک نەوشیروان لە رۆژی (٥/١٦) دا هاتبوو بەندیخانە و لە یە کەم رۆژدا، واتە لە رۆژی (٥/١٥) دا داوای (مستەفای سەید قادەر) کردبوو. چەند بانگیان کردبوو بە بلندگۆ، وەلامی دەست نە کەوتبوو. دیارە کاک مستەفا کە دەستگیر کرابوو بە ناوی (عومەر مەحمود ئیسماعیل) وەر گیرابوو. کە لە دادگاش حوکمدرابوو، هەر بەو ناو وەر حوکمدرابوو، نێردرابوو بۆ بەندیخانە و ئەبوغریب، رۆژی (٥/١٦) کە جاریکی دیکە هاتبوو وەر (مامۆستا فەرەیدوون دارتاش) بانگکردبوو. دیاربوو لە بانگکردنە کە ی ئەودا تینگەشیشتبوو، کە بۆ کەس وەلامی ئەو بانگکردنە نە داوە تەو.

ئەو کاتە من (کاک مستەفا) م نە دەناسی. دەمان لە دوای حوکمدانی ئیمە، هاوریکەکی دیکە مان دەستگیر کراو و حوکمدراو و هێتارو تە ئەبوغریب و دوترا ناوی (عومەر) د.

من لام سەیریوو، کە سەرکردە یەکی خاوەن ئەزموون و شارەزا لە بەعس و سیاسەتی بەعس و رژیمة کە ی، چۆن پرکیتی ئەو ی کردوو بە یی دەرچوونی بریاری لیبووردن. هاتوو تە بەندیخانە و پرسیاری هاوریکەکی وەک کاک مستەفای کردوو؟ و یستوو یەتی بیسینیت و چاوپێکەوتنی لە گەلدا بکات؟! ئەو ی دە یلیم هەر رای من نەبوو، بەلکو رای سەرجهمی هاوریکانم لەو بارە ی وەر وابوو. ئیمە دەمانپرسی باشە کاک نەوشیروان لەو ژمارە زۆر گیراوی ئیمە، بۆ بە تەنها هاتوو و پرسیاری کاک مستەفای کردوو؟ ئەمە بوو جینگای سەرامیمان و مەتەلە کە مان بۆ هەل نە دەهات... لە ناو خۆماندا دەمان وت: (کاک نەوشیروان) لە جیات ی ئەو ی لە ناو وەفدی کوردییە وەر بیتە بەندیخانە و تەنها پرسیاری یەکیکمان بکات، بۆ ئەو ی بیسینیت، داوای لە وەفدی حکومەت بکرایە و پیتی لە سەر دەرکردنی بریاری لیبووردنی گشتی بۆ زیندانییان داگرتایە باشتر نەبوو؟

ئیمە بەو نێگەران بووین، چونکە هەریەکیەک لە ئیمە لە لیکۆلینە وەر کانمانداو لە دادگا ئینکاری ئەو مان کردبوو، کە سەر بە (ی.ن.ک) نین و لە ئەمنی سلیمانی و دوای جەلسە ی یە کەمی دادگا. چەند کەسیکیان لی بانگکردین بۆ ئەو ی نامە بۆ کاک نەوشیروان بنوسین و

قسهی پی-بلیین، چند که سیکمان نه چوینه ژیرباری نه وهی که نه نامهیه بنووسین و به کینک له که سه کان من بووم. له کاتیکدا وه فدی کوردی هاتووته به غذا بۆ وتووێژو رینکهوتن، جاری نه یانتوانیوه بریاری لیبوووردن ده ربکه و روونیش نییه ئایا ئهم وتووێژه سهرده گریت، یان نا؟ له کاتیکدا وتووێژ سهرده گریت و رینکهوتن نه گریت و لیبووورنی گشتی ده رنه چیت، سهردانی کاک نهوشیروان له دواي کشانه وهی وه فدی کوردی، نابسته کیشه بۆ ئیمه ی زیندانی و رژی ههروا به ئاسانی دهسته به دارمان دهیت؟ که باش ده زانرا ئه و رژی ده به سهت نه بوو، که له سه بریاری دادگای سه و ده که یه وه جاریکی دیکه ئیمه بگێژیته وه بۆ لیکۆلینه وه بهمانده وه به دادگا و حوکی قورستمان به سهردا بدن، که ئهم جوژه رهفتارانه بۆ به عس و رژی که ی شتیکی زۆر ئاسایی و چاوه پوانکراو بوو.

له بهاری سهردانه که ی کاک (نهوشیروان) وه نامهیه کم بۆ نووسی و له نامه که دا ره خنهم لینگرتبوو. نازانم نامه که ی به ده ست گه یشتبوو، یان نا؟ نووسخه یه ک له نامه که م له ماله وه نووسیویانه وه له (۳۱/نابی ۱۹۹۶) دا له گه ل کۆمه لیک نامه و نووسینی دیکه م دا له ناوچوون، نه گه ر به ده ستی گه یشتییت له و باوه رده ام که له نه رشیفه کهیدا ماوه، چونکه وه کو بزانه کاک نهوشیروان، گرنگی به پاراستنی نه رشیف ده دات. له راستیدا من تائیتستاش له بهاری نه و سهردانه ی کاک نهوشیروانه وه هیچ زانیاریه کم لانییه، تا له مه به ستی هاتنه که ی بگه م و رینکهوتی واش نه بووه نه له خۆی پرسیار بکه م و نه له کاک مسته فا و رای کاک مسته فاشم له و باره یه وه هه ر نه زانیوه، که له سه ر سهردانه که رای چی و چۆن بووه؟

(۱۹۹۱/۷/۱۵) و سەردانیکی بیهودی (دکتۆر فوناد مەعسوم)

ماوەی سی مانگ و نیو، وەفدی کوردستان لە بەغدان. هیچ دەنگوباسیکی لیبووردن نییه. ئێمه شو و روژ لە چاوەروانیداین. بەیانی روژی (۷/۱۵) لە دەورووبەری کاتژمێر (۹) لەلایەن ئیدارەی بەندیخانەو ناگادار کرام، کە ریش بتاشم و جل لەبەربکەم و خۆم نامادە بکەم. لە ناگادار کردنە کەدا پێیان نەوتم ئەم خۆنامادە کردنە بۆ چیه. زۆرجار ئەو زیندانیانەی کە بریاری لەسێدارەدانیان بەسەردا دەدراو بۆ لەناو بردن بانگ دەکران، بەهەمان شێوە پێیان رادەگەیاندن کە بەو شێوەیە بەمنیان وت، خۆیان نامادە بکەن. ئەو روژانە دەکوتمە روژی (چوارشەممە)ی هەفته کانهو ئەمڕۆش کە من ناگادار کرام (چوارشەممە)یە.

کوتمە خۆنامادە کردن، بەلام چۆن؟ لەو پەڕی راپایی و بیرکردنەوەدا بە (کاکە حەمە) و (بەختیار) (مارف) وت: بانگکردنە کەم ناسایی نییه، روژه کەش روژیکی نەگربە لە بەندیخانە. بۆیه وەستنامەیە کەم نووسی و دامە دەست (کاکە حەمە) و ئەوێ مەبەستم بوو تیایدا نووسیم. پێم وت: ئەگەر رویشتم نەگەرنامە، ئەم نامەیە لات پارێزراوێت تا مندالەکانم دێن، کە هاتن بیدەرە دەستی (زەینەب). کاکە حەمە وتی: باشە بۆ وا شلە ژاوێت؟ وتم: (کاکە حەمە) بانگکردنە کە ناسای نییه، ئەم (بەعسە) متمانەی نییه، هەرچەند سەر دێتم و دەبەم هیچ هۆیک نییه بۆ بانگکردنم. لەوکاتەوێ ناگاداریان کردم ریشم تاشی و خۆم گۆزی، چوار قۆلی لەگەڵ (بەختیار) (کاکە حەمە) (مارف) دا لە رارهوی بەشە کەمان کەوتینە پیاسە کردن. دواى دوو کاتژمێر زیاتر. لە ئیدارەو هاتنەوێ بانگیانکردم و دەرگای بەشە کەیان کردەوێ چۆمە دەرەو (کاکە حەمە) لەگەڵدا هاتە دەرەوێ لە پۆلیسە کە ی پرسی نازانیت بۆچی بانگی دەکەن؟ وتی: نازانم و کاکە حەمە ی کردەوێ ژوورەوێ منی پێش خۆی دا. لە بەشەکانی (۷-۶) و رەدە کانهو سەیریان دەکردم... کاتیکی بەردو ئیدارەیان بردم و لە ژووریک دایانام، کاتیکی مزانێ (هاوڕێ) عەبدولعەزیز عومەر و مامۆستا فەرەیدوون دارتاشیشیان هێتا. ئەوانیش بەهەمان شێوە نەیانەزانێ بۆ بانگکراوان و ئیشی چێشان پێمانە. ئێمه لەگەڵ خۆماندا لە قسە کردندا بووین و گەردەشمان لەسەر بانگکردنە کە دەکرد، هاتن و دەرگایان کردەوێ بەدواى یە کدا بردیانین بۆ ژووریکێ دیکە، کە چۆینە ژوورەوێ سەیرمانکرد (دکتۆر فوناد مەعسوم) دانیشتووه. لەبەرمان هەستار خۆی پێناساندین و لەگەڵماندا ماچ و مووچی کردو دواى وتی: دانیشن، من یەکیکم لە نوێتەرانی (ی.ن.ک) لە وەفدە کەدا، هاتووم بۆلای ئێتو، واتە ئەو کۆمەلەی کە بەیە کەوێ لە دادگای سەرە حوکمدراون. وتی: حەزم دەکرد کە هەر هەمووتان ببینم، بەلام ئەو نەدەکرا، بۆیه ئێدوم بانگکردووه، بۆئەوێ وەکو نوێتەری هاوڕێکانتان بتان بینم و پێتان رابگەیەنم، کە ئێتو بەمنزیکانە بەردەبن و هەر لەم مانگەدا نازاد دەکریز، کە بەربوون ئێمه یە کسەر دێنە پێشوازیان و کە گەشتە سلیمانی دەتان بەین بۆ (خێوتە) لە شارباژێرو لەوێ تاهەنگیکی

خوشتان بۆ سازده كەين. بېرىك پارەم بۆ ھىتان، پارەكە بۆ ئەۋەپ كەتتى ئازادبۇتقان، مەسرىنى ئۆتۈمبىل و ئوتىلى پى بىكەن تا دەگەنەۋە سىيمانى، پارەكە دەدەمە ئىۋە. ئىۋە ئارەۋۇى خوشتانە پارەكە لاي خوشتان دەھىلنەۋە ۋەكو لىژنەيك لە كاتى رۆژى ئازادبۇتقاندا خەرجى ھاتنەۋەتانى لى بىكەن، يان بەپىتى ژمارەتان پارەكە بەسەرياندا دابەش دەكەن. وتمان: تائىستا لىبۇوردنى گىشتى دەرنەچۈۋە، ئىتر ئىمە چۆن ئازاد دەين؟ وتى: لىبۇوردنەكە لەم رۆژانەدا دەردەچىت. پىسىمان ئەم پارەپە بۆ ھەموو ئەۋكەسانەپە كە لەسەر (ى.ن.ك) دەستگىر كراون، يان تەنھا بۆ ئىمەپە؟ وتى: ئەم پارەپە تەنھا بۆ ئەۋ زىندانىيانەپە كە بەپەكەۋە دەستگىر كراون و ھوكمدراون، واتە ھارپىكانى (شەھىد جەبارو رىكخراۋى پىرەمەگروون).

ماۋەپەكى باش لەگەلماندا دانىشت، بەكورتى باسى گىفتوگۆكەۋ چۆنىتى وتوۋىژەكانى بۆ باسكردىن و باسكىكى كورتى بارودۇخى كوردستانى كورد بەئومىدەۋە لە بارودۇخەكەى دەروانى، وتى: ئەمە رىگاپەكە بۆ گەرەنەۋەى خەلكە ئاۋارەۋە راکردۋەكەمان، چونكە دۇخى خەلكەكەمان لە (ئىزان و توركىا) خراپەۋە باش نىپە. ئەگەر رىگا چارەسەرىك نەدۆزىنەۋە، خەلكەكەمان توۋشى كارەساتى ناخۆشتر دەپىت. ئىمە رەخنەمان لەۋە گرت كە (كاك نەۋشېروان مستەفا) لە مانگى (۵)دا بەمەبەستى بىنىنى (كاك مستەفاى سەيد قادر) سەردانى بەندىخانەى كورد، كە دەۋو تا نەگەنە برىارى دەركردنى لىبۇوردنى گىشتى بۆمان، سەردانمان نەكەن، ئەگەر بەرپىزىشت بەتەۋاۋىي لە برىارى لىبۇوردن دلىنا نەپىت، نەدەۋو بەم ئاشكراپە بىت بۆلامان و ئاۋا لەپىش چاۋى ئەم بەعسىيانە پارەمان بەدەپىتى، وتى: ترستان نەپىت و دلىبان كە بەدۋاى ھاتنى مىندا ئازاد دەكرىن، ئىمە لە (خىۋەتە) ھەموو شتمان بۆ ئامادەكردون، ئەۋەشى پىراگەياندىن كە لە ھاتنى ئەۋەۋە لىستى ناۋى ئەۋ زىندانىپە كوردانە بىكەين كە لەسەر سىاسەت و شۆرش دەستگىر كراون، ئەۋانەى سەر بە (پەكىتى، پارتى، ھىك و حزبى شوعى)ين و لە ھەۋەدا لىستى ناۋەكانىانمان بۆ بنىزىنەۋە. ماۋەپەكە بەپەكەۋە دانىشتىن داۋاى رۆزىشتى كورد خاۋافىزىمان لەپەكە كورد پارەكەمان لىۋەرگرت. لە ژۋورەكە پىش گەرەنەۋەمان بۆ شوپىتى خۇمان، پىريارماندا كە پارەكە بەپىتى ژمارەى ھارپىكانمان بەسەرياندا دابەش بىكەين و رامان بەباشزانى پارەى بەشەكانى لاي بەشى ھەشتەۋە، مىن بەسەرياندا دابەشكەم و بەشەكانى دىكەش (عەبدولعەزىز مامۇستا فەرەيدون) دابەشى بىكەن. گەرەپنەۋە برادەرەكانمان لە دەرگاكانەۋە لە چاۋەرەپانىماندا بون. بەدەم رىۋە مژدەمان پىندان، كە گەپىشتمەۋە بەشەكەمان، سەيرمكرد (كاكەھەمە بەختىارو مارف)، لە راپەرەكەدا ھەر پىاسە دەكەن. لەگەل چۈمە ژۋورەۋە، يەكە يەكە باۋەشىان پىاداكردم و كاكەھەمە وتى: رەنگت سوۋرو گەشاۋپە، دىارە مژدەپەكى خوشيان پىداۋىت، مىش كە باسى ھاتنەكەى (دكتۇر)م بۆ كوردن زۆر دلخۆشېون، بۆ رۆژانى داۋىي كە لەكاتى ساحەدا لەسەر راسپاردەكەى (دكتۇر)، داۋامان لە بەشەكان كورد، كە لىستى ناۋەكانمان بەدەپىتى، تا لەكاتى ھەۋەدا بۆيان بنىزەۋە. ئىمە لەگەل دابەشكردنى پارەكەدا، داۋاى

لیستی ناره‌کانمان کرد، بهو شیوه‌یهی (دکتۆر) داوای لیتکردین، پاره‌که یه‌کی (۲۷۰) دینارمان به‌رکه‌وت.

ئیمه له مژده‌ی نازادبوون، شهو و رۆژمانه‌و بووه‌ته یه‌ک و نازانین خه‌و و خواردن چیه، به‌لام که له (۷/۲۱) دا لیتبووردنی گشتیی ده‌رچوو. ئیمه نازادنه‌کراین و ماینه‌وه‌و نازانین چاره‌نووسمان به‌چی ده‌گات.

له شیراتزنه کهي نه مني سليمني، زانيمان چزن نه نالې ريکڅستن کړاوه

پيش بردنمان بڼ (مهحکمه ي سوره). هاورپيانمان به سهر چند ژوروړو هډلدا دابه شکرابووين... بهو هډيه وه نه مده زاني ژماره ي دستگير او کانون چندن و نه وانه ي دستگير کړاون کين و خه لکي کوين. جارنا جاريک يه کيکيان له ژوروړيکه وه بڼ ژوروړيکي دیکه ده گوړتيا وه وه له هندی زانباري تازه مان ودره گرت. زورجاريش له په نجه ده بچو که کاني ناو درگاي ژوروړه کان، له کاتانه ي سه جانه کان له نارادا نه بونايه، چاکو چوني و قسه مان له گهل يه کدا ده کرد، به لام نه وه نه ده بوه درفه تيک تا هه موو يه کتر بينين و يه کتر بناسينه وه. من دهمزاني چند هاورپيه کي خوشه ويست و نزيک د دستگير کړاون. نه وه وه کو پتويست نه بوو. تا له به يانيه کي روژي ۱۹۹۰/۹/۹ جموجوليکي ناسايي له راپړوي قاتي سه روه ي نه منه که وه له بهر دهمي هډله کاني (۳،۴،۵) ده ستپين کردو درگاپان کرده ناوي يه که يه که يان ده خويندينه وه پتيان دوتين بچينه دروه. نيمه که له هولي پيتج بووين، يه که يه که يان له راپړه که دا ريز کردين و به دواي يه کدا برديانينه خواره وه... له پانتايه کي نيواني ژوروړه کاني خواره ودا به ريز له مبهرو نه و بهري پانتايه که وه له بهين ديواره کانداهره هموويان راگرتين. له ويدا تيگه بشتين که چند هاورپيمان د دستگير کړاوه... نه وه به ياني روژه، به يانيه کي خوشبوو، چونکه که کزيان کردينه وه هره هموويان به ريز به تنيشتي يه که وه به رامبهري يه راوستانين... نه وه هاورپيانه ي که يه کمان دناسي و که له واره ي نه وه چند مانگه دا له نه منه که يه کترمان نه بيني بوو، له وه به يانيه دا يه کترمان بيني وه، به سه ير کردن و تيرواني يه کتر چاکو چونيمان له گهل يه کدا کرد، نه مه له لايه ک له لايه کي تدیکه وه که بينيمان هره هموويان کز کردو و ته وه، تيگه بشتين که روانه ي شويتنيکي دیکه مان ده که و هره يه که مان لاي خويه وه مه زنده ي بڼ نه وه ده چرو، که بڼ (مهحکمه ي سوره) بيت، بهوش دلمان خوشبوو، که له م نه منه رزگارمان بيت... دواي نه وه (نه قيب ماجيد) هاته ناو وراسته وه، چند قسه يه کي کردو تيگه ياندين که ده مان بهن بڼ (مهحکمه ي سوره) له به غدا به دوايدا، دوو که له بچيان کردينه ده ست، ريکوت و ابو (من و کاک شيخ عه بدل) به يه که وه که له بچه کراين... نوتومبيلنيکيان هيتايه حه وشه کي نه من (که نه سعافنيکي گهره ي قه پات بوو) دودو به دواي يه کدا کرديانينه ناو نه وه نه سعافه وه، درگاپان ليتاخستين و بهرو به غدا که وتينه ري. نامه ويت ليزه داسي چوني ري زيشتمان بڼ به غداو مهحکمه ي سوره به که موه، چونکه له پيشه وه باسمر کردو، نه وه به لامه وه گرنگه له م بابه ته داسي بکم، نه وه يه دواي گهرانه ومان له مهحکمه بڼ نه مني سليمني، که گه يشتينه وه نه من، نه يان خستينه وه هول و ژوروړه کاني که لني بووين، به لکو هره هموويان خسته (هولي يه ک)، که پتيان دوت (شيراتزنه کي نه من). بهو کز کردنه ومان له وه هله دابه شبونمان به سهر هه زوو به شي هډله که دا، تيگه بشتين

که چون نه‌نفالی ریک‌خستن کراوه ژماره‌مان گه‌یه‌نراوته (۳۰) سی که‌س، نه‌وانه‌شی که ده‌ستگیر کرابوین بریتیبوین له خه‌لکی ناو شاری (سلیمانی، هه‌ولیر، که‌لار، قه‌لادزی و شاره‌زور، هه‌له‌بجی شه‌هید، پیتجوین، شه‌قلاره) ... زۆرمان یه‌کمان ده‌ناسی و زۆر ییک‌شمان یه‌کتریمان نه‌ده‌ناسی.

※ نه‌وانه‌ی من له‌پیش ده‌ستگیر کردنماندا له‌ده‌روه یه‌کمان نه‌ده‌ناسی، ئەم هاورێیانه بوون:

- ۱- (ئه‌بو به‌کر محهمه‌د سالح) وه‌ستا به‌کری دارتاش.
- ۲- محهمه‌د ره‌سول سه‌عدی (کاکه‌زیاد).
- ۳- کامیل ساییر مه‌حمود.
- ۴- سامان مه‌ولود غه‌ریب.
- ۵- رزگار محهمه‌د عه‌بدوللا.
- ۶- عه‌لی محهمه‌د شاسوار. (عه‌لی شه‌هید محهمه‌د).
- ۷- موحسن حه‌مه‌ئه‌مین حه‌مه‌ه‌لی (موحسینی مه‌لا حه‌مه‌ئه‌مین).
- ۸- عه‌تا ئه‌حمه‌د محهمه‌د.
- ۹- محهمه‌د زاهیر محهمه‌د توفیق.
- ۱۰- سالار محهمه‌د سه‌عید عه‌بدولرهمان.
- ۱۱- کامهران عه‌زیز عه‌لی (کامهرانی مه‌لا عه‌زیز).
- ۱۲- ئه‌رده‌لان عومهر عه‌لی.

※ نه‌وانه‌شی یه‌کمان ده‌ناسی و له‌سالانی خه‌باتی نه‌هتیدا کارمان به‌یه‌که‌وه کردبوو، ئەمانه‌ بوون:

- ۱- محهمه‌دی مه‌لاحسین (مامۆستا محهمه‌د).
- ۲- ئه‌حمه‌د محهمه‌د سالح (مامۆستا ئه‌حمه‌د).
- ۳- عه‌زیز محهمه‌د ئه‌حمه‌د (مامۆستا شیخ عه‌زیز).
- ۴- جه‌مال عه‌زیز ئه‌مین (مامۆستا جه‌مالی میرزا عه‌زیز).
- ۵- عه‌لی سالح سلیمان (مام عه‌لی).
- ۶- عه‌بدولعه‌زیز عومهر عارف.
- ۷- به‌ختیار عومهر ئه‌ولی.
- ۸- عه‌بدولرهمان قادر غه‌فور (شیخ عه‌بدول).

※ نه‌واهرێیانه‌ی له‌پیش ده‌ستگیر کردنماندا یه‌کمان ده‌ناسی و وه‌کو که‌سیکی ناسایی، ئەک وه‌کو کاری ریک‌خستن، ئەم هاورێیانه‌ بوون:

ماموستا محمەدی مەلا حسین لە کۆمەڵەو (ی.م.ک) دا ریکخستەم

بەجیتی خۆی دەزانم هەر لەم بایەمدا، ئەو راستییە بدرکێتم کە من لەدوای گواستەوێم لە (قەزای حەبی پارێزگای واسگ) هەوێ بۆ سلیمانی، لە سالی (١٩٨٠) داو دەستبەکاربووم لە (ناوەندی خەباتی کورانی) وەک ماموستاوی جێگیربوونەوێم لە سلیمانی و دواوە چەند سەردان و یەکتربینیان لەگەڵ شەهید ماموستا (جەمال تاهیر) دا، وای بەپەسەند زانی کە واز لە پەيوەندی تاکێ بهێتم و دەست بەکاری ریکخستن لە ریزەکانی (کۆمەڵەو یەکییتی ماموستایاندا) بکەم، وتی: من زۆرسەرقالم و رەنگە لەمەودوا نەتوانم وەک پێویست یەکتربینی و بۆ ئەوێشێ تۆ رۆلی خۆت بەتەواویی بپێیت، پێم باشە رووبەرویی ماموستایەکی خاوەن ئەزموون و تیکۆشەریکی بەتاقەت و هەلسوڤاوت بکەمەو، کە ئەو دەتوانیت لەهەردوو بوارەدا کارت بۆ دیاری بکات، ئێمەش لە ئێستادا پێویستیمان بەکەسانی وەک تۆیە. پێم ماموستاکە کێشە؟ یەکتەر دەناسین؟ وتی: نازانم یەکتەر دەناسن یان نا، بەلام ئەو ماموستایەکی بەتەمەنەو ماموستای سەرەتاییە. یەکتەریش نەناسن کە لەم بوارەدا یەکتەر ناسی، بۆ خۆتان خۆشترە، پەرلەو رۆژو کات و شونیی یەکتربینیان دانا عەسرانیکی لە دووکانی (تەهای مامەم) لەسەر (شەقامی چوارباغ) دانیشتبوو، کاتیئێکمانی ماموستایەکی سەرپێی جوان هاتە بەر دووکان و پرسى، ئەمە دووکانی شیخ تەهایە؟ وتم: بەلی، فەرموو، وتی: جەنابت کاک شیخ تەهایە؟ وتم: نەخێر، من شیخ تەهایە نیم و نامۆزای ئەوم. فەرموو ئەمرکە. وتی: جەنابت (شیخ محمەدی)؟ وتم: بەلی، هاتە سەرەوێم خۆی پێناساندم و دووکانەکی تەهایە شەقامی چوارباغ بوو بە بنکەو ژوانگەکی درکانندی پەرلەو قۆڵەلمالین بۆ خەبات و تیکۆشان، بە ناسینی زۆر دلخۆشبووم، چونکە کە پێم ماموستایەکی سەرپێی بەتەمەن، بەگۆرو تینیکی هەرزەکارانەو، خۆی تەرخانکردووە بۆ خەبات و تیکۆشان لەپیتاوی گەلەکیداو دەویەت منیش وەک خۆی بخاتە کۆڤی خەباتەوێم دوو ئەرکم پێی بسپێریت. یەکەم: ئەرکی وەرگرتنی شانە ریکخستنی کۆمەڵە. دووهم: ئەرکی لەئەستۆگرتنی ریکخستنی ماموستایان بۆ ناو (یەکییتی ماموستایانی کوردستان) لە یەکەم دەقە هاتییەو بەوردیی گۆیم بۆ یەکەیهکی قسەکانی گرت، حەزم دەکرد زیاتر زیاتر قسە بکات و شتم بۆ رووبەکاتەو، ماموستاکەش (ماموستا محمەدی مەلا حسین) بوو، کە تائینستا سوپاس بۆ یەزدان تەندروستی زۆر باشەو لە ژياندا، عەسرەکە گەیشتە ئێوارەو کاتی دووکان داخستن، کات و شونیی دیکەمان بۆ دانیشتنی دیکە دانا، لە دانیشتنی دووهمدا ئەرک و کارم بەردو روو کراپەو، ماوەی دووسالێک بەو لێبووردەییە کارمان بەیەکەو کرد، دواچار بەهۆی کۆمەلێک ئالوگۆز لە ریزەکانی ریکخستندا لە یەکتەر جیا بوونەو، بەلام جاریکی دیکە دیسانەو بوووە بە بەرپرسم و بەیەکەو کارمان کردووە.

- له سالی (۱۹۷۵) هره تا روژی دستگیرکردنم له (۱۹۹۰/۱/۲۴) له ریکخستنه کانی (کۆمه لهو یه کیتی مامۆستایانی کوردستان) دا، له گهل نهم هاورینانه دا کارم کردوه:
- ۱- مامۆستا عزیز مهحمود، له شهوی ۲۴-۲۵/۳/۱۹۷۹، له موئلا به سیداره دان شه هیدکرا.
 - ۲- فهیمی شیخ نه نهر قهره داغی، له ۲۸/۱۱/۱۹۸۰- دا له ههولیز به سه رنگومکراوی شه هیدکرا.
 - ۳- مامۆستا جه مال تایهر، به کاره ساتیک له ۱۴/۷/۱۹۸۳، له باليسان شه هید بوو.
 - ۴- مامۆستا محهمه دی مهلا حسین، له ژياندا ماوه.
 - ۵- مامۆستا نهحمه صالح، له ژياندا ماوه.
 - ۶- مامۆستا جه مال عزیز، له ژياندا ماوه.
 - ۷- مامۆستا شیخ عزیز محهمه، له ژياندا ماوه.
 - ۸- هاورێ شیخ عهبدول (عهبدولهرحمان قادر غهفور)، له ژياندا ماوه.
 - ۹- هاورێ برایمی حهمه عهلی، ئیستا له سوید دهژی.
 - ۱۰- هاورێ عهبدولعهزیز عومهر، ئیستا له سوید دهژی.
 - ۱۱- مامۆستا محهمه دی مهلا نهحمه، له ژياندا ماوه.
 - ۱۲- مامۆستا جهلال غهریب، له ژياندا ماوه.
 - ۱۳- مامۆستا فهوزی مهلا مهحمود، له ئهوروپا دهژی.
 - ۱۴- مامۆستا عومهر مستهفا، له ژياندا ماوه.
 - ۱۵- مامۆستا محهمه رهئوف محهمه.
 - ۱۶- مامۆستا سوعاد نهحمه.
 - ۱۷- مامۆستا وهسفیه بن وهیس، له ژياندا ماوه.
 - ۱۸- هاورێ شیخ السحی شیخ نهجمه دین، له م سالانه دا کۆچی دوایی کرد.
 - ۱۹- مامۆستا شیخ محهمه دی شیخ غهریب یاسکی، که له ۲/۱۰/۲۰۰۲ کۆچی دوایی کرد.
 - ۲۰- مامۆستا سه ره به ست بابه شیخ ئیستا له ههولیزه.
 - ۲۱- مامۆستا جه میل مهحمود شازه مان، له ژياندا ماوه.
 - ۲۲- مامۆستا شه فیک حهمه بچکۆل (که به داخوه به خائین ده چوو، یه کیک بوو له (پوازه) خراپه کانی ناو ریکخستنی کۆمه له) و به سزای خیانه تی گه یه نهراوه.
 - ۲۳- هاورێ عهلی صالح، له ژياندا ماوه.
 - ۲۴- هاورێ وهستا له تیفی هه ورامی، له ژياندا ماوه.
 - ۲۵- هاورێ ئیبراهیم مهحمود، له ژياندا ماوه.
 - ۲۶- هاورێ عوسمان قادر (وهستا عوسمانی ههلاج)، له ژياندا ماوه.

- ۲۷- هاورى عەبدوللا رەسول (ناسراو بە عەبدوللا كۆمەلە)، لەژياندا ماوه.
- ۲۸- هاورى كامەران عەبدوللا (هاورى خەبات)، لەژياندا ماوه.
- ۲۹- هاورى ھەمزى عەلى دەدە، لەژياندا ماوه.
- ۳۰- هاورى سەرور محمد ئەمین مەرف، لەژياندا ماوه.
- ۳۱- ماموستا محمد دەرویش، لەژياندا ماوه.
- ۳۲- ماموستا محمد رەشید فەتاح، لەژياندا ماوه.
- ۳۳- هاورى ھەسەن شیخ ئیسماعیل، لەژياندا ماوه.
- ۳۴- هاورى جەمیلە شیخ مەحمود، لەژياندا ماوه.
- ۳۵- هاورى ھەمەرەشیدی حاجی شەریفی باریکەیی، شەوی ۱۹-۲۰/۱۰/۲۰۰۱، بە دەستانی گورچیلە شەھید بوو.
- ۳۶- هاورى شەوقیە کاکەھەمە، لەژياندا ماوه.
- ۳۷- هاورى پەرۆین کاکەھەمە، لەژياندا ماوه.
- ۳۸- هاورى قادری محافەزە، کۆچی دوایی کردوو و مائیان لە ئیسکان بوو.
- ۳۹- هاورى پەخشانی شیخ سەلح، لەژياندا ماوه.
- ۴۰- ماموستا سەردار ھەمەسەلح، لەژياندا ماوه.
- ۴۱- ماموستا جەمال ئەمین، لەژياندا ماوه.
- ۴۲- هاورى سوارە محمدەد رەسول، لەژياندا ماوه.
- ۴۳- هاورى ئەحمەد کەریم، لەژياندا ماوه.
- ۴۴- هاورى عەلى حاجی محمدەد، لەژياندا ماوه.
- ۴۵- هاورى ئەحمەد ھەمە سەعید، چایچی بوو لە پارێزگای سلیمانی زانیاری زۆری بۆ دەناردین، کۆچی دوایی کردوو.
- ۴۶- هاورى ئەحمەد شیخ مەحمود، لەژياندا ماوه.
- ۴۷- هاورى محیدینی شیخ کەریم، لەژياندا ماوه.
- ۴۸- ماموستا سەدێق محمدەد ئەمین، لەژياندا ماوه.
- ۴۹- ماموستا رەئوف ئەحمەد ئالانی، کۆچی دوایی کردوو.
- ۵۰- ماموستا غازی عەبدولکەریم، لەژياندا ماوه.
- ۵۱- ماموستا رەئوف سایی (بێگەرد)، لەژياندا ماوه.
- ۵۲- هاورى ھەمەنووری حاجی ئەحمەدی گەرمیان، لە ۸/۴/۲۰۰۵ بە کارەساتینکی دلتەزین شەھید بوو.
- ۵۳- ماموستا محمدەد نووری توفیق، لەژياندا ماوه.
- ۵۴- هاورى لەمیعە کاکەھەمە، لەژياندا ماوه.
- ۵۵- هاورى کەژال کاکەھەمە، لەژياندا ماوه.

- ۹- هاورې حمه پره شيدى حاجى شريف، ماليان له گوندى باريكې عه ربته بوو.
 - ۱۰- ماموستا جه ميل مه محمود شاه مان، ماليان له سليتماني تازه ماموستايان بوو.
 - ۱۱- هاورې عبداللّاه رسول (كومه له)، ماليان له گره كي شه كره كي قليسان بوو.
 - ۱۲- هاورې علي صالح سليتمان، ماليان له خانووه كاني ته لپانه كې به كره جودايه.
 - ۱۳- هاورې عه بدولر هومان قادر غه فوور (شيخ عه بدول)، ماليان له خانووه كاني ره -
دا بوو له رزگاري.
 - ۱۴- هاورې تيان (شه وقيهو پهرويني كاكه حمه)، ماليان له گره كي چوارباخ بهرام بهر
مه لعه به كه بوو.
 - ۱۵- ماموستا نه حمه د صالح، ماليان له دارو غا ورايم پاشا ماموستايان بوو.
 - ۱۶- هاورې سواره محمه د رسول، ماليان له گوندى كوسته ي چه مي به كره جو بوو.
 - ۱۷- هاورې همزه ي علي دده، ماليان له عه قاري بوو.
 - ۱۸- هاورې شيخ ساحي شيخ نه جمه دين، ماليان له گره كي ورايم پاشا دارو غا بوو.
 - ۱۹- هاورې نه حمه د كهرېم، ماليان له توي مه ليك بوو.
 - ۲۰- هاورې به ختيار عومر نه وليه، ماليان له گره كي رزگاري بوو.
 - ۲۱- هاورې كامهران عه بدوللّاه (خه بات)، ماليان له گره كي خانووه كاني كارگه ي
جگه ره بوو له رزگاري.
 - ۲۲- هاورې وهستا له تيفي هه ورامې، ماليان له گره كي دوورلنه من بوو.
 - ۲۳- مالي نووسه ري نه م كتيبه، ماليان له (شيخ محيدين، مه جيد بهگ، ماموستايان)
بوو.
 - ۲۴- هاورې عه بدولعه زيز عومر، ماليان له گره كي به رانان بوو.
 - ۲۵- ماموستا شفيق حمه به چكول، ماليان له سه رچار بوو.
 - ۲۶- ناووندي برايه تي كوران، كه نه وكاته ي ماموستا جه مال عه زيز به ريو به ري بوو،
له گه ل مالياندا له گره كي ماموستايان.
 - ۲۷- ماموستا محمه دي حاجي ددرويش، ماليان له نيسكاني سه روو بوو.
 - ۲۸- هاورې محيدينې شيخ كهرېم، ماليان له ماموستايان بوو.
 - ۲۹- ماموستا جه مال نه مين، ماليان له نيراهيم پاشا بوو.
 - ۳۰- هاورې سه سني شيخ نيسماعيل، ماليان له شيخ محيدين بوو.
 - ۳۱- هاورې عوسمان قادر (وهستا عوسماني هه لاج)، ماليان له خه بات بوو.
- داوای ليښووردن له و هاورې يانه ده كم كه له و رزگارانه دا به يه كوه كارمان كړدو و
ليژده ناوم بيرنه كه وتونه ته و، نه منووسيون و دنيا م تينكو شه راني ديكه مان هه بو و كه
ناويانم له ير نه ماوه له گه ل ريتي زورمدا بويان.
- ده مه ویت هه ر بز راستی نه و پهره و ده يه كه له ناو ريزه كاني (كومه له ي رهنجد راني

کوردستان)دا پیتی پهروهده کراین، دان بهو راستیه‌دا بنیم که له رۆژانی خهباتی نهیتی له سالی (۱۹۷۶) تا رۆژی دهستگیرکردنم له ۱۹۹۰/۱/۲۴، نهم هاورپنانه لپنرسراوم بوون و بهیه‌کهوه له‌ناو ریزه‌کانی (کۆمه‌له‌و (ی.م.ک)دا خهباتمان کردووه:

- ۱- مامۆستا محهمه‌دی مه‌لا حسین، دووجار له (کۆمه‌له‌و)دا تا دهستگیرکردنم له (ی.م.ک)دا
- ۲- مامۆستا نه‌حمه‌د محهمه‌د سالح، له کۆمه‌له‌و (دووجار).
- ۳- مامۆستا عه‌زیز محهمه‌د، له کۆمه‌له‌و.
- ۴- هاورپی ئیبراهیمی حه‌مه‌ عه‌لی، له کۆمه‌له‌و.
- ۵- مامۆستا جه‌مال عه‌زیز، له کۆمه‌له‌و.
- ۶- هاورپی شیخ عه‌بدول، له کۆمه‌له‌و.
- ۷- شه‌هید مامۆستا جه‌مال تایه‌ر، له سه‌ره‌تای (۱۹۷۶-۱۹۸۰) له کۆمه‌له‌و.
- ۸- شه‌هید مامۆستا عه‌زیز محمود، له سالی ۱۹۷۶ له کۆمه‌له‌و.
- ۹- هاورپی عه‌بدولعه‌زیز عومه‌ر، له ۱۹۸۷-هه‌و تا ۱۹۹۰-و رۆژی دهستگیرکردنم له کۆمه‌له‌و.
- ۱۰- مامۆستا نه‌حمه‌دی مه‌لا محهمه‌د، له کۆمه‌له‌و.

هاورې خدبات به نامه يک هورالې خوی بۆناردم

(کامهران عهبدوللا)، که ناوه نهیته کهی (خدبات) بو. هاورېیه کی چالاک و کاراو به تواناو رووناکبیریکی ناو ریزه کانی ریکخستنی (کۆمه له) بو. دەرچووی په یمانگا بو. له بنه چه دا خه لکی که رکوک بو. له ساله کانی (۸۷، ۸۸، ۸۹) بۆ کاری ریکخستن به ره رووی من کرایه وه. سه ره رشتی ژماره یه ک هاورېی له شانوه هیلې تایبه تدا ده کرد. خه مخوړیکی به په رۆشی ریکخستن بو، له زۆر کۆبوونه وه دا پیتشینازو داوای نه وهی ده کرد، که گۆفاریکی رووناکبیری دهریکه یین، گۆفاره که بکه یینه ئۆرگانیکی تایبه ت به بیروبوچوونه کان له سدر کوردو دژه کهی، دهیوت من ئاماده م هه موو ئه رکه کانی دهرچوونی له ئه ستۆ بگرم. پیتشینازه کهی له رووی دلسۆزیه وه بو، به لام دهرکردنی گۆفاریکی له وچوړه ی که نه و داوای ده کرد (دهریکه یین) بۆ نه و بارودۆخه ی ئینه گونجاو نه بو. له به رنه وهی ئینه له ناو ریزه کانی ریکخستنی کۆمه له دا (کاری ریکخراوه یی) مان ده کرد... ده مانویست خۆمان له چاودیزیکردنی داموده زگا نه منیی و سه رکوتکه ره کانی رژییم دور بخدینه وه، کاریک نه که یین سه رنجیان رابکیشین و بکه وینه ژیر به دوا داچوونیان. به مه به ستی پاراستنی هاورېیانمان. بۆیه دوا ی چه ندجار باسکردن و لیکۆلینه وه و گۆرینه وهی بیروا، رازیمان کرد که واز له و پیتشینازو داخوازیه ی بهیته ت. نه و پۆله ی نه و تیدا ریکخراوو، پۆلی (شه هید عه زیزی سه ر به که رتی (شه هید جه مال) بو.

تا نه و رۆژی من ده ستگیرکرام، هاورې خدبات له گهل مندا کاری حزیی ده کرد. به به رده وامی کۆبوونه وه مان ده کردو کۆبوونه وه کانمان دابه شکردبو. هه رجا دی له مالیک بو، ماله که یان له گه ره کهی خانووه کانی کارگه ی جگه ره که بو، دباره که من ده ستگیرکرام به و ده ستگیرکردنم هه له به ت شپه زو نیگه ران بوو بو. کاتیک که حوکمیانداین و چوینه به ندیخانه ی نه بو غریب، نه وانه ی نه یانده توانی یین بۆ مواجه هه مان، نامدیان بۆ ده ناردین، یه کینک له و هاورېیانه ی که بۆی نه کرابو بیته سه ردانمان له به ندیخانه، (هاورې خدبات) بو. بۆنه وهی من دلنیا بکاته وه له وهی که کاتی راپه رین و دوا ی راپه رین نه و به رده وامه له سه ر کارکردن، له ۱۹۹۱/۸/۳ نامه یه کی کورت و پووختی بۆناردم و له نامه که دا، دوا ی دهرپینی هه ستی هاورېیانه ی بۆ من، نه وهی روونکردبووه، که توانیوتی هاورېیانی ریکخستن بدۆزیه وه نه و ئه رک و کارانه ی که له سه رده می ریکخستنی نه پیتدا له گهل مندا نه نجامیده دا، له سه رده می راپه رین و کاری ئاشکرای ریکخراوه ییدا له گهل هاورېیاندا به رده وام بیت و په رۆشانه تر له سه ر کاره کانی به رده وام بیت.

ئاوانی نه وهی خواستبو، که له داهاتوویه کی نزیکدا ئینه ش ئازاد بکریین و بگه یینه وه ناویان و به شداریی کاروانی خدبات بکه یینه وه، به و نامه یه زۆر زۆر گه شامه وه، یه که م؛ له به رنه وهی به هزیه وه هه والیم زانی. دووم؛ که زانییم له سه ر کارکردن به رده وامه و توانیوتی

هاورپيان بدوزيته وه... نامه كه م چە ندجار خويته وه وه لامم دايه وه له گه له وه لامه كه دا
نامه كه يم نارد وه بو ماله وه، به داخه وه نهو نامه يش وه كو كومه ليك نامه ي ديكه له ناوچوون
و له بهرده ستمدا نه مان، تا له م كتيبه دا دهقه كه ي بلاو بكه مه وه.

نامه‌کە ی (پەروین) ئازاریدام

(پەروین کاکەحمە) بەحوکمی ئەوەی نامۆزامە. باوکی یدکیک بوو لەو خزمانە ی که زۆر لەیه‌کەوه نزیکبووین و یەکتیمان خوش دەوێست، متمانی تەواو لەنیوانماندا هەبوو. بۆ هەموو کاریکی پرسی پێدەکردم و رای وەرەگرتم. بەو بۆندیه‌وه به بەرده‌وامی خێزانی هاتوچۆی یەکمان دەکردو زۆر سەردانمان بەیه‌کەوه دەکرد. بەپیتی ئەو پەییوندیی و خوشەویستییه‌ی لەنیوانی من و کاکەحمەدا بوو. خێزانه‌کانمان (زەینەب و باجی فەیمە)ش زۆر یەکتریان خوش دەوێست و رێژیکی زۆریان لەنیواندا هەبوو. بەو پێوندانگە منداڵەکانیشمان یەکتریان خوشدەوێست. (سالی هەشتا) که من ئەقلی سلیمانی بوومەوهو بەگەیشتنەوه‌م دەستم بە کاری حوویی و ریکخراوه‌یی کرد، لەگەڵ دەستبەکاربوونماندا که‌وتە جموجول بۆ راکێشانی دلسۆزان بۆ ناو ریزەکانی ریکخستن. سەیرمکرد (کاکەحمە) زۆر پەرۆشی گەلەکەیه‌تی و حەز بەسەرکەوتنی شۆرش دەکات و لەگەڵ مندا هاراییدو حەز دەکات ئاگاداری دەنگوباسی شۆرش و پێشمەرگە بیت. (کاکەحمە) جگە لە دوو کور، چەند کچیکی سەلارو زیرەکی هەیه. لەناویاندا دوو خوشکە گەورەکیان (شەوقیه و پەروین)، که قسم لەگەڵدا کردن، درکم بەوه کرد حەزێان بەوه‌یه که جگە لە خزمایه‌تی و نامۆزایه‌تی، لەرووی سیاسیشده‌و له منده‌و نزیکن. بۆیه به‌جینی خویم زانی که قسه‌یان لەگەڵدا بکه‌م و ئەگەر رازیبوون. ریکیان خەم. هەر قسم لەگەڵداکردن شاگەشکانە بەدەنگمەوه هاتن و یەکسەر به‌ داواکەم رازیبوون، منیش له ئەلقه‌یه‌کی رووناکییریدا ریکمخستن و هەفتانه‌ لەگەڵیاندا کۆدەبوومەوهو ئەدەبیاتی کۆمەڵەم بۆ دەخویندەوه، ماوه‌یه‌کی زۆر به‌و شێوه‌یه‌ مانەوهو دواچار که‌وتنه‌ جموجولێکی باش بۆ راکێشانی کچانی هاورێیان بۆ ناو ریزەکانی ریکخستن. خوشکەکانیان (لامیعه‌و که‌ژال)یان ریکخست و بەدوایدا چەند کچیکی دیکه‌و ورده‌ ورده‌ سەیرمکرد هیلەکیان زۆر دەبن، بۆیه یەکسەر بریارمان دا که سی سی له‌ شانەدا ریکیان بخه‌ین و له‌ماوه‌ی سالیکدا چەند شانەیان دروستکرد، من سەرپەرشتی ئەوان و ئەوانیش سەرپەرشتی شانەکانیان دەکرد... شەوقیه‌ پەیمانگای تەواو کردبوو، له‌ دائره‌ی کاره‌با دامەزرابوو. پەروین فەرمانبهری دائره‌ی ئەوقاف بوو. کچه‌کانی تديکەش دەیانخویندن. پەروین بەدەم فەرمانبهریه‌وه ئاماده‌یی تەواوکرد، له‌ کۆلیژی ئەندازیاری کاره‌با له‌ زانکۆی به‌غدا وەرگیا. دواي ئەوه‌ی که هیلەکیان فراوان بوو. ریکخراویش به‌ پەسەندیزانی که ریکخستنی ژنان له‌ یه‌ک که‌رتی تايه‌ست به‌ ژناندا کۆبکاته‌وهو ئەو هیلەي من سەرپەرشتیم دەکرد له‌و بریاره‌وه له‌گەڵ ریکخستنه‌کانی دیکه‌ی ژناندا تینکه‌لا‌بوون و که‌رتەکیان ناوترا (که‌رتی شه‌هید له‌یلا) به‌ناوی (یه‌که‌م کچی له‌سێداره‌دراو له‌ سالی ١٩٧٤)دا که ناوی (له‌یلا قاسم) بوو، دواي ئەو تینکه‌لا‌بوون و یە‌کخستنه‌وه‌یان من له‌رووی کاری ریکخراوه‌یی‌وه ناگام لێیان نەما.

به لّام وه کو نامۆزاو نامۆزاا په یوه نډیه که مان روژ په روژ، سال به سال له زیادیدابوو. (کاکه همه) زور دلی پیتیانخو شېوو. دواي دوو سی سال کارکردنیان لهو که رته داو به هوی سره له دانی چنه د کیشه یه که وه. له ریکخوا وه که رته که یان به ره رووی من کرده وه، من بووم به بهر پرسی که رتی (شهید له یلا)، نه که تنها بهر پرسی (شوقیه و پروین). نه و کانه که رته که چنه د هاوریه که نه داسی که رت بوون، نه وانه ی من بیرم ماون و ناویانم له بیر ماوه، نه مانه بوون (شوقیه کاکه همه، پروین کاکه همه، جه میله مه حمود، گیتلاس همه عه لی)، ناوی نهیستی هه ریه که یان به پیتی ناوه کان (نارشین، که ژو، کوژین، به فرین)، گیتلاس له بهر نه وهی هاوسه ره که ی له شهر ی عراق- ئیراندا به دیل ده ستگیر کرابوو، په یوه نډی تاکي به شوقیه وه بوو. به شداری کۆبوونه وه کارو چالاکی نه ده کرد، (په روین) له کولیبه له به غدا ده یخویند، نه وهی له سلیمانی ما بوونه وه (جه میله و شوقیه) بوون، په روین له بهر نه وهی له به غدا بوو. نه ده توانرا شانه ی ریکخستنی بدریتی، وه کو بیرم بیت له به غدا خویند کارکی ریکخستبوو. بویه نه شیده توانی له کۆبوونه و کانی مانگانه ی که رتدا به شداری بکات، به لکو هه ر کات بهاتایه وه به شداری کۆبوونه وهی که رتی ده کرد. نه وهی نه رک و کارو چالاکی که رته که ی که وتبووه نه ستو (شوقیه و جه میله) بوون. که ژماره یه کی باش هاوریتیان لایوو، به بهر ده واسی کۆبوونه و یان له گه لدا ده کردن و راپورتی مانگانه یان ده نووسی. که من ده ستگیر کرام، نه مه دزانی چاره نووسی نه و هاوریتیانه چی به سه رهاتوه. کاتیک حو کمدرام و چومه نه بو غریب، هه ندیکیان هاتن بۆلام، کومه لیک هه وال و زانباریان پندام، دواي راپه رین نه وانیش به گوژم و تینی کۆنه وه که وتنه وه کارکردن، دیار بوو هه ریه که یان شوین و جینگای خو یان دۆزیبووده. له دواي چنه د مانگیکی راپه رین و دواي کۆره وه که و گه رانه و یان، که وتبوونه وه کاری جدیتری هه مه لایه نه، من نه مه دزانی نه وان رو به رووی کیشه بوونه ته وه. له مواجهه یه کدا که (زه نه پ) او مندا له کان هاتن بۆلام، نامه یه کی (په روین) ی هیتابوو، دای پیم و وتی: په روین ده لیت که نامه که ی خوینده وه، وه لامم بداته وه، بایزانم نه رای چیه و چی ده لیت...؟ که مواجهه ته و او بوو، شه نامه که ی په روینم خوینده وه. نامه که دورودریژ بوو. به شینکی باسی کارو چالاکی و ئیشه کانی خوی و چوینتی کارکردنی کردبوو. به و باسکردنه ی زور دلخو شېووم. به شه که ی دیکه ی باسی نه و کیشانه ی کردبوو، که بۆیان دروست کردبوو. زوریان لین کردبوو که ناییت به و شیویه کاربکات و تینکلاری کاری حزبی بیت، له مه یاندا زوری نووسیوو، زوو خاوی هه لشتبوو. له دوا جاریشدا داواي رای منی کرد بوو، بۆ چوینتی چاره سه رکردنی، نامه که م چنه د جار خوینده وه هیلیم به ژیر کومه لیک رسته و په ره گرافیدا کیشاو به وردی وه لامی نامه که یم دایه وه، له مواجهه دا هه ردو نامه که م نارد وه بۆ سلیمانی، نامه یه کیشم بۆ (تایه ری برازام) نووسی، که هاوسه ری شوقیه بوو، نه وهی به په سه نده بهر ژه وه ندیم زانی له نامه که دا سه باره ت به (په روین) بۆم

نوسی. نامدیە کیشم بۆ (کاک حەمەرەشیدو کاک حەمەنووری) نوسی لەو بارەییەوه، تا
ئەو کیشانە ی (پەروین) چارەسەر بکەن.
بەداخەوه نامەکە ی (پەروین) م لانهماوهو باوەریش ناکەم ئەویش نامەکە ی منی
هەلگرتبیت ئەگینا هەردوو نامەکەم لەم کتیبەدا بلۆدە کردەوه.

نامه‌گانی (جه‌میله) دل‌خوشیان‌کردم

(جه‌میله شیخ مه‌حمود) که ناوی نه‌پیتییه‌کی (کوژین) بوو. له‌دوای وتووژی (۱۹۸۳-۱۹۸۶) ده‌ گوێزرایه‌بو، بۆ (که‌رتی شه‌هید له‌یلاو) بوو به‌ئەندامینکی کاراو چالاکی که‌رت‌که، پیتشت له‌چەند شانه‌و هیلێ ریکخستندا کاری کرد‌بوو. خویتدکار بوو. مالیان له‌بەر خانه‌قای مه‌ولانا خالید بوو. باوکی دوو‌گانی له‌بەر خانه‌قادا بوو. کچینکی زیره‌ک و به‌توانا بوو، ده‌ینووسی و هه‌زی له‌ شیعر بوو، جار‌جاره‌ش شیعی داد‌نا.

وه‌کو له‌و نووسینه‌ی له‌سه‌ر (په‌روین) نووسیومه‌و باسم‌کردوه‌، له‌بەر چەند هه‌یه‌ک نه‌وه‌ی به‌فیعلی و راسته‌وخۆ کاری روژانه‌و هه‌فته‌انه‌و مانگانه‌یان له‌و که‌رت‌ه‌دا ده‌کرد، ته‌نها (شه‌وقیده جه‌میله) بوون. (شه‌وقیه) چەند شانه‌و هیلێ ریکخستن و په‌یوه‌ندی تاکێ لایبوو، سه‌ره‌په‌رشتی ده‌کردو کو‌بوونه‌وه‌ی له‌گه‌لدا ده‌کردن، یه‌کیه‌ک له‌ په‌یوه‌ندییه‌ تاکه‌کان (گێلاس عه‌لی‌ای) نه‌ندام که‌رت بوو، که‌ ته‌نها مانگانه‌ ئابوونه‌ی خۆی و خوشکینکی که‌ له‌ ریکخستندا بوو، ده‌دایه (شه‌وقیه) و ئیتر هه‌چ چالاکییه‌کی ریکخراوده‌یی نه‌بوو. ته‌نانه‌ت راپۆرتینکی روژیک له‌روژان به‌رزنده‌کرد‌ده‌و، به‌بیانوری نه‌وه‌ی دۆخینکی تاییه‌تی هه‌یه‌و نا‌کریته کاروچالاکی هه‌بیت، دۆخه‌ تاییه‌ته‌که‌شی هه‌ی به‌دیله‌گرته‌ی هاوسه‌ره‌که‌ی بوو له‌ شه‌ری عێراق- ئێراندا.

(جه‌میله‌)ش چەند شانه‌و هیلێ ریکخستنی لایبوو، به‌راستی هه‌وارییه‌کی تا هه‌زه‌کیت چالاک، به‌توانا، زیره‌ک و وریا، ئیشکه‌رو به‌خه‌م و لێهاته‌وو. سه‌لاره‌و سه‌نگین و بیده‌نگ و هه‌یمه‌ن. ئه‌ره‌ک و کاری سه‌رشانی به‌بی- دواکه‌وته‌ن هه‌فته‌انه‌و مانگانه‌ جیه‌جیه‌ ده‌کرد، راپۆرتی مانگانه‌ی به‌تیرو ته‌سه‌لی ده‌نووسی. ده‌سه‌ر‌ه‌نگین بوو، خه‌یاتینکی ژنانه‌ی زۆر باشبوو. که‌ خویتندی ئاماده‌یی ته‌واو‌کرد، له‌بەر بی- ئیشی له‌ کارگه‌یه‌کی خه‌یاتینی ته‌هلی دامه‌زرابوو. له‌گه‌ل ته‌وه‌شدا که‌ ته‌واو‌کردی ده‌کرد، کاری ریکخستنی دوا نه‌ده‌خست، له‌ سالانی (۸۷، ۸۸، ۸۹) دا له‌به‌رته‌وه‌ی بارو دۆخی کوردستان و به‌تاییه‌تی سلیمانی باش نه‌بوو. پیاوانی ده‌زگا سه‌ره‌کوته‌که‌ره‌گانی رژێم به‌وردیی و له‌هه‌موو رینگه‌یه‌ک و به‌هه‌موو شیوه‌یه‌ک چاره‌دێری ریکخسته‌گانی ناوشاریان ده‌کرد، ده‌گه‌ران به‌دوای سه‌ره‌داوینکه‌دا، جا بو‌نه‌وه‌ی خۆی له‌و چاره‌دێریکه‌ر نه‌دوو‌رخاته‌وه‌، پێش‌نیا‌زی کرد که‌ به‌یانیمان پێش ده‌ست‌پێکردنی ده‌وام. راپۆرت و ده‌نگوباسه‌کان بگه‌یه‌نیه‌ته‌ مالمان، ته‌گه‌ر خۆم له‌مال بووم بیداته‌ خۆم و ته‌گه‌رنا بیداته‌ ده‌ست (زه‌ینه‌بی هاوسه‌رم)، هه‌ر نووسراو و ته‌ده‌بیاتینکیش که‌ ده‌بوو بگاته‌ ته‌و و ریکخسته‌گانه‌کان له‌ خۆم یان له‌ زه‌ینه‌ب وه‌ریان‌گریته‌ و بۆی ده‌رچیت، زۆری به‌یانیه‌کان کاتژمێر (۷)‌ی به‌یانی ده‌گه‌یشه‌ مالمان و نه‌ده‌گه‌یشه‌ کاتژمێر (۸) تینی ده‌ته‌قاندو ده‌رزی.

کو‌بوونه‌وه‌کانیشمان به‌زۆری له‌ روژانی پشوه‌کاندا له‌ مالی ئیتمه‌، یان مالی (شه‌وقیه‌)، یان مالی (کا‌که‌مه‌مه‌) ده‌کرد، له‌به‌رته‌وه‌ی مالی ته‌وان گونجاو نه‌بوو بۆ کو‌بوونه‌وه‌، کو‌بوونه‌وه‌مان له‌ مالیان نه‌ده‌کرد، له‌راستیدا مالیانم هه‌ر نه‌ده‌زانی، چونکه‌ ته‌و له‌بەر باوکی وای به‌لاوه‌ په‌سه‌ند‌بوو.

تا ئەو رۆژى دەستگير كرام، مەن بەرپرسى ئەو كەرتەبووم. تەنەت رۆژىك دواى دەستگير كەندەكەم بە كۆمەلىك راپۇرت و نووسىنە و بەبى ئاگابى لەوى كە مەن دەستگير كراوم، چو بو بۆ مالىمان و (زەينەب) نەيەشتىبوو دانىشت و يەكسەر پىتى وتبوو؛ دامەنەشەو ھەر زوو خۆت و نكە، چونكە (شىخ مەمەد) دەستگير كراو، با توش دەستگيرنە كرىت، ئەمە كاتىك زانىم كە ھوكمدرام و چوومە ئەبوغرىب و (زەينەب) ھات و پىرسىارم كەرد. جەمىلە لە ژيانى بەندىخانەمدا دوو نامەى بۆ نووسىم، كە يەكەم: نامەى لە مەجەھەدى ۱۹۹۰/۱۲/۲-دا بە (زەينەب) دا بۆى ناردبووم، لەم نامەيدا بەرپەرى دلسۆزى پەژارەيەو ھەوالى پىرسىبووم، باسى ھەندىك شتى بۆ كەردبووم و ئاواتى ئەوى خواستبوو، كە بەزووبى ئازادىم و ھەكو بارەكەى جارانى (كەرتى شەھىد لەيلا) كاريان لەگەلدا بگەمەو، مژدەى ئەوئەش دابوو، كە ئاسۆ رووناكەو سەركەوتن بەرپەيە، نامەى دووئەمى دواى راپەرىن و كۆرەو لە (۱۹۹۱/۷/۷) دا لە كاغەزىكى شىنى خورشىدا بە خەتىكى وردو دوورو دىرپى بۆى نووسىبووم، لە نامەكەدا ھەمەلەيەنە باسى خۆى و رىكخستن و كارەكانى كەردبوو.

نامەكەى نامەيەكى ئاوازى زۆر بەتام و چىژ بوو. بۆيە زۆر زۆر دلخۆشى كەردم. لە نامەكەدا باسى ئەوى كەردبوو، كە دواى گرتنى مەن چۆن سەرى لە مالىمان داو و (زەينەب) بەپەلە رەوانەى كەردو و نەيەشتو و لە مالىمان بىنەيتتەو... باسى ئەوى كەردبوو، كە دواى دەستگير كەندى مەن تا راپەرىن، كەسەك نەبوو بەفەرمى سەپەرشتىيان بكات و بىانگىرەو.

نامەكەم چەند جارىك خويئەو، لە دوايدا بەتاقەت و بەپىنى ئاوەرەكى نامەكەى، ھەلەمىكى وردى ھاورىيەنەم داپەو، ئەو چۆن لە كۆتايى نامەكەدا نووسىبوو (كچى خۆت) مەنىش ھەربەو شىئەيە بۆم نووسىبوو (كچى خۆم) لە مەجەھەدا نامەكەم داپە دەست (زەينەب) و تەم، ئەمەيان لای خۆتان ھەلگەن و ھەلەمەكەشى بەدەر (جەمىلە)... بەنىگەرانيەو لىرەشدا دەپلەمەو، ئەو نامەنى كە بۆى نووسىبووم لە ۳۱/ئابدا بوو بەخۆراكى نەزانى كەسانى نەزان، ھەكو لە ھاورى جەمىلەم پىرسى سەبارەت بە ھەلەمە نامەكان، ئەوئەش وتى: مابووم، ھەلەم گرتبوون لە ۳۱/ئابى نەگىرسدا لەناوچوو. خۆزگە نامەكان بەمانايەو لەم كەتبەدا بلام بەكەردناپەتەو.

(بله) و نامه‌یه‌کی چیرۆکناسا

(ئیراهیمی شیخ ئیسماعیلی شیخ کاکه‌مه‌دی دیلیژه) خالۆزای باوکه، باوکی مه‌لا بوو. به‌هۆی مه‌لایه‌تییه‌وه‌ چه‌ند گوندیکی کردبوو. ئه‌وه‌ی من بیزانم و له‌یادم بیت مه‌لای (قه‌زله‌ر، چۆلمه‌ک، جیشانه، دیلیژه، به‌کره‌جۆ هه‌نجیره) بووه، به‌هۆی مه‌لایه‌تییه‌وه‌ له‌ دیکه‌ی خۆیان که (دیلیژه) بووه، دوور که‌وتووه‌ته‌وه. ئه‌و سالانه‌ی که مه‌لای به‌کره‌جۆ بوو، باوکه‌م منی بوخویندن ناره‌ به‌کره‌جۆ لای ده‌مخویندن (برایم) ئه‌و کاته له‌ من مندا لێبوو، له‌ گه‌ل ئه‌وه‌شدا بووبوینه هاورێ و یه‌که‌مان زۆر خوشده‌یست، کاتیک هه‌ردووکه‌مان گه‌وره‌بووین، به‌ریکه‌وت هه‌ردووکه‌مان له‌یه‌ک سالی خوینندن له‌ دانشگاهی به‌غدا، ئه‌و له‌ (په‌یمانگای ئیداره‌و منیش له‌ کولیژی زمان به‌شی زمان و ئه‌ده‌بی کوردی) وه‌رگیراین، له‌ چوونی به‌غدا مندا زیاتر زیاتر له‌یه‌که‌تر نزیکبووینه‌وه، هه‌ردووکیشمان له‌ بزوتنه‌وه‌ی سیاسیدا کارمان ده‌کرد، وه‌که‌ (پارتی) برایم زیاتر به‌لای بیروباوه‌ری چه‌پدا دایده‌شکاندو یه‌که‌یک بوو له‌ کادیره‌کانی بالی (مه‌کته‌بی سیاسی). ئه‌و سالانه هاورێکانی له‌به‌ر خوشه‌یستی له‌جیاتی (برایم و ئیراهیم) پێیان ده‌وت (بله‌) و ئیتر هه‌ر به‌ (بله‌) بانگمان ده‌کرد. دوا‌ی ته‌واوکردنی په‌یمانگا له‌ بانکێ (عه‌قاری سلیمانی) دامه‌زراو هه‌ر له‌و بانکه‌ کچینکی هه‌لپه‌ژارد به‌ناوی (شه‌مه‌دی حاجی توفیق) و بوونه هه‌وسه‌ری یه‌ک و ناوی لێنا (شه‌مام) و تائێستاش هه‌ر (به‌شه‌مام و بله‌) بانگی یه‌ک ده‌که‌ن. به‌هۆی باری سیاسیه‌وه‌ ناچاری ئه‌وه‌بوو، سه‌ری خۆی هه‌لگریت و به‌ره‌و ئێران و له‌ ئێران‌ه‌وه‌ به‌ره‌و هه‌نده‌ران بروت...

کاتیک من ده‌ستگیرکرام و هه‌والی گرتنه‌که‌ی پینگه‌یشتبوو، شپه‌زه‌و نیگه‌رانی کردبوو. که‌ چوومه (ئه‌بوغریب) نامه‌یه‌کی دوورو درێژی له‌ کاغه‌زینکی خورشیدیدا نووسیوو، هه‌ردوو دیوی لایه‌ره‌که‌ی پرکردبووه‌وه. له‌ نامه‌که‌دا جگه‌له‌وه‌ی که‌ نووسیوی خه‌م و په‌ژاره‌یه‌کی ئێجگار زۆرم توشبوو، که‌ بیستم گیراویت، به‌لام که‌ هه‌واڵم پینگه‌یشت به‌ (هوکمه‌دان) شکاوه‌ته‌وه، دلخۆشبووم، چونکه‌ پیاو که‌ له‌ناوچو له‌ناوه‌چیت و هیچ ئومیدیگ نامینیت، به‌لام هوکمه‌دان ئومیدی ئه‌وه‌ ده‌کریت که‌ نازادیت و له‌ناوه‌چیت. له‌ به‌شینکی نامه‌که‌یدا گه‌رابوووه‌ بۆ ژبانی رابردوومان، کۆمه‌لێک یادوه‌ریی وردی وای باسکردبوو، که‌ من بیرم نه‌ما‌بوون و له‌ گیرانه‌وه‌ که‌شیدا چه‌ندین قسه‌ی خوش و نووکه‌ نامیتری تیدا نووسیوو. باسی ژبانی رۆژانی به‌کره‌جۆ سۆله‌و دیلیژه‌ی کردبوو، کاتیک نامه‌که‌م ده‌خوینده‌وه، وامه‌دزانی له‌و سێ شویتهم و به‌راستی نامه‌یه‌ک بوو له‌ چیرۆکینکی کورتی سه‌رده‌می (لاوتیم) ده‌چوو.

له‌ به‌شینکی نامه‌که‌دا باسی سالانی (قه‌زای هه‌ی) و سه‌ردانه‌که‌ی بۆلامان و باسی سالانی به‌غدا و ژبان و گۆزه‌رانی به‌غدا کردبووین... به‌ نامه‌که‌ زۆر زۆر گه‌شامه‌وه، چه‌ند رۆژ موجه‌هم له‌ گه‌لدا کردو که‌ ده‌مخوینده‌وه، وامه‌دزانی له‌ گه‌ل خۆی دانیشتووم و دووبه‌دوو قسه‌ده‌که‌ین. ئه‌و نامه‌یه‌ له‌و رۆژو سال و کاته‌و له‌و شویتهدا بۆ من زۆر خوشبوو، له‌به‌ر،

یه کهم: ده میك بوو هه والیم نه ده زانی به هۆی نهو نامه یه وه هه والیم زانی، که له (سویده) و باری ژیا نیان باشه و له کیشه و چه رمه سه ری و نار هه تی و ده رباز بوون. دووهم: شیوه ی نووسی نی نامه که ی شیوازی کی جیاوازی نه وتۆ بوو، که له نامه یه کی چیرۆکناسای نه ده بیی به پیتر ده چوو.

له ناو نامه که دا (سه د دۆلاریشی) نارد بوو. نهو پارهی هه له وکاته دا بۆ من جینگای خۆی گرت. سه د دۆلاره کهم له مواجه هه یه کدا دایه (زهینه ب) و تم: بیبه ره وه، من لیتره پیترستم نییه، بیکه ره خه رجی بۆ مندا له کان (زهینه ب) له ویدا وتی: من نه مزانی نهو پارهی دی تپدا یه. و تم: منیش تا نامه کهم نه کرده وه، نه مزانی. (زهینه ب) وتی: نه و دیه خزمی باش و دلسۆز. سه یرکه لهو دووره ولاته وه بیی له چی کرد و ده ته وه؟

نامه کهم هه لگرتیوو. دوا ی ئازاد بوونی شم جار یك تا دوو جارم خوینده وه، خوا شه ری خۆکوژی کورد بگرت، که په لاماری مال و نه رشیفه که می داو له خۆرا هه لاهه لای کردو نه یه یشت نهو نامه به نرخه بۆ نه مرۆ به میتیته وه، تاوه کو به لگه یه ک له م کتیبه دا بلاوی بکه مه وه.

مانگی (۱۲) و چۆنیتی نازادکردنمان

له ههفتهی دواي مانگی چواره گفتوگۆو دانوستاندن له سهرکردایهتی بهری کوردستانییهوه له گهڵ رژیمنی بهعسدا دهستیپێکرد، درێژهی کیشاو له ماوهی وتووێژهکاندا بریارێکی لێبووردنی گشتیی بۆ زیندانییانی سیاسیی دهرکرا، بهلام کار به بریارهکه نهکراو نهجامی وتووێژیش ههچی لی سهوز نهبوو، بههۆی رهفتارو ههلسوکهوتی دهسهلاتدارانی عیراقهوه له کاتی دانێشتن و وتووێژدا بهرامبهر جهماوهری کۆمهڵانی خهڵکی کوردستان له شارهکاندا، کۆمهڵانی خهڵک کهوتنهوه راپهڕین و خۆپیشاندا ن له دژی رژیمن... له (۱۹۹۱/۷/۱۷)دا راپهڕینی دوهم له شارهکانی (سلێمانی، ههولێرو زۆر شویتهی دیکهی وهکو کۆیه خۆپیشاندا ن و راپهڕین به گهرمی دهستیپێکرد، لهو راپهڕینهدا ژمارهیهک له خۆپیشاندهران شههیدکران و ژمارهیهکی زۆر له سهربازو پیاوانی رژیمن کوژران، ژمارهیهکیش که خۆی دهدا له سی ههزار کهسێک به دیل گیران. لهو دهستگیرکراو و کوژراوانهدا کۆمهڵێک ئهفسهری پلهداری له هێزهکانی سوپایان تێدا بوو... راپهڕینهکان گوشارێکی جهماوهری گهوره بوو بۆ سه ر رژیمن و داموده زگاکانی و سه رانی رژیمنهکی، که تێیان گهیاند که کوردو جهماوهری ستهمدیدهی کوردستان جاریکی دیکه له زهبرو زهنگیان ناترسین و ملکهچی فرمان و بریارهکانیان نابن و ههچ داموده زگایهکی سه رکوتکهری به عس توانای ئهوی نابیت که جهماوهر داسه کێتن و رامی بکات. به دواي راپهڕینی مانگهکانی (۷-۸-۹)دا راپهڕینی سییهم له سه رهتای مانگی (۱۰)دا به مانگرتن و پهلاماردان و خۆپیشاندا ن له سه رتاسه ری کوردستاندا دهستیپێکرد. رژیمن که زانی تازه ناتوانیت جاریکی دیکه دهسهلات به سه ر کوردستاندا بگهڕێتهوهو به تهواوی سام و ههیهتی به عس له سه رتاسه ری کوردستاندا نهماوه، کهس حیسابیان بۆ ناکات و هه رچی بکات بێسووده، بۆیه به ناچاریی له کۆتایی مانگی (۱۰)دا که وابزانم رێک له (۱۹۹۱/۱۰/۲۳) به رهسمیی بریاریدا، که ئیداره له هه رسی پارێژگا نازادکراوهکی کوردستان بکشیتهوهو له گهڵ بریاری کشانه ویدا مووچهی سه رجه م فرمانبه رانی کوردستانی بری. به نیازی ئهوی به م بریاره ی سه رکردایه تی کورد له کوردستاندا رووبه رووی تهنگه شه ی دارایی و ئابووری دهکات و گوشارێک دهییت بۆ سه ریان و له ئه نجامی بێمووچهیی، خه لکی کوردستان له سه رکردایه تی سیاسیی کورد راده په رن و په نا بۆ رژیمن ده به نه وه. نه یزانی جهماوهر هێنده داخله دل و رقه ستوره، ئاماده یه به سال به نانه سکی و به و په ری ناخۆشییه و ژیان به سه ر به ریت، به لام جاریکی دیکه په نا بۆ رژیمنی به عس نه به نه وه. کۆمه لانی خه لک رازی بوون، به و ی ده ست بخه نه بینه قاقای خۆیان له پیتاوی سه رفرازیی و نه گه رانه و ی ده سه لات ی رژیمن... به دواي کشانه و ی حکومه ت له کوردستان، ئیداره که و ته ده ست (به ری کوردستانی) سه رکردایه تی به ره توانییان له گه ل

بهشی چوارهم

له نازادکردنمهوه

١٩٩١/١٢/٢٣

كشانه‌وه‌ی رژێم له كوردستاندا، ئیداره‌ی هه‌رسی پارێزگای (سلیمانی، ده‌وك، هه‌ولێز) بگه‌رته ده‌ست و ئیداره‌یه‌کی خۆمالیی کوردی دابه‌زێتن... ئیتمه که ئهم هه‌والانه‌مان له به‌ندیخانه پێده‌گه‌یشت و له‌و ئیزگانه‌وه گۆتمان لێده‌بوو. شاگه‌شکه ده‌بووین و ده‌مان وت، قیوسیای ئیتمه به‌رنابین مادام ولاته‌که‌مان نازادبووه له چاوزه‌قکرده‌وه‌ی به‌عس رژگاری بووه باکمان نییه‌و له‌وه گه‌یشتبووین که رژیمی به‌عس جارێکی دیکه ناتوانیت ده‌سه‌لات به‌سه‌ر کوردستاندا بگه‌یته‌وه‌و کورد قه‌ر بکاته‌وه ئه‌وه‌شمان لاروون بوو، رژێم هه‌ر ناچارده‌ییت که نزیک یان دوور ناچارده‌کریت که ئیتمه له زیندانه‌کانی نازاد بکات. بۆیه له کۆل خه‌می مانه‌وه‌مان له زیندان بووبووینه‌وه. ئیتمه وامان ئه‌ژمارده که کوردو کوردستان به‌ره‌و سه‌ربه‌خۆیی هه‌نگاو ده‌نیت... له‌کاتیکیشدا ده‌مانییست (که‌نالی ته‌له‌فزیۆنی کوردی له کوردستانی نازادکراودا له سلیمانی کراوه‌ته‌وه) به‌ وتاریکی (هه‌قال مام جه‌لال) به‌رنامه‌کانی په‌خشکردوه، یان ده‌مانییست (کۆلیژی سه‌ربازی) له قه‌لاچاولان کراوه‌ته‌وه، به‌و هه‌والانه ده‌ستمان ده‌خسته سه‌ر دلمان و ده‌مان وت، ئیتر ته‌واو ناراته‌کانمان هاتوونه‌ته دی و له‌مه‌و دوا مندا له‌کانمان چاوزه‌قکرده‌وه‌ی به‌عس نایان تۆقیتیت.

له‌و سه‌رووده‌مه‌دا ئیتمه به‌ته‌واویی ده‌ستمان له‌وه شه‌ژرد، که رژێم له به‌ندیخانه ده‌رمان بکات، بریاری لێبووردنه‌که جێبه‌جێ بکات، به‌لکو وای بۆ ده‌چووین که له‌داخی کورد له‌و بریاره‌ی پاشگه‌زبووه‌ته‌وه. ده‌رچوونمان بووه‌ته شتیکی چاوه‌روانه‌کراو و موسته‌حیل... مانگی (١١)مان به‌و حاڵه‌وه به‌سه‌ربرد، له مانگی (١٢)دا، هه‌والمان زانی که خودی سه‌دام و کۆمه‌لیک له سه‌رانی رژێمه‌که‌ی، له هه‌ولی ئه‌وه‌دان که له‌و ئه‌فسه‌ره پله‌دارانه‌ی که به‌دیل گیرابوون، یان کوژرابوون له‌کاتی شه‌ڕو راپه‌ڕینه‌کاندا، خه‌لکانی نزیک و که‌سوکاریان بوون، ده‌یانویست به‌ هه‌رنه‌رخیک بیت ده‌ستیان بکه‌ونه‌وه، له‌ ریگای نوێنه‌ریانه‌وه ئه‌و داوایه‌یان له سه‌رکردایه‌تی کورد کرد، سه‌رکردایه‌تی کورد به‌تایبه‌تی به‌رپرسیانی (ی.ن.ک) به‌مه‌رجیک ئه‌و دیل و کوژراوانه ده‌ده‌نه‌وه به‌ رژێم، که (زیندانییه سیاسییه‌کان) نازاد بکڕین، وه‌کو ده‌مانییست ئه‌و مه‌رجه خوالینخۆشبوو. (کاک جه‌بار فه‌رمان) داوای ده‌کرد، مه‌رجه‌که سه‌ریگرت و بریاری نازادکردنمان دراو له (١٩٩١/١٢/٢٠) هه‌موومان بکۆکرده‌وه و کۆمه‌لیک فۆرمیان پێ پرکردینه‌وه و ئاگاداریان کردین که خۆمان ئاماده بکه‌ین بۆ نازادبوون... به‌یانی روژی (١٢/٢٢) پێش نیوه‌ڕۆ، به‌ موکه‌به‌ره که‌وتنه ناو خویته‌نده‌وه‌مان... له‌گه‌ل بانگکردنه‌که‌دا ده‌رگای به‌شه‌کان و ره‌ده‌هه‌کانیان ده‌کرده‌وه و ئیتمه‌ش به‌و که‌لوپه‌له‌ی ده‌مانبهرده‌وه، له‌گه‌ل خواحافیزیدا له براده‌ره‌کانمان، ده‌چووینه ده‌ره‌وه‌و له راره‌وه‌که‌وه به‌ره‌و راره‌وی ئیداره‌و له‌و شریته‌ی که له (١٩٩٠/١٠/١٦) لێوه‌ی چووینه ژووره‌وه بۆ به‌ندیخانه، له هه‌مان شویته‌وه کردیانینه ده‌ره‌وه‌و له به‌رده‌می ده‌رگای به‌ندیخانه له ناوه‌وه، شویتیک هه‌بوو، چه‌ند کورسی به

چیمهنتۆ دروستکراوی لیبوو. ئەو شۆیتە جگە لەوێ کە لەدوای بریاری دادگا لیبوو چوینە ژۆرەو. من ئەو کاتە هیشتا لە (رەدەهێ یەکی پێشوازیی بووم). مۆاجەهەیه کەم تێدا کردبوو. ئەویش بە هاتنی (کاک حەمەڕەشید، کاک حەمەنووڕی، کاک ئیبراھیم عەلی رەزا، کاک مەلا داودو کاک ئیبراھیمی عەلی بەگ) بۆلام، واتە بە مۆاجەهەیه کی تاییەت. کە لە رێگای کاک (ئیبراھیم عەلی رەزا)و رێکخرابوو. لەو شۆیتە دایانناین. لە ئیدارەو هاتنەو بۆلامان و ناوکانیان خۆیتندینەو. ئەوانە ی خزمەتی سەربازیان لەسەر بوو، یان دەبوو بە پێنی مۆالیدەکانیان بچنە خزمەتی سەربازی، جیا یان کردنەو ئەوانەشیان دەناردنەو بۆ سەربازگەکانی لە کاتی پێش دەستگیرکردنیاندا لینی بوون، واتە ئەوانەیان لە ئیمە جیا کردەو. ئەو شۆی خزمەتی سەربازی نەیدەگرتنەو جیا یان کردینەو یەکیەک هات هەندیک قسە ی بۆکردین سەبارەت بە بریاری لیبووڕدن و نازادکردنمان. لە قسەکانیدا بە مەکرەمە ی سەرۆک سەدامی دادەنا. کەوتە ئەوێ کە پێمان رابگەیهێت بەرەو دەرەوێ بەندیخانە بڕۆین، چەند کەسی تێکمان داویان کرد، کە وەرەقە ی نازادبوونمان بۆ بکەن بۆ ئەوێ کە چوینەو شارو شۆیتی خۆمان بەو وەرەقە یە سەردانی فەرمانگەکانمان بکەین، بۆ گەرانەو دەوامکردن. ئەم قسە کەری ئیدارە یە وتی: پێویست ناکات و ناتانەوێت، بەلام چەند برادرێ تێکمان سووڕبوون لەسەر داواکیان و بە کورتی نەیان دەوێست بەبێ ئەو وەرەقە یە لە بەندیخانە بچنە دەرەو. بۆیە ناچاربوون ماوێ زیاتر لە کاتژمێریک راسانگرن و تا ئەو وەرەقە یە یان بۆکردین، کە تێیدا نووسرابوو (دوای دە رۆژ سەردانی دائیرە ی ئەمنی پارتیگاکانمان بکەین) لەوکاتەدا کە برادران سووڕبوون لەسەر داواکردنی وەرەقە (یەکیەک لە ئەفسەرەکان ئیتر نازانم پلە ی چی بوو پێنی و تێن بابە بڕۆن و لەسەر وەرەقە رامەوێستن و تازوو لە بەندیخانە بچنە دەرەو. کی دەلیت تا ئەو وەرەقە یە تان بۆ دەکریت بریارێکی دیکە نایەت کە بەرنەدرێن و بتانگێرنەو بۆ ناو بەندیخانە...). بەگوێمان نەکرد. دیاربوو ئەوان بۆیە ئەو وەرەقە یە یان نەکردبوو، ناگاداری دۆخی کوردستان بوون و دەیانزانێ هیچ دائیرە یە کی ئەمن لە شارەکانی کوردستاندا نەماوێ حکومەت لە کوردستان پاشەکشە ی کردووێ دەسلەت بە دەست سەرکردایەتی کوردەوێ، وەرەقیان بۆ هێتاین بەبێ ئەوێ ناومانێ لەسەر بنووسن، هەر یە کەو وەرەقە یە کیان پێداین و وتیان، کە چوونەو خۆتان پری بکەنەو، وەرەقە مان وەرگرت و بەرەو دەرگای حەوشە ی بەندیخانە بەریز گەوتینەو. یە کە بەدوای یە کدا خواحافیزیمان لەو کاربە دەستانە کردو لە دەرگای حەوشە ی بەندیخانە ی سەقیلە ی ئەبوغریب چوینە دەرەو، بە دواماندا دەرگاکیان داخستەو... زۆربە مان بارمان قورسبوو. بە دەست ئەوشتانە ی پێمان بوو گیرمان خواردبوو. لە نزیکێ بەندیخانە هیچ جۆرە هۆیە کی گواستنەو نەبوو، بەبێ کەوتینەو ی و ماوێ یە کی باش کە ئەگەر بلیت زیاتر لە سەعات و نیویک بە چۆلەوانیدا رۆشتین... نا لەوێو تێگەشتین کە ئەو ماوێ یە

ئىتمە لە بەندىخانەدا بووين، كەسوكارمان و ئەوانەى ھاتبوون بۆلامان، بەچ زەحمەت و ماندووبوونىك گەشتونەتە لامان، گەشتىنە سەر شەقام و بازاريكى قەرەبالغ... پيش ئەوئى سوارى سەيارە بىن، ھەرھەموو بىيارماندا كە بچىنە (ئوتىل پيشەرە) لە (باب الشرجى) دوو دوو و سى سى سوارى ئۆتۆمبىل بووين. من و دووگەسى دىكە كە بىرم نەمان كام لە ھارپىكانم بوو سوارى تەكسىيەك بووين. كە زانى زىندانىن و كوردىن و ئازادكراوين، كەوتە قسەى خۆش و پىرۆزبایی لىكرەنمان و وتى، مادام دەمىكە ناو بەغدادان نەبىنيو، ھەزدەكەم لەسەر حسابى خۆم ئەگەر رازىبىن ناشارتان بگىرم. وتمان بۆ نا... بەراستىي گەرانىكى زۆر باشى بەناو بەغدادا پىكرەدىن و زۆر شوئىتى برەدىن و ئىوارە گەياندىنيە ئوتىلەكە. كە چووينە ژوورەو، سەيرمانكرد ژمارەيەك لە ھارپىيانمان لە ئىدارەى ئوتىلەكە دانىشتوون، خاوەنى ئوتىلەكە كوردەو خەلكى سلىمانى بوو. زۆر بەگەرمىي و خۆشەيوە پيشوازي و پىرۆزبایی لىكرەدىن، بۆ ھەرھەموومان شوئىتى ھەوانەوئى داينىكرەد... شوو چەند كەمىك سەردانى خۆمانيان كرددو منيش تەلەفۆنم بۆ كاك (برايم) كرد. مژدەى ئازادبوونم پىدان، وتى: لەكوئىن ھەرنىستا دىتم بەشوئىتتا. وتم: ئىتمە كۆمەلىك ھارپىن ئەمشەو لىزەين، نامانەوئىت لەيەك جايىنەو، دەمانەوئىت بەيانى زوو بەرەو سلىمانى دەرچىن، وتى: دىتم ھەرھەمووتان دىتم بۆ مالى خۆمان و بەيانىش ئۆتۆمبىلتان بۆ ئامادە دەكەم، ھارپىكانم رازى نەبوون و منيش پىنم وت: تازە بەم درەنگ وەختە مەيو ھەر ئەوئەندە بزائە كە ئىتمە لە بەندىخانە دەرەزىبووين.

شوو چووينە بارى ئوتىلەكە... داواى خواردنەوئەمان كرد، چەند برادەرىكمان نەيان دەخواردەو، يەكىك لەوانە (مامۆستا ئەحمەد سالىح) بوو. وتى: من ناخۆمەو، وتمان بەبۆئەى بەربوونەو ھەر دەبىتت بخۆيتەو، رازىبوو لەگەلمانداو بەو بۆئەيوە بىرەيەك يان دوانى خواردەو، وا مەزەندە دەكەم ئەو دانىشتن و خواردنەوئەمان يەكىك لە ئوتىلەكە پارەكەى دا، ئىوارەش كە نانمان خوارد لە كەبابخانەيەك ھەرچىمان خوارد خاوەنى كەبابخانەكە ھەرچەندمان كرد پارەى وەرئەگرت، خاوەنى ئوتىلەكە شوو پاسىنكى موشەئەى گەورەى بۆ گرتىن، بۆئەوئى بەيانى زوو بىتتە بەرئوتىل و ھەرھەموومان بەرەو سلىمانى بەرىت. بەيانى زوو پاسەكە ھات و بەرەو سلىمانى كەوتىنە رى... لە(خالس) لاماندا مەيوەكى زۆرمان كرى... كە گەشتىنە بازگەى كەركوك - سلىمانى. بازگەكە رىنگاى بەپاسەكە نەدا بمانگەيەنیتە سلىمانى و ناچار پاسىنكى دىكەمان گرت... لە بازگەكە رازى نەدەبوون ئەو مەيوەى كرىبوومان لەگەل خۆمان بىبەين، لەبەرئەوئى ھەموو جۆرە خواردەمەنيەكەيان قەدەغەكردبوو بچىت بۆ سلىمانى، بەلام پىتمان وتن، ئىتمە (زىندانىي سىاسىن) و لەسەر برىارى (سەرۆك سەدام) ئازادكراوين و ئەمشەو وەكو ديارىيەكى سەرۆك دەيەينەو بۆ مندالەكانمان. كە وامان وت رىنگايان داين و ھەرچى مەيوەكەمان كرىبوو بىبەين و گلى نەدەنەو. كە لە بازگەى كەركوك دەرچووين و

بهرەو سلیمانی کەوتینە ری، لەخۆشیدا نەماندەزانی چی بکەین و باوەرمان نەدەکرد کە
 ئێمەین و لە ئۆتۆمبیلداین و لە بەغداو بەندیخانە کە یەو بەرەو سلیمانی دەڕۆینەو...
 کە گەشتینە (بازگەڕی بانیمەقان) رایان وەستان و دەستیان بە پشکینیان کرد، سەیری
 ئەو هەموو میوەیان کردو کەوتنە پرسێارکردن، کە پێمان وتن ئێمە زیندانیی بووین،
 لەسەر بریاری سەرۆک سەدام ئازادکراوین... سەربازەکانی بازگەڕی دەیان وت: (ئێو
 دەچن بۆ ولاتیکی تر (انتم ترحون لغير دولة)، بەو وشەییە زۆر دلم خۆشبوو، وتم: ئەو
 سەربازی عەرەبە بەئێمە دەلێن دەچن بۆ ولاتیکی تر. واتە ولاتی کوردستان، وتم: کۆرینە
 ئەمە مژدەییەکی ئێجگار خۆشە کە ئەم سەربازانە وەها دەلێن، لەو بازگەڕەش میوەکانیان
 گلنەدایەو و میوەکەمان گەیاندەو و سلیمانی.

پیشوازییه‌کی مانگی (۷)ی خیتوته، گه‌یشته مانگی (۱۲) له چه‌مچه‌مال

له (۱۹۹۱/۷/۱۵) له سەردانیکی چاوەروانە کراودا، (دکتۆر فوناد مەعسوم) بە مەبەستی سەردانمان هاتە بەندیخانەی ئەبوغریب و پیتی راگەیاندین، کە چەند رۆژێکی دیكە ئێوە ئازاد دەبن و لە کاتی ئازادبوونە کەتاندا ئێمە مەراسیمی پیشوازییکردنمان لە (گوندی خیتوته‌ی نێوانی قەلاچوالان و ماوەت)دا بۆ ئامادە کردوون... بەدوای ئەو سەردان و پیتراگەیاندا (۵) مانگ و حەوت رۆژی بە سەردا تێپەڕی، ئینجا ئەو مژدەیی (دکتۆر فوناد) بوو ئەمەری واقع و لە زیندان ئازاد کرا. مەراسیمی پیشوازییه‌کی مانگی (۷) و لە (خیتوته‌ی بیت)، گه‌یشته مانگی (۱۲)و له چه‌مچه‌مال سازکرا، ئەو چەند رۆژی کە ئەو وتی، بوو چەند مانگ و نێمە‌ی پەتە‌وایی ناوێت کردو دەستمان لەوێ شۆرد کە ئێمە بتوانین زیندانی ئەبوغریب بە جێبەجێ و دەربازین.

کاتیەک رۆژی (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) له دەروازە‌ی بەندیخانە‌ی ئەبوغریب هاتینە دەرەوە بەرەو ناو بەغدا کەوتینە ری، شوو له (ئوتیل پیشرو) مایه‌وه‌و به‌یانی رۆژی (۱۹۹۱/۱۲/۲۳) به‌پاسینکی گه‌وره له‌ به‌غداوه‌ به‌ره‌و سلیمانی به‌ریکه‌وتین، دەوری نیوهرۆ گه‌یشتینه‌ بازگه‌ی (بانیمه‌قان) و که له‌ بازگه‌که‌ به‌و رسته‌یه‌ی سه‌ربازه‌کانی بازگه‌که‌ که‌ و‌تیان ئیوه‌ ده‌چن بۆ (غه‌یر ده‌وله‌) مه‌ره‌خه‌سیانکردین، به‌ لیژگایه‌که‌ی رووی شاری چه‌مچه‌مالدا شو‌ربوونیه‌وه‌و زۆری نه‌خایاند گه‌یشتینه‌ چه‌مچه‌مال. له‌ بازگه‌که‌وه‌ هه‌موو قوته‌و مله‌و به‌رزاییه‌کی که‌ ده‌یروانی به‌سه‌ر شاری چه‌مچه‌مال و ناوچه‌که‌دا، سه‌ربازگه‌و ره‌بایه‌ی سه‌ربازی بوون، نه‌گه‌ر سه‌رنجته‌ بدایه‌ له‌هه‌موو ره‌بایه‌که‌وه‌ لووله‌ی دۆشکه‌ به‌ره‌و چه‌مچه‌مال دامه‌زرابوون. هه‌ر له‌ سێبه‌ری ره‌بایه‌کان ده‌رچووین و له‌پیشی ناوماه‌که‌کانی چه‌مچه‌مال کەوتینه‌ ناو ئاپورده‌ی جه‌ماوه‌ری پیشوازییکردنمان و پاسه‌که‌مان که‌وته‌ ناو ئەو جه‌ماوه‌ره‌، که‌ له‌مه‌به‌رو ئەوبه‌ری شه‌قامه‌که‌دا راوه‌ستابوون، (من و مام تالیب) له‌لای یه‌که‌وه‌ له‌ پاسه‌که‌دا دانیشتبووین، له‌وکاته‌ی که‌وتینه‌ ناو جه‌ماوه‌ره‌که‌وه‌، لاشعوری من قورگم پربوو له‌ گریان و فرمیسک به‌چاراندا که‌وته‌ سه‌ر روومه‌ته‌کانم، که‌ به‌لای (مام تالیب)دا لامکرده‌وه‌، سه‌رنجم دا ئەویش به‌هه‌مان شیوه‌ی منه‌و چاوه‌کانی ده‌سپێت. لیم پرسى (مام تالیب) ده‌بینم تۆش قورگت پربوو و ناو به‌چاراندا دیته‌ خواوه‌ره‌، باشه‌ هۆی چیه‌ هه‌ردووکه‌مان وا دلمان پربوو و چاوه‌کانمان پڕ فرمیسکن؟ وتی: منیش نازانم... (شیخ محهمه‌د) ده‌بێت خۆشیش گریان و فرمیسکی خۆی هه‌بیت، وتی: دیاره‌ دلپربوون و گریان و فرمیسک هه‌لترنیش ته‌نها هه‌ر بۆ کاتی ناخۆشیی و له‌ده‌ستدانی نازیزان نییه‌، دلخۆشیی و شادیش له‌م جو‌ره‌ گریان و فرمیسکه‌رشته‌ی هه‌یه‌و به‌گریانی خۆشیی داده‌نریت، ئێمه‌ که‌ له‌ جامی سه‌یاره‌که‌وه‌ سه‌یری ده‌ره‌مان ده‌کردو ده‌مانبینی جه‌ماوه‌ره‌که‌و (ته‌ته‌ له‌ میران) له‌ پانتایی پیش ئەوه‌ی بگاته‌ ناو ماله‌کان، بلا‌بوونه‌ته‌وه‌و به‌یه‌که‌دا دین و ده‌چن و پیتمه‌رگه‌ش به‌چه‌که‌وه‌ به‌ناویاندا ده‌سوورپێته‌وه‌، به‌بێ ترس له‌

بهرامبهری ئه وه موو ره بایه ی سه ربازه کان ده سوو ریتنه وه. دیار بوو ئه وه قورگ پر بوو نه مان
 هۆی ئه وه بوو، که ئه موو گه له که مان گه یشتو وه ره وژنیک جه ماوه وه پیتشه مرگه کانی سل له
 دوژمن و سوپاکه ی ناکه نه وه، سنوورینکی دیاریکراو دانراوه بو سه ربازه کانی رژیتم. بۆیان نییه
 له شوینانه ی خۆیان بیتته خواره وه ناشتوانن که ئه وه موو خه لک و پیتشه مرگه یه ده بینن
 ته قه یان لینگه ن و رقی شو ئینیانیان به سه ردا پرژن... ئیمه له و گریان و سه یرکردنه
 خۆشه دا بووین، کاتیکمانزانی له ناوه راستی جاده وه له ناو جه ماوه ره که دا پاسه که یان راگرتین،
 بوو به چه پله ریزان و هوتافکیشان. هه ر ده رگای پاسه که کرایه وه... یه کسه ر (کاک مولازم
 عومه ر، کاک عومه ر فتاح، کاک جه بار فرمان و مام رۆسته م) یه ک به دوا ی یه کدا بۆناو
 پاسه که سه رکه وتن و هاتنه ناو پاسه که وه... به هه ردوو ده ستیان سلاویان لیده کردین و
 به خیره اتنه وه و پرۆزباییان لیده کردین. (کاک مولازم عومه ر) وتی: ماوه یه کی زۆره ئیمه له
 خه متانین و ئیوه ی تینکۆشه رانی ناوشار به هۆی زیندانیکردنتانه وه نه تانتوانی له راپه رین
 و نازا ده کردنی کورده ستاندا به شداریمان له گه لدا بکه ن... به راستی جینگه تان دیاربوو. به ده م
 پیتکه نین و قسه کردنه وه گه یشته لای من و مام تالیب. وتی: (شینخه گیان) چه ند م پینخۆشه
 که ناوا له م رۆژدا به سه ره رزی ده تبینم و به دیدارت شادبوومه وه، باوه شینکی براییانه
 تینکۆشه رانه ی پیاکرم و تیر یه کمان ماچکردو دوا ی خۆی گه یانده (مام تالیب) وتی:
 (مامه تالیب) خوا به عس و سیاسه ته که ی بگریته، که پیاوینکی وه کو تو ی به م ته مه نه وه
 راپینچی زیندان کرد. دوا ی ئه و (کاک عومه ر فتاح) دوا ی سلاوکردن و به خیره اتنه وه
 پرۆزبایی گه یشته لام و وتی: (شینخه) چه ند خۆشحالم که هاوڕینه کی خۆشه ویستم له کاتی
 نازادی کورده ستاندا به هۆی خه باتی نه یتیییه وه گیراوه نازا ده کردیت، باوه شمان له یه کداو
 روویکرده هاوڕییان و وتی: ئیوه به حق تینکۆشه رو هاوڕینی نه ترسی (ی.ن.ک) و کۆمه له ی
 ره نه جده رانی کورده ستان بوون، ئیوه بوون له ناو جه مرگه ی دوژمندا بویرانه خه باتتان ده کردو
 پالپشتی هیری پیتشه مرگه بوون. (کاک جه بار) له به رنه وه ی دیاربوو که سمانی له نزیکه وه
 نه ده ناسی، به هه ردوو ده ستی به پیتکه نینه وه وتی: به خیریته وه... هه زده که م بزائن به عس
 ئیوه ی به رنه ده دا، ئه گه ر ئیمه ئه و نه فسه ره پله دارانه مان به دیلی لای خۆمان نه هیلا یه ته وه
 ئه و نه فسه ره کوژراوانه ی که وتبوونه به رده ستمان گلما ن نه دانا یه ته وه، به لیوو رده نه که ئیوه ی
 به رنه ده داو ئیمه سوو بووین له سه ر ئه وه ی که ئیوه نازا ده بکه ن، ئینجا ئیمه ش ئه و نه فسه رو
 لاشانه یان به دینه وه. دلنیاتان ده که م ئیمه یه ک نه فسه رو لاشه مان نه ده دانه وه تا ئیوه یان نازا ده
 نه کردایه، هه زده که یین بزائن ئیوه به گۆرینه وه به رداروون و ئومید ده که یین به گه رانه وه تان
 بۆناومان، بینه کۆله که یه کی ته ستوو بۆ ریکخستن و جۆشدا نه وه ی جه ماوه وه کۆکردنه وه یان
 له (ی.ن.ک). (مام رۆسته م) به دوا یاندا هه ردوو ده ستی هه لپری و وتی: چه ند سه ره رزییه بۆ
 ئیمه ی پیتشه مرگه له مرۆدا به هۆی خه باتی به رده وامی گه له که مانه وه کۆمه لیک له ئیوه ی
 تینکۆشه ره له نازادی کورده ستاندا ده گه ریتنه وه ناومان و شقی زه مانه سه دام و به عسی

ناچار کرد که ئیوی خهباتکار بگه‌نده‌و نارمان...

دوای ئه‌و پیتشوازیی و به‌خیر هاتنه‌ویه‌مان یه‌ك به‌دوای یه‌كدا، له‌ پاسه‌ كه‌ چوونه‌ خواره‌وه‌و ئیمه‌ش به‌دوایاندا هه‌ریه‌كه‌مان له‌جینگای خۆمانه‌وه‌ كه‌وتینه‌ جووله‌ بۆلای ده‌رگاكه‌، كه‌وتینه‌ دابه‌زین له‌گه‌ل دابه‌زیندا ده‌مانبینی جه‌ماوه‌ریكی زۆری له‌ راده‌به‌ده‌ر له‌ چاوه‌روانی دابه‌زینماندان، هه‌ر له‌ ده‌رگای پاسه‌كه‌ ده‌هاتینه‌ خواره‌وه‌و هه‌ریه‌كه‌مان كۆمه‌لیك له‌ براو خزم و كه‌س و هاوڕێمان په‌لاماریان ده‌داین و جیایان ده‌كردینه‌وه‌و هه‌ریه‌كه‌مان ده‌بووه‌ پشکی كه‌سوکاری خۆی و به‌ره‌و لای ئۆتۆمبیله‌كان ده‌یانبردین. من هه‌ر له‌ پاسه‌كه‌ هاتمه‌ خواره‌وه‌، هه‌رنه‌په‌نده‌م زانی (كاك حه‌مه‌نووری و كاك حه‌مه‌په‌شید) هه‌ریه‌كه‌یان له‌لایه‌كه‌وه‌ قۆلیان به‌ قۆلمدا كردو براو خوشك و برزاو خوشكه‌زاو كه‌سوکارو ناسیاو له‌پیش و پاش و نه‌ملاو نه‌ولامه‌وه‌، كه‌وتنه‌ رۆشتن و به‌ده‌م رۆشته‌وه‌، له‌ خزم و كه‌س و هاوڕێیانم په‌لاماریان ده‌دام و نه‌ملاو نه‌ولایان ماچ ده‌كردم و به‌ زه‌رده‌خه‌نای خوشیه‌وه‌ ده‌گه‌رایه‌وه‌، به‌ده‌م رۆشتن و له‌ناو ئه‌و ئاپووری خه‌لكه‌دا كه‌ ورده‌ ورده‌ رۆشتین، كاتینكمان زانی گه‌یشینه‌ ئه‌و شوته‌ی كه‌ ئۆتۆمبیله‌كانی لی‌ راوه‌ستابوو. له‌وكاته‌دا كه‌سمان ئاگامان له‌ كه‌سمان نه‌ماو هه‌ریه‌كه‌مان سه‌رقالی خزم و كه‌سوکاری خۆی بوو... هه‌ر گه‌یشینه‌ لای ئۆتۆمبیله‌كان (كاك حه‌مه‌نووری) به‌ كاكه‌می وت: (كاك شیخ عوسمان) من كاك شیخ محممه‌د ده‌خمه‌ ناو ئۆتۆمبیله‌كه‌ی خۆمه‌وه‌، كیتان جینگاتان بووه‌وه‌ له‌گه‌لمان سوراڤن و ئه‌وانی دیکه‌ش با به‌دواماندا بێن به‌ره‌و سلیتمانی.

به‌ناو ئه‌و خه‌لكه‌دا كه‌وتینه‌ ری‌ و ورده‌ ورده‌، زۆر له‌سه‌رخۆ ده‌رۆشتین... نازانم ئا له‌وكات و ساته‌دا ئاو هه‌ر به‌چاوه‌كانمدا ده‌هاتنه‌ خواره‌وه‌؟ جا ئاو به‌چاواندا چۆن نایه‌ته‌ خواره‌وه‌ له‌ رۆژێكی وا میژوویدا. بێنم ولاته‌كه‌م نازاد كرابوو گه‌له‌كه‌م سه‌رفرازو به‌نازادیی و بی‌ ترسی دوژمنان له‌ناو خاك و نیشتمانی خۆیدا هه‌لسوكه‌وت ده‌كات، ئه‌و رێبازو بیروباوه‌ری ئیمه‌ی له‌سه‌ر ده‌ستگیر كرابووین و زیندانیه‌كراووین، تا راده‌یه‌كی زۆر به‌ره‌مه‌كه‌ی به‌ نه‌نجام گه‌یشتوه‌، ئه‌و ئامانجه‌ی له‌پیتاویدا خه‌باتمان بۆ ده‌كردو قوربانیمان له‌پیتاویدا ده‌دا، ئه‌و سه‌ركرده‌و پێشمه‌رگانه‌ی تا پێش راپه‌رین نه‌یانده‌توانی له‌ چیاكان بێته‌ خواره‌وه‌و بگه‌نه‌ ناو شاره‌كان، له‌ئیستادا ئه‌وه‌ ده‌بینین هه‌ر سه‌ركرده‌یه‌و پێشمه‌رگه‌یه‌ به‌سه‌ربه‌رزیی و سه‌ربه‌ستی له‌ناو جه‌ماوه‌ردا به‌نازادیی ده‌سوورپێته‌وه‌و ئه‌وان باوه‌ش به‌ جه‌ماوه‌ر جه‌ماوه‌ر باوه‌ش به‌واندا ده‌كات، ئه‌م كورده‌ستانه‌ سالانیكی دوورو درێژ بووبوووه‌ قوهره‌شیلێ پۆستالی داگیركه‌ران و له‌ كورد قه‌ده‌غه‌ كرابوو. له‌مه‌ژدا نازاده‌و یه‌ك سه‌ربازی دوژمن نابینی و له‌ بانیمه‌قانه‌وه‌ دووراو دوور سه‌یری خاكه‌كه‌مان ده‌كه‌ن، ناتوانن هه‌نگاوێك بێته‌ پێشه‌وه‌. چۆن فرمیسك به‌چاواندا نایه‌ته‌ خواره‌وه‌، له‌ سات و رۆژێكی وادا كه‌ ده‌بینین ئه‌و ئاوات و ئامانجه‌ی سالانیكی ته‌مه‌نمان له‌پیتاودا دانا، وا ئه‌مرۆ ده‌بینین هاتوونه‌ته‌ دی و گه‌ل و ولاته‌كه‌مان دوورن له‌ رقی شۆڤیتییانه‌ی به‌عس و داگیركه‌رانی. له‌كاتی رۆشتنماندا به‌ شه‌قامی ناو چه‌مچه‌مالدا

پیاوینکی زۆر دلسۆزو کورد پهروهرو قاره‌مان بوو. جینگای داخه که شه‌هیدکرا... نه‌ویشمان به‌و یادگار ییوه جیه‌تلاو گه‌یشتینه لای نۆردو و گای بازیان. سه‌یرمانکرد خه‌لکینکی زۆر به‌جلی زه‌ردو سووره‌وه به‌لانیته‌وه له‌به‌ری خوارووی شه‌قامه‌که راه‌ستانو بۆ پینشوازیمان و گروپ گروپ به‌چه‌پله‌ریزان و ده‌ست به‌رزکردنه‌وه، به‌خیره‌هاتنه‌وه‌مان ده‌که‌ن و وینه‌ی (مام جه‌لال) به‌رزده‌که‌نه‌وه، نای چه‌نی خوشبوو که گه‌یشتینه دووریانی (ئه‌لایی - دیلیژو ده‌واجه‌که)... به‌گه‌یشتنم گه‌رامه‌وه بۆ سالانیک که (شیخی نه‌مر - مه‌لیک مه‌حمود) له‌داریکه‌لی بوو، چه‌کداره‌کانی به‌شه‌و و رۆژ له‌چوارده‌وری بوون. له‌و دینه‌وه به‌رژینی پاشایه‌تی نه‌و سه‌رده‌مه‌ی ده‌سه‌لماند، که شیخ وه‌کو سه‌رگرديه‌کی کورد ده‌سته‌به‌رداری شۆرش و کوردايه‌تی نابیت و تا دوانه‌فەسی ژيانی خه‌بات ده‌کات و گه‌له‌که‌ی جینه‌هیتیت، نه‌وم بیره‌هاته‌وه، نه‌وکاته‌ی نه‌و له‌ (داریکه‌لی) بوو من مندا‌لبووم ته‌مه‌نم ده‌ بۆ دوانزه‌ سالان بوو. شینخی باوکم له‌ ره‌مه‌زانیکی نه‌و سالانه‌دا بۆ کاریک ناردمی بۆ خزمه‌تی شیخ و به‌و چوونه‌م چهند دلخۆشبووم، شرتی بیره‌وری گه‌رایه‌وه‌و نه‌و ئینواریه‌م هاته‌وه یاد که (مه‌لیک مه‌حمود) به‌خۆی و له‌شکره‌که‌یه‌وه هاتنه‌ سۆله‌و چووه‌ سه‌ر سه‌کۆی مزگه‌وته‌که‌و باوکم و خاله‌م و کاک سدیق و خزمان له‌ چوارده‌وری بوون و نه‌و هاتنه‌ی ناسایی نه‌بوو. دیاربوو هه‌والی زانیبوو، که حکومه‌ت هه‌تێ کۆکردوه‌ته‌وه‌و ده‌یه‌ویت بیه‌تیت بۆ سه‌ر شیخ و بیگرت، شیخ بۆ نه‌وه‌ی رووبه‌رووی شه‌ر نه‌یه‌تیه‌وه داریکه‌لی چۆلکردبوو، هاتبووه‌ خوارده‌وه‌ هه‌ر شه‌و به‌ له‌شکره‌که‌یه‌وه له‌ سۆله‌وه به‌روو بیره‌سن و له‌ شاخی گرده‌وه‌شی سه‌گرمه‌وه‌ رژیشتن، به‌یانیه‌که‌ی که ناوایی به‌خه‌به‌ره‌ات سه‌یرمانکرد پۆلیس چوارده‌وری ناوایی گرتوه‌وه، سه‌رپه‌رشتیاری هه‌تێ که‌ش (شیخ ره‌زای گولانی)بوو، هاته‌وه بیرم له‌و هاتنه‌ی شیخ ره‌زادا باوکمی بانگکردو پرسیاری شیخ و له‌شکره‌که‌ی لیکردو باوکیشم پینی وت: یاشیخ کس نه‌ماوه راه‌دووی مه‌لیک مه‌حمود بکات، تۆ نه‌یت؟ زۆرم پیناخۆشه‌ تۆ به‌م پۆلیسه‌نه‌وه که‌وتووێته‌وه‌ دوا‌ی شیخ و له‌شکره‌که‌ی. شیخ ره‌زا وتی: خاله‌ شیخ من مه‌نمووری حکومه‌تم و پارێزگار فەرمانی پێداوم که ده‌یت ته‌مه‌ بکه‌م و دلنیا به‌ منیش زۆرم پیناخۆشه‌و پۆلیسه‌کانیش هه‌روه‌کو منن و ئیمه‌ نه‌وه‌ی حکومه‌ت و پارێزگار لیتمانی ده‌ویت، خۆمان ده‌زانین چۆنی جینه‌جینه‌که‌ین و شیخ مه‌حمود به‌ئیمه‌ ده‌ستگیر ناکریت.

هه‌ر له‌وکاته‌دا، که ورده‌ ورده‌ به‌ شه‌قامه‌که‌دا به‌ره‌و ئه‌للایی و تاسلوجه به‌ره‌و ژوور ده‌بوینه‌وه، نه‌و رۆژه‌م هاته‌وه یاد، که له‌ سالی (١٩٨٤)دا، دوا‌ی شه‌هیدکردنی (سه‌ید که‌ریم) له‌ تاسلوجه، هه‌تێ پیتشمه‌رگه‌ بۆ تۆ له‌سه‌ندنه‌وه‌ی، دا به‌زینه‌ سه‌ر شه‌قامه‌کان و نه‌وکاته‌ش شه‌وه‌که‌ی من له‌گه‌ل چهند میوانیکی (کو‌ت و حه‌یدا) له‌ دیلیژه‌ بووین، کاتیک هه‌واله‌که‌مان بیست به‌یانیه‌که‌ی له‌ دیلیژه‌وه به‌ره‌و سلیمانی گه‌راینه‌وه. کاتیک گه‌یشتینه‌ سه‌ر شه‌قامی سه‌ره‌کی که‌رکوک-سلیمانی، سه‌یرمانکرد چهند ده‌بابه‌یه‌ک و سه‌ربازیکی زۆر راه‌ستان، که‌به‌ره‌و ئه‌للایی به‌ره‌و ژوور بوینه‌وه، (شیخ مه‌حمود)ی پیتشمه‌رگه‌ رایگرتین و پرسیاری

لینکردین که له کویتوه هاتوون، که یه کمان ناسیهوه و زانی له دیتلیژوه هاتووبینه تهوه، وتی: په له بکه و له شویته ده رچن، با میوانانه کانتان تووشی کیشو سه ریشته نه بن. که کهوتینه ری سهیرمانکرد لاشه ی کوژراوی سهرباز له بهری خواره وی شه قامه که کهوتوون، پيشمه رگهش له مبهرو نه بهری سهنگه ریان گرتووه، په نجه یان له سه ره په له پیتکه ی چه که کانیه. نیت ریگایه و دو ساله لیتی دوورم، که پیتاده رۆم کۆمه لیک یادو یاده وهریم بیردیته وه دوايان ده کهوم، نای له وکاته که گه یشتینه ناستی شارۆچکه ی نه لای و بینیمان خه لکه که ی به گهرمییه وه له پيشوازیمانان و به و پيشوازییه یان خوشحالیان کردین، کاتیک به سه ره و ژوره که ی تاسلوجه دا به ره و ژورر بووینه وه، نه و ئیواره یه م هاته وه یاد، که به ته کسیه که له گهل (بیتگه ردو شیخ رها) به ره و ته نیال ملمان ده ناو به فر له یه کپی ده باری و ترسی نه وه مان بو، که به فره که ریگامان لیبگریت و نه گه یه ته نیال، گه یشتینه بازگه که ی سه ره تاسلوجه و یه کسه ره نه وه م بیرهاته وه که نه و به یانییه ی رۆژی (۱۹۹۰/۱/۲۳) هاورپیان (جه باری حاجی ره شیدو عه بدوله زیز عومه ری) تیدا گرا بوون، له و به یانییه وه کاره سات به ره و رووی ری که خسته کانی ناو شار بووه وه به یانییه که ی رۆژی (۱/۲۴) منیش له و بازگه یه وه به و به فره به ره و سلیمانی له ته نیاله وه ده گه راینه وه، ئیواره که ی کهوتمه به ره شالوی گرتن و دواي دوو سال زیندانی کردن، وا نه مپۆ به نا ههنگی نازاد کردنمانه وه، له نازادی کوردستاندا به هه مان بازگه دا بۆ سلیمانی ده رۆژین، به لام بازگه که جیاوازه له جیاتی سه ربازو نه منی رژیتم، پيشمه رگه ی کوردستانی لی راوه ستاوه له جیاتی نه وه ی وه کو سه ربازو نه منه تارانباره کان هاورپیکانمان بگرن و خه لک نازارو نه شکه نجه به دن. به خوشیی و شادییه وه له پيشوازییماندا راوه ستاون و به خیرهاته وه مان ده که ن...

که ژاوه ی نازاد بوونه و ورده ورده به ره و سلیمانی شو ده بیته وه له و ریگایه دا چه ندین بیره وهریم هه یه و برووسکه ناسا به مپیشکدا گوزهر ده که ن و تپد په رن، فریای گبرانه و دیان ناکه وم، گه یشتینه شارۆچکه ی تاسلوجه و له پیش پرده که وه خه لکیکی زۆر له دانیشتوانی شارۆچکه که و له هه ردوو به ری شه قامه که له پيشوازییماندا راوه ستا بوون. پرده که ی پیش گرتنی ئیتمه خه ریکی دروستکردنی بوون، هه ره کو خۆی ما بوو هیشتا ته واو نه کرابوو... کاتیک گه یشتینه لای که نه که وه کینه سپی... سالی هه فتا و چوارو پيشمه رگایه تی و کشانه وه ی هیری که رکوکم هاته وه یاد، که سه ره په رشتی هیریکم ده کرد بۆ په ری نه وه له سه ره شه قامه که (شیخ محهمه دی فقه ره) دامه زرانده به بیکه یسی و ره شاشه وه، بۆ نه وه ی تا هیره که ده په ریته وه پارێزگاری ریگا که بکات، نه و به یانییه م بیرهاته وه که له و کشانه وه یه دا له گهل (دکتۆر نه جم) دا له بناری شاخی پیره مه گروون له هیلاکیدا خه ومان لیکه وتبوو، کاتیک خه به رمان بووه وه، خۆر که وتبوو، که (دکتۆر نه جم) هه ستا له سه ره شویته که ی جوولا ماریک له ژیرییدا په یکه ی خواره بوو. کاتیک گه یشتینه ناستی به که ره جوو دوو ریانه که ی لای کۆنه (چایخانه که ی عارف) رۆژانی مندالی و خویندنم له به که ره جوو چوونه قوتابخانه و

(عمومەر عەلى) و مامۆستا شىخ ئىسماعىل و مالى پورە نامىنەم و شىخ سالىح و چەندىن كەسى دىكەم بىرھاتەو، ئەو رۆژەشم ھاتەو ياد كە لە سالى (۱۹۵۶) دا ھەوالى وەرگەرانى ئۆتۆمبىلەكەى باوكمىان دامى، بەشپرزەى بەرەو لاي (باخى بەختيارى) و پرەكەى قىلياسان و سلىمانى رۆشىتم. كە گەشىتمە سلىمانى باوكم كۆچى دواىى كەردبوو.

بەدەم رىوہ كاك نوورى بەدەم لىخورىنى ئۆتۆمبىلەكەى ھەو قەسەم بۆ دەكات، ئەویش شتىم بۆ دەگىرپىتەو ھەو باسى راپەرىن و چۆنىتى سازدانىم بۆ دەكات، قسەو گىرپانەو كانى ئەو لە گەل بىر كەردنەو كەنمدا ئارىتەى يەك دەبوون و ھەستم بە بەختەو ەرىيەكى ئىجگار زۆر دەكەرد...

چى لەو سات و كات و رۆژە خوشتر بوو؟ كە بەنازادى كوردستان و بەسەرفرازى شارى سلىمانى لەو دەروازەى كە بەعس بەنيازبوو شارەكەمان (سلىمانى) بكاتە شارىكى گەشتوگوزارى و ناوى بنىت (مدینة السياحية الاولى) لەسەر گەردو بەرزايەكەى دەرووبەرى شار كۆشك و تەلارىان دروستبەكن، خەلكە رەسەن و شۆرشگىزەكەى دەربەدەر بكن، بىكەنە شارى ھەوانەو ەو رابواردنىان... بەلام وا ئەمىرۆ بەھۆى خەباتى نەپساو ە بەردەوامى گەلەكەمان و ھىترى پىشمەرگەو خەلكە تىكۆشەرەكەى ھەو، نەخشەو پىلانەكانى سەدام و بەعس و رۆژمەكەيان پوچەلكرانەو ەو ئىستە سلىمانى بازنەى بەدەوردا نەماو، بووئەو بە شارەكەى (مەلىك مەحمود، پىرەمىرد، زىوەر، بىكەس، شىخ نوورى شىخ سالىح، سالم، كوردى، كەمالى، گۆزان و مەلاحەمدوون) كورد بەرىوہى دەبات و چاو و دەست و بىر كەردنەوہى داگىر كەرانى لىدووركەوتوئەتەو.

چەند رۆژىكى مېژووبى بوو، كاتىك گەشىتىنە بەردەم مەلەندى سلىمانى، كە لە شویتەكەى مەنەزەمەى (خەتەن) دا بوون، ئەو مەنەزەمەى كە نەخشەو پىلانى بۆ لەناوبردنى كوردو تىكەدانى شارى سلىمانى تىدا دادەنرا، ئىستە بووئە جىگاوار بارەگای مەلەندى رىكخەسنى سلىمانى و لەھەردو بەرى شەقامەكەى بەردەمى خەشامەتىكى ئىجگار زۆر راوستان و لە پىشوازىماندان و پىشان دەلەت (كوپان و پىاوانى شار) بەخىرپىتەو بۆ ناومان. ئا ئەو بەرى رەنج و ماندووبوونتەنە، بھەرموون خوتان بكن بە مەلەندەكەتەندا، ئەمە مەلەندى ئىوہەو دەبىت ئىوہ لەمەودوا بەرىوہى بەرن و جەماوہرى تىدا كۆبكەنەو، ئەو سات و كات و رۆژەى بەرمەلەندو سەرشەقامى (سالم) ئىستە، سالى (۱۹۵۸) و نازادبوونى (شىخ لەتىفى شىخ مەحمود و گۆرانى شاعىر) دەھاتەو ياد، كە جەماوہرى شارى سلىمانى لەو رۆژەداو بەوپەرى نازادى و سەربەستىيەو لە نامادەى سەناعەو بەرىز لە ھەردو بەرى شەقامەكە راوستانبوون، تا بەردەركى سەرا بۆ پىشوازىكەردن لەو زىندانىيانە، ديارە خەلكى ئەم شارە بوو ئەو رۆژە بۆ ئەو تىكۆشەرەنەى گەلەكەيان مەراسىمى پىشوازىيان سازكەرد، وا ئەمىرۆ بۆ ئىتمەى رۆلەيان مەراسىم سازەكەن، بەو ئاھەنگ و پىشوازىيە دلمان دەدەنەو، پىشان دەلەت، خەمتان نەبىت ئەوہى لە ئەمەنە سوورەكە بەئىوہ كرا، رۆلەكانى ئەم شارە لە تۆلەى ئىوہدا بە پىاوانى ئەمەنە سوورەكەيان كەردەو، بەو سزايەيان گەياندن كە ئىوہ دەتەنووست. دەست

بخه نه سهر دلتان و به نارامییه روو له ناو مال و مندالتان بکه نه وه، باش باش بزائن به دلی ئیوه تۆله لهو تاوانبارو پیاوانه ی فاشییه کان کراوته وه، ئیمه زۆر سهر به رزین پیتان که نه نه شکهنجه و سزادانی نه مننه سووره که وه دادگای (سهوره که ی عهواد به ندره) وه به ندیخانه چهند دیوار به رز کراوه که ی نه بوغریب کۆلی به ئیوه نه دار به خۆراگری و جوامیریتان کۆلتان به دوژمنه که تان داو و نه مریژ سهر به رزو شکۆمه ندانه هاتونه ته وه ناومان.

نه وکاته ی به ناو جه ماوه ره که دا چوینه ناو مه له بنده وه، داوایان لیکردم که به بۆنه ی نازادبوونمانه وه چهند قسه یه که بۆ جه ماوه ره به ئه مه که که ی شارکم بکه م... بر دیانمه قاتی سهروه، له سهر نهو تارمه پییه ی رووکاری شه قامه سهره کییه که. به بۆنه ی نازادبوونمان و نهو پیتشوازییه گهرمه ی خه لکه که وه، چهند قسه یه کم کرد، له وکاته دا خۆم زۆر به به خته وه ده زانی، چونکه له شوین و جینگایه که وه قسه م ده کرد بۆ خه لکی شاره کم، که پیش راپهرین شوینی پیاوانی به عیس بوو. له م شوینه وه، پیاوه کانی به عس نه خشه و پیلانیان بۆ قه لاجۆکردنی کورد داده نا، رۆله ی گه له که مانیان له خسته ده بردو ده یانکردنه به عسی و نه من و پیاوی خۆیان...

ئینستا نه م شوینه پرپه تی له رۆله تیکۆشه ره کانی گه له که مان، جه ماوه ره داخله دل و خاوه نه هه لویسته که ی، پلانی سهرینه وه ی شوینه واری به عسیتی و ته عریب داده ریش به بیرو باوه ری کوردا به تیه کی بیکه رد. نه وه کان پهروه ره ده که ن، خه بات و سهروه ریه کانی (ی. ن. ک) بۆ جه ماوه روونده که نه وه.

دوای تهواو بوونی مه راسیمی پیتشوازیی کردنمان، هه ریه که مان به ره و مال و ناو منداله کانمان رۆیشتی نه وه... کاتی که له گه ل کاک حه مه نوو ری دا سواری ئۆتۆمبیله که بوینه وه به ره و ماله وه که وتینه ری، به شه قامی ناو گه ره کی (دوورلنه مندا) به ره و گه ره کی مامۆستایان ده رۆیشتن. نهو ساته ی به ناو گه ره که دا ده رۆیشتن له کاک حه مه نوو ریم پرپی، نه م خانوانه ئینستا کییان تیده یه؟ نه مننه کان چییان به سه رهات؟ وتی: خانوه کان له گه ل راپه ریندا، پیتشه ره گه و کادیرو خه لکی شار چوونه ته ناویان و ئینستا هه رکه سیک له هه ر خانویه کدا بیت، به خانووی خۆی ده زانی. نه مننه کانیش نه وه ی نه کوژراو نه که وته به ره ده ست جه ماوه ره، ده رچوون خۆیان گه یانده وه شارو جینگای خۆیان... به ده م قسه کردنمانه وه گه یشتینه گه ره کی مامۆستایان و به شه قامی ناویدا به ره و کۆلانی خۆمان چوینه وه، که گه یشتینه سه ری کۆلانه که، خه لکینکی زۆری گه ره که که مان به مه به ستی پیتشوازیی و به خیزهاته وه م راهو ستابوون، له ئۆتۆمبیله که دابه زین و به پی به ناو جه ماوه ره که دا به ره و مال که وتینه ری، که نزیک بوینه وه، سه یرم کرد (زه ی نه ب) خۆی گۆریوه به دلخۆشیی و پتکه نین و رووی گه شه وه به ره و پیرمان هات و باوه شمان به یه کدا کردو وتی: یاخوا به خیزییته وه. تۆخه ی به دیدارت شادبوینه وه، وتی: من بۆیه نه هاتم بۆ چه مچه مال له به ره وه ی دوو حه یوانم قه رار دابوو له رۆژی به ربووتندا بیکه مه مه لودو نه وه مه ره کانه به گه یشتنت و له به ر پیتا سه ری ده برین و به شکم خوا

به هۆی ئه و مه و لوده مانه وه له به لاو ناخۆشیی دوورمان خاته وه ئیتر به ئاسوده یی بژین. به ناو خوینتی ههردوو مه ره که دا به ره و ده رگای مال و قادر مه کان بو و مه وه گه یشتمه سه ربانه که، نای چهند سات و کات و رۆژیکێ خوش بوو. دواى دوو سال دوور که وتنه وه به جیه یشتنتی مال و مندا ل و ئه و ده رگا و قادر مه و سه ربانه، وای ئیستا له باهوژیکێ نازادی و سه رفرازی داو به وه پیری دلخۆشییه وه ده گه ریتمه وه خۆم به ناو ماله که مدا ده که مه وه و چهند خوشبوو، که مندا له کان هه ریه که یان به جیا په له ی ده کرد زووتر به مگاتی و خوی بخاته باوه شه وه (به هار، شیتی، بلیسه، ژیر، به خشی و نازا و کاتی که مزانى (شه نگه) یان خسته باوه شه وه من ئه و م ماچ ده کردو ئه ویش منى ماچ ده کرد وتم: (شه نگه گیان) نه ی بۆ که هاتی بۆ ئه بو غریب نه هاتیته لام، که سه یرت ده کردم ده گریایت؟

نای چ رۆژی بوو، که دایکم ده یوت رینگام به کن بابگه مه (حه مه و) هه ر به یه که گه یشتین، نه مانده زانی چۆن باوه ش له یه که که ینه وه، که دایکم له خوشیاندا گریاو منیشی خسته وه گریان و وتی: رۆله به و دۆعیانه بووایه که من بۆم ده کردی، ده بوو خۆت و خیرانت و مندا لت تووشی هیچ نا ره حه تیبه که نه بو نایه. ئیستاش داوام له خوا باو و باپیرام ئه وه به که ئیتر ئه مه کۆتایی خه م و ناخۆشیی و ده ردی سه ریتان بیت (حه مه گیان) ئه وه تۆیت؟ نای! رۆله چهندت داخ به دلما کرد!! به خوا گه ردنت نازا نه که م نازا د ناییت. کاتیک سه یرم کرد باجی رو قیه و سوعاد و مه لیح و له علی و شوکری هه ر پیتنج خوشکه که م به چوارده وری من و دایکه مه وه ن و له خوشیدا ده شگرین و پیتده که نن، ئیتر خوشکبیت و برایان له زیندان نازا د کراییت و بیه وه ناویان، ده بیئت چی به کن و چهند دلخۆش بن؟ له و سات و کاته دا؟ ئیتر به دوا یاندا هه ر پوو رو برا ژن و ئاموزا و خوشکه زا و برازا و پوو رزا و خالوزا و خزم و که س بوو هه ریه که به جیا و به په ره شه وه باوه شیان پیتا ده کردم و به خیره اتنه وه یان ده کردم...

نای! چهند رۆژانی پرشکۆ ناوازه بوو، له رۆژی (۱۲/۲۳) ده تا سه ری مانگ، مالمان ده وت شاییه و ژوو رو سه ربان و به رده رگا و مالی براکانم پر بوون له خه لکی دلسۆزو خزمی به سۆزی ئه م شاره، شایلوغانی به ربوونیان له گه ل مندا له کاندا ده گیتا، من نازانم چۆن و که ی به چی؟ بتوانم چاکه ی ئه و خه لکه به ده مه وه؟ با ره نا که م و نا که م به هیچ رینگاو شیه و به ک بتوانم ئه و چاکه یه یان قه ره بوو به که مه وه، ته نها ئه وه ند ده لیم نامردن ریتو خۆشه و یستیم بۆ هه ریه که یان ده بیئت و به راستیی سه لماندیان خه لکی ئه م شاره خه لکیکی به ئه مه ک و به وه فا و دلسۆزی میللەت و تیکۆشه رانی گه له که یان خوش ده ویت.

دیاری مه‌کته‌بی سیاسی

ئه‌وه‌ی له‌و رۆژه‌ پرشکۆز خۆشییه‌دا دلخۆشتری کردم، ئه‌وه‌بوو که له‌ مه‌له‌نه‌ده‌وه‌ بانگیانکردم، که چوومه‌ مه‌له‌ند سه‌یرمکرد هاوړیکانیشم له‌ مه‌له‌ندن. له‌و بانگکردن و چوونه‌ماندا. هه‌ر یه‌که‌مان دیاریه‌کیان داپیمان و وتیان ئه‌وه‌ دیاری (مه‌کته‌بی سیاسیه‌) بۆی ناردوون... هه‌ره‌مه‌موومان به‌دیاریه‌که‌ خۆش‌حالبوین که گه‌رامه‌وه‌ بۆ ماله‌وه‌. (زه‌ینه‌ب) و مندا له‌کان پرسیان بۆچیان بانگکردن؟ وتم: مه‌کته‌بی سیاسی ئه‌م دیاریه‌ی بۆ ناردبوین... که (به‌خشی) کردیه‌وه‌ سه‌یری کرد سه‌عاتیکه‌ ده‌سته... که‌وتنه‌ سه‌یرکردنی و به‌خشی پیکه‌نێ وتم: بۆ پێده‌که‌نیت؟ وتی: بابه‌گیان به‌راست ئه‌مه‌ دیاری مه‌کته‌بی سیاسیه‌؟ وتم: به‌لی، بۆ؟ وتی: ئه‌م سه‌عاته‌ له‌ بازار به‌ده‌ست ده‌ستگیره‌کانه‌وه‌یه‌و له‌ سه‌عاته‌ عادییه‌کانه‌و به‌نرخیکه‌ی هه‌رزان ده‌یفروشن... من رازی نیم بیکه‌یه‌ ده‌ست. ئه‌و سه‌عاته‌ی که‌ من بۆم ناردیت بۆ ئه‌بوغریب و ئیستا له‌ده‌ستدایه‌ ئه‌وه‌ سه‌عاتی (سویری ئه‌له‌) و ده‌ سه‌عاتی واده‌هیتیت، خۆزگه‌ وه‌رت نه‌گرتایه‌. وتم: گرنگ نییه‌ مادام دیاری مه‌کته‌بی سیاسیه‌، به‌لامه‌وه‌ پرۆژه‌ من نایکه‌مه‌ ده‌ستم، ئه‌و سه‌عاته‌م هه‌یه‌ ئیوه‌ یه‌کیکتان بیکه‌نه‌ ده‌ستان. وتیان باوکه‌ ئیمه‌ سه‌عاتی وا ناکه‌ینه‌ ده‌ستان و من و ئازاد سه‌عاتی زۆر زور له‌وه‌ باشرمان له‌ده‌ستدایه‌. به‌راستی ئه‌و گه‌رده‌شه‌یه‌ له‌سه‌ر ئه‌و دیاریه‌ تووشی شۆکی کردم و تا راده‌یه‌ک نیگه‌ران بووم، پێم خۆش نه‌بوو (مه‌کته‌بی سیاسی) دیاریه‌کمان بداتی بیه‌ته‌ جینگای ره‌خنه‌ی مندا له‌کانمان. به‌لکو ده‌بوو دیاریه‌ک بوایه‌ مندا له‌کانمانی دلخۆش بکردایه‌...

قه لاچوالان و دیداری هه‌قال مام جه‌لال

دوای (١٠) رۆژێك زیاتر له نازادبوونمان، ناگاداریان کردم که بچم بۆ قه‌لاچوالان بۆ دیداری (هه‌قال مام جه‌لال). که چووم سه‌یرمکرد براده‌ره‌کانیشم له‌وین زۆرمان به‌لاوه خوشبوو، که بۆ ئه‌و مه‌به‌سته بانگیان کردوین، نیوه‌رۆخوانیان بۆ دروستکردبوین. (هه‌قال مام جه‌لال) له‌وێ نه‌بوو. نانمان خواردو دوای نانخواردن (هه‌قال مام جه‌لال) هاته‌وه. له‌گه‌لمان دانیشت و کۆبوونه‌وه‌یه‌کی له‌گه‌لدا کردین، وه‌کو بیرم بیت چهند هه‌قالێکی دیکه‌ی مه‌کته‌بی سیاسی و هه‌قالێکی دیکه‌ی لێبوو. (هه‌قال مام جه‌لال) وتی: ئێمه زۆر خوشحالبوین به‌نازادبووتان له‌ زیندان، ئێوه شه‌هیدی زیندوون و مایه‌ی سه‌ره‌رزین بۆ یه‌کیتییه‌که‌تان و گه‌له‌که‌تان. ئێوه به‌حق تینکۆشه‌ری لیهااتوون، توانیتان تاگرتنتان به‌وپه‌ری جوامیژییه‌وه ئه‌رك و کاری رینکخستنێ ناوشاره‌کان به‌هوشیاریه‌وه جیبه‌جی به‌کن و هه‌لبسوورپێتن، خه‌باتێکی ئیجگار سه‌ختتان کرد، ئێوه بوونه هۆی گه‌رانه‌وه و مانه‌وه‌ی مه‌فره‌زه پارتیزانه‌کانی پێشمه‌رگه له‌ ناوچه چۆل و ئه‌نفالکراوه‌کان، له‌ زیندانیش خۆراگرو جوامیژی به‌هیمه‌ت بوون و ئومیدده‌که‌م به‌نازادبووتان بێنه‌وه به‌و تینکۆشه‌رانه‌ی جازان و گوژم و تین به‌گه‌شه‌کردنی رینکخستن و کۆکردنه‌وه‌ی جه‌ماوهر بده‌ن له‌ دوری یه‌کیتییه‌که‌تان، روویکرد به‌ براده‌ران و وتی: ئه‌وه ته‌که‌توولی تازه‌ی زیندانیی پهدابوون، ئه‌مه‌ی به‌پینکه‌نین و گه‌له‌وه دا به‌رووی براده‌راند، قسه‌که‌ی وایه‌گه‌یاند واته ئێوه‌ی ته‌که‌توولی سجن باوتان نه‌ماو ناگاداری خۆتان بن... پیتی وتین له‌ نانخواردنه‌که‌تاندا نه‌متوانی له‌گه‌ل‌تانابم. به‌منزیکانه میواندارییه‌کی باشتان بۆ ده‌که‌م و دواجار کۆمه‌لێك وینه‌مان له‌گه‌ل به‌ریزیدا گرت و دیداره‌که‌مان کۆتاییهات و تانیستاش له‌ چاوه‌روانی ئه‌و میواندارییه‌داین. من ئه‌و دیدارم زۆر لاخۆش و گرنگ و میژوویی بوو، له‌به‌رئه‌وه‌ی وا له‌ نزیکه‌وه له‌ ژياندا له‌گه‌ل (هه‌قال مام جه‌لال) دانه‌نیشتبووم و گویم له‌ قسه‌کردنی نه‌بووبوو. یه‌که‌مه‌جار بوو له‌ ژياندا وا له‌ نزیکه‌وه به‌دیداری شادیم، بۆیه له‌بیرم ناچیته‌وه.

شەقلاو دەعوەتیکى (کاک نەوشىروان مستەفا)

لە ئوتیل ھەورامانى ھەولیز

پاش ئەو دیدارەى (ھەفال مام جەلال) بانگیانکردین بۆ شەقلاو، ئەوکاتە (مەکتەبى سیاسى) ۋەکو بزائم لە شەقلاو بوو. لەراستیدا بیرم نەماوە ئەو بانگکردنەمان بۆچى مەبەستىك بوو؟ شەویك لەوى ماینەو. زۆریش لە ھاورپیکانمان نەھاتبوون... رۆژى دواى (کاک نەوشىروان مستەفا) پیتی راگەیاندىن، بۆ ئیوارە دەعوەتى بەرپزىانین لە (ئوتیل ھەورامان) لە ھەولیز... عەسر بەرەو ھەولیز رۆشتین و بۆ ئیوارە چوونە ئوتیلەكە. لە قاتى سەرەو شۆنمان بۆ رىكخراپوو. لە شۆنەكە كۆبووینەو دانىشتین. كە (کاک نەوشىروان) ھاتە سەرەو، تەنھا (کاک مستەفا چارەشى) لەگەلدا بوو... لەسەر قەنەفەيەك لەبەراصبەرمان دانىشتن. پێش شیوکردن سەبارەت بە بەندیخانەو خۆى ھەندىك باسى بۆکردین، ئەویش بە شەھیدی زیندووى داناین و وتى: ئیئە ئەو تىكۆشەرانیە بوون، كە دواى ئەنقال توانیئان جەلوى رىكخستەكانى ناو شار بگرن و سەرپەرشتى مەفرەزە پارتیزانەكانى پێشمەرگەش بكەن. ئیئە ئەگەر خەباتكار نەبوونایەو تىكۆشانان نەکردایە لەپیتاوى میللەتەكەتاندا، رژیئە نەیدەگرتن و تروشى ئەو ھەموو زەحمەتى و نازەحەتییە نەدەبوون و (۵) ھاورپىشتان لى ئىعدام نەدەكرا... ئیئە ئازادبوونى ئیئەمان زۆر زۆر مەبەست بوو، لە سەرەتای وتووێژەكەمانەو لەگەل حەكمەتدا زۆر لە ھەولى ئەو دەابووین، كە بە ھەرنرخىك بوو ئازادبكرین و بێتەو ناومان، لە راپەڕیندا جینگاتان دیاربوو لەناوماندا. دلنیام بەگەرانیەوتان بۆ ناومان، سەنگ و پىنگەى خۆتان بۆ یەكیتى و گەلەكەتان دەبیت. من بەر دیدارەى (ھەفال نەوشىروان) زۆر دلخۆشبووم، چونكە سینیەم جارم بوو لە نزیكەو (کاک نەوشىروان) بیینم، جارى یەكەم لە باليسان و جارى دووم لە (ئاوێ) لەكاتى وتووێژەكەى (۱۹۸۴)دا لەگەل چەند برادەرىكدا سەرمان لێداو بۆ ماوەى زیاتر لە دوو سەعاتىك لای ماینەو، بارودۆخى ئەوكاتە جیاوازبوو لە بارودۆخى ئیئەستا، كە ئیئە لە زیندان ئازادكراوین و كوردستانیش جگە لە شارەكانى (ھەولیز، سلیمانی و ھۆك) زۆر شارو شارۆچكەى دیکەشى ئازادكراون، خەرىكى پێكەوێنانى (دەسلاتى خۆمائیى كوردین)، بۆیە حەزم بە قسەكانى دەكردو تامەزۆق بووم، كە ئاوا لە نزیكەو بەوردی گویم لە قسەى بێت و پێشم خۆشبوو، كە ئەوێ لەگەلیدایە (کاک مستەفا چارەش)ای ھاورپى دێرینەم...

(کاک نەوشىروان) دواى ئەو قسەکردنەى بانگى منى كرد، بچمە لایانەو، لەنێوانى ھەردووکیاندا لەسەر قەنەفەكە دانیشتم. ھەردانىشتم، كەوتە باسکردنى بارودۆخى یەكیتى لە سەردەمى شاخ و پێشمەرگایەتى بەوردی كێشەكانى ئەو سەردەمەو ئەو رۆژگارانیە باسكردو شىكردەو، ھاتە سەر ئیستار ئاینەو (یەكیتى) پیتی لەسەر ئەو داگرت، كە دەبیت چى بكەین بۆئەوێ بتوانین لەم بارودۆخە نوێیەدا یەكیتى بەرەو پێش بەرین و خزمەتى

میلله ته که مانی پی بکه یز؟ وتی: به دلنیا ییه وه ده لیم ئیوه وه کو تیکۆشه ری ناو رینکخستنه نهیته کانی ناو شاره کان و زیندانیی رۆلی بهرچاو و دیارتان ده بیت. باسه که شی زیاتر له سه ده سلات و به کارهیتانی ده سلات له ناو (سه رکردایه تی) و (مه کته بی سیاسی یه کیتی) دا چرکده وه. وتی: ئیمه له مه وودا ده بیت له مه سه له ی ده سلاتدا هه ولیده یز ده سلاتی (هه قال مام جه لال) دیاریی بکریت و ده سلاتی سنوورداری هه بیت. ئه گهر وا نه که یز وه کو سه رده می شاخمان لیدیت و هیچمان پیتاکریت. پیتی له سه ر ئه وه داگرت و وتی: ئه گهر (مام جه لال) خاوه نی هه موو ده سلاتیک بیت له ناو یه کیتیدا، ناتوانی هیچ بکه یز. ئیوه ش وه کو رینکخستنی نهیته ناو شاره کان و تیکۆشه ری زیندان ده بیت رۆلی باشتان له م بواره دا هه بیت، ئیوه کادیره تیکۆشه ره کانی دیکه مان ده توانن فشار بۆ سه ر (مام جه لال) دروستبکه ن، که رینگا نه دریت ئه و خاوه نی هه موو ده سلاته کان بیت. (مام جه لال) ده بیت به پیی ئه و ده سلاتانه کاربکات که بۆی داده نریت. وتی: بارودۆخی پیتشه رگایه تی و شاخ ته واره بوو، ئیتسا دۆخی ئازادیی و دروستکردنی ده سلاتی خۆمالی کوردیه، حزب و لایه نی زۆر په یدا بوون و هاتونه ته ناوه وه، پارتیش له وێ بوه ستیت، که هاتوه ته سه ر حازریی. ئه گهر هه ره هه موومان به سه رکردایه تیشه وه به وریایی و به رنامه یه کی چروپر کاره کانمان رینک نه خه یز، دۆخه که به زانیی یه کیتی و گه له که مان ده شکیته وه. چه ندجار دووباره سی باره ی کرده وه، که ده بیت ده سلاتی (مام جه لال) سنووردار بکریت و که مبه کریته وه، نه هیلین هه رچی ویستی بیکات و ئاگاداری مه کته بی سیاسی و سه رکردایه تی و کادیرانی پیتشه و ترو نه کات، چونکه بارودۆخی له مه وودا له رووی ناوه وه دهره وه بواره کانی سیاسی، ئابوریی، بازرگانیی، دیپلوماسی، ئیداریی، سه ربازیی، په رله مانی و حکومه تیه وه پیتیستی به رای کۆمه له هیه. به وردی گۆیم بۆ قسه کانی شلکرد یه که مبه ر بوو، ئاوا له نزیکه وه به ر شیویه من کاک نه و شیروان ببینم و قسه م بۆ بکات. قسه کانی وا ده کرد باوه رناکه م له هاوڕێیانمان که سینکیان گۆییان له قسه کانی بوویت، وتی: بۆیه ئه م قسانه م بۆتۆ کرد، تۆ تیکۆشه رینکی کامل و مامۆستایه کی خاوه ن ئه زمونیت، ده توانیت له گه له براده ره کانتدا قسه بکه یز، ئه م شتانه یان بۆ روونبکه یته وه... که له قسه کانی بووه وه، وتم: به ته واریی له قسه کانت و مه به سه که ت گه یشتم... من له کاتی ئیشکردنی نهیته ناوشاردا، وا دانابوو به رێرتان دوا (مام جه لال) که سی دووم بیت و سکریتی کۆمه له بیت و ما جه لال به بی تۆ هیچ کارو بریارینک نادات، که ده ستگیراین و چوینه نه بوغریب شه و رۆژ گۆرانیمان بۆ ئیوه ده چری و ئاوا ته خواز بووین، که رۆژیک له رۆژان به دیداری (هه قال ما جه لال و به رێرتان) شادین، رۆژیک زووتر بکه ینه وه ناتان، به شداریی خه بات و کاری نویی رینکخستن بکه یز، بۆ پیتشه و تنی گه له و نیشتمان هه مان، به ئه ندازه ی هه موو دنیا دلمان پیتان خۆشبوو، به لām له م باسه ی به رێرتدا ئه وه تینگه یشتم، که ئیوه له ناو سه رکردایه تی و به تاییه تی له گه له (هه قال مام جه لال)، کۆک نه بن له گه له یه کدا رینک و ته با نه بن و ساردی

له نیتوانتاند هه بیت، من ئاگاداری ئه و کیشه و ناوکی و ململانییهی شاختان نیم و من له زیندانه وه بهرنامه م بۆ له ئیستا به دواوه له میتشکمددا دارشتوه، به لام به پیتی قسه کانی به پیرتان بیت، ئیحه ناتوانین ئه و بهرنامه یه دامانرشتوه له ناینده دا جیه جیی بکهین. وتی: نا... نا وا نییه به پینچه وانه وه، نه گهر به و شینویهی باسکرد کاریکه ن، ده توانن ئیوه له دواوژدا هه موو شت به دلی ئیوه بیت، ئیوه کاریکه ن و هاوکارو پشتیوانیمان بن، سنووری دهسلات بۆ (مام جهلال) و هه ریه که مان دابنریت و نه هیلن هه ریه که مان بۆ خۆمان دهسلات به ئاره زووی خۆمان به کاربهیتین، ئه وه رهوتی یه کیتی به ره و پیش دهروات، خۆشان و گه له که شان لیتی سوودمه ند دهین. من له و دانیشته دا ئه وه م بۆ روونبووه، که ململانییه کی تووند له نپوان (کاک نهوشیروان و هه قال مام جهلال) دا هه یه، کار بۆ ئه وه دهکات دهسلاته کانی (هه قال مام جهلال) سنووردار بکریت...

کۆبۆنەوێه کی فراوان و زیندەبەچالکردنی کۆمەلە

لە مانگی (١/١٩٩٢)دا، ناگادار کراين بچين بۆ هەولير بۆئەوێ بەشداریی کۆبۆنەوێه کی فراوان بکەين. دیاربوو کۆبۆنەوێه که تایبەت بە ھاورێانی (کۆمەلە ی رەنجەدرانی کوردستان) بوو، من لە گەل ھەڤالان (کاک ھەمەرەشیدو کاک ھەمەر نوویدا) بەیە کەوێ چووین بۆ ھەوليرو لە یەك ئوتیل دابەزین و ئوتیلە کە وەکو بیرم بیت (ئوتیل زەیتوون) بوو. رۆژی دوایی بەیانییە کە ی کاتژمێر (١٠)ی بەیانی ھەر ھەموو لە (ھۆلی میدیا) کۆبۆنەوێه... دوا ی ھیتوربۆنەوێ ھۆلە کەو ھاتنی برادەرانی سەرکردایەتی و ھەڤالان (نەوشیروان مستەفا، عومەری سەید عەلی، فەرەیدوون عەبدولقادر، عومەر فەتاح، مولازم عومەر، ھەمە توفیق و ئەوانی تر...)، کۆبۆنەوێه کە بە دەقیقە یەك وەستان بۆ گیانی شەھیدان دەستیپێکرد.

کاک نەوشیروان وەکو سکرێتری کۆمەلە قسە لەسەر کۆمەلەو بارودۆخی سەردەمی دروستبوونی کۆمەلەو رۆلی کۆمەلە لە دامەزراندنی (ی.ن.ک) و ھەلگیرسانەوێ شۆرشێ نوێ و خەباتی شاخ و پێشمەرگایەتی و نەبەردییەکانی ھاورێانی کۆمەلەو ئامازە ی بە شەھیدە سەرکردەکانی، کە لەپێتای ئێو ریتازەدا گیانیان بەخشیو، کرد. دواجار ھاتە سەر بارودۆخی ئەمڕۆی کوردستان و (ی.ن.ک) و سەردەمی شاخ و سەردەمی دەسەلات و بەرپۆرەدنی دامودەزگاگان و جەماوەری راپەرپوێ کوردستان کردو زۆر لەو بارە یەو قسە ی کرد، ئەوێ روونکردو، کە لە بارودۆخێکی وادا کۆمەلەو مانەوێ کۆمەلە رۆلی نامیتیت، وتی: ئێمە لەپیش راپەرپین لە ئێرانەوێ بیرمان لەوێ کردووەتەو، کارمان بۆکردو، بە چاکمان زانیو، کە کۆمەلەو ھیچ بالێکی دیکە لەناو (ی.ن.ک) نەمیتیت و (یەکیستی) وەکو (رێکخراویکی سیاسی) بمیتیتەو. بۆیە ئێوەشمان کۆکردووەتەو، بۆئەوێ لەم کۆبۆنەوێ فراوانەدا دوا ی وەرگرتنی راو بۆچوونە کانتان بریاری ئێو بەدین کە کۆمەلە ھەلوەشیتەو، ھەرھەموومان لەژێر چەتری (یەکیستی)دا کاربکەين. وەکو بیتەو یادم زۆر لەوبارە یەو وتووێژو قسە کرا، بەلام بریارە کە درابوو. ھەر مونا قەشە یەك بکرایە، وەلامی دەسەوێخە ی بۆ ئامادە کرابوو، لە گەل ئەوێ شەدا، ژمارە یەکی زۆر لە ھەڤالانی رێکخستەکانی ناو شار بەو ھەوال و راگە یاندنە نێگەرەن بووین و بەلامانەوێ کاریکی گونجاو نەبوو، کە دوا ی راپەرپین وا بەپەلە کۆمەلە ھەلوەشینریتەو، لە راستیدا ئێو راگە یاندنەمان بەلاو نامۆ بوو...

بەلا، لە گەل ھەموو مونا قەشە قسە کردنێکدا بریاری ھەلوەشانەوێ زیندەبەچالکردنی (کۆمەلە ی رەنجەدرانی کوردستان) دراو بەبێ سیبەری کۆمەلەو بەدلشکاوایی ھۆلە کەمان بەجێھێلاو گەراينەوێ بۆ شارو شۆرتە کانمان.

یەكەمین كۆنگرە (ی.ن.ك) و رېڭرتنمان لە بەشداریی كۆنگرە

دوای كۆبوونەوەی فراوانی كادیسانی كۆمەڵە بۆ ھەلۆشاندنەوی كۆمەڵە، دەست بە خۆنامادەکردن كرا بۆ یەكەمین كۆنگرە (ی.ن.ك)... لە مانگی (۲) كۆنگرە لە شاری سلێمانی دەستیپێكرد... كاتیك ئەندامانی بەشداری كۆنگرە دیاریكرا، سەرمان كرد من و چەند ھاوڕێیەکی زیندانیمان لە ئەندامی كۆنگرە بێبەشكراوین و ناومان نییە، ئەوێ بیرم بیت ئەم كەسانە بووین (مامۆستا ئەحمەد سالح، مامۆستا شیخ عەزیز محەممەد، حەمە تایەری شیخ محەممود، مامۆستا مەلا محەممەدی مەلاحسین و بەندە).

روژی دەستیپێکردنی كۆنگرە، كە لە (ھۆلی رۆشنبیری سلێمانی) بوو، چوینە ھۆلەكە، ئەوانە لیژنەی سەرپەرشتیكردن و بەرپەرەبەردنی كۆنگرە بوون، لە ھۆلەكە بوون، لیتمان پرسی بۆ ئێمە نەكراوینەتە ئەندامی كۆنگرە؟ لەو تینگەشتین كە چەند كەسێك لێو كارە بەرپرسیارن. وەكو تینگەشتین یەكێك لەوانە (كاك خالد رەزا) بوو. چوینە ھۆلی كۆنگرەو لیتمان پرسی، قسەی راستی ئەدا بەدەستمانەو، كەوتە پاساویھێتانبەو كە گواپە ئەو ناگادارنێیە، وتی: ئەندامانی كۆنگرە بە ھەلبژاردن ھاتوونەتە كۆنگرە، پێی وتین، دەبوو ئێوەش لە چەند شوێنێك خۆتان ھەلبژاردایە تا ببوونایەتە ئەندامی كۆنگرە. ئێمە دەمانزانای ئەو قسەیە وا نییە، ھەشە وەكو ئێمە یەو نەچووتە پرۆسەی ھەلبژاردنیشەو و كراوتە ئەندامی كۆنگرە... زۆر توورەبووم لە توورەییەكەمدا ناگام لەخۆم نەماو یەخەم گرت پێم وت: دیارە ئێوە بریار دەری كۆنگرەن، پێم وت: ئێستا باجی ئەندامی كۆنگرەمان بۆ نەكەیت، ئەم كۆنگرەییە دەشیوتم و چیم لێدەكەن بێكەن. (مامۆستا ئەحمەد) بالی گرتم و لە كاك خالید دووری خستەو و وتی: لەسەر خۆیە بەوشیوێە نا... وتم: بۆ بەم شیوێە نا؟ من لەم ھۆلە ناچمەدەرەو تا باجی ئەندامیتمان نەدەنە دەست. چی دەیت با بێت. بەلی، دوای ئەو توورەبوون و قەرەییە پیش ئەوێ كارەكانی كۆنگرە دەستیپێكەن، باجی بەشداریبوونیان بۆ ھێتاین، چوینە كۆنگرەو. لەسەر كورسییەكانی ناو ھۆلەكە چینگامان نەبوو، ناچار چوینە سەر شانۆكە. كۆنگرە دەستیپێكرد لەكاتی قەسەکردنی ھەلسووڕێنەری كۆنگرەدا، كاتیكمانزانای لەبەردەمماندا (كاك عومەر دەبابە) بێھۆش كەوت و گیانی لەدەست دا، بەو ھۆیەو كارەكانی كۆنگرە راگیرا. بۆ دەستیپێكردنەوی كۆنگرە، كۆنگرە لە سلێمانییەو گوێزرایەو بۆ ھەولێر بۆ ھۆلی میدیا. من لەگەڵ كاك حەمە رەشیدو كاك حەمە نووریدا بووم، چوینە (ئوتیل زەیتوونە) كە بەرامبەری ھۆلەكەبوو. كارەكانی كۆنگرە دەستیپێكردەو چەند لیژنەییەك بۆ كارەكانی كۆنگرە پێكھێتران، من چوومە لیژنەی پێرەوی ناوێكە لەگەڵ (كاك ئەحمەد مەلۇودا)، كە سەرۆکی لیژنەكە بوو.

لە كۆنگرەدا كێشە لەنیوان (ھەژال مام جەلال) و (ھەژال نەوشیروان مستەفا)دا چڕبوو، بوو ھۆی درێژبوونەوی روژانی كۆنگرە، درێژبوونەو كە بەشیوێەك بوو، ھەموو ئەندامانی

کۆنگره بیتیاقەت و وەپس بووبوون. رۆژی لە گەڵ (کاک حەمەدەشیدو کاک عوسمانی حاجی مەحمود کاک حەمەنووڕی)دا کۆبووینەو، بڕیارمان دا کە بۆ چارەسەرکردنی کێشەکان و کۆتاییهێنان بە کۆنگرە، سەردانی هەردوو بەڕێزان (هەڤال مام جەلال و هەڤال نەوشیروان) بکەین... چوارقۆلی سەردانی (هەڤال مام جەلال)مان کرد، ئەوێ مەبەستمان بوو پێمان وت... لە وەلامدا بەرپێری وتی: ئێوە چیتان پێباشەو لە بەرژەوەندیی کۆنگرەو یەکیتییه، منیش لەگەڵتانم و کاغەزی سپیتان بۆ ئیمزا دەکەم و بچن بۆلای (کاکە نەوش)و زۆرم پێخۆشە قسەێ لەگەڵدا بکەیت... دواي سەردانەکەي (هەڤال مام جەلال) چوین بۆلای (کاک نەوشیروان)و لەگەڵ ئەویشدا ئەوێ بەرنامەمان بۆدانابوو پێمان وت و قسەمان لەگەڵدا کرد، سەرەتا کاک حەمەدەشیدو دواچار کاک حەمەنووڕی و دوايێ من و قسەمان کرد. بەباشی و بەوردی گوتی لە هەرسێکمان گرت و قسەکانمانی پێ قبوول بوو وەسفی هەریەکەمانی بەجیا کرد.

(کاک عوسمانیش) ویستی بەدواي ئێمەدا قسە بکات و رای خۆی سەبارەت بە دۆخەکە دەربڕیت. هەر کەوتە قسەکردن کاک نەوشیروان بەتوندی چو بەگژیداو لینی توورەبوو. قسەکانی پێ بری و بەره‌قیی وەلامیدایەو وە رازی نەبوو قسە بکات. کاک عوسمان رەنگپێکی هێتاو برد، تەنها ئەوئەندەي وت: کاک نەوشیروان بۆ بۆم نییە قسە بکەم؟ رای خۆم بلیم؟ ئەندامی کۆنگرەو یەکیتی نیم؟ وتی: هەرچی بیت، بەلێ، بۆت نییەو چەند شتی تریشی بەروودا، ئێتر کاک عوسمان بێدەنگ بوو. ئێمە بەو بەگژاچوونەوئەي (کاک نەوشیروان) واقمان ورمار بەلامانەو سەیربوو. کە بۆ وا بەگژیا چوو...؟ کاک حەمەدەشید رانەوئەستاو یەکسەر هەلیدایەو وتی: (کاک نەوشیروان) بۆ وا رەقی لەگەڵ کاک عوسماندا؟ کاک عوسمان پێشمەرگەي کێ پارتیزان و کادیریکی پێشمەرگەي لیهاوتوو و پیاویکی بەهیمەت و بەتواناو نازایە، لەگەڵ ئێمەدایەو هاوڕێمانەو حەقی خۆیەتی ئەویش وەکو ئێمە لەراو بۆچوونەکاندا بەشداریی بکات، بەدوايدا، کاک حەمەنووڕی و تا بەهەرسێکمان وامانکرد ئەو گرژبێد خاو بکەینەو، دۆخە ئالۆزەکە هێتو بکەینەو. لە ئەنجامدا راو بۆچوون و قسەکانمان و بۆچوونەکانمان پێدەچوو کاریگەریی خۆی هەبوو، چونکە بەدوايدا کۆنگرە کە کارەکانی راوەستابوو. کەوتەو کارکردن و بە دوو رۆژ هەموو کارەکانی کۆنگرە کۆتاییان هات... یەکیتی هیچ بالینکی تێدا نەما، بوو بە (یەکیتی نیشتمانی کوردستان)و سەرکردایەتی نوێ هەلبژێردراو ئەوێ من بەلامەو زۆر ناخۆشبوو، ئەوئەبوو لەسەرەتای کۆنگرەدا (کاک مولازم عومەری حاجی عەبدوللا) وازی هێتاو کۆنگرەي بەجێهێشت، چونکە بەراستی هاوڕێهەکی زۆر خۆشەویست بوو، پیاویکی بەهیمەت، نازاو، بەتوانا، بەوفا، خاوەن جەماوەر، کەسایەتیەکی سیاسی، پێشمەرگایەتی و کۆمەڵایەتی و عەسکەریی بوو، لەناو کادیران و جەماوەری خەلکی کوردستان و هێری پێشمەرگەدا زۆر خۆشەویست بوو. بۆیە ئەو سەردەمەي (ی.ن.ک) زۆر پێویست و گرنگ بوو.

زیندان و پیره‌ری نه‌ورۆزی نه‌مسال

سه‌ره‌تای سالی نه‌وه‌دو گهرمه‌ی تاقیکردنه‌وی نیوه‌ی سال بوو... سه‌رقالی تاقیکردنه‌وه‌ له‌لایه‌ک و خه‌م و نیگه‌رانیی نه‌و بارودۆخه‌ی له‌کوژایی سالی پشودا به‌ره‌و روومان بووبوووه، له‌لایه‌کی تهره‌و، جموجوول و چالاکی ریکخراوه‌ییمان وه‌ستابوو، چه‌ند هاوڕینه‌کمان له‌ ده‌زگا سه‌رکوژکه‌ره‌کانی رژیم تووندکراوون، هه‌وال و زانیاری ته‌واومان له‌سه‌ریان نه‌بوو...

ده‌می بوو چاره‌روانی نه‌نفالی ناوشارمان ده‌کرد، به‌لام نه‌مان ده‌زانی که‌ی و چۆن ده‌ستپه‌ده‌کات؟ زۆرجار به‌هۆی چه‌ند بیانویه‌که‌وه‌ زۆر گه‌ڕه‌ک و ئۆردوگاو مالاڤیان ده‌پشکنی... هیچ سه‌ری گلۆله‌یه‌کیان چنگ نه‌ده‌که‌وت... ئیته‌ کارو نه‌رکه‌کانی سه‌رشانمان زۆر به‌هینیی و ریخۆله‌کیشی نه‌نجام ده‌دا. هۆی گرتنی چه‌ند هاوڕینه‌کمان تا راده‌یه‌ک ده‌زانی، به‌لام هاوڕیشمان بوون درکمان پی نه‌ده‌کردن، خۆمان خۆمان سووک بارکهربوو، ئیواره‌بوو، کاتژمێر سی و نیوی رۆژیکیی شووم و ناخۆش بوو، تاقیکردنه‌وی به‌شی یه‌که‌م ته‌واو بوو، به‌شی دووه‌م له‌ ژووره‌و بوون و پرسیاره‌کانیان به‌سه‌ردا دابه‌شکراوو، قوتابخانه‌ و رته‌ی لیته‌ نه‌ده‌هات، ته‌نها یه‌ک مامۆستا نه‌بیته‌ به‌ده‌نگی به‌رز پرسیاره‌کانی ده‌خوتنه‌وه‌... له‌ژووری ئیداره‌ خه‌ریکی ریکخه‌ستنی پرسیااری رۆژی دوا‌یی بووم، کاتی که‌مزان... دووچه‌ندرمه‌، له‌شیوه‌ی دوو هه‌وشاری برسیدا خۆیان به‌ژووردا کرد، له‌گه‌ل پرسیاردا نه‌ملاو نه‌ولایان گرتم، هه‌شتا له‌ ژووره‌که‌ پێم نه‌چوو بووه‌ راڤه‌وه‌که‌، هه‌ریه‌که‌یان ده‌ستیکیان گرتم و به‌ره‌و ده‌رگای ده‌ره‌وه‌ راپتیچیانکردم، هه‌ر نه‌وه‌نده‌ی بلیتی یه‌ک و دوو فریانی دامه‌ ناو ئوتۆمبیلێکی به‌رازیلی سووره‌وه‌... ده‌مانچه‌یان له‌سه‌ر سه‌رم دانا، کاتی که‌مزان فریانی دامه‌ ژووریکیی بچووی ساردوه‌. ژوور چی، ژووری ریشه‌کیشکردنی مرۆڤ. چاوم به‌ناو ژووره‌که‌دا وردکرده‌وه‌. دوو سه‌تل و دوو قووتووی بچووی ماست و یه‌ک به‌تانی و سه‌موونیکیی ره‌ق و دوو سی ده‌نک خورما‌ی کرمی. چه‌ند پوولی دۆمینه‌ی له‌ناوی سه‌موون دروستکراو. جگه‌ له‌ کۆکه‌ی یاساوێک تهماوه‌یه‌کی زۆر شوپێکی کپ و ساردبوو، پاش چه‌ند کاتژمێریک زه‌ری زنجیرو هه‌لگرتنی ده‌رگا جموجوولێکی نااسایی دروستکرد. کاتی که‌مزان ده‌رگا ئاسنینه‌که‌یان لی کردمه‌وه‌، تییان خوڕیم وه‌ره‌ ده‌ری. هه‌ر له‌ ژووره‌وه‌ چوومه‌ ده‌ره‌وه‌ به‌ په‌ڕۆیه‌کی ره‌ش تووند هه‌ردوو چایان به‌ستمه‌وه‌و که‌له‌په‌یان کرده‌ دستم. نه‌و شه‌وه‌ چییان کرد، کردیان (دیاره‌ خه‌لکی کوردستان خۆیان به‌چاوی خۆیان فیلم و شیوه‌ی نه‌شکه‌نجه‌کانی نه‌و دامه‌زگا توانبارانه‌یان به‌هۆی راڤه‌ینه‌وه‌ بینیه‌).

دوا‌ی چه‌ند رۆژیک مانه‌وه‌م له‌ ژووری ئینفرادیی که‌ ته‌واو بیته‌زه‌تیان کردبووم، شه‌ویک دوا‌ی هه‌لواسین و کاره‌با لێدان. فریانی دامه‌ ناو ژووریکه‌وه‌، ته‌ندروستیم باش

نەبوو یاساڵە کە گویم لیبوو وتی: ئای مەدەنی و وەرزشی پی بکەن و خپ دەرگاکی داخستەو. پەلاماریاندام و کەوتنە شینانم. خەلکینە مرۆڤ گەورەیه (بەو واتایە نا ئەوانە ی بەناو مرۆڤن و رەفتارەکانیان درندەئاسایە)... لەو شەیتەدا چەند خۆشە لەناو چاو و ناخی دەستگایەکی تاواندا مرۆڤ ئەوەندە نەترس و ئەوەندە دەلسۆزبیت بۆ یە کتری و بەپیرەو هاتن و دلدانەو و قسەکردن، نازارو ئەشکەنجەت بێرپاتەو... سەیربوو، ئەو هاوڕێیانە ی ئیمە لە دەروە پەژارەیانمان بوو، وای بۆ دەچووین کە لەناوبرابن و نەمان، لەو ژوورەدا لە کاتی شیناندا خۆیان پیتساندەم، بەبیینی ئەوان خەمیکی چەند مانگەم ساریژبوو، چونکە ئیمە باوەرمان بەو بوو، کە پیاو لەژێر دەستی ئەو پیاکوژانەدا نەکوژریت هەر رۆژیک دیت رزگاری بیت. شەو و رۆژ لەو ژوورەدا وەکو یەک بوو، ترووسکە یەکی گۆزیتکی سەدی و دەنگی هەواکیشیک ی بچوک نەبیت، هیچ رووناکی و رۆشنایی دیکە نەبوو. ژوورینکی بچوک بیستویتێج هاوڕینی تیشخرا بوو، لەسەر شان و بەحاله حال جێمان دەبوو، بەردەوام زەری زنجیری کلیل نیشانە ی بانگکردن و ئەشکەنجەدان بوو... نەورۆزی ئەو سالەمان لەو ژوورەدا لەگەڵ ئەو هاوڕێیانەدا یادکردهو، ئەوانە ی لەگەڵمان بوون هەیانە لەناوبراو، هەیانە هیتتا لە زیندانایە، هەیانە وەکو خۆم رزگاری بوو و ئیتتا لە ئاو و هەوای نازادیدا دەژی...

لەو ژوورەدا لەناو ناخی دوژمندا سەرمان بەیەکدا دەکرد، بێو بۆچوونەکانمان لیکۆلینەو هەمان لەسەر دەکردو پاشەرۆژمان گەشیانە هەلدەسەنگاند، پیرۆزبایی نەورۆژمان لەیەک دەکرد، نازارو ئەشکەنجەکانی ئەو درندە رقی ئەستورتر دەکردین، گیانی دەکردینە پۆلا. بروامان دەکرده گۆللەو ناخی ئەو جەللادانە ی دەپیتکا. چەند ئەوان تووندوتیژتر دەبوون، ئیمە چەندان رەگبیرترو باوەر ئەستورتر دەبووین، نەورۆزی ئەو سالەمان لەنیوانی ژووری ئەشکەنجە ی ئینفرادی و ژووری ژمارە (۲)دا، لەگەڵ زەری زنجیر، لیدانی کارەبا، هەلواسین، کیبل، جینتو، شەق و شەقازلەدا، بەسەربردو ئەو یادو بێرەو هەییانە لەبیر ناچنەو.

بەهاری پار، لەناو چواردیواری ژوورینک و چەندین دیواری دیکە ی بەدەورداکراوی ئەو ژوورەدا لە پشتی چەند دەرگایەکی داخراوی زیندانی ئەبوغریبسی رژمیدا، چارە چاوی پرشنگی نازادی و سەرفرازیمان دەکرد. خۆش ئەو بوو، چۆن لە یەکەم مانگی سالی رابردوودا دەستگیرکام لە کوتایی سالی پاردا دوو هاوڕی هاتن بۆلام، سەرجهمی نەخشە ی راپەرین و خۆسازدانیان بۆ هیتش و پەلاماردانی رژیمنیان بەدوو رو درێژی بۆ باسکردم و دلخۆشیان کردم، کە هاکا دەنگی نازادی ئیمە ی دەربازکرد. مانگی (۱) ی پار مانگینکە لە میژوی گەلی عیراق و گەلی کوردو گەلانی جیهاندا تومارکراو، هەرگیز لەیاد ناکریت، چونکە بوو بەهۆی دۆزینەو ی سەری گۆلە ی گۆرانکاری و لەگۆخستنی رژیمنیکی خۆتیریزی مرۆڤکوژی دژبەگەل. سەرەتای خۆسازدان بوو، بەلی،

له مانگه وه خه مه كان خربوونه وه، رقه نه ستووره كان كه وتنه هه ناسه دان و ناواته كانمان كه وتنه سه ره تاتكي، له به هاري شكۆ، به هاري شالو و هيرش و راپه رين، به هاري ته قينه وهي رق و قيني هه له بجهي شه هيدو نه نفالي شومى گه رميان، دهيان گۆري به كۆمه ل و مهرگي گرله بارانكردنى دهيان رۆلهي جوانه مهرگ، راگواستن و ته قانده وه ته ختكردنى سه رجه مى گونده كانى كوردستان و شارو شارۆچكه ي جوان و رهنگين، گه وه بوون به به هاري پاكوژدان و هه لكه ندنى هه موو بنكه و داموده زگا سه ركوتكه ره كانى رژيمي داگير كه رو بوو به به هاري ريشه كيشكردنى رهگ و ريشه ي هه موو گه راو تۆويكى چيتراوى چهند ساله ي به عسى دژبه گل و خاكي كوردستان،

به هاري پار سه رفرازي و رزگار كردنى شاري كه ركوكى داگير كراو بوو. كه ركوكى ته عريب و ته بعيسكراو، كه ركوكى له ستياره دراو له گۆخراو... كه ركوكى قين و رق، بۆيه هه ره له گه ل دهنگي هاواري كورگه لي بيست به رزه پي راپه ري و خۆي كۆكرده وه، وهكو چۆن ئه وان بۆمباي كيميائيان به سه ره هه له بجه دارشت و شه هيديانكرد. نه وانيش هه ره كه بۆمبينكي ته وقيتكراو به رووي رژيمدا ته قيه وه و باوه شي بۆ هه زاران رۆله ي گه له كه ي گرتوه له هه ردو به ري خاسه پيتيان چه قاندو برياريان دا، ده بيت خاسه ناوي به هاري، خويتي پياواني رژيم و تاوانباران بيت، ده بيت خاسه به كه له سه ري فاشسته كان پر بگريته وه... ده مي سال بوو، كه ركوك چاوي بريبووه رۆله چاوگه ش و قاره مانه كانى كه بيتن و باوه شي پيدا بكهن و ببنه شوواري پۆلايين و له چنگي داگير كه ره رزگاري بكهن. به لي، ده مي سال بوو، هه زاران هه زار رۆله ي دليري چاوگه ش و بيدرووناك چاريان بريبووه كه ركوكي ديري و شاده ماري گه لي كورد، ده يانويست به خويتي خويان باوه ش به كه ركوكدا بكهن، له ژير چه كه مي داگير كه ران رزگاري بكهن. ده مي سال بوو، به وهيوايه ده روو گري كه ركوكيان دده... (مامه ريشه) برياري و ابوو كه له سه ره چياي حه مرين لافيه يه كه داكوتي و بليت: (قه ده غه يه كه ركوك به عسى تيا بيميت و به عسى تيميت... كه ركوك كوردستانه... كوردستان نه مه سنوورمانه)، چهند سال بوو كه ركوكيش ده ويست له گه وه ترين گۆره پانيدا په يكه ري مامه ريشه دروست بكات، له ژير په يكه ره كهيدا بنووسريت (تف و نه فره ت له و بنكه و شوين و كه سه ي نه خشه ي پيلاني نامه ردانه ي بۆ شه هيدكردنى مامه ريشه دانا...). نه ورۆزي پار نه ورۆزي سه رفرازي و جه ژني راستيي سه ركه وتن بوو. نه ورۆزي وا له ميژروي گه له كه ماندا هاوتاي نيه و نه بووه، ئاي چهند دلخۆش بووين، كاتيك هه والي راپه رينه كان و سه ركه وتنه كانمان بيست، ئاي چهندي شادبووين كه بيستان كه ركوك و خانه قين رزگار كراوه. نه وه نده شادو دلخۆش بووين، سه رجه مي زيندانييه عه ره به كان هه ستيان ده كرد كه ئيمه له چ خۆشبي و كامه رانييه كداين، نه وه نده دلته نگ بوون به شادي ئيمه، هه ره نه وه نده يان مابوو له و به نديخانه يه دا هه ري به كه يان له شويتي خويان خهريك بوون ده ته قين و به ده ستيان بوايه

یه که یه کهو به کۆمهڵ له ناویان ده بردین... به لێ، نه ورۆزی پیتارو به هارو نه ورۆزی پار، لام دوو بیره وه رین هه رگیز له یادم ده رناییت و هه موو سالتیک به شانازییه وه یادیان ده که مه وه و شتیان له سه ر ده نووسم. نه مسالیش له مالی خۆم له ناو مندالی خۆمدا، له کوردستانیکی نازادو سه رفرازدا، که له ناو جه ماوه ری گه له سه ته مدیده و زامداره که مدا به نازادی یادی نه ورۆزو یادی سه رکه وتنه کان و راپه رینه کان ده که یه وه، کارو گفتمان بۆ دوا رۆژێکی رووناک و رزگار کردنه وه ی که رکوک و خانه قینه. له به هاری بیره وه ری نه ورۆزی یه کگرتن و ته بایی ریزه کانی گه ل و به ره و هه لپژاردنی په رله مانی کوردستان و به گه ر خسته نه وه ی یاسا و ئیداره و به رینه و بردنی کاره کانمان هه نگاو ده نین. ده بیت نه ورۆزی نه مسال بکه یه نه ورۆزی ناوه دان کردنه وه ی کوردستان و سه رینه وه ی شویته واری به عس و دامه زرانندی داموده زگا ئیدارییه کانی کوردستان... نه ورۆز... نه ورۆز... نه ورۆزان پیۆز.

سلیخانی

نه ورۆزی ۱۹۹۲

دایکم و زهینه ب و منداله کانیشم، مافیان به سه رمه ویه

دایکم^(۱)

دایک نهو مرۆفه مه زهیه که نو مانگ و نو رۆژ
 هه کۆریه یه کی به چه رمی سکی خۆی هه لده گریت، به
 ژانینکی مندالبونوه مرۆفیک پیشکه شی کۆمه لگاکی
 و مرۆفایه تی ده کات... زۆر نووسه رو زانار رووناکیرو
 ته نانه ت په یامبه ره کانیش، سه باره ت به شوین و پینگه ی
 دایک له ناو کۆمه لدا، وهی گونجاو و شایسته یان وتوه.

دایک مرۆفیکه پینگه ی له کۆمه لگای مرۆفایه تیدا وه کو شهوقی مانگ له ده ریایه کی
 رۆشندا شهوق ده داته وه.

دایک ئارینه یه کی بالاته ی پینگه رده له ناو کۆمه لگاداو مرۆف نییه خۆی به جوانیی و
 ته شه نگی تیدا نه بینیت.

دایک کارینکی چاوقرژالی ساردو فیتکه هه موو مرۆفیک ئاواتی نه ویه مژێ پینوه بنیت
 و تیری لیبخواته وه.

دایک به فراوینکی کویتانییه و سهیرکردن و خواردنه روی دل و ده روون فیتک و هیور
 ده کاته وه.

دایک فریشته یه کی خوییه و هیچ فریشته یه ک ناگاته هاوشانی.

دایک لیتزه بارانینکی به هارییه هه مرۆفیک شه لال بکت نه که ره حووس س جاتی
 ده کاته وه.

دایک گه وه رینکی ئینجگار به نرخه که س ناتوانیت به باره بکریه به لانی سه وه دایک
 له مانه و نه مانه، زۆر زۆر تریشه.

(ناپلینون) ناهه قی نه بووه بۆ مه زینی دایک و به یه یه دایک به لانی جهی پیشکه
 راده ژهنی و به ده ستی راستی جیهان...).

به لی، دایک نهو مرۆفه یه که شه و رۆژ له خه می کۆریه که یه یه به سورانه شه ونخوونی

۱- دایکم له شهوی (۱۴-۲/۲۰۰۰) دواي مللانییه کی دورو درێژ له گه ل نه خوشیدا، له مالی خۆمان
 کۆچی دوايی کرد.

به دیار یسوه ده کات و لینی وه پس ناییت. له شیري مه مکه کانی ره زیلی ناکات و له نامیر گرتنی به ئه رکیکی مرۆفایه تی ده زانییت.

بۆیه (شکسپیری) مه زن وتوویه تی: (له جیهاندا سه رینیکی نییه له ئامیتری دایک نه مرتر...).

به راستیی دایک نه وهنده مرۆفایکی له لوتکه دایه، چهند سه یری بکه یت، ناتوانیت سه ری لوتکه که ی بیینیت، بۆیه (ماری هوپکینز) ده لیت: (دایکایه تی، مه زترین دیاری خودایه بۆ ژیان...).

دایک له ناو گهلانی جیهان و کۆمه لگای مرۆفایه تیدا خاوه ن ریزو گه وره یی و پایه یه، بۆیه (رووسه کان) له په نده کانیاندا وتوویه: (دایک نه ته وه دروست ده کات).

دایک خه لفی خیره دار به روویه کی نه وهنده جوان و سه وره چاو له ته ماشای تێرناییت و له سیپه ری فیتکی ناته ویت ده رچیت، بۆیه (نوسه ریکی کورد) ده باره ی دایک ده لیت: (دایک نه و لاپه ره سپیه یه که دیری منداله کانی له سه ر ده نووسریت...).

دایک فریشته یه کی خواپه هه موو مرۆفایکی له ئاستیدا ده یت کړنوش به ریت، بۆیه هه مان (نوسه ری کورد) ده لیت:

(خۆشه وستی دایک له رۆحی نه و فریشتانه ده چیت که هه میشه ئاسمانیان پڕ له نور کردوه...).

له ئایینی ئیسلامدا له چهن دین شوین له (قورئان و ته کانی په یامبه را)دایک باسی مه زنیی دایک کراوه. بۆیه په یامبه ره له وته یه کیدا ده لیت: (به هه شت له ژیر پیی دایکاندا یه). به لی، په یامبه ری ئیسلام لهم وته یه یدا رووه کاته نه وه کانی مرۆفایه تی و پێیان ده لیت، نه گه ر ده تانه ویت له دنیای جاویدانیاندا بگه نه به هه شت، ده یت لهم دنیایه دا ریز له دایکان بگرن و دلیان راگرن و خۆشتان بوین و داوا ی لیبووردن و رازیبوونیان لیبکه ن، نه گه ر دایکتان لهم دنیایه دا لیتان رازی بو، نه و له دنیایه به هه شتی به رین شاد ده بن.

په یامبه ری ئیسلام نه وهنده دایکی به لاره گه وره مه به ست بووه، له بۆنه یه کدا یه کیکی له ئاینه داره کان لیبی ده پرسیت نه ی په یامبه ری خوا کی له هه موو که س زیاتر ده یت شایسته ی ریزی من بیت؟

په یامبه ره له وه لآمدا پێده لیت: (دایکت).

(سی-جاری دیکه پیی ده لیته وه کینی تر؟ دوو جاری تر بیان هه ر پیی ده لیت دایکت و جاری سیهم پیی ده لیت بارکت)، واته (۳) جار فەزلی دایکی داوه به سه ر بارکدا، بۆ مرۆف دایک نه وهنده خۆشه وستی و جوانه به لای مرۆفه وه، هه رچه نده پیر بیت، که سه یری ده که یت هه ر به لاته وه گه نج و جوانه. بۆیه (ئه لمانه کان) له په ندیکیاندا وتوویه: (دلی دایک هه رگیز پیرناییت).

دایک نه و نه د گه نجنینه په کی پرو به پیته، هه رگیز چوّل نایت و که م ناکات و کو تایی نایت، بویه (حافظ تیراهیم) ده لیت: (دایک قوتا بخانه په که گه ناماده ی بکه یت، گه لیک ی باش و ره سمنت ناماده کردوه).

دایک نه و کیتوه به رزو پر کاوه. زه رده سه ختانه په مرؤف به ئاسانی ناتوانیت پیایدا سه ربکه ویت.

دایکی منیش، نه و دایکه مه زنه بوو که له کاتینکدا باوکم له ته مه نیک ی کورتدا به هو ی رووداوی ئوتومبیله وه له روژو سالیکی سالانی په نجا کاند مالئواوی له مال، دایک، نیمه، خه لیفه، مورید، دهر ویشان، خرمان کردو ته کیه و مال و نیمه ی به سه ر دایکدا جیهیتشت، کوچی باوکم کوچیتکی ناواده و چاوه روانه کراو بوو. هه وال و خور په په کی له پرو جگه رب بوو بۆ دایکم و نیمه، باوکم گه وره بوو، له ته مه ندا نا، به لکو له هه لسوکه وت و ره فتارو خواناسی و ئاینپه روه ری و بواری کو مه لایه تیدا...

شیخینکی ئیرشادی بی ته کلیف و خوشه ویست بوو... له ناو خرمان و کو مه لانی خه لکی ناوچه که مان و ناوچه کانی: بازیان، گه رمیان، شاربازیر، پیره مه گروون، سه رچنار، سلیمانی، سه رده شت و بانه دیارو ناسراو و خاوه ن که سایه تی خو ی بوو.

مندال بوم، تازه فاصم کردیوه وه، که نه و باوکه گه وره په مان لی و نیو. نه و سال و کاته دایکم دایکانه هه رزوو بنی مالی گرت و جینگای باوکمی گرت وه و بوو دایک و باوکمان، بوو: (ره حمه خانی) موریدان و دهر ویشان، سه روکاری مال و ته کیه و دیوه خانی ده کرد. نه په یشت ته کیه و دیوه خان ساردیت وه و ناگری کوریدان بکوژیت وه. دایکانه چوار کورو چوار کچی گه وره کردو پتنگه یاند. به شتویه ک سه روکارو چاودیزی و سه رپه رشتی نیمه ی ده کرد. بیباوکیمان پتوه دیار نه بوو. نه په یشت زور به سه ر کوچی باوکدا تیپه ر بکات، هه ولیدا جینگای باوکم پر کاته وه و کاکه می له جینگای باوکم دانار میتړی به سه ر وه به ستراو عه پای شیخیتی کرایه شان و بوو جیتشین ی باوکم و له سه ر ته کیه که دانرا، بوو به هاوکاریکی باشی دایکم بۆ زیاتر گه رمکردنه و ی ته کیه و به دهنگه و چوونی خه لیفه و دهر ویش و موریدان و میوانان...

به جوته دایکم و کاکه م سه رپه رشتی نیمه شیان ده کردو بۆ هه موو دلولو داخوازیه کمان، دایکانه و کاکانه به دهنگمانه وه ده اتن و دلیان خو شده کردین و هه ستیان به سه رماندا ده یتن...

دایکم ناواتی نه و بوو کورانی ژن به یتن و کچانی شوو بکه ن و بچنه مال و حالی خو یان و مندالیان بیینیت و له نامیتریان بگریت. کوران و کچان به ناواتی نه و گه یشتن و هه ره موویان بوونه خاوه نی مال و مندال، نه ویش باوه شی گه رمی بۆ ده گرتنه وه.

دایکم له به رنه و ی کاکه م کوره گه وره ی بوو، له جینگای باوکم دانیشتبوو، زوری خو ش ده ویست. بویه له ژیان ی روژانه یدا زوری حز به وه ده کرد، که به به رده وامی له گه ل کاکه مدا

وهكو كوره گهوهو پوزنشىنى باوكم بژى و دهوت: هزده كه م شهو و رۆژ چاوم له سهرو مېتره شان و عهباى (عوسمان) بېت و رۆژيك عوسمان نه بېنم، وا ده زانم دنيا م لى ناخر بووه. له گه ل نه وه شدا چون بۆ كا كه م وابوو، بۆ ئېتمه ش دايكيكى دلسوزو خه مخۆر بوو. هدموومانى خوش دهويست و ههريه كه مانى له بهرامبهري نهو خوشهويستيه دايكانه به دهستى به سهرماندا دهيتاو چاودى ترى و رېتمايى ده كردين.

من له ته مه ندا كورى سېته مى بووم... هه موو جار پېتى دهوتم: (حه مه) رۆ له تو (نه نكت) ناوى ناوى (حه مه د) به ناوى (شيخ كا كه حه مه ي باير ته وه) نه و ناوى ليتاويت. بۆ نه وى له پاشه رۆژدا جىنگاي نهو بگريته وه... ليت تىكنه چىت تو كورى (شيخ كه ريمى) و باوكت كه سىكى كه م نه بوو.

به مه به ستى خويندن، به منداليى له مالى خومان دوور كه وتمه وه، نه وه نه مندالبووم هه ر ديه كه كه ده چووم بۆ خويندن ژنىكى خوشهويستى بنه ماله ي خومانى ليتاويه و له دايكم بجوايه بۆنى دايكم پتوه ده ناو هه زم ده كرد له باخه ليا بنووم و سه ر بكه مه سه ر سنگى. كه به سه ر دانيش ده هاتمه وه بۆ ماله وه سه ير مه ده كرد دايكم له من شپه ر ته وه بۆ له باوه شگرتم.

به منداليى نه وه نه ده سوورو جوان بووم، له خوشهويستيدا پتيان دهوتم (حه مه سوور)، سوور له گه ل ما گه وه بوو تا واى ليها ت بووه ناز ناوم. تايستاش كه ته مه نم خوى له (٦٥) سال ده دات، هه ر به (شيخ حه مه د سوورو شىخه سووره) ده ناسريم و بانگ ده كرېم.

دايكم نه وه نه ده دايكيكى گه وه بوو. به لاي منه وه له ده ر يايه كه ده چوو، كه چه ندين ماسى كه در دى له ناو خۆدا هه شار دا وه گه وه كرد وه، شه پۆ له كانيشى ناتاويت دوور يان بخاته وه.

بزيه دايكم له هه موو رۆژگاره خوش و ناخوشه كاندا، دايكانه باوه شى گه رمى بۆ ده كردمه وه و به ده نكمه وه ده هات و خه مه كانى بۆ خا وه كردمه وه كيشه و گرفته كانى بۆ چاره سه ر ده كردم و فريام ده كه وت.

من له ژياندا خوشيم كه م بووه به هاوړى و زور به ي رۆژانى ژيانم به ناخوشى به سه ر بر دوه، به لام دايكم له و رۆژانه دا بۆ من دايك بووه، رۆژانى خويندن له سليمانى، به غدا، ژيانى سه ر يازى، پيشمه رگايه تى، ده ره ده رى و ناواريى، گرتن و زيندانى كردن، بريندار بوون، چون بير بچيته وه، كه دايكم بۆ هه ر رۆژگار يك كۆ له كه يه كى نه ستورى پشتيانيم بووه له خه مخۆرى و به سۆزى دايكايه تيدا. نه گه ر له م نووسينه مدا به دوورو دريژى باسى دايكم بكه م، به چه ند لا په ريه كه كۆتايى نايه ت، به لكو ده توانم بيكه مه كتييك. بزيه ته نها نه وه نه ده ده لينم دايكم له و دايكانه بوو، كه وته ي نه و زانا و رووناكبوو نو سه رانه پر به پرى دايكيكى بوو.

دايكم ژنىكى ئاسايى نه بوو، ته نها خهريك و له خه مى مال و مندا ل و ناژه لدارييدا رۆژان به سه ر به ريت، يان كه يبانوويه كى ژوورى ديوى ناگردان و ديوى كوره و سه ر ته نوورو بان نه بوو، كه هه ميشه كراس و به رگى ئيشكردنى له خوى هه لكيشاييت نان و چيشت دروست

عومەریان گیزیاهو. دایکم هەرگویی لیبوو، بەدەنگی بەرز وتی: دەك ئەو کۆزبیت کە ئەو قسەیی کردوو.

بەداخەو ئەو دایکە خانمە مەزنەو دایک و باوکناسیەمان، لەدوا سالانی تەمەنیدا دووچارى نەخۆشییەکی درێژ خایەن بوو. دەبوو بۆ هەموو کاریکی کە سێک یارمەتی بدات و رەحمەخانەکی جارێ بوو بە رەحمەخانی سەرچێگا. ئەوەندە لە مالی ئێمە دەبوو. هەستم دەکرد زۆر نارام و دلخۆشە، کە دەییسی زەینەب و مندالەکان بە بەردەوامی بانگی دەکەن نەنەگیان و زەینەب بە نامۆژن گیانی گفتگۆی لەگەڵدا دەکرد، زۆر بەوە خوشحال دەبوو کە مندالەکان دەچوون بۆ قوتابخانە پیش روشتنیان دەچوون ماچیان دەکردو کە دەگەرانهو بەهەمان شێوە دەچوونەو لای و پیتیان دەوت نەنەگیان. بە بەردەوامی لە دۆعادا بوو بۆ زەینەب و من و مندالەکان و هەموو جار دەوێت خواوە ئەوەندە من لییان رازیم تۆش ئەوەندیان لێزایی بە. ئەو ساتەوختەم هەرگیز بیرناچیتەو، کە لەکاتی سەرەمەرگدا لەسەر جینگاو ژورو کەیهو بانگی کردم (حەمە، حەمەگیان) بگرە لام و کە گیشتمە لای و وتی: ئەملاو لاتم بەرێ ماچی بکەم و تۆوند دەستی گرتەم و وتی: زۆلە ئەوەندە من لە خۆت و زەینەب و مندالت رازیم رەبی خواش ئەوەندەتان لێزایییت، دۆعاتان بۆ دێکەم هەرگیز ناخۆشیی بەرۆکتان نەگریتهو تا مردنتان لەشساع بن، حەمەگیان من تەواو بەو قسانەو گیانی سپارد. دەستی ئەوەندە تۆوند گرتبووم، دواي مەرگیشی بەماوەیەك ئینجا توانیم دەستم لە دەستی بکەمەرە. ناتوانم تەمردن سۆزو گەرەبی ئەو دایکە میهرەبانە لەیاد بکەم. بەراستی هەم دایک و هەم باوکمان بوو. خۆمان و خێزانمانی هەریەکە بەجۆریك خوش دەوێت و کە هەرگیز هەستمان بە جیاوازی نەدەکرد، بەرگری لە خێزانی هەریەکەمان دەکرد. بیانویەکی پەسەند نەدەکرد کە ئێمە لەگەڵیاندا خراپ بین. خێزانی سیانمان نامۆزیمان بوون و نامۆزای دایکیشم بوون، بۆیە بەدووسەرە هەریەکیانی خوشدەوێت، خێزانی ئەوێتمان هەرچەندە لە ئەوێ خانەوادەکەمان نەبوو، بەلام لەبەرئەوێ بووبوو ئەندامێکی خانەوادەکەمان، زیاترو زیاتر رێزی لێدەگرت و خوشی دەوێت.

مندالمان نەبوو، دایکم دەستی میهرەبانی و خوشەویستی بەسەردا نەهیتیت، مندالی هەریەکیکمانی بدیایە دواي ماچکردنی یەکسەر دەستی بەگێرفانی سوخمەیان کەواکەیدا دەکردو بە خەرجییەك دلی خوش دەکرد. بۆیە دەلیم خۆزگە دایک نەمردایە. یان کە دەمریت بەدلشکاویی مندالەکانی بەجێتەهێلت، بۆیە خوشە مرۆڤ ئەوەندە رێز لە دایک و باوکی بگریت، کاتێک لێی وندەیت هەست بەشەرمەزاری و پەشیمانی نەکات. خۆزگە هەموو مرۆڤ درکی بەو بکەردایە کە خوشی دەیتە دایک و باوک پتووستی بەسۆزی مندالەکانی دەیت. بەلای منەو بەختەووترین مرۆڤ ئەو مرۆڤیە کە دلی دایکی و باوکی رابگریت و لە ئاستیاندا کەمتەرخەمی نەکات و لووتیان لێبەرز نەکاتەو پیاواندا هەلنەشاخیت و بەدل و بەگیان خزمەتیان بکات. بەو بەختەوێرم کە دایکم دەستی رازیوونی گویشیم...

زهینه ب و منداله کانم

کانیکدا ئەم یادداشت و بیرەوهرییانەم لە دوو تۆتی کتیبێکدا کوژکردهوهو نامادەم کرد بو. کەس و سلازکردنەوه، لە ناوهرۆکیدا دەبینریت لە رۆژی دەستگیرکردنەوه تا نازادکردن، مەسەلەکانی جینگەدا ناوی (زهینه ب) وهکو هاوسەر و هاوبەشی ژیانم و دایکی منداله کانم منداله کانیشم وهکو جگەرگۆشەم بەم ناوانە: (بەخشی، نازاد، بەهار، ژیر، بلیسە، سەن، شەنگە) هاتووه، بۆیه هەلویستەکردن لەسەریان و باسکردنیان بۆ کتیبەکه، بەکاریکی سەرسشتی دەزانم، چونکه کتیبەکه جگە لە یادداشتی زیندانپێک که پەڕیوەندیی بەخۆم و پەڕیوەندیخانەویدی، پەڕیوەندیی بە ژیانی هاوسەری و منداله کانیشمەویدی.

دەستگیرکردنم هاوسەرەکه (زهینه ب) که هاوبەشی ژیانی خێزانی ئاسایی، خەباتی ئێمە بۆاری کاری نهیتی و پیتشمەرگایەتی، بۆاری رووناکییری، ئەدەبی، کۆمەڵایەتی، ئەدبی و زیندانپێمەویدی. بۆیه که دەستگیرکرام گەورەترین پەژارەو خەمی بۆ دروست کرد. منداله کانیشم هەریه کهیان بەجۆریک دووچاری گرفت و خەم و پەژارە بوون.

دەستگیرکردنم (زهینه ب) جگە لەوهی هاوبەشی ژیانم و دایکی حەوت جگەرگۆشەم بوو. نامۆزاشم ئەگرتەکه مەدا دەبینیت لە نێواری وختیکدا لەلایەن مامۆستایەکی قوتابخانەکهوهو ئەم مامۆستا سامانی شیخ سالحی خزم و خۆشەویستم خۆیان دێکن بەمالدا، هەوالی سەنگێکردنی منی دێدەن و لەو هەوالەوه بیردەکاتەوه منی لێدایرام و دایرەکهشم ئەو نێواری چارەنووسیکی نادیار دەبینیت و رووبەرۆی گەورەترین و قورسترین پەژارەو ئەو نێواری دەبیتەوه. تێدەفکری حەوت مندالی بی (باوک)ی بەسەردا جێماوه. کۆره گەورەمان منی لە قونای دووی پەیمانگای دانشگاهی مۆسڵو لە مالو شارەکه مان دووره، (نازاد و مامۆستا) خۆپێدکاری دواقونای نامادەین، (ژیر و بلیسە)ش خۆپێدکاری قونای ناوەندین، مامۆستا ئەدەبی منی سەلەو (شەنگە)ش تەمەنی دوو مانگانە. بەخێوکردن، پەڕیوەندەکردن، پەڕیوەندیکردن، دایبێکردنی خەرجی رۆژانەو مانگانەیان کاریکی ئاسان نییە، زۆرستەم ئەو نێواری بۆ ژنیکی نەخۆپێدەوار لە نێواری وختیکدا شیوی نێواری نامادەکردیت و لە نێواری بۆکی منداله کانیدا بیت بۆئەوهی لە دەوامی قوتابخانە بگەریتەوهو وهکو رەگانی دیکە لە گەل منداله کانیدا شیو بکات، لەپێکدا چەخماخەناساوهکو برووسکەپەکی لە خۆی هەواریکی تاریک و بارانایی خۆی بکات بەناو مالدا، بەچریه هەوالی ونکردن و ئەو نێواری که باوکی منداله کانێ لە ژووری ئیدارە قوتابخانە، لەلایەن جەندرمەکانی ئەو راپێنجی ئەمەن کراوهو لە گەل برووسکەکه داوهکو ئەو برووسکەو چەخماخانە لەئان بێتەکاندا بەگرو کلیهیان مالمویران دێکن و مال سارد دەبیتەوهو نامیتیت، ئاواش ئەو نێواری بێتەکاندا بەگرو دەگەریتەوه بەردەرگاو سەربانی مال جێدەهێلن و لەپیش چاوا نامیتن.

و ونده بن. باشه ههوالتيكي وا کوتوپر ناخوش و ناوهخت، لهه ئيواره وهخته دا. (زهينه ب) دهخاته چ ههلويسه و بيرکردنه وهيه كه وه؟ چۆن ئه وه ههواله ناخوشه به منداله كانى بليت؟ له كاتيكدا ئهوان له چاره روانى باوكياندان تا بگهريته وهو شيوى ئيواره بهيه كه وه بخۆن. دنيايه نه گهر پيتان بليت كهسيان ناني ئيواره ناخۆن... بيرده كاته وه، داده مينى، قولپ دهوات، ئهه ژووړو ئهه ژوړو دهكات، تا دهگاته ئه وهى هه نسك و قولپى گريان و دلپري سهريژ دهكهه و دهبيته گريان و فرمينسك هه لږشتن و ههواله كه دهگاته منداله كان و تيده گهه هاتنى ماموستايان لهه ئيواره وهخته دا ناسايى نه بووه، تينكچوړنى رووخسارو سيمى ده موچارى دايكيان نه وهيان ده گه ياند كه باوكيان دووچارى مهر گه ساتينك بووه، بويه يه كه يه كه يان رووه كه نه دايكيان و ههريته جيان پوړه ليدده وه و لتي ده پرسن دايه: دايكه. بژ واده كه يه؟ بژ ده گريت؟ ئهه ماموستايانه بژچى هاتن و بهيه له روژيشن؟ باوكم بو ئه مشه و ديار نيهه نه هاته وه؟ پيمان بلى... دايه تووخوا، تووگورى شه هيدان پيمان بلى چى بووه؟ باوكمان چى به سه رهاتوه؟ ليت ناپينه وه تا پيمان نه لىيت. له پر قولپى گريان سه ره كات و به دهه رشتنى فرميسكه وه پيتان ده ليت باوكتان ته واو. باوكتان ته واو. باوكتان دائيرى نه من گرتوويه تى، بى باوك مانه وه. ناخ باوكتان رۆله كانم. جا سه پر كه و ديمه نى (5) مندال له شه ويكي وا نه گريسدا، ههريه كه يان له لايه كه وه به دايكياندا هه لزان و له گدل هه لږشتنى فرمينسكى دايكياندا نه وانيش شه پوړ دهكهه و دايكيشيان دهست به سه ر يدك يه كياندا دهه ييت و به قوربان و به ساقه يان ده ييت. تا لهه دهنگى شه پوړو گريانه ياندا، مامه كانيان و پوړيان ناموژنيان به ناگادين و ده گه نه لايان و ههريه كه يان به جيا له گه لياندا ده كه ونه خه مخواردن و دلدانه وهيان، هوشيارى و زيره كى و به ناگايى نيهه ئهه دايكه نه خو تينه واره لهه شپريزى و شه ژانده بير له وه بكاته وه، ئهه شتانه لى له ماله كه دان و جينگاي مه تر سين بو بارگران كردنى هاوسه ره كه ي، ده ييت هه رزوو بيان دوزي ته وه ساتاريان بكات و له ناو مانده كه دا نه يان هيلننه وه، نه وه كو دواى ده ستگير كردنه كه م جهن دمره كان خويان بگه يه ننه ماله وه و ماله كه بيشكنن، لهه شپريزه يه دا واژ له مندال و مام و پوړ دهه ييت و ده كه ويته گهران و كون به كون و شوين به شويتى ماله كه ده گه ريت، هه رچى به رده ست ده كه ويته له گيرفان و باخه ليدا قايميان دهكات و واژ له گريان و شپريزه يى مندال و مامه كانيان دهه ييت... ناله و ساته وهخته دا (ماموستا نه حمه د صالح) هاوړيم نازانم له كويته سووسه ي كردبو، كه من ده ستگير كراوم، يه كسه به بى راسان و سه مينه وه چاونه ترسانه خوى گه ياند بووه مالمان و يه كسه خوى به ژوړو دا كردبو، كه سه يرى كردبو. براكانم و براژنه كانم و زهينه ب و منداله كان هه ره موو شه ژاون و ده ستى خه م و خفه ت بهيه كدا دهه ن، گرياني مندال نه وه نه ديتر كاريگه رى له سهريان كردوه. هاوړيانه و خاوه نه زمونوانه، برايانه، دلسوزانه و ماموستايانه، روو ده كاته كاكه م پى ده ليت كاكه شيخ عوسمان ئيه ناييت بهه شيويه بكهه، چونكه ئهه حاله ي ئيه خزمه تى شيخ محمه د ناكات و ئهه ده ستگير كراوه. ده ييت

مشووری نهوه بخوږن نهوې له ناو مالدايه و مه ترسی هه يه له بهر ده ستيدا نه هيلين و خوشتان بلاوه بکهن و منداله کان و داده زهينېد بابچنه شوين و مالپنکی دیکه و هم خانووه يان چول بکهن، چونکه چاوه پروانی نهوه ده کریت بين بوشکنيی ماله که و دوريش نيه نه گهر داده (زهينېد) يان بهر ده ست بکهویت، نهویش ده ستگير بکهن. فرمونون ئیوه بچنه وه خواره وه، با من له گهل داده زهينېد هه ندیک قسه و ته کير بکهن. زهينېد ده باته لایه که وه پتی ده لیت؛ هه رچیت له بهر ده ستدايه و ده زانیت له کوی شتی داناره، هه ر ئیستا ده ريان بهیته و کوږيان بکه روه بیده به من، با من له گهل خو می بهرم، ناموزگاریشی ده کات دواتریش به وردی نار کتبخانه و ناو جیگا و هه رشو تپنکی دیکه که ده زانیت شتم تیدا داده نا بگه ری و له ناو یان بهریت و دوريان بخته وه. پتی ده لیت؛ داده زهينېد، خوراگرو به توانابه... ناگات له منداله کان بیت، شیخ محمه د یه که م که س نيه ده ستگير بکریت و دواکه سیش ناییت. له وه ته ی بزووتنه و ی کورد دروستبوه رژیم کوردو تیکوشه رانی ده ستگير ده کات، هه موو ده ستگير کردنیکیش مه رج نيه نه نجامی خراب و ناخوشی لی بکه ویته وه. خوت ده زانیت نیمه ریبازیکمان هه لباردوه تا سه ر ئیسقان دژی رژیم و سیاسه تی رژیمه و له یه که م روزمانه وه نه ومان بوخومان دانوه که ده ستگير ده کرین و له ناو ده برین. خوت ده زانیت نه و ی نیمه ده یکه ی و ده مان کردو چند ساله به بی ترس و سله مینه وه له م ولاته داو له م شاره دا روزانه ملمان له چه قو سویوه نه ترساوین. زهينېد له کاتی هم قسه کردندا له ماموستا ده پرسیت، نازانیت بو ده ستگير کراوه کی گرتوویه تی؟ نهویش هه ر نه و نه وه و له مده داته وه، هه ر ده ز گایه ک گرتیتی، حکومه ت گرتوویه تی، شیخ محمه د خوانه خواسته له سه ر دزی و پیاو خرابی ده ستگير نه کراوه، دیاره له سه ر مه سه له ی گه له که یه تی، به لام هیوادرم گرتنه که ی زور نه خایه نیت و داده زهينېد باوه ر نا که م هم شالاره له کاکه شیخ-دا بوه ستیت له گهل هم گفتوگو یه دا نه وانه ی له گیرفان و باخه لیدا کو یکر دبوونه وه له یه ک عه لاگه دا له نوو سراو، نامیلکه، کتیب و بلاو کراوه ده داته ده ستی و نهویش پیش نه و ی خواحافیزی لیبکات پنی راده که یه نیت، شیرزه نه بیت و نه شله ژیت و له سه ر خو و هیم به ماله که دا جارنکی دیکه ورد بگه ریت و هه رچی دژییه وه یه که سه ر له ناویان بهریت، هه ولیدات هیچی قه ده غه کراو له مالدا نه میتیت و خوشی له ماله وه نه میتیت و دور بکه ویته وه. ئینجا نه و ماموستا به نه مه ک و خاوه ن نه زمونه به خواحافیزیه کی خه ماوییه و به جیان ده هیلیت، زهينېد و منداله کانیش له گه لیدا تا سه ر قادر مه کان ده رزن و به قولی گریانوه خواحافیزی لیده که ن. نهویش به هه مان شتو به قولی گریانوه مالئاوی ده کات.

بویه ده مه ویت له م بابه تدا یه که یه که م تا ززرنکیان له سه ر بنووسم.

زەينەب

هاوسەرو ھابەشى ژيانم، ئامۇزام. دايكى
 ھەوت مندالم. ئەو كاتەي دەستگىر كرام تەمەنى
 ھاسەرىم لە بەھارى (۲۴) سالماندا بوو.
 لەو سالانەي ژيانماندا بەھەموو خوشىي و
 ناخوشىە كىيەو، بە بوون و نەبوونىمانەو، بەي
 كىشە رۆژو سالمان لەگەل يەكدا بەرپە كەرد،
 ھەرچەند نەخوئىندە وار بوو، بەلام لە ئاستىكى
 بەرزى بىر كەردنەو دا بوو.

بۆ بەرژەندىي ژيانى خىترانىي و ھاسەرىي و مالدارىي و راگرتنى دلى يەكتر...
 جگە لەوئى ھابەشى ژيانى خىترانىم بوو، ھابەش و يارمەتيدەري ژيانى سياسيم بوو،
 لە خەباتى نەيتى، پىشمەرگايەتى و ئاوارەيى و دەربەدەريى. ھابەشى ژيانى خزمایەتى
 و كۆمەلايەتيم بوو. ھابەشى ژيانى قۇناغەكانى خوئىندن، رووناكبيرى، ئەدەبىي و
 پەرور دەپىم بوو. ھابەشى پەرور دەكەردن و پىنگەياندن و گەورە كەردنى مندا لە كانم بوو،
 دەتوانم بلىم لە مەياندا بەشى شىزى بەركەوتبوو، چونكە ئەو ئەندەي ئەو لەگەلياندا دەبوو
 من نەمدەپەرژاپە سەر ئەوئى بەرزىي لەگەلياندا بم. ھابەشى مالدارىم بوو لەم بوارەدا
 بەشىوئەيك ھەلسوكەوتى دەكەرد، وەكو ئابوورىناسىكى تەواو حىسابى بۆ ھەموو جۆرە
 دراو و زەخىرەو خواردنىك دەكەرد. شتى بەفەرژەندەدا بەراست مالدارى دەكەردو دكتۆر
 كەبىيانوويەكى ئىجگار بەسەلىقەو وردبوو. بەخواستى من ھەلسوكەتى لە مالداو لەگەل
 دەرو دراوسى و خزم و كەسە ناسياوەكاندا دەكەرد، خانمانە بەپىرى ميوانەو دەچوو، خاتونانە
 بەپىرى دەكەردن. بەخواستى يەكتر بووبووينە ھاسەرى يەكتر، رىزو خوشەويستى يەكمان
 لا بوو. بەداخ و ئەفسوسەو بەھۆئى نەخوشىيەكى درىژخايەنەو لە (۲۰۰۹/۲/۲۳) دار دواي
 (۴۲) سال ھاسەرى مال ئاوپى لە من و مال و مندا و خزم و كەسەكانى كەرد...

لەماوئى ئەو چلودو سالەدا لەگەل ھەموو شىرىنى و تالىيەكى ژيانماندا، رۆژى لەرۆژان
 لەگەل يەكدا ھەلنەبەزىنەو، بۆ تەنھا كاتژمىرنىكىش قەسمان لەيەك دانەبىرى. من چەندە
 ئەوم خوش دەويست و رىتم لىدەگرت، ئەو سەد قات رىزو خوشەويستى منى لا بوو. ژيانى
 دىناي بۆيە پىتخوشبوو كە منى تىدا دەژيام و بەيەكەو دەژياین. رۆژى لەرۆژان قەسەيەكى
 نەھىتاو نەبرد. ھەرگىز كارىكى نەدەكەرد كە من پىتم ناخوشىيت و پىتچەوانەي راي من بىت،
 شەو و رۆژ لە خەمى من و مندا لەكاندا بوو، يان ھەر كىشەو قەسو قەسلۆكىكى بىيستاىەو
 بەرەو روى ببووايەتەو، بەمنى نەدەوت و نەيدەھىشت بىزانم. ھەمىشە دەم بەپىكەنن و
 رووخوش بوو، بە بەردەوامى بەرووخوش و پىكەننەو ھەلسوكەوتى لەگەلدا دەكەردم. ھەر

رۆژو کات و ساتیک به ههر هۆیه که وه بیزانیایه من له سهر خۆم نیم و توورم ئه و له و کاتانه دا خۆی دوور ده گرت تا خا و ده بووه و توور ده بوونه کم نه ده ما.

کیشهی هیچ خزم و مالیکی نه ده هیتایه ماله و کیشه و گرفتگی خۆمانیشی نه ده برده ده ره وه. رۆژی له رۆژان وه کو هه ندیک ژن که خۆیان به میترو مندالیانه وه هه لده کیشن، ئه و خۆی په من و مندالییه وه هه لنه ده کیشاو رقی له وانه ده بووه که لافوگه زافیان لینه داو خۆیان هه لده کیشاو هه زی به تینکه لا و بوونیان نه بوو. چاره ی ئه وانه شی نه ده و یست که باسی خه لکیان لا ده کرد. قازانج و خوشیی خزم و کس و دۆست و ناسیاری ده و یست. به خیلی به کهس نه ده برده چاوی به وانه دا هه لنه ده هات به خیلیان به خه لک ده برده. ریتزی هه موو خزمان و هاورییانی منی لا بوو. کهسی نه ده بیتزان. قسه و قسه لۆکی بۆ کهس رینکه نه ده خست، هه میشه له سه رخۆ و دکتۆر که بیان وانه له مالدا هه لسه کو وتی ده کرد. ده ست و دلپاکبوو. سه خی و به خزمه ت بوو. هه رسات و کاتیک میوانمان به اتایه به لایه وه زۆر ناسایی بوو شیرزه نه ده بوو، خۆی گرژ نه ده کردو بیتزایی ده نه ده بری. من چۆنم بویستایه و پیم خوشبوایه و نا نان و خواردنی ناماده ده کرد. به رووی گهش و پینکه نینه وه پیتوازیی له میوانه کان ده کردو به رووی خۆشه وه به پیریانه وه ده چوو. له کاتی مالناواییدا به و په یری ریتزه وه به یری ده کردن.

بمانبوایه و نه مانبوایه نیگه رانیی پیتوه دیار نه ده بوو. کاریکی نه ده کرد که هه رگیز من دلم ناخۆش بیت.

سالتیک بوو بوو بووینه هاوسه ری یه ک، به مه به ستی ته واکردنی خویتدن چووم بۆ به غدا و چوار سال به جیم هیشت. له یه کهم سالی خویتدنمدا (به خشی) کووم وه کو نۆبه ره له گه ره کی مه جید به گی شاری سلیمانی له (۱۹۶۹/۱/۶) دا له دایکیوو. به بی ناماده بوونم. دوا ی چوار سال خویتدن له زانکۆی به غدا و ته واکردنی خویتدن گیرام به سه ربازو ماوه ی سالتیکیش له که رکو و به غدا خزمه تی سه ربازیم کرد، له گه ل خزمه تی سه ربازییه که دا کاری حزیشم ده کرد. دوا ی ته واکردنی خزمه تی سه ربازیی بۆ کاری حزیی هه ره له به غدا مامه و ده له به غدا و چومه ده ره وه په یوه ندیم به شوړش و هیتزی پیتشه رگه وه کرد، له ناوچه ی چۆمان و گه لاله و حاجی ئۆمه ران... دوا ی ئه و هه موو دا برانه مان له یه ک له ژیا نی پیتشه رگایه تیدا به ته وایی له یه ک دوور که وتینه وه ماوه ی زیاتر له شهش مانگ نه متوانی له شاری سلیمانی نزیکه مه وه، نه (زهینه ب و نه منداله کانم) بیینم. ئه وانیش زۆر به که میی هه وایی منیان ده زانی. دوا ی ئه و ی له چۆمان و ناو پرده ران رزگارم بوو، به ره ناوچه ی سلیمانی گه رامه وه له مانگی (۱۹۷۴/۴) دا گه یشتمه ناوچه ی قه ره داغ و چومه وه شوپنی له دایکیبونم (سۆله).

زهینه ب و منداله کان له سلیمانییه وه هاتن بۆ لام و (دایکم) یان له گه لدا هاتبوو. دوا ی ئه و ماوه دریتزه له گه ل دایکم و زهینه ب و منداله کان و کاکه م و کاک له تیف-مدا به یه ک شاد بووینه وه. ماوه ی (۱۰) رۆژیک به یه که وه ماینه وه له بهر ئه و ئه رک و کارانه ی پیم سپێدرابوو له شوړشدا ناچار به جیم هیشتن و چووم بۆ قه ره داغ. دوا ی چه ند مانگیگ مانه وم له قه ره داغ و ناوچه که

كهوتمهوه خهباتى سياسى و به نهىنى له ريزهكانى كۆمهلهى رهنجدهرانى كوردستاندا كارم دهكردو به بهردهوامى هاورپيان دههاتنه مالمان و كۆبوونهوهان دهكردو نووسراو و بلاوكراوهان له مالمادا بوو.

زهينه ب وهكو هاركارو يارمهتيدهرىكى زۆردلۆز بهوپهري تواناي يارمهتى دهكردم. بهرپيرو زيرهكانهوه بهرووى خوشهوه پيشوازيى له هاورپيان دهكردو شتى لينهردهگرتن و شتى پيندهدان و بهرىنى دهكردن.

ئهو سالانهى كه بۆ خزمهتى ئىحتىياتى سهربازيى بانگكرامهوهو ئهو هارينى كه بۆ سهربازگهى دېس بۆ جهيشى شهعبى رهوانهكرام. زهينه ب ههميشه له خهمنى مندابور. خهمنى مندالهكانيشى بهسهردا كهوتبوو.

له رۆژانى مهرگهساتى ئهنفالدا له گهله منداهى خهمنى و نازارى دهكيشا، كاتى سالى (١٩٩٠) كهوتمه بهر شالارى (ئهنفالى ريكخستن)ى ناوشارو لهلايهن ئهمنى سلتاناييهوه دهستگيركرام، دواى نۆ مانگ بهپيتى مهحكهميهكى سهريپيتى مهحكهميهى بهناو سهورهى رۆژيم به حوكمى موئهبهده حوكمدارام و رهوانهى بهنديخانهى ئهبوغريپ كرام.

زهينه ب لهههموو موواجههكاندا بهكۆل و بارهوه خۆى دهگهيانده لام و كه دههات جگه له پينداويستى رۆژانهم چهندين نامهى جزوار جزيريشى بۆ دههيتام، بهو نامانه هاوركارپيهكى زۆرباشى دهرووينى دهكردم. كاتيكيش له زيندان نازادكرام و گهراوهوه ناو مال و مندال زهينه ب تۆزيك حهوايهوهو ناهيكى خوشيشى ههلكيشا.

ئهو سالانه كهوته خوشيهوه، ههچهند من لهسهر نيش و كارى حيزى كهوتر دهكهوتمه مالهوه، بهلام ئهوم دلخۆش و بهختهوه دهيينى. كاتيك له شهري نهگريسى ناوخۆدا پينكرام و بهسهختى برينداركرام، زهينه ب رۆژانه كه دههات بۆلام شهپۆرى خۆى بهقولپى گريان و فرميسك ههلهشتن دهكرد. سالانى دواى شهري خۆكوژى بارى ژيانمان گۆراو بووينه خاوهنى خانووى سهربهخۆى خومان و مندال پينگهيشتن و بارى ژيانمان باش بووبوو. زهينه ب لهوپهري خوشيشى و دلخۆشيدا دهژياو لهو سهردهمى خوشيشى ژيانماندا، دايكم بههۆى نهخوشيهوه كهوته ئهرزو بهزۆرى كه له مالمان دهبوو، لهبهرئهوهى زهينه ب ناموزايانهو بهسۆزانه بهدهميهوه دهچوو، زۆر له زهينه ب و مالمان رازى بوو. به بهردهوامى دهست بهنرابوو بۆى.

دواى كۆچى دايكم، بهچهند ساليك زهينه ب دووچارى نهخوشيهكى دريژخايهين بوو. لهوكاتى نهخوشيشى و نازارى نهخوشيهشدا بهتواناو ريتخۆلهكيش و خوراگر بوو، بهلام يازروخ له (٢٠٠٩/٢/٢٣)دا مال و حال و من و مندالهكانى بهجهيتلا. بۆيه جيتى خۆيهتى لهم كتيبهدا بهم نووسينه وهفای ناموزايى و هاسهرهتيمان پيشكهش خويتهرانى كتيبهكهه بكمه. بۆ كۆچهكهى ئهم كۆيلانهم نووسيهوه:

داخ و خەمى دوورىيى رۇلەكانت
هەناوتى رەشەلگەراند
ئازارى گيان و دەردى يىدەرمانت
گولى ژىنتى ھەلۈەراند
خەوت خۇزگە لە ناختا بوون
شەو و رۇژ دەتوتنەو
مەرگى ناوادەت وەھا بوو
ھەرھەمووى بىرچوونەو
گيانە نازانم
لەكام كلافەي ژانەكانمەو
دەستپىيىكەم
لەكويۈە باسى چى و چى بۇ كۈچى
ناوادەت بىكەم
تۇتەمەنى كۈچت نەبوو
تۇزەمەنى ئاوابوونت نەبوو
تۇھىشتا لە شىخەلى تەمەنتا بوويت
تۇ... تۇ لە شىخەلى تەمەنتا بوويت.

به خشی

نۆبه‌ری ژبانی هاوسه‌ریمان و کوری گه‌وره‌مان له (۱۹۶۹/۱/۶) له‌دایکبووه. دواى ته‌واوکردنى قوناغه‌کانى خویتندى سه‌ره‌تابى که به‌شیکى له قه‌زای (حه‌ی) له پارێزگای واست بوو، به‌شه‌که‌ی دیکه‌ی له سلیمانی و ناوه‌ندی و ئاماده‌یی له سلیمانی ته‌واوکردو له‌سالى (۱۹۸۸) له پهمانگای ته‌کنیکی زانکۆی موصل وەرگیرا. ئه‌وکاته‌ی من که‌ومه به‌ر شالۆی گرتن، ئه‌و دوا‌سالى خویتندى پهمانگاکه‌ی بوو. له‌ده‌وامکردنییه‌وه تا ده‌ستگیرکردم من به‌ به‌رده‌وامی وه‌کو باوکیان هه‌میشه له‌خه‌میدابووم و هه‌ولمه‌دا که له‌و شارو زانکۆ پهمانگایه‌ بین‌خه‌رجی نه‌ییت و خواره‌ده‌ستی هاوڕێکانى نه‌ییت و له‌و رۆژانه‌ی خویتندیدا رووبه‌رووی ناخۆشیی و گرفت نه‌بیته‌وه. هه‌رجاریک رێم بکه‌وتایه‌ته موصل، ده‌بوو سه‌ری لی‌بده‌م و دلخۆشی بکه‌م. به‌هۆی دوورییه‌که‌یه‌وه دایکی هه‌میشه له‌ په‌ژاره‌یدا بوو. دلی به‌وه خۆشیوو دیوت شوکر به‌هه‌له‌یه‌وه ده‌سته‌وه‌ستان نییه‌و ده‌توانیت به‌باشی خزمه‌تی خۆی بکات، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا پیتی ده‌وتم باوکی (به‌خشی) به‌خشی پشتگۆی مه‌خه... به‌خشی سه‌ری له‌ بازارو دووکانداریی به‌باشی ده‌رده‌چوو. دووکاندارێکی خاوه‌ن موشته‌ری زۆر بوو. ئه‌و سالانه‌ی له‌به‌رئه‌وه‌ی (مامه‌ محی‌دین)ی کرا به‌ سه‌رباز به‌ناچاریی خویتندى وازلی‌ستناو بووه دووکاندار له‌ قه‌یسه‌ری نه‌قیب بۆ یارمه‌تیدانم له‌ کرین و فروشتندا چاونه‌ترس بوو.

کاتی‌ک من ده‌ستگیرکرام و ئه‌و دوور له‌ مال و شارو بیتاگا له‌ هه‌وال و ده‌نگوباسی ده‌ستگیرکردم شپه‌زه‌ی دایکی و براو خوشکه‌کانی مام و پوره‌کانی بووه. چه‌ند سته‌م و ناخۆشه‌ له‌رینگای هاوڕێیه‌کییه‌وه هه‌والی ده‌ستگیرکردنى باوکی پی‌ بگات. ده‌ییت له‌و سات و کاته‌ی به‌چه‌یه‌ هه‌واله‌که‌ی دراوه‌ په‌گویدا چی کردییت و که‌وتیته‌ چه‌ حالیکى ده‌روونی ناخۆشه‌وه؟ بینگومان ناخۆشترین و دلته‌نگترین هه‌والی دراوه‌ به‌گویدا.

چی بکات؟ چۆن بیته‌وه بۆ ماله‌وه‌و راستیی ئه‌و هه‌واله‌ بزانییت و سه‌ر له‌ دایکی و خوشک و براکانی بداته‌وه؟

ئای له‌و رۆژه‌ی که ده‌گاته‌وه سلیمانی و ده‌گاته‌ به‌رمال و له‌ ده‌رگا ده‌داو که‌س نایکاته‌وه‌و مالی مامی دین به‌ده‌نگییه‌وه‌و ده‌یه‌نه‌ ژووره‌وه‌و راستیی هه‌واله‌که‌یان لی‌وه‌رده‌گریت و ده‌یه‌ویت به‌ هه‌رنه‌رخیک بووه‌ خۆی بگه‌یه‌نیته‌ دایکی و براو خوشکه‌کانی ببینییت. ئه‌وساته‌ی خۆی ده‌گه‌یه‌نیته‌ مالی خاله‌ عه‌لی و باوه‌ش به‌دایکیدا ده‌کات و به‌جووته شه‌پۆر بۆ من ده‌که‌ن.

نیتر به‌خشی تۆو موصل و بیرکردنه‌وه‌و خه‌م و هه‌ناسه‌ هه‌لکیشان... تا کو‌تابی سال و ته‌واوکردنى خویتدن و گه‌رانه‌وه‌ بۆ سلیمانی.

دواى ته‌واوکردنى خویتدن، خزمه‌تی سه‌ربازی یه‌خه‌ی پینه‌گریت و پینی رپی دانا به‌جیته سه‌ربازی و به‌خیزایی و به‌ناسنامه‌ی ساخته‌ ئه‌و ساله‌ خۆی هه‌شارده‌دات و جارجاره‌ هاوکاریی

(مامه محیتدین) له دووکانداریدا دهکات.

کاتی څو کمډرام و چوومه نه بوغریږ، به خشی له بهر بازگه کان نهیده توانی سهرم لیندات، تنها به نامه چاوی پیم دهکوت و چاوم پیتی دهکوت و نه ملارو نه ولام ماچ دهکرد. له یه کهم بیان له دووهم مواجه هدها سعایتیکی به دیاریی بۆ ناردم و تائیتاش نهو سعاته وهکو یادگار ییبه کی (به خشی) هه راوهو به نیاز نیم له ناوی بهرم، هه رچنده نیش ناکات. له سالی (۱۹۹۷) وهه سهری خوی هه لگرت و ئینستا له ولاتی سویسرا گیرساوه ته وهو ژنیکی پورتوغالی هیتاوهو کوریکیان به ناوی (بروز) هه یه، به لام لهو ساله وهی رزیشته وه نه هاتوه ته وهو تنها به نامه ته له فون په یوه ندیی له گه لماندا هه یه له سالی (۲۰۰۵) بۆ ماره ی هه فته یه که له ئه لمانیاره سهر دانیتم کردو تاسه ی باوک و کوریمان له یه که شکار هه ر به نیازی نه وه ین سهرمان لییداته وه، به لام بۆی نه ر ه خساوه ته نانه ت له کوچی دایکیشیا هه ر نه ی توانی سهرمان لییداته وه، تائیتاش من له خه می نه ودام و وهکو باوک، هه رچنده دووره، به لام شینوه دنگ و ره نگیم هه ر له بهر چاوه.

نازاد

له (۱۹۷۱/۶/۲۸) له گه ره کی ماموستایانی سلیمانی و له رۆژگاری ئاهه دنگ و خویشی به یانی نازاری ۱۹۷۰- دا له باوه شی (زهینه ب) دایکیدا چاوی کرده وه. کورې دووه مم بوو. له سهر خواستی مه لا حسیتی دراوسیمان و به بۆنه ی نازادی نه وده می به یانی نازاره وه بۆ کوردستان ناوم نا (نازاد).

قوناغه کانی خویتدنی سهرتایی له قه زای هدی پارێزگای واست ده ستیپن کردو له سلیمانی ته وای کرد. قوناغه کانی ناوه ندیی و دواناوه ندیی له سلیمانی ته واکرود. کاتیک من ده ستگیر کرام له پۆلی شه شی ناماده یی بوو. سالی نه وه ی بوو که نه ره ی باش به یتیت و به یتیه کولییه کی باش، به لام ده ستگیر کردنی من به رنامه ی خویتدنی لی تیکداوه. کوریکي وردو زیره که و هه زی له خویتدنه وه یه. من نازانم باری ده روونی نازاد چۆن بووه، به لام دیاره بمانه ویت و نه مانه ویت له و په ری خراپیدا بووه، چۆن کوریک باوکی له لایه ن دائیره ی نه منی رژیتمیکی فاشییه وه بگیریته له سهر خه باتی سیاسی و کوردایه تی و په یوه ندی بوونی به (ی.ن.ک) وه، چۆن شه و رۆژ له بیر کردنه وه ی باوکیدا ناییت و له کردنه وه ی هه ر ده فته رو کتیییکداوه له خویتدنه وه ی هه ر دیریکدا ویتنه ی باوکی نایه ته بهر چاو و خه م و په ژاره و خه فته دایناگریته.

چه ندیم به لاره قورس و گران بوو که نه و رۆژه ی له مانگی (۲) دا بر دیانمه وه بۆ ماله وه به مه به ستی پشکنینی مالمان له بهر ده رگا چاوم به نازاد کهوت ده چووه وه بۆ ماله وه بۆ ژور ترس و خه م کهوته دلمه وه، که نه ویش ده گرن و خویتدنه که ی له کیس ده یت و له دلی خۆمدا ده موت بۆ له م کات و ساته دا چووه وه بۆ ماله وه؟ خۆزگه نه ده چوو و نه شم ده یینی.

خۆشبهختانه بەزیرەکیی خۆی لە پشکنینی مالهەدا لە گەلیاندا بووبوو، بەشیوەیهك هەلسوکهوتی کردبوو که بیریان لەوه نەکردبووه راپیتی ئەمنی بکەن و بیگەیهننه لای من.

دوای تەواوبوونی (تەحقیق) لیکۆلینهوهو ئەشکەنجەدان و وەرگرنتی ئیفاڵە لەلایەن حاکمەوهو گواستەوهو لە ژووری (۲)هە بۆ هۆلی (۵)و لە رۆژیکدا بانگکراوە خوارەوه. دوای ریشاشینیکی ناخۆش بردیانم بۆ شویتیک، کاتی چووم شویتە که سەیرمکرد (زەینەب و نازاد) لەسەر قەنەفەیهك دانیشتون و لەگەڵ منیان بینی بەرزەپی هەلسانە پی و بەجووتە باوەشیان پیاکردم و هەردووکیان بەشیوەیهك پیاما دەنوسان نەمەهزانی کامیان ماچم دەکات و کامیان ماچ دەکەم.

کاتیکیش بردیانە ژوورەوه بە نازاد و ترا باوکت بەره بۆسەر ئەو مەغسەلە با دەموچاوی بشوات، نازاد وەکو کور راپەری و لەگەڵما هەستاو لەگەڵ (رەحیم) بردیانە سەر مەغسەلەکو دەموچاومی شۆردو لەکاتی دەموچاو شۆردندا ریتماسیم کرد، ئەویش بەپەلەو لەسەرخۆ هەندێ هەوالی دامی.

چەندم بەلاره خۆش بوو نەترسانە وەلامی ئەمنەکانی دەدایەوهو بە عەرەبی قسەي دەکردو هەولیدەدا دایکی قسە نەکات، نەوهکو لە قسەکردندا هەلەیهك بکات. ئای ئەو یەکتربین و چارپێکەوتنەمان لەو رۆژو کات و سالەداو لەو شویتە چەند خۆشبوو، چەند گەنگ بوو بۆ ئەوانیک که لییان روونبووبووه که ماوم و نەکوژراوم. بۆ منیش زۆر خۆشبوو که چارم بە زەینەب و یەکیك لە کورەکانم کەوت.

کاتیك لە مانگی (۸)ی سالەکهدا لەسەر فەرمانی سەدامی دکتاتۆر بریاری ئەوه درا، ئەو کەسانەي لەلایەن دەزگاکانی ئەمنەوه زیندانیی دەکرین، دوای ئەشکەنجەو لیکۆلینهوه و تەواوبوونی تەحقیق و وەرگرنتی ئیفاڵە لەلایەن حاکمەوه، ئەگەر حوکمیش نەدرابن، دەتوانن کەسوکاریان سەردانیان بکەن و بیانبینن.

ئای لەو رۆژەي که نەقیب مەجد بانگیکردم و دايمە پیش و بەناو حەوشەي ئەمنە سوورەکهدا بردمی گەیاندمپە ژووریک و داینام، کاتیکمزانی کاکە عوسمانم. هیزشی پوورە حەلاو، (نازاد، ژیر، بلیسە، شیتی) هاتنە ژوورەوه.. هەرچەندە مەواجههه که زۆر کەم بوو، بەلام چیتێ خۆی هەبوو. که وتیان مەواجهه تەواو، پیتی ریتی دانەدەگرت بڕوات راوەستابوو، دەویست قسە بکات و تێیان بگەیهنیت که رینگا بەدن پا بۆ چەند دەقیقەیهك بێ لەگەڵمان بیت، بەلام هیمینی ئەو، بەتورەبوونی ئەمنەکان شلەژاو لەپەر لەبەرچارم ونکران. ئەو مەواجهههيه لە خەوینینیکی زۆر کورت دەچوو. کاتی حوکمدرام و چورمه بەندیخانەي ئەبوغریب لە یەکەم مەواجهههه، یەکەم کەس هاتە ژوورەوهو گەیشە لام (نازاد) بوو. بەدوایدا زەینەبی دایکی وەکو کوری گەورەم لە ساحەکه رادەوستاو پینشوازیی لە میوانەکانم دەکردو لەگەڵ رۆشتنیاندا بەرووخۆشییهوه بەریتی دەکردن. (نازاد) لە یەکەم

مواجهه‌ده هه‌م‌وو مواجهه‌یه‌کی (۱۵)ی مانگ و سه‌ری مانگ له‌گه‌ل دایکیدا ده‌هات و له هاتنه‌که‌یدا کۆلی قورس به‌شی نه‌و بوو. نازاد پۆلی شه‌شی ته‌واو کردبوو. له‌ په‌یمانگایه‌ک له‌ که‌رکوک وه‌رگیرابوو.

ده‌وامی په‌یمانگاکه‌شی ده‌کردو له‌ مواجهه‌که‌نیشدا ده‌هات بۆلام. کاتیک نازادبووم خوتینه‌که‌ی گواسته‌وه‌ بۆ په‌یمانگای ته‌ندروستی سلیمانی و بووه‌ خاوه‌نی بڕوانامه‌ی دبلۆم، له‌ په‌یمانگاوه‌ ماوه‌یه‌ک وه‌کو کارمه‌ند له‌ ریکخراوینک کاری ده‌کرد. دواجار به‌یاریده‌ده‌ری پزیشک دامه‌زراو زۆری هه‌ز له‌ خوتینه‌وه‌ بوو، به‌ به‌رده‌وامی کتیبی ده‌خوتینه‌وه‌ له‌ زمانی عه‌ره‌بی و کوردیدا زۆر باش بوو، نه‌ه‌نده‌ش خه‌ریکی زمانی ئینگلیزی ده‌بوو له‌ویشدا به‌ته‌واویی فیزی زمانی ئینگلیزی بووبوو. له‌کاتی نازادکردنی عیراقد له‌ سالی (۲۰۰۳) به‌وه‌رگیر له‌گه‌ل نه‌مریکیه‌کاندا کاری ده‌کردو له‌ کاره‌که‌یدا زۆر سه‌رکه‌وتوو بوو، ژنی هیتاو له‌ ژبانی هاوسه‌ریدا توانی کۆلیژی زمانی ئینگلیزی له‌ زانکۆی سلیمانی ته‌واو بکات و بیسته‌ خاوه‌نی بڕوانامه‌ی به‌کالۆریۆس و ماوه‌یه‌ک له‌ نه‌نجومه‌نی وه‌زیران له‌ په‌یوه‌ندییه‌کانی ده‌ره‌وی نه‌نجومه‌ن کاری ده‌کرد، له‌ بواری کۆمپیوته‌رو ئینته‌رنیته‌دا ئیجگار شه‌ره‌زاو کاراو وردبوو.

سالی (۲۰۰۷) که‌ له‌گه‌ل دایکی و خه‌زانیدا چووین بۆ عه‌ممان، له‌وی وه‌کو ئوردنیه‌کان قسه‌ی ده‌کردو له‌گه‌لیان ده‌دوا. نه‌و چه‌ند رۆژی له‌وی بووین، نه‌و وه‌کو موته‌رجیمینک له‌گه‌لماندابوو.

به‌هۆی نه‌وی زۆری هه‌ز به‌کۆرپه‌یه‌ک ده‌کرد که‌ له‌ باوه‌شی بگریته‌، که‌لکه‌له‌ی ده‌ره‌وی که‌وته‌ سه‌رو له‌رینگای یوئیتنه‌وه‌ چوه‌ تورکیاو دوا‌ی دوو سال زياتر له‌ ولاتی نه‌مریکا جینگیربوو، به‌هۆی نه‌و رۆشته‌یه‌وه‌ له‌کاتی کۆچی دایکیدا لامان ناماده‌ نه‌بوو. دیارو ناخری دایکی بوو.

به‌هار

سینهم منداڵ و کچی گه‌وره‌م بوو، زه‌ینه‌ب زۆر به‌ئاوته‌وه‌ بوو دوا‌ی دوو کور، کچینکی بیته‌.

هه‌م‌وو جار ده‌یوت: (کچ بۆ دایکه‌، دایک که‌لک له‌ کچ وه‌رده‌گریته‌). له‌سه‌ر خواسته‌که‌ی زه‌ینه‌ب به‌هار له‌ به‌هاری سالی (۱۹۷۳) له‌ رۆژی (۴/۲۱)دا ئاواته‌که‌ی دایکی هیتایه‌ دی. به‌هار هه‌ر دایکی دلی پیتی خوش نه‌بوو، به‌لکو من له‌و زياتر دلم پینی خوشبوو. وام دانابوو له‌ پاشه‌رۆژدا ده‌بیته‌ کۆله‌که‌یه‌کی پته‌وی ماله‌که‌مان و یارمه‌تیده‌ریکی زۆر باشی دایکی ده‌بیته‌.

سالی (۱۹۷۴) که‌ چرومه‌ ده‌ره‌وه‌و بووم به‌ پیتشه‌رگه‌، به‌هار (۸) مانگ نه‌بوو، کاتیک له‌

هاوینی سالی (۱۹۷۴) له گه ل دایکی و به خشی و نازاد له سلیمانییه وه هاتنه دهره وه بۆلام، ته مه نی گه یشته بووه سالیك و چوارمانگ... ئه و ماوه یه له پیتجوین مانه وه و لانکی نه بوو. دایکی وتی: به هار بیتانك هه لئاكات. به هه ر نرخیك بوو لانكیتكم بۆ دابینكرد.

كه له پیتجوینه وه گوترا مانه وه بۆ بیاره. به هار گه وه بوو، قسه ی بۆ ده کردین و به ناوی خۆمان دایه و با به بانگی ده کردین، به و گه وه یه هه ر له لانکه کهیدا ده وه ایه وه سه یر له وه دابوو، به به رده وامی (په نجه که له ی) ده مژێ و نه گه ر تالینك قژی دایکی به رده ست نه که و تیا یه و له ناو لانکه کهیدا تالی گولنکه ی ده سترازی لانکه که ی تووند له مشتیدا ده گرت و به وشیه وه ده نووست، که به ناگاش ده بوو هه ربه ری نه ده دا... ئه و ماوه یه دایکم له سلیمانییه وه هات بۆ لامان، ماوه یه کی باش لامان مایه وه، که به هۆی نه خوشییه وه نه براه نه مان ده هشت پرا ته وه، به هار ئالوده و هۆگری بوو، هه ر له لانکه که ده ربان ده هیتا یه که سه ر خۆی بۆ باوه شی دایکم ده کوتاو دایکیشم نه نکانه له باوه شی ده گرت و ده ستی به سه رو قژی دا ده هیتا یه که له سه ر یه که ماچی ده کردو به قوربانی ده بوو. باش دیته وه یادم (شه هید شیرکزی شیخ عه لی)، که ئه و کاته به یررسی (لیژنه ی ناوچه ی قه ره داغ) بوو، باره گای ناوچه مان له خورمال و دبی نه حمه دئاوو قه سه ره که ی ناو سه یرانگا که ی نه حمه دئاوا دا بوو. جار جاره سه ری له مالمان ده داو به سه ری ده کردینه وه به زه دینه بی ده وت برنج و شله یه کی شاریه نه مان بۆ لیتتی، نه وه نه ده مان نانی بیتام و چیژی ناوچه خوارد، خه ریکه نانمان له پیش چاو ده که ویت، نه ویش به ینکه نینه وه پیتی ده وت: جا نازابن هه موو روژ وه رنه وه، با نانی باش و خوشتان بۆ بکه م. نه ویش ده ی وت: به خوا من و شیخ محمه د نه وه نه ده نازا نین.

ئه و کاته زه ینه ب خه ریکی خواردن دروستکردن ده بوو به هاری له لانکه دا ده پیتچایده و. به هار به ژن و بالای هه بوو، هه ردوو قاچی له لانکه که وه ده رده چوو، که به ناگاش ده بوو ده ده قسه ی ده کردو په نجه ی ده مژێ.

کاک شیرکۆ وتی: ئه م که چه ی ئیه وه وکو کورینکی لای ئینه وایه به قسه پیاویکی گه وه یه، به لام به له ش و لارو کردار بیتوانایه. ده پوت زۆر که س که ده چیت بۆ مالیان و له ده رگا ده دن، له ژووره بانگیان ده کات و پیتان ده رگا که کرا وه ته وه، فه رموون وه رنه ژووره وه، خۆ به نا شوکری نه بیت من ناتوانم بیه به ده نگتانه وه، ئه م که چه ی ئیه وه به به ژن و بالاو قسه کردن گه وه یه، که چه ی هه ر له لانکه دایه...

به هار هه رچه نه ده له سال و روژیکی خوشدا له دایکبوو، ساله که سالی به یاننامه ی (۱۱) ی نازارو جزه نازادییه کی گه ل و نیشتمانه که مان بوو، به لام ته مه نی گاگۆلکه کردن و گمه گمه ی قسه کردن و پینگرتنی له ناو گه رمه ی شوړش و زه مه نی پیتشه رگایه تی نازادیدابوو، کاتیکیش به ته وایی که وته سه ری و ده یتوانی به پی و له سه ر قاچی خۆی به ناو مالدا بگه ریت، سه رده می نسکۆو ده ربه ده ری و ناواریمان بوو. کاتی له سلیمانییه وه چووین بۆ قه زای حه ی، ته مه نی به هار دوو سال و شه ش مانگ بوو. گولی ده می به وشه ی

عەرەبى و شىتو كوردى فەيلى كرايەو، لەو ئاوارەيى و دەربەدەريى و يىنكەسىيە، بەراستىي ھادەمىنكى ئىچىگار باشبوو بۆ دايكى... بەھار لە ھەي تەمەنى گەيشە ئەوئى بېچىتە قوتابخانە لە گەل بەخشى و ئازاددا ناردمنە قوتابخانەي (ئىبن جىيىز) لە پۆلى يەك دەستى بەدەوامکردن کرد، تا پۆلى دووى لەو قوتابخانەو شارە تەوارکردو گەرايەنەو بۆ سلىمانى و كوردستان و بردمنە قوتابخانەيەك كە خويىتدن بە عەرەبى بوو تىايداو پۆلى شەشيان لەو قوتابخانەيە تەواوکرد.

ئىتر بەھار بوو بە بەھارى مالى و لە زۆر ئەرك و كارى ناومالدا كچانە يارمەتى و ھاوکاری دايكى دەکرد، بەھار سال بەسال گەورەبوو بوو بە كچ و بەھارى مالىمان و بوو بە خوشكى چوار براو تاقانە كچمان بوو. چۆن دايكى ئاواتى دەخواست كچىنكى بىيىت، ئەمىش ئاواتى دەخواست خوشكىنكى ترى بىيىت و بىنە دوو كچ...

لە (۱۹۸۶/۱۲/۲۹) دووهم كچمان لە دايكىبوو ناوماننا (شىتى) بوو بە ھاودەم و دەستە خوشكى بەھارو بەھار بە شىتى زۆر دلى خوشبوو. لە پەرورەدە كردن و خزمەتكرديندا بەوپەرى ئوانارە يارمەتى دايكى دەداو بەسۆزىيەكى زۆرى بۆى ھەبوو.

كاتىك لە ئىتوارەي (۱۹۹۰/۱/۲۴) مەن كەوتەم بەرشالاوى دەزگای ئەمنى سلىمانى، بەھار چووبووە پۆلى شەشى زانستىي و لە ئامادەيى شىرىنى كچان دەخويىتد. كە دەستگىركام، مەن لە ھەمى ئەو و ئازادو مەندالەكانى دىكەدا بووم. لەبەرئەوئى ئازادو بەھار ھەردووكان لە پۆلى شەشى ئامادەيى بوون. دەمزانى كاريگەريى راستەوخۆي لەسەريان دەيىت، ديارە بەھەمان شىوئى مەن ئەوانىش لە كۆست و خەمى باوكياندا بوون. خويىندكار بەو لەپۆلى شەشى ئامادەيى بەو تاقىكرەنەوئى بەكالۆرىت ھەيىت و باوكىشت لەلايەن دەزگايەكى رەفتار دۆندەئاسا رايىچى زىندان كرايىت. ئىتر خويىندكار چۆن دەتوانىت وانەكانى بخويىنىت و ھەمىشە بەردەوام لە خەم و خەيالى باوكياندا بن، ديارە ئەوان لە پۆلەكانيانداو لەكاتى كۆششكرديناندا ھەر لە خەيال و بىركرەنەوئى باوكياندا بوون، باوكت بگيرىت، لە مال و ھالى خۆت نەمىتىت لەم مالىو مال و بەبى نازو خواردنى دايك و مالى خويان، چۆن دەتوانىت بخويىنى و نمرەش بەدەستبەيىت؟

پىش ئەوئى بمانبەن بۆ دادگار ھوكمان بەسەردا بەدن، لە ئەمنى سلىمانىيەو بەدوو براو ھاوئىي تىكۆشەرو كوردپەرورەدا كە يەكىنكىان كاك مەجىد سەلىم و ئەوئى دىكەيان كاكە مەجىدى شىخ ھەمە مەنى پورزام بوو، لە مانگى ۱۹۹۰/۵-دا ئازادكران، رامسپاردەبون كە ئازادو بەھار ئەوسالە بەشداریي تاقىكرەنەوئى بەكالۆرى نەكەن، بۆ ئەوئى دەستگىركەنەكەم نەيىتە ھۆيەك بۆ كەمكرەنەوئى نمرەكانيان.

كاتىك ھوكمدراين و لە مەواجەھەكاندا ھاتن بۆلام، ھەردووكان پىتيان و تەم لەسەر رامسپاردەكەي تۆ خۆمان ھىشتووتەو.

كەم مەواجەھە رىكەدەكەوت، بەھارو ئازاد نەيەن بۆلام و ھەر يەكەشيان كۆلى قورس بۆ

باوکیان هه‌لنه‌گرن. سه‌رده‌می راپه‌رین و نازادکردنی سلیمانی و چه‌ند شارو شارو‌چکه‌یه‌کی دیکه‌ی کوردستان. له‌مواجه‌هه‌کاندا به‌هار لاپه‌ره‌ی رۆژنامه‌و هه‌واله‌کانی کۆده‌کرده‌وو بۆ ده‌هیتام و به‌و دیارییه‌یه‌ی ئاهینگم پیتدا ده‌هات و پیتی دلخۆش ده‌بووم. ئای! له‌و رۆژانه‌ی مواجهه‌یه‌، کاتیک له‌به‌ندیخانه‌ نازادکرام و له‌ نازادی کوردستاندا گه‌یشتمه‌و ناویان، به‌هار به‌وپه‌رپێ توانای یارمه‌تی دایکی ده‌داو ئه‌رك و کاری ماله‌وه‌ی به‌ری ده‌کرد. ته‌نانه‌ت نانیشی له‌گه‌لدا ده‌کردو باری سووک ده‌کرد.

ئه‌و ساله‌ی نازادبووم، ئه‌وانیش خویتدنی ئاماده‌بیان ته‌واو‌کردو به‌هار له‌ په‌یمانگای ئیداره‌-به‌شی ته‌ندروستی وه‌رگیرابوو خۆ نه‌گه‌ر سالی یه‌که‌م من رینگریسم لیتنه‌کردنايه‌ بۆ به‌شداریکردنیان له‌ تاقیکردنه‌وه‌، دلنیام له‌وساله‌دا له‌گه‌ل ئه‌و هه‌موو باره‌ ناهه‌موارو ناخۆشی ژیايناندا، نهره‌ی زیاترو باشتریان به‌ده‌سته‌هیتناو له‌ کولییه‌ش وه‌رده‌گیران.

کاتیک له‌ شه‌ره‌کانی ناوخوا‌دا من برینداربووم و ئه‌و شه‌وه‌ی که‌ نه‌شته‌رگه‌رییان بۆ‌کردم و بۆ به‌یانییه‌که‌ی زه‌ینه‌ب له‌گه‌ل به‌هارو مندا له‌کانی دیکه‌ گه‌یشته‌ن لام له‌ نه‌خۆشخانه‌، باسی زه‌ینه‌ب ناکه‌م که‌ چی کرد، باسی به‌هار ده‌که‌م که‌ له‌ چاره‌که‌ سه‌عاتیکدا ده‌جار په‌لاماری ده‌دام و ماچی ده‌کردم و ئاو به‌چاوه‌کانیدا ده‌هاتنه‌ خواره‌وو له‌یه‌ک پێ ده‌یوت: (بابه‌گیان) تووخوا چۆنی؟ بۆ وات لیه‌هات خوا ئه‌و که‌سه‌ کوێ‌بکات که‌ ئه‌و گولله‌یه‌ی ئاراسته‌ی تو کرد. که‌ نازادبوویت دل‌مان خۆشبوو، ئیت له‌ ناخۆشی رزگارمان بوو نه‌مانزانی له‌ نازادی کوردستانیشدا به‌شی ئیمه‌ برینداربوونی تۆمان به‌رده‌که‌ویت.

زۆرم دل به‌ به‌هار خۆشبوو. له‌به‌رئه‌وه‌ی یه‌کیک بوو له‌و مندا له‌نهم به‌رده‌وام هاوڕینی کتیب و خویتدنه‌وه‌ بوو. له‌ هه‌رسێ زمانی کوردی و عه‌ره‌بی و ئینگلیزی‌دا به‌توانا بوو. کاتی په‌یمانگای ته‌واو‌کرد، دامه‌زراو له‌ ژیانی وه‌زیفیدا چه‌ند فه‌رمانگه‌یه‌کی کردو دوا ده‌زگای حکومه‌یی که‌ کاری تیدا ده‌کرد سه‌رۆکایه‌تی زانکۆی سلیمانی بوو. له‌ زانکۆه‌ چووه‌ کۆلیژی کۆمپیوته‌رو سالتیک خویتدی.

زۆرم چه‌ز به‌وه‌ ده‌کرد به‌هار تووشی هاوسه‌ریکی باشییت و له‌ هاوشانی بیرکردنه‌وه‌کانیدا بییت.

ئه‌وه‌ی نه‌ من و نه‌ دایکی له‌ خه‌یا له‌مه‌بووییت ئه‌وه‌ بوو، که‌ (عه‌زیزی برازا)م زات بکات و بیته‌ خوازییتی و نه‌نجام بۆ یه‌ک بن و ببنه‌ هاوبه‌شی ژیانی هاوسه‌ری و خیرانی و به‌و هۆیه‌وه‌ وازی له‌ خویتدنی زانکۆی هیتا.

کاتیک له‌ (٢٠٠٩/٢/٢٣) زه‌ینه‌ب له‌ ماله‌ که‌م ماله‌ئاواییکرد، به‌هار له‌ ئه‌له‌مانیاره‌ ته‌له‌فونی له‌گه‌ل مندا ده‌کرد له‌سه‌ر خه‌می خۆیه‌وه‌ دلی منی ده‌دا به‌وه‌ پینی ده‌وتم: باوکه‌ گیان دایکم رۆی، به‌لام تو ناگاداری خۆت به‌و به‌ ته‌له‌فون به‌ یه‌که‌یه‌که‌ی مندا له‌کانی ده‌وت ناگاتان له‌ باوکه‌م بییت.

سالی (٢٠٠٩) کاتیک له‌گه‌ل عه‌زیزو هه‌ردوو کۆرپه‌ جوانه‌که‌یان (په‌رۆش و په‌یوه‌ست)

گه‌رانه‌وه‌و ماوه‌ی دوو مانگ مانه‌وه، چهند دلخۆشبووم که دوو کچه‌زای خۆمم بینی و له ماچکردن و له‌باوه‌شکردنیان تیر نه‌ده‌بووم و به‌هاریش هه‌ر هاته‌وه، که‌وته‌ مشورخواردن بۆم، که‌ ناییت بیت‌اریم و کچ و کور‌ه‌کانی رازیکرد بۆنه‌وه‌ی من ژن به‌یتمه‌وه.

کاتی‌ک ژنم دیاریکردو پیم راگه‌یاند له‌ ته‌له‌فۆنه‌که‌دا، له‌خۆشیاندا پیده‌که‌نی و پی‌رزبایی گه‌رمی لیده‌کردم.

به‌هه‌ر ئیستا هه‌رچهند لیتمه‌وه‌ دووره‌و له‌ ولاتیکی نه‌ورویی وه‌کو نه‌لمانیا‌یه، به‌لام لیم دانابریت و به‌ به‌رده‌وامی له‌گه‌لماندا‌یه‌و به‌هه‌ر به‌راستی به‌هاری باوکی‌تی.

ژیر

نای له‌و رۆژگارو ساله‌ی ژیر خۆی بۆ ژیا‌نی پرمه‌رگه‌ساتی کوردستان و کۆمه‌لگای کورده‌واریی سازو ئاماده‌کردو نای! له‌ رۆژو رۆژگاری پرمه‌ینه‌تی په‌رته‌وازه‌یی و تراژیدیدا باوه‌شی به‌ ژیا‌ندا کردو بوو به‌ مرۆڤی‌کی ناو کۆمه‌لگاکه‌ی. ساله‌که‌ سالی (١٩٧٤) بوو.

شۆرش کوردستان ده‌ستپێک‌ده‌بووه‌، جگه‌ له‌ شاره‌ گه‌وره‌کان، هه‌ندیک شارۆچکه‌ نه‌ییت له‌ کوردستاندا، سه‌رحه‌می خاکی کوردستان که‌وتی‌بونه‌ ژیر ده‌سه‌لاتی شۆرش و پێشمه‌رگه‌و هی‌زه‌کانی پێشمه‌رگه‌، له‌هه‌موو شاخ، ده‌شت، گوند، شارو شارۆچکه‌یه‌ک جمه‌ی ده‌هات و نه‌به‌ردانه‌ په‌لاماری سوپا و دامو ده‌زگاکانی رژیمی به‌عسی ده‌داو به‌هه‌زاران له‌ خه‌لکی کوردستان، به‌بی گو‌یدانه‌ به‌رژوه‌ندیی تایبه‌تی و خۆبه‌خشانه‌و خۆنه‌ویستانه‌ په‌یوه‌ندیان به‌ شۆرشه‌وه‌ کردبوو. هه‌رچنده‌ باری ژیا‌نی خه‌لکه‌که‌ له‌رووی مادیی و بژیتیی ژیا‌نه‌وه‌ باش نه‌بوو.

شۆرش هه‌ر هی‌تری پێشمه‌رگه‌ی نه‌بوو، به‌لکو چهن‌دین دامو‌ده‌زگای جۆراوجۆر له‌ جۆری حکومه‌تی و بازرگانیی دامه‌زراندبوو، له‌ هه‌رده‌زگایه‌که‌دا به‌هه‌زاران کاریان تێداده‌کردو به‌و مووچه‌یه‌ی بۆیان دیاریکرا‌بوو پیتی ده‌ژیان. به‌کورتی رۆژگاری سالی هه‌فتاو چوار، رۆژگاریکی پرشن‌گدارو پر ئومید‌بوون، هه‌ره‌موو دل‌مان پیتی خۆشبوو، وام دانابوو که‌ له‌ ده‌ستپێک‌ده‌نه‌وه‌ی ئهم جاره‌ی شۆرشه‌وه‌ گه‌له‌که‌مان سه‌رفراز ده‌ییت و به‌ ئاوات و ئامانجه‌کانمان ده‌گه‌ین. ئا له‌و رۆژو رۆژگاره‌دا من له‌ناوچه‌ی قه‌رده‌اغ‌بووم و له‌ مانگی (٧)دا له‌کاتی‌که‌دا هی‌تری پێشمه‌رگه‌ له‌ به‌رگریکردن شکستی هه‌تاو ناوچه‌که‌ی چۆل‌کردو منیش وه‌کو کادی‌ریکی پێشمه‌رگه‌ی شۆرش به‌ناچاریی ناوچه‌که‌م به‌جیه‌تیلاو به‌ری‌گایه‌کی دوورو درێژ‌داو له‌گه‌ل کۆمه‌لیک پێشمه‌رگه‌ چوومه‌ ناوچه‌ی دۆله‌ رووت و له‌وی‌وه‌ جوابم نارد بۆ براکانم، که‌ زه‌ینه‌ب و منداله‌کانم بۆ به‌یتن، بۆنه‌وه‌ی له‌گه‌ل مندا له‌ ژیا‌نی پێشمه‌رگایه‌تێدا‌بن.

له‌ رۆژگاری‌که‌دا له‌ گوندی کانی گۆران له‌ چاو‌ه‌روانی زه‌ینه‌ب و منداله‌کانمدا بووم

و کاتیکمزانى (کاکه له تیفام) له پيش نيوه و ډيه کي نه و رۆژانه دا به زهينه ب و هه رسي مندا له که مه وه (به خشي و نازادو به هار) خوځيان به مالي خاله نه حمده دا کرد. له و رۆژوه ژيانى خيرانيمان ده ستى پيکرده وه هه ردو کمان به و ژيانه زور زور رازيووين و دلمان پي خوځبوو. ژير له و سه رده مه خوځه ژيانماندا، زهينه بى دايکى بارگران کردو بو به بونه وه ريکى رۆژگارى شوږش و شوږشگيرى.

ناى له و رۆژگاره ى که به هو ى پيلانى دوژمنانه وه نامه ردا نه خه نجه رى ژه هراو ييان سه روانده شوږش و بربره ى پشتى شوږشيان شکاندو هه ره ييان به شوږش هيتاو نيمه ى پيشمه رگه ش له نيوان دووړيانى کى سه ختدا ره ستابوو و نه مانده زانى روو له کوى بکه ين و چى بکه ين؟ له و رۆژگاره ره ش و پر مه رگه ساته دا. له م شوين ب و نه شوين ده مانگو استه وه و ده رويشتين و ده گه راي نه وه. زهينه ب- يش جگه له و کوله قورسانه ى، به ناچارى دهيدا به کوليدا ژيره ش به به رده وامي به چهرمى سکى هه لگرتبوو.

شوږش به ناقارى کدا برا به ناچارى ملي ريگى خوځه ده سته و دانمان هه لباردو گه راي نه وه ب و شاره حه ياته که مان، سليتمانى، له رۆژيکى نه و رۆژانه دا به بى ناگادارى براو که سوکار له گه ل زهينه ب و مندا له کاند ا خوځمان به مالي کاکه مدا کردو ماليکى نيوه جييتى کى کورتمان فريدايه حه وشه که وه دايکم و کاکه م و محيدين و براژنم و مندا له کانى هاتن به پيرمانه وه و ده رو دراوستان ليکو بوونه وه يه که يه که و دوو دوو به کومل به خير هاتنه و يان ده کردين.

دايکم و کاکه م و محيدين فرميسکى حه سه رتيان رشت و نه و سال و رۆژه ش سالى (۱۹۷۵) و مه رگه ساته که ى شوږشى گه له که مان بوو. که به پيلانى دوژمنان ريکه که وتنى جه زائريان ب و سه بربرى گه له که مان هيتايه کايه وه.

منيک تازه له نار شوږشه وه گه راي نه وه شو و رۆژ له بير کردنه وه ى چاره نويسکى نادياردا بريم. شوين و جينگامان نه ييت، له سه ر مالي کاکه م و که لويه لى پيوستمان نه ييت. نازو وه ى خواردنمان نه ييت. گيرفان چول و فلس له گيرفانمدا سه و زه له خانم بچريت... ده چومه بازارو ده هاتمه وه نه مده توانى عه لاگه يه ک به يينمه وه. پسکيتيک، نوو قليک ب و مندا له کانم به ده سترو: بگرم. زهينه ب له رۆژو مانگى خوځيدا ييت هه موو رۆژ پيم بليت فرياکه وه. لانکه و تفاقى لانکه ب و کورپه که مان پهيدا بکه م. با له و کاته دا شپزه نه بين.

منيش سه رى دنيا م ليته اتوه ته وه يه که نه مده زانى چى بکه م و نه وه ى نه و داواي ده کات، چون جيبه جيبى بکه م، دايکم له مش و مه رکه مان تيگه يشت و زانى که من باخه لم هيچى تندا نيبه و رووشم نايه ت پاره له که س قه رز بکه م. وتى: حه مه رۆله خه مى مندا لبوونى زهينه بت نه ييت. شوکرى ده نيترم ب و بازار لانکه و دوشه ک و هه موو تفاقى کى ب و بکريت. به و هه واله ى زور دلخوځبووم، نه وانه ى پيوست بوون له لايه ن دايکه مه ئاماده کرا، له رۆژى (۱۹۷۵/۵/۱۶) له رۆژگار يکى شکستى شوږشى کورده ستاندا له بارو دڅيکى نييجگار ناهه موارو چاره نويسکى نادياردا ژير چارى ب و ژيريى و هيتور کردنه وه ى من و دايکى

کردهوه.

ژیری چی. کۆرپه‌یه‌کی خۆینگهرمی تا هه‌زکه‌یت جوان و چاوه‌گه‌ش... کاکه‌م ده‌یوت له باوکمان ده‌چیت.

دایکم ده‌یوت: رێک ده‌لیتی خاله‌تانه. به‌نیازبووم ناوی بنیم (سنور) به‌و واتایه‌ی پیلانی له‌ناوبردنی شوێشه‌که‌مان به‌رێککه‌وتنه‌نامه‌ی جه‌زائیر به‌دابه‌شکردنی سنوره‌کانی عیراق و ئێران بوو، به‌لام فامیده‌ی پوورزام پیتی له‌سه‌ر نه‌وه‌ داگرت که ده‌ییت ناوینریت (ژیر) و له‌سه‌ر خواستی نه‌و ناوماننا (ژیر).

هه‌ر له‌ سالی (۱۹۷۵) داو به‌ناچاری له‌ مانگی (۱۰)ی ساله‌که‌دا، له‌ سلێمانیه‌وه‌ به‌ره‌و خوارووی عیراق و پارێزگای واست و قه‌زای هه‌ی به‌رێککه‌وتین... ژیر خه‌پۆله‌و جواتر بوو. بووه‌ هاوده‌میکی شه‌و و رۆژمان. له‌ ته‌مه‌نی دوو سالی‌دا نه‌وه‌نده‌ جوان بووبوو خۆشمان له‌ چاوی خۆمان ده‌ترساین به‌چاوییه‌وه‌ بکه‌ین. منداڵینکی گه‌نمه‌هنگی په‌لوپۆ قه‌وی و چاو ره‌شی زۆر زۆر جوان بوو. ده‌رو دراوسێمان له‌ سه‌یرکردنی تێر نه‌ده‌بوون و به‌رده‌وام به‌ باوه‌شی کچانی گه‌ره‌که‌وه‌ بوو.

ژیر، ژیر نه‌بوو، کۆرپه‌یه‌کی ناوازه‌و ده‌گه‌من بوو، ئا له‌و جوانیه‌دا، چارینکایی و من و دایکی نه‌وه‌نده‌ شپه‌رزه‌ کرد خه‌ریکبوو تووشی نه‌خۆشیی ده‌روونیمان بکات. شه‌و و رۆژ به‌ باوه‌شی من و دایکییه‌وه‌ بوو، پاش نه‌و ماوه‌یه‌ ژیر بووه‌وه‌ به‌ژیر، به‌لام نه‌و ره‌نگ و رووه‌ گه‌ش و جوانه‌ی وه‌کو جاران نه‌ماو په‌ری.

کاتیک له‌ سالی (۱۹۸۰) گه‌راينه‌وه‌ سلێمانی و له‌ ته‌مه‌نی شه‌ش سالی‌دا خسته‌مانه‌ قوتابخانه‌، که‌ له‌ سالی (۱۹۹۰) دا ده‌ستگیرکرام، ژیر له‌ قوناغی سینی ناوه‌ندی و له‌ ناوه‌ندی کانێسکانی کورمان بوو. به‌یانیه‌که‌ی دواي ده‌ستگیرکردنم ده‌چیت بۆ قوتابخانه‌ بۆ تاقیکردنه‌وه‌ی نیوه‌ی سال، به‌ترسه‌وه‌ ده‌چیت و کاتیک ده‌یینیت چواردووری قوتابخانه‌که‌ گیراوه‌، جه‌ندرمه‌ جل به‌له‌که‌کان به‌و ناوه‌دا بلاوبوونه‌ته‌وه‌، ترسی لێده‌نیشت و گومانی نه‌وه‌ ده‌کات که‌ بۆ نه‌و و (بلیسه‌)ی برای چووین. له‌ ده‌ره‌وه‌ی قوتابخانه‌دا چاره‌ران ده‌کات تا جه‌ندرمه‌کان ده‌رۆن و نه‌و ناوه‌ چۆل ده‌که‌ن. کاتیک ده‌چنه‌ ناو قوتابخانه‌، تێده‌گه‌ن که‌ (مامۆستا نه‌حه‌مه‌د)یان گرتوه‌ که‌ هاوڕێی باوکیان بووه‌و شه‌و له‌گه‌ل ده‌ستگیرکردنی مندا خۆی گه‌یاندبووه‌ مالمان. وتی: نه‌و رۆژه‌ ناگام له‌خۆم نه‌بوو، له‌ داخی باوکم و مامۆستا نه‌حه‌مه‌د. نه‌مه‌دزانی چی وه‌لام بده‌مه‌وه‌و نه‌مزانی چۆن تاقیکردنه‌وه‌م نه‌نجام دا.

ژیر گێزایه‌وه‌ وتی: ئێمه‌ مالمان چۆلکردبوو. رۆژیک له‌ بازاره‌وه‌ دایکم و هه‌ندی له‌ منداڵه‌کان که‌ وابزان (شیتێ و شه‌نگه‌و بلیسه‌)بون، چووبوونه‌ مالی خاله‌ عه‌لیم و ئێمه‌ش به‌سه‌ر مالی مامه‌کانماندا مامه‌ له‌تیف و مامه‌ عوسمانماندا دابه‌ش بووبووین، هه‌فته‌یه‌ک بوو من و به‌هار له‌ مالی مام عوسمان بووین، رۆژیک له‌ بازاره‌وه‌ به‌ پاسینکی هه‌ژده‌نه‌فه‌ری ده‌چوومه‌وه‌ بۆ گه‌ره‌کی مامۆستایان بۆ مالی مامه‌ عوسمانم، سه‌یرمکرد (مامۆستایه‌ک)

له دواړه له پاسه که دایه و دیت بڼ ماموستایان. وهکو بیتوه یادم پاره ی پاسه که ی بڼ دام و هوالی تڼی لیتپرسم و منیش ولامم دایه وه، که هیچ نازانم. هر له خڼمه وه گومانم کرد. بڼه وهی نه زانیت له مالی مامهم، له لای مالی خڼمان دابه زیم بڼ نه وهی وا بزانتیت بڼ مالی خڼمان دهچمه وه.

کاتیک له مانگی (۸) دا هاتن بڼ مواجه هم له نه من، (ژیر) که منی بینی، نه یناسیمه وه و تی: نه وه باو کم نییه.

کاتیک حوکمدراین و چروینه نه بوغریب، ژیر زوربه ی مواجهه کان له گډل دایکیدا دهات بڼ لام.

ژیر هر ژیر بوو.

ژیر له ماوهی نه و سال و دوو مانگی که له نه بوغریب بوو، زوربه ی مواجهه کان به ژیری و روو خوشیه وه دهات بڼ لام.

کاتیکیش له بنديخانه نازادکرام و گه رامه وه ناویان، ژیر خویتندکاری ناماده یی بوو. کوششی ژیرانه ی دهکردو له چوونیا بڼ قوتابخانه هر له مالیو مایه، ماچی دهکردم که دهشگه رایه وه به باو که گیان دهات بڼ لام، ماچیکي دیکه ی دهکردم و ههستم دهکرد خوی به منوه به سهره رز ده زانیت و که دهچته ناو هاوړتیه کانی به چاوی کوری تیکوشری زیندانیی هه لسوکه وتی له گډل دهکن و ریزی لیده گرن.

ژیر ناماده یی ته و او کردو خوی به زانکودا کرد، په کم جارو له گهره ی شری خوکوژیماندا له زانکوی سه لاهه دین له هه لیر وهرگیاو تا نه قلی سلیمانیم کرده وه، خه ریکبوو به ته و اویی وده کو به فری لیتیت.

ژیر له زانکوی سلیمانیش ژیکه له و وریا بوو، له گډل ماموستا کانیدا موناقه شه ی دهکردو رای خوی له به رامبه ریاندا ده رده بری.

دوای ته و او کردنی کولییه، له و شویتنه دامه زراوه، تائیتستا هر له و شویتنه یه هه سته که م به باشی جینگای خوی کردو ته وه و باوه رنا که م به ناسانیی ده سته رداري بن.

ژیر به مهره ساتی دایکی به رنامه ی ژیان ی گؤرا. خه مینکی جاویدانه دایگرت و نه شی دهویست به فرمیتسک و گریان ده ریان بریت. دایکی تا نه و روژهی مالناوایی لیتکردین به ناواتی نه وه بوو، که ژیر ژن بهیتیت و زور به وه دلخوش ده بوو که هه موو جار به دایکی دهوت، من ژنیش بیتم له نیوه جیانامه وه هر له گډل نیوده دهم، چونکه من به بی نیوه هه لناکم، به داخوه دایکی نه و ناواته ی برده ژیرگل و ژیر هر ژنی نه هیتا و نیستا کوریکي به خه می مال و هه ردو خوشکه که یه تی (شیتنی و شنکه) و په روشی منه بڼ باشی ته ندروستیم. منیش ناواتم نه وه یه که بیسم ژن بهیتیت و بیته خاوه نی کوریه یه و له باوه شی بگرم، سهره بوو ناواته که ی منیش وده کو دایکی لیتیت و من بمرم و نه ییسم ژیر ژن بهیتیت.

بلیتسه

له و رۆژگاره‌ی که شۆرشێ کوردستان تووشی شکستکرا. رژییم به شایێ لۆغانی سه‌رکه‌وتنییه‌وه که‌وته په‌رتکردن و ئاواره‌کردن و گواسته‌وه‌ی فه‌رمانه‌ران و کادیرو پیشمه‌رگه‌و لیپه‌رسراوانی شۆرش له‌ شاره‌کانی کوردستانه‌وه بۆ شارو شاروچه‌که‌کانی ناوه‌راست و خوارووی عیراق، به‌ مه‌به‌ستی دابڕینیان له‌ خاك و خه‌لكی کوردستان، وه‌كو سزایه‌ك بۆ ئه‌و سالانه‌ی له‌ گه‌ل شۆرشێ گه‌له‌که‌یاندا بوون. مه‌ن و مندا له‌ كانم له‌و شالاره‌ به‌ عسییانه‌دا به‌ر پارێزگای واست، قه‌زای حه‌ی که‌وتین.

له‌ کاتی ده‌ستپێکردنه‌وه‌ی ده‌وامی قوتابخانه‌کان، چووم بۆ ئاماده‌یی حه‌ی و ده‌ستبه‌کاربوونی ده‌وام ئیمزاکردوه‌و چه‌ند رۆژێك مامه‌وه به‌ مه‌به‌ستی ئه‌وه‌ی خانوویه‌ك په‌یدا بکه‌م بۆ ئه‌وه‌ی مال و مندا له‌ كانم به‌رم. ئه‌مه‌م بۆیه‌ کرد، چونکه‌ دووریانی ئه‌وه‌م ده‌کرد، که‌ رژییم که‌وته‌وه سه‌رخۆی ده‌ست به‌ جێبه‌جێکردنی سیاسه‌تی ته‌عریبکردنی کوردستان به‌ ته‌واوی ده‌کات، واز له‌ وه‌موو فه‌مانبه‌ره‌ پیشمه‌رگانه‌و ئه‌و هه‌زاران هه‌زار کادیرو به‌رپه‌سه‌ی ناو شۆرش ناهێنیت، به‌ به‌رنامه‌ی به‌ عسییانه‌ ده‌که‌ویتته‌ وێه‌یان و له‌ کوردستان دووریان ده‌خاته‌وه‌و نایه‌لیت له‌ ناو بازارو فه‌رمانگه‌کاندا رۆژانه‌ سه‌ر به‌یه‌که‌وه‌ بنین و گه‌رده‌شه‌ له‌ سه‌ر دۆزی گه‌له‌که‌یان و شۆرشه‌که‌یان و نه‌هامه‌تییه‌کانی بکه‌ن.

ئه‌و بۆچوونه‌ی (کاک شیخ حه‌سه‌نی شیخ محیدی نی قادره‌که‌رمه‌ی به‌رزنجی)م لا به‌رجه‌سته بوو. که‌ پنی وتم: من پیم باشه‌ ماویه‌ك له‌ سلیمانی و ناو کوردستان دوور بکه‌ویتته‌وه‌. بۆ ئه‌وه‌ی دووربیت له‌ چاری ده‌زگا‌کانی رژییم.

بۆیه‌ که‌ فه‌رمانی دامه‌زراندنه‌وه‌م له‌ وه‌زاره‌ته‌وه‌ بۆ ده‌رکرایه‌وه‌و بریاری ئه‌وه‌م دا له‌ کاتی ده‌وامکردندا به‌ماله‌وه‌ بچمه‌ شوپیتی کارکردنم. به‌ به‌ریوه‌به‌ری ئاماده‌یه‌که‌م وت: ده‌مه‌وێت خانوویه‌ك بگرم بۆ ئه‌وه‌ی بچم ماله‌که‌م به‌یتم، ته‌له‌فونی بۆ ناوه‌ندی حه‌ی کوران کردو داوی مامۆستا (عه‌دنان)یکی کردو پتی وت: سه‌ری لیبدات ئیشی پینیه‌تی که‌ مامۆستا عه‌دنان هات و به‌یه‌کتری ناساندین، پتی وت: مامۆستا عه‌دنان به‌شکم هه‌ولبه‌دیت له‌ گه‌ره‌کی خۆتاندا خانوویه‌ك بۆ مامۆستا په‌یدا بکه‌یت، وتی: مامۆستا محمه‌د مامۆستا عه‌دنانیش کورده‌و دانیشتووی گه‌ره‌کی حه‌یلنه‌کرادن و مامۆستای کۆمه‌لایه‌تییه‌.

مامۆستا عه‌دنان، وتی: به‌سه‌رچار هه‌ولده‌دم که‌ له‌م دوو رۆژدا شوپیتیکی باش و گونجاری بۆ په‌یدا بکه‌م و له‌گه‌لیدا له‌ قوتابخانه‌ چوومه‌ ده‌رووو که‌وتینه‌ قسه‌و باسی هه‌مه‌لایه‌نه‌ له‌ ئه‌نجامی قسه‌کردنه‌کاندا بۆم ده‌رکه‌وت که‌ کوردیکی دلسۆزه‌ له‌ خه‌م و په‌ژاره‌ی شکستی شۆرشدايه‌و وتی: مامۆستا تۆ کوپه‌ گه‌وره‌که‌ت ناوی چیه‌؟ وتم: ناوی (به‌خشی)یه، وتی: باوکی به‌خشی مالیکی کوردی خۆمان هه‌یه‌و له‌ گه‌ره‌کی خۆمانه‌و دراوسینی مالی مامه‌کانمه‌. نه‌ۆمی سه‌ره‌وه‌یان به‌تاله‌و وه‌کو بزائم ده‌یانه‌وێت بیده‌نه‌ کری.

چوینە بازارو له بازار چوینە دووکانی ئەویاوی که خانووەکی هەبوو. دووکانیکی عەتاری بچوکی بوو. دواي سلازکردن چاکوچۆنی ناساندنی من بەو و ناساندنی ئەو ئەویش بە من، وتی: ئەبو جودی نەۆمی سەرەوتان هەر بەتالە؟ وتی: بەلی، بەتالە بۆچیتە؟ وتی: ئیشم پێیتە. دەیدەین بەکری.

وتی: زۆرکەس هاتوون نەمداوە، بەکورد نەبیت بە عەرەبی نادەم. وتی: ئەي ئەگەر نیشە بمانەویت بیدەیتە باوکی بەخشی، دەلیت چی؟ وتی: من پێم وتی بە عەرەبی نادەم، وتی: باوکی بەخشی مامۆستایەو خەلکی کوردستان و سلێمانی، وتی: بۆ کەسینکی و سەرم پێوە نییەو ناردینییەو بۆ مالهو، بۆ ئەوێ بچین سەیری خانووەکە بکەین. که چوینە مالهو (ئوم جودی) له مالهو بوو، بەگەرمیی پێشوازی و بەخێرهاتنی کردین و دواي ئاو خواردنەووە هەندیک دانێشتن بەدیار ئەو زەرەفانەي خەریکی دروستکردنیان بوو، وتی: ئوم جودی دەمانەویت سەیریکی نەۆمی سەرەو بکەین. له پێشمانەو سەرکەوت و بە باشیی سەیری خانووەکەمان کردو پەسەندمان کردو گەڕاینەو بۆلای (ئەبو جودی) و پێمان وت: بەدلمانە. دواي قسەکردن لەسەر کرێکەي وتی: مادام مامۆستایەو خەلکی سلێمانی و کوردستانە مانگی بە (۱۵) دینار دەیدەمێ و لەسەر ئەو نرخە رێککەوتین. دواي ئەو ئۆتۆمبیلێکی دوو تەنیم گرت، که ئەویش ئەبو جودی و عەدنان بۆیان پەیداکردم و لەگەل ئۆتۆمبیلەکە بەرەو سلێمانی گەڕامەووە ماله کەم گواستەو بۆ حەي و لەو نەۆمی دووهمەي مالی (مام عەلوان) گیرساینەو، ئەوکاتە (ژیر) سی مانگان بوو، بە ژیرەو چوار مندالم هەبوو.

له (۱۹۷۸/۱/۵)و له رۆژێکی ئێجگار ناخۆش و بێکەسیدا (زەینەب) کەوتە نازارو ژانی (بلیسە)، هەرخۆم بووم. شپڕە بووبووم نەمدەزانی بۆ کوی بچم. دەچووم بۆ نەخۆشخانەو جێم دەهێشت، دلم نەدەهات بەو ژانەو بەجێی بهێلم و دەترسام تا من دەگەمە نەخۆشخانەو پزیشک یان سستەرێک دێتم، زەینەب مندالەکی بەبی کەس و بی مامان بیت، بۆید چۆمە خوارەو (ئوم جودی)یم ئاگادار کرد. یە کەسەر رایکردە سەرەو که بیی زەینەب زۆر بیتاقەتە یە کەسەر بەراکردن چۆو خوارەو کاتی کەمزانێ (ئوم کەریم) و ژنیکی دراوسێیانی هیتاوە. ئوم کەریم یە کەسەر ناردی بەدواي ژنی کەدا که کوردی فەیلی بوو، له گەرەکەو مامانێی دەزانی و ئەویش هات و منیان کردە خوارەو پاش سەعاتێک کەمتر. کاتی کەمزانێ (ئوم کەریم) هاتە خوارەو وتی: مژدەت دەدەمێ ئوم بەخشی رزگاری بوو و کۆریکی جوانی وەکو خۆتی بوو، وەرە سەرەو هەر گەیشتمە سەرەو کردیانە هەلەهەي خوشیی و منیش چۆم ناوچەوانی زەینەب و کۆرەکەم ماچکردو سوپاسی ئەو ژنانەم کردو زەینەب وتی: باوکی بەخشی بەراستی ئوم جودی و ئوم کەریم دایکانه فریامکەوتن.

بلیسە نا لەو شۆیتەو لەو سالەو رۆژگارەداو بەو شێوەیە دوور له خاکی نیشتمانەکی چاوی بۆ دنیای پر نازارو نەهامەتی گەلەکی کردەو. ئەو سالانە سالی هەلگیرسانەو

شۆرش و دامه‌زاندنی (ی.ن.ک)او هێزی پیتشمه‌رگه پارتیزانه‌کان بوو.

له‌پاش هه‌فته‌یه‌ك بۆ ئاوانانه‌كه‌ی، نانخواردنیکی ئینواره‌مان سازکرد به‌ ئاماده‌بوونی چهند كه‌سیك له‌ده‌رو دراووسی ناو (بلیسه)، پرسییان (بلیسه) واتای چیه، وتم: واتای (شوعله وهاجه)یه، مام عه‌لوان وتی: ئه‌مانه‌ واز له‌ كوردایه‌تی ناھیتن و به‌راستی ناویکی پرماناو خوشه.

بلیسه‌ بووه‌ پیتجهم منداڵمان و زۆرمان خوش ده‌ویست، به‌تایبه‌تی دایکی هه‌ر زۆری خوش ده‌ویست ده‌یوت: بۆیه‌ زۆرم خوش ده‌ویت، چونكه‌ له‌ ئاواره‌یی و دووره‌ ولاتییدا بوومه.

(بلیسه) له‌ قه‌زای هه‌ی فریای ئه‌وه‌ نه‌كه‌وت به‌جیته‌ قوتابخانه، كه‌ گه‌راینه‌وه‌ سلیمانی، ته‌مه‌نی گه‌یشه‌ ئه‌وه‌ی له‌ قوتابخانه‌ وه‌رگیریت، خستمانه‌ قوتابخانه. کاتیك ده‌ستگیرکرام بلیسه‌ چووبوه‌ قۆناغی ناوه‌ندی و له‌ ناوه‌ندی کانیسکان ده‌وامی ده‌کرد.

له‌و مواجهه‌یه‌ی ئه‌من كه‌ له‌گه‌ل كاكه‌م و زه‌ینه‌ب و هێرشدا هاتبوون، له‌ ئه‌منی سلیمانی كه‌ چاوی پێم كه‌وت نه‌یناسیمه‌وه‌ ئه‌و و ژیر باوه‌ریان نه‌ده‌کرد كه‌ من باوكیانم. دیاره‌ ئه‌وه‌ش له‌به‌ر لاوازی و په‌ڕینی رەنگ و رووی سوورم بوو. به‌داخه‌وه‌ له‌و مواجهه‌یده‌دا تاسوقیم لێیان نه‌شکا.

دوای بریاری مه‌حكه‌مه‌ی سه‌وره‌ له‌ (١٩٩٠/١٠/١٦)و ئاردنمان بۆ به‌ندیخانه‌ی ئه‌بوغریب له‌ یه‌كه‌م مواجهه‌دا، جگه‌ له‌ (به‌خشی و شه‌نگه) منداڵه‌کانی دیکه‌م به‌ (بلیسه)شه‌وه‌ هه‌ره‌مه‌موویان له‌گه‌ل زه‌ینه‌بدا هاتبوون و به‌رده‌وامیش زووربه‌ی مواجهه‌ه‌كان (بلیسه)یان ده‌هیتا...

کاتی له‌ سالی (١٩٩١) ئازادکرام و چوومه‌وه‌ ناریان، منداڵه‌کان شه‌و و رۆژ به‌چوارده‌ورمدا داده‌نیشتن و زۆرجار بلیسه‌ له‌ خوشیاندا هه‌رچه‌نده‌ گه‌وره‌بوو، ده‌هاته‌ سه‌ر رانم و یه‌کترمان ماچ ده‌کردو پێم ده‌وت: بلیسه‌ له‌ کۆره‌وه‌كه‌دا خه‌می (تۆ شیتی و شه‌نگه‌)م بوو.

چه‌ندم پیتخۆشیبوو، بلیسه‌ توانی په‌یمانگای هونه‌ره‌جوانه‌کان ته‌واو بکات و وه‌کو ئه‌کته‌ریکی سه‌ر شانۆ خۆی بناسیتیت، کاتیك په‌یمانگای ته‌واوکردو له‌ ریکخراویك دامه‌زرا، كه‌ ده‌م بینێ کۆریکی شوخ و به‌توانایه‌، زۆر دلم روون ده‌بووه‌وه‌. هه‌ر رۆژیک كه‌ ده‌هاته‌وه‌ ماله‌وه‌، ده‌بوو دایکی ماچی بکات و به‌قوربان و به‌ساقه‌ی بیت.

بلیسه‌ کاتیك كه‌ له‌كه‌له‌ی ژنه‌یتانی كه‌وته‌ سه‌ره‌وه‌، دایکی زۆر دلی خوشبوو. رۆژانه‌ پیتی ده‌وتم باوکی به‌خشی به‌ده‌نگیه‌وه‌ به‌جۆر رینگای لی مه‌گه‌رو با به‌دلی خۆی ژن به‌یتیت، ده‌یوت: به‌خشی. منداڵی به‌خشی و به‌هارو منداڵی به‌هار به‌من چی، خۆ نایان بینم و ناتوانم له‌ باوه‌شیان بگرم، دایکی ئازادیش به‌مریت ئه‌وه‌ ئه‌ویش له‌ داخانا سه‌ری خۆی هه‌لگرت، نازانم ده‌یان بینمه‌وه‌ یاننا. له‌به‌رئه‌وه‌ په‌له‌ بکه‌ با (بلیسه) ژن به‌یتیت. تووشی نیگه‌رانییه‌کی ئیجگار زۆر بووم كه‌ (زه‌ینه‌ب) نه‌گه‌یشه‌ ئه‌وه‌ی بییتیت بلیسه‌ ژنی هیتاوه‌و کۆچی ناواده‌ی کرد.

ئىستا كە دەينىم (بلىتسە و ماردنى) خىترانى بەردەوام سەرم لىتەدەن و بە خەمى منەون، دلم زۆر پىيان روون دەيتەو و كاتىكىش دەينىم (بلىتسە) بووتە بلىتسە پىاوەتى و خەمخۆرى و لەناو ھاوەلە كانىدا ديارو خۆشەويست و خاوەن كەسايەتى خۆيەتى، زۆر دلم خۆش دەيت. دەينىم بلىتسە خەمى من و يەكەيەكەى براو خوشكەكانى دەخوات و دەيەويت دليان رازى بكات و بەدەنگيانەو بەجىت و بە بەردەوامى لەگەل (ژىر)دا بۆكارەكانيان، لەپرس و رادان و مەشۆرەت بەيەك دەكەن.

شىتى

لە (۱۹۸۶/۶/۲۹) و لە كاتىكدا من لەگەل سەرجەمى مامۇستايانى سەرەتايى و ناوەندىي و دواناوەندىيە كاندا راپىچى (سەربازگەى مەشقى خويىندكاران لە قەزاي دىس) كرابووين. بەناو مەشقى ھاوينە، ھاوانەوئى ئەو چەند مانگەى ھاوينيان پى رەوا نەيىن. بۆيە لەو رۆژو ساتەى كە لەدايكبو لەئارادا نەبووم، ئەو كۆرپە خۆشەويستە لەو ھاوينەدا دلى دايكى و بەھارى خوشكردو باوەشى گەرمى دايكى پر كەردەو سەريكىشايە جيهانى بوون و پەنەھامەتیی گەل و نىشتمانەكەى.

لە پىنجشەممە و ھەينىيەكى مانگى (۷)دا لە دىسەو گەرامەو بۆ سلىمانى و خۆم بەمالدا كرد، كە چومە ژوورەو سەيرمەكرد زەينەب دانىشتوو كۆرپەيەكى بە مەلۇتكرابوى لەلای خۆيەو دانو، دياربوو لە ژانى مندالبوون خەلەستبوو. كىژىكى جوانى بووبوو. ھەستايە سەربى و بەپىرۆزبایى و بەخىرھاتنەو يەكمان ماچكردو ھەردانىشتە مەلۇتەكەى خستە باوەشمەو و تى: سەيرىكە كچىكى زۆرجوانە لەخۆت دەجىت و شىوئى بەھارى تىدایە. باشبوو خوا بەدلى خۆمى لەگەلداكردم، ئەم سەكەم كچ بوو. زۆرم مەراقى (بەھار)بوو كە تاقانە بىت و خوشكى دىكەى نەبىت. منىش ناوچەوان و سەر روومەتەكانىم ماچكرد. و تى: خوا ئەم حكومەتە لەناوبەرىت كە نايەلىت سالىك دلمان خوشبىت، ئەم ھاوينەى بەئىو ھەوانەيىنى پشويەكى تىدا بەدەن و لەبوونى كۆرپەكەتدا ئامادەبىت. ئەو رۆژەى دەبوو بگەرىتمەو بۆ (دىس) زەينەب و تى: بەنيازى كەى ناوى بىت و ناوى دەنىت چى؟ وتم: ھەفتەى داھاتوو دەكەمە مۆلەت و لە مۆلەتەكەدا ناوى دەنىن، بەنيازىشم ناوى بنىم (شىتى). و تى: (شىتى) چىيە؟ وتم: ناوى گوندىكە لە بنارى قەندىل و شاخى (بەلفەت) وەكو بۆيان باسكردووم گوندىكى خوش و كوستان و دلگىرە. بووتە شوپىن و بنكەو بارەگای پىشمەرگەو سەركردايەتى شۆرش. تانىستا رژىم چەندىنجا ھەولیداو سوپاكەى پى بگەيەنىت و خاپوورو وىزانى پكات، بەلام لە پەلامارەكانىدا سەركەوتوو نەبوو و شىتى بە (شىتى)تى ماوئەو و وەكو دەلین لە شارى قەلادزیو بەپى چەند سەعاتىكەو بەسواری ئۆتۆمبىل سەعاتە رىكە زياترە. جا لەبەر ئەم ھۆيانە دەمەويت ناوى بنىم (شىتى). يەكەم:

ناویکی سووک و خوشی کوردیه. دووهم: ناوی گوندیکی کویستانه و له بناری قه‌نديله. سیپه‌م: یه‌کینکه له‌و گوندانه‌ی که بوو‌ته لانکه‌و بنکه‌ی هه‌وانه‌و‌ی پی‌شمه‌رگه. چواره‌م: خه‌لکه‌که‌ی خۆ‌را‌گرو ریخۆ‌له‌کیشن. وتی: که‌وایه‌ منیش لاهپه‌سهنده‌و پی‌خۆ‌شه. هه‌فته‌ی داهاتوو مۆ‌له‌تی هه‌فته‌یه‌کم وه‌رگرت و که‌گه‌رامه‌ره له ئی‌واره‌خوانیکدا که‌کاهم و محیدین و براژنه‌کانم و چهند دراوسیه‌ک ئاماده‌ بوون. کاکه‌م بانگی به‌ناوی (شیتی) به‌گویندا داو وتی: به‌خۆشی شیتی و له‌شاسگی دایکی و رزگار‌بوونی باوکی له‌م سه‌ربازیبه‌و خوشی و سه‌رفرازی گه‌ل و نی‌شتمان‌که‌مان.

کاتیک ده‌ستگیر‌کرام ته‌مه‌نی (شیتی) (۳) سال و (۶) مانگ و (۲۷) رۆژ بوو. ته‌مه‌نه‌که‌ی ته‌مه‌نی خۆ خۆ‌شه‌ویست‌کردن بوو لای دایک و باوکی و خوشک و براکانی. بۆیه‌ بو‌بووه‌ گو‌لینکی گه‌ش و بۆ‌نخۆش و هه‌میشه‌ جوان و کراوه‌ی ماله‌که‌مان. جگه‌له‌وه‌ی که‌ ئی‌مه‌ وه‌کو دایک و باوک و خوشک و براکانی خۆ‌شان ده‌ویست و به‌ به‌رده‌وامی له‌ باوه‌شماندا بوو. مامه‌کانی و پوو‌رو ئامۆ‌زا‌کانی و کچانی گه‌ره‌ک هه‌ره‌مه‌وو خۆ‌شیان ده‌ویست و ده‌یان‌بردو له‌ باره‌شیان ده‌گرت (شیتی) بووه (شیتی) هه‌مووان. له‌و ته‌مه‌نه‌یدا زۆر هۆ‌گر‌م بو‌بوو. له‌ کاتی خۆ‌تندنه‌وه‌و نووسین و می‌وان‌داریدا به‌بی‌ په‌را خۆی بۆ باوه‌شم ده‌کوتار ده‌هاته‌ لاهمه‌وه، هه‌رماده‌ی هه‌بو‌وايه ده‌هاته‌ باوه‌شمه‌وه‌و ماچی ده‌کردم و منیش ماچم ده‌کرد. رۆژانه‌ که‌ له‌ بازارو قوتابخانه‌ ده‌گه‌رامه‌وه‌و سووسه‌ی ده‌کرد. یه‌کسه‌ر به‌را‌کردن و خ‌شپه‌خ‌شپ به‌ سه‌ربانه‌که‌دا خۆی ده‌گه‌یانده‌ لای قاده‌مه‌کان و باوه‌شی به‌ قاچه‌کاندا ده‌کردو منیش له‌باوه‌شم ده‌کردو به‌ماچ‌کردنی یه‌که‌وه ده‌چو‌ینه‌ ژووره‌وه‌و یه‌کسه‌ر هاواری ده‌کرد دایه‌...

دایه‌... باوکه‌ هاته‌وه.

رۆژانه‌ له‌ کاتی نان‌خواردندا ده‌هاته‌ لاهمه‌وه‌و له‌گه‌لمای نانی ده‌خوارد. هه‌ر ژه‌می رۆژینکی نان‌خواردن له‌ کاتی نان‌خواردندا دوا‌که‌وت‌مایه‌و له‌گه‌لمایندا نانم نه‌خواردایه. که‌ نانیان بۆ داده‌نام ده‌هاته‌ لاهمه‌وه‌و ته‌گه‌ر نانی‌شی بخواردایه له‌گه‌لمدا نانی ده‌خواردوه‌و، دیاره‌ مندالینکی له‌م جۆره‌، له‌پری‌کدا باوکی لی‌ ونب‌کریت و لی‌ی دابین. ده‌بی‌ت له‌ج‌ حالینکی ناخۆشدا بژی؟ منیش که‌ ده‌ستگیر‌کرام نه‌و شه‌وانه‌ی له‌ ژووری ئینفیرادیی بووم به‌رده‌وام یه‌کینک له‌وانه‌ی به‌زۆری بیرم لیده‌کرده‌وه، ژيانی (شیتی)‌بوو. له‌ خۆ‌مم ده‌پرسی ده‌بی‌ت ئی‌ستا له‌ نی‌وه‌روان و ئی‌واراندا که‌ کاتی هاته‌نه‌وه‌مه‌ چی بکات و چۆن به‌جیت بۆ‌سه‌ر قاده‌مه‌کان و ده‌بی‌ت ئی‌ستا چه‌ندی‌ شپه‌زه‌ی من بی‌ت؟

که‌ چوومه‌ ژووری دوو. به‌زۆریی باسی (شیتی)‌م بۆ هاو‌پ‌یانی زیندانیی ژووره‌که‌م ده‌کرد. نه‌وه‌نده‌م باس‌کرد‌بوو. کاتی (فه‌خره‌دین عه‌بدوللا) نازاد‌کرا له‌ به‌ندی‌خانه‌و سه‌ردانی مالمانی کرد. یه‌کسه‌ر هه‌والی (شیتی)‌ی پرسی وتی: کوا؟ هاته‌ پیشه‌وه‌ وتی: من (شیتی)‌م وتی: شوکر باش گه‌وره‌بو‌ویت. ده‌زانیت باوکت شه‌و و رۆژ هه‌رباسی تۆی ده‌کرد... له‌ یه‌که‌م مواجهه‌ماندا له‌ نه‌بوغریب زه‌ینه‌ب له‌گه‌ل خۆیدا هیتا‌بو‌وی. نه‌و کاته‌ ته‌مه‌نی

بووبوو به (٤)سأل و (٥)مانگ... به دهستی به هارو دایکییه وه بوو. که ئیمه یه کتریمان ماچ ده کرد، ئهو هدر سه ریده کردو به خه لکی هه وشه که دا ده پروانی. به خه یالی خۆی بۆ من ده گه را. به هار وتی: (شیتی) ئه وه بۆ ناچسته لای باوکم؟ وتی: کوا باوکم؟ وتی: ئهی ئه مه نییه له گه لماندا وه ستاوه؟ وتی: که ی ئه مه باوکمه؟ باوکی من که ی وابوو؟ باوه شم پیندا کردو وتم: (شیتی) گیان بۆ نامناسیته وه؟ چیم لیته اتوه؟ وتی: باوکی من قه له و و سوورو جوان بوو. وتم: من ئهو باوکه قه له و و سوورده تم نا... نا... شیتی گیان باوکتم. وتی: تۆ چۆن باوکمی؟ بچوو کبویته ته وه، ره نگت سووری نه ماوه... له باوه شم دانه ده به زی. هه رکه سی ده هات بۆلام ئهو هدر به باوه شمه وه بوو.

دایکی هه موو مواجهه هیه که له گه ل خۆیدا ده یهیتا. (زهینه ب) بۆی گیرامه وه وتی: (ئه و کاته ی گیرایت کراست گۆریبوو. چلکن بوو، نه مشۆردبوو. هدر توگیرایت. په لاماری ئه و کراسه ی داو به به رده وامی به دهستییه وه بوو. شه وانه ده بوو بیخاته باوه شییه وه بۆنی بکات و به و بۆنه ی تۆوه خه و ی لیده که وت. زۆرجار پیم ده وت بابیشۆم. نه یده هیشت بيشۆم و ده یوت نه گه ر بيشۆیت بۆنی باوکمی پتوه نامیتیت! تائیتستا ئهو کراسه هه ر به چلکنیی ماوه ته وه و نه مشۆردوه.

کاتیک که (محیدینی کاک شیخ حه مه نه مین)ی پوورز اما ن نازاد بوو که هات بۆلامان کراسینکی تۆی هیتا بووه. که وتی ئه م کراسه ی بۆناردو نه ته وه. یه کسه ر په لاماری کراسه که ی داو بۆنی ده کردو ماچی ده کردو له باوه شی ده گرت.

دوا ی چه ندین مواجهه وه و باشبوونی ته ندروستی و سووری بو نه وه ی ره نگم و قه له و بو نه و دم و گه شبو نه و دم. له مواجهه هیه که دا له باوه شدا بوو. دهستی به روومه ته کانم و قژمدا ده هینا و سه یری ده کردم له پریکدا وتی: بابه... بابه... ده زانیت ئینستا وه کو باوکه که ی جارنت لیته اتوه ته وه، وتم: چۆن؟ وتی: وه کو جارن سوورو جوان بوویته ته وه. شوکر قه له ویش بوویته ته وه و ئینستا ریک له باوکه که ی جارنم ده چیت...

کاتیک له به ندیخانه نازاد کرام و گه یشتمه چه مچه مال. شیتی له گه ل براکانیدا هاتبوو. ئهو و ژیرو کاکه م له ئۆتۆمیله که ی کاک حه مه نووریدا که منی تیدا بووم سارابوون، گه یشتینه ماله وه. وتی: دایه... دایه... ئه مه باوکمه و اهاته وه ناومان. رۆژانه له هدر شوینیک دانیشتمایه ده بوو (شیتی) له لامه وه دانیشت و جارنا جاریک ماچینکی ده کردم و منیش ماچم ده کرد. هه ستم ده کرد له گه شه کردن و خۆشیدایه.

زهینه ب وتی: باوکی به خشی باوه ر بکه له و رۆژه وه ی نازاد بوویت (شیتی) ته واه زیادی کردوه و گه شاهه ته وه.

کاتیک نازاد بووم (شیتی) ته مه نی گه یشتبووه (٦) سال و (٥) مانگ و (٢٤) رۆژر له سالی (١٩٩٣) ته مه نی بوو به ته مه نی چوونه خویندنگاو له و ساله دا خستبوویانه قوتابخانه خویندکاری پۆلی یه که بوو. خویندکاریکی ژیکه له و ریا بوو... زۆر دلی به کتیب و ده فته رو

قەلەم و جانتاكەى خوشبوو.

(شیتى) بوو دەستەخوشكى دادە بەھارى. چۆن ھۆگرى من بووبوو. ئاۋھاش ھۆگرى دادە بەھارى بووبوو.

(شیتى) بەسەرگەوتوبى قۇناغەكانى خوتىندى تەواوكرىدو پروانامەي بەكالۆرىۋسى لە كۆلىرى زانستە مرۆقايەتییەكان بەشى جیۆلۇجى بەدەستەیتا. ئەوسالەى ئەو لە زانكۆ دەرچوو، دایكى دووچارى نەخۇشییەكى درىژخایەن بوو. بۆیە لەبەر دایكى نەبویست دامەزرىت و بە بەردەوامى خزمەتى دایكى دەكرىدو بەدەوریدا دەھات، كاتىك دایكى لە (۲۰۰۹/۲/۲۳) بەھۆى ئەو نەخۇشییەو مالتاۋایى لىنكرىدىن. من ھەر خەمى ئەو و شەنگەم بوو. كاتىك لە سالى (۲۰۰۹)دا دادە بەھارىان ھاتەو. ھاتنەرەكەى بوو تىن و تاۋىك بۆيان و بارى دەروونیان پاشتربوو.

(شیتى)ۋا بۆ سالىكە بە مامۇستای زىندەوهرزانىی لە پەرودەردەى سلىمانى دامەزراو. زۆرم دل پىتى خۇشە كە دەپىنم لە مامۇستایىكەیدا سەرگەوتوودو ھەولى پىشكەوتنى خۇشى دەداو زۆر بەتەنگى دلەوہیەو خواردنى خوش خوشمان بۆ دروستدەكات و بەپىنكەنىنەو پىشكەشمانى دەكات.

شەنگە

لە (۱۹۸۹/۱۱/۲۶) بە دوو چاۋى گەشەو سەرى كىشایە دىلای ئازارو ناخۇشىى شارى سلىمانى و بوو دوا مندالمان و سىتەم كچمان و كچە بچكۆلەى مالەكەمان. ئەوكتەى لەدايكبوو، بچووكترىن مندالمان (شیتى) بوو، كە تەمەنى (۳) سال و (۴) مانگ و (۲۷) رۆژ بوو.

كاتىكىش دەستگىركام، شەنگە تەمەنى (۲) مانگ و (۲۰) رۆژ بوو. ئەوئەندە مندال بوو، تەنھا دایكى بۆ شىرو لە نامىزگرتنى دەناسى. لەبەرئەوہى كۆرپەيەكى جوان بوو، جگە لە دایكى براو خوشكەكانىشى بە بەردەوامى لەباۋەشيان دەگرت.

كە راپىچى ئەمىيان كرىم، ترسى ئەوہم ھەبوو. كە بەدواى گرتىمدا (زەينەب)ار مندالەكانىش بگرن و بىانھىتنە ئەمن. چونكە لەو سالانەدا رۆژىم ئەو سىياسەتەى پىادە دەكرىد ھەركەسىكى بگرتايە، بۆ فشارخستە سەر گىراۋەكە كەسوكارىشيان دەگرت، لەو ترسەدا لە ئەمن بىرم لە (شەنگە) دەكرىدەو، بەو كۆرپەيىە بىتە ناو ئەمنەو، دایكى لەناو ئەو ئەمنەدا چۆن پەرودەردەى بكات، شىرو خواردنى چۆن بۆ پەيدا بكات؟ مندالىكى وا دەبىت لەناو ئەمندا چى بەسەر بىت؟ لەناو دەزگايەكى دوژمن بە گەلەكەمان چۆن چاۋ بكاتەو، گەشە بكات و گەورە بىت؟ كۆرپەيەك لەجىاتى ئەوہى براو خوشك و مام و پوور رۆژانە ببىنىت و لە باۋەشى بگرن و بۆيان پىتەكنىت، چاۋى گەشى بە جەندرمەى پىسا پروانىت و گۆيى

داگرن، خۆی به سنگمهوه دهنوساندر له باوهشم نه دهچوه خوارهوه. شەنگە گەورەبوو تەمەنی گەیشته تەمەنی دەستکردن بەخوێندن. لە قۆناغی سەرەتاییدا خوێندکارێکی وردیلەو ژیکەلەو زیرەك بوو. لە تاقیکردنەوەی بەکالۆری پۆلی سێدا نمرەى زۆر باشی بەدەستھێنا.

لە قۆناغی ناوەندی زیاتر و باشترو زیرەکتربوو. بەبێ دواوەتن قۆناغی ناوەندی بە نمرەى باشەوه تەواوکردو چوو قۆناغی ئامادەیی بەشى زانستیی، سەلەکانی چوارو پێنجی بەنمرەى زۆر زۆر باشەوه پێ و لە پۆلی شەشى ئامادەیی و لە تاقیکردنەوەی بەکالۆری پۆلی شەشدا لە دەوری یەکم بە نمرە (۹۰٪) قۆناغەکەى پێ و لە شانسی ئەودا ئەو سەلە نمرە زۆر ھاتبوو، ئەو کۆلیژەى ئەو ھەزى لێدەکرد، کە کۆلیژى دەرومانسازى و ددان بوو، وەرەگیرا. بەپێى نمرەکانى لە کۆلیژى ئەندازى یارى بەشى کارەبای زانکۆی سەلاحەدین وەرگیرا. شەنگە یەکیك بوو لەو منداڵانەم کە پێتوێستى بەو نەدەکرد پێى بلیت کۆشش بکە، یان چۆن کۆشش دەکەیت، یان بۆ کۆشش ناکەیت؟ سەلەنە بەپێى بەرنامەى یەکی دارپێژراوى خۆى لەگەڵ ئەوێ سەیری تەلەفزیۆنیشى دەکرد، کۆششى رۆژانەو مانگانەو سەلەنەى خۆى دەکرد...

کاتێک لە زانکۆی سەلاحەدین وەرگیرا، بەلای خۆى و بەلای ئێمەشەو قورس بوو. لەبەر منداڵییەکەى، زۆرم ھەولدا بۆ زانکۆی سلێمانى بیگوێژمەوه، لە ھەولەکاندا سەرکەوتوو نەبوم، پێیان دەوتم دەیت (تەنازول) بکات، پێم دەوت تەنازول دەکەیت؟ دەپوت نا ھەزناکەم تەنازول بکەم، چونکە کولییه کەم باشە.

شەنگە ئەو سەلەى ئەو دەبوو بەشداریى تاقیکردنەوێ پۆلی شەشەمى زانستیی بکات، دایکى نەخۆش کەوت و نەخۆشیى دایکى کاریگەری زۆرى لەسەر خوێندنەکەى کردو لەو باوەرەدام دایکى نەخۆش نەکەوتایە، نمرەى لە (۱۰۰) نزیکدەبوو بەخواستى خۆى دەچوو کولییه.

دوو سەل لە ھەولێر مایەوه. ئەو شەو و رۆژەى دایکى کەوتە ھىلاکى و لە (۲۰۰۹/۲/۲۳) دا کە بەیانییەکەى کۆچى دوايیکرد، شەنگە لە ھەولێر بوو. تەلەفۆنمان بۆکرد بێتەوهو لە نیوێ رینگا سەیارەم ئارد بەپێرەو تا نەگەیشته مالمەو لە باوەشم نەگرت و نەچوو سەر تەرمى دایکى (زەینەب)مان نەناشت. کە زەینەب لەو سەلەندا یەکیك لە ئاواتەکانى ئەو بوو، شەنگە لە ھەولێرەو نەقلی سلێمانى بێتەوهو رۆژانە خۆى رەوانەى زانکۆى بکات و کە ھاتیشەو خۆى خواردنى بداتى. بەدەخەو بەو ئاواتە نەگەیشته و دیارەو ناخرى یەك بوون. ئێستا لە زانکۆى سلێمانیەو لەھەمان کولییه دەوام دەکات و کچی ھەلسۆراوى مالمە.

وینہ کان

چەمچەمال ۱۹۹۱/۱۲/۲۳ لە پاسی ھێتاندووماندا لە کەرکوکەوە بۆ
چەمچەمال

چەمچەمال ڕۆژی پیشوازی ۱۹۹۱/۱۲/۲۳
بەخشی، محەممەد، محەممە نوری، ڕۆلەکانی محەممە نوری

چەمچەمال رۆژی پيشوازی ۱۹۹۱/۱۲/۲۳
بلینه، محەممەد، بەخشی، ژیر، لەدواوە حەمە نوری

چەمچەمال رۆژی پيشوازی ۱۹۹۱/۱۲/۲۳
براو کەسوکارو دۆستان

چەمچەمال روژى پيشوازى ۲۳ ۱۲ ۱۹۹۱
كەسوكاۋو دوستان

چەمچەمال ۲۳ ۱۲/۱۹۹۱ نۆتومبىلى جەمەتورى
(شىتتى) ئە باۋەشمدايە بەرەو سلىمانى ۵۵۰۰۰

سليمانی ۱۲/۲۳ ۱۹۹۱، گهره‌کی ماموستایان
پیشوازی له‌بهردهم مالماندا

سليمانی ۱۲/۲۳ ۱۹۹۱، گهره‌کی ماموستایان
ه‌ره‌شی مائی معیدینی برام، تاه‌ه‌نگی خوشی

سلیمانی، گهره کی ماموستایان ژووری میوان
زیتوب و شیتی، محمدهو شینگه

سلیمانی، گهره کی ماموستایان مالهوه
دایکم، محمدهو، زیتوب

سالی (۱۹۷۹) پاریرگای واست - قەزای حەدی
لە راستەو بۆ چەپ: (بەخشی، ئازاد، زەینەب و بێنە، محەممەدو ژیر).

۱۹۹۹ - سلێمانی، گەڕەکی سەرچنار
مەتبەخی مامەرە لە راستەو بۆ چەپ: (شیتن، شەنگە، زەینەب، بەهار)

به‌شی پیتجدهم

شههیده کان

ژیاننامه‌ی ئەم (۷) شههیده که لەم کتێبه‌دا بڵاویده‌کەمه‌وه، میژووی خەباتی هەریه‌که‌یان، ئەوه‌ دسه‌لمێتن که کفنی مەرگیان هەروا ناسایی و وه‌کو کفنی ئەو هەموو مەرژفه‌ نییه، که رۆژانه مەرگ یه‌خه‌یان پێده‌گریت و له‌گه‌ڵ هه‌للوشینی خاکدا ناویان ده‌سپێته‌وه‌و له‌ هزرو یاده‌وه‌رییدا نامیتن...

به‌لکو ئەم پۆله شههیده رۆله‌گه‌لێکی گه‌ڵ و نیشتمان‌ه‌که‌یان بوون، که له‌گه‌ڵ ته‌مه‌نی بیرکردنه‌وه‌یاندا نه‌ترسانه‌ ریتیازی شوێش و شوێش‌گێڕیان به‌ بالاو ژيانسی خۆیان بریوه‌و تینکۆشه‌رانه خەباتی به‌رده‌وامیان کردوه‌و له‌پیتاوی نازادی و سه‌رفرازیی گه‌له‌که‌یاندا. بۆیه ده‌بینریت هەریه‌که‌یان به‌جۆریک نیرگزی به‌هاری ژیانیان هه‌لده‌وه‌ریت و ده‌بته‌ قوربانیی له‌پیتاوی رزگارکردنی خاکی نیشتمان‌ه‌که‌یان و به‌ده‌سه‌لتانی سه‌ربه‌رستی بۆ گه‌ڵ و نیشتمان‌ه‌که‌یان، نه‌گه‌ر سه‌رنج له‌ ژياننامه‌کانیان بدریت (۵) تینکۆشه‌رو (۵) رۆله‌ی به‌نه‌مه‌کی ئەم گه‌له‌ به‌یه‌ک بریاری مه‌حه‌که‌مه‌و له‌یه‌ک رۆژدا له‌لایه‌ن جه‌للاده‌کانی به‌عسه‌وه به‌یه‌که‌وه له‌سیداره‌ ده‌درێتن و رۆژی (۷/۱۱/۱۹۹۱) ده‌بیته‌ شۆری (۵) هاورێی کۆلنه‌ده‌ری ئەم گه‌له‌وه‌ رۆژی (۱۸/۱۱/۱۹۹۱) ده‌بیته‌ ئەو رۆژی قورسایی تاوانه‌کانی عه‌واد به‌نده‌رو سه‌دام و رژێمه‌که‌ی به‌ته‌واویی ده‌رده‌خات، که ته‌رمی ئەو (۵) شههیده له‌ گۆره‌پانی تاوانی له‌سیداره‌دانیانه‌وه هه‌لده‌گه‌ڕێن و ده‌گوێزریته‌وه‌ بۆ (گۆرستانی که‌رخ)، دیاره‌ مانه‌وه‌ی ئەو (۱۱) رۆژه له‌ تابووتی به‌کۆمه‌لی ساردی تاوانیاندا، بۆ ئەوه‌بووه‌ که دوو جار خۆیان دان به‌تاوانباریاندا بنین و خۆیان سه‌رشۆری میژووی مەرژفایه‌تی بکه‌ن.

ئەو تاوانبارانه‌ وایان ده‌ست به‌ دسه‌لاتی دیکتاتۆریه‌ته‌وه‌ قایم‌کردبوو، هه‌رگیز له‌بیرکردنه‌وه‌ی ئەوه‌دا نه‌بوون، که رۆژیک له‌ رۆژان ته‌ختی هوکمرانیان تینکۆریک ده‌دریت و له‌به‌رده‌می گه‌لدا له‌سه‌ر تاوانه‌کانیان داد‌گایده‌کری‌ن و به‌ سزای تاوانباریان ده‌گه‌ن، بۆیه ته‌رمی سوور هه‌لگه‌راوی ئەو (۵) شههیده، له‌جیاتی ئەوه‌ی ته‌سلیی که‌سوکاریان بکه‌نه‌وه. له‌ گۆرستانیکی ناو به‌غدا به‌نه‌یتی و به‌بی‌ئەوه‌ی که‌س پیتی بزانیته‌، به‌ که‌لوپه‌له‌کانی خۆیانه‌وه ده‌نی‌رێن، بيشاگا له‌وه‌ی که دواي (۱۲) سال کورسی ده‌سه‌لاتیان به‌سه‌ر یه‌کدا نوغۆر ده‌کریته‌ و له‌ رۆژی (۲۵/۵/۲۰۰۳)دا ته‌رمی ئەو (۵) قاره‌مانه له‌ (گۆرستانی که‌رخ) ده‌دۆزیته‌وه‌و

له لایەن کەسوکاریانەوه دەردههتیرین و دهگهیهنریتەوه خاکی نیشتمان و بهئارامیی وهکو نارام و خاله شههاب و ههزاران ههزاری تری شههیدی ئەم گه له له (گۆرستانی سهیوان) نارامدهگرن.

شههید (سالار محهمهد سههید)، بریاری دادگا لهسێداره دان نهبوو، بهلام زوولم و رهفتاری نامرۆفانهی پیاوانی ئەمن و بهندیخانهی ئه‌بوغریب، به ناجوامیتری و نامرۆفانه بهنازارو ژانی نه‌خۆشییهوه له به‌ره‌به‌پانسی (۱۷/۴/۱۹۹۱) دا له‌ناو به‌ناونه‌خۆشخانهی به‌ندیخانه‌دا گیان ده‌به‌خشیت و ده‌چیت پال (۵) هاورێ له‌سێداره‌ دراوه‌ که‌ی و به شه‌هیدبوونی به‌عس و رۆژنه‌ که‌ی، ریسوای به‌رده‌می میژوو ده‌کات.

تیکۆشه‌رانی (ی.ن.ک) ته‌نها رۆژی به‌عس دوژمنیان نه‌بوون، به‌لکو دواى نازادی کوردستان و دروستبوونی ده‌سه‌لاتی خۆمالیی کوردی و حکومه‌تی هه‌رێم، په‌رله‌مانی کوردستان (تیکۆرستان هاوشانی به‌عسی فاشی و سه‌دامی دکتاتۆر) په‌لاماری رۆله به‌ئه‌مه‌ که‌کانی گه‌له‌ که‌مان ده‌دن، ده‌یانویست کوردستان بکه‌نه‌ تاریکستان و رینگا له‌ رۆشنایی نازادی و سه‌ره‌ستی گه‌ل و نیشتمان که‌مان بگرن و به‌تاریکی بیران کوردستانمان لی‌ بشیوتن، بزیه له‌ شه‌وی (۱۸-۱۹/۵/۱۹۹۶) نامه‌ردانه‌و دوژمنانه‌ په‌لاماری شه‌هید(رزگار)یان داو ده‌ستی ره‌شی تاوانیان پینگیشت و له‌جیاتی نه‌وی (عه‌واد به‌نده‌رو رۆژی به‌عس) شه‌هیدی کات، نه‌و میشتک رزیوانه شه‌هیدیانکرد.

(موحسین مه‌لاحمه‌نه‌مین) له‌کاتی‌که‌دا نه‌به‌ردانه له‌ رۆژانی ته‌حقیقدا رووبه‌رووی جه‌للاده‌کانی ئەمنی سلیمانی بسووه‌وه‌و نه‌یان‌توانی زه‌فه‌ری پینیه‌یتن و دادگای سه‌وره‌ش هه‌ر نه‌وه‌نده‌ی پینگرا، که‌ به‌ (۱۰) سال زیندانی‌کردن حوکمی به‌سه‌ردا بدات... کاتی‌که‌ نازادکراو گه‌راپه‌وه‌ نیشتمانی دایکی و قۆلی خه‌بات‌کردنه‌وی لی‌ هه‌لمالی و ده‌یویست هه‌موو توانای به‌خاته‌ گه‌ر به‌ خزمه‌تی گه‌ل و نیشتمان نازادکراوه‌ که‌ی و له‌ گه‌رمه‌ی کارو جموجولیدا‌بوو، به‌داخه‌وه‌ سه‌رگ یه‌خه‌ی پینگرت و مۆله‌تی نه‌دا زیاتر خزمه‌تی گه‌له‌ که‌ی بکات، له‌ (۷/۹/۲۰۰۰) دا به‌هۆی نه‌خۆشیی دله‌وه‌ گیانی سپارد.

ئەم (۷) شه‌هیده‌ی که‌ لی‌زه‌ به‌دواوه‌ ژياننامه‌ کانیان ده‌خویننه‌وه‌، له‌ لاپه‌ره‌ی ژياننامه‌ کانیاندا ده‌توانن جاموولکه‌یه‌ک ناوی رۆشن هه‌لگۆزن و تینان بگه‌ن که‌ چ پیاوگه‌لینگی گه‌له‌ که‌مان بوون.

شهیدەکان

عەبدولجەبار رەشید مەلا ئیبراھیم (هاوێ جەبارو جەباری رەشی مەلا برایم)^(۱)

عەبدولجەبار رەشید محەممەد مەلا ئیبراھیم. ناسراو بە (هاوێ جەبارو جەباری رەشی مەلا برایم)
- سالی (۱۹۴۴) لە شاری سلێمانی لەدایکبوو. خۆیتندی سەرەتایی و ناوەندی و دواوەندی لە سلێمانی تەواوکردوو.
- خۆیتندی زانکۆیی لە زانکۆی سلێمانی و کۆلیژی کشتوکالی لە سالی (۱۹۷۲) تەواوکردوو، پڕۆنامەی بەکالۆژیۆسی لە کۆلیژی کشتوکالیی وەرگرتوو.

- لە سەرەتای شەستەکانەو، تێکەڵ بە کاروانی خەباتی شۆڕشگێڕی و کوردایەتی بوو لە پێگای (یەکییتی قوتاییانی کوردستان) وەو دواجار چووەتە ریزی ریکخستەکانی (پ.د.ک.و). لەو سەرەمانەدا لە مالیاندا چاپەمەنیی و بلاوکراوەکانی (پارتی) حەشار داو و بلاوی کردوونەتەو.
- لە حەفتاکاندا پەیوەندی بە ریزەکانی کۆمەڵەو کردوو.
- سالی (۱۹۷۴) پەیوەندی بە شۆڕشی ئەیلوولەو کردوو.
- لە سالی (۱۹۷۶) چالاکانە لە ریزەکانی کۆمەڵەدا کارو چالاکی کردوو.
- سالی (۱۹۸۲) بوو تە ئەندام کەرێ (شەهید ئەنوەر زۆراب).
- سالی (۱۹۸۷) بوو تە لێرسراو و سەرپرشتیاری ریکخراوی سلێمانی و کەرکوک و بەغدا.

- لە ریکخستنی کۆمەڵەدا بە (هاوێ باوەر) ناسراو.
- لە کاتی کدا بە مەمبەستی جێبەجێکردنی ئەرکەکانی کۆمەڵە لە (۱۹۹۰/۱/۲۳) لە بازگەی تاسلوجە لە لایەن دائرەی ئەمنی سلێمانییەو دەستگیرکراو.
- لە (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) لە (محەممەدی سەورە) لە گەل (۴) هاوێتی دیکەیدا حوکمی

۱- ئەم ژياننامە بە لە کتیی شەهیدان جەباری حاجی رەشید هاوێتیانی بە دەستکارییەو نووسراوەتەو و یتە کەش لە لایەن (شەمام شەوقی) هاوێتیەو نێردراو.

- له‌سێداره‌دانیاڤ به‌سه‌ردا دراوه.
- له‌ رۆژی (١٩٩٠/١١/٧) له‌لایه‌ن جه‌للاده‌کانی به‌عه‌سه‌وه له‌ به‌ندیخانه‌ی نه‌بوغریب له‌گه‌ڵ چوار هاوڕێکه‌یدا له‌سێداره‌ دراوێ.
 - له‌ (١٩٩٠/١١/١٨) ته‌رمه‌کانیاڤ له‌ گۆڤستانی که‌رخ له‌ به‌غدا به‌خاکسپێردراوێ.
 - له‌پاش خۆی سی‌ جگه‌رگۆشه‌ی له‌پاش به‌جینه‌وه: دوو کچ و یه‌ک کوڕ، به‌م ناوانه (کانی، که‌نار، رهنج).
 - دوا‌ی پرۆسه‌ی نازادکردنی عیراق له‌ (٢٠٠٣/٥/٢٥) ته‌رمه‌کانیاڤ له‌ گۆڤستانی که‌رخ ده‌ره‌یتراڤ و له‌ مه‌راسیمێکی شایسته‌دا له‌ گۆڤستانی سه‌یوان و له‌ شویتێکی تایبه‌تی گۆڤستانه‌که‌دا به‌خاکسپێردراوه‌وه‌و خاکی نیشتمان له‌باوه‌شی گرتنه‌وه.

(نەحمەد مەحمەد وەتمان مەحمەد)^۱

(نەحمەد مەحمەد وەتمان مەحمەد) ناسراو بە (مامۆستا نەحمەدی سەناعە) و ھاورى (سورە) ھاورى (گمۆ).

- سالى (۱۹۵۰) لە قەزاي چوارتا ھاتووتە دنياو.
- خويتدنى سەرھتايى و ناوھنديى لە شارۆچكەى چوارتا تەواو كړدوو.
- لە شۆرشى ئەيلولدا بووتە مامۆستاي شۆرش.
- لە شەستە كانەو تىكە لاوى بزووتنەوې شۆرشگيرى كوردستان بوو.
- سالى (۱۹۷۶) پەيوەنديى بە ريكخستنه كانى كۆمەلەو كړدوو.
- رۆلى كاراو بەرچاوى لە خەباتدا پيښو.
- لە ريزه كانى ريكخستنى كۆمەلەدا بەناوى نهيتى ھاورى (سورە) و دواچار بە ھاورى (گمۆ) ناسراو.
- ليپرسراوى چاپەمەنيى و بلاو كراو و نەرشيفى ريكخراوى سليتمانى بوو.
- لە كۆنفرانسە كانى (۱، ۲، ۳) كۆمەلە وەكو نووتەرى ريكخستنى ناوشار بەشداریی كړدوو.
- سالى (۱۹۷۷) بووتە ليپرسراوى (خەتى سور) بە ھاورى (سورە) ناسراو.
- لە ھاوې كار كړدن و خەباتيدا بەدەيان ھەڅالى بۆ ناو ريزه كانى كۆمەلەو (ى.ن.ك) راكيتشاو و ريكخستوو.
- كراو بە ليپرسراوى چاپەمەنى و بلاو كراو كانى ريكخراوى سليتمانى كۆمەلەو (ى.ن.ك) و بە ھاورى (گمۆ) ناسراو.
- لە (۱۹۸۹/۴/۱۲) بە ھۆى (پواز) خۆفرۆشيكەو لەلايەن ئەمنى سليتمانيه و دەستگير كراو.
- لە ئەمنى سليتمانى سەختريز و قورستريز تازارو ئەشكەنجە دراو. قارەمانانە خۆراگر بوو و بەرگەى تازارو ئەشكەنجە كانى گرتوو و نمونەى پياوځكى خەباتكەرى قارەمان بوو لە ناو ئەمنى سليتمانيدا.

۱- نەم ژياننامە بە بەكەلكوهر گرتن لە كتيبي شەھيدان جەبارى حاجى رەشيد و ھاورى كانى و نەو نووسينهى ھيوای كورې بۆناردووم بە دەستكارى مەو، نووسراو تەو.

- ساليك و نۆ مانگ له ئەمىنى سلىمانى بووه و لهو ماوه يەدا نە بەردانە بەرگەى ئەشكەنجەر تازارى گرتووه، بە قارەمانى زىندان و ئەمىنە سوورە كە ناسراوه.
- له (١٩٩٠/١٠/١٦) له مەحكەمەى بەناوسەورە لە گەڵ چوار ھاورپیدا بە ھوكمى لەسێدارەدان (ئىعدام) ھوكم دراوه.
- له (١٩٩٠/١١/٧) له بەندىخانەى ئەبوغرىب لە لاين بە عسىيە پياو كۆژە كانەوہ لە گەڵ چوار ھاورپكەيدا لەسێدارە دراون.
- له (١٩٩٠/١١/١٨) تەرمەكانيان لە گۆرستانى كەرخ لە بەغدا بە خاكسپێردراون.
- پاش شەھىدبوونى، چوار كۆرپەى بەم ناوانە (ھىوا، ھىژۆ، ھىشوو، ھىغار) بە جىماوہ.
- دواى نازاد كوردنى عىراق لە (٢٠٠٣/٥/٢٥) تەرمى پىۆزيان لە گۆرستانى كەرخ دەرھىتران و لە مەراسىمىكى شاىستەدا لە شويتىكى تايبەتى گۆرستانى سەيان بە خاكسپێردرانەوہ.

(محەممەد رەحیم حەسەن رەسول) ناسراو بە ھاورێ (شەمال)^(١)

- سالی (١٩٥٥) لە شارۆچکەی پیتجۆین لەناو بنەمالەییەکی ھەژارو کەمەستدا ھاتووەتە دنیاوە.
- منداڵ بوو، مالیان لە پیتجۆیتەو ھاتووەتە قەرەگۆلی شارەزور.
- قۆناغەکانی خۆیتەدنی سەرەتایی لە قەرەگۆل و ناوەندییە عەرەبەت و نامادەیی کشتوکالی لە بەکرەجۆتەواو کردوو.
- لە سالانی (١٩٧٠-١٩٧١) پەیوەندیی بە پارتی دیموکراتی کوردستانەو کردوو.
- لە سالی (١٩٧٤) بووئە پیتشمەرگە شۆرش.
- سالی (١٩٧٦) پەیوەندیی بە ریزەکانی کۆمەڵەی مارکسی لینینی کوردستانەو کردوو.
- سالی (١٩٧٧) بە فەرمانبەر لە دەرەندیخان دامەزراوە ھەر لەو سالەدا بو پیتجۆین گۆیتراوئەو.
- سالی (١٩٧٧-١٩٧٨) رۆژێکی دیارو بەرچاوی ھەبوو لە گەشەپیدانی ریکخستن لە سنووری پیتجۆیندا.
- سالی (١٩٧٨) کاتی داگرتنی دیکان (دێھاتەکان) لەلایەن رژێمەو (ھاورێ محەممەد) ھاوکارێکی باشی گوندنشینەکانی کردوو و ریتمایی کردوون، لەکاتی خەسارەت نووسینیاندا ئەم شتی زۆرو باشی بو نووسیون.
- لە سەرچەم راپەرینەکانی شاری پیتجۆیندا رۆژی رابەرو سەرکردەیی بینیوە.
- ھەر لەبەر چالاکیی و دلسۆزیی لە کارەکانیدا کراوئە لیپرسراوی ریکخراوی (بلکیان) لە پیتجۆین.
- لە ریزەکانی ریکخستندا سەرەتا بە (لاوک) پاشان بە (شەمال) ناسرابوو.
- لە سالی (١٩٧٩)دا لەلایەن ئیستخباراتی پیتجۆینەو دەستگیرکراوە، لەبەرئەوێ دەزگای ئیستخبارات نەیانتوانی سوودی لێوەرگرن، بەناچاریی نازادیان کردوو.

١- ئەم ژياننامەییە وێرای کە لێکۆەرگرتن لەکتێبەکی شەھیدان جەباری حاجی رەشید و ھاوریکانی لەلایەن (ھاورێ) حەمەتە حەمەسالح)و نووسرابووئەو لە (٢٠١٠/٦/٢١) بۆی ناردم، زۆر سوپاسی دەکەم و بەدەستکارییەو نووسراوئەو.

- له راپه‌رینه مه‌زنه‌که‌ی (۱۹۸۰/۷/۲۰) ې شاري پیتجوین، رژلی سه‌رکرده‌و ریکخه‌رو هاندانی جه‌ماوه‌ری هه‌بوو بۆ مانگرتن و راپه‌رین له‌ دژی رژیم، هه‌ر به‌ده‌نگی خۆی چه‌ندجار شه‌وانه‌ له‌ بلندگۆی مزگه‌وته‌کانی شاري پیتجوینه‌وه‌ بانگه‌وازی بۆ جه‌ماوه‌ر کردووه‌، که‌ درێژه‌بدن به‌ مانگرتن، راپه‌رین هیتزی پیتشمه‌رگه‌ی کوردستان و ریکخسته‌کان پشتیوانتانه‌، جگه‌ له‌ ده‌نگی خۆی، راسته‌وخۆ به‌ تۆمارکراویش جاري‌یکسی دیکه‌ بانگه‌وازی درێژه‌دان به‌ راپه‌رینی راگه‌پاندووه‌.

- سالی (۱۹۸۶) نه‌رکی گه‌یاندنی پۆسته‌ی له‌نیوانی ریکخراوی سلیمانی و ناوه‌ندی کۆمه‌له‌دا پیتسپێردراوه‌، نه‌وش له‌ نه‌نجانی دلسۆزی و متمانه‌بوونی بووه‌.

- سالی (۱۹۸۷) له‌کاتی گه‌یاندنی پۆسته‌ی ریکخراوی سلیمانی بۆ ناوه‌ندی کۆمه‌له‌، دووجار له‌ دۆلی جافه‌تی به‌ چه‌کی کیمیایی برینداربووه‌.

- له‌ (۱۹۸۷/۹/۲۵) دا له‌کاتی بردنی پۆسته‌ی ریکخراوی سلیمانی بۆ ناوه‌ندی کۆمه‌له‌، له‌رێگای (سلیمانییه‌وه‌ به‌ره‌و دۆله‌پووت) له‌ (کانی به‌ردینه‌) له‌لایه‌ن ده‌زگا جاسوسییه‌کانی به‌عه‌سه‌وه‌ ده‌ستگیرکراوه‌و پاش مانه‌وه‌ی (۳) مانگ له‌ (نه‌منی عامه‌ی) به‌غداوه‌ نه‌شکه‌نجه‌دانی، به‌هۆی خۆراگرییه‌وه‌ نه‌یانتوانییوو سوودی لیوه‌رگرن، به‌ناچاری نازادکراوه‌.

- پاش نازادبوونی له‌ نه‌من سالی (۱۹۸۸) مه‌فره‌زه‌یه‌کی دروستکردووه‌ به‌ناوی (مه‌فره‌زه‌ی تۆله‌ی نه‌نفال)، که‌ پیکهاتبوو له‌ سی‌ که‌س بۆ نه‌نجامدانی کارو چالاکی پیتشمه‌رگانه‌.

- له‌ مانگی (۱۹۸۸/۱۰) دا دوا‌ی دروستبوونی سوپای رزگاری کوردستان (سرك) هاو‌ری شه‌مال بووه‌ لیته‌رسراوی به‌شیکێ زۆری (سرك) له‌ شاره‌زوورو گه‌رمیان.

- له‌ (۱۹۸۹/۷/۷) دا له‌کاتی کرینی چه‌ک و پینداویستی سه‌ربازی بۆ ریکخسته‌کانی (سوپای رزگاری کوردستان)، به‌هۆی نه‌لقه‌ له‌گو‌نیه‌کی (پواز)ناسای رژیمه‌وه‌، له‌لایه‌ن ده‌زگای نه‌منه‌وه‌ له‌ناو شاري که‌لاردا ده‌ستگیرکراوه‌و نیت‌دراوه‌ بۆ نه‌منی عامه‌.

- له‌ (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له‌گه‌ل (۴) هاو‌ریتیدا له‌لایه‌ن دادگای به‌ناو سه‌ه‌وره‌ی به‌غداوه‌ حوکمی له‌سیتاره‌دانیان دراوه‌.

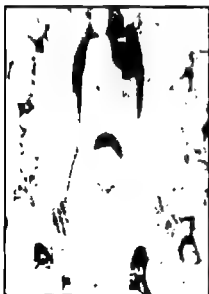
- له‌ (۱۹۹۰/۱۱/۷) له‌گه‌ل چوار هاو‌ریتیدا له‌ نه‌بوغریب له‌سیتاره‌ دراو.

- له‌ (۱۹۹۰/۱۱/۱۸) ته‌رمه‌که‌ی له‌ گۆرستانی که‌رخ به‌خاکسپێردراوه‌.

- له‌ سالی (۲۰۰۳) دا له‌دوا‌ی پرۆسه‌ی نازادی عیراق له‌ (۲۰۰۳/۵/۲۵) رووفاتی شه‌هیدیان له‌ گۆرستانی که‌رخ به‌غداوه‌ هیتایه‌وه‌ بۆ سلیمانی له‌ گۆرستانی (گردی سه‌یوان)، له‌گه‌ل هاو‌ریکانی له‌ شویته‌کی تایبه‌تی گۆرستانه‌که‌ به‌خاکسپێردراوه‌.

- له‌پاش خۆی سی‌ مندالی به‌ناوه‌کانی (هانا-سزما-توانا) بۆ گه‌ل و نیشتمان‌ه‌که‌ی به‌جیه‌شته‌وه‌.

ئەبۇبەكر محمدەد سالىح كەرىم، ناسراو بە (وەستا بە كرى دارتاش)^(۱)

- سالى (۱۹۴۷) لە شارى سلیمانی لەدایکبووه.
- تا پۆلى سێهەمی ناوەندی خۆیتدووه.
- لە شەسته کاندایه یوهندیی بە پارتي دیموکراتی کوردستانهوه کردووه.
- لە سالى (۱۹۶۴) کە بەلى مه کتهبی سیاسیی له پارتي جیابووتهوه، له گەل بەلى مه کتهبی سیاسیدا بووه و پێشمه رگهی پارتي بووه تا سالى (۱۹۷۰).
- سالى (۱۹۷۰) په یوهندیی به ریکخستنه کانی کۆمه لهی مارکسی لینیینی کوردستانهوه کردووه.
- سالى (۱۹۷۶) راسته وخۆ په یوهندیی به شه هیدان (خاله شه هاب، جه عفه رو عه بدولوا حیده) هوه هه بووه. دواى گرتن و له سیداره دانی هاوړینان، په یوهندیی به هاوړینان (فه ریدون عه بدولقادرو عه لی بچکۆل) هوه کردووه.
- سالى (۱۹۸۳) سه ره رشتی شانه چه کداره کانی ناو شارى کردووه له سلیمانی، له سه ر بریاری شۆرش و به به رنامه چه ندين خۆفرۆشیان به سزای گهل گه یاندووه.
- له کۆنفراسی دووی کۆمه لهی ره نه چه رانی کوردستاندا به شداری کردووه.
- سالى (۱۹۸۸) دواى کیمیا بارانی هه له به جه و نه نفال کراوته سه ره ره رشتیاری (ریکخراوی بابە گورگوری که رکوک و سه ره ره رشتی ریکخستنه کانی (چه مچه مال، ته کیه، بایجان و بازیان) ی کردووه.
- له کاتسی بریندار کردنی (نازادی سه گرمه)، له گه رمیان له سالى (۱۹۸۸) دا له لایه ن هیرشی فرۆکه کانی رژیته وه شه هید به کر رۆلى به رچار و جوامیرانه ی هه بووه له به پیره وه چوون و گواستنه وه چاره سه رکردن.
- به هۆی پوازی که وه له ناو ریزه کانی ریکخستندا له رۆژی (۱۹۸۹/۱۱/۵) ده که ویته به ر شالاری نه نفالی ریکخستن و له لایه ن نه منی سلیمانییه وه له دوو کانه کهی، له سه ر شه قامی سابوونکه ران، ده ستگیر ده کریت.

۱- بۆ ژياننامه ی شه هید وەستا به کر که لک له کتێبه کهی شه هیدان جه باری حاجی ره شید و هاوړیکانی و نه نووسینه ی که له لایه ن شاخووان به کرى کورپه وه پیم گه یشت، وه رگیراوه به ده ستکاریه وه.

- دواي مانه‌وه‌ي زياتر له (۱۰) مانگ له نه‌منی سليتمانی، له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له‌لایه‌ن دادگای سه‌وره‌ي عه‌واد به‌نده‌روه له‌گه‌ل (۴) هاورېي تيک‌وشه‌ريدا حوکمی له‌سیداره‌دانی د‌دریت.
- له ر‌وژي (۱۹۹۰/۱۱/۷) حوکمه‌که‌يان له به‌نديخانه‌ي نه‌بوغريپ جېبه‌جیده‌کريت و له‌گه‌ل ه‌رچوار هاوریکه‌يدا له‌سیداره د‌درين و د‌ب‌نه پيتج نه‌ستیره‌ي گه‌شي خ‌بات و گ‌لنه‌دان له بزاشي ش‌رشگيري کورده‌ستان.

- له (۱۹۹۰/۱۱/۱۸) تهرمه‌کانيان له گ‌رستانې (که‌رخ)ی به‌غدا به‌خاک د‌سپيرن.
- دواي پر‌وسه‌ي نازادکردنی عراق له (۲۰۰۳/۵/۲۵) تهرمه‌کانيان له گ‌رستانې که‌رخ د‌رهيت‌رانه‌وه له مه‌راسيميکي شک‌ودادا له‌جنگايه‌کي تايبه‌تي، له گردی سه‌يوان له‌ناو خاکی نيشتماندا جاريکي دیکه به‌خاکسپيرد‌رانه‌وه. له‌گه‌ل تهرمه‌که‌يدا نامه‌يه‌کي تيداب‌وه که ب‌ز خي‌ران و منداله‌کانی نووسي‌وه.

جيتي خو‌يه‌تي که ده‌قي نامه‌که له‌گه‌ل نه‌م ژياننامه‌يه‌دا له‌م کتنبه‌دا بلاو بکه‌ينه‌وه. دياره شه‌يد که نه‌و نامه‌يه‌ي له‌و بارود‌وخه ناهه‌مواره‌دا نووسي‌وه، بروای به‌وه بووه که ر‌وژنيک له‌ر‌وژان گه‌له‌که‌ي سه‌رفراز ده‌بيت و ر‌وژمي به‌غدا د‌رووخيت، دواي له‌سیداره‌دانيان د‌هرينه‌وه ب‌ز کورده‌ستان و خي‌ران و منداله‌کانی نه‌وه ده‌که‌نه به‌لگه‌نامه‌ي شه‌يدبوون و قاره‌مانيتي و دوورينيی، فرمون ني‌وه نامه‌که‌ي (شه‌يد پ‌ولا) (وه‌ستا به‌کري دارتاش)، که له‌سه‌ر نايلون و به‌ده‌ري نووسراوه:

خي‌زانی ز‌ر نازيم: منداله خو‌شه‌ويسته‌کانم، هي‌وام خو‌شيتانه^(۱).

۱- من که‌وتمه دا‌وه‌وه به‌هاندانی () و ()، نه‌وه‌ي ديواره‌کانی دووکانی ب‌ز ره‌سمکردين، نه‌و شاهيد بووه به‌سه‌رمانه‌وه، نه‌مه به‌شويتی خو‌ي بگه‌ينه‌ن، داراکارم له منداله‌کان به‌هيچ جورنيک قسه‌ي ب‌ز نه‌که‌ن و برويان پيتي نه‌بيت.

۲- من له‌رېي نيشتماندا له‌سیداره د‌دريم، ب‌ويه دوا تکام وايه جلی ره‌شم ب‌ز نه‌که‌ن، چونکه پيمانه‌وه نايه‌ت، بيدليی منداله‌کان مه‌که‌با ب‌زخويان نيش بکه‌ن و خويان ه‌ول بدن، ريگه‌ي (ته‌له‌فزيون) (رادپ‌وا) (ته‌سجیل)يان لي‌ مه‌گرن با به‌ناره‌زووی خويان بن، نه‌وه‌ي من ده‌مه‌ويت ته‌واوکردنی قوتا‌بخانه‌يه.

۳- ه‌ول بدن نه‌و شتانه‌ي که نيتا‌ماون له م‌الدا، د‌رژمن ده‌يه‌ويت ده‌ستی به‌سه‌ردا بگري‌ت، ب‌و ما‌وه‌يه‌ک په‌رش و بلاوی بکه‌نه‌وه، تاوه‌کو به‌رده‌ستيان نه‌که‌ن، به‌نيسبه‌ت عه‌زه‌که‌ي که هه‌مانه، من با‌سم نه‌کردوه، ني‌وه‌ش تاوه‌کو وه‌زع به‌باريکدا ده‌که‌ويت، با‌سی مه‌که‌ن، که وه‌زع چاک بوو نه‌وکات چيتان به‌باش زانی وای لي‌ بکه‌ن، نه‌وه‌ي سه‌ره‌تا بووه هو‌ي تووشکردنم () بوو.

۱- نه‌م نامه‌يه له‌لایه‌ن شاخه‌وانی کورې و هاورې (په‌نا) عه‌بدوللای حاجی نه‌حمه‌ده‌وه پينم گه‌شت. سوباسيان ده‌که‌م.

۴- له گهل (سروان) شتم له دووكان هلگرتبوو، دهری بهیتن، نه گهر سوودی هه بوو بوخوتان سوودی لی وه بگرن، به پیچه وانه وه به نارەزووی خوتان.

۵- له مه خزن له پشتی دەرگای سه ره وه به یینی دەرگاو ته په دۆره که شتم هلگرتووه، به ناگابن.

زۆر زۆر چاوی (کاک عه بدوللای) برات ماچ ده کهم، له گهل براو خوشک و که سه کانم چاوی (سروان) و (شاخه وان) و (توله گیان) و (شیتی)ی خوشه ویستم ماچ ده کهم، نه وانه له جیاتی منن چاوی (شروان) ماچ بکهن، به داخه وه نه ونده ته مه من نه بوو، ته نها جاریکیش له باوه شم بگرتایه، زۆر شانازی ده کهم جینگام چۆل نییه، شانازی ده کهم که مندا له کانم بوونه مندا لی شه هید، به لام داواکارم به قسه ی هیچ هاوړتیه که نه که ونه داوه وه سیه یان زۆر کهم بیت، له کو تاییدا به خواتان ده سپیتم، ئیستا له ژووریککی (۲م × ۲م) داین پیتهج که سین: من و (کاک جه بار) و (کاک عه تا نه حمه د محمه د) و (محمه د ره حیم) و (ماموستا نه حمه د) چاوه روانی دواوژی ژیانین.

۱۹۹۰/۱۱/۵

خوینه ری نازیز... سه رنج له ناوه رۆکی ته م نامه یه بده، که له پارچه نایلونیکندا به دهرزی له (۱۹۹۰/۱۱/۵)، له ژووریککی (۲م × ۲م) و له ناو چولر هاوړی و له روژگاریکندا نووسراوه که هه ریبتجیان چاوه روانی مهرگ بوون، نیوانی نووسی نی نامه که مو کو تایه یستان به ژیانین، ته نها (درو روژه). نامه که ی له (۵) مانگدا نووسیوه، هه رخاله ی راسپارده یه که و جوړیکه له ناگادار کردنه وه و ریتمایی و وریا کردنه وه.

خالی یه کهم: باسی هو ی ده ستگیر کردنه که ی و نه و (پوازه)، واته نه و خو فرۆشانه ده کات که بوونه ته هو ی ده ستیشان کردنی بو ده ستگیر کردن و رایان ده سپیتریت که نامه که یان ده ستکه وت، به شوین و جینگای مه بهستی به که یه نن و لی نی ناگادار بکه ن.

له خالی دووه د: ناگاداریان ده کات که نه و له پیتاوی گهل و نیشتمانه که یدا له سیداره ده دریت و داویان لیده کات جلی ره ش نه که ن و هو که شی گیراوه ته وه بو نه و ی جلی ره شیان پیوه نایه ت و راسپارده ی خیرانی ده کات، که ریگری له مندا له کانی نه کات و نارەزوویان له چی بوو، وه کو: ته له فزیوژن، رادیو و ته سجیل با بو یان دابین بکات و هه ول بدات مندا له کانی خویندن ته و او بکه ن و هانیان بدات تا بوخویان کارو کاسبی بکه ن، دیاره مه بهستی له م ناموژگاریبانه نه وه بووه، که نه گهر مندا له کان ریگای کار کردنیان گرت به ره و به نارەزووی خو یان شتیان هه بوو، ریگای لابه لا ناگرن.

له خالی سییه مد: ناموژگارییان ده کات نه و که لوپه لانه ی له ماله وه هه یانه. حکومت به پیستی بریاری مه که مه هه رچی ته موالی مه نقو له و غه یره مه نقو له یانه موساده ره ده کريت، بو نه و ی مندا له کانی نه و زیانه نه که ن، ناموژگارییان ده کات که له مالد نه بهیتن

و دووریخه نه وه تا بهرده ستیان نه که ویت، ههروه ها باسی پارچه زهویه ک ده کات که مولکی خویه تی له پاشه رزژدا خویان چوئیان به باش زانی وا سوودی لیوه بگرن، دیاره هاوړی شهید نه یزانیوه که دائره ی نه من له گهل ده ستگیر کردنماندا نووسراوی بۆ سه رجه م فرمانگه په یوه نډیداره کان کردوه، که بگه رین چی به ناویانه وه په بویان ناشکرا بکن. له م خاله دا جاریکی دیکه هوی ده ستگیر کردنه که ی ده گه ریتیته وه بۆ که سیک له نیوانی دوو که وانه دا، به بی نه وه ی نووسیبتی، ده ستیشان ده کات.

له خالی چواره مډا: ناموژگارییان ده کات و هه والی نه وویان ده داتی که له گهل سیروانی کوریدا شتیان له دوو کانه که دا شار دوه ته وه هه لگرتوه و پینان ده لیت: ده ریه پتن، بزنان نه گه ر سوو دیان لیبتی، به کاری به پتن، نه گه رنا له ناویه رن.

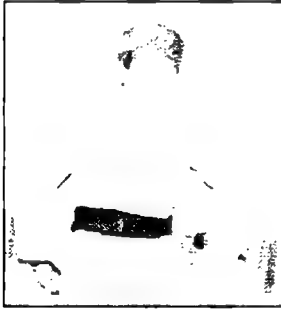
له خالی پیتنجا: ناگاداریان ده کات که له پیش ده ستگیر کردنیدا له مه خزنه که یاندا شتی هه لگرتوه، نه وه ی حه شاریداوه به ته حدید شویتنه که یان پیده لیست و ریتمایان ده کات که ناگیان لیتی بیت.

له کوتایی نامه که دا، سلاو له که سوکاره کانی ده کات و چاوی په که به که ی منداله کانی به ناوی (سیروان، شاخه وان، توله، شیتی، شیروان) ماچ ده کات و ناواتی بۆ نه وه خواستوه، که شیروانی بۆ یه ک جار له باوه ش بگرتایه، خوشحاله به وه ی که له دوا ی خوی نه وه ی هه یه روژه کانی درپژه به ریتبازی باوکیان ده دن و شانازی به وه وه ده کات که جگه رگو شه کانی بوونه ته (مندالی شهید)... به هوی که ممتمانه یی و بیباوه ریه وه دویان لیده کات باوه رو متمان به که س نه که ن و قسه لای که س نه که ن. کوتایی نامه که ی به وه دیتیت که نه وان (5) هاوړین، هه ریتجیان له ژووریک (۲×۲) م دا دان، به ناو ناویان ده هیتیت و پینان ده لیت: نیمه چاوه روانی مهرگ و له سیداره دان و کوتایی ژیانین.

نه وانه ی چوو بوون تهرمه کانیان له (گورستانی که رخ) ده رهیتابوو، بویانگیرامه وه که به ناو (جله کفنه کانیاندا) گه راون، بۆنه وه ی بزنان کینان نامه یان شتی ماوه ته وه.

له ناو (جله کفنه کانی) شهید به کردا، نه م نامه یه یان دوزیو وه که له پزووی بیجامه که یدا بوو بوو، پارچه نایلونیکی لوولکراو بووه که له دوا جاردا کردوویانه ته وه سه یریان کردوه. له سه ر نه و پارچه نایلونه پیچراویه به ده رزی نه م نامه یه ی له سه ر نووسراوه.

(عەتا ئەحمەد محەمەد قادر)

(عەتا ئەحمەد محەمەد قادر) ناسراو بە (عەتای حاجی ئەحمەد)^(١)

- سالی (١٩٦٤) لە گەڕەکی خەبات لە سلیمانی لەدایکبوو.

- خۆبەدنی سەرەتایی و ناوەندی لە سلیمانی تەواو کردوو.

- کارو پیشەی زەرەنگەویی بوو.

- لەپێژەکانی ناو کۆمەڵەدا بە (هاوڕێ زانا) ناسرابوو.

- سالی (١٩٨٧) لە تیپی (٥٥)ی قەرەداغ بوو، پێشەڕگە.

- چووەتە دەستەکەی شەهید مەلا ئەحمەدی گەرمیان لە چەندین شەردا ئازایانە بەشداری کردوو.

- پاش ئەنفال لە سالی (١٩٨٨)دا بەبێ ئەوەی خۆی تەسلیم

بە رژێم بکات، گەڕاو، ئەو ناو شاری سلیمانی و پەڕیوەندی بە رێکخراوی سلیمانییەوه کردوو.

- لەناو شەردا ئەرکی گرتەوه و رهوانەکردنی پێشەڕگە داڕاو، کانی دواي ئەنفالی گرتووەتە ئەستۆ، رۆلی بەرچاوی بینیوه لە رهوانەکردنی پێشەڕگە بۆ مەلەندی سی.

- لەکاتی دروستکردنی شانەی چەکداردا لەناو شارو شارۆچکەکاندا رۆلی جوامیرانەي لە دابینکردنی پیتاویستییهکاندا بینیوه و دووکانەکەی پەناگەیهک بوو بۆ ئەو چالاکییانە.

- بەهۆی پوزیکهوه (خۆفروش) لە (١٩٨٩/١٠/٢٢) لەگەڵ هاوڕێیهکی دا بەناوی (حەمە زاهیر توفیق) دەستگیر کراوه.

- لەکاتی دەستگیرکردنی دا ئەو ماوهیەي لە دەزگا سەرکوتکەرەکانی رژێمدا بوو، بەدەرەندەترین شێوه ئازار و ئەشکەنجە دراوه، لەگەڵ ئەوەشدا قارەمان و خۆراگر بوو.

- لە (١٩٩٠/١٠/١٦) لە مەحکەمەي سەرەي بەغداي عەواد بەندەر بە حوکمی لەسێدارەدان (نیعدام) لەگەڵ چوار هاوڕینی قارەمانیدا حوکم دراوه.

- لە (١٩٩٠/١١/٧) لە بەندیخانەي ئەبوغریب لەلایەن جەللادەکانی رژێمەوه لەگەڵ چوار هاوڕێدا لەسێدارە دراوه.

- لە (١٩٩٠/١١/١٨) تەرمەکەي لەگەڵ تەرمی هاوڕێیانیدا لە گۆڕستانی کەرخي بەغدا بەخاکسپێردراوه.

١- ئەم ژياننامەيە لە کتیی (شەهیدان جەباري حاجي رهشیدو هاوڕێکانی)وه وەرگیراوه بەدەستکارییهوه.

* وێنەکەشي لەلایەن (هاوڕێ عەبدوللای براییهوه پێم گەشت.

- دواى پرۆسهى نازادکردنى عىراق له (۲۰۰۳/۵/۲۵) تهرمه کهى له گۆرستانى کهرخ له گهل هاورى شه هیده کانیدا، ده رهیتراو له پتوره سمیتکى جه ماوه رییدا گه یه نرانه وه شارى سلیمانى و له شویتىکى تایبته له گۆرستانى سه یوان به خاکسپێردرانه وه.

- ژنى نه هیتابوو.

سالار محمەد سعید عەبدولرحمان

(سالار محمەد سعید عەبدولرحمان)^(۱)

- سالی (۱۹۵۱) لە گەرەکی کانیسکانی شاری سلیمانی لەدایکبوو.
- خۆیتندی سەرەتایی و ناوەندیی لە سلیمانی تەواو کردوو.
- بەفەرمانبەر لە شارەوانیی بازیان دامەزراوە.
- پاشان گۆڕاوتەو بە بۆ شارەوانیی سلیمانی و لە بەشی خزمەتگوزاریی دانراوە.
- لە گەڵ ئەوێ فەرمانبەر دەبێت، بەردەوام دەبێت لە سەر خۆیتندن لە نامادەیی سلیمانی کوران، تا لە سالی (۱۹۷۹) قوناغی نامادەیی بەشی وێژەیی تەواو دەکات.
- لە وەرزی خۆیتندی (۱۹۷۹-۱۹۸۰) لە کۆلیژی ئاداب بەشی کۆمەڵناسی زانکۆی سلیمانی وەردهگیریت.
- پاش ئەوێ رژیتم زانکۆی سلیمانی گواستەو بۆ هەولێر، لە زانکۆی سەلاحەدین لە سەر خۆیتندن بەردەوام دەبێت.
- سالی (۱۹۷۹) پەیوەندی بە ریزەکانی ریکخستنی کۆمەڵە کردوو و رۆڵی چالاکانە لە راکێشانی هەژاندن بێنێوە بۆ ناو ریزەکانی کۆمەڵە رەنجەرانی کوردستان و (ی.ن.ک) و ریکخستیان.
- لە سالی (۱۹۸۲) بەهۆی فشاری رژیتمەو بە سەر خۆیتدکاران بۆ بە عەسیکردن، قبوڵنەکردنی و بەشداریکردنی لە راپەرینیکی خۆیتدکارانی زانکۆدا لە هەولێر، ئەنجامەکی بە دەستگیرکردنی چەند خۆیتدکارو گواستەوێ ژمارەیهکی دیکەیان بۆ زانکۆی بەغدا، کۆتاییهات، شەهیدیش یەکیک بوو لە راگواستراوەکان.
- پاش گواستەوێ بۆ زانکۆی بەغدا، شەهید لە سەر خەبات و تێکۆشان بەردەوام دەبێت.
- سالی (۱۹۸۴) بڕوانامەی بە کالۆریۆس وەردهگیریت.
- بەهۆی شەری نێوان (نێزان-عێراق)و، شەهید لە (۱۹۸۸/۳/۳۱) لە فەرمانبەریی خۆی خانەنشین دەکات.

۱- بۆ ژياننامەي شەهید کەلک لە کتیی (شەهیدان جەباري حاجي رەشید و هاوڕێکانی)و ئەو نووسینە دشتی کۆری و سەرودری بۆی شەهید بۆیان ناردبووم، بە دەستکارییەو کەلکیان لێوە رگیراوە.

- له ئوتیل سلیمانی گهشتیاری ئەوسا (ئوتیل سلیمانی پالاسی ئیستا) به فرمانبهر داده مەزیت.
- دواى دەستگیرکردنی چەند ھارپیتەکی لە سالی (١٩٨٩-١٩٩٠) لە کاتی شالۆی ئەنفالی ریکخستنه کانی ناو شارەکان، شەهید سالار لە (١١/٢/١٩٩٠) دەکەوتە بەر شالۆه کەو لە لایەن دەزگای ئەمنەوه دەستگیر دەکریت.
- لە کاتی ئەشکەنجەداندا خۆراگرو بەهێز بوو و نەیاتوانیوه زەفەری پیتەرن و بەرەو روویان وەستاو تەو.
- لە ئەنجامی ئەشکەنجەو ئازاردا، لە ئەمنی سلیمانی تووشی نەخۆشی دەیت.
- لە (١٦/١٠/١٩٩٠) لە گەل ھارپیتانیدا لە مەحکەمەى بەناو سەورە، حوکمی مۆتەبە دەدریت و دەنێردیتە بەندیخانەى ئەبوغریب.
- بەھۆی سەختیی نەخۆشییەکیەو چارەسەر نەکردنی لە (١٧/٤/١٩٩١) ژبانی دەردەسەری بەندیخانە بەجیدەھیت و چاوی مەرگ دەنوو قیتیت و دەیتە داخێکی قورس بۆ ھارپیکانی و کەسوکاری.
- لە دواى خۆی چوار مندالی بەم ناوانە: (سروشت، یاداشت، دەشتی، بنار) بەجیتەشتوو.
- بە داخەو لە مانگی شوباتی سالی (٢٠١٠) دا (یاداشت)ی کۆری بە کارەساتی ئۆتۆمبیل ژیان لە دەست دەدات و لە دواى خۆی کۆریکی یەك سالەى بەجیتەشتوو.
- ((شەھید سالار لە کاتی نەخۆشییەکی لە بەندیخانەى ئەبوغریب لە دەفتەریکی یاداشتنامەدا بە ناوێشی (رووداوێکی تال)^(١٣)، چەند لاپەرەیه کی لە سەر نەخۆشییەکی و نازارەکانی نەخۆشییەکی نووسێو. بەجیتی خۆی دەزانم لە گەل ئەم ژیاننامەیدا بینوسمەو و بلاوی بکەمەو، وەکو یادگاریی زیندانییەك لە بەندیخانەدا.

١- رووداوێکی تال: ئەم بابەتە لە دەفتەریکی شەھید نووسرا بوو، کە لە بەندیخانەى ئەبوغریب وەکو دەفتەری یاداشت بەکاری ھێنا بوو. دەفتەرە کەو ویتەکی لە لایەن دەشتی کۆری و سەرۆکی بڕاوە پینم گەشت، سوپاسیان دەکەم.

رووداویتیکی تالم بۆ له گه‌ل ژياننامه‌ی هاورى جوانرۆدا بلالوکرده‌وه؟

ئهم بابته‌ی هاورى (سالار) له رۆژانى نه‌خۆشییه‌که‌یدا دياره‌ به‌دهم ئازارو ژانه‌وه له‌ ده‌فته‌رە‌ی تەرخانی کردبوو بۆ راگرتنی حیسابی مانگانە‌ی له‌ به‌ندیخانه‌دا، ئهم بابته‌ی له‌ چەند لاپه‌رده‌دا به‌ ده‌ستخه‌تی خۆی نووسیه‌ته‌وه، بۆ ئه‌وه‌ی:

یه‌که‌م: ئه‌و نووسینه‌ وه‌کو یادگاریی زیندانییه‌که‌ له‌ناو نه‌چیت و بۆ می‌ژوو بمیتیته‌وه. دووهم: بۆئهم‌وه‌ی له‌ خۆینه‌وه‌ی بابته‌که‌دا خۆینه‌ر تێ بگات که‌ ئه‌و هاوریه‌مان (کاکه‌ سالار) له‌ به‌ندیخانه‌ مرۆڤکوژده‌دا چۆن به‌ئازارو ژانی نه‌خۆشییه‌که‌یه‌وه‌ شه‌و و رۆژ تـلاوه‌ته‌وه‌و خه‌و و خۆراکی نه‌ماوه‌و پیاوانی به‌عس چەند بیویژدان و نامرۆڤانه‌ ره‌فتارو هه‌لسوکه‌وتیان له‌گه‌لدا کردوه‌، بیریان له‌وه‌ نه‌کردوه‌ته‌وه‌ که‌ ئه‌و (که‌له‌ پیاوه‌) به‌دلنیاپیه‌وه‌ نه‌خۆشییه‌که‌ی کۆتایی به‌ ژيانى ده‌هیتیت، به‌لام له‌خۆیان نه‌گرتوه‌ له‌و به‌ندیخانه‌یه‌ ده‌ری بکه‌ن و بینیرنه‌وه‌ بۆ نار مال و مندا له‌که‌ی تا له‌به‌رده‌ستیاندا رۆحی نه‌میری بگاته‌ ئاسمانی سه‌روه‌ریی.

سینهم: هه‌رکە‌سه‌ به‌هه‌ر شیوه‌و شیوازیك باسی کاک سالارو نه‌خۆشییه‌که‌ی بکات، وه‌کو ئه‌وه‌ نییه‌ که‌ خۆی له‌ رۆژان و شه‌وانی ژيانیدا به‌دهم ئازارو ژانه‌وه‌ له‌ نووسیتینکی وادا پیمان به‌ملیتیت که‌ به‌عس و رژیمة‌که‌ی چەندی به‌رامبه‌ر به‌ مرۆڤ و مرۆڤایه‌تی تاوانبار بوون. چواره‌م: له‌ نووسینه‌که‌یدا به‌خه‌تی خۆی باسی هه‌لسوکه‌وتی هاورپیان و به‌خه‌مه‌وه‌بوونیان و بیناکیی دکتۆرو پیاوانی به‌ندیخانه‌ ده‌کات.

ئه‌گه‌ر به‌وردیسی بابته‌که‌ بخۆیتینه‌وه‌، زۆر باش تیده‌گه‌ین که‌ ئاوات و خواستی ئه‌و هاوریه‌مان چی بووه‌. له‌به‌رئهم‌وه‌ی نووسینه‌که‌ به‌ ده‌ستخه‌تی خۆی نووسراوه‌، هه‌زم نه‌کرد له‌ رووی ریتنوس و زمانه‌وانیه‌وه‌ ده‌ستکاریی بکه‌م، به‌لکو وه‌کو ئه‌مانه‌تینکی می‌ژویی چۆن نووسراوه‌، هه‌رواش ده‌ینوسمه‌وه‌و بلاری ده‌که‌مه‌وه‌. نامه‌ویت ده‌ستکاریی ته‌نها وشه‌یه‌کیشی بکه‌م... ئه‌گه‌ر چەند وشه‌یه‌که‌ یان رسته‌یه‌که‌ له‌ نووسینه‌که‌دا به‌ سپیتی ماییته‌وه‌، ئه‌وا هۆی ئه‌وه‌یه‌ که‌ نه‌متوانیه‌ ده‌ستخه‌ته‌که‌ به‌ته‌واویی بخۆیتمه‌وه‌و ساغی بکه‌مه‌وه‌، باوه‌رناکه‌م ئه‌و دیارده‌یه‌ش له‌ نووسینه‌که‌دا زۆر بیت و وای کردیت نووسینه‌که‌ پێپێرو ناره‌وان بکات.

ئیه‌و (یادیکی تال) بخۆیتنه‌وه‌، ئه‌و کاته‌ ده‌زانن و تیده‌گه‌ن ئه‌و رۆله‌ قاره‌مانه‌ی گه‌له‌که‌مان له‌چ ئازارو ژانینکی نه‌خۆشییه‌که‌یدا شه‌وان و رۆژانی به‌سه‌ربردوه‌. به‌لێ، ئا ئه‌مه‌یه‌کینه‌که‌ له‌و تینکۆشه‌رانه‌ی ناو ریزه‌کانی ریکخستنی (کۆمه‌له‌ی ره‌نجده‌رانی کوردستان) (ی.ن.ک) ی سه‌ر به‌رینکخوازی پیره‌مه‌گروون. که‌ له‌و سه‌رده‌مه‌ سه‌خت و دژواره‌دا، نه‌به‌ردانه‌ خه‌باتی کردوه‌. (هاورى جوانرۆ) له‌به‌رئهم‌وه‌ی هه‌میشه‌ له‌ خه‌م و په‌ژاره‌ی مندا له‌کانیدا بووه‌و په‌رۆشی ئه‌وه‌ بووه‌، که‌ ژيان به‌ئاسایی به‌سه‌ر به‌رن. بۆیه‌ نامه‌یه‌کی بۆ به‌ریوه‌به‌ری به‌ندیخانه‌ی ئه‌بوغریب نووسیه‌وه‌، بۆئهم‌وه‌ی نووسراوی بۆ به‌ریوه‌به‌ریتی خانه‌نشینی سلیمانی بۆ بکه‌ن، بۆئهم‌وه‌ی

مووچهی خانه نشینییه کهی خیزانه کهی وه ریگریته... ئه و نامه داواکارییهی له دهفته ره که دا به دهستخه تی خۆی نووسیوه ته وه، به پیوستمزانای ته ویش بلاو بکه مه وه.

له کوتاییدا زۆر سوپاسی کاک سهروه ری برای و دهشتی کورپی و کورپه کانی ده که م که دهفته ره که یان به دهست گه یاندم و له نه نجامی سهیرکردن و خویتندنه وه، نه م بابه ته ی لینه ره دم هات.

یادیکی تال

دوای مواجهه‌هی (۱۹۹۰/۱۲/۱) به‌چهند روژنیک هه‌ستم کرد، که دلم له‌هه‌ندی خواردن تۆزاده و، خواردنی چه‌ورو شتی سورده‌کراوهم بۆ ناخوری، له‌بهر ئه‌وه په‌نام برده‌ به‌ر خواردنی سوک وه‌کو خواردنی نان و ماست و نان و ته‌ماته... هتد.

روژانسی دوای ۱۹۹۰/۱۲/۱۸ هه‌ستم کرد، که گه‌ده‌م ته‌واو نیه‌و تیک چوه، بۆیه که‌وته‌مه هاتوچۆی (خه‌سته‌خانه‌ی سجن)، هه‌رچه‌ند ئه‌چومه ئه‌وی یان دکتۆر نه‌بوو یان دکتۆری لی‌بوو به‌لام ده‌رمان نه‌بوو، وه‌ ئه‌و علاجه‌یه‌ی بۆیان نه‌نوسیم ته‌نها بریتی بوو له‌حه‌بی (مغنسیۆم و لیبراکس) به‌لام ئه‌م حه‌بانه‌ هه‌یچ چاره‌یان نه‌کردم و دادایان نه‌دام، وه‌ هه‌ستم کرد که ورگم روژ له‌ دوای روژ تووشی ئاوسان ئه‌بوو، هه‌رچه‌ند هه‌ندی له‌ براده‌ران به‌راستی زۆر خه‌میان بوو وه‌ به‌لامه‌ره ئه‌هاتن و هه‌ندی جار ئه‌یان وت خواردن له‌ناو گه‌ده‌تا ماوه‌ته‌ره تووشی الیه‌یه‌ی کردوه وه‌ له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا هه‌ستم نه‌کرد تووشی (قبوزیه‌ت) بووم و دانیه‌شتنی توایتم نیه، بۆیه زۆر له‌براده‌ران هه‌رخه‌ریکم بوون و، هه‌موو جاری پشت و سکیان ئه‌شیلام بۆ ئه‌وه‌ی له‌وه‌ ده‌رده‌ رزگارم بیته‌، نیته‌ر ماوه‌یه‌ک بوو خواردنم نه‌بوو، به‌ده‌گمه‌ن خواردنم نه‌خوارد ئه‌ویش خواردنی زۆر سووک نه‌بوایه ئه‌م نه‌خوارد، نیته‌ر هه‌ستم به‌لاوازی خۆم کرد، سه‌رباری ئه‌وه‌ش شه‌وان خه‌وم نه‌بوو، له‌بهر ئازاری سکم چونکه به‌ره‌و ئاوساوی نه‌رۆیشت، زۆر بی‌تاقتی کردبوم، جار به‌جار بیرم ئه‌کرده‌وه ئه‌بیته ئه‌م ده‌رده چی بیته و خه‌سته‌خانه‌ی ئیسه‌ره‌ش به‌که‌لک نایه‌ت، پیاو مراجه‌عه‌ی بکات تاوه‌کو به‌باشی (فحصی) بکه‌ن و علاجه‌ی ته‌واوی بده‌نی، به‌هه‌رحال له‌گه‌ل هه‌موو ئه‌مانه‌شدا ته‌نها بیرم له‌وه ئه‌کرده‌وه که‌وا روژی مواجهه‌هی ۱۹۹۰/۱۲/۱۴ نزیک بۆته‌وه‌و باری ته‌ندروستیم ته‌واو نیه، چون بتوانم بیانینیم به‌م باره‌وه. به‌لی‌هه‌ر چۆنیک بوو روژی مواجهه‌هات و خه‌تران و منداله‌کانم و براو که‌س و کارم هاتن بۆلام، وه‌ زانیان باری ته‌ندروستیم خراپه‌و بۆم باس کردن که‌سکم توشی ئاوساندن بوه، پیتم وتن که ئه‌م مواجهه‌یه‌ی تر هاتنه‌وه لای (دکتۆر یادگار) نه‌خۆشیه‌که‌می تی بگه‌یه‌نن و بزانی چی یه‌ هه‌رچه‌نده خۆشم نه‌م ئه‌زانی نه‌خۆشیه‌کم چی یه، هه‌ر چۆنیک بوو روژی مواجهه‌هه ته‌واو بوو به‌جیان هیستم و رۆیشتن، بۆ شه‌وه‌که‌ی خه‌وم نه‌بوو، هه‌ر ئازارم هه‌بوو، وه‌ ئازاره‌که‌م زۆر بی‌شوومار بو ئه‌م ئه‌زانی چی بکه‌م، به‌هه‌یچ کلۆجیک نه‌م ئه‌توانی له‌سه‌ر ته‌نیشت بکه‌وم بخه‌وم ته‌نها هه‌ر ئه‌بوایه له‌سه‌ر گازره‌ی پشته بکه‌وتمایه، نیته‌ر هه‌رچی پشته‌و سی‌به‌نده‌م هه‌یه، هه‌موو له‌تاو ئازار هاواریان ئه‌کرد، به‌راستی ئه‌و روژی مواجهه‌یه‌ی (رزگار) که باری ته‌ندروستی زانیم باش نیه زۆر دل گران بوو زۆر غه‌می بوو.

ئه‌وه بوو روژی ۱۹۹۰/۱۲/۱۵ باری ته‌ندروستیم به‌ره‌و خراپی ئه‌رۆیشت و، زۆر بی‌هیرو بی‌تاقت بووم، ده‌چوم بۆ خه‌سته‌خانه به‌لام بی‌که‌لک بوو، بۆ روژی دوایی ۱۹۹۰/۱۲/۱۶ نیته‌ر نه‌م ئه‌توانی پرۆم و سکم زۆر ئاوسا بوو، وه‌ ئازاریکی زۆرم هه‌بوو، ئه‌وه‌بوو به‌ (سامان)م

وت تەندروسىستىم تەۋاۋىيە چارەم بىكەن، بە غەرەبانە يەك نىۋەرۆكەي بردىمى بۆ خەستە خانە، بەلام دەۋامى خەستە خانە تەۋاۋ بوبوو، تەنھا (معاون طبى) ى خفى لى بو، ۋەزەكەم تى گەياند ئەۋىش (۳) حەبى دامى و وتى ھەر ئىستا بيان خۆ، ئەگەر تا ئىۋارە دانىشتت نەبوو، ئەبى بىتەۋە، منىش حەبە كانم خواردو تا ئىۋارە ھەر لەناۋ جىنگادا ئەتلامەۋەۋە ئازارم زۆر بو، ئىتر كات ژمىر نىكى (۵-۶) ى ئىۋارە ھەمىسان بە غەرەبانە بردىانمەۋە بۆ خەستە خانە، چونكە ئەۋ حەبانە كەلكى ھەر نەبوو، ۋە ئىتر ئەۋ ئىۋارە يە لە خەستە خانە خەۋاندىانم، ۋەپاش سەعاتىك دكتورى خەفەر ھاتو فحصى كىردم و خىرا ناۋى (مغزى)يان تى كىردم، تا بەيانى رۆژ بۆۋە، ئىتر بۆ بەيانى رۆژى ۱۷/۱۲/۱۹۹۰ دكتور ھاتەۋە لام و سەيرى كىردم و وتى نايت ھىچ شتىك بخۆيت، ۋە خواردنى لى قەدەغە كىردم، ئىتر تا (۴) رۆژ لە خەستە خانە مامەۋە، ۋە ھەموو رۆژنىك برادەران ئەھاتن بۆ لام و زۆر بە پەرۋش بوون بۆم.

ئەۋ رۆژە اشەۋى سىيان گىرتم و، پاش دەرچوۋنى اشەكە ھىچى تىدا نەبوو، دۋاى ۴ رۆژ لە خەستە خانە دەرچوم، دكتور پىتى وتم ھەر ئەبى شتى شلە بخۆيت و، ھەندىك حەبى التھاباتى بۆ نوسىم ۋەك (امپىلىن) ئىتر وتى پاش چەند رۆژنىك باش ئەبىت، ئەۋەبو ھاتمەۋە بۆ (قىسم) ۋ لەناۋ جىنگەدا كەۋتم بەلام سەيرىم ئەكرد دۋاى چەند رۆژنىك ھىچ ھەستى چاك بونەۋەم نە ئەدى، لەبەر ئەۋە پاش چەند رۆژنىك چومەۋە بۆلاى ھەمان دكتورو پىتم وت كە باش نەبووم، انجا خىرا فحصى كىردم و وتى توۋشى (التھاباتى جگەر) بويت، رەچەتەيەكى نووسى بە زمانى (E) ۋ ھەۋالە لاي دكتورى اخسانى باطنى كىردم، كە ناۋى دكتور (ادىرس) بو، ئەۋىش خىرا وتى بچۆ (فحص) پىسائىت بىكە، دۋاى ئەۋەى ئەنجامى فحصى پىسائى دەرچو بردمەۋە بۆلاى دكتورە كە سەيرى كىرد پىتى وتم برۆ ھىچت نىيەۋ فحصە كە ھىچى تىدانىيە، پىتم وت دكتور ناخر سىكم ئاۋساۋە چۆن ھىچم نىيە؟ وتى ھىچت نىيەۋ برۆ، بەلى بە بى ھىۋا ھاتمەۋە بۆ ژۋورەكەم و لەناۋ جىنگەدا ھەر ئەمدىو ئەۋدىوم ئەكرد لەبەر ئازارو جەنابى دكتورىش ئەلىت ھىچت نىيە. رەنگم زۆر تىكچۈۋوبو، زۆر لاۋاز بوبوم رەنگم بەلاى زەردىدا ئەپروانى سىكم ھەر ئاۋسابو، بەھۆى كاك (محمۇد طاھار) ۋە لاي كابرايەك لە خەستە خانە ھەر چۆنىك بوۋ ۋاستەيە كىمان كىرد كەلاى ئەۋ دكتورە بەشكىم دەرۋى يان دەرمانمان بۆ بنوسىت و، لەدەرۋە ئەيان كىرىن، ھەر چۆنىك بوۋ دكتور دەرۋى (CO B) ى بۆ نوسىم كاك (محمۇد طاھار) كە زۆر سوپاسى ئەكەم ھەرچۆنىك بىت پەيدا كىردن و ھەمو رۆژنىك ئەھات و دەرۋىە كى لى ئەدام، تارادەيەك ئەتوانم بلىتم تۆزىك باش بووم، دۋاى ئەۋە عرىضەيەك نوسى بۆ مەدىرى سىجن كە بەشكىم ھەۋالەى خەستە خانەى دەرۋەم بىكەن، چونكە تەندروسىستىم باش نىيەۋ لىزە عىلاج نىيە مەدىرى سىجن لەسەر عرىضە كەى نوسى بۆ مەدىرى خەستە خانە، بەلام كە چومەۋە بۆ ئەنجامە كەى بى سوۋد بو، وتيان لە خەستە خانەى دەرۋەش داۋدەرمان نىيەۋ ھىچ دەست ناكەۋىت.

پاش تەۋام بوۋنى دەرۋىەكان كە (۶) دانە بو، تا رادەيەكى كەم تۆزىك باش بووم، ئىتر دۋاى

Σ 90

خيزا كاك (سامان) دهرزیه کی لیدام، دواى ماوه یه ك بهختیارو كاك (نورى) هاتن بهراستی پیم خوش بو، بهلى زور خوش بو، كه مال و منډال و كهسوكارو ناسیار لام دانیشتبون، وه شتومه کی شیرینیان بۆ هیتابوم، كه ههر ئه بى شتى شیرینی بخوم، چونكه ترشى و چهورى قهدهغه کران لیم.

پاش مواجهه هههموو روژیک دهرزیم لهخوم ئه دا، ئه ویش مالى كاك (سامان) ئاوابیت كه بهراستی زور هیلاك بو بهدهستمه وه، وههموو روژیک دهرزی لى ئه دام، ههندى روژ تهنروسیم باش بو، بهلام ههندى روژ خراب بو، ئه وشهوانه له بهر ئازار خهوم نه بو، تا نزیکه ی (۱۲) روژ دواى بهکارهیتانی ئه دهرزیانه چوممه وه بۆلاى دکتورى خهسته خانه، پیم وت تهنروسیم باش نیه، (فحصی) کردم و ئه م حه بانه ی بۆنوسیم.

أ- لازیکس ب- کفلیکس (گولاج) ج- پرؤفین
دهستم کرد به بهکارهیتانیان تا رادهیه ك باش بووم، ههستم ئه کرد ئازاری پشت و تهنیشتم لانه چى ئه گهر چى ههرسکم ئازاری تیدا ههیه.

هههموو هیوايه كم ئه وهیه كه تاروژى مواجهه ی ۱۹۹۱/۱/۱۸ باش بيمه وه خوم بچمه خواره وه پيشوازيان بکه م و بۆ ئه وه ی دلیان خوش بیت، بهلام روژى ۱/۱۶ هاتو شه وه كه ی كات ژمیر (۲۳) ی شهو به غدا درایه بهر فرۆكه وه شه ر له نیوان عیراق و امریکا هه لگیرسا، نیت خه م بو، كه ئه ترسم به م روژه ناخوشه بیت بۆ مواجهه م، ههرچه نده پیم وتن ئه گهر زرو فه كه تهواو نه بو نه یه ن بۆلام و، پیتویست ناكات تا بزانی چۆن ئه بیت ئهوا ئه م روژ ۱/۱۷ وه ههر چاره یى روژى ۱/۱۸ م نازانم دین یان نا ئومیده وارم كهسوكارم و مال و منډالم بى وه پین.

بهلى له بهر بى سه یاره یى و نه بوونى به نزیین روژى ۱/۱۸ مواجهه م نه بسوو، نهك تهنه ا من به لكو هه موان كهس نه هات بۆلایان... نیت روژان و به تاییه تى شهو ئازار وازى لى نه ئه هیتنام و، زور بى تاقت بووم، غه م ئه خوارد كه ئه م نه خوشیه ی من درێژه ی كیشا بى ئه وه ی تۆزقالتك ههست به وه بکه م كه به رهو چاك بوونه وه ئه رۆم، ههرچۆنیک بو، ههر خواردنم شیرینی بو كه تاكه رینگایه ك بو، بۆ خو یاراستن له وه نه خوشیه، ههر چۆنیک بو به م شتویه شهو و روژم ئه برده سه ر تا نزیکه ی روژى ۲/۲ كه مواجهه بو ئه روژ تهنه ا بهس (گزه) هاتبو بۆلام وه كو گول گه شامه وه ههرچه نده بارى تهنروسیتیشم باش نه بو، وه شتى بۆهیتنام ههر دلخوشی ئه دامه وه، كه تهنروسیتیم باشه، نزیکه ی (۱۵) دیناریكى دامى و دهنگى بهربوونیش له ئارادا هه بو، ههندى شتى زیاده م پیا نارده وه، بهلام ئه وه دهنگى بهربوونه هه مووى درۆ ده له سه بو، هیچی تر. پاش تهواو بوونى مواجهه م بۆ شه وه كه ی خهوم نه بو، له بهر ئازار بۆ روژى دوايش ههر بهو شتویه ئازار وازى لى نه هیتنام، له روژى ۲ شه ممه ریکه وتى ۲/۴ لای عه سه ره كه ی ئازاریكى بى شومارم بۆ هات و له هیچ شویتیک خوم نه گرت له تاوا گریام براده ران هه موو دهست به جى زوو هاتن به لامه وه، زور په ریشان بوون

به‌وی که تەندروستیم خراپە، خێرا عەرەبانەیان هیتاو دەستیان گرتە و بەردو خەستەخانە کاکە (سامان) بردمی باش بوو دکتۆری مقیمی لی-بو سەیری کردم وتی (تشمع کبدا)م هەیهو نیستا کارەبا نیو دنیا تاریکە هیچ شتیکم بۆ ناکریت سەبنی کاتژمێر (٩٣٠) وەرەو ئەو لە لەشت دەرئەهیت، وە چەند دەنگە حەیینکی دامی-کە شو بەکاری بەهیتم تا سەبنی، هەر چۆنیک ئەو شەوێش نارامم گرت تا سەبنی-چوومەو بۆ نەخۆشخانە و ئینجا دوکتۆر هات کێسەیه‌کی هیتاو دەرزیه‌کی گەورە کردبە پشتما، بەلام لەبەر ئیش نەمەزانی چی بکەم، وە نزیکە یو لیتەر ناوی دەرەهیتاو، وتی بەمە تۆزیک باری تەندروستیت باش ئەبیت، ئەتوانم بلیتم تارادەیه‌ک باش بوو، بەلام علاجی کوتایی ئەو وەزە نەبوو بۆمن، ئەو ناوی لە سکمی دەرەهیتا رەنگە کە مەیلەو زەردو بەسەر سەوزیک کال ئەپروانی، بەم شێوەیه مامەو هەر چاوەرپروانی ئەو بووم، کە چاک بێمەو، بەلام ئەلیی چی لێزە گیرم خواردو کە علاج هەیه کە خەستەخانە هەیه چارەسەر کەمە، رۆژی جمعه‌ی ریکەوتی ٢/٨ لای نیوهرۆکە و تیان وەرە بانگت ئەکەن، کاک (سامان) عەرەبانە بۆ ئامادە کردم، و، رۆشتم، یەکیک لە حەرەسەکان وتی تۆی (سالار محمد سعید) و تەم بەلی-وتی وەرە، ئەگەل (کاک سامان) رۆشتم تا نزیک دەرگای دەرەو، کە سەیرم کرد روانیم یەکیک لە کێسەیه‌کدا قابله‌یه‌ک شۆربای برنج و یەک شوشە (سینەمەکی) دایە دەستم، وتی ئەو بۆت هاتو ئەگەل نامەیه‌کی بچوک کە خوێندمەو زانیم کە (سیوان و رزگارو سەلار) هاتون بۆلام، بەلام ماوەیان نەدایونی کە بمبین، بەهەر حال نوسیویان کە پەرداخیک لەناوی (سینەمەکیه‌ک) بخۆم بۆ ناوسکم باشەو ئازارم کەم ئەکاتەو، کە خواردمەو پاش ماوەیه‌ک سکم کەوتە چوون، ئەو رۆژە تا شو هەر بەرێکە (تەوالیت)وەرە بووم، بەلام لەنیوهرۆدا باش لیم قەرما تا گەیشتمە (تەوالیت) خۆم پیس کرد، خێرا جله‌کانم لەبەر خۆم داکن، و، خۆم پاک کردو و جلی ترم لەبەر کرد، بۆ رۆژی دوایی واتە شەممە ریکەوتی ٢/٩ پێش نیوهرۆ و تیان وەرە مدیر بانگت ئەکات، کاکە سامان خێرا عەرەبانە بۆ ئامادە کردم وە پیکەو رۆشتم حەرەسە کە لای دەرگاگە وەستا بوو، وتی تۆی (سالار) و تەم بەلی-وتی وەرە ئەگەلیدا رۆشتم تا نزیک دەرگای دەرەو، کە روانیم لە پرسگە کەدا (سیوان و رزگارو سەلارو دەشتی گیان) چاوەرمان ئەکەن، ئێتر خێرا ئەملاولایان ماچ کردم وە زۆر دلخۆش بووم کە هاتون بۆلام، ووتیان چویندە لای وەزیرو واسته‌مان بۆ کردی کە بته‌ن بۆ خەستەخانە دەرەو نامەمان هیتاو بۆ مدیری ئێرە بۆ ئەو مەسەلەیه، ئێتر ماوەیه‌ک لایان مامەوەر گەرامەو وە ئەگەرەنەو مەدا چوومە لای مدیر بۆ مەسەلەیه خەستەخانە دەرەو، ووتی بەیانی ئەتتێرم بۆ خەستەخانە دەرەو. منیش سوپاسم کرد، بۆ بەیانی ئەگەل (کاکە سامان)دا چوومە لای مدیر ئەویش ووتی بچۆ بۆ خەستەخانە کەمان با کتابت بۆ بکەن چوومە خەستەخانەو پاش ماوەیه‌ک کتابیان بۆکردم بۆ خەستەخانە (النور) لە گەرەکی (الشعلە) لە بغداد، بەلام ئەو رۆژە ناوچەوانم نەو هیتا سەیارە نەبوو، کەوتە بەیانی وە نزیکە کاتژمێر (١٠٣٠) پێش نیوهرۆ هەر چۆنیک بوو سەیارە ئامادە بوو، لە یادم نەچی

ئەو شەھەرى كە بۆ بەيانی ئەچوم بۆ خەستەخانە لەنیو شەودا ھەستام دەست بەئار بگەینەم بەلام رەتم داو بەسەردا كەوتم چونكە كارەبا نەبوو، ژورەكە تاريك بوو، سەرم شكا، ھەردوو برادەری ژورەكە (كاك بكرو كاك مریوان)م خەبەر كەردەو! بە دیتۆل بۆیان پاك كەردەمەو، وە بۆیان بەستم، بەئی پاش نامادە بونی سەیارە بەرەو خەستەخانە (النور) كەوتینە ری و لەوی دوو دكتۆر خیرا فحصیان كەردم وە ووتیان بابكەویتی، ئیت بریدیام تەسلیمی پۆلیسی خەستەخانەیان كەردم، كە ژورینكى تاییەت ھەیە بۆ كەسانی سجن وە ھەرەسی بەدیاردەو، دواى ماویدەك ھەمدیان ئەو دوو دكتۆرە ھاتنەو لام و، باش فحصیان كەردم، ووتیان وەرە لەگە لسان بۆ (وھەددى باطنیە) وە چووم لەوی نزیكە (۷۰۰ سى سى) ئاویان لە سكم دەرھیتا، ئینجا دوو ھەب و دەرزەکیان دامى، ئەو شەود تارادەیدەك تەندروستیم فرقى كەردو، ھەر چۆنێك بوو رۆژم كەردەو، بۆ بەیانی ھەرەسەكان گۆران و، سى كەسى تر ھاتنە شویتیان، بەلام تابلینى بەد رەوشت و نەفس نزم بون، كەوتنە گالتە پینكەردنم بە وشە (رفیق)وە قسەو ناوانتۆرەى ناشیریانیان بەكار ئەھیتا بەرامبەرم، پاش تۆزێك دواى ئەم بەزمە كە لەبەجەیان ھیتا دەستیان بەستم بەر قەرەوێلەھەى لەسەرى كەوتبوم، بەراستی بەم وەزە زۆر بێزار بووم و دەروم پیتی تینكچوو، پاش ماویدەك، دكتۆریكى پیاو و دكتۆریكى ئافرەت ھاتنە سەرم دكتۆرە پیاو (فحصای كەردم و، انجا ووتی كەتابی بۆ بكن بە بگەرتەو، چونكە لیزە علاجمان نیو كارەبا نیو خۆی ئەم نەخۆشیە وردە وردە چاك ئەبیتەو، منیش بەراستی ھەزم كەرد كە بگەرتەو بۆ (ابوغریب) چونكە ۲ رۆژی تر مواجەھەییەو، بە لەوی مواجەھەیان بكەم و نەگەرێن بەدواما، بۆ خەستەخانە ئەو رۆژە كەتاب تەراو بوو بەلام سەیارە نەبوو، ئەو شەو ھەش مامەو تە بەیانی بۆ بەیانی پیم ووتن ھەرچۆنێك پیت سیارەم بۆ پەیدا بكن ئەگەر لەسەر حسابی خۆشم پیت، ئیتەر مەقدەمێك خەریكى ھەول دانى سیارە بوو، پاش نیوەرۆ سەیارەھەكى تەكسیان بۆ گرتەم و بە (۶۰) دینار حسابە كەمان برانەو، لە خەستەخانە (نور)وە بۆ ابوغریب، ھاتمەو بۆ سجن نزیكەى كات ژمیر (۱۳۰) پاش نیوەرۆ بوو، ئیتەر گەرامەو ژورەكەى لای خۆم و برادەران لەدەورم كۆبونەو و باسى وەزە كەم بۆ كەردن، كە چۆن لە خەستەخانە ئەو دوو شەو بەردمە سەر، بۆ رۆژی دواى واتە پیتج شەممە، ھەستام ریشم تاشی و سەرم بەملاشت چونكە ئەم مواجەھەییە رینگەوتی ۲/۱۵ ئەكات.

رۆژی مواجەھە ھاتو ھەرچەندە تەندروستیم باش نەبوو وە نازارم ھەببوو، چاوەری بوم كەبێن، كەچی تا نزیكەى كات ژمیر (۹)ی بەیانی كەس دیارنەبوو، خەریك بوو دلم ئەتەقى و زۆر بى تاقەت بوم، پاش كات ژمیر (۹) ئەوئەندەم زانى، (سەلارو كاك محسن و چاران) ھاتن و لەدواى ئەوانیش (سیران و رزگارو سروشت) ھاتن ئیت ووتەم ئەو بۆ دواكەوتن؟ زۆر پەرتشان بووم، ووتیان لە بغداد بوین سیارەمان درەنگ دەست كەوت، باش بوو لای دكتۆر یادگار دەرمانیان بۆ ھیتابوم، كە بەراستی كارى ھەبوو، وە تارادەیدەك تەندروستیم باش بوو، وە ئاوسایی سكم تۆزێك نیش، ئیت رەچەتەى دەرمانەكەم دانى كە دكتۆرى خەستەخانەى

(نور) بۆي نوسىيىوم، ووتىم بۆ ئەم موابهههيه كه رىكهوتى ۳/۲ ئەكات بۆم بهيتن، ئيتى پاش موابههه كه رۆيشتن نازارى سىكم ههبوو، تا چەند رۆژىك بەلام پاش ههفتهيهك نازارم كه مېووه، وه ئىستا تاراديهك شت ئەخۆم و پياسه ئەكەم هەندىك جار بەرۆژ ئەخەوم هەرچەندە بەشەو خەوم نيه، چارنیه هەرئەيىت نارام بگرم تا چاك ئەبمهوه، ئىستا چارەروانى رۆژى موابههه.

پيش موابههه ۳/۲ به دوو رۆژ كاك سامان و كاك عزيز ئاويان بۆ گەرم كردم وه لههه مامى قسم، پاش ئەم خۆششتنه تۆزىك لەشم سوک بوو، دەرمانه كانم لى براوه ئەگينا تەندروستىم باشتەر ئەبوو، بۆ شهوه كەى خەوم نەبوو، هەندىك جار بى تاقەت بووم، هەستەم ئەكرد كه هەناسەم سوارەو زۆر بى هيتەم، بەراستى زۆر زۆر لاواز بووم، وه ئەم لاوازيه زۆر بى هيتى كردوم و ناتوانم زۆر بجوليم، سبهينى واتە ۳/۲ موابههيه چارەروانم بزانم كاميان دين؟ وه بەتاييهتى دەرمانه كانم لى بران ئەمەرو تا راديهك تەندروستىم باشە هەرچەندە بى هيترو لاوازم.

بەلى رۆژى ۳/۲ هات و رۆژى جومعه بوو موابههه ههبوو لەم موابههيه دا دايكم و باجى خانم هاتبون بۆلام بەراستى زۆر دلم كرايهوه و زۆر خۆشحال بووم بەقسەى خۆش و نەستەق چەند ساتىكمان برده سەر نانمان خواردو تۆزى سىنگى مريشك و لەگەل يەك دوو ياپراخم خوارد، دەرمانه كانيان بۆ هيتابوم تۆزىك لەگەل گولەدا لای محاجره كان پىكهوه وهستايىن و قسەمان ئەكرد سەبارەت بە نەخۆشيه كەم، هەرئەوئەندەم خۆش بوو كه موابههه تەواو، بوو ئيتى دواى رۆشتنى ئەوان بارى تەندروستىم خراپ بوو، نازارىكى زۆرم بۆهات و زۆر بى تاقەت بووم، چەند رۆژىك بەم شىئويه مامەوه بههيج شىئويهك نەم ئەتوانى بۆخۆم هەستەم لەناو جىنگە كەمدا، ئەبوايه برادەران هەليان سانمايه، بۆ تاليت ئەبوايه يەكىنكم لەگەل بوايه بىگرتمايه نەم ئەتوانى بۆخۆم هەنگاويك هەلەيتەم، ئيتى شەو و رۆژ لەبەر بى هيتى و نازار خەوم نەبوو، وام لى هاتبو ئەت ووت يەكەم جارە وا توشى ئەم نەخۆشيه بووم، بەراستى قەت ئەوئەندە بى زار نەبووم وه دلم پەلە پەلە ئەكردو هەناسەم سوار بووبوو، ئەم كارە تا هەفتهيهكى كيشا تا رۆژى موابههه رىكهوتى ۳/۸ هەستەم كرد وا وردە وردە باش ئەبم وه هەست ئەكەم كه ئاساى سىكم وا خەريكە بەتەواى ناميتى و كەم بۆتەوه، بەلام هەر سىكم نازارى هەيه بەتاييهتى رۆژى ۱ شەممە رىكهوتى ۳/۱۰ تۆزىك چيشتى برنجم خوارد، بەراستى بارى تەندروستى خراپ كردم تا نزيكهى كات ژمير (۹)ى ئەو شهوه هەو بى تاقەت بووم و نازارم ههبوو.

ئەمەرو تا راديهك تەندروستىم باشە، چارەروانى ئەو دىن لە بەنديخانه بەرمان بەن و رزگار يىن.

نہمہ ش نہر نامہ یدہ کہ بڑ بہر یوہہری بہندیخانہ ی نووسیوہ .

السید مدیر قسم الاحکام الطويلة المحترم
بواسطة السيد أمر قاطع المحترم

م / طلب کتاب تأید

اني النزيل سالار المحكوم لمدة (٢٠) سنة وفق المادة ١٧٥ من (ق.ح.غ.) جئتم بطلبي هذا.. راجيا التفضل والأمر بالموافقة حول تزويدي بكتاب تأييد الى مديرية تقاعد في السلیمانیة وذلك لصرف رواتب التقاعدي اعتبارا من ١٩٩٠/٢/١ علما بأني من أحد الموظفين المتقاعدين.
هذا ولكم جزيل الشكر وفائق الاحترام.

النزيل

سالار محمد سعيد عبد الرحمن

قسم الأحكام الطويلة

ملحق قسم ٧

١٩٩٠/١٢/٢

رزگار محمد مد عبدوللا

(رزگار محمد مد عبدوللا)^(۱)

- سالی (۱۹۶۳) له سلیمانی له دایکبوه.
- قوناغه کانی خویتدنی سه رتایی، ناوه نندی و دواناوه نندی له سلیمانی ته واو کړدوه.
- په پمانگه ته کنولوژی له کهرکوک ته واو کړدوه.
- سالی (۱۹۸۱) په یوه نندی به ریزه کانی کومه لوه کړدوه.
- له (۱۹۹۰/۲/۲۳) له لایه ن دائیره ی نه منی سلیمانی لوه ده ستگیر کړاوه.
- له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له مه حکه مه ی سوره ی به غذا به موئه به د حوکمدراوه.
- دوا ی نازاد کړدنی له زیندان. پله ی ریکخواوه یی کارگیری مه لبه ندی سلیمانی بووه.
- له شهوی (۱۹۹۶/۵/۱۹-۱۸) له لایه ن چند ده ستیکی دوژمن به گهل و (ی.ن.ک) له سه رچار شهید کړاوه.

۱- نه م ژبان نامه ده له کتیبی (شهیدان جهباری حاجی رشید و هاوریکانی) وەرگیراوه وینه کش هاری (به اختیار عومره) به ده ستی گه یاندم.

موحسین حمدئەمین محەمەد عدلی

ناسراو بە (موحسینی مەلا حەمەئەمین ھەلەبجەیی)^(١)

- سالی (١٩٥٢) لە پەنەمالەیه‌کی ئایینی و زەحمەت‌کێش و کوردپەرورە شاری ھەلەبجەیی شەھید لەدایکبوو.
- قۆناغەکانی خۆیتەنێ سەرەتایی و ناوەندیی لە ھەلەبجەو قۆناغی ئامادەیی کشتوکالی لە بەکرەجۆتەواوکردوو.
- سالی (١٩٧٩) خێزانی پێکھێتارە. بوو تەخاوەنی (٨) منداڵ، بەم ناوانە: (ھادی، ھێمن، ئەژین، ئەسرین، گولان، باخان و ناڤیستا).

- سالی (١٩٦٦) پەڕیوەندی بە یەکییتی قوتاییانی کوردستانەو کردوو بەشداری شۆڕشی ئەیلوولی کردوو.

- سالی (١٩٨٦) پەڕیوەندی بە (ی.ن.ک) دەکردوو. لەگەڵ یەکم تەقە شۆڕشی نوێدا لە (٨/٨/١٩٧٦) لەلایەن رژێمە دەستگیرکراو بە (تەتەری شارەزور) ناسراو. لەو بارۆخەدا بوێرانە کاریکردوو، بەبێ ئەوەی دەزگاکانی رژێم سوودی لێوەربگرن و نەتیجەکانی بدرکێت، ئازادکراو.

- پاش ئازادکردنی درێژی بەخەبات داو لە سالانی (١٩٨٠)دا لێرسراوی کەرتی (شەھید جەعفەر) بوو لە ریکخراوی سلیمانی.

- بۆجاری دوو لە (٢٧/١/١٩٩٠)دا لەگەڵ ژمارەیه‌ک ھاوڕینی لە سنووری ریکخراوی سلیمانی دەستگیرکراو. بەھۆی ئەزموونی پێشوی لە زینداندا، بەرگە ئێشکەنجەکانی دەزگای ئەمنی سلیمانی گرتوو و خۆراگر بوو، دوژمن هیچ سوودێکی لێ وەرەگرتوو و نەتیجەکانی نەدرکاندوو.

- لە (١٦/١٠/١٩٩٠) لە مەحکەمە سەرە سەر بەغدا بە (١٠) سال زیندانیکردن حوکم دراو. نێردراو تەبەندخانەیی ئەبوغریب بەشی ئەحکام تەویله.

- لە (٢٢/١٢/١٩٩٠) بە لێبووردنی گشتیی و گۆڕینەو لەگەڵ ھاوڕێکانیدا ئازادکراو. ئە (٢٣/١٢/١٩٩١) گەیشتوو تەو سلیمانی و بەخاکی نیشتمان شادبوو تەو.

١- ئەم ژياننامەیه‌ له‌ لایەن ھادی کوریوە نامادە کراو تەو بۆ ھتاوم و بە دەستکاریوە نووسیم تەو. بە ئەگەر گرتن تە کتیی (شەھیدان جەباری حاجی رەشید و ھاوڕێکانی).

تێبینی: بۆ ژياننامە ئەم (٨) شەھیدە ئەک لە کتیی (شەھیدان جەباری حاجی رەشید و ھاوڕێکانی) وەرگیراوە. ئە ئە ئە بەشی راباکەیان و رووناکییری مەلەندی (١) ریکخستنی سلیمانیوە لە سالی ٢٠٠١-دا چاپکراو و بڵاوکراو تەو.

- دواى نازادبوونى، له كۆمىتهى هه‌له‌بجه‌دا خه‌باتى كردووو خزمه‌تى ناوچه‌كه‌ى كردووو وه‌كو كارگىزىكى كۆمىته.
- سالى (١٩٩٣) له به‌شى په‌يوندىيه‌كانى مه‌له‌بندى (١)ى سلىتمانى خه‌باتى كردووو، له‌لایهن (م.س) دووجار سوپاسنامه‌ى بو‌نێردراوه.
- دواى كاره‌ساتى (٣١/ئاب) و گه‌رانه‌وى له سه‌يرانبه‌ند، كراوه به به‌ريۆبه‌رى ئاسايشى هه‌له‌بجه‌ى شه‌هيدو له‌ويواردا به سه‌ركه‌وتووى كاره‌كانى نه‌نجامداوه به‌شدارىي سه‌رجه‌م شه‌ره‌كانى پارێزگارىي له حكومه‌تى هه‌رىم كردووو.
- به‌شدارىي خولى نه‌فسه‌رانى له قه‌لاچوالان كردووو به‌پله‌ى زۆر به‌رز خوله‌كه‌ى بپيوه.
- له رۆژى (٢٠٠٠/٧/٩) به‌هۆى نه‌خوشىيه‌وه گيانى له‌ده‌ستداوه ژيانى كوردستانى نازادكراوى به‌جيه‌يشتووه.

وفاقتنامہ شہیدان

۱- وفاتنامه‌ی شهید جهباری حاجی رشید

[illegible]

٥- وفاتنامہ شہید عدنا محمد (زانا)

<p>الجمهورية العراقية وزارة الصحة سجل الاحياء المني والحياتي</p>		<p>شهادة وفاة</p>		<p>رقم الشهادة ١١٤٩</p>		<p>تاريخ التسجيل ١٩٨٠ / ١١ / ١١</p>	
<p>١- اسم المني (المتوفى) /</p>		<p>٢- اسم الأم /</p>		<p>٣- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٤- تاريخ الوفاة /</p>	
<p>٥- مكان الميلاد /</p>		<p>٦- مكان الوفاة /</p>		<p>٧- سبب الوفاة /</p>		<p>٨- ملاحظات /</p>	
<p>٩- تاريخ الميلاد /</p>		<p>١٠- تاريخ الوفاة /</p>		<p>١١- سبب الوفاة /</p>		<p>١٢- ملاحظات /</p>	
<p>١٣- تاريخ الميلاد /</p>		<p>١٤- تاريخ الوفاة /</p>		<p>١٥- سبب الوفاة /</p>		<p>١٦- ملاحظات /</p>	
<p>١٧- تاريخ الميلاد /</p>		<p>١٨- تاريخ الوفاة /</p>		<p>١٩- سبب الوفاة /</p>		<p>٢٠- ملاحظات /</p>	
<p>٢١- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٢٢- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٢٣- سبب الوفاة /</p>		<p>٢٤- ملاحظات /</p>	
<p>٢٥- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٢٦- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٢٧- سبب الوفاة /</p>		<p>٢٨- ملاحظات /</p>	
<p>٢٩- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٣٠- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٣١- سبب الوفاة /</p>		<p>٣٢- ملاحظات /</p>	
<p>٣٣- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٣٤- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٣٥- سبب الوفاة /</p>		<p>٣٦- ملاحظات /</p>	
<p>٣٧- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٣٨- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٣٩- سبب الوفاة /</p>		<p>٤٠- ملاحظات /</p>	
<p>٤١- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٤٢- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٤٣- سبب الوفاة /</p>		<p>٤٤- ملاحظات /</p>	
<p>٤٥- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٤٦- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٤٧- سبب الوفاة /</p>		<p>٤٨- ملاحظات /</p>	
<p>٤٩- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٥٠- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٥١- سبب الوفاة /</p>		<p>٥٢- ملاحظات /</p>	
<p>٥٣- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٥٤- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٥٥- سبب الوفاة /</p>		<p>٥٦- ملاحظات /</p>	
<p>٥٧- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٥٨- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٥٩- سبب الوفاة /</p>		<p>٦٠- ملاحظات /</p>	
<p>٦١- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٦٢- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٦٣- سبب الوفاة /</p>		<p>٦٤- ملاحظات /</p>	
<p>٦٥- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٦٦- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٦٧- سبب الوفاة /</p>		<p>٦٨- ملاحظات /</p>	
<p>٦٩- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٧٠- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٧١- سبب الوفاة /</p>		<p>٧٢- ملاحظات /</p>	
<p>٧٣- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٧٤- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٧٥- سبب الوفاة /</p>		<p>٧٦- ملاحظات /</p>	
<p>٧٧- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٧٨- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٧٩- سبب الوفاة /</p>		<p>٨٠- ملاحظات /</p>	
<p>٨١- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٨٢- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٨٣- سبب الوفاة /</p>		<p>٨٤- ملاحظات /</p>	
<p>٨٥- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٨٦- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٨٧- سبب الوفاة /</p>		<p>٨٨- ملاحظات /</p>	
<p>٨٩- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٩٠- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٩١- سبب الوفاة /</p>		<p>٩٢- ملاحظات /</p>	
<p>٩٣- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٩٤- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٩٥- سبب الوفاة /</p>		<p>٩٦- ملاحظات /</p>	
<p>٩٧- تاريخ الميلاد /</p>		<p>٩٨- تاريخ الوفاة /</p>		<p>٩٩- سبب الوفاة /</p>		<p>١٠٠- ملاحظات /</p>	

ملاحظات على السجل المني والحياتي

ژیاننامه‌ی هاورپیان و (پواز)

ئەو هاورپیانە‌ی کە کورتە‌یه‌ک لە میژوو و ژانیان لەم کتیبەدا بلۆکرانە‌تە‌وه، ئەو کۆمە‌لە تیکۆشەرە‌ن کە لە دامە‌زراندنی (ی.ن.ک) و کۆمە‌لە‌ی رە‌نج‌دەرانی کوردستاندا بیناکانە لە‌پیتاوی نازادی و سە‌رفرازی گە‌ل و نیشتمانە‌کیاندا خۆ‌به‌خشانە‌ چوونە‌ته‌ ناو ریزە‌کانی (کۆمە‌لە) و (ی.ن.ک) وە‌و خە‌باتیان کردووه. لە‌ناو شارو شارۆ‌چکە‌کاندا، کە لە‌ه‌وای ئە‌نفال و ی‌یک‌خ‌راوی سلیمانی (پیرە‌مە‌گروون) لە‌بەر بارودۆ‌خە‌که‌و لە‌سەر ب‌ریاری سەر‌کردایە‌تی و ناوە‌ندی کۆمە‌لە، سەر‌پەرشتی سەر‌جە‌م ر‌یک‌خ‌ستنی پارێ‌زگا‌کانی (سلیمانی، هە‌ولێ‌ر، ده‌وک، بە‌غداو کەرکوک)ی دە‌کرد. ئە‌گەر سەر‌نجی ژیاننامه‌کان بە‌دریت، دە‌بینریت بە‌تە‌مە‌ن‌ترین تیکۆشەر (تالیب سە‌عید مۆ‌ریاسی)یە‌ کە بە (عە‌ریف تالیب و مام تالیب) ناسراوه‌و لە‌دایک‌بووی سالی (١٩٣٤) ه، ب‌چ‌کووترین تیکۆشەر (ئە‌ردە‌لان عومەر)ه، کە لە‌دایک‌بووی سالی (١٩٧٠)یە. ئە‌مه‌ لە‌رووی تە‌مە‌نە‌وه، ئە‌گەر لە‌رووی کارو پ‌یشه‌و ب‌روانامە‌یانە‌وه ورد‌بینە‌وه، بۆ‌مان دە‌ردە‌که‌ویت چە‌ند کە‌سیان خاوه‌نی ب‌روانامە‌ی جیا‌جیان لە‌ ب‌واره‌ زانستیه‌کان و هە‌ریه‌ کە‌شیان فەرمانبە‌ری دیاری ناو دامودە‌زگا‌ حکومیه‌یە‌کان بوون و تا رۆژی دە‌ستگیر‌کردنیان لە‌ کارە‌کیاندا دە‌وامیان کردووه، کە خاوه‌ن ب‌روانامە‌کان بە‌شی ش‌یریان بە‌رکە‌وتووه. ئە‌وانی دیکە‌ش هە‌ریه‌ کە‌یان خاوه‌نی بە‌رژ‌وه‌ندی و کاری تایبە‌تی خ‌ویان بوون و سەر بە‌هە‌موو چ‌ین و تو‌یزە‌کانیان تێ‌دا‌یه‌و لە‌ تە‌مە‌نی جیا‌جیادان.

لە‌ ژیاننامه‌ی هە‌ریه‌ ک‌ت‌کیاندا دە‌بینریت لە‌ می‌ردمندا‌لییه‌وه چوونە‌ته‌ کۆ‌ری خە‌باتی سیاسیی و ر‌یک‌خ‌راوه‌یی و کوردایە‌تییه‌وه بە‌بی‌ داب‌ران لە‌ خە‌باتی بز‌ووتنە‌وه‌ی ر‌زگار‌یخوازی گە‌لە‌ کە‌یدا بە‌بی‌ س‌ل‌کردنە‌وه، تیکۆ‌ش‌اون و کۆ‌لیان نە‌داوه. ئە‌گەر ژیاننامه‌ی هە‌ریه‌ ک‌ت‌کیان بە‌دو‌رو د‌ریژ‌ی بن‌وسینە‌وه و با‌سی رۆژان و سالانی خە‌بات‌کردنی ب‌کریت، دل‌یانم هە‌ریه‌ کە‌یان ک‌ت‌ب‌ت‌یک لە‌ یاد‌داشتی ژیانیان بە‌ر‌هە‌م دە‌ه‌یت‌ریت.

زۆ‌ر لە‌ هاورپیان لە‌ کاتی نو‌وسینە‌وه‌ی ژیاننامه‌ کە‌یدا چە‌ند لاپە‌ڕە‌یه‌کی نو‌وسیه‌و بۆ‌ی ناردووم، بە‌لام بە‌رنامە‌م بۆ‌ نو‌وسینە‌وه‌ی ژیاننامه‌ی هاورپیان لە‌ (پواز)دا زیاتر بۆ‌ ئە‌وه‌بوو، بی‌سه‌لم‌ینم کە‌ لە‌ ر‌یک‌خ‌راوی سلیمانی و ر‌یک‌خ‌ستنی شارە‌کاندا، رۆ‌لە‌ گە‌ل‌یک‌کی و تیکۆ‌شەر بوون و بە‌بی‌ ئە‌وه‌ی دە‌ر‌به‌ستی ژانی خ‌ویان، خ‌یران و مندا‌له‌کانیان، وە‌ز‌یفە‌و سامان و سەر‌مایە‌یان بن، ر‌ق‌نە‌ست‌و‌رانە‌و لە‌ دۆ‌ی سیاسە‌تی ر‌ژی‌می د‌کتاتۆ‌ری بە‌ع‌س و کە‌ بە‌شالاری ئە‌نفال و ک‌یمیاباران و بە‌کوشتنی بە‌کۆ‌مە‌ل جینۆ‌سایدی گە‌لە‌ کە‌مانی کرد، تێ‌ده‌کۆ‌شان و خە‌باتیان دە‌کرد. بۆ‌یه‌ نە‌متوانی دە‌قار دە‌قی نو‌وسینە‌کانیان وە‌کو خۆ‌ی بن‌وس‌مه‌وه و بلۆ‌ی ب‌کە‌مه‌وه، بە‌ل‌کو هە‌ول‌م‌دا لە‌ ژیاننامه‌کان پ‌و‌خته‌یه‌ک لە‌ ژیاننامه‌یان لە‌چە‌ند خ‌الێ‌کدا چ‌ر‌ب‌کە‌مه‌وه، بە‌ش‌یه‌یه‌ک ئە‌وه‌ی من مە‌به‌ستمە‌ بۆ‌ ک‌ت‌ب‌ه‌که‌و بۆ‌ خ‌و‌یتە‌ری ک‌ت‌ب‌ه‌که‌ دە‌ر‌ب‌کە‌ویت، کە ئە‌و کۆمە‌لە تیکۆ‌شەرە‌ ک‌ین و چی بوون؟ هە‌ول‌م‌داوه‌ بە‌ش‌یه‌یه‌کی گ‌شتی یە‌کسانی لە‌ نو‌وسینە‌وه‌ی ژیاننامه‌کاندا ب‌کە‌م،

جگه له هه نديك هاورى نه ييت كه په يوه ندى به كارو چالاكويه كى ريكخراوه يى تاييه ته وه بووه بۆ مه به ست بلاوم كردوونه ته وه. رام وايه به م ژياننامه ده رده كه ويټ كه له و سه رده مه رده و دژوارانه دا، گه له كه مان و نيشتمانه كه مان خاوه نى كۆمه ليك رۆله ي جهر به زه بوون و به ئاشكرا بى سلكر د نه و مليان له چه قۆى تيژى ده زگاكانى به عس و نه من و ئيستى خباراتى رژيم سويوه و رو به رووى سياسته شه قوتيانه كه ي بوونه ته وه و رازى نه بوون مل بۆ رژيم و پياوه كانى كه چ بگهن.

خوينه رى خو شه ويست (ئيمه)، واته نه و كۆمه له هاورينه ي كه به يه ك بريارى داد گاي سه و رده به يه ك ماده حوكمدراين، ژماره مان گه يه نرابوه (٣٠) هاورى. (٥) هاوريمان به ماده ي (١٥٦) به حوكمى ئيعدام و (٢٣) هاوريمان به ماده ي (١٧٥)، كه (٩) مان به (١٠) سال و (١٤) مان به مونه به د حوكمدراين و (٢) هاوريمان ئيفراج بوون.

كاتيك به رنامه م بۆ نووسينه وه ي ژياننامه يان دارشت، په يوه ندى به زۆريه ي هاورينانه وه كرد، نه وه شى خۆم ده ستم پيى نه ده گه يشت به رينگاي هاورينان ناگادارم ده كرده وه...

نه وانه ي به هه رهۆيه كه وه نه يانتوانى به ده نكي داواكه مه وه بيتن، نه م هاورينانه بوون:

١. كامه رانى مه لا عه زيز.
٢. كاميل ساير.
٣. محمه د زاهر محمه د توفيق.
٤. حاجى نه حمه د قادر.

هاوړتيانی زيندوی زیندان

۱- جدمالی میرزا عزیز ناسراو به (ماموستا جدمال)

- له گهړه کی دهرگه زتسی شاری سلیمانی له سالی (۱۹۴۵) له دایکېووه.

- قوناغه کانی خویتندی سه رتایی، ناوهندیسی و دواناوهندیسی له شاری سلیمانی ته واوگردوه.

- کولیتي ناداب بز زمان و نه دهبی ټینگلیزی له زانکوی به غدا ته واوگردوه.

- سالی (۱۹۶۷) به ماموستای زمان و نه دهبی ټینگلیزی له پهروردهی سلیمانی دامه زراوه و پاشان نیزدراوه بو نامادهی هه له بجه له قهزای هه له بجه.

- دواي ماوه یه ک گویتراوه ته وه بز ناوهندیسی سیروانی کوران له سلیمانی.

- سالی (۱۹۷۴) په یوه ندیسی به شوړشی کوردستانه وه گردوه.

- پاش نسکوی شوړش، له گهل نه وکسانه دا که له ناو شوړشدا بوون، دورخراته وه بو شاره کانی (روتبه، تکریت، رومادی)، ماوه یسی سال لهو شارانه وه کو ماموستا ماوه ته وه.

خه باتی سیاسی:

- له شسته کانی سدهی رابردودا چووته ریزی (ی.ق.ک) اوه وه له دوايدا بووه به نه نداسی (پ.د.ک).

- له گهل دامه زرانندی کومه لهی رهنجده رانی کوردستاندا چووته ریزه کانی کومه له وه.

- دریتړی به خه بات و ټیکوشان داوه له ناو رینکخستنه نه ټیټیه کان، تا له

(۱۹۹۰/۱/۲۵) دا له گهل پولیک له ټیکوشه رانی کومه له ده که ویته بهر شالوی

گرتن و له لایه ن نه منی سلیمانییه وه ده ستگیرکراوه. که نهو شالوویه یان ناوناو بو (نه نفالی رینکخستن).

- له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له بهر نه وهی هیچی له سهر ساغ نه بووه وه له لایه ن مه حکه مدهی سه وره وه نیفراج کراوه.

- له‌دوای نازادبوونییوه ده‌ست به تینک‌واشن و خبات ده‌کاته‌وه تا راپه‌پینی (۱۹۹۱).
- له‌دوای راپه‌پینه‌وه وه‌کو کارگیري مه‌ل‌به‌ندی سلیمانی درپږه‌ی به خبات داوه.
- له‌گه‌ل دامه‌زاندنی (TV.puk) دا بږ به‌که‌مجار له‌و ساله‌دا وه‌کو به‌کینک له دامه‌زرتنه‌رانی نه‌و ده‌زگایه له‌گه‌ل کاک عه‌باس عه‌بدول‌په‌زاق (عه‌باسی قیدږ) ده‌کریته لیت‌پرسرای نیداری نه‌و ته‌له‌فزیونه.
- له‌سالی (۱۹۹۴) دا له‌پیلانینکی چه‌په‌لی دوژمنانی کوردو کوردستاندا هه‌ولی تیږزکردنی ده‌دریت و به‌خه‌ستی بریندار ده‌کریت و تانیستاش به‌سه‌ختی نه‌و برینه‌وه ده‌تلیته‌وه، هه‌رچه‌ند چاره‌سهری له‌ ولاتی به‌ریتانیا بږکراوه.
- به‌و بږنه‌یه‌وه وه‌کو په‌ناهرینکی سیاسي له‌و ولاته وه‌رده‌گیریت و (۶) سال له‌له‌ندن ماوه‌ته‌وه. نیت‌تا گه‌راوته‌وه کوردستان جار‌جاره بږ چاره‌سهری نه‌خو‌شییه‌کی سر له‌له‌ندن ده‌داته‌وه.
- وه‌کو لیت‌پرسرای په‌یوه‌ندییه‌کانی ده‌روه‌ی (ی.ن.ک) کاری کردوه.
- پو‌ستی بریکاری وه‌زاره‌تی په‌روه‌ده‌ی دراوه‌تی و له‌سالی (۲۰۰۳) دا پو‌ستی بریکاری وه‌زاره‌تی په‌یوه‌ندی و هاوکاری وه‌رگرتوه.
- له‌ نیت‌س‌ادا خانه‌نشینو له‌ شاری سلیمانی ده‌ږی.

بولی رووناکییې:

- له‌کاتی راپه‌پینه‌کانی کوردستاندا به‌لگه‌نامه‌یه‌کی نیت‌جگار زور ده‌ست ده‌که‌ون و کو‌ده‌کریته‌وه، له‌به‌روه‌ی مامو‌ستا وه‌ک کادیرینکی پیتشکه‌وتووی (ی.ن.ک) او شاره‌زایی له‌ زمانه‌کانی نینگلیزی و عه‌ره‌بی و کوردیا، نه‌و به‌لگه‌نامه‌ی پی‌ ده‌پی‌ر‌دریت بږ ریک‌خستن و ره‌وانه‌کردنی بږ ویلايه‌ته په‌کگرتوه‌کانی نه‌میریکا له‌رینگای ریک‌خراوی چاودیری مافی مرؤقه‌وه، که به‌سه‌دان ته‌ن مه‌زنده ده‌کرا.
- مامو‌ستا جه‌مال به‌هږی شاره‌زایی ته‌واوی له‌ زمانی نینگلیزی و له‌ بواره‌کانی مافی مرؤفا، بویه کتیبینکی له‌وباره‌یه‌وه بلاو‌کردوه‌ته‌وه. که له‌لایه‌ن ریک‌خراوی مافی مرؤقه‌وه به‌ زمانی کوردی چاپ‌کراوه، ژماره‌یه‌کی زور له‌و به‌لگه‌نامه‌ی تیدایه.
- له‌به‌ر گرنگی کتیبه‌که کراوه به‌ زمانی عه‌ره‌بی و له‌ نه‌لمانیا چاپ‌کراوه.
- دواتر له‌ کوردستان چاریکی دیکه چاپ‌کراوته‌وه.
- هه‌روه‌ها چه‌ندین به‌لگه‌نامه‌ی گۆږ‌دراوه له‌نیوان کونسول‌گه‌ریی وه‌زاره‌تی ده‌روه‌ی به‌ریتانیاو شو‌رشه‌کانی شیخ عوبه‌یدول‌لای نه‌هری گۆږ‌یوه‌ته سر زمانی کوردی و به‌ناوی (له‌تاریکییه‌وه بږ رووناکی) چاپی کردوه.

- نهو شیروان مستهفا له سالی (۱۹۹۹) دا له لهندهن به لگه نامه کانی وهزارهتی دهردهی بهریتانیای داویتی، بۆتهوی بیگۆریته سهر زمانی کوردی.
- نهم کتیبهی به چاپگه یاندوه (عیراق تاوانی جینۆساید- جریمة العراق في الابادة الجماعية).
- جگه لهم بهرهمانه، چهندين نووسینی له گۆڤارو رۆژنامه کاندایلاو کوردوه نهوه به زمانی کوردی و عهره بی.

تیبینی؛

نهم میژرووی ژیانهی مامۆستا جهمال له سهر راسپاردی خۆی که به ته له فۆن له لهنده نهوه پیتی راگه یانم له گۆڤاری (سلیمانی)، ژماره (۹۵) ی مانگی نهیلولسی (۲۰۰۸) وهریگرم. منیش (مامۆستا محمهد نووری توفیق) م لهوبارهیهوه ناگادار کرد. شوی (۲۱-۲۲/۶/۲۰۱۰) نووسخهیهکی له گۆڤاره که بۆهیتام، سوپاسی ده کهم و نهم ژیاننامهیه لهو گۆڤارهوه وهرگیراوه که کاتی خۆی وه کو بابەتیک به ناوی (رۆله به ته مه که کانی شار) له دوالاپه ره ی گۆڤاره که دا بلاو کراوه ته وه. دیاره نهم کاره شمان بۆیه نه انجام دا، چونکه (مامۆستا جهمال) له و کاته ی من ژیاننامه ی نهو هاوڕێیانهم دهنووسییه وه، بۆ چاره سهری نه خوشیی بریندارییه که ی چووبوه وه لهندهن و چهند نه شتر گهریه کیان بۆ کردبوو، که نهیتوانی به دهسته ختی خۆی سهراپای ژیاننامه ی خۆی بنووسیته وه بۆم بنیریت.

- له مانگی (۸/۲۰۱۰) مامۆستا جهمال گهرایه وه کوردستان، ژیاننامه کهم بۆ نارد، دوا ی سهیر کردنی چهند سهرنج و تیبینی له سهر نووسییهوو، منیش به هه ند وهرمگرتن و چۆنی نووسییه ونه وه وام دارشته وه که له (۵/۹) دا بۆی ناردووم.

۲- مهجید سلیمان

- سالی (۱۹۴۵) له گهره کی مه لکه ندی شاری سلیمانی هاتووته دنیاره.

- سالی (۱۹۵۲) چووته قوتابخانه و تا پۆلی (۱)ی ناوه ندیی خویته دوه.

- سالی (۱۹۶۱) باوکی کۆچی دوايیکردوه و بهو هۆیه وه وازی له خویتن هیتاره.

- سالی (۱۹۶۰) په یوه ندیی به پارتي دیموکراتی کوردستانه وه کردوه و تا سالی (۱۹۷۵) به بهرده وامي خهبات و تینکوشانی کردوه.

- بو بژیوی ژيان، چهندين جۆری کاروکاسبی کردوه.

- پیاویکی بیرتیرو به توانایه له قسه کردن و خویتنه وهی خیران و بنه ماله کانی شاردارو پیاریکی خوشه ویست و سهخی و کراویه له ناو جه ماوه ردا.

- دواي نسکۆی شۆرش له سالی (۱۹۷۵)، یۆته وهی له خهبات دانه پریت و به هۆی دلسۆزیی و په رۆشیی بۆ گهل و نیشتمان هکی، له سالی (۱۹۷۶) له گهل دروستبوونی یه کیتی نیشتمانیی کوردستاندا په یوه ندیی به ریزه کانی (یه کیتی) یوه کردوه.

- له په یوه نديکرنییه وه لهو سالانه ی خهباتیدا به بهرده وامي له خهبات و تینکوشاندا بووه، له چهندين بواردا به پیی توانا یارمه تی و هاوکاریی شۆرشی کردوه. ههر ئه رک و کاریکی خرابیه نه ستو، به بی که مه تر خه میی و به و په ری دلسۆزیی و په رۆشییه وه به نه نجامی گه یاندوه.

- له ههر رۆژو سالی کدا شۆرش پتویستی به کۆمهک و یارمه تی بوویست و ناگاداریان کردیت، به بی نه وهی سل بکاته وه به دهنگی شۆر شه وه چووه مولک و سامانی به هی شۆرش زانیوه له پیتاوی خزمه تی شۆرش و گه له کهیدا.

- به هۆی پوازیك و که سیکی خۆفروشی ناو ریزه کانی رینکخستن و ده ستیشانکردنی نه م پیاره دلسۆزه له لایه ن نه و خۆفروشه وه، بۆ ده زگا کانی نه من له رۆژی (۲۵/۶/۱۹۸۹) له گهل خیران و منداله کانیدا له لایه ن دائره ی نه منی سلیمانییه وه ده ستگیر کراون.

- پاش چه ندر رۆژیک خیران و منداله کانی نازاد کراون، به لام دواي (۳) مانگ ده ستگیر کراونه ته وه و بۆ ماوه ی (۴) مانگ له دائره ی نه منی سلیمانی زیندانیی کراونه ته وه.

- له نه منی سلیمانی نازارو نه شکه نجه ی زۆر دراوه و خۆفروشه کهش له ناو نه مند وازی لیته هیتاره، به لام له بهر خۆراگریی و نه درکاندنی هیچ سه ره داویک، دوژمن نه یان تانیوه

كەلكى لىۋەرگىن و بەرپەرچى تاۋانبار كىردنى لەلايەن ئەو خۇفۇشەۋە داۋەتەۋە.
 - دۋاي ئەۋەي دائىرەي ئەمەن لە ئەنجامى خۇپراگىرى كاك مەجىد، بۆيان دەر كەوت كە
 تۆمەتبار كىردە كەي لەلايەن ئەو تاۋانبارەۋە، درۆيە و بەنارەۋا دەستگىر كراۋە. لە رۆژى
 (۱۹۹۰/۵/۱۹) لە ئەمنى سىلتانى ئازاد دەكرىت.
 - لە رۆژانى زىندانىيدا كە لە ئەمندا بوۋە، ھار دەم و ھار پىيە كى خۇشمە شەرب و خۇشەۋىستى
 ئەۋانە بوۋە كە لە گەلىدابوون و ورەي زۆركەسى بەرزە كىردەۋە و گالتەي بەۋانە دەكرە كە
 لەبەردەمى ئەشكەنچە و لىكۆلىنەۋەدا خۇيان بەلاۋاز پىشان دەۋەن.
 - نىستا لە ژياندا ماۋە تەندروستى زۆرباشەۋ لە دىسۆزىي و پىاۋەتيدا ھەر پىاۋەكەي جاران
 و پىاۋە بەجەرگەكەي دائىرەي ئەمنى سىلتانىيە.

۴- محمد مدی مەلا حسێن

- ناسراو به (مامۆستا محمد مد سەر سپی، حاجی)
- سالی (۱۹۳۷) له گهڕه‌کی سەر شه‌قام له‌ناو خێزانیکی نایینی هه‌ژاردا له‌ سلێمانی له‌ دایکبووه.
 - خۆیتدنی سه‌ره‌تایی و ناوه‌ندی و خانەی مامۆستایانی له‌ سلێمانی ته‌واو کردووه.
 - سالی (۱۹۵۹-۱۹۶۰) به‌ مامۆستای سه‌ره‌تایی له‌ په‌روه‌رده‌ی سلێمانی دامه‌زراره‌و نێردراوه‌ته‌ قوتابخانه‌ی (قلیجه) له‌ شاره‌زوور.
 - سالی (۱۹۶۲) گوێزراوه‌ته‌وه‌ بۆ شارۆچکه‌ی خورمال و دواجار بۆ قوتابخانه‌ی (ئین خه‌له‌کان) له‌ سلێمانی.
 - له‌ ته‌مه‌نی مامۆستایه‌تی و خزمه‌تی په‌روه‌رده‌، جگه‌ له‌ مامۆستای چهند ساڵ یاریده‌ده‌ری به‌رپه‌ری قوتابخانه‌ بووه.
 - دوا‌ی نازادکردنی له‌ سالی (۱۹۹۲)، گه‌راوه‌ته‌وه‌ بۆ قوتابخانه‌که‌ی خۆی له‌ سلێمانی.
 - دوا‌ی نۆیه‌مین کۆنگره‌ی مامۆستایان و بوونی به‌ نه‌ندامی سه‌کرتاریه‌تی مامۆستایان و له‌به‌ر ئه‌رك و کاره‌کانی سه‌کرتاریه‌ت له‌ هه‌ولێر، راژه‌که‌ی گوێزراوه‌ته‌وه‌ بۆ په‌روه‌رده‌ی هه‌ولێر و نێردراوه‌ته‌ قوتابخانه‌ی (باززین)ی سه‌ره‌تایی.
 - له‌ (۱۹۹۴/۱۲/۲۱) دا کراوه‌ به‌ راویژکاری په‌روه‌رده‌یی له‌ نه‌نجومه‌نی وه‌زیران.
 - له‌ (۱۹۹۵/۷/۱) گه‌راوه‌ته‌وه‌ بۆ په‌روه‌رده‌ی سلێمانی به‌ پله‌ی سه‌رپه‌رشتیاری یه‌که‌می په‌روه‌رده‌یی.
 - له‌ (۲۰۰۰/۱۰/۲۸) ته‌فه‌روغی بۆ کاره‌کانی یه‌کێتی مامۆستایان کردووه.
 - له‌ (۲۰۰۲/۱۲/۱۰) دیسان گه‌راوه‌ته‌وه‌ بۆ په‌روه‌رده‌ به‌ پله‌ی سه‌رپه‌رشتیاری په‌روه‌رده‌یی.
 - له‌ (۲۰۰۳/۱۱/۱) به‌ یاریده‌ده‌ری به‌رپه‌ری گه‌شتی په‌روه‌رده‌ی سلێمانی دانراوه‌ بۆ کاروباری پێشه‌یی.
 - له‌ (۲۰۰۴/۹/۱) گه‌راوه‌ته‌وه‌ بۆ سه‌رپه‌رشتیاری په‌روه‌رده‌یی له‌ به‌رپه‌ریه‌تی گه‌شتی په‌روه‌رده‌ی سلێمانی.
 - له‌ (۲۰۰۶/۸/۳۱) به‌پله‌ی سه‌رپه‌رشتیاری په‌روه‌رده‌یی خانه‌نشین کراوه‌.

✽ تێک‌ل‌او‌بوونی به‌ خه‌باتی رێک‌خراوه‌یی:

- له سالی (۱۹۶۲) له قوتابخانه‌ی (ئېښ خه له کان) له سلیمانی له‌ریځگای په کیتی ماموستایانی کوردستانه‌وه ټینکلای بواړی بزوتنه‌وه‌ی ریځخراوېی و سیاسیی بووه.
- په کینک بووه له دامه‌زړینه‌وانی په کیتی ماموستایانی کوردستان.
- له په‌که‌م کونگره‌ی دامه‌زړاندن له سالی (۱۹۶۲) و له دوهم کونگره‌ی له سالی (۱۹۶۵) و له سینه‌م کونگره‌ی له سالی (۱۹۶۸)، که به‌نه‌یتی و له‌ناو شاری سلیمانی له مالاندا به‌سترون، نه‌ندامی کونگره‌کان بووه و ژلی به‌رچاوی بینوه له ریځخستن ماموستایاندا، له کونگره‌ی گشتیی په کیتی ماموستایانی کوردستاندا به‌شداربووه له لقی سلیمانی کارو خه‌باتی ریځخراوېی کردووه تا ده‌ستپیکردنه‌وه‌ی شوړش له سالی (۱۹۷۴) دا.
- دواي نسکوی شوړش و پیلانی دوژمنانی گه‌له‌که‌مان و دروستبوونه‌وه‌ی شوړشی نوځوازی گه‌له‌که‌مان له‌سهر راسپارده‌ی شهید (نارام)، که به نامه‌یه‌ک ناراستی شهید ماموستا جه‌مال تاهیری کردبوو، تیایدا داواي دروستکردنه‌وه‌ی ریځخراوه‌کانی خویندکاران و ماموستایان و ژنانی کردبوو. ریځخراوی (ی.م.ک)یان دروستکردووه‌توه.
- له مانگی (۱۹۷۷/۱۱) له هارینه‌ه‌واری سه‌لاحه‌دین کونفرانسی ژبان‌ه‌وه‌ی په کیتی ماموستایانی کوردستان به‌ناماده‌بوونی (۹) ماموستا که ههر سینکه‌سیان نوینه‌ری شاره‌کانی (سلیمانی، که‌رکوک، هه‌ولیر) بوون. که په کینک له نوینه‌ره‌کانی سلیمانی (ماموستا محمه‌د) بووه له و کونفرانسه‌دا بووه‌ته نه‌ندامی سکرتریه‌ت وه‌کو نوینه‌ری سلیمانی هه‌لبژیردراوه.
- دوهمین کونفرانسی له مانگی شوباتی (۱۹۸۳)، که له گوندی باليسان به‌ستراوه، ماموستا نه‌ندامی کونفرانس بووه و بز نه‌ندامی سکرتریه‌ت هه‌لبژیردراوه‌توه.
- سینه‌مین کونفرانسی له مانگی (۱۹۸۵/۹) له سماقوولی به‌ستراوه، که له‌م کونفرانسه‌شدا ماموستا محمه‌د به نه‌ندامی سکرتریه‌ت هه‌لبژیردراوه‌توه وه‌کو نوینه‌ری پاریزگای سلیمانی.
- له هه‌موو کوښوونه‌وه‌کانی مه‌کته‌بی سکرتریه‌ت و ته‌نفیزیدا به‌نه‌یتی له سلیمانییه‌وه چووه‌ته ناوچه‌کانی ژیر ده‌سلاتی پیشمه‌رگه بو به‌شداریکردن له کوښوونه‌وه‌کاندا.
- له کونگره‌ی گشتیی دواي راپه‌رین له سالی (۱۹۹۲) به به‌شداریی نوینه‌ری گشت لایه‌نه‌کان، نویه‌مین کونگره له هه‌ولیر به‌سترا، له‌م کونگره‌یه‌شدا ماموستا محمه‌د به نه‌ندامی سکرتریه‌ت هه‌لبژیردراوه‌توه، وه‌کو نوینه‌ری (ی.ن.ک).
- ✽ خه‌باتی سیاسیی و به‌شداریکردنی له بزوتنه‌وه‌ی رزگارځوازی گه‌له‌که‌ماندا.
- له وکاته‌وه‌ی ده‌ستیکردووه به خه‌باتی ریځخراوی پیشه‌یی ماموستایان، ټینکلای خه‌باتی سیاسیش بووه له ریزه‌کانی پارتی دیموکراتی کوردستاندا.
- کاتینک پارتی بوو به دوو به‌شوه له سالی (۱۹۶۴) دا ماموستا له‌گه‌ل بالی (م.س)دا بووه.

- کاتیک به یانی (۱۱)ی نازاری سالی هفتا دەرچوو، ههردوو باله که یه کیانگرتوهو پیش یه کگرتنهوه، بالی (م.س) له کۆنگره یه کی نائاسایی سازکرد بۆ تارتوتیکردنی بارودۆخه کهو میکانیزمی تیکه لایوونهوه. مامۆستا محهمه د ئه ندامی ئه و کۆنگره یه بووه.

- کاتیک گفتوگۆ راوهستاو رۆژیم له به لیته کانی پاشگه زبووهوه، شۆرش دهستییکردوهوه، مامۆستا له گهل زۆربه ی مامۆستایانی تیکۆشهردا چوونه ته دهروهو چووته ناوچه ی پینجوتین و لهوی کراوه به ئه ندامی لیژنه ی ناوچه.

- دواى نسکۆی شۆرش له سالی (۱۹۷۵)دا کاتیک ده گهریتتهوه بۆ ناوشار. له لایه ن شه هید مامۆستا جه مال تاهیر په یه ونیدی پتوه ده کریت و دواى گفتوگۆو راگۆرینهوه، شان ددهاتهوه بهر خه باتی سیاسی له نازار کۆمه له ی رهنجده رانی کوردستاندا، له کاتیکدا ئه م بریاره ددهات، که شۆرشى نوێخوازی گه له که مان بهر یابووتهوه، یه کیتی نیشتمانیی کوردستان دروستبووهو بانگه شه ی شۆرشى کردووهر پیشمه رگه چوونه تهوه شاخ. مامۆستا له رۆژی دهسته به کاربوونییه وه له ریزه کانی کۆمه له و یه کیتیدا، به چه ندین پله دا تیپه ریوه تا بووته ئه ندامی ریکخراوی سلیمانی (پیره مه گروون)، له ماوه ی سالانی خه باتیدا بووته بهر پرسی چه ندین که رت و هیل و به سه رکه وتوویی و نه ترسانه ئه رکه کانی سه رشانی جیبه جینکردوهوه.

- له (۱۹۹۰/۲/۱)، که وتوووته به رشالۆی گرتن و له لایه ن ددزگای ئه منی سلیمانییه وه ده ستگیرکراوه ماوه ی (۹) مانگ له ئه منی سلیمانی له گهل هاوریکانیدا ماوته وه.

- له (۱۹۹۱/۱۰/۱۶)، له مه حکمه ی سه وره به موئه به د حوکمدراوهو نیردراوته به ندیخانه ی ئه بوغرئیب، به شی ئه حکام سه قيله.

- له (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) به لیته وردنی گشتیی و گۆرینه وه نازادکراوه له (۱۲/۲۳)، له گهل هاوریکانیدا گه یشتوونه ته وه خاکی نازادکراوی کوردستان.

- مامۆستا محهمه د جگه له وه ی که له سالی (۱۹۹۰)دا ده ستگیرکراوهو حوکمی موئه به د دراوه، له میژووی ژیانیدا چه ند جاریکی دیکه که وتوووته بهر شالۆی گرتن.

۱- له (۱۹۶۳/۶/۹)، که رۆژیمی به عس که وته ره شبگیری خه لکی سلیمانی قاره مان و ژماره یه کی ئیجگار زۆریان له و رۆژده را پیچی زیندان و ئه سه به له کانی حامیه ی سلیمانی کردو ژماره یه کیان زینده به چالکردن، که له ناویاندا (یاسین، ئه نوهر، جه مه بوور، ئیسماعیل، جه مه باقی)یان تیدا بوو. له و شالۆی ره شبگیرییه دا مامۆستا له گهل دکتۆر جه مال ره شید ره ئیسی سه ی سلیمانی و فوئاد ره شید سه ره په رشتیاری پهروه ده یی و ئه محمه د سالح قاسم، شیخ مارف شیخ جه مه غه ربیب، شیخ نه زیف و مه حمود خه فاف. که نزیکه ی دوو مانگ له به ندیخانه دا ماونه ته وه دواجار نازادکراون.

۲- له مانگی (۱۹۶۵/۳) به هو ی ته فه کردنه وه له سه ره شه قامی بهر خانه قا، به یانییه که ی مامۆستار جه مه اله ره ش و چه ند کسێکی دیکه یان ده ستگیرکرد، له گهل جه مه اله ره شدا که له به چیان کردووهر را پیچی ئینزیباتخانه ی سلیمانی کراون و دواجار براونه ته حامیه ی

سلیتمانی و درایی رهوانه‌ی سجنی سلیتمانی کراون، نهو سجنه‌ی نیستا کراوته (بارکی دایک)، پاش چهند روژیک له‌لایه‌ن دادوهری سلیتمانییه‌وه بانگکراون، هه‌رچه‌نده مفه‌وه‌زیک‌ی پۆلیس به‌سه‌ریه‌وه شاهید بووه، به‌لام به‌پیری دادوهر نازادکراوه، له‌و ساله‌دا که نه‌و ده‌ستگیرکراوه، (۵۶) نه‌ندام و کاربه‌دهستی گه‌ره‌ی به‌عس له‌و به‌ندیخانه‌یه‌دا بوون، له‌وانه: (نازم گزار، سلیم عیسا، عدلی علیان) له‌گه‌لدابوه.

• مامۆستا و داستانی رزگارکردنی نازادی سه‌گرمه له‌مه‌رگه:

من که ده‌لیم نه‌وانه‌ی له‌و روژگاره‌دا له‌نه‌منی سلیتمانی ده‌ستگیرکراوون، ژماره‌یان گه‌یه‌نرایه (۳۰) که‌س که له‌هاورپ و خه‌لکانی ناسایی و هاوالاتیی کاسبکارو بازارپیی نه‌بوون، به‌لکو خه‌لکانی تینکۆشه‌رو خاوه‌ن خه‌بات و به‌رخودان بوون، نه‌وان بوون به‌وپه‌ری چاونه‌ترسی و نازایه‌تییه‌وه سه‌ریه‌رشتی رینکخستنه نه‌یتییه‌کانی ناوشاره‌کان و مه‌فرزه پارتیزانه‌کانی پینشمه‌رگیان له‌گه‌رمیان، چه‌می ریزان، قه‌ره‌داغ، شاربایژیر، دۆلی جافایه‌تی و شوینه‌کانی دیکه ده‌کرد، بۆیه ده‌بینریت له‌چیرۆکی نازادکردنی نازادی سه‌گرمه‌ی فه‌رماندو پینشمه‌رگه، له‌کاتی برینداربوونیدا چهند هاوڕێیه‌ک له‌و هاوڕێانه‌ی که له‌نه‌منی سلیتمانی ده‌ستگیرکراوون به‌شدارپسان له‌و ئۆپراسیۆنه‌دا کردووه که یه‌کێک له‌و هاوڕێانه (مامۆستا محمه‌ده، ده‌گیریته‌وه ده‌لیت:

فه‌رموون ئیوه‌و چیرۆکه‌که:

کاتییک کاک نازادی سه‌گرمه له‌سه‌رکردایه‌تییه‌وه نیردرايه‌وه بۆ ناوچه‌ی گه‌رمیان و قه‌ره‌داغ، بۆ سه‌ریه‌رشتی مه‌فرزه‌کانی پینشمه‌رگه، زۆری نه‌خایاند له‌مانگی (۱۰/۱۹۸۸)دا به‌هۆی هیرشیک‌ی فرۆکه‌کانی رۆیمه‌وه به‌خه‌ستی بریندارکراو به‌هۆی ناگاداریه‌که‌وه که چه‌ندجار له‌ده‌نگی گه‌لی کوردستانه‌وه خویتندرایه‌وه له‌ ناگاداریه‌که‌دا داوا ده‌کرا که فریای (باوکی تایلاند)، واته‌ نازادی سه‌گرمه بکه‌ون، نه‌و کاته هه‌ڤالانی رینکخراوی پیره‌مه‌گروون به‌وپه‌ری توانایانه‌وه که‌وتنه هه‌ولدان بۆ به‌ده‌نگه‌وه‌چوونی نه‌و ناگاداریه‌. تا کاک نازادیان له‌ گه‌رمیانه‌وه گه‌یاند سلیتمانی و له‌ سلیتمانییه‌وه بۆ قه‌لادزی: به‌مه‌به‌ستی ره‌وانه‌کردنی بۆ سه‌رکردایه‌تی و دواجار گه‌رانه‌وه‌ی بۆ سلیتمانی. کاتییک هیترايه‌وه سلیتمانی، له‌ مالی هاوړپ (سامان مه‌لود) شویتتی بۆ چاککرا. پاش چهند روژیک شه‌هید جه‌بار هاته‌ مالمان، وتی: من ده‌چم بۆ به‌غداو دیاره‌ ناگاداری که باوکی تایلاند له‌ مالی هاوړپ سامانه. نه‌وه‌ندی من لی‌ره‌ناهم هه‌رچی داواو پیتداویستییه‌کیان هه‌بوو بۆیان جیه‌جی بکه‌. یه‌ک دوو روژ دوا‌ی نه‌و راسپاردیه‌ی شه‌هید جه‌بار. روژیک کاتییکمزان‌ی هاوړپ (سامان) هات بۆ مالمانو شپه‌ریه‌یه‌کی پتو ده‌یاروو. وتی: مامۆستا فریای کاک نازاد بکه‌وه. زۆر نا‌ارمه‌و نازاریکی نیجگار زۆری هه‌یه‌و له‌تاو نازاره‌که‌ی هه‌ره‌شه‌ی چوونه ده‌ره‌وه‌مان لیده‌کات، که بروت بۆ

نه خوشخانه نه گهر ده رزی (په سه دینی) بۆ په یدا نه کهن. کاک نازاد له وکاته وهی بریندار کرابوو، هه ټالیک له ریکخواوه بۆ تیمارکردنی نیردرابوو. له بهر زۆری نازاری، ده رزی (په سه دین) یان لیدابوو. دیاربوو ئالوودهی نهو ده رزیه بووبوو. که لیتی ده برا ته ندرستی زۆر ټیکده چوو، نازاری زۆری بۆده هات و لهو رۆژانه شدا نهو ده رزیه یان لیتته دابوو. هه ر کاک سامان رۆښت به په له که وتمه خۆم (د. هه مید خانه قینی) م ده ناسی پیایکی کورده پوره ربوو. له پیتنجوینه وه له سالی (۱۹۷۴) بووبوو به هارپیم. چووم بۆلای له عه یاده که ی. که چوومه ژووره وه، هه رخوی بوو. وتی: فهرموو بابزانم چیتو فده هست بۆبکه م. وتم: نه خوش نیم، بۆکاریکی ئیجگار گرنگ هاتووم بۆلات. پرسی، فهرموو چییه؟ وتم: هاتووم بۆ هه ندیک ده رزی په سه دین. وتی: نهو لای من ده ست ناکه ویت، گه لی پۆزش و بیانوی هیتایه وه. منیش پیم وت: هه رگیز نارۆمه ده وه تا بۆم په یدا نه که یت، چونکه (پ. م) یه کی بریندارمان هه یو پیوستی به و ده رزیه یه. که وام وت: رامار رهنگی گۆرا. وتی: دانیشه ئیستا دیمه وه. دوا ی که میک هاته وه له زه رفینکدا (۳) نه مبولی خسته ده ستمه وه، وتی: نهو ده داواکه تم جیبه جیگرده. ویستم پاره ی بده می، له راستیدا تووره بوو، زۆری پیتناخو شبوو. وتی: ئیمه ش نه و نه ده مان به رده که ویت. دوا ی سوپاسکردنی گه رامه وه بۆمالی کاک سامان. نه مبوله کانم ته سلیمی کاک سامان کرد. وتم: هه رچی دیکه ت ویست ناگادارم بکه. کاک سامان وتی: ناچی بۆلای و سه رینکی لیتاده یت؟ له بهر نه وه ی ئیمه وا په روده ده کرابووین که ته نها نه و کارانه ی پیمان ده سپێردرا، جیبه جیبه کین و به باشم نه زانی یه کتر بناسین، وتم: نا، ناچم بۆلای، به لām لا په ریه کم بده ری با نامه یه کی بۆ بنووسم. نه م نامه یه م بۆ نووسی:

(هاوړینی به ریز داوا ی به په له چاکبونه وه ت ده که م. ئیمه هه میشه له خزمه تی گه ل و نیشتمان و پیتشمه رگه دا درینگی ناکه یین... هه ربژین). ئیتر رۆښتم. من نه مه نده به شداریم له و رووداوه دا کردووه هه ر بۆ میژوو هه زمکرد باسی بکه م.

نه م مامۆستا ټیکۆشه رو خاوه ن خه باته کاتیک خانه نشینکراوه به پله ی (سه ره رشتیاری په روه رده یی) خانه نشینکراوه، له کاتیکدا ده بینریت و ده زانریت مامۆستلو که سانی دیکه به به ریو به ری گشتی و راویژکارو وه زیرو بریکاری وه زیر خانه نشینکراون، که له ژیاناندا ناماده نه بوون ته نها رۆژنکی ژیانان بۆ مه رگه ساتی گه له که یان ته رخا ن بکه ن و ناماده ش نه بوون هه والی شوړش و خه باتی گه له که یان گو یلی بگرن.

٤- (ئەحمەد مەحمەد سەلح عەبدولقەمان)

ناسراو بە (مامۆستا ئەحمەد سەلح و مامۆستا ئەحمەد ڕاگەیانەن)

✽ ژبانی تایبەت و دەزەیی

- لە (١٩٤٩/٧/١) لە گەرەکی حاجیحانی (مەلکەندی)ی شاری سلێمانی لە دایکبوو.

- قۆناغەکانی خوێندنی سەرەتایی، ناوەندی، دواوەندی لە سلێمانی تەواو کردوو.

- سالی (١٩٧٢) بەشی جوگرافیای کۆلیژی ئادابی زانکۆی بەغدا تەواو کردوو.

- سالی (١٩٧٣) بە مامۆستا (مودەریس) لە پەرۆردەیی سلێمانی دامەزراوەو نێز دراوە ناوەندی چوارتا لە قەزای شارباژێر.

- سالی (١٩٧٤-١٩٧٥) مامۆستای شۆرش بوو لە دواوەندی ماوەت لە (سەردەمی شۆرش) دا.

- سالی (١٩٧٥-١٩٧٦) مامۆستای دواوەندی سلێمانی ئێواران بوو.

- سالی (١٩٧٨-١٩٨٨) گۆنراوەتەووە بۆ ناوەندی گۆنرە کوران.

- سالی (١٩٨٨-١٩٩٠) گۆنراوەتەووە بۆ ناوەندی کانێسکانی کوران، وەکو مامۆستای جوگرافیا.

- دواي نازادکردنی لە زیندان لە سالی (١٩٩٢-٢٠٠٠)، بووەتە سەرپرەشتیاری پسپۆری بابەتە کۆمەڵایەتیەکان لە پەرۆردەیی سلێمانی.

- سالی (٢٠٠٦) برۆنامەیی ماستەری لە جوگرافیای دیتشینیی بەدەستەتێاوە.

- لە (٢٠٠٦) وەکو مامۆستا لە بەشی جوگرافیای کۆلیژی زانستە مرۆڤایەتیەکانی زانکۆی سلێمانی دەوام دەکات.

- لە سالی (١٩٧٢) خێزانی پێکەتیارە.

✽ ژبانی سیاسی و رێکخراوەیی

- سالی (١٩٦٣) لە پۆلی دووی ناوەندی پەڕۆردەیی بە (یەکیتمیی قوتابییانی کوردستان) وە کردوو.

- لە هەمان سالی پەڕۆردەیی بە (پارتی دیموکراتی کوردستان) وە کردوو.

- له کاتی جیابوونه‌وهی (پارتی) (بالی مه‌کته‌بی سیاسیی) له پارتی له گه‌ل بالی مه‌کته‌بی سیاسیی بووه له کۆنفرانس و کۆنگره‌کاندا به‌شداریکردوه له به‌غدا.
- له کۆنفرانسی (قوتاییانی کوردستان)ی سالی (١٩٦٨)ی بالی (م.س) له که‌لار به‌شداریکردوه.
- له کۆنگره‌ی قوتاییانی عیراق سالی (١٩٦٩) له هۆلی (خولدی) به‌غدا به‌شداریکردوه، یه‌کی‌ک بووه له (٧٨) نویت‌هه‌ کورده‌که‌ی کۆنگره‌و له‌سه‌ر مه‌سه‌له‌ی که‌رکوک کشاونه‌ته‌وه.
- سالی (١٩٧٢) له کۆنگره‌ی گشتیی (ی.ق.ک) له هۆلی زانکۆی سلیمانی و دوا‌ی یه‌که‌گرتنه‌وه‌ی هه‌ردوو با‌له‌که‌ی قوتاییان، وه‌ک نویت‌هه‌ی قوتاییانی کۆلیژێ نادابی زانکۆی به‌غدا به‌شداریکردوه.
- سالی (١٩٧٤) په‌یوه‌ندی به‌شۆڕشه‌وه‌ کردوه له ناوچه‌ی شارباژێڕو کراوته‌ مامۆستای شۆڕش له چوارتاو ماوه‌ت، تا نسکۆی سالی (١٩٧٥).
- سالی (١٩٧٢) یه‌کی‌ک بووه له‌و (٣٠) کادی‌ره‌ی که‌ له خولی پینگه‌یانندی کادی‌ران له‌ لقی پارتی دیموکراتی کوردستان-بالی مه‌کته‌بی سیاسیی. له به‌غداو له‌گه‌ل شه‌هیدان (ئارام و فه‌می قه‌ره‌داغی)دا به‌شداریکردوه.
- سالی (١٩٧٢) له‌ریگای شه‌هید فه‌می قه‌ره‌داغیه‌وه‌ چووته‌ ریزی کۆمه‌له‌ی (مارکسی لینینی کوردستان)وه.
- له سالی (١٩٨٣) ئەندامی کۆنفرانسی (ی.م.ک) بووه له (باليسان).
- له سالی (١٩٨٥) ئەندامی کۆنفرانسی (ی.م.ک) بووه له سماقوولی.
- له‌ناو ریزه‌کانی کۆمه‌له‌دا، به‌ناوی نه‌ییتی (ئاوات)و له (ی.م.ک) به‌ناوی نه‌ییتی (سه‌نگه‌ر)، نووسینی نووسیه‌و ناسراوه.
- له‌خه‌باتی سیاسیی له‌ ریزه‌کانی کۆمه‌له‌دا دوا‌ی وه‌رگرتنی چه‌ندین پۆستی ریک‌خستنی نه‌ییتی له‌ناو شاردا، بووته‌ ئەندامی ریک‌خراوی سلیمانی (پیره‌مه‌گروون).
- به‌هۆی خه‌باتی سیاسیی و شالاوی ئەنفالی ریک‌خستنه‌کانی ناوشار له (١٩٩٠/١/٢٥)، که‌وتووته‌ به‌ر شالاوی گرتن و له‌لایه‌ن ئەه‌منی سلیمانییه‌وه‌ ده‌ستگیرکراون.
- له‌جه‌لسه‌ی یه‌که‌می مه‌حکمه‌ له‌ رۆژی (١٩٩٠/٩/٩) له‌ مه‌حکمه‌ی به‌ناوسه‌وره‌ به‌هوکمی ئیعدام هوکمدراوه.
- له‌جه‌لسه‌ی سێیه‌می مه‌حکمه‌ی سه‌وره‌، هوکمی ئیعدامه‌که‌ی گۆراوه‌ بۆ موئه‌به‌د، به‌هوکمی موئه‌به‌د به‌پیتی ماده‌ی (٢/١٧٥) هوکمدراوه‌و نیت‌دراوه‌ به‌ندیخانه‌ی ئەبو‌غریب، به‌شی ئەه‌حکامی سه‌قیله‌.
- له (١٩٩١/١٢/٢٢) له‌ به‌ندیخانه‌ی ئەبو‌غریب به‌ لیت‌وورده‌نی گشتیی و گۆڕینه‌وه‌ ئازادکراوه‌و له (١٢/٢٣) گه‌یشتووته‌وه‌ ئامیتری نیشتمان.

- دواى نازادبوون، له كۆنگرهى يهكه مى (ى.ن.ك) دا به شداريكردووه له سالى (١٩٩٢).
- دواى كۆنگره، كراوته ئه ندامى مه لبه ندى (١) ى سليتمانى له به شى راگه يانندن و پاشان كراوته كارگير مه لبه ند بۆ كارى راگه يانندن.
- ئه ندامى دووه مين كۆنگرهى (ى.ن.ك) بووه.
- سالى (٢٠٠٠) تا كۆتايى ٢٠٠٦ جيگري ليپرسراوى مه لبه ندى سليتمانى بووه، ليپرسراوى به شى چاوديرى و هه لسه نگانندن) بووه.
- له سالى (١٩٩٤) وه تائىستا، واته تا (٢٠١٠) مامۆستاي بابته تى (رىكخستن و رىكخستنى سپاسى) يه له پهيمانگه ي كادير له قه لچوالان.
- سالى (١٩٨٣) به نهيتى به شدارى كۆنفرانسى سىتى كۆمه له ي رهنجدهرانى كوردستاندا كردووه له ميژگه پان.

5- عزیز محمد دله محمد

ناسراو به (ماموستا شیخ عزیز)

- له (۱۹۴۶/۶/۸) له گوندی حاجی مامه ندی سر به قه زای شارباژیر له نیوانی کومه لی چپای سرکه شدا هاتووته دنیای خدم و کوپړه ویری گه له کوی له کوردستاندا.
- له په نجاکاندا مالیان هاتووته سلیمانی و له گهړه کی (به رخانه قا) نیشته جی بوون.
- قوناغه کانی خویتندی سره تایی، ناو ندی، ناماده یی و په یمانگهی پینگه یاندنی ماموستایانی له سلیمانی ته واور کردوه، به ماموستای سره تایی، له (۱۹۷۰/۳/۱۱) له بهر یو بهریتی په وروړده ی سلیمانی دامه زراوه و نیردراوه بؤ ده قری پیتجوین، ماوه ی (۱۱) مانگ له و ناوچه یه ماموستا بووه.
- دواچار گویتراو ته و بؤ قوتابخانه ی (گوندی چالاخ) و له و یو بؤ قوتابخانه ی (گوندی سابرناوا)، دواچار گویتراو ته و بؤ ناوشاری سلیمانی. له ناو شاری سلیمانی له چه ند خویتندنگه یه ک ماموستا بووه، تا له (۱۹۹۰/۱/۲۳) له خویتندنگه ی (ناوات) که و تروته بهر شالوی گرتن و له لایه ن ده زکای نه منی سلیمانی یه و ده سترگړاوه.
- سالی (۲۰۰۴) به سر په رشتیاری په وروړده یی گهړاوه ته و بؤ کاری په وروړده یی.
- له سالی (۲۰۰۵) دا کراوه به یاریده دهری بهر یو بهریتی گشتی په وروړده ی سلیمانی.
- له سالی (۲۰۰۸) دا خانه نشین کراوه.
- له شهسته کانه و په یو ندی به خه باتی خویتندکارانه و کردوه له ریزه کانی (په کیتی قوتابیانی کوردستان) دا، تا سالی (۱۹۷۰) خه باتی کردوه.
- له (۱۹۶۹-۱۹۶۰) په یو ندی به ریزه کانی پارتی دیموکراتی کوردستانه و کردوه، له بوازی کاری حزیدا به بهر ده و امی تیکو شاره و تا جیابوونه و ی بالی مه کته بی سیاسی له سالی (۱۹۶۴) دا و له گه ل بالی (م.س) ماوه ته و بؤ خه باتی کردوه.
- دوا ی به یانامه ی نازاری (۱۹۷۰) و تیکلا و بوونه و ی بالی مه کته بی سیاسی له گه ل پارتیدا. به بهر ده و امی خه باتی کردوه.
- له سالی (۱۹۷۴) دا کاتیک رژیم له به یانامه ی (۱۱) ی نازار په شیمان بووه. په یو ندی به شوړ شه و کردوه و چووته ناوچه ی پیتجوین، تا نسکوی (۱۹۷۵) و دوا ی نسکو گهړاوه ته و سلیمانی و گهړاوه ته و بؤ کاری په وروړده و فیز کردن.
- له سالانی (۱۹۷۵-۱۹۷۶) دا په یو ندی به کومه له ی مارکی لینینی کوردستانه و کردوه.

- له ريكخستنه نهيتيه كاني شاروچكهي پيتجوين بهوپهري نه ترسييه وه كاريكردووه به شداري زوربه ي چالاكيه كاني ناوچه ي پيتجويني كرووه به راپهينه كانيشه وه.
- پاش راپهينه كاني پيتجوين، كه وتوده ژير چاوديري ده زگاكاني نه من و نيستخباراتي رژيم و به ناچاري كاري وه زيفي گواستوه وه يو سنووري قهزاي دوكان و چووته (گوندي چالاخ)و سالي (١٩٨٠) په يوه ندي به ريكخستنه كاني ناوشاره وه كرووه، كاري چالاكي ريكخراوه يي به رده وام بووه.
- له نار ريزه كاني كومه له دا پله ي حزيبي گه يشتو وه نه ندامي ريكخراوي سليتماني.
- په كينكه له و ماموستايانه ي كه هه وليداوه له پال خباتي حزبيدا، له خباتي (پيشه يي) دا به شداري بكات، كاريكات و ماموستا عزيز به په كينك له ماموستا كاني دامه زرينه ري ريكخراوي (پيشه يي په كيتي ماموستاياني كوردستان) ده ژميردريت.
- له كوزفرانسي (دو- سي) ي (په كيتي ماموستاياني كوردستان) دا له سالي (١٩٨٣-١٩٨٥) دا له (باليسان)و (سماقولي) به نهيتي به شداري كوزفرانسه كاني كه له ناوچه ي ژير ده سلاتي شوړشدا به ستاون، كرووه.
- له كاري حزبيدا په يوه ندي به كوميته ي هه ريمه كاني نه و سه رده موه هه بووه.
- به شداريه كي زوري له خبات و چالاكيه كاني ريكخراوي سليتمانيدا كرووه به بربرسي چه ندين پزل و كه رتي ريكخستن بووه.
- له سه رتاره تا (١٩٧٦) وه كو نه ندام پزل و پاشان نه ندام ريكخراوي (سوړه) له پيتجوين. له سالي (١٩٧٨) بووه نه ندام كه رت و له م كه رتانه دا خباتي كرووه، (كه رتي شهيد نيسماعيل، شهيد شهاب)، تا بووه نه ندامي ريكخراوي سليتماني.
- له سالي (١٩٨٥-١٩٨٦) نه ندام ريكخراوي سينه ري سليتماني بووه.
- له (١٩٩٠/١/٢٣) له گهل شالوي نه نفالي ريكخستندا كه وتوده بهر شالوي گرتن و له لايه ن نه مني سليتمانيه وه ده ستگير كراوه.
- دواي نازارو نه شكه نجه يه كي زوړو دواي (٩) مانگ مانوه له نه مني سليتماني و سي جار بردن يو مه حكومه، له (١٩٩٠/١٠/١٦) دا له مه حكومه ي به ناوسه وړه له گهل هاورپيانييدا به مونه به د حوكمدراوه و نيردراوه به نديخانه ي نه بوغريپ، به شي نه حكام سه قيله.
- له (١٩٩١/١٢/٢٢) به لينبوردي گشتي و گوزينه وه له گهل هاورپيانييدا نازاد كراوه له (١٩٩١/١٢/٢٣) گه راوته وه كوردستاني نازاد كراو.
- دواي نازادبوني گه راوته وه بو كاري په روه رديي.
- دواي نازادبون له (١٩٩٢/٤/٢) بووه ته كارگيري كوميته له مه لبه ندي سليتماني.
- له (١٩٩٥) بووه به بربرسي كوميته ي ماموستايان.
- سالي (١٩٩٦) بووه نه ندام مه لبه ندي سليتماني و به ليبرسراوي كوميته ي ماموستايان ماره ته وه.

- دواچار بوو ته لیپرسراوی ئەم کۆمیتانە: (کۆمیتە ی تاییەت، ١١ کاریزەوشک، ٦ ی چوارباخ).
- لەبوازی کاری ریکخراوی پیشەیی، لە گەڵ نازادبوونیدا لە گەڵ مامۆستاگانی هاوڕێیدا، خەباتی پیشەیی لە ناو یەکییتی مامۆستایانی کوردستاندا کردوو، وەکو ئەندام لقی سلیمانی.
- ئەندامی کۆنگرە ی (٩ ی ی.م.ک) بوو و دوا ی کۆنگرە بوو ته ئەندامی لقی سلیمانی و لیپرسراوی لقی سێبەری (ی.م.ک).
- ئەندامی کۆنگرە ی (١-٢ ی ی.ن.ک) و پلینۆمە کان بوو.
- نیستا وەکو کادیریکی کەنارخراو لە هیچ نۆرگانیک ی (ی.ن.ک) کار ناکات.

٦- (عەبدولرەحمان قادەر غەفور)

- ناسراو بە (شیخ عەبدول)
- سالی (١٩٥٤) لە گوندی دۆلەسووری سەر بە قەزای پیتجوتین لە دایکبوو.
 - لە سالی (١٩٥٦) مایان هاتووێتە سلیمانی و لە گەرەکی چوارباخ بوونەتە کرێچی و پاشان چوونەتە گەرەکی شیخان.
 - لە کوتایی سالی (١٩٥٧) مایان چوونەتە سەرچنار.
 - خۆیتندی سەرەتایی و ناوەندی لە سەرچنار تەواوکردوو.
 - سالی (١٩٦٨) لە کاتی کدا خۆیتدکاری پۆلی دووهمی ناوەندی بوو، پەیوەندیکردوو بە یه کیتی قوتابیانی کوردستانهوه.
 - سالی (١٩٦٩) پەیوەندی بە (پارتی دیموکراتی کوردستان- بانی مه کتهبی سیاسی) هوه کردوو.
 - سالی (١٩٧٤) لە کاتی کدا خۆیتدکاری پۆلی شەشەمی ئامادهی بوو، پەیوەندی بە شۆرشێ گە لە که مانهوه کردوو.
 - لە دوای هەرسێ شۆرشێ ئەیلوول، ئامادهی تەواوکردوو، پاشان دەرۆیه کی مه ساحێ لە بەغدا، که ماوه کهی شەش مانگ بوو، تەواوکردوو، لە سالی (١٩٧٦) دا بوو بە (مساح) و لە ناوچهی (خالسای) پارێزگای دیاله دامهزراوه.
 - لە سالی (١٩٧٧) دا خێزانی پینکھیتاوه، باوکی سی کورو دوو کچه بهم ناوانه: (کارزان، کاردۆ، هیژا، خنده، کانی).
 - سەرەتای سالی (١٩٨٠) پەیوەندی بە ریزه کانی کۆمه لهی رهنجده رانی کوردستانهوه کردوو.
 - بەردهوامبووه لە خهباتی سیاسی و لە سالی (١٩٨٢) لەرێی رینکخستنهوه پەیوهندی به ریزه کانی شۆرشهوه کردوو، هەر له و ساله دا به فەرمانی شۆرش گهراوه تەوه ناو شار بو بەردهوامبوون لە کاری رینکخستنی نهیتی. گهراوه کهشی به هۆی دهرچوونی لیئووردنی گشتیهوه بووه.
 - پله به پلهی رینکخستن له سەر کارو خهباتی نهیتی بهردهوام بووه، تا له (١٩٩٠/٢/١٣) له گهڵ کۆمه لیک هاوڕینیدا تروشی شالۆی گرتن هاتوون.
 - له رۆژی (١٩٩٠/١٠/١٦) له لایهن دادگای به ناو (الثورة) ی رژیتهی به عسییهوه حوکمی

- موتنه به دراوو نیردراوه بۆ به نندیخانه ی نه بوغریب به شی نه حکام سه قیله .
- له رۆژی (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) به لیپووردنی گشتیی و گۆرینه و یان له گهل هندیك نه فسه ری دیل ئالو گۆریان پینکراو نازادبووه .
- سه رتهای سالی (۱۹۹۲) کراوته نه ندامی مه لبه ندو لیپه سرای کۆمیته ی ریکه خستنی سه رچنار .
- سالی (۱۹۹۶) له گهل دامه زرانندی مه کته بی مافی مرۆف، وه ک نه ندامی لیژنه ی سلیمانی ده سته کاربووه .
- سالی (۱۹۹۸) بووه به نه ندامی مه کته بی مافی مرۆف .
- کۆتایی سالی (۱۹۹۹) بووه به یاریده ده ری به ریوه به ری گشتیی ئاسایش بۆ یاسا و مافی مرۆف .
- سالی (۲۰۰۱-۲۰۰۲) کۆلیژی یاسای له زانکۆی سلیمانی ته واکردووه .
- سالی (۲۰۰۴) کراوه به به ریوه به ری گشتیی چاودیزی کۆمه لایه تی له وه زاره تی کاروباری کۆمه لایه تی .
- له ناوه راستی سالی (۲۰۰۷) خانه نشین کراوه .
- له هه مان سالا په یوه ندیی کردووه به سه ندیکای پارێزهرانه وه ده ستی کردووه به کاری پارێزهریی و تائیتاش به رده وامه .
- وه ک به رده وامبوونی له خه باتی ریکه خراوه ییدا، له مانگی کانونی دووه می (۲۰۱۰) وه له مه کته بی هه لبژاردنی (ی.ن.ک) وه ک به رپرسی به شی یاسا کارده کات .
- له بواری نووسین و رۆژنامه گهریی و رووناکییریدا:
- چه ندین وتاری جۆراوجۆری له رۆژنامه و گۆزاره کانا بلاو کردووه ته وه .
- نامیلکه یه کی به ناوی (هه لویست) له سالی (۲۰۰۵) به چاپگه یان دووه، که چه ند کورته چیژکینکی له خوگرته وه .
- ده رباره ی مافی مرۆف، نامیلکه یه کی به چاپگه یان دووه به ناوی (گولبژیریک له مافه کانی مرۆف) .
- (په یماننامه ی نه ته وه یه کگرته وه کانی) کردووه به کوردی و دوو جار له چاپدراوه ته وه .
- جینگری سه رنوسه ری گۆزاری په یامی مرۆفایه تی بووه، که مه کته بی مافی مرۆف ده ریده کرد .
- له ده سته ی نووسه رانی گۆزاری ناوخۆ بووه، پاشان بووته سه رنوسه ری گۆزاره که و درای نه وه ی دوو ژماره ی لی ده رکردووه، له سه ر داوای خۆی وازی لیه تتاوه .
- له سالی (۱۹۹۷) وه وه ک مامۆستای وانه ی مافی مرۆف، که سه دان سه عات هم وانه یه ی وتووه ته وه له په یمانگای کادیران و خوله کانی ئاسایش و پۆلیسداو تائیتا به رده وامه .
- نه ندامی سه ندیکای رۆژنامه نووسانی کورده ستانه .

- ئەندامى كۆمكارانى زىندانىيە سىياسىيە كانى كوردستانە.
- ئەندامى سەندىكاي پارىژەرانى كوردستانە.
- ئەندامى يەكيتىيى نوسەرانى كوردە.

۷- عەلی سەڵح سەڵمان

- ناسراو بە (مام عەلی)و (عەلی زراعه)
- سالی (١٩٤٤) لە قۆخی پیرمەندی گوندی نوێکی شارباژێڕو لە ناحیەیی سیوێلی قەزای چوارتای پارێزگای سلیمانی لەناو خێرانیکێ جوتیاردا لەدایکبوو.
- سالی (١٩٥٥) لەگەڵ چەند مالهەزمینکیاندا لە شارباژێڕووە هاتوووەتە گوندی (زەرگۆتری گەورە)ی ناحیەیی تانجەرۆی شارەزور.
- سالی (١٩٥٥) چووەتە قوتابخانەی سەرەتایی لە گوندی زەرگۆتری قۆزاغی سەرەتایی تەواوکردوو.
- ئامادەیی کشتوکالی بەکرەجۆی تەواوکردوو.
- پەیمانگەی تەعاون و ئیرشادی لە بەغدا تەواوکردوو.
- سالی (١٩٧١) لەمحتەیی تەریبەیی حەییوانی لە سلیمانی دامەزراو.
- سالی (١٩٨٥-١٩٨٩) جیگرێ بەرپۆبەری سامان و تەندروستی ئاژەل بوو لە سلیمانی.
- لەدوای راپەرین و ئازادبوونی لە زیندان لە (٢٠٠٠/١/١) بووەتە جیگرێ بەرپۆبەری گشتیی کشتوکالی سلیمانی.
- لە (٢٠٠٦/١/١) بەپەلەیی بەرپۆبەری گشتیی خانەنشین کراو.
- ئیستای سەرۆکی سەنتەری بابانە لە سلیمانی.
- سالی (١٩٥٩) پەيوەندیی بە رێکخستەکانی پارتی دیموکراتی کوردستانەووە کردوو بە بەردەوامی و بەبێ دابران کاریکردوو.
- لەکاتی ئینشقاڵکەیی پارتی لە سالی (١٩٦٤) لەگەڵ بایلی مەکتەبی سیاسیدا ماوەتەووە لە پارتی شۆرشگێڕی کوردستاندا خەباتی کردوو.
- لەکاتی روژێشتنی سەرکردایەتی پارتی شۆرشگێڕ بۆ ئێران، لە رێکخراوی تانجەرۆ بەنهیتی خەباتی کردوو.
- دوای گەڕانەووی سەرکردایەتی بۆ کوردستان لەسەر بریاری (هەڤال مام جەلال) چووەتە بەشی عەسکەریی و لقیکی پیتشمەرگەیی بە ناوی لقی رێکخراوی تانجەرۆوە لە هیتری شارەزور کردوووەتەووە تا سالی (١٩٧٠).
- دوای دەرچوونی بەیاننامەیی (١١ ئازاری ١٩٧٠) لەگەڵ هەڤالاندا چوو بە بەغدا، تا لەگەڵ پارتی دیموکراتی کوردستان تێکڵاوبوووەتەووە.
- لەکاتی تێکچوونەووی گفتوگۆی رژێم لەگەڵ سەرکردایەتی شۆرشداو لە سالی (١٩٧٤)

- کراوه به لیپرسراوی ریکخراوی به کره جزو راسته وخو په یو نندی به لقی (۴) دوه بووه .
 به نهیتی لهو سنوورده کاریکردووه .
- به هوی ناشکرا بونیوه له لایه ن رژیته وه له (۱۹۷۵/۱/۱) به یارمه تی به پرتو به ره که ی
 توانیوتی دهر بچیت و په یو نندی به شوړ شه وه پکات و ده ستگیر نه کړیت .
- له سالی (۱۹۷۶) له ریڼگی دکتور خه سره و خاله وه په یو نندی به ریزه کانی کومه له و
 (ی.ن.ک) دوه کردووه .
- له ماوه ی سالی خه باتیداو له ناو ریزه کانی کومه له و اچه ن دین پله ی پیدراوه و نالوگوری
 زوری پیکراوه له گه ل ژماره یه کی زور له تیکو شه ران خه باتی نهیتی یان له ناو شاردا
 کردووه ، که ناکریت ناوی نه و هاور یانه له م نووسینه دا بنووسریت .
- ماوه یه ک بهر پرسی چه ک و ته قه مهنی ریکخراوی سلیمانی بووه به نامه و ناویشانی
 تاییه ت دابه شیکردون .
- ماوه یه ک پردی په یو نندی نیوانی ریکخراوی سلیمانی و مه لبه ندی (۱) بووه له
 (به له کجار) .
- ماوه یه کیش پردی په یو نندی نیوانی ریکخراوی سلیمانی و هاور یانی قه لادی بووه بو
 گواسته ووه هیتان و بردنی پوسته ی ریکخراو به ریڼگی هه فال (جه لالی عه لی ناغا) .
- له دروستکردنی مه فزه ی پتشمه رگه ی ناوشارو پارتیزاندا له گه ل چه ند هاور یه ک و
 به تاییه تی هاور ی جه لالی عه لی ناغدا له سه ر راسپارده ی ریکخراوی سلیمانی رولی
 بهر چاویان هه بووه .
- ماوه یه ک چه ک و ته قه مهنی و دره مان له لای کوزکرا و ته وه و به نامه ی ریکخراو نیردراوه بو
 تیپه کانی (۳۱-۳۳) ی شارباژیر .
- له (۱۹۹۰/۱/۲۴) له کانی شالوی نه نفالی ریکخستن ناوشاره کان که وتو و ته بهر شالو و
 له لایه ن ده زگی نه منی سلیمانیوه ده ستگیر کراوه .
- دوا ی مانه وه ی (۹) مانگ له نه منی سلیمانی ، له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له گه ل ژماره یه ک له
 هاور یگانی به موته به د حوکمدراوه و نیردراوه ته به ندیخانه ی نه بو غریب به شی نه حکام
 سه قیله .
- له (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) به لینبور دنی گشتی و گزپینه وه له گه ل هاور یکانیدا نازاد کراوه و
 ۱۲/۲۳ به خاکی نیشتمان شاد بو و ته وه .
- دوا ی نازاد بوونی بو و ته نه نداسی په که مین کونگره ی (ی.ن.ک) .
- دوا ی کونگره ، بو و ته نه نداسی مه لبه ندی سلیمانی و لیپرسراوی کومیه تی به کره جزو .
- سالی (۲۰۰۶) بو و ته لیپرسراوی کومیه تی تاییه ت و دوا جار چو و ته به شی چاودیزی مه لبه ند .
- ماوه یه ک لیپرسراوی کومه لایه تی مه لبه ند بووه .
- جاریکی دیکه کراوه ته وه به لیپرسراوی کومیه تی به کره جزو .

- تا چووتهره بۆ کاری حکومی، ئەندامی مەلەند بوو.
- ئەندامی دووهمین کۆنگرە (ی.ن.ک) بوو لە سلیمانی.
- تانیستا لەسەر هەلوێستی جوامیرانە لە خەباتدا، بەردەوامە لە ناو (ی.ن.ک) دا بەبێ ئەوەی لە هیچ ئۆرگانیکێ یەکییە کاری هەبێت.

۸- کارزان ئىسماعىل ئەحمەد

- ناسراو بە (کارزان قەلەر)
- سالى (۱۹۶۳) لە شارى قەلادزى ھاتووتە دىناوە.
 - قۇناغى خويندنى سەرەتايى و ناوەندىي لە قەلادزى تەلو کردووە.
 - قۇناغى نامادەيى لە نامادەيى پيشەسازيى (۱۷ى تەمووز) لە سەليمانى تەراو کردووە.
 - لە (۱۹۸۹/۷/۷) ژني ھيتاوە.
 - بارکى چوار مندالە بەم ناوانە: (ئاريز، تيشو، گلتيە، ئارن).
 - سالى (۱۹۸۰) پەيوەندىي بە کۆمەلەي رەنجەدرانى کوردستانەوہ کردووە.
 - لە يادی (۱۹۷۴/۴/۲۴)ى قەسفى شارى قەلادزى لەلايەن رژيمەوہ لە (۱۹۸۲/۴/۲۴) دا بەشداري کردووە، کە لەشیرەي راپەرین و ريتيواندا بەريوەچوو. لەو يادەدا وەکر کادييرىکى ديارو بەرپرس سەرپەرشتى ريتيوانە کەي کردووەو رۆلى پيشەنکى بينيو.
 - سالى (۱۹۸۵) چووتە دەرەوہ پەيوەندىي بە شۆرشەوہ کردووەو لە کەرتى رينکخستنى قەلادزى بووتە پيشمەرگە.
 - سالى (۱۹۸۶) لە پيشمەرگايەتییەوہ بەبريار گەراوتەوہ بۆ ناوشارو بۆ کارو خەباتى تايهتى رينکخستەکانى ناوشار.
 - تەترى رينکخستن بووە لە نيتوانى سەليمانى - ھەوليترو ھەوليترو پشەدرادو بەزيرەکى ئەرکەکانى سەرشانى لە کاتى خۆيدا ئەنجامداوە.
 - لە گواستەوہى کاک (ئازاد ھەمە غەريب) (ئازادى سەرگرمە) لە گەرميانەوہ بو سەليمانى و لە سەليمانییەوہ بۆ قەلادزى و لە قەلادزیوہ بۆ سەليمانى و بۆ دواجر بردنەوہى لە سەليمانییەوہ بۆ قەلادزى وەکر ھاوپیە کى ليتاتوو، نەيتى پاريترو خاوەر متمانە، يە کيتک بووە لە ھاوپی کارامەکان لە مانگى (۱۹۸۸/۱۱) دا ئەو ئەرکەنەي پنى سپيتردراو لە کاتى خۆيدا بەبى دواکەوتن و نەترسانە جيبەجيني کردووە.
 - لە شەوى (۱۹۸۹/۱۰/۱۴-۱۳) لەلايەن دائيرەي ئەمنەوہ لە مالە کەي خۆيدا لە سەليمانى دەستگيرکراوە.
 - لەبەرئەوہى خۆراگر بووەو نەيانترانيوہ ھيچى لەسەر ساغ بکەنەوہ، بەمەبەستى نازادکردن لە (۱۹۸۹/۱۲/۱۶) دا نيتردراوہ بۆ بەريوەریتيى پۆلىسى سەليمانى.

- له بهر چند هۆیهك جاريكې ديكه و له (۱۹۸۹/۱۲/۱۹) دا له بهرنيو بهرني پوليسی سلیمانیه و بر دوایانه ته و بۇ دائره ی ئه من.
- له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له دادگای سه وړه له به غدا له گه ل ژماره يه ك له هاورپيانی به (۱۰) سال زينداني حوكمدراوه و نيردراوته به نديخانه ی نه بو غريپ، به شی نه حكام سه قيله.
- دواي نه وې به هوی لينووردنی گشتي و گورپينه و له گه ل هاورپيکانيدا له (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) نازادكراون. نه و له به نديخانه و نيردراوه بۇ خزمه تي سه ربازي له سه ربازه گي به غدا له تكريت.
- له (۱۹۹۲/۱/۱) له ريگای وهرگرتنی موله تي سه ربازيه و گه راوته و بۇ سلیماني و له زيندان و خزمه تي سه ربازي رزگاري بو و گه يشتو و ته و خاكي نيشتمان.
- نه ندامي يه كه مين كو نگره ی (ی.ن.ك) بو و.
- له سالی (۱۹۹۲) و ه و به به رده وامي كارو خه باتي له نورگانه كانی (ی.ن.ك) دا كړدو و.

تيبيني:

پانورامای برينداربوون و گواستنه وې كا ك نازاد محمه د غه ريب (نازادی سه گرمه)، هاورپي (ناكو محمه د وهبي) له ژماره (۲) ی حوزديراني (۱۹۹۶) ی گوڅاري پيشمه رگه دا به درورو دريژي و به وینه و به لگه نامه و، به ناو نيشانی (هه قال نازادی سه گرمه چون له مهرگ و سه قه تبون رزگار كړا؟)، نوو سي و ه و بلا و كړدو و ته و، كه له مانگي (۱۹۹۸/۱۰) دا بو و، له و نوو سي نه ی (كاك ناكو) دا له چندين شويندا باسي (هاورپي كارزان) ی كړدو و. له بهر نه وې بابه ته كې (كاك ناكو محمه د وهبي) بابه تيكي گشتي پانوراما كيه و باسي رولي جواميرانه ی ژماره يه ك هاورپي ناو ري كخته كانی كومه له ی له سنووري ري كخواي سلیمانيدا كړدو و.

(هاورپي ناكو)، واته (كارزان ئيسماعيل) يش له گه ل نوو سي نه وې ژيان نامه كيدا باسي له و پانورامايه ی نه و رزگارو سه رده مه سه خته كړدو و، كه زياتر په يوه ندي به جتبه جين كړدنی نه ركه كانی خويه و ته ی له و كارو خه باته دا، بويه به جتي خوي ده زانم نوو سي نه كې (هاورپي ناكو، واته كارزان ئيسماعيل) له م كتي به دا و كو بابه تيكي كه په يوه ندي به هاورپيه كي زينداني مانه و هيه، بلاوي بكه مه و ه و بلاو كړدنه وې به را ي من ده بيته ته و لو كهر ي به پيتر كړدنی بابه ته كې (كاك ناكو محمه د وهبي) و درخستنی رولي كاريگه ري نه و هاورپيانه مان له خه باتي نه يتي ناو شاره كاندا. به رمون ئيو و بابه ته كې (كارزان ئيسماعيل) (هاورپي ناكو).

پانزراهای گواستنەوی نازادی سه گرمەو رۆلی (هاوری ناکن) کارزان ئیسماعیل لەو پانزراهایدا

لەدوای ئەنفال من ئەرکی گەیانندی پۆسته کانی ریکخستەم پیتپێردرابوو، لەنیوانی (سلیمانی و قەلادزی و هەولێر. قەلادزی و سلیمانی و هەولێر). ئەو کاتەش (کاک جەباری حاجی رەشید) لێرسراوی ریکخراوی سلیمانی بوو. سەرپەرشتی ریکخستە کانی هەولێر بەغداو شۆیتە کانی دیکە دەکرد. لەبەرئەو من زوو زوو سەرم لێدەدا.

لە مانگی (١٩٨٨/١٠)دا لە ئیزگە ی دەنگی گەلی کوردستانەو ناگادارییهک بەم شێوەیە چەندجار بلازکرایەو: ((لە (فەتاح)هەو بۆ (رەنج)، تکایە بەپەلە پەيوەندی بە باوکی (تایلاند) هەو بکەن لەرێگای (شاسوار)هەو بۆمان بنێرن))، برووسکە که تا (١٧/١٠) چەندجار خوێندرایەو. هەموو تینگە یشتین که کارساتین روویداو. لە رۆژیکێ سەردانە کاندە لە کاتی بلازکردنەوی ئەو ناگادارییه بۆلای (کاک جەبار) پینی راگەیاندم، که کاک نازادی سه گرمە لە (١١/١٠) لە شالۆرێکی فرۆزکە کانی رژیتمدا بۆسەر پارتیزانەکان لە گەرمیان، بەفیشەکی دۆشکە پیکراو و برینەکی قورسە. دەمانهویت لە گەرمیانەو ییگەیه نینه سەرکردایەتی. بۆ ئەو کارە پیه باشە تۆ ییگریته ئەستۆ. منیش بەبی دوودلی یە کەسەر پیم وت: هەر کات فەرمانتان دا من نامادەم. دیاربوو دوا ی دراسە یەکی وردی هەمەلایەنە ی هاوڕیان، بریاری ئەو یان دابوو که کاک نازاد لە گەرمیانەو بگۆرێنەو بۆ سەرکردایەتی... بۆ جینه جیکردنی ئەم کارەش بەد شێوەیە ریتویتی ورد گیرایەبەر:

هەنگاری یەکەم

ئەو کاتە من لە قەلادزی بووم سەیارە یەکی بەرازلی شینم هەبوو. ئیوارە یەک هاوری ("شاسوار"، کاک مستەفا ئیبراهیم دەرویش) و هاوری (کاک ئەحمەد بچکۆل) ناگاداریانکرد. که سەردانی (کاک جەباری حاجی رەشید) بکەم لە سلیمانی. وتیان: (هاوری پۆلا)، واتە (کاک بەکری دارتاش) بەیانی لەسەر شەقامی گشتیی رانیە چاوەرەوانت دەکات. دیاربوو کاک جەبار بۆ ئەو مەبەستە کاک بەکری ناردبوو بەدوای مندا. منیش لەسەر راسپاردە ی ئەوان بەیانی چوومە رانیەو لەسەر شەقامە که (شەهید) کاک بەکری دارتاشم بینی و لە گەلمدا سواربوو. بەجووتە بەرەو سلیمانی کەوتینە ری، که گەشتینە سلیمانی، کاک بەکر لە دووڕیان ی سەرچنار دابەزی و بەمنی وت: بچۆ بۆلای (کاک جەبار) ئیستا لە چاوەرەوانیتایە. منیش چووم بۆ مالی کاک جەبار لە گەردەکی سەرچنار.

که چوومە مالیان، راست وابوو کاک جەبار چاوەرەوانیدەکردم. کاتیک بەیەکەو دەیانشتین و پینی راگەیاندم که ئەرکی گۆرێنەو ی کاک نازادمان بە تۆ سپاردوو دەمانهویت بەزووی بریارە که مان جینه جی بکەیت، وتی: بەبریاری من و هاوری شاسوار ناوی نهیتی تۆ لە (ناکۆو) دەبیته (هیوا)

کاتیک به بی دوودلی ره زامه ندیی خۆم بۆ رزگار کردنی کاک نازاد نیشانداو، وتم: به سه چار و کە ی دەفه رمون جینه جیتی ده کهم، وتی: پریارمان داوه تو له گەل چەند هاوڕێیه کی دیکه دا ئه و کاره بگرته ئه ستۆر کاک نازاد له گەل تو دا سواریت و بگه یه نسته سلیمانی، له سلیمانی شه وه بیگه یه نسته قه لادزی، بۆ ئه وه ی رهوانه ی سه رکر دایه تی بکریته... ئه و شه وه له سلیمانی مامه وه.

ههنگاری دووهم

به یانی چوومه وه بۆ مالی کاک جهبار، دوا ی ئه وه ی ریتوینی وردی کردم به مه به ستی نه جامدانی کاره که. کاتیک چووم بۆ مالی کاک جهبار، هاوڕێیان (کاک حه مه نوری گه رمیان و کاک حه مه ره شیدی باریکه یی) له وی بوون، دیار بوو ئه وانیش بۆ هه مان کار هاتبوون. کاک جهبار پیتی وتم: ئیستا بچۆ بۆ (سه رکارێر) له وی هاوڕێیه ک به ناوی (فوناد) چاوه روانته. سه یاره یه کی سووری به رازیلی پیتیه... که یه کتان بینی سه یاره کانتان بگۆر نه وه. واته، من سه یاره که ی خۆم بدهم به هاوړی (فوناد) ئه ویش سه یاره که ی که لایه تی بیدات به من. که چوومه سه رکارێر سه یرمکرد (هاوړی فوناد) (کاک حه مه له تیف هه ورامی) یه. پیتشت یه کمان ده ناسی و له مالی هاوړیه ک چەند جار یه کمان بینیبوو.

کاک جهبار چۆنی وت، وامانکرد. من سه یاره به رازیلییه سووره کهم له (هاوړی فوناد) وەرگرت و ئه ویش سه یاره به رازیلییه شینه که ی له من وەرگرت. ئه و سه یاره به رازیلییه سووره ریکخواو کړیبوو بۆ راپه راندنی کاره کانی ریکخستن، به لام سه یاره به رازیلییه شینه که هی خۆم بوو.

له کاتیکدا ئیمه خه ریکی ئهم ئالوگۆره بووین، کاتیکمانزانی کاک حه مه نوری و کاک حه مه ره شیدیش گه یشتنه سه رکارێر. ئه وان سه یاره یه کی کرۆنای ته کسپان پیتبوو. هه ر چوارمان به سی سه یاره وه، واته من به رازیلییه سووره که و کاک حه مه له تیف به رازیلییه شینه که و کاک حه مه نوری و کاک حه مه ره شیدیش به سواری کرۆنا ته کسپه که له (سلیمانی) وه وه به دوا ی یه کدا به ره و که لار به ریکه وتین. کاتیک گه یشتینه (ئاوه خوێری) کاک حه مه ره شید دابه زی و چوو بۆ ده واجنه که و ئیمه ش چووین بۆ که لار. شه و چووینه مالی هاوړیه کی کاک حه مه نوری و شه و له وی ماینه وه.

ههنگاری سێهه

به یانی کاتر میتر (٦) له که لاره وه چووینه وه به ره و سلیمانی. که گه یشتینه ئاوه خوێری کاک حه مه له تیف له سه ر شه قامه که مایه وه. من و کاک حه مه نوری چووین بۆ ده واجنه که^١.

^١ - مۆلکی حه مه ی دلی بوو که پیاویکی دلسۆزو تیکۆشه ری ئه و رۆژگاره سه خته بوو، ده واجنه که ی کردبوو: سکه یه کی نه یتی بۆ خزمه تی پشتمه رگه و شۆرش، له ده ره نه دیخان داده نیشت تا نیشتاش له ژياندا ماره.

که گیشینه ده واجنه که، سهیرمانکرد کاک نازادو کاک همه ره شیدو پیشمه رگه یه کی لینه، پیشمه رگه که (کاک جه مال) خوشکه زای کاک نازاد بوو. دوی نه وی به باشی برینه کی کاک نازادمان پاک کرده وه. وه ره قه یه کی عده دم ته عروزی عه سکه ری و نوو سراوینکی خسته خانه ی عه سکه ریمان بۆ پر کرده وه، هی (فهوجی سواراغا) بوو، که به هۆی شهید (سهید حاجی) وه ده ستمان که وتبوو. کاک نازاد له گهل مندا سواربوو. کاک همه ره شیدو کاک جه مال له گهل کاک همه نوو ریدا سواربوو، که گیشینه سه ره شه قامه کی لای کاک همه له تیف، هدرسی سه یاره که یه که به دوی یه کدا به رهو سلیمانی که وتینه ری و من له پیشیانه وه بووم. که گیشینه سلیمانی، من به بی نه وی چاوهروانی نه وان بکه م، یه کسه ر خۆم گه یانده گردی سه رچنارو خۆم به گه راجه کی مالی کاک جه باردا کرد. هه رچومه ماله وه یه کسه ر کاک جه بار هات به پیرمه وه باوه شی پیاکردم و ناوچه وانی ماچکردم و ده ستخویشی لینکردم. دوی نه وی کاک نازادمان دابه زاندو بردمانه ماله وه. کاک همه نووری و کاک همه ره شیدیش پهیدا بوون... وه کو ده مبینی کاک جه بارو هاورییان له هه ولسی نه وه دابوون که دکتور بۆ کاک نازاد پهیدا بکه ن. من شه و له سلیمانی مامه وه به یانییه کی به پیتی نه و پلانه ی نه خشه کیشرابوو، چومه وه بۆ مالی کاک جه بار.

ههنگاری چواره م

به پانی که گه یستمه وه مالی کاک جه بارو نه خشه کی پیراگه یاندم و پیتی وتم: کاک نازاد له گهل خۆت سوار ده کهیت، شهید (سهید حاجی) به مه فره زه یه کی چه کدار وه دینه چه قه قه و له گهل نه واند ده وۆن بۆ قه لادزی.

کاتیک کاک نازاد سوار کردو له مالی کاک جه بار دهرچووم، له چه قه قه سی سه رچنار سهیرمکرد (شهید سهید حاجی، شهید مسته فا کهر کوکی و نه حمه دی برای سهید حاجی) له گهل چند چه کداریکدا چاوهروانیم ده که ن و به یه که وه به رهو رانییه که وتینه ری، که گه یشتینه رانییه، چوینه مالی (سهید حاجی) و نه شه وه له مالیان ماینه وه به یانی له گهل کاک نازاددا به رهو قه لادزی به ریکه وتین.

پیشتر کاک شاسوار ناگاداری کرد بووم که کاک نازاد به رم بۆ مالی کاک نه حمه د بچکۆل و له ویتو به یه م بۆ مالی (گوله خانی) خوشکی (کاک نه حمه د). منیش به پیتی راسپارده که هه ر گه یستمه قه لادزی، کاک نازادم برد بۆ مالی گوله خان، ماوهی شهش شهو و رۆژ له مالیان ماینه وه، دوی شهش شهو و رۆژه که له رینگای (حزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران) وه ره وانه ی (سونی) کرا. به مه بهستی ناردنی بۆ سه رکردایه تی. (۹) رۆژ له (سونی) مایه وه به هۆی به فریارینه وه نه توانرابوو ره وانه بکریت، گه راندیانه وه بۆ قه لادزی و برایه مالی (ماموستا عومه ری) برای کاک نه حمه د بچکۆل. ماوهی چند رۆژیک له مالیان بوو. به هۆی نه وه ی خیزانه کی له حاله تی مندالبووندا بوو. بۆ یه که شهو گویتزرایه وه بۆ مالی (کاک

زدهنده دینای زاوای (کاک مسته فای مه لا عه بدوللاو دواجار برده مه مالی خوشکم و دیسان برده مه بۆ مالی ماموستا عومهری برای کاک نه حمده بچکۆل. که منداله که یان بوو، کاک نازاد ناوی نا (لانا). دواي نهوه کاک شاسوار دکتۆر عه بدولپه حماني برای شهید حسین جنوبی و دکتۆر محهمه دی قادر مینهی هیتایه سهر کاک نازاد بۆ تیمار کردنی، له بهر نهوهی برینه کهی کاک نازاد زۆر گهوره بوو، ئینسقانی قاجی هه مووی ورد بوو بوو. پارچهش له ناو قاجیدا مابوووه. تیمار کردن سوودی نهوتۆی نه بوو. بۆیه کاک جهبار ناگاداری هاوړینیانی کرد که کاک نازاد بهرینه وه بۆ سلیمانی.

هانگاری پیتجهم

دواي راسپاردوی کاک جهبار له گهڵ شهید (کاک شاسوار) دا به سه یاره که کاک نازادمان برده وه بۆ سلیمانی... له سلیمانی له مالی کاک (سامان مه لود) (هاوړی بهرزان) ژورریکی تاییه تی بۆ ناماده کرابوو، یه کسه برده مانه مالی کاک سامان و نهو ماوه یه له مالیان بوو، خزمه تیکی زۆر باشیان ده کرد، به لام وه زعی کاک نازاد زۆر خراپ بوو، برینه کهی ره شبو بوووه. مه ترسی زۆری لیده کرا، بۆیه کاک جهبار له گهڵ هاوړینیاندا کاک شاسوار کاک سامان و کاک به کړی دارتاش هه لیاندا دکتۆری بۆ پهیدا بکه، بۆ تیمار کردن و چاره سه رکردنی و له مالی کاک سامانه وه برده بوویان بۆ لای (دکتۆر نازاد ئیسماعیل حهقی)... دواي نهوهی دکتۆر کاک جهباری ناگادار کردبوو، که برینه کهی قورسه و پیوستی زۆری به چاره سه رکردنه، بۆیه کاک نازاد یان گه یانده به غذا. له بهر نهوهی من له مه یاندا به شدار نه بووم باسی ناکهم.

ههنگاری شهشم

دواي سی مانگ مانه وهی کاک نازاد له به غذاو گه رانه وهی بۆ سلیمانی، له رۆژی (۱۹۸۹/۳/۲) له سه رکړیاری کاک جهبارو هاوړینیان له مالی کاک جهباره وه کاک نازادمان له گهڵ خۆمدا سوار کردو به دوو قۆلیی به رهو قه لادزی بهرینکه وتین. که گه یشتینه تاسلوجه سه یرمکرد مه فره یه کی پشکنین له سه ره قامة کهن. راوه ستام و بیرم له وه ده کرده وه برۆم یان نه رۆم؟ له بیر کردنه وه دا بووم، سه ربازه کانی که مینه که هاتن بۆ لام و وتیان بۆ وا مه شغولی، منیش وتم: ده وه تمان هه یه وه ده مه ویت فریایان بکهوم، وتیان: سندوقه که ت بکهروه که سندوقه کهم کرده وه سه یریانکرد یه ک کیتس بیره وه چهند بووتلیک و یسکی تیندایه (که نهو جوړه خواردنه وه یه به برده وه امی له سه یاره کهمدا بوو بۆ سه رکړیاندنی جهندرمه کانی رۆیم)، وتیان سندوقه که ت داخه بۆ خوتان قه پاتن و ئیزنیاندام و رۆیشتم. نه م حاله ته نه مه یشت کاک نازاد پیتی بزانیته. که که وتینه وه ری و باسی حاله ته کهم بۆ کاک نازاد کرد، به جووته گه یشتینه شاری قه لادزی و به سه لامه تی برده مه مالی خوشکی کاک

نه حمده بچكۆل، كاتيك چووينه مالهوه سه یرمكرد (كاك مسته فای سه ید قادرو كاك نه مین قادر مینه)، كه ناسرابوو به هاوری (چیا) لهوی بوون. كه بۆكاری حزبی هاتبوون، یهك شهو لهو ماله مانهوه، دواي ههستیكیانمان بردن بۆ مالی (مامۆستا عومهری برای كاك نه حمده بچكۆل). بۆ رۆژی دواي لهپینگای (حزبی دیموكراتی كوردستانی ئێران) هوه رهوانه ی سهركردهیهتی كرا. دیاره نه م داستان هه ره نووسین و قسه كردن ئاسان و خۆشه، نه گینا كاریکی قورس و زۆر مهترسیدار بوو، لهو رۆژو رۆژگاره سهخت و ناههواره دا.

سهرنج:

۱- له هاوریانی زیندانیمان (هاوری کارزان) چواره م هاوریمانه كه له داستانی گواستهوه ی كاك نازادی سه گر مه دا به رۆلی جوامیرانه به شداریکردوه، هاوری شه هید جهبار نه خشه دانهری چۆنیتی جیه جینکردنی نهو داستان ه بووه. هاوری شه هید به کری دارتاش رۆلی دیاره له م نووسینه ی هاوری کارزان و هاوری ئاكو محمه د وهه بی-دا، هاوری سامان له م نووسینه و نووسینه که ی كاك ئاكو به پهرشنگداریی باسکراوه.

۲- راستی ناوه کانی ئاگادارییه که ی كه له ئیزگهی دهنگی گه لی كوردستانه وه بلاو کراوه ته وه، به م شیره یه:

- (فهتاح) (كاك نهوشیروان مسته فایه)، كه نهو كاته سكرتیری كۆمه له ی رهنجده رانی

كوردستان بووه.

- (رهنج) شه هید كاك جهباری حاجی ره شیده، كه نهو كاته لیپرسراوی رینخراوی سلیمانی

و سه ره پهرشتیاری رینكخسته کانی هه ولیترو به غدار مه فزه پارتیزانه کان بووه.

- (باوکی تایلاند) كاك نازادی سه گر مه یه، كه نهو كاته به پرسی دهسته پارتیزانه کانی

پیشمه رگهی گهرمیان و قهر داغ بووه بریندار کراوه.

- (شاسوار) شه هید مسته فا ئیراهیم ده رویتشه، كه نهو كاته یه كیتك بووه له كادیره کارار

چالاكه کانی كۆمه له له سنووری قه لادی و سلیمانی.

۳- (كاك شیخ سدیق شیخ عوسمانی شیخ مه عرووف ناسراو به هاوری (شاهو) و

(د. مه حمود) سه بارهت به چۆنیتی ناردنی بۆلای كاك نازادی سه گر مه له رینگای كه رتی

شه هید سه ركه وته وه بۆ تیمارکردنی كاك نازادو مانه وه گه رانه وه ی لای كاك نازاد، كاك

شیخ سدیق له گه ل ژياننامه ی خویدا سه رگوزشته ی چوونی بۆ لای كاك نازادو مانه وه ی و

تیمارکردنی بۆ ناردووم، له به رته وه ی (كاك شیخ سدیق) په یوه ندیی به ناوه رۆکی کتیه که وه

نییه و یه کیتك نییه له هاوریانی زیندانمان و چه ند که سی دیکه ی وه کو (كاك حه مه نووری و

كاك ئاكو محمه د و كاك حه مه ره شید و كاك وه ستا له تیف هه ورامی) له (داستانی نازادکردنی

كاك نازادی سه گر مه) دا به شداریانکردوه، له به رته وه ی نه وانیش وه کو كاك شیخ سدیق

په یوه ندییان به ناوه رۆکی کتیه که وه نییه، به بابته ی تاییهت له کتیه که دا باس نه کراون.

تهنھا وەكو ناو ناویان ھاتووہ. بۆیہ بەپەسەندم نەزانی ئەو بابەتەى بۆى ناردبووم، بلاوى
بکەمەوہ. داواى لىبووردن لە ھاوڕىم کاکە شىخ سدىق دەکەم و سوپاسى زۆرىشى دەکەم کە
بۆ ھاوکارىکردنم لەم بارەىوہ نووسخەىک لە گۆڤارى پىشمەرگەشى بۆناردم. کە بابەتەکەى
کاک ناكوۆ محەمەد وەھبى لەسەر کاک ئازاد تىیدا بلاوکراوہتەوہ.

۹- عوسمان عەبدول مەعروف بەرزنجی

کە بە (مامۆستا عوسمانی شیخ عەبدول) ئیستا بە دکتۆر عوسمان ناسراوە

- سالی (١٩٥٤) لە سلیمانی هاتووەتە دنیاوە.
- قوناغە کانی خۆیتەنی سەرەتایی، ناوەندی، دواناوەندیی لە سلیمانی تەواو کردووە.
- کۆلیژی پەرەدەر، بەشی زمان و ئەدەبی کوردی زانکۆی بەغداي لە (١٩٧٧-١٩٧٨) تەواو کردووە.
- لە (١٩٧٨/٩/١٤) لە پەرەدەری سلیمانی بە مامۆستا دامەزراوەو نینێدراوە بۆ قەلادزی.
- لە سالی (١٩٨٢) لە قەلادزیو گۆیتراوەتەو بۆ سلیمانی و کراوەتە یاریدەدەری بەرپۆبەری سانهوی گۆیژە کورمان.
- لە (١٩٨٧/٧/١) لەبەر هەلوێستی کوردایەتی و سیاسی لە کاری وەزیفیی دورخراوەتەو.
- دواي دورکەوتنەوێ لە پێشەي مامۆستایی، بۆ بژێوی ژيانی خەریکی کاروکاسبی نازاد بوو.
- سالی (١٩٩٣-١٩٩٤) بووەتە خۆیتەکاری ماجستێر لە زانکۆی سەلاحەدین و لە سالی (١٩٩٤-١٩٩٥) بروانامەي ماجستێری لە زانکۆی سەلاحەدین وەرگرتووە.
- سالی (١٩٩٩-٢٠٠٠) لە خۆیتەنی بالا لە زانکۆی سلیمانی وەرگیراوە لە سالی (٢٠٠٢) دا بووەتە خاوەنی بروانامەي دکتۆرا لە ئەدەبی هاوچەرخدا.
- دواي نازادبوونی لە زیندان، لەم بوارانەدا کاریکەردووە:
- ١- مامۆستا لە ئامادەیی رۆشنبیری کورمان.
- ٢- بەرپۆبەری چاودیری کۆمەلایەتی سلیمانی لە سالی (١٩٩٢).
- ٣- مامۆستای زانکۆ لە کۆلیژی زمان بەشی کوردی زانکۆی سلیمانی لە سالی (١٩٩٣).
- ٤- لێپرسراوی مۆزەخانەي ئەنتۆگرافیای زانکۆی سلیمانی لە سالی (١٩٩٧).
- ٥- یاریدەدەری راگری کۆلیژی زمان لە سالی (١٩٩٧).
- ٦- سەرۆکی بەشی کوردی زانکۆی سلیمانی (٢٠٠٣).
- ٧- راگری کاروباری خۆیتەکاران لە زانکۆی سلیمانی لە سالی (٢٠٠٥).
- ٨- راگری کۆلیژی پەرەدەری وەرزشی زانکۆی سلیمانی لە سالی (٢٠٠٦). ئیستاش وەک مامۆستا لە کۆلیژی زمان بەشی کوردی دەوام دەکات.
- لە (١٩٨٩/١١/٧) چوووە ژيانی هاوسەری و خێزانێ پێکھێتاوە.
- سالی (١٩٦٨) پەيوەندیی بەرپۆبەری پارتي دیموکراتی کوردستان-بالی مەکتەبی سیاسییەو

- کردووو له سالی (۱۹۷۰) بوو ته نه نام.
- پاش تینکه لاوبوونو دی ههردو بالی پارتی، بهرده وامبووه له خهباتدا تا له سالی (۱۹۷۴- ۱۹۷۵) دا بوو ته لیپرسراوی ریکخسته کانی پارتی له نامادهیی سلیمانی کوران، ههتا دواي نسکۆی شۆرش بهرده وام بووه.
- له (۱۹۷۸/۴/۲۶) په یوئدی به ریزه کانی (ی.ن.ک) (کۆمهلهی رهنجدهرانی کوردستان) ده کردوو، که نهو سهرده مه به (کۆمهلهی مارکسی لینینی کوردستان) ناسرابوو.
- له سنووری که رته کانی (شهید شههاب، شهید جهعفر، شهید نارام) دا له ریکخراوی سلیمانی خهباتی کردوو.
- له سالی (۱۹۸۰) شهره ی نه نامیتی کۆمهلهی پیدراوو له ژۆیر ناوی نهیتی (سوورکیو، هاوژین- ۶۱) دا کاری کردوو.
- له شالادی نه نفالی ریکخستنی ناو شاره کاندا له لایه نه منی سلیمانییه وه له (۱۹۹۰/۳/۷) که وتوو ته بهر شالادی دهستگیر کردن.
- مادی حوت مانگ و نو رۆژ له نه منه سووره که ی سلیمانی ماو ده وه، نازارو نهشکه نهجی زۆری دراوه.
- له یه کهم جهلهسی مه حکمه می سووره دا له مانگی (۹) دا له گهل (۱۹) هاوړیندا به حوکی نیعدام حوکمدراوه.
- له سیته م جهلهسی مه حکمه مه دا له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) به حوکی موئه بهد حوکمدراوه نیردراو ته به ندیخانه ی نه بوغریب به شی نه حکامی سه قیله.
- کاتیک له نه منه سووره که سووه له (۱۹۹۰/۸/۶) به پیتی بریاریکی سه دامی دکتاتور نهو زیندانیانه ی که ته حقیقیان ته واد دکر، ریکای مواجهه ی که سوکاریان ده دراو نه میش لهو رۆژده که سوکاری هاتو نه ته مواجهه ی و کۆریه یه کی ته من (۱۴) رۆژیان خستوو ته باوشیه وه به ناوی (ناقیستا) و له سه ر داوا ی خۆی ناوه که ی گۆردراوه بو (نازیز).
- له ناو زیندانی نه بوغریبدا په یوئدی به کۆمیته ی باوه ده وه کردوو له ناو زیندانداندا خهباتی کردوو.
- له (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) به لیپووردنی گشتیی و گۆرینه وه نازاد کراوه (۱۲/۲۳) له گهل ژماره یه ک له هاوړینیانی گه یشتو نه ته وه کوردستانی نازاد کراو.
- دواي نازاد بوونی، به شداری له یه کهمین کۆنگره ی (ی.ن.ک) دا کردوو.
- دواي کۆنگره به کارگینری کۆمیته ی (۶) ی به ختیاری و سه ره رشتیاری کۆمیته ی (۵) ریکخسته کانی ناوشار بهرده وام بووه له خهباتدا.
- نه نامی سیته مین کۆنگره ی (ی.ن.ک) بووه خۆی بو نه نامی سه رکردایه تی کاندید کرد، به لام سه رکه وتنی به ده ست نه هیتاوه.
- تانیستا وه کو نه نامیکی (ی.ن.ک) له ریزه کانی ریکخستندا خهبات ده کات.

۱۰- سامان مهلولود غه‌ریب

- له سالی (۱۹۵۷) له شاری سلیمانی له‌ناو خیرانیکي هه‌ژارو رهنجده‌دا هاتووته دنیاوه.
- قوناغه‌کانی خویتندی سه‌ره‌تابی، ناوه‌ندی، دواناوه‌ندی له سلیمانی ته‌واو‌کردووه.
- سالی (۱۹۷۹) کۆلینتری کشتوکالی له زانکزی سلیمانی ته‌واو‌کردووه.
- سالی (۱۹۸۱) چووته ژبانی هاوسه‌ریتییه‌وه.
- ئیستا به‌رپرسی ناسایشی فزۆکه‌خانه‌ی نێوده‌وله‌تی سلیمانییه.
- سالی (۱۹۷۷) له‌وکاته‌ی خویتندکاری زانکۆ بووه، په‌یوه‌ندی به‌ کۆمه‌له‌ی رهنجده‌رانی کوردستانه‌وه‌ کردووه.
- سالی (۱۹۸۴) نه‌ندامی سییه‌مین کۆنفراسی کۆمه‌له‌ی رهنجده‌رانی کوردستان بووه له‌ میترگه‌پان.
- سالی (۱۹۸۵) له‌به‌رئه‌وه‌ی بانگه‌یشتی خزمه‌تی سه‌ربازیی کراوه، په‌یوه‌ندی به‌ شۆرشه‌وه‌ کردووه له‌ ناوچه‌ی مه‌رگه، به‌لام له‌سه‌ر بریاری هه‌ڤالان و دوا‌ی ئاسانکاری گه‌راوه‌ته‌وه‌ بۆ ناوشارو خۆی بۆ کاری ریکخستنی ناوشار ته‌رخان‌کردووه‌ له‌و ماوه‌یه‌دا ئهم کارانه‌ی پیتسپێردراوه‌:
- ۱- نه‌ندامیتی که‌رتی شه‌هید کرێکارو به‌رپرسی پۆلی شه‌هید به‌ختیار.
- ۲- له‌گه‌ل هاوڕێ مامۆستا نه‌حمه‌دی سه‌ناعه‌ کاری چاپه‌مه‌نییه‌کانی ریکخراوی سلیمانی کردووه.
- ۳- هه‌ندی هاوڕێ په‌یوه‌ندی تاکیان پتوه‌ی بووه.
- له‌ کاره‌کانی ریکخستندا جگه‌ له‌وه‌ی گه‌یشتووته‌ پله‌ی نه‌ندامی که‌رت، ده‌ستیشان‌کراوه‌ بۆ نه‌ندامی ریکخراوی سلیمانی.
- سالی (۱۹۸۵) به‌هۆی (سیروان)ی برایه‌وه‌ که‌ بووبوو به‌ پیتشه‌رگه، له‌گه‌ل یه‌که‌م وه‌جه‌ی ماله‌ پیتشه‌رگه‌دا دایک و باوکی و سالاری برای ده‌ستگیرکراون و ماله‌ که‌یان (هیج‌ز) کراوه‌ دوو سال له‌ (تکریت)و ده‌یسه‌ زیندانیی کراون.
- سالی (۱۹۸۸)و دوا‌ی نه‌نغال و له‌کاتی برینداربوونی فه‌رمانه‌ی پیتشه‌رگه‌ پارتیزانه‌کانی ناوچه‌ی گه‌رمیان و بۆ زگاکردنی کاک (نازاد، له‌ مه‌رگ و سه‌قه‌تیرون)، رۆلی به‌رچاوی بینوه‌ له‌ جینگا ته‌رخان‌کردن له‌ ماله‌که‌ی خۆیدا، بۆ شاردنه‌وه‌و هه‌وانه‌وه‌و چاره‌سه‌رکردن تابردنی بۆ به‌غدا.

- سالی (۱۹۸۹) له لایهن دائره‌ی نه‌منی سلیمانییه‌وه ده‌ستگیرکراوه و به‌رگه‌ی نه‌شکه‌نجه‌کانی نه‌منی گرتووه. به‌هول و کوششی که‌سوکاری، دوا‌ی دوو مانگ نازادکراوه.
- له (۱۹۹۰/۱/۲۳) جاریکی دیکه که‌وتووته به‌ر شالاری نه‌نفالی ریک‌خستنی نار شارو له‌لایهن دوزگای نه‌منی سلیمانییه‌وه ده‌ستگیرکراوته‌وه.
- دوا‌ی نو مانگ مانه‌وه له نه‌منی سلیمانی، له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له لایهن مه‌حکه‌مهی به‌ناو سه‌وره‌وه به‌موئه‌به‌د حوکمدراوه له‌گه‌ل هاوړیکانییدا نیزدراوه بۆ به‌ندیخانه‌ی نه‌حکام سه‌قیله‌ی نه‌بوغریب.
- له نه‌بوغریب په‌کیک بووه له دامه‌زړینه‌رانی (کو‌میته‌ی باوهر) له‌ناو به‌ندیخانه‌دا.
- له (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) به‌لیت‌ووردنی گشتی و گۆرینه‌وه له به‌ندیخانه‌ی نه‌بوغریب نازادکراوه نیزدراوه بۆ خزمه‌تی سه‌ربازیی و له خزمه‌تی سه‌ربازیه‌وه له (۱۹۹۲/۱/۱) له خزمه‌تی سه‌ربازیی و زیندان نازادکراوه گه‌یشتووته‌وه کوردستان.
- له په‌که‌مین کونگره‌ی (ی.ن.ک) دا په‌شداریکردووه.
- دوا‌ی کونگره، بووته نه‌ندامی مه‌ل‌به‌ندی سلیمانی و لیترسراوی (کو‌میته‌ی سرک).
- دوا‌ی هه‌لو‌ه‌شاندنه‌وه‌ی (کو‌میته‌ی سرک) چووته به‌شی ریک‌خستنی مه‌ل‌به‌ند.
- له کونگره‌ی (۲-۳) ی (ی.ن.ک) دا نه‌ندامی کونگره‌ بووه.
- دوا‌ی مه‌ل‌به‌ند، چند پۆستیکی جیاجیای له‌کاری حزیدا پینسیردراوه و به‌سه‌رکه‌وتوویی نه‌نجامیداون.
- له‌گه‌ل ئه‌م ژياننامه‌یه‌ی (هاوړی سامان) دا بابه‌تیک بلاوده‌که‌مه‌وه که‌ په‌یوه‌ندی به‌رزگارکردنی (کاک نازادی سه‌گره‌مه‌ویه له‌مه‌رگ و سه‌قه‌تبون)، که‌ گیرانه‌وه‌ی خویه‌تی. به‌لای منه‌وه به‌لگه‌نامه‌یه‌کی می‌ژوویی زۆرگرنکه بۆ رۆلی هه‌قالانی ریک‌خراوی سلیمانی (پیره‌مه‌گروون) که‌ له‌و سه‌رده‌مه‌ه سخت و ناهه‌مواره‌دا چه‌له‌نگانه‌و چاونه‌ترسانه بینویانه، چی‌ژکه‌که به‌شینویه که‌ له‌و باوهره‌دام هه‌ندیک که‌س له‌مړۆدا به‌هه‌له‌ستراو و ناراستی ده‌زانن، چونکه‌ کاریکی واو له‌ رۆژگاریکی وادا له‌لای زۆر که‌س قبول ناکریت، له‌کاتیکیشدا چی‌ژکیکی راستی و واقعیانه‌یه‌و چند که‌س له‌ پاله‌وان و نه‌کته‌ره‌کانی زرت و زیندرو ماون.

سامان مه‌لودو نازادی سه‌گره‌

کاتیک ده‌ستم کرد به‌ نووسینه‌وه‌ی یاداشته‌کانی زیندنام و نووسینه‌کانم کۆکرده‌وه‌وه، سه‌یرمکرد بووته (کتی‌بیک)، له‌کوتایی تاییکردنیدا بی‌ژکه‌ی ئه‌وه‌م لادروستبوو که‌ هه‌ول به‌دم ژياننامه‌ی ئه‌و (۳۰) هاوړیه‌ی که‌ له نه‌منی سلیمانی په‌کیانخستین و ناوین ناین (جه‌ماعه‌تی جه‌بار) هه‌ر به‌یه‌که‌وه ناردیانین بۆ مه‌حکه‌مهی سه‌وره‌وه هه‌ربه‌یه‌که‌وه له مه‌حکه‌مه‌ش به‌یه‌که‌ ده‌عوا حوکمدراین...

کاتیک ژياننامه‌ی هاورپیانم پینگه‌یشت، بۆم ده‌رکه‌وت که ژماره‌یه‌ک له هاورپیانمان له نازادکردنی (نازادی سه‌گرمه) له مهرگ و سه‌قه‌تبوون لهو ئوبراسیۆنه‌دا رۆلی به‌رچاویان بینیه. بۆیه وام به‌باشزانی ههر بۆ میژوو بۆ راستی خه‌باتی جوامیزانه‌ی نه‌و هاورپیانمان که له سه‌رده‌می خه‌باتی نه‌یتیدا له‌ناو شاره‌کانی (سلیمانی، که‌لار، چه‌مچه‌مال، که‌رکوک، هه‌ولێر، به‌غدا، قه‌لادزی) خزمه‌تی شوێش و کۆمه‌له‌و (ی.ن.ک) یان کردووه‌و نمونه‌یه‌ک له‌و جوامیزیه‌یان رزگارکردنی فه‌رمانه‌ی پارتیزان کاک نازادی سه‌گرمه‌یه له مهرگ و سه‌قه‌تبوون، جا له‌وانه‌ی له‌و پلانه‌دا به‌شداریانکردووه، له هاورپیانانی زیندان (جه‌باری حاجی ره‌شید، کارزان ئیسماعیل، وه‌ستا به‌کری دارتاش، سامان مه‌ولود، مامۆستا محمه‌دی مه‌لاحسین). بوون، نه‌وانه‌ی شه‌هیدکران هاورپیان (جه‌باری حاجی ره‌شید و وه‌ستا به‌کری دارتاش). نه‌وانه‌ی له‌ژياندا ماون، هاورپیان (سامان مه‌ولود، کارزان ئیسماعیل و مامۆستا محمه‌دی مه‌لاحسین). هاورپ (کارزان ئیسماعیل) بابه‌تیککی له‌وباره‌وه نووسیوه له‌گه‌ڵ ژياننامه‌که‌یدا بۆلاری ده‌که‌مه‌وه، (مامۆستا محمه‌دی مه‌لاحسین) یش نه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی به‌وه‌وه هه‌بووه بابه‌تیککی کورتی نووسیوه له‌گه‌ڵ ژياننامه‌که‌یدا دا‌یده‌به‌زینم، هاورپ (سامان مه‌ولود) یش بابه‌تیککی له‌سه‌ر چیرۆکه راستیه‌که نووسیوه‌و چۆنی نووسیوه، هه‌روا وه‌کو خۆی بۆلاری ده‌که‌مه‌وه. لی‌ته‌دا پێتویسته هه‌لویسته له‌سه‌ر خه‌بات و تیکۆشانی نه‌و هاورپ زیندانیانه‌ بکری‌ت و نه‌وه‌کانی ئیستاه‌لایان روون بیت و بزانی که له رۆژگارینکی ئیجگار سه‌ختی خه‌باتی گه‌له‌که‌یاند، کۆمه‌لیک تیکۆشه‌ری جه‌ربه‌زه‌و خاوه‌ن هیمه‌ت و به‌توانا هه‌بوون که ملیان له‌ چه‌قۆی تیژی دوژمن ساریوه‌و گۆیان به‌زیندانیی و له‌سیداردان نه‌داوه له‌پیتاوی نازادکردنی گه‌ل و نیشتمانه‌که‌یاند، نه‌و کۆمه‌له‌ش هه‌ره‌مه‌وو کادیری به‌توانا خاوه‌ن نه‌زمرونی خه‌باتی نه‌یتی ناوشاره‌کانی (کۆمه‌له‌ی ره‌نجده‌رانی کوردستان) (ی.ن.ک) بوون.

فه‌رموون ئیتوه‌ گێڕانه‌وه‌که‌ی هاورپ (سامان مه‌ولود) سه‌باره‌ت به‌ نازادی سه‌گرمه

ململانیکانی نیتوانی گه‌لی کوردو رژیته‌یه‌ک له‌دوای یه‌کانی عیراق، به‌شیۆیه‌ک قوولبووه‌وه نه‌جابه‌که‌ی به‌ره‌نگاربوونه‌وه‌یه‌کی سیاسیی و چه‌کداریی نه‌وتۆی لینگه‌وته‌وه که دوژمنان به‌ به‌رده‌وامی و به‌وپه‌ری توانایان هه‌لیانداوه که گه‌لی کورد له‌ناوبه‌رن و سیمای نه‌ته‌وه‌یی بسپرنه‌وه‌و خاک و نیشتمانه‌که‌ی به‌ته‌واویی داگیربکهن و مۆرکی نیشتمانیکی کوردستانی پتوه‌نه‌هێلن. گه‌لی کوردو شوێشه‌که‌ی به‌وپه‌ری جه‌سوورییه‌وه خه‌باتی ده‌کردو کۆشی ده‌کرد له‌پیتاوی به‌دیته‌تانی مافه‌ره‌واکانیداو پارێزگاری له‌ بوون و مانه‌وه‌ی ده‌کردو به‌گۆر سیاسه‌تی دوژمنکارانه‌و ره‌گه‌زه‌په‌رستانه‌ی رژیته‌کاندا ده‌چوو. ململانیکه‌ نه‌وه‌نده په‌ره‌سه‌ندو گه‌وره‌بوو. رژیته‌ی به‌عسی دوژمن به‌گه‌له‌که‌مان شالۆی نه‌فاله‌ و کیمیابارن و سووتاککردنی گه‌لی کوردو خاکی نیشتمانه‌که‌مانی هه‌لیژاردو له‌و شالۆه نامرۆفانه‌یه‌یدا

دهيان چيزكى پر له ناسۆرو ناخۆشيبى ليكهوتهوه، كه ناتوانريت له بابهتيكي وا كورتدا باسبكریت... له دواى ئه و شالاره كه ئه نفالى گه له كه مان و سووتماك كردنى كوردستاني ليكهوتهوه. پيشمه رگه ي كوردستان و سه ركردايه تي (ى.ن.ك) به پيتى بهرنامه و نه خشه يه كي دارپژراوى شوژشگيرانه ي پارتيزانى بريارى روويه روونه وى ئه و سياسه ته ي رژيمي دايه و پيشمه رگه شوژشگيرو خه باتكاره كانى نارده و ناو قوولايى ناوچه ئه نفالكراوه كان و ريئخراوى سليتمانى كرده پردى په يوه نديى نيتوان و له ئه نجامى ئه و برياره دا (كاك نازاد محممه د غه ريب) (نازادى سه گرمه) بووه هه وى تى چالاكيه كي بيوتنه ي (ريئخراوى سليتمانى)، ئه و چيزكه له گه ل روودانيدا له سه ركردايه تيه وه ده ستپيئكرد، كه به وى ئيزگى ده نكي گه لى كوردستانه وه، وه كو ناگاداريه ك و به پيره و چوونيك راگه يه نرا. ئه و بانگه وازو ناگاداريه به لاي گويگرانى ئيزگه كه وه به ناسايى سه ير ده كرا، به لام بۆ هه قالانى ريئخستن و به تايه تي ريئخراوى سليتمانى، بووه وى وروژاندنى هه قالان و بۆ به پيره و چوونى ئه و ناگاداريه، هه ريه كه چه مكينكى ئه و رووداوى گرته ئه ستۆ (يان خرايه ئه ستۆ)، شه هيدى نهر (جهبارى ره شه ي مه لا ئيبراهيم) سه ربه رشتيكه رو نه خشه دانهرى ئه و چالاكيه بوو. له و رۆژگاره دا رۆژنيك به منى وت: هاوړې له ماله كه ت ژوورينكى تايه ت ناماده بكه ئيشمان پينه تي و نيشه كه ش هيتانى كاك نازادى سه گرمه يه بۆ چاره سه ركردن. له گه ل راسپاردى شه هيدا، له گه ل هاوړيم كاك كارزان ئيسماعيل چووينه بازار له شه قامى كاوه كومبارو كه لوپه لى پنيوستان بۆ ژووره كه كرى و گه راينه وه بۆ ماله وه، ژووره كه مان ريئخست و ناماده كرد. پاش چهند رۆژ له مانگى (١٢/١٩٨٨) دا رۆژنيك شه هيد جهبارو كاك مسته فا ئيبراهيم (شاسوار) و كاك كارزان ئيسماعيل، كاك نازاديان هيتا بۆ مالى ئيمه و خوشكه زايه كي به ناوى (جهمال) نه گه لدا بوو. دياره كاك نازاد زورينه ي خه لكى كوردستان ناربانگيان بيستبوو، ده يانناسى كه سينكى ناسايى نه بوو يان پيشمه رگه يه كي نه ناسراو نه بوو، بۆيه مانه وه ي له سليتمانيداو نه ژيز چاوى ئه وه موو نه من و ئيستخبارات و پياوانى رژيم ناسان نه بوو. له و رۆژه وه بۆ ماوه ي (١٠) رۆژ له مالى ئيمه و له و ژووره دا مايه وه، كاك نازاد له گه ل ئه وه ي به شينكى زۆر نه جهسته ي به شينه يه ك پيئكرابوو، كه مه گه ر هه ر پياويكى به هيمه ت و نازاى وه كو كاك نازاد به رگه ي ئيش و نازارى ئه و برينه قووله ي جهسته ي بگريت. به راستى هه رچهند سه يرم ده كردو هه لسو كه وتم له گه لدا ده كرد. نمونه ي پياوى به جه رگ و خوڤراگرو ريئخوله كيش بوو، له گه ل نازاره كانيداو نه گه ر بليم له شيرينكى بريندار ده چو درؤنيه، چونكه له گه ل كرانيى و خورستى برينه كانى له شى و ئه و نازارو ئيشه ي به سات خاوى نه ده كردوه/ پياويكى وربه رزو خوگرو گه شبين و به هيوايه كي ئيجگار به رزه وه ده ژياو چاوه روانى چاره سه ركردن و چاكبوونه وى ده كردو خۆى نه ده دايه ده ست نازارو و ره نزمبوونه وه.

ئه وه ي من ده يلسم ئه و رۆژانه ي من له گه ليدا ژيام و رۆژانه به بهرچاومه وه تيمار ده كراو ريئه كانى بۆ پاك ده كرايه وه له لايه ن كاك (شاسوار) وه، كه شاره زايى له بوارى ته ندروستيدا

هه‌بوو، جارێك نهمیبینی هاوارێك بكات یان كارێك بكات كاك شاسوار شیرزه بكات. كاك نازاد پیتیستی به‌وه‌بوو. كه پیشانی پزیشکی شاره‌زای نه‌شته‌رگه‌ری و ئینسك بدرايه. بو نه‌مه‌ش شه‌هید (وه‌ستا به‌كری داتاش) چو بۆلای (دكتۆر نازاد ئیسماعیل هه‌قی)، كه پزیشکی ئه‌و بواره‌ بوو. مه‌وعیدی ئیواره‌ی بۆ وه‌رگرتبوو. ئیواره‌یه‌ك له‌گه‌ل شه‌هید جه‌بار كاك نازادمان برد بۆ عه‌یاده‌كه‌ی دكتۆر نازاد. شه‌هید وه‌ستا به‌كر چاوه‌ڕێی ده‌كردین. به‌ باوه‌ش به‌ قادرمه‌كاندا سه‌رمانخسته‌ سه‌ره‌وه‌ بۆلای دكتۆر هه‌ولمان ده‌دا به‌هه‌موو شیوه‌یه‌ك كاك نازاد به‌شارینه‌وه‌ و ا به‌كه‌ین كه‌س نه‌بییتیت، نه‌بادا بناسریته‌وه‌. دوا‌ی پشكنینی له‌لاین دكتۆره‌وه‌. دكتۆر وتی: ئهم برینه‌ نه‌شته‌رگه‌ری گه‌وره‌ی ده‌ویت و له‌ توانای ئیتمه‌دا نییه‌. زیاتر رای وابوو كه‌ ده‌بیت قاجی ببردیته‌وه‌. له‌ عه‌یاده‌كه‌وه‌ كه‌ له‌سه‌ر شه‌قامی پیره‌میزد بوو، چوین بۆ شه‌قامی گۆزان و له‌لای ده‌رمانخانه‌ی نه‌وزاد وه‌ستاین، تا كاك جه‌بار چو ده‌رمانه‌كانی بۆ به‌ییتیت، كه‌وتینه‌ ناو سه‌یته‌ره‌ (زالگه‌ی) ناوشاره‌وه‌، كه‌ له‌و ساله‌دا جارجار له‌گه‌لێك شوین داده‌نرا. ئیتمه‌ خۆمان تیكنه‌داو پاش سه‌یركردنێکی ئاسایی ده‌ربازبووین به‌گه‌رانه‌وه‌مان بۆماله‌وه‌ بیر له‌ به‌رنامه‌یه‌كی تر كرايه‌وه‌. به‌وه‌ی به‌هه‌ر نرخێك بووه‌ كال نازاد بگه‌یه‌نریته‌ به‌غدا له‌سه‌ر راسپاره‌ی دكتۆر نازاد. ئه‌وكات هاوڕێ (دكتۆر خه‌سره‌و گۆل محمه‌مه‌د) له‌ به‌غدا بوو. له‌رینگای شه‌هید جه‌باروه‌ ناگاداركوو ئه‌ویش ئاماده‌كاری ته‌واوی كردو شوینی شارده‌نه‌وه‌ چاره‌سه‌ركردن و هه‌وانه‌وه‌ی بۆ دابینكرد. كاك شاسوار ئه‌ رانیه‌ له‌گه‌ل شه‌هید سه‌ید حاجی پسوله‌یه‌كی ساخته‌یان بۆده‌ركرد بۆ زالگه‌كانی رینگای به‌غدا، له‌ سلیمانیش كاك هه‌مه‌ره‌شیدی باریكه‌یی و كاك هه‌مه‌نووری سه‌وزبلاخی گه‌رمیار ته‌كسیان ئاماده‌كرد بۆ بردنی بۆ به‌غدا.

به‌یانیه‌یه‌كی زوو كاك هه‌مه‌ره‌شیدو كاك هه‌مه‌نووری هاتن بۆمالممان و كاك نازادیار خسته‌ ته‌كسییه‌كه‌وه‌و بردیان بۆ به‌غدا، له‌ویش دكتۆر خه‌سره‌و چاوه‌ڕوانی ده‌كردن. مانه‌وه‌ی له‌ به‌غداو ئه‌وه‌شانه‌ی بۆی كراوه‌، من لێی ناگادارنیم و ته‌نها بۆیان گێراومه‌ته‌وه‌.

ئهو ماوه‌ی (١٠) رۆژی له‌ مالی ئیتمه‌ بوو. ئه‌وه‌نده‌ قاره‌مان بوو. كه‌ نازاری بۆده‌هات داوا‌ی ده‌كرد ئه‌گه‌ر ناتوانریت چاره‌سه‌ری بكه‌یت، هه‌ول به‌دین خۆمان شه‌هیدی به‌كه‌یر و نه‌كه‌ویت به‌رده‌ستی دوژمن. ئه‌و رۆژانه‌ له‌گه‌ل نازاره‌كانی كاتمان به‌قسه‌و گێزانه‌وه‌ی سه‌رگۆزشته‌ی خۆش و یاری و هه‌ره‌قه‌و كۆنكهن و گوینگرتن له‌ رادیوو هه‌واله‌كانی ئیزگه‌، جارجار به‌پاكردنه‌وه‌ی برینه‌كانی و تیماركردنه‌وه‌ كاتمان به‌سه‌رده‌برد. ئه‌وه‌نده‌ی له‌ مالی ئیتمه‌ بوو رینگای نه‌ده‌دا ئیتمه‌ بیسشۆین یان پاکی به‌كه‌ینه‌وه‌. هه‌مووی به‌ ته‌نها خۆی ده‌یكرد له‌مه‌شه‌وه‌ وانه‌ی خۆراگری فێرده‌كردین.

وه‌كو بۆیان گێزانه‌وه‌، پیش ئه‌وه‌ی به‌یتنه‌ مالی ئیتمه‌ هه‌ولداره‌و به‌ریته‌ ئیزان له‌ سنووری قه‌لادزی و دۆلی شه‌هیدانه‌وه‌، به‌لام له‌به‌ر بوونی دوژمن له‌ ناوچه‌كه‌و شه‌رو پێكدادان نه‌توانراوه‌ ره‌وانه‌ بكه‌یت و بۆ چاره‌سه‌ركردن گێزداره‌وته‌وه‌ بۆشارو چاره‌سه‌ركردنه‌كه‌ی له‌ ناوخۆ

ولایت بکریت. که گه یه نراوته به غداش براوته لای دکتورو نهشته رگهری بۆکراوه له مالی باوک و خوشکی دکتور خهسره و شار دراوته وه چارهسهری بۆکراوه. خیزانه که یان بردوه بۆ به غدا. (کاک تاکۆ محهمده وههبی) چووته به غدا بۆ سهردانی. کاتیکیش هیتراوته وه بۆ سلیمانی به نۆتۆمبیلی شههید جهبار، که خۆی لیی دهخوری له گهل کاک خاتوو شهمام شوقی خیزانیدا، گه یه نراوته وه سلیمانی و له سلیمانییه وه له گهل کاک کارزاندا نیردراوته وه بۆ قهلاذزی و دواي چهند رۆژ مانه وه نیردراوه بۆ دیوی تیران و به ره وه نه ده ران. هه زده که م نه وهش باس بکه م دواي چهند رۆژ به دواي رۆیشتنی کاک نازاددا، له مالی نیمه وه بۆ به غدا. دائیره ی نه من هاتن بۆ مالمان و مالیان به وردی پشکنی و هیچیان نه دۆزییه وه له مانگی (نازاری ۱۹۸۹) دا له لایه ن دائیره ی نه منه وه ده ستگیر کرام. پاش مانگیك لیکۆلینه وه، که هیچ شتیکیان هه لئه کران و به حوکمی پاره وه هه ولی که سوکارم نازاد کرام. تا (۱۹۹۰/۱/۲۳) جاریکی دیکه ده ستگیر کرامه وه.

١١- تالیب عەبدوللە سەعید^(١)

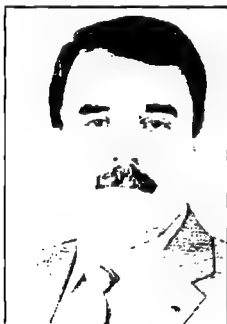

- ناسراو بە (تالیب مۆریاسی، عەریف تالیب، مام تالیب)
- سالی (١٩٣٤) لە گوندی مۆریاسی شارباژێڕ هاتوووە دنیاوە.
 - سالی (١٩٥٧) پەیوەندیی بە پارتی دیموکراتی کوردستانەوه کردووە.
 - لە (١٩٦١/١٢/١٣) دا پەیوەندیی بە شۆرشیی ئەیلوولەوه کردووە، لە هێزی سەفین و بیتواتە بووەتە پێشمەرگە.
 - لە سالانی شۆرشدا لە (٦١، ٦٢، ٦٣، ٦٤، ٦٥، ٦٦) لە شەڕەکانی (هیران و نازەنین، بیارە، سەرتەك، بەمۆ، زمانکۆ، ناوتاق، دەربەندیخان، پردی زەلم، فەرەج ناوا، کەولۆس، چوالە، قەرەداغ) بەشداریکردووە.
 - لە ئینشقاقی پارتی دیموکراتی کوردستاندا لە سالی (١٩٦٤) لە گەڵ بانی مەکتەبی سیاسیدا بووە.
 - لە کاتی دەرجوونی بەیاننامەی (١١ ئازاری ١٩٧٠) کراووە ئەندامی رێکخراوی فەرمانبەران لە سنووری لقی (٤)ی سلیمانی (پ.د.ک).
 - لە شوباتی سالی (١٩٧٢) دا بەنهیتی پەیوەندیی بە کۆمەڵەی رەنجەدرانی کوردستانەوه کردووە.
 - لە کاتی دەستپێکردنەوهی شۆرش لە سالی (١٩٧٤) دا پەیوەندیی بە شۆرشەوه کردووە کراووە جیگرێ بەتالیۆنی (٥)ی چەمی ریزان لە ناوچەی شوان و شیخ بزیتی.
 - سالی (١٩٧٨) کراووە ئەندامی کۆمیتەی سەرکردایەتی ناوخوای کۆمەڵەی رەنجەدرانی کوردستان.
 - لە (١٩٩٠/٢/١٥) لەلایەن دائیرەی ئەمنی سلیمانییەوه دەستگیرکراوە.
 - لە (١٩٩٠/١٠/١٦) لە مەحکەمەی سەهۆری بەغدا بە (١٠) سال حوكمداراوه نێردراوه بۆ بەندیخانەی ئەبوغریب بەشی ئەحکامە قورسەکان.
 - لە (١٩٩١/١٢/٢٢) بە لێبووردنی گشتیی و گۆڕینەوه، لە زیندان ئازادکراوه و لە (١٢/٢٣) بەخاکی نیشتمان شادبوووەتەوه.
 - لە سالی (١٩٩٢) ئەندامی یەكەمین کۆنگرەی یەكیتی نیشتمانیی کوردستان بووە.

١- ئەم ژياننامەيە ئە کتیبی (گەڕان بەدای راستیدا) نووسینیکی (مام تالیب) وەرگیراوه. که لە (٢٥/٤/٢٠١٠) دا بۆ ناردبووم.

- له (١٩٩٦/٣/١٦) چووته ناو ریزه کانی پارتی دیموکراتی کوردستان و کراوه به نندامی لقی چوار.
- له سالی (١٩٩٦) کتیبکی به ناویشانی (گهړان به دواي راستیدا) چاپکردووه، وه کو یاداشتمه ی پشمه رگه یه کی ماندوونه ناس، که رووداوه کانی سالانی (١٩٩٦-١٩٥٣) تیدایه.

۱۲- به‌ختیار عومەر عەبدوللا

- کە بە (بە به‌ختیاری ئەولیه‌و به‌ختیاری زیندانی) ناسراوه.
- سالی (۱۹۶۳) له گهره‌کی سابوونکه‌رانی شاری سلیمانی له‌ناو خێرانیکی هه‌ژاری کوردپه‌روه‌ردا هاتووته‌ دنیاوه.
- قۆناغه‌کانی خۆیتندی سه‌ره‌تایی، ناوه‌ندیی، دواناوه‌ندیی له سلیمانی ته‌واو کردووه.
- په‌یمانگای ته‌کنۆلۆجیای له‌ زانکۆی به‌غداو له‌ سالی (۱۹۸۶) دا ته‌واو کردووه.
- سالی (۲۰۰۷) کۆلیژی زانسته‌ رامیاریه‌کانی له‌ زانکۆی سلیمانی ته‌واو کردووه.
- به‌ فه‌رمانبه‌ر له‌ به‌ریوه‌به‌ریتیی فرۆشتنی چیمه‌نتۆی سلیمانی دامه‌زراوه.
- پیش ده‌ستگیرکردنی له‌لایهن دائه‌ری ئەمنی سلیمانییه‌وه، له‌ کۆتایی سالی (۱۹۸۹) به‌ (۳) مانگ ژیا‌نی هاوسه‌ریی پێکه‌یتاوه.
- سالی (۱۹۷۹) له‌ گه‌ل چه‌ند هاوڕینه‌ کیدا ریک‌خراوینکیان به‌ناوی (یه‌ کیتی قوتاییانی کوردستانی سه‌ربه‌خاوه‌ دامه‌زراندووه.
- له‌ به‌ر بچووکیی ریک‌خراوه‌ که‌و که‌میی ئەندام و که‌مه‌زموونیان له‌ رینگای (ه.پ.ک) ه‌وه‌ له‌ ناوچه‌ی قه‌رداخ په‌یوه‌ندیان به‌ (ی.ن.ک) ه‌وه‌ کردووه‌ به‌ره‌و روه‌ی ریک‌خراوی سلیمانی (کۆمه‌له‌ی ره‌نجده‌رانی کوردستان) کراونه‌ته‌وه‌. به‌تاکیی و وه‌کو لێپرسراوی شانه‌که‌یان په‌یوه‌ندیی به‌ (ه.ئه‌رخه‌وان) ه‌وه‌ بوو.
- ماوه‌ی (۶) مانگ له‌ ژێر تاقیکردنه‌وه‌دا هه‌لراونه‌ته‌وه‌.
- دوا‌ی ده‌لیابوون لێیان و ده‌رچوون له‌ تاقیکردنه‌وه‌دا گوێزراوه‌ته‌وه‌ بۆ لای (ته‌ها) ناویک، که‌ خۆیتدکاری زانکۆی سلیمانی بووه‌ ناوه‌ نه‌یتییه‌ که‌ی (ه.ئاری) بووه‌.
- دوا‌ی چه‌ند مانگیك و له‌ سالی (۱۹۸۱) دا به‌نامه‌یه‌ك پیرۆزبایی ئەندامیتی (کۆمه‌له‌ی) لێکراوه‌.
- له‌و ساله‌وه‌ به‌بێ دا‌بران له‌ ریزه‌کانی کۆمه‌له‌دا خه‌باتی کردووه‌. له‌ سالی (۱۹۸۱) تا ۱۹۹۰/۲/۱۰ که‌ رۆژی ده‌ستگیرکردنییه‌تی له‌ چه‌ندین (شانه‌و پۆل) پشوو‌دریژانه‌ تیکۆشاوه‌ له‌و سالا‌نه‌دا چه‌ندین هاو‌ری له‌ناو ریزه‌کانی ریک‌خستندا ناسیوه‌ کاری له‌ گه‌لدا کردوون و کاریان له‌ گه‌لدا کردووه‌، وه‌ك ئه‌وانه‌ی بیرمارن، ئەمانه‌ بوون (کامل سایر (ه.ئالان)- نه‌کردم میه‌رداد، مامۆستا ئەحمه‌دی سه‌ناغه (ه. سوورده).

- عه‌دنان شاسوار (ه.ناکام) نزار مسته‌فا (ه.جۆکۆت)، مامۆستا شه‌فییی حه‌مه‌بچکۆل (که‌به‌داخوه‌ خائین ده‌رچوو)، بیستوونی ته‌ندروستی، ته‌های نانه‌وا، ئه‌حمه‌د که‌ریم، عوسمان، مامۆستا شیخ محه‌مه‌د عه‌بدولکه‌ریم (ه.ئاویسه‌ر).
- له‌ماوه‌ی خه‌باتی نه‌یتیدا، ئه‌م ناوه‌ نه‌یتیانه‌ی هه‌بووه‌:
- (ئارام، گیتی، شوان).
- ئه‌رکاته‌ی ده‌ستگیرکراوه‌، ئه‌ندام پۆلی شه‌هید کریکار بووه‌، که‌ ئه‌ندامانی پۆله‌که‌ بریتیبوون له‌: به‌ختیارو ئه‌حمه‌د که‌ریم و مامۆستا شیخ محه‌مه‌د به‌رپرسیان بووه‌ و سه‌ر به‌ که‌رتی (شه‌هید جه‌مال) بوون.
- له‌کاتی شالای ریکه‌خستنی ناو شاره‌کاندا، له‌لایه‌ن دائره‌ی ئه‌منی سلیمانییه‌وه‌ له‌ رۆژی (۱۹۹۰/۲/۱۰) ده‌ستگیرکراوه‌ ماوه‌ی زیاتر له‌ (۹) مانگ له‌ ئه‌منی سلیمانی بووه‌.
- له‌ (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له‌ دادگای سه‌وره‌ی به‌غدا له‌گه‌ل هاوڕێکانیدا به‌ (۱۰) سال زیندانیی حوکمه‌دراوه‌ و نه‌زدراروته‌ به‌ نه‌دیخانه‌ی ئه‌بوغریب، به‌شی ئه‌حکام سه‌قیله‌).
- له‌ (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) کاتیگ هاوڕێکانی به‌لینووردنی گشتیی و گۆڕینه‌وه‌ نازادکران، به‌هۆی خزه‌متی سه‌ربازییه‌وه‌ له‌ به‌ نه‌دیخانه‌وه‌ ره‌وانه‌ی خزه‌متی سه‌ربازیی کراوه‌ و له‌ سه‌ربازگه‌ که‌یه‌وه‌ له‌ (۱۹۹۲/۱/۱) گه‌یشته‌وه‌ته‌وه‌ سلیمانی و نازادکراوه‌.
- له‌ به‌ نه‌دیخانه‌ په‌یوه‌ندیی به‌ کۆمیته‌ی باوه‌ره‌وه‌ کردوه‌.
- دوا‌ی نازادبوونی له‌ (۱۹۹۲/۱/۵) کراوته‌ کارگێری کۆمیته‌ی (۱) له‌ مه‌له‌بندی سلیمانی و به‌و پله‌یه‌ له‌ کۆمیته‌کانی (۴، ۶، ۳) کاریکردوه‌.
- له‌ کۆتایی سالی (۱۹۹۶) کراوته‌ ئه‌ندامی مه‌له‌بندی سلیمانی.
- له‌ مه‌له‌بندی سلیمانی بووته‌ به‌رپرسی ئه‌م کۆمیتانه‌:
- سه‌رچار، کاسبکارانی یه‌ک، قه‌ره‌داغ، (۷)ی شیخ محیدین.
- له‌ کۆنفه‌رسی مه‌له‌بند له‌ (۲۰۰۰)دا به‌ ئه‌ندام مه‌له‌بند هه‌لبژێردراوه‌.
- له‌ سالی (۲۰۰۲) به‌هه‌لبژاردن کراوته‌ ئه‌ندام مه‌که‌تبه‌ی مه‌که‌تبه‌ی په‌یوه‌ندییه‌ کوردستانییه‌کان.
- له‌ (۲۰۰۶/۴/۱۴) ماله‌ئاوایی له‌ (ی.ن.ک)ی کردوه‌وه‌ چووته‌ ناو بزوتنه‌وه‌ی گۆران و له‌ کۆمیسۆنی هه‌لبژاردنه‌کانی سلیمانی دانراوه‌ و هه‌کو نوێنه‌ری بزوتنه‌وه‌ که‌و سه‌ربه‌رشتی هه‌لبژاردنی بزوتنه‌وه‌ی کردوه‌ له‌ هه‌لبژاردنه‌کاندا.

۱۳- عەبدولعەزیز عومەر عارف

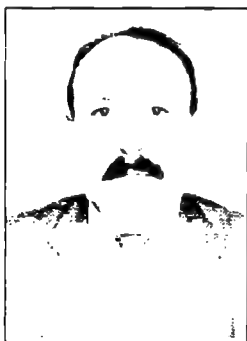

- سالی (۱۹۴۵) له گهره‌کی چوارباخی شاری سلیمانی له‌دایکبووه.
- قۆناغه‌کانی خۆیتندی سه‌ره‌تایی، ناوه‌ندی و ئاماده‌یی له سلیمانی ته‌واو کردووه.
- سالی خۆیتندی (۱۹۶۹-۱۹۷۰) کۆلیژی کشتوکالی له زانکۆی به‌غدا ته‌واو کردووه.
- سالی (۱۹۷۰) دوا‌ی ته‌واو‌کردنی خۆیتدن گه‌راوه‌ته‌وه سلیمانی.
- سالی (۱۹۷۰-۱۹۷۱) به‌فهرمانبهر له کارگه‌ی شه‌کری سلیمانی دامه‌زراره.
- سالی (۱۹۹۲) دوا‌ی دامه‌زراندنی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان، کراوه به‌به‌ریوه‌به‌ری به‌ریوه‌به‌ری کشتوکالی سلیمانی.
- له ۱۹۹۴/۳/۱۶ بوو‌ته به‌ریوه‌به‌ری گشتیی به‌ریوه‌به‌ری گشتیی کشتوکال و ئاو‌دیریی سلیمانی.
- سالی (۱۹۹۵) له پۆسته‌که‌ی لابراره به‌پله‌ی به‌ریوه‌به‌ری گشتیی خانه‌نشین کراوه.
- سالی (۱۹۹۵) به‌خێزان‌ه‌وه چووه‌ته ولاتی تورکیا و دوا‌ی مانه‌وه‌ی دوو سال له‌و ولاته، له‌رینگای نه‌ته‌وه یه‌گه‌رتووه‌کانه‌وه چووه‌ته ولاتی سوید به‌په‌نا‌به‌ری سیاسیی وه‌رگه‌راوه تانیشتاش له‌و ولاته نیشته‌جێه.
- سالی (۱۹۶۵) له به‌غدا په‌یوه‌ندی به‌یه‌کیتی قوتاییانی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستانه‌وه کردووه.
- سالی (۱۹۶۸-۱۹۶۹) هه‌لبژێرداره بو‌ئ‌ه‌ندامیتی مه‌کته‌بی ته‌نفیزی (ی.ق.ک) له به‌غدا.
- دوا‌ی ده‌رچوونی به‌یاننامه‌ی (۱۱ی ئازاری ۱۹۷۰) له رینگخراوی کارگه‌کانی سه‌ر به‌لیژنه‌ی ناوچه‌ی به‌غدا و لقی (۵) کاریکردووه.
- سالی (۱۹۷۰-۱۹۷۱) بوو‌ته ئەندامی رینگخراوی فه‌رمانبه‌رانی سه‌ر به‌لیژنه‌ی ناوچه‌ی سلیمانی له‌ لقی (۴).
- سالی (۱۹۷۳) کراوه‌ته ئەندامی لیژنه‌ی ناوچه‌ی سلیمانی و لیپرسراوی رینگخراوی قوتاییانی زانکۆی سلیمانی.
- سالی (۱۹۷۴) له‌گه‌ل لیژنه‌ی ناوچه‌ی سلیمانی په‌یوه‌ندی به‌شۆڕشه‌وه کردووه، له‌گه‌ل

لیژنه‌ی ناوچه چوونه ته چوارتاو باره‌گایان داناوه هه ره له‌وساله‌دا له لیژنه‌ی ناوچه‌ی سلیمانیه‌وه گوتیراوه‌ته‌وه بۆ لیژنه‌ی ناوچه‌ی هه‌له‌بجه‌و کراوه به لیپرسراوی ریکخراوی بیاره.

- له نسکۆی شۆرش له سالی (۱۹۷۵) دا گه‌راوه‌ته‌وه سلیمانی.
- سالی (۱۹۷۶) په‌یوه‌ندی به کۆمه‌له‌ی رهنجده‌رانی کوردستان و (ی.ن.ک) وه‌ه کردووه.
- له سالانی خه‌باتیدا له ریزه‌کانی ریکخستنی نه‌یتی کۆمه‌له‌ له‌ناوشاری سلیمانی له چه‌ندین (پۆل و که‌رت) دا خه‌باتی کردووه.
- سالی (۱۹۸۵) له‌سه‌ر بریاری ناوه‌ندی کۆمه‌له‌ کراوه‌ته‌ نه‌ندامی ریکخراوی سلیمانی.
- سالی (۱۹۸۴) به‌شداری کۆنفرانسی سییه‌می کۆمه‌له‌ی کردووه له‌میزگه‌پان.
- سالی (۱۹۸۸) و دوا‌ی نه‌فاله‌وه‌کو نه‌ندامی ریکخراوی سلیمانی (په‌رده‌گروون) به‌رپریری پارتیزانه‌کانی پشیمه‌رگه‌ی له (سوورداش، چه‌می ریزان، قه‌رده‌اغ و گه‌رمیان) کردووه.
- به‌هۆی (پوازه‌وه‌ له به‌یانی رۆژی (۱۹۹۰/۱/۲۳) له‌بازگه‌ی تاسلوجه‌ی سلیمانی له‌گه‌ل (شه‌هید جه‌باری حاجی ره‌شید) دا ده‌که‌ونه‌ به‌ر نه‌نفالی ریکخستن و له‌لایه‌ن دائیره‌ی نه‌منی سلیمانیه‌وه‌ ده‌ستگیر ده‌کری‌ن. نه‌وکاته‌ی ده‌ستگیرکراوه‌، جگه‌ له‌چه‌ند نه‌رک و کاریکی ریکخراوه‌یی، به‌رپرسی که‌رتی (شه‌هید جه‌مال) بووه.
- دوا‌ی مانه‌وه‌ی (۹) مانگ له‌ نه‌منی سلیمانی، له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له‌مه‌حه‌مه‌ی سه‌رده‌ی به‌غدا له‌گه‌ل هاو‌ریکانیدا به‌ موئه‌به‌ده‌ حوکم ده‌دریت و ده‌نیزدریته‌ به‌ندیخانه‌ی نه‌بوغریب، به‌شی نه‌حکامی سه‌قیله.
- له (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) به‌ لیپووردنی گشتیی و گۆزینه‌وه‌، نازاد ده‌کریت و له (۱۹۹۰/۱۲/۲۳) ده‌گاته‌وه‌ سلیمانی.
- دوا‌ی نازادکردنی، به‌شداری به‌که‌مین کۆنگره‌ی (ی.ن.ک) ده‌کات له‌ سالی ۱۹۹۲.
- له‌یه‌که‌م هه‌لبژاردنی په‌رله‌مانی کوردستان ده‌بیته‌ نه‌ندامی لیژنه‌ی هه‌لبژاردن له سلیمانی که‌ له (۱۹۹۲/۵/۱۹) دا نه‌جامدرا. دوا‌ی کۆنگره‌، بووه‌ته‌ نه‌ندامی مه‌له‌به‌ندی سلیمانی.
- دواتر ده‌بیته‌ نه‌ندامی لیژنه‌ی ته‌نسیقی به‌ره‌ی کوردستانی.
- نه‌ندامی کۆمکارانی زیندانییه‌ سیاسیه‌کانی کوردستانه‌و یه‌کینکه‌ له‌و زیندانییه‌ی که‌ (منحه‌ی مانگانه‌ی زیندانیانی سیاسی وه‌رده‌گریت).

١٤- حەمەتاهیری شیخ مەحمودی شیخ مەحمەدی گولانی

- له (١٩٥٣/٤/٦) له گەڕەکی شیخانی سلیمانی لەدایکبوو.
- بۆئەوێ لە خزمەتی سەربازی دەربازیت و بەر بەدەل بکەویت،
له سالی (١٩٦٩) تەمەنی گەورەکردوو و خۆی کردوو بە
موالییدی (١٩٤٨).
- قۆناغی خۆتەندنی سەرەتایی و ناوەندیی له سلیمانی
تەواوکردوو.
- پەیمانگەی تەندروستی بالایی له بەغدا تەواوکردوو.
- لەبەرئەوێ باوکی یەکیەک بوو لە پیاوێ دڵسۆزو
کوردپەرورەکانی کوردو نزیك بوو له شیخ مەحمودی ئەمرو هاوکاریی شیخی
کردوو، (شیخ عەبدوللای برای که به مولازم (عەبەرەش) ناسرابوو، له سالی (١٩٦٣)
له شۆرشێ ئەیلوولدا له کفری شەهیدکراوه وەکو فەرماندەیهکی ئەوکاتە شۆرش و
(ئێراهیمی برای) که ناسراوه بە (بلەرەش) ئەویش یەکیەک بوو که له سەرەتای ژێانییەوه
ریبازی خەباتی کوردایەتی هەلبژاردوو له شۆرشێ ئەیلوولدا وەک کادیریکی سیاسی
بەشداریکردوو، ئەمیش چووتە ریزی خەباتی کوردایەتییهوه.
- له سالی (١٩٦٥) بووتە ئەندامی یەکییتی قوتابیانی کوردستان، لهو ریکخراوە دهستی
به خەباتی ریکخراوایی کردوو تا سالی (١٩٧٠).
- له (١١ ئازاری ١٩٧٠) کاتیەک هەردوو بالەکە پارتی تیکەڵاوبوونەوه، له کاتی خۆتەندنی
پەیمانگەدا له بەغدا لەسەر خەبات بەردەوام بوو.
- سالی (١٩٧١) بەفەرمانبەر له نه‌خۆشخانە‌ی گشتیی سلیمانی دامەزراوه.
- له ژێانی فەرمانبەریدا چووتە ناو ریزەکانی (پ.د.ک) و دەستی به‌خەباتی سیاسی
کردوو.
- له سالی (١٩٧٤) پەیره‌ندی به‌ شۆرش‌ه‌وه‌ کردوو و کراوتە لێپرسراوی سیاسی فەرمانبەرائی
لقی (٤) تەندروستی، له‌کاتی هەلبژاردنی ناوچه‌ی پێنجوین وەک کادیریکی پارتی
سەر به‌ لقی (٤) هەلبژێردراوه.
- هەر له‌ساله‌دا له‌لاین لقی (٤) و هەلبژێردراوه‌ بۆ خولی کادیری له‌ سەرکردایەتی له‌گەڵ
چەند هاوڕێیه‌کی‌دا.
- له‌ نسکۆی (١٩٧٥) دا گەراوتەوه‌ سلیمانی.
- له‌ سالی (١٩٧٦) له‌ریگای چەند هاوڕێیه‌کیه‌وه‌ که‌وتوو‌ته‌ خۆتەندەوێ ئەو نامیلکەو

- کتیبنه‌ی په‌یوه‌ندی به‌یبری (مارکسی لینین) وه بوو.
- دواى هه‌لبژاردنى ئه‌و رېتازه له سالى (۱۹۷۷) په‌یوه‌ندی به کومه‌لې مارکسی لینینییه‌وه کردووه له خه‌باتی ژیرزه‌مینى له کومه‌لې رهنجده‌رانی کوردستاندا به به‌رده‌وامى به‌بې دابراڼ خه‌باتى نه‌یتى له‌ناوشاردا کردووه.
 - له (۱۹۹۰/۲/۲۲) که نه‌وکاته نه‌ندامى که‌رتى (شه‌هید عه‌زیز) بووه، له‌لایه‌ن نه‌منى سلیمانییه‌وه ده‌ستگیرکړاوه.
 - له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له دادگای سه‌وره به (۱۰) سال زیندانیى هوکمدراوه و نیزدراوه‌ته به‌ندیخانه‌ی نه‌بوغریب به‌شى نه‌حکامه قورسه‌کان.
 - له (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) به لیټووردنى گشتی و گوړینه‌وه، نازادکړاوه.
 - سالى (۱۹۹۲) نه‌ندامى په‌که‌مین کوڼگره‌ی (ی.ن.ک) بووه.
 - سالى (۱۹۹۲) په‌کیتک بووه له‌و فه‌رمانبه‌رانه‌ی بواری ته‌ندروستی، که کومه‌لې کارمه‌ندانى ته‌ندروستی کوردستانیان دروستکردووه له کوڼفراسه‌که‌دا به سه‌روکی لقی سلیمانى هه‌لبژیردراوه.
 - له کوڼگره‌ی گشتی هه‌رچوار لقی کومه‌لې ته‌ندروستی (سلیمانى، که‌رکوک، هه‌رلییر، ده‌وک) بو سکریتی کومه‌له هه‌لبژیردراوه.
 - سالى (۱۹۹۶) له‌به‌ر چند ه‌ویه‌ک که تاییه‌ت بووه به‌خو‌ی و به‌رده‌زآمېندی (مه‌کته‌بى سیاسى) (ی.ن.ک) چوه بو هه‌نده‌ران.
 - له (۱۹۹۶/۸/۱۵) له‌کاتیکدا که له‌که‌مپدا‌بووه له هه‌نده‌ران، په‌یوه‌ندی به ریکخپسته‌کانى (ی.ن.ک) وه کردووه له کومیته‌ی (به‌ته لوکس)، له‌گه‌ل چند ه‌اورپه‌کیداو هه‌لبژیردراوه بو لیټرسراوى شاره‌که پاش ده‌رچوونى له که‌مپ چوه‌ته شارى (ماسلاوس).
 - سالى (۲۰۰۳) له هه‌نده‌رانه‌وه گه‌راوه‌ته‌وه بو کوردستان، بو‌نه‌ودى له خه‌باتى سیاسیدا به‌شداربى بکات، به‌لام له‌به‌ر چند ه‌ویه‌ک نه‌یتوانیوه نه‌و نه‌رکه جینه‌جى بکات.
 - له (۲۰۰۵/۱۲/۱) گه‌راوه‌ته‌وه بو سه‌ر کاره‌که‌ی خو‌ی له وه‌زاره‌تى ته‌ندروستی و دواجاړ خانه‌نشین کړاوه.
 - ئیستا له هه‌نده‌ران ده‌ژى.

١٥- فەرەیدون سەحید جەعفەر

- ناسراو بە مامۆستا (فەرەیدون دارتاش)
- سالی (١٩٤٣) لە سلیمانی لەناو خێزانیکی هەژاری کوردپەروردا لەدایکبوو، (حەسەعیدی) باوکی سرودی کوردی فێرکردوون و هانیداون بۆ ریتازی کوردایەتی.
 - قۆناغەکانی خۆیتەندنی سەرەتایی و ناوەندی لە سلیمانی تەواوکردوو.
 - سالی (١٩٥٩) چووێتە بەشی مۆسیقای پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی بەغداو سالی (١٩٦٢) پەیمانگەی تەواوکردوو.
 - سالی (١٩٦٢) بە مامۆستای هونەر لە دیانای رەواندۆز دامەزرێاو.
 - سالی (١٩٦٣) لە دیاناو بە شەقلارێ گۆیتراوەتەو. لەم قوتابخانەیەدا بۆ یەکەم جار سرودی نیشتمانی کوردی بە خۆیتەندکارەکان وتوو.
 - سالی (١٩٦٧) لە شەقلارێوە بۆ سلیمانی و بۆ قوتابخانەی ئەمین زەکی گۆیتراوەتەو و دواتر وەک رەهێتەر و سەرپەرشتیار چووێتە چالاکی قوتابخانەکان.
 - شەش خەلاتی جۆراوجۆری وەرگرتوو.
 - لە سالی (١٩٦٧) لەکاتی دامەزراندنی (تیی مۆسیقای سلیمانی) یەکیەک بوو.
 - دامەزرێتەرانی تیپەکە.
 - لە سالی (١٩٧٥) تا سالی (١٩٩٦) هەموو سالیەک بە سەرۆکی تیپ هەڵبژێردراو.
 - ئێستادا ئەندامی تیپەکەیە.
 - ئێستا سەرۆکی هونەرەندانی کوردستانە.
 - بۆ شەهید (ئەنوەر دارتاش).

ژیانی سیاسی و رێکخراوی؟

- سالی (١٩٥٨) چووێتە ریزی یەکییتی قوتاییانی کوردستانەو ئەندامی لیژنەی پەیمانگەکانی بەغداو ئەندامی لقی سلیمانی بوو.
- لە خۆبێژاندنەکانی سالی (١٩٦١) لە بەغداو سەرەمی عەبدولکەریم قاسم بەشداریکردوو.
- لەلایەن رژیمی ئەوکاتەو فەرمانی دەستگیرکردنی دەرچوو و بەردەست نەکەوتوو.
- رۆژنامەی (الجمهورية) و گۆڤاری (الفلقه) لەسەریان نووسیوو و داوی دادگایان کردوو.

- سالی (۱۹۵۹) چووته ریزی پارتی دیموکراتی کوردستانه وه. وه کو نه ندامیتی چالاک کاری له رینکخسته کانی به غدا، سلیمانی، ههولیر، رهاندوز، شه قلاوا کردوه، تا پلهی گه پشتووته کارگیری لقی ههولیرو سه ره رشتی کویه شه قلاوا رهاندوزی کردوه.
- سالی (۱۹۶۲) له گهل چند ماموستایه کی دیکه دا یه کیتی ماموستایانی کوردستانیان له ههولیر-شه قلاوا، کویه، رهاندوز دروست کردوه.
- له کاتی کهرتیوونی پارتیدا له سالی (۱۹۶۴) له گهل بالی (م.س) دا بووه له کونفراسی تیماری قهره داغ له سالی (۱۹۶۷) به شداری کردوه دوی چند مانگیگ له ریزی پارتی کشاوته وه.
- سالی (۱۹۷۱) چووته ریزی کۆمهلهی مارکسی لینینی کوردستانه وه.
- له (۱۹۷۴/۸/۱۹) له گهل کامیلی برابدا له لایه نه منی عامه وه له به غدا دهستگیراوان و دوی دوو مانگ نازاد کراوان.
- له (۱۹۷۴/۳/۲۵) له گهل تیپی موسیقای سلیمانی په یه نددی به شۆرش کوردستانه وه کردوه. دوی دوو مانگ له سه ره زامه نددی (کۆمهله) گهراوته وه ناوشارو کاری کۆمهلهی کردوه.
- چندین جار بۆ کاری کۆمهله و یه کیتی ماموستایان له گهل چند هاورینه کیدا سهردانی ناورهنگیان کردوه.
- له (۱۹۸۰/۷/۱۵) له لایه دهزگاکانی رژیمه وه دهستگیراوه و براوته (ههینهی کهرکوک)، له نهجمای به دروخستنه وهی که سیک (پواز) ئاسا (۹) هه قالی دهستگیراوا نازاد کراوان و که سه کهش به (۶) سال زیندانیی حوکمدرا.
- چندینجار بۆ کاروباری کۆمهله و یه کیتی هونه رمه ندان سهردانی ناورهنگ، باليسان، خهتی، ئاوهری و سورداشی کردوه.
- له کونفرانسی کۆمهلهی ره نه جده رانی کوردستان له میهرگه پان له سالی (۱۹۸۴) نه ندامی کونفرانس بووه.
- له (۱۹۹۰/۱/۲۳) له شالوی نه نفالی رینکخستنی ناوشاردا له لایه دهزگای نه منی سلیمانییه وه دهستگیراوه.
- له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له گهل (۲۹) هاوریدا له مه حکمه مهی سه وه به (۱۰) سال زیندانیی حوکمدراوه و نیردراوته به نندیخانهی نه بوغریب، به شی (احکام طویله).
- له (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) له به نندیخانهی نه بوغریب نازاد کراوه (۱۲/۲۳) گه یشتووته وه سلیمانی و کوردستانی نازاد کراوا.
- دوی نازاد بوونی، کراوته کارگیری مه لبه ندی سلیمانی، بۆ سه ره رشتی رینکخراوه جه ماوه ریه کان.
- له مانگی (۱۹۹۵/۱۲) چووته دهره وهی ولات و له ئه لمانیا جینگیر بووه.

- له سالی (۲۰۰۱) دا گه راو ته وه کوردستان.
- له کونگره ی (۱، ۲، ۳) و پلینۆمی (۳) ی (ی.ن.ک) دا به شداری کردووه.
- له سالی (۲۰۰۹) دا کراو ته نه نداسی نه نجومه نی ناوه ند.
- له سالی (۱۹۸۳) له گه ل چوار هونه رمه ند (یه کیتی هونه رمه ندانی کوردستان) یان دروست کردووه و به دوایدا کۆمیتە ی (شاخ) و گشت شاره کانیان دروست کردووه.
- له سالی (۱۹۸۳) له لایه ن یه کیتی هونه رمه ندانه وه پیشنیازی ناشتبونه وه ی گشتی کراو وه کو نویتەری هونه رمه ندان سەردانی لایه نه سیاسیه کانی کوردستانی کردووه و نه جامة که ی به ره ی کوردستانی لی دروست بووه.
- له هەرسێ کونگره ی یه کیتی هونه رمه نداندا له سالانی (۱۹۹۲، ۱۹۹۳، ۲۰۰۱) به سه رۆکی ریکخوا وه که هه لبرێر دراو ته وه.
- له کونگره ی نه ته وه ییدا له هۆله ندا وه کو نویتەری هونه رمه ندان به شداری کردووه.

۱۶- محمەد رسول سەعدى

ناسراو بە (کاکە زیاد)

- سالى (۱۹۵۵) لە گوندی (ئەسپیندارە)ی هیران و خوشنawەتی هاتووەتە دنیاو.
- تا سالى (۱۹۶۰) لە گوندەکانی (ئەسپیندارە) کەروتيان و بەرەکە ژيانی ناسايی بەسەر بردوو.
- لە شەستەکانەو مالىان چوووەتە شارۆچکەى شەقلالا، چەند سالىک لە شەقلالا ماوێتەو دوایار بۆ بژيویی ژيانيان مالىان چوووەتە گوندی (سیساوا)ی دەشتی هەریر.
- خويندنى سەرەتایی لە گوندی سیساوا تەواو کردوو لە سالى (۱۹۷۴) لە قۆناغی سێى ناره‌ندى بوو لە هەریر.
- سالى (۱۹۷۴) مالىان گەراوێتەو بۆ شەقلالا.
- دواى هەرسى شۆرشى کوردستان، لە سالى (۱۹۷۵)دا کاتيک دەگەڕێتەو بۆ شەقلالا، رژيم لە شەقلالا دائىرى ئەمن دەکاتەو، لەو دائىریە چەندجار بانگى دەکەن و هەره‌شەى لێدەکەن و دەستگى دەکەن.
- سالى (۱۹۷۷) وەکو هەوادارىکى شۆرش و پەروەشى کوردایەتییى لە شۆرش و هەڤالانى سەر بە رێکخستنه‌کانى (ی.ن.ک) نزیکدەبێتەو هاکارىی و یارمەتيان دەدات.
- سالى (۱۹۸۱) خیران پینکدیتیت و دەچیتە ژيانی خیرانییەو.
- سالى (۱۹۸۵) بەهۆى هاکارىکردنى بۆ شۆرش، چەندینجار دەستگیر کرلەو نازاد کرلەو.
- لە سالانى (۱۹۸۶-۱۹۹۰) بەوپەرى توانای مادى و مەعنەوى هاکارىی شۆرش و پيشمه‌رگەى کردوو.
- بەهۆى دلسۆزیی و متمانەپەرە (نورى نانه‌کەلى) مانگانە (۳۰) هەزار دینارى لە (ئەحمەد نىسماعیل)ى براى وەرگرتوو دایتییه (کاکە زیاد) بۆ شۆرش و هێرى پيشمه‌رگەو مانگانە (۱۰) هەزار دینارى لە (عەدنانى) خاوێن کارگەى کاشى گەڵالە وەرگرتوو ئەو دووبەرە پارەیه کە دەیکرد (۴۰) هەزار دینار، ئەو کاتە مانگانە ناردوویەتى بۆ شۆرش.
- لە بارودۆخى شۆرش لە سالى (۱۹۸۸)داو لە مانگى (۵)دا بەمەبەستى سەردانى کاک کۆسەرت، سەردانى ئێرانى کردوو ئەو سەردانەیدا جگە لە کاک کۆسەرت، کۆمەلێک لە سەركردو فرماندەبیه‌کانى هێرى پيشمه‌رگەى بینوو ئەو داواو پیتاویستیانه‌ى داوايان لێکردوو، بۆى جێبەجێکردوون.
- لە (۱۹۸۸/۱۰/۱۶) جارىکى دیکە لەسەر داواى هەڤالانى سەركردایەتى سەردانى ئێرانى

کردوه تهوهو برادرانی سهرکردایه تی بینوهو داواکاری و راسپارده کانیانی بز
جینه جینگردون.

(کاکه زیاد) بهم شتویهی خوارهو باس لهو کارو نهرک چالاکیانهی دهکات که له دوی نه نفال
و دوی نهو دوو سهردانهی بز نیران بز خزمه تی شورش و هه لسانهوی نه نجامیداون:
دوی نهو سهردانانو راسپارده کانی هه قالان، گهرمترو پروشانه تر که و تمه کارکردن، بز نهوی
له ناو هه ولیرو دهوروبه ری نهوی پیم ده کرا بز یارمه تی و هاوکاری هاوړتیانی رینکخستن له ناو
شاردا، خستمه نه ستوی خوم. وهکو له ژیاننامه که دا وتومه من له ناو (ی.ن.ک) هیچ پلهو
پایه یه کی رینکخراوی و حزییم نه بوو. واته له شانوه پؤل و نوزگانیکی حزیدا کارم نه ده کرد،
به لām بارودوخی نهوکاتهی شورش و گه له کم وای دهخواست که چیم پتده کریت که مته رخمی
نه کم. هه بز نهو مبهست و نهرکه ماله کهی خوم که نهوکاته له گهره کی (موفتی) هه ولیر
بوو، کرده مبه بنگه یه کی نهیتی کارکردنی ناوشارو خوشم تهرخانکرد بز راپه راندنی کاره کانی
رینکخستن و شورش... دیاره په یوه ندیه کی فراوانم هه بوو له ناو هه ولیرو نارچه ی پشده رو
خوشناوه تی و قه لادزی. زورم لهو هه قالانه دهناسی و هاوړیم بوون که لهو سهرده مه دا کاری
رینکخستن و شورشیان ده کرد. نهو هاوړتیانه متمانیه کی تهواویان پیم بوو، ده ریمه تی نابووریم
زورباش بوو. له خهرجکردنی پارهش بیتاک بووم. بزیه هاوړتیان ماله که میان هه لیژارد، بز نهوی
کاره کانی رینکخستنی تیدا نه نجام بدن، هاوړتیان له (هه ولیر، سلیمانی، کهرکوک، قه لادزی،
چه مچه مال و بادینانهوه) دهاتن بز مالمان و یه کتریان دهینی و ریشوتیان دادنا. نهوانه شی
به زوری سهردانی مالمانی ده کردو نهوانی بیرم ماون، نه م هه قالانه بوون:

۱- شه هید جهباری حاجی رهشیدو خاتوو شه مامی خیرانی، که نهوکاته شه هید سهرپه رشتیاری
(رینکخستنی سلیمانی - کهرکوک) بوو.

۲- عارف روشدی (که نهوکاته سهرپه رشتیاری رینکخستنی دهوک و بادینان بوو)

۳- دکتور خه سرهو گول محمدهد (که نهو سهرده مه سهرپه رشتیاری رینکخستنی به غذا بوو).

۴- کاکه زیاد عومهر ته ها، که به (کاک زیاد گچکه) ناسراو بوو (سهرپه رشتیاری رینکخستنی
هه ولیر بوو).

۵- مسته فای سید قادر (سهرپه رشتیاری هه موو رینکخستنه کان بوو).

۶- مسته فاییراهیم دهرویش (شاسوار)، که نهوکاته سهرپه رشتیاری بوو، سهرپه رشتی رینکخستنی
قه لادزی و پشده ری ده کرد.

جگه له چند هاوړتیانه کی دیکه که ناوه کانیانم له یاد نه ماوه.

ماوه یه کی زور کاره کان له مالی نینه دا جینه چنده کران. دواپی هه قالان بیریان لهوه کردهوه
بز شوړتیهونی و که مکردهوهی نهرک له سهر مالمان، بریاریاندا خانویه کی بکرن. خانویه کی
بچورکیان له هه مان گهره که بهرام بهر مالمان کری. کاره کانیان له مالی نینهوه گواستهوه بز

ئەو خانووەو کردیانە بنگەیهکی نەیتی کارکردن و راپەردانی کارەکانی رینگخستن و شوێش. لەو خانووەدا ژووریکی تایبەتیان دروستکرد کە شەهید جەبار لە سلیمانییەو وەستای بۆهیتاژ ژوورە کە جینگای (۵-۶) کەسی تێدا دەبوو، هەر لەناو ژوورە کەدا شەرتیکیان بۆ شارەنەوێ شتومەك دروستکرد، کە زۆر قایم و شاراوە بوو. ئەوەندە قایم و نەیتی بوو، ئەو خانووە کە دواجار فرۆشراو، ئەوێ کە پیتی نازانیت ئەو شۆیتە لەکوێ ژوورە کەدایەو ئەو ژوورە برادەران کۆبوونەویان تێدا دەکرد. ئەو خانووە بەزۆری هەردوو کاک مستەفای تێدابوون، واتە: (مستەفای سەید قادرو مستەفا ئیبراھیم) (شاسوار).

ئەوانەشی هاتوچۆی ئەو خانوویان دەکرد، هەرەمان برادەران بوون کە لەپێشەو بەسم کردوون، کە هاتوچۆی مالی ئیمەیان دەکرد.

لە مانگی (۱) داو لە (۲۱-۲۲/۱/۱۹۹۰) شەهید جەبار هاتە هەولێر یە کمان بینی و سەری لە مالمەن دا. وتی: کە گەر امەو دەچم بۆ بەغدا سەر لە دکتۆر خەسرو دەدەم. هەرچی پۆستە یەکیان هەبیت لە گەل خۆم دەهێستم و روژی یەکشەممە دێمەو بۆ لاتان. گەراییەو بۆ سلیمانی.

روژی (۲۳/۱/۱۹۹۰) لە کاتێکدا ویستبوویان لە گەل عەزیز عومەردا بچن بۆ بەغدا، لە بازگەیی تاسلوجە لەلایەن ئەمنی سلیمانییەو دەستگیر کرابوون... هەر ئەو روژە نیوێرۆ دواي نیوێرۆ خاتو شەمام تەلەفۆنی بۆ مالی ئیمە کردبوو. لە گەل (لەیلای) خێراندا قسە ی کردبوو و هەوالی کاک جەباری پرسیبوو. کە لە گەل برادەراندا گەر امەو مالهەو (لەیلای) باسی ئەوێ کرد، کە پرسیری کاک جەباری کردوو و توویتی بەیانی لە گەل عەزیز عومەردا بەنیازی بەغدا رویشتون. دەنگیان نییە نەهاتوون بۆ هەولێر؟ کاک مستەفا سەید قادریش وتی: ئەوان بریاربوو بچن بۆ بەغدا بۆ هەولێر بۆدین. ئیتر ئیمە تەلەفۆنمان لە گەل خاتو شەمامدا کردو، دیاربوو زۆر لە خەمدابوو. ئەو روژە زیاتر لە چوار پێنج تەلەفۆنمان لە گەلدا کرد، دیاربوو پەشوکابوو.

شەو دەوێ کاتژمێری یەك لە ئەمنی سلیمانییەو هاتن بۆ هەولێر دایان بەسەر مالی ئیمەدا. پیش هاتنیان بەنیو سەعات هەردوو کاک مستەفا رویشتبوون. مەن کە زانیم ئەمنەو دایانە بەسەرماندا، خۆم دەرباز کردو رامکرد. کە منیان دەست نەکوئبوو، لەیلای خێرانم و مندالەکانم و هەرچی میوان لە مالمەن بوون دەستگیریانکردبوون، کە یەکیکیان (بۆرهانی بلەیی) بوو، کە ئەوکاتە موستەشاری حکومەت بوو.

لە کاتی پشکنینی مالمەندا دوو کلاشینگۆف، (۴) رومانە، چوار کاسیتی فیدۆیی لەسەر هەلەبجەو شیخ وسانان و شەری دابان و هەلاج و ئەو وتارە ی کە مام جەلال لە گفتوگۆی (۱۹۸۴) دا لە سوورداش خوێندبوویو، گرتبوویان. چوار نۆتۆمبیلیان بردبوو. روژی دواي کە لە گەل هەفالاندا مستەفای سەید قادرو مستەفا دەرویش و دکتۆر نەزەمی یە کمان بینیو، کەوتینە مەشۆرتە ئەوێ چی بکەین و چۆن کاریک بکەین ئەوانە ی دەستگیرکراون نازادیان بکەین؟ ئەوکاتە (فەرمان قیرۆیی) سەر بە حکومەت بوو، پەڕەندییەکی باشی لە گەل دائیری ئەمنی

هولیردا هه‌بوو، له‌پرینگای (ئەبو قەحتان) ینگەوه که راڤدی ئەمنی حوکمی زاتی بوو، له‌هولیر. دواي مشۆرت بۆ بارسووکیی من و نازادکردنی دەستگیرکراوه‌کان. رینگه‌وتین که (٢٠) هه‌زار دیناری ئەوکاتە له‌پرینگای فەرمانه‌وه‌ بدریته‌ ئەو (ئەبو قەحتانە)، بۆ‌ئەوی کاریک بکریته‌ ئەو شتانە‌ی له‌ مالمندا گیرابوون، له‌سەر من لایبیریت و بکریته‌ هی که‌سێکی دیکه‌. ئەوانیش هەر له‌پرینگای پیاوانی ئەمنه‌وه‌ به‌ زه‌بری ئەوپاره‌یه‌، ئەو‌شانە‌یان والێکرد که‌ په‌یوه‌ندی به‌منه‌وه‌ نییه‌و خستیانه‌ سەر که‌سێکی دیکه‌.

له‌ دانیشتنێکدا له‌گه‌لیاندا وتیان: تۆ هیچته‌ له‌سەر نییه‌ ته‌نھا تۆ بتوانه‌ (مستەفا ئیبراهیم ده‌رویش) مان بۆ‌ بدۆزه‌وه‌و شوین و جینگایمان پیتی، که‌ ئەومان دەستگیر کرد یه‌که‌سەر ئەوانه‌ی له‌ مالی ئێوه‌دا گیراون، نازادیان ده‌که‌ین و تۆش دەستگیرناکه‌ین، ماوه‌ی مانگیکیان بۆ دانام. منیش به‌لێتم دانێ که‌ هه‌ولی ئه‌وه‌ بده‌م که‌ (کاک مستەفا)یان ته‌سلیم بکه‌م. له‌ ماوه‌ی ئەو مانگه‌دا من به‌ به‌رده‌وامی له‌گه‌ل هه‌ردوو کاک مستەفا، واته‌ مستەفای سیده‌ قادرۆ مستەفا ده‌رویش به‌دواي (مستەفا ئیبراهیم ده‌رویشدا ده‌سوورامه‌وه‌)، به‌دواي که‌سێکدا ده‌گه‌رام که‌ رۆژانه‌ له‌گه‌لیدابووم.

مانگه‌که‌م ته‌واوکرد، پین راگه‌یاندن که‌ بۆم نادۆزریته‌وه‌و له‌سەر بریاری هه‌ردوو کاک مستەفا چۆمه‌ ئەمنی سلیمانی و خۆم ته‌سلیمی ئەمن کرد. دواي ته‌سلیمکردنی خۆم، خێزانم و مندا له‌کانم و میوانه‌کانم نازادکران، به‌لام خێزانم که‌م وه‌کو ده‌سته‌سەر وابوو، ده‌بوو رۆژانه‌ سه‌ردانی ئەمنی هه‌ولیر بکات، واته‌ له‌ (١٩٩٠/٢/٢٣) خۆم ته‌سلیم کرد. کاتیکیش خۆم ته‌سلیم کرد باسی ئەو شتانە‌یان له‌گه‌لدا نه‌که‌ردم که‌ له‌ مالمندا گیرابوون. دیاربوو له‌سەر منیان لایه‌دبوو، له‌رۆژی ده‌ستگیرکردنه‌وه‌ له‌گه‌ل هه‌ولیریکاندا له‌ ئەمنی سلیمانی مامه‌وه‌. تا ناریدیاین بۆ مه‌حه‌که‌مه‌ی سه‌وره‌و له‌ رۆژی ١٩٩٠/١٠/١٦-دا حوکمی (١٠) ساله‌ به‌سه‌ردا دراو نێردراوه‌ به‌ندیخانه‌ی ئەبوغریب به‌شی نه‌حکام ته‌ویله‌.

که‌ چۆینه‌ ئەبوغریب، یه‌که‌م شه‌و یه‌رۆکه‌ی دروستکردنی رینگه‌ستنم له‌لای هه‌ولیریان (شیخ عه‌بدوول، کارزان، سامان، به‌ختیار، سالارا) خسته‌ روو. پین وتن: هه‌رچه‌نده‌ له‌ ده‌ره‌و کاری رینگه‌ستنم نه‌که‌ردوه‌، به‌لام لێزه‌ ده‌مه‌ویت کاری رینگه‌ستن بکه‌م و کۆمیته‌یه‌ک دروست بکه‌ین و ئەوانیش له‌گه‌لدا هه‌ولیرابوون، کۆمیته‌که‌مان دروستکرد. کاتیک کاک مستەفای سیده‌ قادریش ده‌ستگیرکراو هیتایانه‌ به‌ندیخانه‌ی ئەبوغریب. هه‌ولینکی زۆرم دا تا گواستیانه‌وه‌ بۆ به‌شه‌که‌ی ئێمه‌و یه‌رۆکه‌ی رینگه‌ستن و کۆمیته‌که‌م بۆ باسکرد. ئەویش زۆری به‌لاوه‌ باش بوو، پێشنیازی کرد که‌ ناوی بنێن (کۆمیته‌ی باوه‌راو) ناوێرا کۆمیته‌ی باوه‌ر. ئەمه‌ی گێڕامه‌ته‌وه‌، کورته‌یه‌که‌و نه‌گه‌ر به‌دریژی باسی بکه‌م چه‌ند لایه‌ره‌یه‌کی ده‌ویت و باوه‌رناکه‌م له‌ به‌رگه‌یه‌کدا زیاده‌رژیم کردبیت و به‌راستی شه‌ته‌کانم باسی نه‌کردبیت.

- کاک زیاد به‌هۆی بارودۆخی سیاسیی کوردستانه‌وه‌و له‌کاتی شه‌ره‌کانی ناوخۆه‌ هاتوه‌ته‌ سلیمانی و ئیستا له‌ سلیمانی داده‌نیشیت و کاری به‌لێنده‌رایه‌تی ده‌کات.

١٧- نەردەلان ھومەر ھەلی

- سالی (١٩٧٠) لە گەرەکی ھەوارەبەرزە شاری سلیمانی لەدایکبوو.
- قۆناغەکانی خۆیتندی سەرەتایی و ناوەندی لە سلیمانی تەواو کردوو.
- سالی (١٩٨٥-١٩٨٦) بەمەبەستی ئەوی بێتە پێشمەرگە، چەندینجار پەیوەندی بەشۆرشەو کردوو، بەلام لەبەر کەمی تەمەنی رینگایان نەداو بێتە پێشمەرگە.
- لەکاتی گەرانەویدا بۆ ناوشار، ناوی کەسیکیان لەناوشار داوتی، تا پەیوەندی پێو بکات و لەگەڵیدا بەنەیتی لەناوشار نیش بکات. ئەویش کە گەراوتەو کەسەکی دۆزیوتەوو کاری لەگەڵدا کردوو پەیوەندی پێو کردوو، دیارە پەیوەندیە کەشی لە سالی (١٩٨٦) دا بوو و لەو سالیوە لە ریزەکانی (کۆمەڵەی رەنجەرانی کوردستان) دا خەباتی کردوو. بەداخووە ئەو برادرە پەیوەندی بەدەزگای ئەمنی رژێمەو ھەبوو و ئەو ماوەیە کە بەیەکەو خەباتیان کردوو، دەنگی تۆمارکردوو داویتی بە ئەمن و ھەر بەھۆی ئەو (پوازاو) لە دەسەو دراو لە رۆژی ١٦/١١/١٩٨٩ لەلایەن ئەمنی سلیمانیوە دەستگیرکراو.
- ئەو (پوازاو) بۆ سەلماندنی کارو قسەکانی، لە ئەمن رووبەرپرووی بوو و ئەو زانیاری لە بەردەمی جەللادەکانی ئەمندا لەسەر داو.
- دواي مانەو (١١) مانگ لە ئەمنی سلیمانی، لە رۆژی (١٦/١٠/١٩٩٠) لەلایەن دادگای بەناو سەرۆکی بەغدا لەگەڵ ھاورپێکانیدا بە موئەبەد ھۆکمدراو و نێردراو بە بنەدیخانەي ئەبوغریب، بەشی ئەحکام سەقێلە.
- لەناو بنەدیخانە پەیوەندی بە (کۆمیتەي باوەراو) کردوو.
- لە (٢٢/١٢/١٩٩١) بەلێبووردنی گشتی و گۆڕینەو لەگەڵ ھاورپێکانیدا لە بنەدیخانەي ئەبوغریب ئازادکراو ھەر لە بنەدیخانەو نێردراو بۆ خزمەتی سەربازی و لە خزمەتی سەربازیو لە (١/١/١٩٩٢) گەراوتەو بۆ سلیمانی و بەتەواوی ئازادکراو.
- دواي ئازادکردنی لە سالی (١٩٩٢) بەشداری کۆنگرەي (١) ی (ی.ن.ک) کردوو.
- دواي کۆنگرە، وەکو کارگێری کەرت و ئەندامی کۆمیتە لە مەلەبەندی سلیمانی کاریکردوو.
- دواي سالیك چووتە بەشی راگەیانندی مەلەبەندیو لە راگەیانندی مەلەبەندی کاریکردوو.
- دواي ئەو چووتە دەستەي حیمایەکانی (ھەڤال کوردۆ قاسمی) ئەندامی سەرکردایەتی

- (ی.ن.ک) و ده کو شوفیر زیاتر له دوو سال دهوامی کردووه.
- دواى نهوه به کارىکى تاییه تى (ی.ن.ک) له نۆرگانىکدا خهباتى کردووه.
 - له (۳۱ ی ئابى ۱۹۹۶) دا له گه ل نهو نۆرگانه چووته نىتران و دواى گه پانه وهى نۆرگانه که نه مېش گه پاره توه سلیمانى.
 - له رۆژى (۶/۸/۱۹۹۸) به ره وه نه نه ده ران رۆش توه وه له یۆنان گیرسا وه توه وه له وه ماوه یه ی له وه ولاته بووه، سه ردانى روسیای بولغارىای کردووه زیاتر له (۱۰) سال له وه ولاتانه ماوه توه.
 - له (۱۳/۵/۲۰۰۸) له ریگای فرۆکه خانه ی نیتوده وه له تى هه ولیر بۆ نیجگارى گه پاره توه کوردستان.
 - له گه پانه وه یه وه وازى له کارو خهباتى حزبیى هیتاوه بۆ دابین کردنى بۆتیوى ژيانى نیستا خه ریکى کارو کاسبى نازاده.
 - نه رده لان بچو وکترین هاوپتی گى اومانه له ناو نهو (۳۰) هاوپتیى که له لایه ن دائیره ی نه منى سلیمانییه وه له سالى (۱۹۸۹-۱۹۹۰) دا که وتینه بهر شالوى گرتن.

١٨- عه‌لی محهمه‌د شاسوار

ناسراو به (عه‌لی شه‌هید محهمه‌د)

- سالی (١٩٦٤) له گه‌ره‌کی (که‌لاری کۆن) له قه‌زای که‌لار له‌ناو
بنه‌ماله‌یه‌کی هه‌ژارو شو‌ر‌ش‌گێ‌ژدا له‌دایک‌بووه.

- قۆناغه‌کانی خویندنسی سه‌ردتایی و ناوه‌ندیی له‌ که‌لار
ته‌واو‌کردووه.

- به‌ه‌زی ته‌ودی باوکی، واته (شه‌هید. محهمه‌د) له شو‌ر‌شی نه‌یلوول
و شو‌ر‌شی نویدا پێشمه‌رگه‌ بووه. له ته‌مه‌نی مندالی چه‌ندجار بۆ
نیزان و خوارووی عیراق له‌گه‌ل مالی باوکیدا ئاوه‌ره‌ کران.

- له سالی (١٩٨٠) له شه‌ریکی پێشمه‌رگانه‌ی پێشمه‌رگه‌کانی
گه‌رمیان (شه‌هید محهمه‌دای باوکی به‌ گولله‌ی فرۆکه‌کانی رژێم

شه‌هید ده‌کریت و به‌ شه‌هیدی دو‌ژمن سه‌ری ده‌بریت و به‌سه‌ر بره‌راویی به‌خاک ده‌سپێردریت.

- دوا (٣) مانگ به‌سه‌ر شه‌هیدبوونی باوکیدا، بۆ تۆله‌سه‌ندنه‌ودی باوکی، به‌رقنه‌ستووریی
له ته‌مه‌نی (١٥) سالی‌دا ده‌بێته پێشمه‌رگه‌و ده‌کریته‌ فرمانده‌ی که‌رتی (١) ی تیپی (٥٣) ی
شێروانه. له هه‌ریتمی قه‌رده‌اغ.

- له ژێانی پێشمه‌رگایه‌تیدا (٥) جار بریندار‌کراوه‌.

- سالی (١٩٩٨) دوا‌ی نه‌ف‌ال به‌بریا‌ری شو‌رش ده‌گه‌ریته‌وه‌ بۆ که‌لارو ده‌بێته‌ فرمانده‌ی تیپی
(سو‌پای رزگاریی کوردستان) (س‌رک) له گه‌رمیان.

- به‌ه‌زی بوونی پ‌وازه‌وه‌ له (٢٣/١/١٩٩٠) له شال‌اوی نه‌ف‌الی رێک‌خست‌ندا ده‌که‌وته‌ به‌ر
شال‌اوی گرتن و له‌لایه‌ن دائی‌ره‌ی ته‌مه‌نی سلێمانیه‌وه‌ ده‌ست‌گیر‌ده‌کریت.

- له (١٦/١٠/١٩٩٠) له مه‌حه‌که‌مه‌ی سه‌وره‌ له‌گه‌ل هاو‌ریک‌انیدا به‌ موئه‌به‌د حوکم ده‌دریت و
ده‌نێردریته‌ به‌ندیخانه‌ی نه‌بو‌غریب به‌شی ته‌حکام سه‌قیله.

- له‌ناو زیندان‌دا په‌یوه‌ندیی به‌ (کۆمیته‌ی باوه‌ر‌داوه‌) کردووه‌.

- له (٢٢/١٢/١٩٩١) به‌لێت‌بوور‌دن‌ی گشتی و گۆ‌رینه‌وه‌ نازاد ده‌کریت و له‌ به‌ندیخانه‌وه‌
ده‌نێردریت بۆ خۆمه‌تی سه‌ربازی.

- له (١/١/١٩٩٢) به‌ئێج‌گاریی نازاد ده‌کریت و ده‌گه‌ریته‌وه‌ کوردستان.

- دوا‌ی نازاد‌بوونی ده‌بێته‌ ته‌ندامی یه‌که‌مین کۆنگره‌ی (ی.ن.ک).

- له در‌وست‌بوونی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان‌دا به‌په‌له‌ی نه‌فسه‌ری ئاسایش له‌ ئاسایش
داد‌مه‌زریت.

- ئێستا پله‌که‌ی (عه‌مید) و به‌ری‌وه‌به‌ری (به‌ری‌وه‌به‌ریتی ئاسایشی گه‌رمیان) له‌ که‌لار.

با به ژبانی خوشما بچمهوه

۱۹- محمده شیخ عبدولکه‌ریم سۆله‌یی، که به (مامۆستا شیخ محمده، شیخه سووره) ناسراوم

یه‌که‌م، ژبانی فاسایی و وه‌زیفیم چۆن بووه؟

- له پاییزی سالی (۱۹۴۴) له گوندی سۆله‌یی ده‌ربه‌ندی ناوچه‌ی قه‌رده‌اغ له‌ناو بنه‌ماله‌یه‌کی نایینی خاوه‌ن ته‌کیه‌و خه‌لیفه‌و ده‌رویش و رووناک‌بیرو نیشتمان‌په‌روه‌ر، له‌بناری ریزه‌چیسای داریکه‌لی و قه‌لای به‌خشی و له‌به‌رامبه‌ری زنجیره‌شاخی سه‌گرمه‌دا هاتومه‌ته‌دنیاره.

- له‌حوجره‌ی مزگه‌وته‌وه‌و له‌لای باوکه‌م و چهند مه‌لایه‌کی دۆست و خۆشه‌ویستی باوکه‌م و مه‌لای دینکه‌مان ده‌ستم به‌خوێندن کردووه، چهند گوندو شویتیم کردووه، تا له‌دوآجاردا له‌حوجره‌وه‌چومه‌ته‌

قوتابخانه‌ی سه‌ره‌تایی و قۆناغی سه‌ره‌تاییم له‌زانستی ئیوارانی سه‌ره‌تایی و ناوه‌ندیم له‌ناوه‌ندی جمه‌وری و ناماده‌ییم له‌ناماده‌یی (وه‌ته‌ن‌ای کورانی له‌سلیمانی ته‌واو کردووه.

- له‌قۆناغی خوێتدنی ناماده‌ییدا له‌سالی ۱۹۶۷-دا ژنم هیتاوه.

- له‌سالی خوێتدنی (۱۹۶۸-۱۹۶۹) له‌(به‌شی کوردی کۆلیژی زمان‌ای زانکۆی به‌غدا وه‌رگیرام، له‌سالی خوێتدنی (۱۹۷۱-۱۹۷۲) به‌شی کوردیم له‌کۆلیژی نادابی به‌غدا ته‌واو کردووه، له‌(۱۹۷۲/۶/۳۰) بروانامه‌ی به‌کالۆریۆسم له‌زمان و نه‌ده‌یی کوردیدا وه‌رگرتووه.

- سالی (۱۹۷۱) که‌له‌زانکۆ بووم بۆ ماوه‌ی (۳) مانگ به‌شیوه‌ی کاتی به‌موراقیبی دائیره‌ی ئیشغالی سلیمانی دامه‌زراوم. هه‌ر له‌هاوینی ته‌و ساله‌دا له‌سه‌ر داوای (کۆری زانیاری کورد) له‌به‌غدا، کرامه‌ نه‌ندامی (لیژنه‌ی کۆکردنه‌وه‌و به‌دواداگه‌رانی داستان و چیرۆک وه‌شی کوردی) له‌ناوچه‌کانی (شارباژێر، پیتجۆین، سه‌یدسادق، قه‌رده‌اغ).

- له‌(۱۹۷۲/۱۰/۲۶) به‌مه‌به‌ستی خزمه‌تی سه‌ربازی په‌یوه‌ندیم به‌ته‌جنیدی سلیمانییه‌وه‌ کردووه‌و نێردراوم بۆ سه‌ربازگه‌ی مه‌شقی که‌رکوک و داوای دوو مانگ مه‌شقکردن، گوێزنامه‌وه‌ بۆ (کۆلییه‌ی نه‌رکان) له‌جاده‌رییه‌ی به‌غدا داوای ته‌واوکردنی ماوه‌ی خزمه‌تی سه‌ربازی، له‌(۱۹۷۳/۱۲/۱) ته‌سریح کرام.

- له‌(۱۹۷۴/۲/۲۳) له‌سه‌ر بریاری مه‌جلیسی خدمه‌ فه‌رمانی دامه‌زراندنم وه‌کو مامۆستای زمان و نه‌ده‌یی کوردی له‌وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده‌ بۆ ده‌رکرا، له‌فه‌رمانی دامه‌زراندنه‌که‌دا بۆ (ناماده‌یی کوت) له‌پاریژگای راست داترا بووم، له‌به‌ره‌وه‌ی له‌سه‌ره‌تای ساله‌که‌دا په‌یوه‌ندیم

- به شورش‌شده کردو نه‌متوانی ده‌ستبه‌کاربم له (۱۹۷۴/۴/۴) فەرمانه‌که هه‌لوه‌شاپووه‌ده.
- دواى پيلانى جه‌زانپو ش‌کستى ش‌ورث له سالى (۱۹۷۵) داو گه‌رانه‌وم، له مه‌جليسى خدمه‌رو وه‌زاره‌تى په‌روهرده‌وه له‌سه‌ر هه‌مان فەرمانى سالى (۱۹۷۴) له (۱۹۷۵/۶/۱۷) فەرمانى دامه‌زراندنه‌وم بۆ پاريت‌رگاي و‌است بۆ ده‌رکرايه‌وه له (۱۹۷۵/۶/۱۸) له ناماده‌يى (حه‌يى کوران) له قه‌زاي (حه‌ي) ده‌ستبه‌کار بووم.
- له مانگى (۱۹۷۵/۹) له گه‌ل مندا‌له‌کانمدا چوومه قه‌زاي هه‌ي و به‌ماله‌وه له‌وى نيشته‌جىبووم.
- له (۱۹۷۶/۱۱/۲) به برپارى مه‌جليسى قياده‌ي سه‌وره سجلي نفوسم له مديريه‌تى نه‌حوالى مه‌ده‌نى پاريت‌رگاي سليتمانييه‌وه گويت‌ررايه‌وه بۆ مديريه‌تى نه‌حوالى مه‌ده‌نى پاريت‌رگاي و‌است و له (۱۹۷۶/۲/۹) له‌و برپاره‌ ناگاداريانکرده‌وه.
- له (۱۹۸۰/۸/۲۶) به برپاريكى تاييه‌ت له (مه‌کته‌بى جىنگرى سه‌روک کومارى عيراقه‌وه) له پاريت‌رگاي و‌استه‌وه بۆ پاريت‌رگاي سليتمانى گويت‌ررامه‌وه، له (۱۹۸۰/۹/۲۷) له په‌روهرده‌يى و‌است ئينفيكاكم کردو له (۱۹۸۰/۹/۲۹) له‌سه‌ر برپارى په‌روهرده‌يى پاريت‌رگاي سليتمانى له (ناوه‌ندى خه‌باتى کوران) وه‌کو ماموستاي زمان و نه‌ده‌يى کوردى ده‌ستبه‌کاربووم.
- له‌سه‌ر داواى به‌رپوه‌به‌رى ناوه‌ندى خه‌بات و به‌فه‌رمانى به‌رپوه‌به‌ريتى په‌روهرده‌يى سليتمانى له (۱۹۸۱/۳/۲۹) کرامه ياريده‌ده‌رى به‌رپوه‌به‌رى ناوه‌نديه‌که.
- له سالى (۱۹۸۲) نيت‌رداوم بۆ خزمه‌تى ئيحتياتى سه‌ربازى له مه‌ده‌سه‌ي قيتالى تانجه‌روۆ له (۱۹۸۳/۱/۲۳) ته‌سريح کرامه‌وه.
- له (۱۹۸۳/۹/۲) له‌سه‌ر برپارى به‌رپوه‌به‌ريتى په‌روهرده‌يى سليتمانى کرامه به‌رپوه‌به‌رى (ناوه‌ندى خه‌باتى کوران).
- له (۱۹۸۴/۱۰/۲) له ناوه‌ندى خه‌باته‌وه بۆ (ناوه‌ندى زانستى ئيتواران) به‌هه‌مان پله‌ي به‌رپوه‌به‌ر گويت‌ررامه‌وه.
- له هاوينى سالى (۱۹۸۶) له گه‌ل سه‌رجه‌مى ماموستايان نيت‌ردام بۆ مه‌له‌به‌ندى مه‌شقى سه‌ربازى دبس وه‌کو جه‌يشى شه‌عبى.
- له سالانى (۱۹۸۰) وه‌ تا سالى (۱۹۹۰) سالانه به به‌رپوه‌به‌رو ياريده‌ده‌رى به‌رپوه‌به‌رى هوژى تاقىکرده‌وه‌کانى پوژى سى ناوه‌ندى و شه‌شه‌مى ناماده‌يى دانراوم.
- به‌هوژى ده‌ستگيرکرده‌وه له (۱۹۹۰/۳/۲۷) سه‌حبولىده‌ کراوم.
- دواى نازادبوونم له به‌نديخانه له (۱۹۹۲/۳/۲۲) سه‌حبولىده‌که هه‌لوه‌شاده‌وه.
- له (۱۹۹۲/۳/۲۳) له ناوه‌ندى زانستى ئيتواران به به‌رپوه‌به‌رى ناوه‌نديه‌که ده‌ستبه‌کاربوومه‌وه.
- له (۱۹۹۴/۱/۸) له زانستى ئيتوارانه‌وه وه‌کو ياريده‌ده‌رى به‌رپوه‌به‌رى ناماده‌يى هه‌رينه گويت‌ررامه‌وه.

- له سەر بریاری مه کتەبی سیاسیی (ی.ن.ک)او به فهرمانی سه‌رۆکایه‌تی ته‌نجومه‌نی وه‌زیران له (١٩٩٩/٥/٢) فهرمانی دامه‌زراندنم به (به‌رپوه‌به‌ری گشتیی چاپ و بلا‌وکردنه‌وه) له وه‌زاره‌تی رۆشنییری بۆ ده‌رکراوه.
- له (١٩٩٩/٥/٣) له وه‌زاره‌تی رۆشنییری به‌بێ ته‌وه‌ی به‌رپوه‌به‌ریتی گشتیی چاپ و بلا‌وکردنه‌وه هه‌ییت، ده‌سته‌کار بووم.
- سالی (٢٠٠٢) نه‌ندامی لیژنه‌ی میهره‌جانی مه‌وله‌وی بووم و هه‌ر له‌هه‌مان سا‌لدا نه‌ندامی کۆنگره‌ی هه‌ورامانناسی بووم له شاری سه‌نه.
- دوا‌ی رووخانی رژیم له سالی (٢٠٠٣)دا سه‌رۆکی لیژنه‌ی کردنه‌وه‌ی پێشانگه‌ی کتیب بووه له پارێزگای که‌رکوک و شاری خا‌نه‌قین.
- له (٢٠٠٤/٣/٣) دوا‌ی رووخانی رژیم، نه‌ندامی وه‌فدی حکومه‌ت بووم بۆ کۆماری میسری عه‌ره‌بسی، بۆ کۆنگره‌ی پێنا‌کردنه‌وه‌ی عێراق، وه‌ک نوێنه‌ری وه‌زاره‌تی رۆشنییری و له مه‌لبه‌ندی قا‌هیره‌ی نی‌وده‌وله‌تیی بۆ کۆنگره‌کان له (٨-٢٠٠٤/٣/١٠) به‌رپوه‌ چوو، نه‌ندامی لیژنه‌ی حکومه‌تی هه‌ریم بووم وه‌ک نوێنه‌ری وه‌زاره‌تی رۆشنییری ده‌رباره‌ی گفتو‌گۆکردن بۆ پر‌دی په‌یوه‌ندی روونا‌کیری له‌نێزان حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان و حکومه‌تی میسری عه‌ره‌بی له‌ریگای (الشركة المتحدة للطباعة والنشر والتوزيع)، له کۆبو‌ونه‌وه‌کانماندا پرۆتۆکۆلی ها‌وکاری و یارمه‌تیدانی نی‌وانمان ئی‌مزا‌کردوه.
- له مانگی (٢٠٠٤/٤) سه‌رۆکی وه‌فدی وه‌زاره‌ت بووم بۆ دانێشتن و گفتو‌گۆکردن له‌گه‌ل وه‌فدی وه‌زاره‌تی فهره‌نگ و ئێرشادی ئیسلامیی ئێران له پارێزگای سه‌نه و له وه‌زاره‌تی رۆشنییری سلێمانی و سه‌نه.
- له مانگی (٢٠٠٤/٧) سه‌رۆکی لیژنه‌ی به‌رپوه‌به‌ردن و سه‌رپه‌رشی‌کردنی هه‌فته‌ی روونا‌کیری وه‌زاره‌ت بووم له پارێزگای کوردستان-سه‌نه.
- له مانگی (٢٠٠٤/٩) سه‌رۆکی لیژنه‌ی به‌رپوه‌به‌ردن و سه‌رپه‌رشی‌کردنی هه‌فته‌ی روونا‌کیری وه‌زاره‌تی فهره‌نگ و ئێرشادی ئیسلامیی بووم له سلێمانی.
- له سه‌ره‌تای سالی (٢٠٠٥)دا سه‌رۆکی وه‌فدی وه‌زاره‌ت بووم بۆ پارێزگای ورمی، بۆ دانێشتن و گفتو‌گۆکردن له‌گه‌ل وه‌فدی به‌رپوه‌به‌ریتی گشتیی فهره‌نگ و ئێرشادی ئیسلامیی ورمی، به‌مه‌به‌ستی سازکردنی هه‌فته‌ی روونا‌کیری له مه‌هاباد و ورمی و سلێمانی.
- له ناوه‌راستی سالی (٢٠٠٥)دا سه‌رۆکی لیژنه‌ی وه‌زاره‌ت بووم بۆ گفتو‌گۆکردن له‌گه‌ل وه‌فدی به‌رپوه‌به‌ریتی گشتیی فهره‌نگ و ئێرشادی ئیسلامیی پارێزگای ورمی له سلێمانی بۆ به‌رپوه‌چوون و سازکردنی هه‌فته‌ی روونا‌کیری له ورمی و سلێمانی.
- له دو‌وه‌م سالی به‌شداری و وه‌زاره‌تی رۆشنییری له پێشانگه‌ی نی‌وده‌وله‌تیی کتیب له شاری فرانکفورتی ئه‌لمانیا، نوێنه‌ری وه‌زاره‌ت بووم بۆ سه‌رپه‌رشی‌کردن و به‌رپوه‌چوونی ژووری پێشانگه‌ی وه‌زاره‌ت، له‌و پێشانگه‌یه‌دا که له (٢٠٠٥/١٠/١٨ - ٢٠٠٥/١٠/٢٣) به‌رده‌وام بوو.

- له دیداری قانع-دا که له روژانی (۲۷-۲۸/۱۲/۲۰۰۵) دا له سلیمانی سازکرا، سه‌رۆکی لیژنه‌ی به‌ریوه‌چوونی دیداره‌که بووم.

- دواى یه‌کگرته‌وه‌ی حکومت به‌ بریارى سه‌رۆکایه‌تى نه‌جومه‌نى وه‌زیران ژماره (۸۵۸۵) له (۲۷/۷/۲۰۰۶) و فەرمانى وه‌زارى وه‌زاره‌تى روژشنبیری ژماره (۶۲۴) له (۸/۸/۲۰۰۶) خانه‌شین کرام.

دوهم: چۆن ژبانی ریکخواه‌یی و سیاسیی و پیتشمه‌رگایه‌تى و زینداییم به‌سه‌ربردوه؟

- له‌ سالى (۱۹۵۷) له‌رینگای به‌یاننامه‌ی نه‌یتى حزبى شیوعى و پارتى دیموکراتى کوردستانه‌وه، که به‌هۆى چه‌ند قوتابیه‌کى سه‌ر به‌و دوو حزبه‌ ناشناى خه‌باتى سیاسى بووم و چه‌زم ده‌کرد زوو زوو نه‌و جوړه به‌یاننامه‌نه بخوینمه‌وه.

- کاتیک له (۱۴) ته‌مروزی (۱۹۵۸) عه‌بدولکه‌ریم قاسم شوپشى کردو رژیمنى پشایه‌تى رووخاندو کۆمارى عیراقى پینکه‌یتنا، به‌هۆى نه‌و نازادیسه‌وه زیاترو زیاتر له‌ خه‌باتى ریکخواه‌یی و سیاسى نزیکبوومه‌وه له‌به‌رنه‌وه‌ی حزبى شیوعى خۆى به‌ خاوه‌نى شوپشه‌که ده‌زانى، له‌ حزبى شیوعى نزیکبوومه‌وه.

- له‌ سالى (۱۹۵۸-۱۹۶۳) نه‌ندامینکى چالاکی قوتابیانی حزبى شیوعى بووم له‌ قۆناغه‌کانى سه‌ره‌تایی و ناوه‌ندی.

- له‌ سالى (۱۹۶۳) و دواى رووخانى عه‌بدولکه‌ریم قاسم و هاتنه‌ سه‌رحوكمى به‌عسییه‌کان و هه‌لوینستى حزبى شیوعى له‌سه‌ر مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وايه‌تى وازم له‌ حزبى شیوعى هیتناو په‌یه‌ه‌ندیم به‌ پارتى دیموکراتى کوردستانه‌وه کرد.

- له‌ دواى کۆده‌تاکه‌ی به‌عس له‌ سالى (۱۹۶۳) به‌هۆى چالاکییم له‌ناو ریزه‌کانى حزبى شیوعیدار ده‌ستگیرکردنى چه‌ند نه‌ندامینک فەرمانى ده‌ستگیرکردنم له‌لایه‌ن نه‌منى سلیمانییه‌وه بۆ ده‌رکراو له‌به‌رنه‌وه‌ی له‌ناو شاردنا نه‌بووم، به‌رده‌ست نه‌که‌وتم و ده‌ستگیرنه‌کرام.

- سالى (۱۹۶۴) کاتیک پارتى بوو به‌دوو به‌شه‌وه، له‌گه‌ل بالى مه‌کته‌بى سیاسیدا درێژه‌م به‌خه‌بات دا.

- له‌ سالانى (۱۹۶۵-۱۹۷۴) کادی ریکى چالاک و پیتشکه‌وتووى پارتى دیموکراتى کوردستان و یه‌کیتى قوتابیانی کوردستان بووم له‌ سلیمانى و زانکۆی به‌غدا.

- له‌ کۆنگره‌کانى پارتى دیموکراتى کوردستان و یه‌کیتى قوتابیانی کوردستان و یه‌کیتى نووسه‌رانى کوردو یه‌کیتى گشتى نیشتمانى قوتابیانی عیراق له‌ به‌غداو سلیمانى و ناوپردان، به‌شداریم کردوه.

- سالى (۱۹۷۳) له‌ کاتیکدا سه‌ربازبووم له‌ به‌غدا، نه‌دامى ریکخواى کریکاران بووم له‌ لیژنه‌ی ناوچه‌ی به‌غدا لقی (۵) ی (پ.د.ک).

- دواى ته‌سه‌ریحبوونم له‌ خزمه‌تى سه‌ربازى، وه‌کو کادی رى موته‌فه‌ریغ له‌ لقی (۵) کارى

- حزبیم دەکردو بەرپررسی چەندین شانە و هێڵ بووم لەناو بەغداددا.
- لە سەرەتای سالی (١٩٧٤)دا لەسەر بریاری لقی (٥) لە بەغدا لە ناوێردان پەیوەندیم بە شۆرش و هێزی پێشمەرگەوه کرد.
 - لە مانگی (٤/١٩٧٤) بە فەرمانێک بەپەڵی (کارگێری لیژنەی ناوچەی قەرەداغ) لە سنووری لقی (٤) (پ.د.ک) نێزدرام بۆ لقی (٤) ناوچەی قەرەداغ.
 - لە مانگی (٦/١٩٧٤) لیژنەیەکە رێکخستنی نەیتی که پێکهاتبوون لەم تینکۆشەراند: (جەواد ھەمەوێندی، نازاد خوشنار، لەیلا قاسم، نەزیمان فوناد مەستی، ھەسەن فەتاح)، که ھەرھەموویان پێش ئەوێ بچمە دەرەو بەرپرسیان بووم، بەھۆی (پوازیك) ھە لەلایەن دەزگاکانی رژێمەو ناشرکاربوون و ھەرھەموویان دەستگیرکران و حوکمی لەسێدارەدانیان بەسەردا درا و منیش بە غیاپی حوکمی لەسێدارەدانم درا.
 - سالی (١٩٧٤ و ١٩٧٥) تا پیلانی لەناوێردنی شۆرش لە (٦/٣/١٩٧٥) که لە جەزائیر سازکرا، وەکو کادیرو پێشمەرگە لەناو هێزی پێشمەرگەدا بووم.
 - دواى شکستی شۆرش لە مانگی (٥/١٩٧٥) لە تەویلەو ھەلەبجەو گەرەمەو بۆ سلیمانی و خۆم تەسلیم کردەو.
 - لە ناوەرەستی سالی (١٩٧٥) لەرێگای ھاروتیانی شەھید (فەھمی شێخ ئەنور قەرەداغی، مامۆستا جەمال تاهیرو مامۆستا عەزیز مەحمود) پەیوەندیم بە (کۆمەلەی مارکسی لینینی کوردستانەو) کرد، لە سەرەتای سالی (١٩٧٦) وەکو ئەندامێکی چالاک کەوتە کاری حزبی و لە پارێزگای وەست و قەزای ھە و پەیوەندیم بە مامۆستا جەمال تاهیرو دواجار مامۆستا عەزیزو ھەبوو تا گواستەو ھە بۆ سلیمانی.
 - ئەو سالانە لە قەزای ھە بووم، چەندینجار لەلایەن دەزگای ئەمنی ھە و کوتەو بانگدەکران و ھەرھەم لێدەکران نازاری دەررونی و جەستەیان دەدام.
 - سالی (١٩٨٠) که گەرەمەو سلیمانی، (مامۆستا جەمال) یە کسەر بەرەو رووی رێکخستنی کردەو ھە کەوتە کاری حزبی و رێکخواوێی لە ریزەکانی (کۆمەلەی رەنجەدەوانی کوردستان و یەکییتی مامۆستایانی کوردستان)دا.
 - لە کۆنفرانسی (دوو و سی) یەکییتی مامۆستایانی کوردستاندا که لە باليسان و سماقوولی لە سالانی (١٩٨٣-١٩٨٥)دا بەستران، ئەندامی کۆنفرانسبووم و بە نەیتی لەناو شارەو چوو بووم و بەرووپۆشیی بەشداریم کرد.
 - دواى کۆنفرانسی کان بووم بەرپررسی رێکخستنی لیژنەی مامۆستایان لە شاری سلیمانی لە لقی سلیمانی بۆ رێکخستنی مامۆستایان.
 - لە سالانی (١٩٨٠-١٩٩٠/١/٢٤) که تێیدا دەستگیرکران لەلایەن ئەمنی سلیمانییەو، لە چەندین شانەو پۆل و کەرتی رێکخستندا کاری رێکخستنی کۆمەلەو (ی.م.ک)م کردەو.
 - لەکاتی شالۆی ئەنفالی رێکخستنی ناشارو که منیش کەوتە بەر ئەو شالۆ، تا رۆژی

دهستگیرکردنم بهر پرسي (كهرتي شههيد له يلا قاسم، پښلى شههيد كړيكاړ، پښلى شههيد
عهزيز، نندامى كهرتي شههيد جه مال بووم و هاورې عهبدولعهزيز عومهر بهرپرسمان
بو.

- له (۱۹۹۰/۱/۲۴-۱۹۹۰/۱۰/۱۳) كه ده كاته نزيكه ي (۸) مانگ و (۲۰) روژ له گه ل هاورېكانمدا
له نهمنى سلیماني بووم.

- له دواي (۳) جه لسه مه حكه مه له روژي (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) له گه ل هاورېكانمدا له
مه حكه مه ي به ناو سهوړه ي عهواد به ندهر، به حوكمى موته به د حوكمدرام و نيردrame
به نديخانه ي نه بوغريب، به شى نه حكام سه قيله.

- نهو ماره ي له زيندانى نه بوغريب بووم، چهندين نامو نووسراوم بډ براده ران و
سه ركردايه تي نارو له ناو زينداندا چهندين زيندانى كوردم بډ يه كيتي راكيتشا.

- له (۱۹۹۲/۱۲/۲۲) به ليتبورونى گشتي و گوږينه وه له بنديخانه ي نه بوغريب نازادكرام
و له (۱۹۹۲/۱۲/۲۳) به خاكى نيشتمان شادبوومه وه.

- دواي نازادبوونم، به شدارپي كڅبوونه وه ي فراوانى كاديرانى كڅمه لم كرد له هولي ميديا
بډ هه لوه شانده وه ي كڅمه له.

- به شدارپي كڅنگره ي (۱، ۲، ۳) ي (ي.ن.ك) م كردوه.

- له پلينډمه كاندا به شداربووم.

- دواي يه كه مين كڅنگره له سه ر برياري مه كته بي سياسي كاري ريڅخستنى ماموستايانم
پينسپيژدراو نندامى ليژنه ي ناوچه كانى شاره زوور، هه له بجه ي شههيد، پينجوين،
دوره بنديخان و ناماده ييه پيشه ييه كان بووم. تا به ستنى نويه مين كڅنگره ي يه كيتي نندامى
كڅنگره بووم.

- له ناوه راستى سالى (۱۹۹۲) بوومه نندام مه ليه ندى كهركوك و له به شى ريڅخستن
دانرام.

- سالى (۱۹۹۳) له سه ر برياري مه كته بي ريڅخستن و هه قال عومهر فه تاح له مه ليه ندى
كهركوك وه گوږتراموه بډ مه ليه ندى سلیماني و كرامه بهرپرسي كڅميتي شاره زوور.

- كاتيڅ مه ليه ندى شاره زوور دامه زرا، كرامه كارگيري ريڅخستنى مه ليه نده كهو له
مه ليه ندى سلیمانييه وه گوږتراموه بډ مه ليه ندى شاره زوور.

- له شهري خوكوژي سالى (۱۹۹۳-۱۹۹۴) له ناو باره گاي مه ليه نده له عه ربه ت به خه ستى
برينداركرام.

- له هه مو شه ر خوكوژيه كان و نه وانه ي دڅي روژيم كراون، به شداريم كردوه.

- كاتيڅ مه ليه ندى پيشمه رگه دامه زرا، له مه ليه ندى شاره زووره وه گوږتراموه بډ مه ليه ندى
پيشمه رگه وه كو كارگيري به شى ريڅخستن.

- له مه رگه ساته كه ي (۳۱) ي نابى (۱۹۹۶) له گه ل مه ليه ندى پيشمه رگه چوومه قاسمه روش و

دوچار چوومه سهيران پەندو له سهيران بەند مەلبەندی پيشمه‌رگەم ريكخستەو و له كاتى گەردەلوولى تۆلەدا له گەل مەلبەندەكانى شاره‌زوورو سليتمانى و هيتى پيشمه‌رگە له قولى پيتجوتنه‌وه به‌شداريم كرد.

- دواى گەراڤه‌وه‌مان له سهيران بەند مەلبەندی پيشمه‌رگەم له‌ناو شارى سليتمانى جاريكى ديكه ريكخستەوه. له گەل ئاوه‌دانكرده‌وى بيناكانى فه‌رمانه‌يى گشتىي، مەلبەندمان برده بيناكانى فه‌رمانه‌يى، شوين و جيگام بۆ مەلبەند چاككرده.

- له گەردەلوولى دووه‌مدا به‌شداريم كردوه.

- ئەندامى كۆنگره‌كانى يه‌كيتىي سه‌نديكاي رۆژنامه‌نووسان بووم.

- ئەندامى يه‌كيتىي نووسه‌راني كوردو سه‌نديكاي رۆژنامه‌نووسانى كوردستان و سه‌نديكاي رۆژنامه‌نووسانى جيهانيي و كۆمكارانى زيندانييه سيااسيه‌كانى كوردستان و به‌رپرسى كه‌مپه‌ينى به‌جيهانيكردنى جينۆسايدى كوردستانم له كوردستان.

- له مانگى ١١/٢٠٠٩-وه نيزدراومه‌ته مه‌كتەبى هەلبژاردن وەكو راوێژكارو به‌رپرسى به‌شى راگه‌ياندننى مه‌كتەب كاردەكه‌م.

سيته‌م؛ چۆن چوومه ئاو دىلى نووسين و رۆژنامه‌گه‌ريه‌وه؟

- له سالى (١٩٥٦)وه كه له سۆله‌وه بۆ خويندن هاتمه سليتمانى، ده‌ستم به‌ خويندنه‌وى ديوانه شيعريه‌كانى شاعيران و خويندنه‌وى كتيب و گۆقارو رۆژنامه‌و گۆقاره كورديه‌كان كرد.

- له‌دواى شۆرشى (١٤ ته‌م‌روزي ١٩٥٨) بلاوكراوه‌ى كوردى زۆريسوو. منيش زياترو زياتر خووم دايه خويندنه‌ويان و له سالى (١٩٥٩) پارچه شيعرينكم به‌ناو‌يشانى (رۆژنى له رۆژان) داناو ئاردم بۆ رۆژنامه‌ى (پيشكه‌تن) و رۆژنامه‌كه شيعره‌كه‌ى به‌ناوى (م. گۆخل)وه بلاوكردوه.

- له سالاڤنى (١٩٦٠-١٩٦٨) له گەل قوناغه‌كانى خويندندا به‌ به‌رده‌وامى ده‌مخويندنه‌وه، شيعرم ده‌نووسى بۆ رۆژنامه‌و گۆقاره‌كان. سالى (١٩٥٩-١٩٦٠) كه له (گۆقارى رۆژى نوێ) كارم ده‌كرد. زياتر عه‌شقى خويندنه‌وه نووسين بووم.

- له سالى (١٩٦٩-١٩٧٤) وه‌كو خويئندكارى زانكۆو كادييريكى حزبىي و ريكخراوه‌يى زياتر به‌ بواره‌كانى ئەدەب و رووناكبيرى ئاشنا‌بووم، به‌تايه‌تى ئەو چوار سالى خويئندەم له به‌شى كوردى، زۆر كه‌لكم ليتوه‌رگرت و زۆر لايه‌نى شاراه‌م له بسواري ئەدەب، زمان، ميترۆ و رۆژنامه‌گه‌ريى بۆ ئاشكرا‌بوو.

- له سالاڤه‌دا به‌هۆى كاركردنم له گۆقارى خه‌باتى قوتايييان، رۆژنامه‌ى برايه‌تى، گۆقارى زانيارىي، رۆژنامه‌ى هاوكارى و گۆقارى نۆبه‌ره، زياتر له‌بوارى نووسين و شيعرو رۆژنامه‌گه‌ريدا شاره‌زابووم.

- لهو سالانه‌دا به‌ره‌ه‌می شیعری و نویسنی نه‌دهی و رۆژنامه‌گهریم ده‌ستپنکردو به‌ره‌ه‌مم بلاوکرده‌وه.

- نه‌وه‌ی منی له نویسن و رۆژنامه‌گهری راوه‌ستان، سالی (۱۹۷۴-۱۹۷۵) بوو به‌ته‌واوی، که لهو سالانه‌دا سه‌رقالی کاری حزبی و پېشمه‌رگایه‌تی بووم.

- سالانی (۱۹۷۶-۱۹۸۰) له قه‌زای ه‌ی به‌ه‌رده‌وامی ده‌مخوتنده‌وه ده‌منووسی.

- له سالانی (۱۹۷۰-۱۹۷۴) چهند به‌ره‌ه‌مینکی نه‌دهیی و شیعری له رۆژنامه‌و گۆزاره‌کاندا بلاوده‌کرده‌وه.

- له سالانی (۱۹۸۰-۱۹۹۰) به‌ه‌وی سه‌رقالیم به‌کاری حزبی‌ه‌وه، زۆر به‌که‌می فریای نویسن و خوتنده‌وه‌ی بابه‌تی نه‌دهیی ده‌که‌وتم و له‌گه‌ل نه‌وشدا چهند پارچه‌ شیعریکم دانابوو، لیم ده‌ناردن بۆ گۆفاری ماموستاو نیزگه‌ی ده‌نگی گه‌لی کوردستان.

- سالی (۱۹۹۱) که له به‌ندیخانه‌ی نه‌بوغریب بووم کۆمه‌لیک په‌خشانه‌شیعرو نویسنم نویسی.

- له سالی (۱۹۶۴) و ساله‌کانی تر زۆر به‌ره‌ه‌می نویسنم به‌ه‌وی بارودۆخی کوردستانه‌وه له‌ناوچوون و له سالی (۱۹۷۴) دوو ده‌فته‌رم له‌ناوچوون، که ده‌فته‌ریکی دیوانی شیعری و نه‌وه‌ی دیکه‌یان کورته‌چیرۆک بوون له‌گه‌ل سه‌دان وینه‌و ده‌فته‌ری بیره‌وه‌ری و رۆژمیری سالانه‌م.

- له سالی (۱۹۹۶) و له مه‌رگه‌ساتی سالی (۳۱ ی‌تاب) دا چهن‌دین نویسنم له‌ناوچوون، که زۆربه‌یان له زیندان نووسرا‌بوون.

- له سالی (۱۹۹۰) که ده‌ستگیرکرام، نه‌من ده‌ستی به‌سه‌ر کتیبخانه‌که‌مدا گرت، ژماره‌ی بیژماره‌ له گۆزارو کتیب و نویسنیان وه‌کو خۆم راپیتی نه‌منه‌که کردو له‌ناوچوون.

- له سالانی ته‌مه‌نی نویسن و رۆژنامه‌گه‌رمدا له‌م رۆژنامه‌و گۆزارانه‌دا کاری رۆژنامه‌نویسیم کردوه (گۆفاری خه‌باتی قوتابییان، گۆفاری نۆبه‌ره، گۆفاری زانیاری، گۆفاری رۆژی نوی، گۆفاری هه‌زارمیرد، گۆفاری هه‌نار، گۆفاری نه‌زمیرگه‌شت، رۆژنامه‌ی برایه‌تی، هاوکاری، کوردستانی نوی و هه‌ریم).

- له سالانی نویسنمدا له‌م گۆزارو رۆژنامه‌دا بابه‌تم بلاوکرده‌وه‌ته‌وه (رۆژنامه‌ی ژین، برایه‌تی، هاوکاری، کوردستانی نوی، هه‌ریم، ئاسۆ، هه‌وال، سلیمانی، پېشکه‌وتن، گۆفاری رۆژی کوردستان، خه‌باتی قوتابییان، خه‌باتی ماموستا، نۆبه‌ره، گه‌لاویتی نوی، هه‌زارمیرد. هه‌نار، خاک و ئاوینه... هاوالاتی و رۆشنایی و نه‌شره‌ی سه‌ردیوار له به‌شی کوردی).

ئەم بەرھەمانەم چاپکردۈرۈپىلا كۆرۈۋەتەۋە

۱- (دەپران)، كۆمەلىك ھۆنراۋىيە لە دىۋانىكىدا بە ناۋى (دەپران) دە لە سالى (۲۰۰۳) دا چاپ كۆرۈۋەتەۋە. بىلاۋم كۆرۈۋەتەۋە.

۲- (مامۇستا جەمال تاھىر قارەمانى شۆرش و زىندان). كىتەپنىكە ۋەكو پىرۋەتەك بىز نوۋسىنەۋى خەبەتلى سەركىدە تىنكۈشەر لە بىزۈتنەۋى شۆرشگىرەپى كوردستاندا. كە كەلك لە ھارۋىيەنى ۋەگىراۋە لە سالى (۲۰۰۴) دا چاپ كۆرۈۋەتەۋە بىلاۋم كۆرۈۋەتەۋە ۋەكو يەكەم پىرۋە.

۳- (مامۇستا غەزىز ژيانىكى پاك و شەھىدى دەستىكى ناپاك)... ئەم كىتەپش ۋەكو پىرۋە نوۋسىنەۋى مىژۋى يەكىك لە تىنكۈشەرى ناۋ بىزۈتنەۋى رىزگارىخۋازى كوردستان و سەركىدەكى لىھەتۋى ۋەكو مامۇستا غەزىز مەھمۇد (غەزىزى پورە خورشە)، كەلك لە بىرەۋىرى ھارۋىيەنى ۋەگىراۋە لە سالى (۲۰۰۴) ۋەكو پىرۋە دۈۋەم چاپكراۋە بىلاۋم كۆرۈۋەتەۋە.

۴- (كەشكۆل)، كىتەپنىكە زوربەى زۆرى ئەۋ نوۋسىن و شىعرانەى لەخۇگرتۈۋە. كە لەكاتى خۇيدا نوۋسراۋن، ھەيانە لە رۆژنامەۋ گۇقارەكاندا بىلاۋم كۆرۈۋەتەۋە ھەشيانە بىلاۋم كۆرۈۋەتەۋە. ۋەكو بەرھەمىك لە دۈۋتۈپى كىتەپنىكدا بە ناۋى (كەشكۆل) لە (۲۰۰۶) دا چاپكراۋە بىلاۋم كۆرۈۋەتەۋە.

۵- (ئارام و بىزۈتنەۋى شۆرشگىرەپى كورد)، پىرۋە سىنەمە لە پىرۋە نوۋسىنەۋى مىژۋى ژيانى تىنكۈشەرانى گەلەكەم و بىزۈتنەۋى رىزگارىخۋازى لە كوردستاندا. بە ماندۈۋوبۈنىكى زۆر كە زىاتر لە دۈۋ سال خەرىكى بۈۋم و كەلكەم لەبىرەۋىرى ھارۋىيەنى ئارامى سەركىدە لە خەبەتلى شارۋ شاخ ۋەگرتۈۋە، لە دۈۋ بەرگدا بەۋ ناۋنىشانەى سەردە، نىزىكى ھەزار لاپەردە باس لە ژيانى ئارام دەكات لە مىندالىيەۋ تا شەھىد كۆرۈنە لە سالى (۲۰۰۷) دا بەھىمەتى ھارۋىيانەم (كەك غومەر فەتاح)، سەركى ئەۋكاتەى ھۆكۈمەتى ھەرىتى كوردستان و (كەك دىلەرى سەيد مەجىد)، بەرپىسى دارابى (ى.ن.ك) چاپكراۋە بىلاۋم كۆرۈۋەتەۋە.

۶- (بەرە كۆنگرە، پىداچۈنەۋىيە بەپىرەۋى ناۋخۇ بەدەزگايىكۆرۈنە ئۆرگانەكان)، كىتەپنىكە لەۋ سالانەى قسە لەسەر بەستى سىنەمىن كۆنگرە دەكرا، بۆنەۋى پىرەۋىكى سەردەمانە دابىرىت لەسەر پىرەۋى ناۋخۇ (ى.ن.ك) ماددە بىرگەكانى شىم كۆرۈۋەتەۋە راۋ سەرنجى خۇم لەسەريان نوۋسىۋە لە سالى (۲۰۰۸) دا چاپكراۋە بىلاۋم كۆرۈۋەتەۋە.

۷- (پانۇرامى روۋادەكانى ناۋ يەكىتى و كوردستان و عىراق). كىتەپنىكە ئەۋ بابەتانەى نىندا كۆكرانەتەۋە كە لەۋ سالانەدا لەسەر ناكۆكىي و مىللەتلى ناۋ ئۆرگانەكانى (ى.ن.ك) ئەۋ روۋادانەى لە كوردستان و عىراقدا روۋياندارە، بەنوۋسىن راۋ سەرنجى خۇم لەسەر نوۋسىن و لە گۇقارۋ رۆژنامەكاندا بىلاۋم كۆرۈۋەتەۋە لە سالى (۲۰۰۹) بەۋ ناۋنىشانەى سەردە چاپكراۋە بىلاۋم كۆرۈۋەتەۋە.

ئەم ھاورپىيەنەش با پواز دەولەمەندتر بگەن

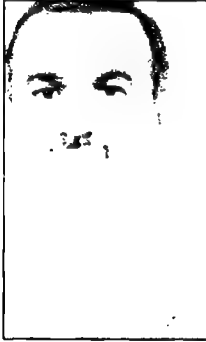
ئەم (۳) ھاورپىيەنەش كە بەزىياننامەيەكى كورتىيان، بەمافى خىيانم زانى، كە پوازى پى دەولەمەند بگەم و ئەم ھاورپىيەنەش، سى ھاورپىيە تىكۆشەرى ناو رىزەكانى رىنكخستىنى كۆمەلەي رەنجەدرانى كوردەستان و (ئى.ن.ك) ھىترى پىشمەرگەي كوردەستان بوون. ھەريەكەيان لە ئۆرگانىك و ھوارىكى رىنكخستىن و پىشمەرگانەو لە شۆين و ناوچەو شارىكى جىاو لە رۆژو بەروارىكى جىاوازا دەستگىر كراون و كەوتوونەتە بەر شالۆي يەكەن لە دەزگاكانى رۆيىم و زىندانىي كراون. (ھىتى شىخ كەرىم) پىشمەرگە بوو. بەمەبەستى ئەركىنى تايبەت لە ناوچەي سەرکردايەتتەيە لە ۱۹۸۷/۱/۳ گەرپاوتەو بە ناو شارو لەنيوان قەلادزى و ژاراودا كەوتووتە كەمىنى عەسكەرىيەو ھەوانەي ئىستىخباراتى عەسكەرى كەركوك كراو ھە دواي (۳) سال و (۱۰) مانگ مانەو لە دەزگاكانى ئىستىخبارات و ئەمەن، لە ۱۹۹۰/۱۱/۳ لە مەھكەمەي سەورە ھوكمى ئىعدام دراو ھە دواجار ھوكمەكى گۆردراو بە مۆنەبەد.

ھاورپىيە (عەزىز مەھمەد)، كە يەكەنە لە تىكۆشەرى چالاک و چاوەنترسەكانى ناو رىزەكانى رىنكخستىنى نەيتى و ناوھىترى پىشمەرگەي كوردەستان، كادىرىكى كارامەو ھەلسورپاويكى بەجەرگى رۆژانى پىش ئەنفال و دواي ئەنفالەكانە... يەكەن بوو ھەو تىكۆشەرانەي كە نەبەردانە بەھاناي پىشمەرگە دابراو و پەرتەوازەكانى رۆژانى ئەنفال و پىشمەرگە برىندارەكانى رۆژانى ئەنفالەو چوو بە مەبەستى بۆ گواستەنەويان لە چەمى رەزانەو بە بازىيان، باينجان، سلىمانى و چارەسەر كەردىيان. لە ئەنجامى چالاکى و كارى رىنكخراو ھەي و پىشمەرگانەدا، لە شەوى ۲۴-۱۹۸۹/۱۲/۲۵ لەلایەن دەزگاي ئەمنى ھەولتەرەو دەكەوتە بەر شالۆي گرتن و لەگەل ئەم ھاورپىيەنەيدا لە ئەمنى ھەولتەر زىندانىي دەكرىت:

(سەيد حاجى) و (مستەفا عىزەدىن)، كە خەلكى رانىو (شەمالى شىخ مەھمەدو شىخ نەوزەر)، كە خەلكى دووكان و (عەزىزو عەلى كاكەرەش)، خەلكى ناوچەي سلىمانى بوون: لەم (۶) كەسە، (۴)يان لە مەھكەمەي سەورە بە ھوكمى لە سىدارەدان و (عەزىز) بە مۆنەبەد ھوكم دەدرىت و (عەلى كاكەرەش) لەبەرئەو ھىچى لەسەر ساغ نەبووتەو، ئازاد دەكرىت. (مستەفاي سەيد قادر) لەناو ھىترى پىشمەرگەو بە برىارى ناوئەندى كۆمەلەو سەرکردايەتى شۆرش بە مەبەستى سەرپەرشتىكردن رىنكخستىنە نەيتىيەكانى ناو شارەكان، دواي شالۆەكانى ئەنفال دەنیزدرىتەو ناو شار، بۆئەو ھاورپىيەنى دابراو و پەرتەوازەكانى دواي ئەنفال كۆيكاتەو رىككىان بختەو ھەلەنزىكەو سەرپەرشتى سەرچەم رىنكخستىنەكانى ناوشارەكان بکات و بەرنامە بۆ بەھاناچوونى دەستەكانى پىشمەرگە پارتىزانەكان دابىت و سوپاي رزگارى كوردەستا (سرك) دروست بکات و ناگاي لە كارو چالاکىيان بىت، يەكەم جار لە قەلادزى و دواجار لە ھەولتەر لەگەل چەند ھاورپىيەكى ناو رىزەكانى رىنكخستىن ئەركەكانى ئەنجامدەدات، بى سەلمىنەو ھەلسوكەوت دەكات و كارى جدىي بۆ گرتەو ھەو

به گه پڅستنه وهی هاورپیان ده کات. کاتی ژماره یه کی زور له هاورپیانې کومه له لیږه وهی
 به هوی (پواز) سه ختی روژگاره که وه ده که ونه بهر شالوی نه نفالی ریکخستنی ناوشاره کان،
 هاورپ مسته فا، زیره کانه و هینانه نه رکې به ستنه وهی ریکخستنه کان له گه ل ژماره یه ک
 هاورپې ټینکو شه رده ده گره نه ستو کاره کان هه لده سوورپتن. تا نه وکاته ی له به رده وایي
 شالوی نه نفالی ریکخستنه کان و به هوی (پواز) ټکه وه له (۱۹۹۰/۹/۲۹) له لایه نه منزوومه ی
 شیمالی و نیستیخبارانی عه سکه ری هه ولیږه وه ده که ونه بهر شالوه که و له گه ل نه م
 هاورپیان هیدا ده سگیر ده کریت. (د. مه جید حه مه نه مین، مامزستا عوسمان حه سن دزدی،
 عه بدوللا عاره ب، عه بدولقادر عومه ر، عه بدولستار، که مال نه نوډه)، دوا ی (۴) مانگ
 مانه وه یان له ده زگا کانی نیستیخبارات و نه من، دوو جار ناردیانن بو مه حکمه مه ی سه وه
 له (۱۹۹۱/۲/۱۷) هه ر هه موپیان به حوکمی موته به ده حوکم ده درین و ره وانه ی به ندیخانه ی
 نه بو غریب به شی ته حکام ته ویله ده کرین. فهرمون ټیوه و ژیاننامه ی هه ریه که یان...

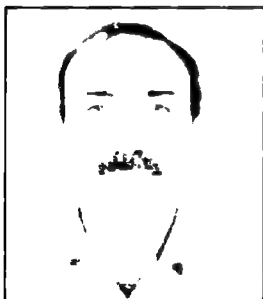
مسته‌فای سه‌یدقادر (عومەر مه‌حمود ئیسماعیل)

- له (١٩٥٨/١٢/١٨) له شاری قه‌لادزی له‌دایکبووه.
- خویندنی سه‌ره‌تایی و ناوه‌ندی له قه‌لادزی و قونای ناماده‌یی
- له سلیمانی و قه‌لادزی ته‌واو کردووه.
- په‌یمانگی کشتوکالی هونه‌ری له زانکوی به‌غدا- نه‌بوغریب
- له سالی (١٩٧٩) دا ته‌واو کردووه.
- سالی (١٩٧٨) چووه‌ته‌ ریزی ریک‌خسته‌کانی کۆمه‌له‌ی
- رهنجده‌رانی کوردستانه‌وه‌و به‌نهیتی له‌ناوشاردا خه‌باتی کردووه.
- له (١٩٨٠/٤/١٦) چووه‌ته‌ ده‌ره‌وه‌و بووه‌ته‌ پێشمه‌رگه‌، له سالانی
- خه‌باتی پێشمه‌رگایه‌تیدا پله‌ی جو‌راو‌جو‌ری پێشمه‌رگانه‌و
- ریک‌خستنی له‌ناو هێزی پێشمه‌رگه‌دا وه‌رگرتووه.
- له (١٩٨٨/١٢/١٦) دوا‌ی کاره‌ساتی نه‌نفال له‌سه‌ر بریارای ناوه‌ندی کۆمه‌له‌و شو‌رش
- نێز دراوه‌ته‌وه‌ بۆ ناوشار، به‌مه‌به‌ستی ریک‌خسته‌وه‌و کۆکردنه‌وه‌ی هاو‌پێیان که‌ به‌هۆی
- نه‌نفاله‌ به‌دناوه‌که‌وه‌ په‌رش و بلا‌بوونه‌ته‌وه‌، تا را‌گواستنی شاری قه‌لادزی، له‌ناو شاری
- قه‌لادزی‌وه‌ سه‌ره‌رشتی ریک‌خسته‌ نه‌هیتییه‌کانی ناو شاره‌کانی کردووه.
- دوا‌ی را‌گواستنی قه‌لادزی، بۆ جێبه‌جێکردنی ئه‌رکه‌کانی، چووه‌ته‌ شاری هه‌ولێر
- له هه‌ولێره‌وه‌ له‌گه‌ڵ هاو‌ریه‌کانیدا سه‌ره‌رشتی سه‌ره‌جهم ریک‌خسته‌کانی کۆمه‌له‌و
- (ی.ن.ک)ای کردووه. له‌گه‌ڵ ئه‌و ئه‌رکه‌ قورسه‌یدا سه‌ره‌رشتی (سوپای رزگاری کوردستان
- "سرك"ای کردووه له‌ دامه‌زراندن و را‌په‌راندنی ئه‌رکه‌کانیاندا.
- له به‌رده‌وامیی شالاره‌کانی نه‌نفالی ریک‌خسته‌کانی ناوشاردا، به‌هۆی پوازه‌وه‌ له‌ شاری
- هه‌ولێر له (١٩٩٠/٩/٢٩) که‌وتوو‌ته‌ به‌رشالاره‌که‌و له‌لایه‌ن مه‌نزومه‌ی شیمالییه‌وه‌
- ده‌ستگیرکراوه‌و له‌ مه‌نزومه‌وه‌ نێز دراوه‌ بۆ ئیستیخبارانی عه‌سکه‌ریی هه‌ولێر (٩) رۆژ
- له‌و ده‌زگایه‌ هێلاره‌وه‌وه‌ پاشان نێز دراوه‌ بۆ دائی‌وه‌ی ئه‌منی هه‌ولێر.
- له رۆژانی نه‌شکه‌نجه‌و لیک‌کۆلینه‌وه‌دا جه‌سووپانه‌ رووبه‌رووی جه‌للاده‌کان راوه‌ستاوه‌و
- نه‌یان‌توانیوه‌ که‌ لێکی لینه‌ریگرن و ته‌نانه‌ت به‌ناوی خۆشیه‌وه‌ نه‌گیراوه‌ هه‌ر به‌ر ناوه‌
- نه‌هیتییه‌ی لیک‌کۆلینه‌وه‌ی له‌گه‌ڵدا کراوه‌، که‌ به‌ناوی (عومەر مه‌حمود ئیسماعیل)‌وه‌
- بووه‌، به‌هۆی قورسیی ئه‌رکه‌که‌ی، چه‌ندین ناسنامه‌ی به‌ناوی جیا‌جیا‌وه‌ بۆکراوه‌. ت
- له‌چاوی چاودێریکردنی ده‌زگا‌کانی دوژمن بشاردیته‌وه‌، دوا ناسنامه‌ی که‌ پێوه‌ی
- ده‌ستگیرکراوه‌ (عومەر مه‌حمود ئیسماعیل) بووه‌و به‌و ناوه‌وه‌ ماوه‌ته‌وه‌ نه‌کتی
- نه‌شکه‌نجه‌دان و ره‌وانه‌کردنی بۆ داد‌گاییکردنی و ناردنی بۆ به‌ندیخانه‌ی نه‌بوغریب. ت

- نازادبوونی هەر یەو ناوێوە بوو.
- دواى (٤) مانگ مانەوى لە ئەمنى هەولێر لە گەڤ ئەم ھاورپێانەیدا:
 - د. مەجید محەمەد ئەمین جەمیل.
 - مامۆستا عوسمان حەسەن محەمەد، کە ناسرابوو بە عوسمانە سوور دزەیی.
 - عەبدوللا عارەب ئۆمەر.
 - عەبدولقادر عومەر حەمەد.
 - عەبدولستار.
 - کەمال ئەنوەر.
- نێردراون بۆ مەحکەمەى سەرۆک لە رۆژی (١٧/٢/١٩٩١) بەحوکمی موئەبەد حوکمدراون و نێردراون بۆ بەندیخانەى ئەبوغریب قیسمى ئەحکام تەویلە:
- کە چووتە ئەبوغریب، لە گەڤ ژمارەیک لە ھاورپێ زیندانییەکانى کۆمیتەى باوەرى دروستکردوو.
 - لە (٢٢/١٢/١٩٩١) بەلیتووردنى گشتیی و گۆڕینەو لە گەڤ ھاورپێکانیدا نازادکراو.
 - گەشتووتەو ھەولێرو کوردستانی نازادکراو.
 - دواى نازادبوونی، بەشداریی یە کەمین کۆنگرەى (ی.ن.ک)ای کردوو.
 - لەپاش کۆنگرەو کراوتە ئەندامى مەکتەبى ریکخستن لە ھەولێرو دواى سالیك کراوتە بەرپۆبەرى پەیمانگای کادیرائى سەر بە مەکتەبى ریکخستن.
 - سالى (١٩٩٤) کراوتە لیپرسراوى مەلبەندى ریکخستنى راپەرین.
 - لە ھەلیژاردنى یە کەم پەرلەمانى کوردستاندا بووتە ئەندامى پەرلەمانى کوردستان.
 - سالى (١٩٩٦) کراوتە ئەندامى سەرکردایەتى (ی.ن.ک).
 - لە (٢٧/٥/١٩٩٨) کراوتە وەزیری ناوخۆ لە حکومەتى ھەرىمى کوردستان.
 - لە دووھەمین کۆنگرەى (ی.ن.ک)دا یە کەم دەنگى کۆنگرەى بەدەستھێناو بووتە ئەندامى (م.س) کراوتە جیگرى فەرماندەى فەرماندەبى گشتیی ھێزى پێشمەرگەى کوردستان و تا سالى (٢٠٠٩) لە پۆستە کەیدا ماوتەو.
 - خێزاندارو باوکى سێ کوڕو دوو کچە.

عەزیز محەممەد عەبدولرەحمان - ناسراو بەعەزێری حەمە بەگ

- سالی (١٩٦٤) له گوندی موغانی سورداش له دایکبووه.
- تا پۆلی چواری سه‌ره‌تایی له موغان خۆیندوویه‌تی و دوا‌جار چووته سلیمانی و قۆناغی سه‌ره‌تایی و ناوه‌ندی له سلیمانی ته‌واو کردووه.
- سالی (١٩٨٣) په‌یوه‌ندی به‌رێک‌خسته‌کانی کۆمه‌له‌ی رهنج‌ده‌رانی کوردستان و (ی.ن.ک) هوه کردووه له که‌رتی دووکان، دواتر چووته پۆلی چه‌می رەزان له سنووری تیی (٢٣)ی سورداش.
- سالی (١٩٨٦) به‌شداری شه‌ری قه‌یوان-ماوه‌ت و گرته‌ی کارێزی له‌گه‌ڵ ده‌زگای پێشمه‌رگایه‌تی و کاک عه‌لی بچکۆلدا کردووه.
- سالی (١٩٨٦) بووه‌ته پێشمه‌رگه‌ی به‌رگری له سنووری تیی (٢٣)ی سورداش.
- له نه‌نفالی چواری چه‌می رەزان و قه‌لاسیوکه‌ رۆلی جوامی‌زانه‌و کاریگه‌ری له مانه‌وه‌ی هێزی پێشمه‌رگه‌ له سنووره‌که‌دا بینیه‌وه، که‌ ته‌واکه‌ته هه‌ژاڵ (عه‌لی بچکۆل) سه‌ربه‌شتی کردووه.
- دوا‌ی نه‌نفال، به‌ هاوکاری رێک‌خراوی سلیمانی که‌له‌په‌لی پێتووست و خواردنی بۆ پێشمه‌رگه‌کانی تیی (٢٣)ی سورداش دایه‌نکردووه.
- رۆلی به‌رچاوی بینیه‌وه له ده‌ربازکردن و ره‌وانه‌کردنی پێشمه‌رگه‌ له‌ بایه‌نجان‌وه‌ بۆ سنووری ئیزان.
- کاتی برینه‌داربوونی هه‌ژاڵان (ره‌فعه‌ت عه‌بدوللاو مه‌لافه‌رمان) له چه‌می ره‌زانه‌وه گواستوویه‌ته‌وه بۆ بایه‌نجان و له بایه‌نجان‌وه‌ بره‌دوونی بۆ ناوشاری سلیمانی به‌مه‌به‌ستی تیمارکردن و چاره‌سه‌رکردن.
- دوا‌ی نه‌نفال و له سالی (١٩٨٨)دا کاتی به‌ریاری پێکه‌یتانی (سوپای رزگاری کوردستان "س‌رک") دراوه. هاو‌ری عەزیز یه‌کێک بووه له پێشمه‌رگه‌کانی مه‌فره‌زه‌ی تابه‌تی بایه‌نجانی (س‌رک) و ته‌رکی راپه‌راندنی پێشمه‌رگایه‌تی و رێک‌خسته‌نی له ته‌ستوگرته‌وه.
- له‌کاتی شالۆی نه‌نفالی رێک‌خسته‌کان، له شه‌وی (٢٤-٢٥/١٢/١٩٨٩) له‌لایه‌ن دانیه‌ی ته‌مینی هه‌ولیه‌وه ده‌ستگیرکراوه له‌گه‌ڵ ته‌م هاو‌ریانه‌یدا له ته‌مینی هه‌ولیه‌ی زیندانیی کراون.
- (سه‌یدی حاجی، مه‌سه‌فا عیزه‌دین) که‌ خه‌لکی رانیه‌ بوون، (شه‌مال شیخ محەممەد و شیخ نه‌وزه‌ر)، که‌ خه‌لکی دووکان بوون، (عه‌زیزو عه‌لی کاکه‌ره‌ش)، که‌ خه‌لکی ناوچه‌ی

سليمانى بوون.

- دواى (۱۱) مانگ له ئەمنى ھەوليتەر له رۆژى (۱۹۹۰/۱۱/۲۴) له مەحکەمەى سەورە (۴)، له ھاورپىکانى بەم ناروانە (سەيد حاجى، مستەفا عيزەدين، شەمال شەيخ محەممەد، شەيخ نەزەر) بەھۆکىمى ئىعدام ھۆکمدراون و ھاورپى (عەزیز) بە (۱۵) سال ھۆکمدراوە (عەلى کاکەرەش) ئيفراج کراوە ھاورپى (عەزیز) نيرەراوەتە بەندىخانەى ئەبوغريب بەشى ئەحکام سەقيلە.
- له بەندىخانە پەيوەندى بە کۆمىتەى باوەڕەوہ کردووە.
- له (۱۹۹۱/۱۲/۲۲) بە لىبۆوردنى گشتى و گۆرىنەوہ نازادکراوە.
- لەدواى نازادبوونىيەوہ سەرقالى کارو ئىشى نازادە، له ھىچ دەزگاو ئۆرگانىكى حکومى و حزييدا کارناکات.

هسین شیخ کهریم

- سالی (۱۹۶۷) له گهره کی سهرکاری سلیتمانی له دایکبووه.
- قوناغی خویتمانی سهره تایی و ناوهندی له سلیتمانی ته واکردووه.
- سالی (۱۹۸۳) په یوهندی بهیتری پيشمه رگه ی کوردستان (ی.ن.ک) دوه کردووه بوو ته پيشمه رگه له مهربندی دوو، دواچار گویتراوتهوه بۆ مه کته بی عهسکه ری.
- (۱۹۸۳/۱/۳) گهراوتهوه بۆ ناوشار، له نیتوانی قه لادی و ژار او دا که وتووته که مینى عهسکه رییه وه رهوانه ی نیستیخبارانی مه نزوومه ی شهرقی که رکوک کراوه.
- (۹) مانگ له و دزگایه هیلراوتهوه و دواچار گویتراوتهوه بۆ دائره ی نه منى سلیتمانی، (۱۷) مانگ له نه منه سووره که بوو.
- له دائره ی نه منه وه رهوانه ی موخا بهراتی سلیتمانی کراوه.
- نیردراوه بۆ نه منى عامه ی به غذا.
- ماوه ی (۳) سال و (۱۰) مانگ له و دزگایانه ماوه ته وه دوا ی (۷) جار ناردن ی بۆ مه حکمه ی سهره، له (۱۹۹۰/۱۱/۳) به حوکمی نیعدام، حوکم دراوه نیردراوه بۆ به ندیخانه ی نه بوغریب به شی نه حکام سه قیله و دوا ی مانگیك حوکمه کی له نیعدامه وه گۆردراوه بۆ مونه به د.
- له نه بوغریب په یوهندی به کۆمیته ی باوه روه کردووه.
- له (۱۹۹۱/۱۲/۲۸) به لیب ووردنی گشتی و گۆرینه وه نازاد کراوه.
- سالی (۱۹۹۲) به هوی نه خوشیه وه چووته هه ندران و له ولاتی سوید جیگیر بوو.
- له سوید په یوهندی به ریکخته کانی دهره و ی (ی.ن.ک) دوه کردووه.
- دوا ی (۱۲) سال له هه ندرانه وه له سالی (۲۰۰۲) دا گهراوتهوه کوردستان.
- وه کو کادیریکی عهسکه ری چووته فرمانده یی گشتی (ه.پ.ک) او به شداریی چند خولیکی سهر بازی کردووه نیستا پله ی رائیدی هیه.
- ماوه ی (۵) سال له نووسینگه ی جیگری فرمانده یی گشتی وه کو سکر تیر دوا می کردووه.
- نیستا له مه کته بی ریکخراوه دیمو کراتیه کانی (ی.ن.ک) د.
- مه دالیای نالتو نیی جه نابی هه قال مام جه لالی وه رگرتووه.
- نه ندامی کۆمه له ی پيشمه رگه دیرینه کانی کوردستان- (ی.ن.ک) د.

به‌شی‌شده‌شده‌م

به‌لگه‌نامه‌کان

بەلگەنامەکان زیاتر راستییەکان دەسەلمێتن

نەدەکرا بۆکتیبێکی وا که باس لە گرتن و زیندانیکردنی کەسیک بکات، کە لەناو ریکخراویکی شۆرشگیریی پێشکەوتنخوازی وەک (کۆمەڵەی رەنجەدرانی کوردستان، یەکییتی نیشتمانی کوردستان) دا خەبات و تینکۆشانی کردی، لە ئەنجامی ئەو خەباتە کەوتییە بەر شالاری دەزگاکانی ئەمنی رژیمی دکتاتۆری بەعس و دەستگیرکرایت، دواي چەند مانگێک ئەشکەنجەو ئازاردان و مانەوی لە (دائیرە ئەمنی سلیمانی) (ئەمنە سوورەکە) لەلایەن (مەحکەمە سەورەکە) عەواد بەندەر(هەو بە حوکمی مۆتەبەد حوکمدارایت و زیندانای کرایت... لەکاتێکدا بەرپۆلەبەریتی ئەمنی سلیمانی بۆ مەحکەمە سەورە بنووسیت، راشکارانە دان بەوەدا بنیت کە کۆمەڵەی رەنجەدرانی کوردستان لەو ریکخستە مەترسیدارو بەهێزە سیاسییە نەتییانە یە کە لە گۆڕەپانی سیاسی پارێزگاکانی سلیمانی و هەولێر کار دەکات، بەسەدان چالاکیی لەناوخۆدا وەکو (کوشتن، گالته کردن، هەرشە کردن، فراندن) ئەنجام داوە. ((عصبية کاسحي کردستان (الکوملة) تعتبر الجهاز التنظيمي لزمرة عملاء ايران... ان تنظيماتها الداخلية الذي كانت من اخطر واقوى التنظيمات السرية في الساحة السياسية في محافظتي السليمانية واربيل... حيث نفذت مئات العمليات في الدخول (الاغتيال، الابتزاز، التهديد، الخطف)...

بەچەند بەلگەنامە یەک ناوەڕۆکی کتیبەکە ی پێ دەولەمەندو بەهێز نەکەم کە لە رینگای بەلگەکانەو زیاتر راستییەکان دەسەلمێتن. لە کاتێکدا بەهۆی راپەرینە شکۆدارو میژوو یەکە خەلکی کوردستانەو توانراوە، بەچەند تەن بەلگەنامە ی شاراوو نەیتی دەزگا سەرکوتکەرەکانی رژیمی فاشی بەغدا بکەوێت دەستی جەماوەری خەلکی کوردستان و ژمارە یەک لەو بەلگەکانە ی کەوتووێتە پەردەست، ئەو بەلگەنە کە پەيوەندیان بە کۆمەڵێک تینکۆشەری زیندانیکراوی (کۆمەڵە یەکییتی نیشتمانی کوردستان) هەیە، کە لە سالانی (١٩٨٩-١٩٩٠) دا لەلایەن دەزگاکانی ئەمنە دەستگیرکراون و حوکمداران، ژمارە یان (٣٠) سی تینکۆشەرەو لەناویاندا یەکیکیان نووسەری ئەم کتیبە یە. کە بەلگەکان پەيوەندیان بە حەزکردنی مال و حوکمدان و موسادەرەکردنی ئەموالی مەنقولەو غەیر مەنقولەیانە هەیە... بەجێ خۆیم زانی نووسراوەکان وەکو بەلگەنامە، ئەو ی گونجاو دەشی بۆ بلاکردنەو، ناوەڕۆکی کتیبەکە ی پێ بەهێز دەولەمەند بکەم.

فەرموون بزاتن لە بەلگەکانداو لەرپۆرتەکە ی (دائیرە ئەمنی سلیمانی) دا کە بۆ دەزگا پەيوەندیادەرەکانی سەر و خۆیان نووسیوە بەرزکردووەتەو، راشکارانە بەناو ناوی چەند کەسیک لەو (پوازانە) لە راپۆرتەکیاندا باس دەکات. بێتەلامەت نییە دائیرە ی ئەمن

باسی (غەریب ھەمەرەشید، سەردار مەھمەد رەشید، مەحمود مستەفا، سەدام رەئوف رەشید، شەفیقی ھەمە بەچکۆل، سامانی حاجی ئەحمەد) دەکات. یان ئەو پوژەری کە لە سەرەتای راپۆرتە کە بەناوی (موخەر، مودەعی، موشتەکی) باس دەکات و بەناو ناوی ناهیتیت، دەبیریت چۆن ھەموو نەیتییەکانی رینکخستنی بەوردیی و سەلیقەیی ئەمنییانەو گەیاندووەتە دامودەزگاکی رۆژم، چەند بەدلسۆزی کاری بۆ کردوون، ھەر ئەو کارکردنە بوو تە ھۆیەکی سەرەکی بۆ بەدواداچوون و چاودێری ھارپیان و جموجولیان و کارکردن لەلایەن چاوە دوژمنەکانی ئەمنەو، تا بوو تە ھۆی دەستگیرکردنی چەند ھارپیان، ئەویش بەدەستنیانکردنی شوێن و جینگا بەلگەنامەو نامیرۆ شێوی وردی کارکردن لەناو شاری سلێمانیدا. دیارە (ئەمن) کە ئەو راپۆرتەدا بەناو ناوی نەھیتاوە، ھەلبەت کارو ئەرکی دیکەیان پێ سپاردووەو نەیانویستووە ناوی بخەنە ناو ناوانەو، بۆ ئاشکراوون و دەرکەوتنی و ئەرکی پوژیان پێ ماوەو تەواو نەبوو. یان پوژێکی تر کە لە کاتی دەستگیرکردنی ئیتەدا، داوایان لێکردووە کە ئەو زانیاریانە لەسەر رینکخستن و ھارپیان رینکخستن ھەیەتی، بیانداتی، ئەویش جاسوسانە ھەرچی ناو و لیستی ناو و بەلگەنامەییەکی رینکخستنی لا بوو، ھەرھەمووی پێشکەشی ئەمن کردووە، لە بەرامبەریدا پاداشتی جاسوسیە کە وەرگرتووە. ناوی ئەمنەشیان بۆیە نەھیتاوە، دلنیام کە ئەرکی وردتریان لەو رۆژگاردەدا پێ سپاردووە، کە ھەولی زیاتر بەدات بۆ دۆزینەووە کۆکردنەوی بەلگەیی زۆرتر بۆیان...

ئەگەر بەوردیی سەرنجی راپۆرتە کە بەریت ئەمن چۆن باسی ھەریە کەیان لە جێبەجێکردنی کاری پوژیاندا دەکات و چ رۆلێکیان ھەبوو لە ھاوکاریکردن و یارمەتیدانی دەزگاکیانداو چۆن ناپاکانە وەک گیاکە لەیەکی رەگدا کوتاوی کوشندە لەناو درەختی رینکخستنی گەشی کۆمەلەماندا بلاو بوونەتەو، یان چۆن بوونەتە کرمێکی دارەخۆری برسی و خۆری خۆیان لەناو داری نەستۆری رینکخستندا گێراوە، بەناو ھێلی بەھێری رینکخستەکانماندا بلاو بوونەتەو. چۆن بوونەتە دەستکێشی دوژمن و رەشماری بزێو و نەستوورو چالاکی رینکخستیان پێگرتووە، وازیان نەھیتاوە تا دوا قوناغی خیانیان کە رۆژانی دادگایکردنی ھارپیان بوو لە دادگای سەرەری عەوادبەندەری گۆرەگۆر و یستوویانە چۆن دەیان ھارپیان لەو گرووپەیی ئیتەدا کرد بەسێدارەدا، لە گرووپە تینکۆشەرەکان و پێشمەرگە قارەمانەکان چەندینی دیکەیان بەبێ تاوان بریاری لەسێدارەدان و گوللەبارانکردن بەسەردا درا، بەنیازبوون ئیتەو سەرچەم تینکۆشەرائی دیکەش بەھەمان چارەنۆس بگەیەنن، بۆئەوی ملی سەرسۆزی و خیانیەتکارییان باشتر و زیاتر نەستوورتر بکەن.

مديرية الأمن محافظة التأميم
مديرية الأمن محافظة السليمانية

١٩٨٩/٤/١٢ محافظة السليمانية وفق المادة ١٥٦ ق.ع الحق العام

افاد المخبر او المدعي (المشتكي) والاجراءات المتخذة من قبل الامن:- في شهر نيسان من عام ١٩٨٩ وردت اشارات متفرقة الى مديريتنا عن وجود تنظيم خط رئيسي لزمرة عملاء ايران (عصبة كادحي كردستان) وان من العناصر البارزة في هذا التنظيم هو المتهم (احمد محمد وتمان) مهنته مدرس في اعدادية صناعة السليمانية سابقا ويمتلك اجهزة طباعة ونشرات الحزبية ورسائل في داره - وبعد متابعتنا لهذه المعلومات وبشكل دقيق وتأكد صحة ذلك، وبتأريخ ١٩٨٩/٤/١٢ تم القبض على المذكور واجرى التحري الاصولي في داره وتم ضبط جهاز رونيو والة طباعة وعدد كبير من الرسائل والتقارير التنظيمية مخبأه في ملجئ كونكريتي داخل مسكنه، وانه احد الكوادر التي تقود تنظيم جناح الكومله في السليمانية ومسؤول عن قسم الاعلام، وان التنظيم تشرف عليه لجنة مكونة من المتهمين كل من (ابوبكر محمد صالح و عبدالعزيز عمر عارف و احمد محمد صالح وسامان مولود غريب و عزيز محمد احمد) وبعد ان تم كشف العناصر البارزة والقيادة في التنظيم ومسؤولهم المتهم (عبدالجبار رشيد محمد) الذي ضبطت كتابات تنظيمية تحمل اسمه المستعار (بيره مكرون) في دار المتهم (احمد وتمان) وبتاريخ ١٩٨٩/١١/٥ تم القبض على المتهم (ابوبكر محمد صالح) وبتاريخ ١٩٩٠/١/٢٣ وبعد متابعة دقيقة لمسؤول التنظيم القي القبض عليه ومعه المتهم (عبدالعزیز عمر عارف)، وان المتهم (عبدالجبار رشيد محمد) هو مسؤول التنظيم وتم ضبط الة طباعة في داره مع ثلاثة اشربة كاسيت معادية ومجموعة كبيرة من نشرة الكومله ومجموعة من الكتب والاوليات الخاصة بتنظيم الكومله ومجموعة كبيرة من التقارير الخاصة بنشاطات التنظيم لاعوام (١٩٨٣-

١٩٨٤-١٩٨٥)، كانت مخبأه في مخبأ سري في دار والده مع مجموعة كبيرة من الهياكل التنظيمية واسماء العناصر الداخلة ضمن التنظيم واسماء العناصر الذين قاموا بدفع تبرعات الى تنظيم المذكور وتقارير اخرى تضمنت المعلومات العسكرية والاقتصادية والاضاع العامة داخل القطر خلال فترة الحرب وكلها متعلق بالاضاع الامنية وتحركاتها في السليمانية ورصد العناصر الموالية لسيرة الحزب والثورة، والذين يصنفهم بالجواسيس والعملاء، كما تم ضبط لدى عناصر التنظيم (١٨٥) شريط كاسيت معادي ومسدس نوع ميكاروف وبندقية نوع كلاشنكوف ومجموعة من الهويات المزورة ونماذج عدم التعرض وهوية صادرة من مديرية الامن العامة وعارضة افلام. وقد بلغ عدد العناصر المقبوض عليها (٣٠) ثلاثون متهما وحسب التواريخ المشار ازاء كل واحد منهم:-

(١) المتهم احمد محمد وتمان محمد ١٢/٤/١٩٨٩

(٢) المتهم ابوبكر محمد صالح كريم ٥/١١/١٩٨٩

(٣) المتهم كامل صابر محمود احمد ٦/١١/١٩٨٩

(٤) كارزان اسماعيل احمد اسماعيل ١٩/١٢/١٩٨٩

(٥) عبدالجبار رشيد محمد ملاابراهيم ٢٣/١/١٩٩٠

(٦) عبدالعزيز عمر عارف حسن ٢٣/١/١٩٩٠

(٧) سامان مولود غريب كريم ٢٣/١/١٩٩٠

(٨) رزكار محمد عبدالله معروف ٢٣/٢/١٩٩٠

(٩) محمد عبدالكريم كاكه حمه ٢٤/١/١٩٩٠

(١٠) احمد محمد صالح عبدالرحمن ٢٥/١/١٩٩٠

(١١) جمال عزيز امين احمد ٢٥/١/١٩٩٠

(١٢) عزيز محمد احمد سعيد ٢٣/١/١٩٩٠

(١٣) محمد رحيم حسن رسول ٢٣/١/١٩٩٠

(١٤) علي محمد شاسوار قاضي ٢٣/١/١٩٩٠

(١٥) علي صالح سليمان عبدالله ٢٤/١/١٩٩٠

(١٦) بختيار عمر اولي عبدالله ١٠/٢/١٩٩٠

(١٧) محسن حمه امين حمه علي ٢٧/١/١٩٩٠

(١٨) فريدون سعيد جعفر محمد ٢٣/١/١٩٩٠

- ١٩) عطا احمد محمد قادر ١٩٨٩/١٠/٢٣
- ٢٠) محمد طاهر محمد توفيق ١٩٨٩/١٠/٢٣
- ٢١) احمد محمد قادر حمه رش ١٩٩٠/١/١١
- ٢٢) سالار محمد سعيد عبدالرحمن ١٩٩٠/٢/١١
- ٢٣) عبدالرحمن قادر غفور مصطفى ١٩٩٠/٢/١٤
- ٢٤) طالب عبدالله سعيد محمد ١٩٩٠/٢/١٤
- ٢٥) حمه طاهر محمود شيخ محمد ١٩٩٠/٢/٢٢
- ٢٦) محمد رسول سعدي رسول ١٩٩٠/٢/٢٦
- ٢٧) كاميران عزيز علي احمد ١٩٩٠/٢/٢٨
- ٢٨) عثمان عبدول معروف مصطفى ١٩٩٠/٣/٤
- ٢٩) محمد ملاحسين حسن محمد ١٩٩٠/٣/١
- ٣٠) اردلان عمر علي امين ١٩٨٩/١١/١٦
- تم عرض المتهمين المذكورين اعلاه على السيد قاضي تحقيق امن السليمانية بتواريخ مختلفة وقرر توقيفهم وفق المادة (156) ق.ع وبقرار الاخير للسيد القاضي قرر تفريق الاوراق الخاصة بهم تمهيدا لاحالتهم الى المحكمة المختصة ولازالت التحقيقات مستمرة للنتيجة.

نقيب الامن
ضابط التحقيق

نسخه منه الى -
مديرية الامن العامة/ش٣/ مع نسخة من التقرير النهائي للتفضل بالاطلاع ... مع
التقدير.
مديرية الامن العامة/ مركز التطوير الامني/ الاحصاء/ للتفضل بالاطلاع ... مع
التقدير.
مديرية الامن العامة/ ش.و.م.ش/ مع نسخة من التقرير النهائي وصحائف اعمالهم
للتفضل بالاطلاع والتاثير لديكم ... مع التقدير.

مديرية امن الحكم الذاتي/ق٢/ للتفضل بالاطلاع... مع التقدير
مديرية امن الحكم الذاتي/م.و/ مع نسخة من التقرير النهائي وصحائف اعمالهم
للتفضل والتاثير لديكم ... مع التقدير.
محكمة تحقيق امن السليمانية/ للتفضل بالاطلاع... مع التقدير.
مديرية امن السليمانية /م.ا/ مع نسخة من التقرير النهائي وصحائف اعمالهم
للتاثير لديكم.
مديرية امن البلدة/ للتاثير لديكم
مديرية امن حلبجة/ للتاثير لديكم

تشكيلات التنظيم

من خلال دراستنا للرسائل والتقارير الموجودة لدينا تبين لنا تشكيلات التنظيم بالشكل التالي التنظيم يطلق عليه (لجنة التنظيم السليمانية) مسؤوله عبدالجبار رشيد محمد (بيرة مكرون) وتتفرع مسؤوليات لقيادة لجنة من محافظة السليمانية تتكون من خمسة اشخاص يرتبطون مباشرة بمسؤول التنظيم وتتفرع عنهم مسؤوليات لخطوط فرعية اخرى. ان معرفة مسؤول التنظيم تنحصر باعضاء لجنة التنظيم فقط. يتصل بها مسؤول اللجنة (بيرة مكرون) مع قيادة زمرة الكوملة ((نوشيروان، فريدون عبدالقادر، عبدالله رسول (كوسرت)) بواسطة المتهم الهارب (مصطفى ابراهيم درويش) من سكنة محافظة اربيل المكلف بنقل البريد من قيادة الزمرة الى مسؤول اللجنة انفى الذكر مطلوب القبض عليه من عدة جهات امنية.

تتفرع اللجنة مكاتب تنظيمية ومنها اتحاد معلمي كردستان فرع السليمانية الذي يترأسه الموقوف (محمد ملا حسين حسن) ويتكون من اربعة عناصر له ارتباط ثاني بقيادة الكوملة عبر نفس الوسيط (مصطفى ابراهيم درويش). اضافة الى علاقته مع مسؤول التنظيم في الداخل.

ويتفرع كذلك الخط العسكري عن اللجنة ويتركز نشاطه في اطراف المحافظة/ جم جمال/ كلار اضافة الى مركز المحافظة. مهمتهم تنفيذ عمليات مستقبلا و ادامة الصلة بالمفارز التخريبية التي تدخل القاطع وحدد لمجموعة كلار العمل

التنسيقي مع تيب ٤٧ بيمكرون ضمن قاطع كرميان بأعتبار ان ساحة عمل هذا التيب مجاورة لمدينة كلار لتنتهتهم مستقبلا للانضمام الى المفارز التخريبية عند ورود التوجه لهم.

العوزات ومستمسكات التنظيم

١- قوائم تفصيلية تحوى (١٧٦) اسم لتنظيمات الكوملة في مدينة السليمانية للاعوام (٨٥/٨٤/٨٣) موضح فيها الاسم الكامل والعنوان وتاريخ الارتباط الاسم السري /مقدار الاشتراك الشهري/ محل السكن/ المهنة.

٢- رسائل حزبية متبادلة بين عناصر التنظيم في الداخل ومع قيادة زمرة الكوملة تتضمن توجيهات تنظيمية ومعلومات عسكرية، سياسية، اقتصادية. ورسائل اخرى منوعة وبلغ مجموع الرسائل والتقارير التي تم ضبطها (٢٢٣) رسالة وتقرير.

٣- رسائل مرسله عام ١٩٨٥ من لجنة تنظيم بغداد.

٤- هوية عائدة لاحد منتسبي مديرية امن دىالى المدعو محمد جوامير ولي الذي اختطفه المخبرين واغتيل على ايديهم حيث استفادوا من هويته لتزوير هويات اخرى لتسير مخططاتهم الاجرامية.

٥- هويات ونماذج اجازات تابعه لافواج الدفاع الوطني عدد (٩) مع (٢٥) نموذج عدم تعرض مزور.

٦- (١٨٥) شريط كاسيت مسجل معادي تحتوي خطب العميل جلال الطالباني وكوادر زمرته وتوجيهات اذاعتهم وانشيد تمجد بقتلى المخبرين وتحرض على معاداة الدولة.

٧- ستة اشربة فيديو كاسيت يتحوي على تحرك مفارزهم التخريبية وعملياتهم الاجرامية ضد قطعاتنا المسلحة ومقابلات كوادر زمرتهم.

٨- جهاز رونيو.

٩- ثلاثة الات طابعة.

١٠- بندقية كلاشنكوف عدد (٢) اثنان.

١١- واحد مسدس نوع ميكاروف واخر نوع برونيك وثالث نوع ستار.

- ١٢- اعداد كبيرة من البيانات والنشرات والكتب والادبيات الخاصة بزمرة عملاء ايران- جناح الكوملة.
- ١٣- عارضة افلام.

عصابة كادحي كردستان (الكوملة) تعتبر الجهاز التنظيمي لزمرة عملاء ايران ان تنظيماها الداخلية الذي كانت من اخطر واقوى التنظيمات السرية على الساحة السياسية في محافظتي السليمانية واربيل حيث نفذت مئات العمليات في الدخل (الاغتيال- الابتزاز- التهديد- الخطف). ورغم التغيرات الكبيرة التي وجهت لها بقيت تحتفظ بخطوط مهمة و رئيسية واعتبرت اعمالها ستبقى بعيدة عن اعين جهازنا الذي احدث اخر جذورها الكبيرة بمتابعة دقيقة نفذتها مديرية امن محافظة السليمانية وبعد متبعات السنت بالتنظيم وطول النفس والدقة في القبض استمرت لمدة ستة اشهر اثمرت اغرت من النهاية عن كشف تنظيم الكوملة في محافظة السليمانية ونوضح في ادناه موجز متابعات المديرية المذكورة والنتائج التحقيقية.

في نيسان ١٩٨٩ وردت اشارات متفرقة الى المديرية المذكورة عن وجود تنظيم خط الرئيسي لتنظيم زمرة عملاء ايران (عصابة كادحي كردستان) مازال يعمل بنشاط في مدينة السليمانية وبعد ان تاكدت معلومات عن المتهم الهارب احمد محمد وتمان مدرس في اعدادية الصناعة سابقا تؤكد ان من اقطاب التنظيم و متمسك باجهزة طابعة ونشرات و رسائل حزبية في داره . لذلك تم القبض عليه في يوم ١٢/٤/١٩٨٩ وتحري داره وعثر على جهاز روني و طابعتين وعدد كبير من الرسائل مخبأ في ملجا كونكرتي داخل مسكنه الا انه اصر على عدم الاعتراف بما استوجب البحث عن القرائن جديدة وبعد جهد و متابعة توصلنا الى احد مسؤولي التنظيم المتهم ابوبكر محمد صالح حيث تم القبض عليه يوم ٥/١١/١٩٨٩ في محله حيث عملية التحري عن عناصر التنظيم حيث تم القبض بتاريخ ٢١/١١/١٩٨٩ على المتهم كامل صابر احمد،

واستمرت تحرياتنا بتشخيص مسكنهم وعملهم بشكل هادئ اضافة الى استخدام المراقبة الهادفة لعدد من عناصر التنظيم بهدف التوصل الى نتائج افضل مستقبلا وبتوقيت متفق عليه... وبعد ان تأكد سفر مسؤول التنظيم الى بغداد

يوم ١٩٩٠/١/٢٣ تم القبض عليه بين مدينة السليمانية وكركوك للحفاظ على سرية الاجراءات ولتأمين عملية قبض ناجحة وكان معه في السيارة المتهم عبدالعزيز عمر عارف الذي يعتبر الشخص الثاني من التنظيم ثم توالى عملية القبض التي استمرت لغاية اعداد هذا التقرير وبلغ مجموع الملقي القبض عليهم المنتمين الى التنظيم (٣٠) متهما موزعين كما يلي: (مهندسين زراعيين ومعلمين ومدرسين وعسكريين و موظفين و كسبة و مقاتلي افواج دفاع وطني).

واستبقيت مجموعتين من عملية القبض الاولى بمسؤولية (شفيق حمه بجكول) الذي ظهر بعد القبض عليه انه مؤتمن من جهاز المخابرات مسؤول عن (١٤) عنصر وقد ايدت رئاسة جهاز المخابرات والتمسو الحفاظ عليه بعد ان تأكد لنا انه اوضح مسؤولياته الى جهاز المذكور كاملة واطلق سراحه بكفالتهم. والمجموعة الثانية مسؤولوها (سامان حاج امين) مؤتمن لدى مديرية امن التأميم مسؤول عن (٤) عناصر اثنان منهم مصادر ايضا ومازالت تحرياتنا مستمرة للقبض على العناصر المختفية والهاربة من خلال متابعتنا لدينا قناعة تامة بان هذه المجموعة يعتبر الخط الرئيسي المعمول عليه لاستمرارية تنظيم الكوملة في المرحلة الحالية ويعزز هذا الرأي المستوى الثقافي والوظيفي واعمار غالبية عناصره بما يدل على ان زمرة عملاء ايران ترى في هذا التنظيم تواجد مستمرا لها على الساحة السياسية يضاف الى ذلك ان المستمسكات التي وجدت لدى مسؤول التنظيم والتي تعود الى الاعوام (١٩٨٤-١٩٨٥-١٩٨٦) ومن بينها رسائل حزبية متبادلة مع المجرم نوشيروان مصطفى امين سكرتير جناح الكوملة وعضو المكتب السياسي فريدون عبدالقادر فرج السوراني ومسؤول التنظيم الداخلي عبدالله رسول الملقب (كوسرت) تؤكد ان هذا التنظيم هو استمرار لتنظيم لجنة السليمانية الذي تولى على مسؤولياتها كوادرم الهاربين حاليا اي ان (دلير احمد شكري و عمر فتاح حسين و عدنان عبدالله شاسوار، المقبور جمال طاهر والمقبور خسرو مصطفى الخال).

توجيهات التنظيم:

توضحت من خلال دراسة التقارير الموجودة لدينا التوجيهات التالية لهذا الخط:
١- ارسال المعلومات عن الداخل واجراءات اجهزة الدولة بصورة عامة.

- ٢- تحركات القطاعات العسكرية واماكن تواجدها واسماء مسؤوليها.
- ٣- تشخيص العناصر المتعاونة مع الاجهزة الامنية او التي لها ولاء واضح للحزب والثورة.
- ٤- اوضاع المجمعات السكنية والحالة المعاشية والاجتماعية والسلبيات التي تفرزها اجراءات الدولة.
- ٥- الاتصال ومساعدة المفارز التخريبية التي تتسلل الى المناطق المحرمة وايصال المساعدات المطلوبة لهم.
- ٦- تنفيذ عمليات اغتيال كبيرة لاحد مسؤولي الدولة بدرجة مدير عام فما فوق لاثبات وجودها ضمن هذه المرحلة ولاجبار القيادة السياسية على الاعتراف بوجود هم ومن ثم التحاور معهم وهذا التوجيه يعتبر اخر التوجيهات حيث وردهم في كانون الاول ١٩٨٩.
- ٧- الاستمرار بالكسب وتوسيع القاعدة التنظيمية لزمرة عملاء ايران.
- ٨- توزيع المساعدات على عوائل قتلى زمريهم وعوائل الموقوفين والاستفادة من تبرعات التنظيم لهذا الغرض، للهاريين بواقع خمسين دينار للعزب وثمانين دينار للمتزوج.
- ٩- تهيئة المخابي في دور ومحلات عناصر التنظيم لاختفاء الاسلحة والمستمسكات المزورة والمطلوبة والرسائل الحزبية والطابعات.
- ١٠- الترويج لوجود حوار مع الدولة لرفع معنويات تنظيماتهم بعد ان لمستودنيها بشكل واضح.
- ١١- شراء الطابعات بعد ان تاكد لهم بان الاجهزة الامنية لم يؤخذ رايها بالاشخاص الذين يشترونها وما يؤكد ذلك شراء مسؤول التنظيم لطابعة في نهاية عام ١٩٨٩ واخفائها في مخبيئ سري محكم موضح في الصور...
- ١- دوست اقوال المصدر (غريب محمد رشيد) عمره ٢٣ سنة مهنته عامل ويسكن السليمانية- محلة كويزة مختاره حسين حسن باقي:

أ- بانه بداية ١٩٨٨ فوتح من قبل المتهم عطا محمد قادر بالعمل معهم في تنظيم زمرة عملاء ايران- جناح الكوملة ومنحه اسم حركي (عزيز) وزودة مسؤوله بعدد من الكراسات والمنشورات العائدة الى التنظيم ومنها جريدة الشرارة في شهر ايلول

عام ١٩٨٩ سلمه مسؤوله مسدس مع رمانتين يدوية (قام المصدر بتسليمها الى مركز استخبارات دريندخان) وقام باعادة السلاح حسب طلب مسؤوله عطا كما ورد باقواله بانه شاهد احدى الرسائل المرسله الى المتهم عطا احمد من قبل التنظيم في السليمانية وكانت الاسئلة وطلب من التنظيم الاجابة عليها.

ب- كما افاد مصدر المعلومات بان اللقاءات كانت تتم في محل مسؤوله ويحضر اثناء اللقاءات المتهم (محمد طاهر محمد توفيق) وكانت تدور بينهم مناقشات سياسية وتخص الوضع في المنطقة الشمالية وما يتعلق بالزمر التخريبية وخصوصا ماتبته اداعة زمرة عملاء ايران وكان يشاركونهم هذه المناقشات شقيق عطا ويدعي (عبدالله احمد محمد) وفي احدى هذه النقاشات والتي كان حاضرا فيها المتهم (محمد طاهر محمد توفيق) جرى مناقشة قضية مقتل معاون امر تيب (٨٦) هولير الملازم (حوله محمود) الذي قتل نتيجة حادث سيارة خارج القطر وعن الاعمال التي كانت تقوم بها هذه الزمرة داخل مدينة السليمانية.

٢- صدقت اقوال الشاهد مصدر المعلومات (سردار محمد شريف) عمره ٢٢ سنة مهنته ج.م يسكن السليمانية بخصوص المتهم (اردلان عمر علي) وقد افادة بانه فوتح من قبل المتهم (اردلان عمر علي) بالانضمام الى زمرة عملاء ايران واستلم منه مجموعة من الكتابات التي تتضمن الابيات الشعرية التي تمجد بقتلى المخربين وصورة لاحد مخربين يدعى (محمد سورباني) امر كرت واربعة اشربة كاسيت معادية، وكان يحضر معهم في اللقاءات المدعو (يادكار بكر) وعلاقته مع المتهم اردلان عمر، وبعد القبض على الاخير طلب منه يادكار الاختفاء حشية القبض عليهما.

٣- درست اقوال مصدر المعلومات الشاهد (محمود مصطفى) عمره ٤١ سنة مهنته مقاتل في فوج الدفاع الوطني (٢٠٣) يسكن قضاء كلار ضد كل من (علي محمد شاسوار و محمد رحيم حسن).

حيث جاء بشهادته بانه تربطه علاقة معرفة بالمتهم (علي محمد شاسوار) وكانا يتحدثان عن علاقتهما السابقة مع مخربي زمرة عملاء ايران وقد وردته رسالة من احد العناصر المعادية المرتبطة بتنظيم السليمانية ويدعى (صديق سعيد احمد) موجهه الى المتهم (علي محمد شاسوار) و باسم حركي (فقي رشيد) وقام بتسليمها الى المتهم المذكور بناء على طلب (صديق سعيد) وهي تخص المتهم

(محمد رحيم حسن) الذي القى القبض عليه على موعد حزبي لمعرفة مصيره .
وقام المتهم (علي محمد) بتسليم رسالة الى الشاهد (محمود مصطفى) جوابا على
تلك الرسالة، وان المتهم (علي محمد) لا يعرف بوجود اية علاقة له مع الاجهزة
الامنية وانه كان يثق به ثقة مطلقة. كما اخبره المتهم (علي محمد شاسوار)
بان شخص سيحضر اليه اليوم ١٩٨٩/٥/٩ لغرض شراء مسدسات وفعلا حضر
المذكور (محمد رحيم حسن) وتم الاتفاق بينهما على شراء مسدسات وذلك
لحاجة المتهم (محمد رحيم) اليها وفي الموعد المحدد تم القبض على المتهم
(محمد رحيم).

٤- افاد الشاهد مصدر المعلومات (صدام رؤوف رشيد) عمره (١٩) سنة شغله
طالب في الصف الاول كلية الاداب - جامعة بغداد يسكن مدينة كركوك - محلة
الاسكان رقم الدار ٧/١٦:

بانه في حزيران عام ١٩٨٩ تعرف اثناء وجود في مدينة كركوك على المدعو
(شمال) يجهل اسم ابيه شغله صاحب مطعم في مدينة جم جمال وقد تولدت
العلاقة بينهما واخذ يتحدث له بامور سياسية تخص اوضاع المنطقة الكردية
والتنظيمات العاملة فيها وبعد ان عرف بانه متجارب في كل طروحاته عرض عليه
الارتباط بتنظيمات زمرة عملاء ايران (جناح الكوملة) وابدى موافقته على ذلك
وبدوره اخبر مديرية امن التأميم حول الموضوع لانه كان متعاون معهم في حينه
وتم اليعاز اليه من قبل الدائرة المذكورة باستمرار علاقته مع المدعو شمال مع
تقديم المعلومات عنه للدائرة المذكورة وقد ابلغه شمال هو مسؤولا عنه وضمه
الى خلية فيها شخص يدعى طارق يجهل اسم ابيه ومن سكنة كركوك وقد منحه
اسما سريا هو (سردار).

وفي بداية ايلول من ذلك العام احضر المدعو شمال رمانتين طلب من الشاهد
الاحتفاظ بها الى وقت الحاجة مع رسالة من زمر التخريب بخصوص المحافظة
على سرية عمل التنظيم. في بداية شهر تشرين الاول من ١٩٨٩ التقى الشاهد
المذكو بناء على ايضاح من المدعو شمال بشخص يدعى (بول) (ابوبكر محمد
صالح) الذي ابلغه بعد ان التقى به بانه سيجلب مسدسين في موعد اخر مرسلين
من قبل قيادة التنظيم. وفعلا حضر المدعو (بول) الى مدينة كركوك بداية شهر
تشرين الثاني ١٩٨٩ برفقته امي النسوة وسلموا المسدسين الى الشاهد المذكور

كانا بداخل كيس نايلون وقام الشاهد بدوره بتسليم المسدسين الى مديرية امن التأميم بعدها بأيام اخبره شمال بانه تم القبض على المدعو (بولا) واخبره بانه سيكون مسؤولا عنه من المدعو طارق مجهول اسم الاب ولا زالت علاقته التنظيمية بالمدعو شمال مستمرة لحد الان (علما بان المدعو شمال متابع من قبل مديرية امن التأميم).

عرضت الاوراق التحقيقية الخاصة بالمتهمين عبد الجبار رشيد محمد ملا ابراهيم وجماعته عددهم (٣٠) متهما على السيد القاضي تحقيق امن السليمانية وقرر بقراره المؤرخ في ١٩٩٠/٤/٢٤ ما يلي:

أ- تفريق الاوراق التحقيقية بالنسبة للمتهمين المذكورين اعلاه وفق المادة ١٥٦ ق.ع ما عدا المتهم جمال عزيز امين وفق المادة ١٨٦ - ق.د.ع والمتهمين عطا احمد محمد و والده احمد محمد قادر وفق المواد ق.ع و ١/٢٩ أ و ٣/٢٩ من قانون الاسلحة.

ب- فرد قضية مستقلة بحق المتهمين الهاربين وفق المادة ١٥٦/ق.ع ولكل من:

- ١- فوزي ملا محمود
- ٢- عمر فتاح
- ٣- عبدالله الملقب (كوسرت)
- ٤- محمد توفيق
- ٥- ملا لطيف
- ٦- مصطفى ابراهيم درويش
- ٧- شفان مجهول اسم الاب
- ٨- خسرو ظل محمد
- ٩- دلير احمد شكري
- ١٠- اراس محمد توفيق
- ١١- عدنان محمود
- ١٢- عدنان عبدالله شاسوار

- ١٣- شمال طاهر
- ١٤- جمال احمد طاهر
- ١٥- هاورى سعيد
- ١٦- محمد صالح
- ١٧- فريدون عبدالقادر
- ١٨- خالد رضا
- ١٩- عبدالكريم مجهول اسم الاب
- ٢٠- سامان مجهول اسم الاب
- ٢١- حسن محمد
- ٢٢- نبز مجهول اسم الاب
- ٢٣- تحسين قادر

لايزال المتهمين المذكورين اعلاه موقوفين لدينا للنتيجة.

تقيب الامن
ضابط التحقيق

العمليات الممنوعة بالاعتداء على الأمن والامن بالاعتداء على القبار خلال فترة الحرب ولما شمل بالاعتداء على الامنة وحركاتها في التلقيات ورصد العناصر المالية لصحة الخزب والنز والذين يصفوهم بالجواسيس والمعلماء في ضوء - الاعترافات ، كانت ضد لدر عناصر التنظيم (١٨٥) شريط كاسيت معادى - وحسن نوع ميثاقوف وسندقيه نوع كلاسكوف وجميعه من الهبات المزورة وشائج عدم التمرن ووجهة عاوده من مديرية الامن العامة وطارفة افلام وقد بلغ عدد العناصر المقبور عليها (٣٠) ثلاثون شهيداً وقد التواريخ الشراذم كل واحد منهم :-

- (١) الشهم احمد محمد طهان محمد ١٢/٤/١٩٨٩
- (٢) الشهم ابو بكر محمد عالي كريم ٥/١١/١٩٨٩
- (٣) الشهم تامل عامر محمد احمد ٦/١١/١٩٨٩
- (٤) داربان اسمايل احمد احمد ١٩/١١/١٩٨٩
- (٥) عبد الجبار رشيد محمد ملا ابراهيم ٢٣/١/١٩٩٠
- (٦) عبد المنيز عمر عارف حسن ٢٣/١/١٩٩٠
- (٧) سامان مولود غريب كريم ٢٣/١/١٩٩٠
- (٨) زكار محمد عبد الله مسروق ٢٣/٢/١٩٩٠
- (٩) محمد عبد القوم تاج محمد ٢٤/١/١٩٩٠
- (١٠) احمد محمد صالح عبد الرحمن ٢٨/١/١٩٩٠
- (١١) جمال عزيز ابراهيم احمد ٢٥/١/١٩٩٠
- (١٢) عزيز محمد احمد سمير ٢٣/١/١٩٩٠
- (١٣) محمد رحيم حسن رسول ٢٣/١/١٩٩٠
- (١٤) علي محمد شامس وارقي ٢٣/٢/١٩٩٠
- (١٥) علي صالح سليمان عبد الله ٢٤/١/١٩٩٠
- (١٦) مختار عمر اولي عبد الله ١٥/٢/١٩٩٠
- (١٧) حسن حمد احمد من حمد علي ٢٢/١/١٩٩٠
- (١٨) فهدون سعيد جعفر محمد ٢٣/١/١٩٩٠
- (١٩) عطا احمد محمد شاد ٢٣/١/١٩٨٩
- (٢٠) محمد طاهر محمد توفيق ٢٣/١٠/١٩٨٩
- (٢١) احمد محمد قسار حمد رش ١١/١/١٩٩٠

(١٢) ضاحي محمد سعيد عبد الرحمن (١٩٩٠/٢/١)

(٢٣) عبد الرحمن قادر غفور مصطفى (١٩٩٠/٢/١)

(٢٤) السيد عبد الله سعيد محمد (١٩٩٠/٢/١٤)

(٢٥) حميد طاهر حميد شبح محمد (١٩٩٠/٢/٢٢)

(٢٦) محمد رسول محمد رسول (١٩٩٠/٢/٢٦)

(٢٧) كاسران عزيز علي احمد (١٩٩٠/٢/٢٨)

(٢٨) عثمان عبدول معروف (١٩٩٠/٣/٤)

(٢٩) محمد ملا حسين حسن محمد (١٩٩٠/٣/١٠)

(٣٠) اردلان عروطة سي امين (١٩٨٩/١١/١٦)

تم عرض امر الشبهة المذكورين اعلاه على السيد فاني تحقيق امن سليمانيه
يشوايخ مختلفه قرر توقيفهم وفق المادة (١٥٦) ق.ع وبالفور الاحير للسيد
الناسي قرر تفريق الاوراق الخاصه بهم تمهيداً لالتهم الى لجنة المختصه ولا زالت
التحقيقات مستمره للنتيجه.

تجهلان

غاية التحقيق

نسخه منه الى /

- مديرية الامن العامه / ٢٠ / مع نسخه من التقرير النهائي للتفصل بالاطلاع . مع التقدير .
- مديرية الامن العامه / مركز التطهير الانبي / للاحصاء / للتفصل بالايع . مع التقدير .
- مديرية الامن العامه / م.و.م.س / مع نسخه من التقرير النهائي وصحائف اعمالهم للتفصل
بالاطلاع والتأخير لديكم . مع التقدير .
- مديرية امن الحكم الذاتي / ٢٠ / للتفصل . للمنفرد . مع التقدير .
- مديرية امن الحكم الذاتي / م.و. / مع نسخه من التقرير النهائي وصحائف اعمالهم
للتفصل بالايع . والتأخير لديكم . مع التقدير .
- مصلحة تحقيق امن السلطانيه / للتفصل بالاطلاع . مع التقدير .
- مديرية امن السلطانيه / م.و. / مع نسخه من التقرير النهائي وصحائف اعمالهم للتأخير لديكم .
- مديرية امن البلده / للتفصيل لديكم .
- مديرية امن حلبه /

١٩٩٠/٢/١٤

الجوزات ومستلكات التنظيم :

- (١) قوائم تفصيلية تحوي (١٧١) أسم لفتايات الكوطة في مدينة السلجانيه
للأعوام (٨٥ / ٨٤ / ٨٣) موضى فيها الأسم الكامل والعنوان وتاريخ الارتباط
بالأسم السرى / مقدار الأشتراك الشهري • حل السكن / المهنة •
 - (٢) رسائل حزبيه شهاديه بين عناصر التنظيم في الداخل ومع قيادة زمرة الكوطة تتضمن
توجيهات تنظيميه ومعلومات عسكريه • سياسيه • اقتصاديه • ورسائل أخبرى
مخرجه وبلغ مجموع الرسائل والتقارير التي تم ضبطها (٢٢٣) رساله وتقدير •
 - (٣) رسائل برسله عام ١٠٨٥ من الجند : تنظيم بنسداد •
(٤) هقه عائد له لأحد ختبي مدينة أمن دياالى المدعو محمد جواهر على السبى
أختطفه البحرينى وأختل على أيديهم حيث أستخدموا من هويته لتزوير حجات أخرى
لتدمير خلايااتهم الاجرامية •
 - (٥) ميات ومناجح الجازات تابعه لافواج الدفاع الوطنى عدد (١) مع (٢٥) نموذج
عدم تدمير مزرور •
 - (٦) (١٨٥) شريط تاسيت سجل مصادى تحوى خطاب المولى جلال الطالبانىسى
وإلاد زمرته وتوجيهات اذاعتهم وأنشيد تيجد بقتلى البحرينى وتحريره على سادة
الدوله •
 - (٧) حقه أشرطة فيديو تاسيت يحتمى على تدرك خارزهم التدريبيه ومعلوماتهم الاجرامية
بعد قلمائنا المنفده وقايلات قوادى زمرتهم •
 - (٨) جهاز روتى •
 - (٩) شقة الآت طابسه •
 - (١٠) بنديقه كلاشنكوف عدد (٢) أثنان •
 - (١١) واحد مدبر نوم عتاروف وأخبر مولى برونك وثالث مولى سمسند •
 - (١٢) أمه داد بهيره من البهائات والنشوات والكتب والأديبات العاصه بزمرة عملاء الإسران -
- جناى الاطله
(١٣) عارضه القدم

٠ مخططات التنظيم : ٠

التنظيم يطلق عليه (لجنة تنظيم المسلمين) مسؤوله عبد الجبار رشيد محمد
(بيهر مكرون) وتفرع : مسؤوليات لقياه للجنة في محافظة المسلمين تتكون من
- خمسة أشخاص يرتبطون مباشرة بمسؤول التنظيم وتفرع عنهم مسؤوليات لخارج فرعيه
أخرى .

أن معرفة مسؤول التنظيم تنحصر بأعضاء لجنة التنظيم فقط ، يتصل بها مسؤول
اللجنة ((بيهر مكرون)) مع قيادة زمره الكومله (نوشيروان ، فريدون عبدالقادر ،
عبد الله رسول (كورس) بواسطة التهم الهارب من نفى أيراهيم دروش من سئسنة
مخاضة أربيل المكلف بنقل البريد من قيادة الزمره الى مسؤول اللجنة أئف الذكسر
وهو الهدف الفعلي عليه من عدة جهات أخرى .

تتفرع عن اللجنة طائفت تنظيميه ومنها اتحاد مسلمي كردستان - فرع المسلمين الذي
يرأسه الموقوف محمد ملا حسين حسن وتكون من أربعة عناصر له ارتباط ثاني بقيادة
الاوله عبر نفس الوسيط مصطفى أيراهيم دريشير الحاقه الى عذقه مع مسؤول التنظيم
في الداخل .

وتفرع لذلك الخط العسكري عن اللجنة وتتركز نشاطه في ايراف المحافظه / جم جمال /
نادر ، إضافة الى مركز المحافظه مهتمهم تنفيذ عمليات مستقبلية وأداسة الصلحه
بالغارز التحريبيه التي تدخل القاطع وحدد لمجموعة نادر العمل التحقيقي مع
تيب ٢٧ بيهر مكرون ضمن قابع كرميان بأختيار أن ساحة عمل هذا التيب مجاوره لمدينة
نادر لتهمتهم مستقبلاً للانظام الى الغارز التحريبيه عند ورود التوجيه لهم .

المجوزات ومستندات التنظيم :

- ١) قوائم تفصيليه تحوى (١٧١) اسم لتنظيمات الكومله في مدينة المسلمين
للإعرام (٨٣ / ٨٤ / ٨٥) موزع فيها الاسم الكامل والتموان وتاريخ الارتباط
الاسم المسمى / مقدار الامتراك الشهري ، محل السكن / المهنة .
- ٢) رسائل حزبيه تباه له بين عناصر التنظيم في الداخل ومع قيادة زمره الكومله تتضمن
توجيهات تنظيميه ومعلومات عسكريه ، سياسيه ، اقتصاديه ، ورسائل أخرى
نوعه ملخ مجموع الرسائل والتقارير التي تم تبسيطها (٢٢٣) رساله وتقرير .

على صفة الاجراءات واتاجين عليه فليس واجبه وان معه في العبارة انهم قد اتمروا
 معمر عارف الذي يعتبر الشق الثاني في التنظيم ثم توالى عليه القبض القسري
 استمرت لغاية اعداد هذا التقرير وبلغ مجموع القبض عليهم التسعين السبي
 التنظيم (٢٠) شهيداً ومزجيين كما يلي : مهندسين زراعيين ومعلمين ودروسهم من
 وصلين وموظفين وحملة وفاتلي انواع دفاع وطني .
 واشتبهت مجرمين من عليه القبض ه الاولي بسوولية (شقيق حمه بجلول) الذي
 ظهر بعد القبض عليه انه مومن في جهاز الخابرات مسؤول من (١٤) عنصر .
 وقد ايدت رئاسة جهاز الخابرات والتسلي الحفاظ طوع بعد ان تأكد لنا انهم
 اوضح مسؤولياتهم الى الجهاز المذكور فانه والمثلث مراده بقائهم ه والجموعه
 الثانيه مسؤولها (سامان حاج أمين) مومن لدى مدينة أمين النائم مسؤول من
 (١) عناصر اثنان منهم هاد رايضاً وما زالت تحياتنا مشره للقبض على المدعو
 الخنفيه والهاربه .

من خلال التحقيق مع عناصر التنظيم وأتباعهم الكالمه ه أصبحت لدينا قناعة تامة
 بأن هذه الجموعه تعتبر الخط الرئيسي الممول عليه لأستمرارية تنظيم الكولمه في
 المرحلة الحاليه وحرز هذا الرأي السوي القائي والوطني وأما غاية عناصره
 بما يدل على أن زمره علا إيران ترى في هذا التنظيم تواجد مستراتيجيها على
 الساحة السياسية ه خاصة وأن مسؤول التنظيم من القوادير السوفيه يتطابق مع
 المجرم جلال الطالباني منذ عام ١٩٦٦ ومعتبر حالياً أحد أئمة قيادة الكولمه
 ومسؤول تنظيم الداخل ه وحرز هذا الرأي نظيره بنقل رسائل مهمه وحظيره بين
 قيادة زمره علا إيران والجهات العليا من خلال السيد خرم الطالباني والتي بلغ
 عدد ها خمسة رسائل من منتصف عام ١٩٨٧ وأنها لا تتخفف عام ١٩٨٩ ه يضافي
 الى ذلك أن المنشطات التي وجدت لدى مسؤول التنظيم والتي تمديد الى الاعتراف
 (١٨٤ / ١٨٥ / ١٨٦) ومن بينها رسائل ختمه تبادل مع المجرم نوشيروان
 صفقي أمين مكرهه جناح الكولمه وعرض الكسب لسياسي فريدون عبد القادر وخرج
 السوراني ومسؤول التنظيم الداخلي وهذا له رسول الملقب (كورس) نوعه
 أن هذا التنظيم هو استمرار لتنظيم لجنة لملمانيه الذي توالى على مسؤولياتها
 كوادهم الهياكل حالياً أن دلور ائت شكوى وعرضتاج حسين ومدنان عبد الله
 مسؤول والقبض ه ن طاهر والقبض ه صوفي الحال .

السلطانية - ملكة كثره مناره ضمن حسن باقي

(٥) بأنه بداية عام ١١٨٨ فوج من قبل الشهم عطا أحمد محمد قادر بالمثل
مهم في تنظيم زمة علاه إيران - جناح الكوله ونحوه اسم حركي (مرب :)
وزوده سوله بحد من الترات والشروات العائده الى التنظيم ومنها
جيدة القراره في شهر الأول عام ١١٨٩ سلمه سوله بحد من مرمانين
يدوجه (قام الحد بتمثيلها الى برز استخبارات درندخان) وقسام
بأفاده الصلاح حسب الماحوليه علاه كما ورد بأثوله بأنه شاغذ إحدى
الرمائل المرسله الى الشهم علاه أمد من قبل التنايل السلطانية وكانت
تضمن توجيهات خاصه بالمثل علاه اناد بأنه قام برفع تقرير يتضمن بمسئ
الأمثل والمطلب من التنظيم الإجابة عليها .

(٦) كما اناد صدر السلطات بأن اللقائات كانت تتم في محل سوله وحضر
أثناء اللقائات الشهم علاه خاير محمد توفيق وكانت تدور بينهم مناقشات
سياسيه تخبر الزوج في المناقشه التاليه وما يتعلق بالزمر التخريبية وخصوصاً
ماتيه أذاعة زمره علاه إيران وكان يشارلهم هذه المناقشات شقيق علاه ودعى
عبدالله أحمد محمد في إحدى هذه النقائات والتي كان حاضر فيها الشهم
محمد ظاهر محمد توفيق جرى مناقشة قنيه قتل هاون آمر تيب (٨٦) -
خلوهر الملازم سوله حدود الذي قتل نتيجة حادث سياره خارج القادر ومن
الأممال التي كانت تتم بها هذه الزمره مد اخذ مدينة الحديديه

٥٦ صدقت أقوال الشاهد صدر المملكات سردار محمد شريف عمره ٢٦ سنة مهنته
ج ٥ م سكن السلطانية بضمير الشهم أردلان عمر علي وقد اناد بأنه فوج من قبل
الشهم أردلان عمر علي بالانضمام الى زمره علاه إيران وأسلم منه مجموعة من التاشات
التي تتضمن الأبيات الشعريه التي تصيد بتقلي الحزبين وصورة لأحد الحزبين يدعى
محمد سرياني أمركت وأربعة الأمثلة تاسيت معادهه . وكان يحضر معهم
اللقائات الدعوياد تاريخاً بقاءته مع الشهم أردلان عمره . وعند القبض على الأخير
طلب منه بادكار الاختفاء حشمة القبر عليها .

د. عبد الحليم عبد الحليم الفاضل - ١١/١١/١٤١١ هـ

فاتل في فتح الفتوح الوفاي (٦٠٣) يتكلم في تاريخ بلاد العرب والشعر كل

علي محمد شاسوار ومحمد رحيم حسن :

حيث جاء بشهادته بأنه تولى علاقة مرموقة بالشعر علي محمد شاسوار وثالثاً يتحدثان عن علاقتهما السالفة مع خروبي زمرة علماء إيران وقد وردت رسالة من أحد العناصر الحادية العشريناء بتتبعهم إلى طهران وهدى صديق سعيد أحد بوجهة إلى الشعر علي محمد شاسوار وأتم خروبي (علي رشيد) قام بتلخيص إلى الشعر المذكور بناءً على طلب صديق سعيد وشي شعر الشعر محمد رحيم حسن الذي ألقى القصر عليه علي محمد خروبي لمعرفة دوره ، قام الشعر علي محمد بتلخيص رسالة السي الفاضل محمود هـ في جواباً على تلك الرسالة ، وأن الشعر علي محمد لا يعرف بوجود أية علاقة له مع الأجزاء الأربعة وأنه كان يتنقل به سنة ١٤٠٠ هـ ، كما أخبره الشعر علي محمد شاسوار بأن شعره استقر اليه يوم ١٤٠١ / ١١ / ١٤٠١ لغيره شعراً ، صدمات في الشعر المذكور هو الشعر محمد رحيم حسن وتم الاتفاق بينهما على شراء صدمات وذلك لحاجة الشعر محمد رحيم إليها وفي اليوم المحدد تم التمسك على الشعر محمد رحيم .

اناد الفاضل صدر المعلومات صدام رؤوف رشيد عمره / ١٠ سنة غنله لالبي نفسي

الصف الأول لثة الآداب - جامعة بغداد يتكلم مدينة كربلاء - مجلة الأثنان رقم

الدار ٧ / ١٦ :

بأنه في حزيران عام ١٤٠١ تمرف أثناء وجوده في مدينة كربلاء على الدعوة شمسال بجعل اسم أبيه غنله صاحب مالم في مدينة جيم جمال وقد تواتر العلاقة بينهما وأخذ يتحدث له بأنهم سيأخذون حجراً أو أح الصناعات القديمة والتناجيات العالمية فيها وحد أن مرة ، بأنه شجاع وبني كل دروساته عزز عليه الأثرية ، بتأثيرات زمرة علماء إيران (جناح الكيلة) وأبدي مائتته على ذلك ويدوره أشهر مدينة ابن الناجم دول الموعود لأنه كان متعاون معهم في منتهى وتم الأيمان اليه من قبل الدائمه المذكورة باستمرار حقيقته مع الدعوة شمسال مع تقديم المعلومات عنه للدائرة المذكورة وقد ألتفت شمسال بوجوه وآله ونهه إلى خلية فيها شعره يدعى المارق بجعل اسم أبيه ومن سكة كربلاء قد شعره أسماً سبياً هو (سردار) .

في بداية شهر كانون الأول من ذلك العام أصدر المدعو جمال عزيز أمين خطاباً من الشاهد المذكور
 الاحتفاظ بها إلى أن يتم التخليص مع رسالة من زمر الشخصيات بخصوص المباحثات على سرية
 عمل التنظيم في بداية شهر تشرين الأول من عام ١٩٨٩ التقى الشاهد المذكور
 وثناء على أوضاع من المدعو جمال بشخص يدعى (بولا) الحب (أبو بكر محمد صالح)
 الذي أبلغه بعد أن التقى به بأنه سيطلب مدسسين في موعد آخر مرسلين من قبل
 قيادة التنظيم وبعدها حضر المدعو (بولا) إلى مدينة لركوك بداية شهر تشرين الثاني
 ١٩٨٩ ورفقته أحدى النسوة وطلبا المدسسين إلى الشاهد المذكور فانا بدأنا نأخذ نيسر
 نابلون فقام الشاهد بدوره بتسليم المدسسين إلى مديرية أمن التأميم بعد ما بأيام
 أشهره شمال بأنه تم القبض على المدعو (بولا) وأشير بأنه سيكون مسؤولاً عنه وسن
 المدعو لما رأى مجهول اسم الأب ولا زالت عاتقه التنظيمية بالمدعو جمال مستمرة
 لحد الآن (علماً بأن المدعو جمال تابع من قبل مديرية أمن التأميم)
 تم تدوين أقوال الشهود عبد العزيز عمر عارف وعلي صالح سليمان بصفحة غيبية - - - - -
 ضد الشهود منسوبة لهم -

عرضت الأوراق التحقيقية الخاصة بالشهود عبد الجبار رشيد محمد ملا إبراهيم - - - - -
 وجماعته وعدد هم (٣٠) ضماً على السيد قاضي تحقيق أمن المخابراتية وقرر بقراره
 المؤرخ في ١٩٩٠/١١/٢٤ ما يلي :

(أ) تفريق الأوراق التحقيقية المنسوبة للشهود المذكورين أعلاه و - - - - -

- المادة / ١٥٦ ق ٠ عما عدا الشهود جمال عزيز أمين وفق المادة / ١٨٦ -
 ق ٠ والشهود عطا أحمد محمد ووالده أحمد محمد تادر وفق المادة / ١٨٦ -
 ق ٠ ع ٠ و ١/٢٩ و ٣/٢٩ من قانون الأسلحة .
 (ب) فسرر قضية مستقلة بحق الشهود الهاربين وفق المادة / ١٥٦ ق ٠ ع ٠ ولم
 كل من :-

(١) غوري ملا منصوره	(٢) عمر فتاح
(٣) عبد الله الطبق (كورت)	(٤) محمد توفيق
(٥) ملا لطيف	(٦) هادي إبراهيم درويش
(٧) شفاق مجهول اسم الأب	(٨) خسرو كل محمد
(٩) دليور أحمد غمكري	(١٠) أراسر محمد توفيق

- (١١) عدنان محمد (١٢) عدنان عبد الله عاسار
- (١٣) طلال ظاهر (١٤) جمال أحمد الناصر
- (١٥) هادي حميد (١٦) منجد صالح
- (١٧) فريدون عبد القادر (١٨) خالد رضا ✓
- (١٩) عبد الكريم مجهول أم الأب (٢٠) سامان مجهول أم الأب
- (٢١) حسن محمد (٢٢) نيز مجهول أم الأب
- (٢٣) حسين قسار (٢٤) حسين قسار
- لا يزال الضمير المذكورين عملاء موقوفين لدينا للنتيجة

نقيب الأمن
غاية التدقيق

الناظر:

بنتيجة مبر التفتيش والتحريات الضمير المذكورين عملاء ثبت ارتباطهم بزمرة عملاء ابن سنان
(سنان الكويله) وأن جرمهم يتوافق واحتلام المادة / ١٥٦ في ١٨٦ و ٢٩ / ١ / ١ -
و ٢ / ٢٩ من قانون الأسلحة ، راجين إحالتهم الى المصلحة المختصة والتكتم عليهم بموجبها .

بسم الله الرحمن الرحيم
الجمهورية العراقية

× كلنا فداء للوطن × رئاسة المجلس

مديرية الذاتية التنفيذي لمنطقة كردستان

الامانة العامة لادارة التربية والتعليم العالي

× ذاتية الثانوي والمهني ×

العدد/س/ ١٠٣

التأريخ/١٦/ رجب/ ١٤١٠هـ

التأريخ/١١/ شباط/ ١٩٩٠م

× سري ×

الى / ادارة متوسطة برايه تى للبنين

م: حجز مدرس

اشارة الى كتاب محافظة السليمانية / مديرية الشؤون الداخلية الشعبة السرية المرقم

٣٠٥ س في ٣/شباط/١٩٩٠م

نرجو اعلامنا اسم الجهة التي القت القبض على السيد جمال عزيز امين مدير مدرستكم هل هي (شرطة، امن، استخبارات، مخبرات) ليتسنى لنا اجراء اللازم وبسرعة.

نجوى متي بطرس

ء. المدير العام

١١/٢/١٩٩٠م

نسخة منه الى/-

- ذاتية الثانوي والمهني/ (٢)
- ادارة متوسطة كانيسكان للبنين/لنفس الغرض اعلاه بالنسبة للسيد احمد محمد صالح مدرس لديكم.
- ادارة متوسطة زانستي المسائية/لنفس الغرض اعلاه بالنسبة للسيد محمد عبدالكريم كاكه حمه مدير مدرستكم.
- ملف السريات

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله العزيم

هـ كتابه الثاني

والمصنفه الثاني

ذويه الثاني

التفصيلي لمنطقة كيرستان

« ذويه الثاني والمعني »

الكتاب المذكور هو من كتب
التفصيلي لمنطقة كيرستان

المصدر / من / ١٠٠

التاريخ / ١١ / رجب / ١٤١٠ م

التاريخ / ١١ / شباط / ١٤١٠ م

« سري »

الى / اداره متوسطه براهه تي للبحر

م : حيز صدرتي

اشاره الى كتاب محالته الملبانيه كديره التوثيق اذ اخذت
التمهيه المبهه الرقم ٣٠٥ من ٣ / شباط / ١٤١٠ م
برجوا علافا عن اسم . النجده التي الفت القصر على السيد
جمال عزيزامين كديره رسمت من (حواء) . اى . استغفارات
مخابرات الحاضر . كذا اجراء التزم وسعد .

حزون شوق بستر

« كديره براهه »

١٤١٠ / ٣ / ١٠ م

نسخه من اتي /

« ذويه الثاني والمعني » (١)

« اداره متوسطه كديره التوثيق / كديره التوثيق براهه براهه براهه »
« تحت بعد صالح طرس كديره »

« اداره متوسطه كديره التوثيق / كديره التوثيق براهه براهه براهه »
« تحت بعد صالح طرس كديره »

« كديره التوثيق »

تولان / ١١ / شباط

بسم الله الرحمن الرحيم
الجمهورية العراقية

رئاسة المجلس

مديرية الذاتية التنفيذي لمنطقة كردستان
الامانة العامة لادارة التربية والتعليم العالي
المديرية العامة للتربية في محافظة السليمانية
العدد / ١٥١

التاريخ / ٣٠ / رجب / ١٤١٠ هـ
التاريخ / ٢٥ / ٢ / ١٩٩٠ م

× سري ×

الى / محافظة السليمانية / مديرية الشؤون
الداخلية - الشعبة السرية

م: حجز مدرسين

اشارة الى كتابكم المرقم س/ ٣٠٥ في ٨ / رجب / ١٤١٠ هـ الموافق ٣ / شباط / ١٩٩٠ م والحاقا
بكتابنا المرقم س/ ٦٧ في ٢٩ / كانون / ١٩٩٠ م اعلمتنا ادارة متوسطة كانيسكان للبنين بأن
الجهة التي اقلت القبض على السيد احمد محمد صالح مدرس لديها هي جهة امنية حسب ما
ادلو به انفسهم اما بالنسبة لادارة متوسطة برايتي للبنين ومتوسطة زانستي المسائية ليست
لديهما اية معلومات عن الجهة التي اقلت القبض على مدرسيهما.
يرجى التفضل بالاطلاع ... مع التقدير.

نشأة غفور سعيد
المدير العام وكالة
١٩٩٠ / ٣ / ٢٥

نسخة منه الى -

ذاتية الثانوي والمهني

ادارة متوسطة كانيسكان / كتابكم المرقم س/ ٥ في ١٣ / ٢ / ١٩٩٠

ادارة متوسطة برايتي للبنين / كتابكم المرقم ١٧ في ١٢ / ٢ / ١٩٩٠

ادارة متوسطة زانستي المسائية / كتابكم المرقم ٣٤ في ١٨ / ٢ / ١٩٩٠

ملفة السريات

الجمعية العامة

الجمعية العامة

جمعية الذابح

((لائحة الثاني والمهني))

الجمعية العامة

الجمعية العامة

الجمعية العامة

الجمعية العامة

- سرى -

الجمعية العامة

الجمعية العامة / ١٩١٠ / ١٩١٠

الجمعية العامة / ١٩١٠ / ١٩١٠

الى / محافظة السلطانية / جمعية الذابح
الداخلة - الجمعية السنوية

م / حيدر حسين

انصار الى كتابكم الرقم ٢٠٥ في ٨ / رجب / ١٣١٠ هـ الموافق
٢ / شباط / ١٩١٠ م والمادة بكتابكم الرقم ١٢ في ٢١ / كانون الثاني / ١٩١٠ م
اطتت ادارة خوسطة كاتسكان للثمن بان الجهة التي القى
التهنيط الى السيد احمد محمد صالح مدور لمدها هي جهة اخرى
حسب ما ادلوه انفسهم فاما بالنسبة لادارة خوسطة بوايخ للثمن
وتوسطه وانتم انصافا لمست له بها اية مصلحة عن الجهة التي القى
التهنيط الى مدور لمدها .
يرجى التفضل بالاطلاع مع التقدير .

نقاة كور محمد

الدير العام والسنة

١٩١٠ / ١٩١٠

نسخة منه الى

لائحة الثاني والمهني

ادارة خوسطة كاتسكان / كتابكم الرقم ٥ / في ١٣ / ١٩١٠ / ١٩١٠

ادارة خوسطة بوايخ للثمن / كتابكم الرقم ١٢ في ١٢ / ١٩١٠ / ١٩١٠

ادارة خوسطة وانتم انصافا / كتابكم الرقم ٣٢ في ١٨ / ١٩١٠ / ١٩١٠

ملف المسرعة

المديرية العامة للتربية والتعليم
في محافظة القاهرة
مديرية التربية والتعليم
لبنات الثانوية والمهنية
المسؤول الإداري -
م/ محمد عبد مرسين

العدد ١٧٧٢
تاريخ ١٤١٠ هـ
القرار ١٤١٠ هـ

استنادا الى كتاب محافظة القاهرة التعليمية / مديرية الشؤون الداخلية / السرية الرقم ٧٠٠ من فسي
١٧٠ / نيسان / ١٤١٠ م الموافق ١٤ / آذار / ١٩٩٠ م
تقرر سحب رد السادة المدرجة اسماؤهم وتنازلهم ادناء من الوظيفة اعتبارا من تاريخ توقيعهم في
في ١٩٩٠/١/٢٢

الاسماء	المناقص
١. جمال عزيز أمين	مدير مصلحة براهيمش للبنين
٢. محمد عبد الكريم كاكه	رئيس زانمش الساتية للبنين
٣. احمد محمد صالح	مدرس = كاتيب كان للبنين

شاهة فخر سيد
المدير العام وكالفة
١٩٩٠/٢/٢٥

- تصدقته الى /
- ١٩٦٠ مادة العامة للتربية والتعليم العالي / مديرية الشؤون الادارية والمالية / المحلة
 - وحدة الامور الانتخابية / القوي في المحافظات
 - مكتبه / ادارة الحكم الذاتي - فرع التعليم
 - مديرية الشؤون الدينية / ٢٢
 - ملفات - ٣ / من معلومات لائحة في ملفات الجمعية
 - مديرية الاحداث والكهنة
 - مديرية الشؤون / ٣
 - مديرية الاحداث
 - لجنة التربية الفنية
 - القوى العاملة
 - ادارات - ١٩٩٠
 - السيد /

تاريخ ١٩٩٠

بسم الله الرحمن الرحيم
رئاسة الجمهورية

السكرتير

مديرية الامن العامة

/سري/ مديرية امن محافظة السلیمانیة

العدد/ ش ت/ ٧١٠٨

التاريخ / ١٦/٤/ ١٩٩٠ م

٢١/رمضان/ ١٤١٠ هـ

الى/ مديرية التسجيل العقاري في السلیمانیة

م/ وضع الحجز الاحتياطي

تنفيذا لقرار السيد قاضي تحقيق امن السلیمانیة المتضمن وضع الحجز الاحتياطي على الاموال المتهمين المدرجة اسمائهم ادناه استنادا لاحكام المادة /١٨٤ من قانون الاصول، عليه يرجى تزويدنا بما يملكه المذكورين من اراضي او عقارات بالسرعة الممكنة... مع التقدير.

مدير امن محافظة السلیمانیة

١٩٩٠/٤/١٥

- (١) علي محمد شاسوار قاضي/ يسكن السلیمانیة/قضاء كلار القديم رقم الدار ١٦٣.
- (٢) محسن حمه امين حمه مصطفى/ شغله موظف في زراعة السلیمانیة- يسكن السلیمانیة محلة بختياري- الرعاية.
- (٣) محمد ملا حسين محمد/ شغله معلم- يسكن السلیمانیة رزكاري رقم الدار ١٣/٦٧.
- (٤) سالار محمد سعيد عبدالرحمن/ موظف متقاعد يسكن السلیمانیة برانان.
- (٥) عزيز محمد احمد سعيد/ شغله معلم- يسكن السلیمانیة توملك.
- (٦) اردلان عمر علي امين/ شغله عامل اهلي- يسكن السلیمانیة هوار برزه.
- (٧) علي صالح سليمان عبدالله/ شغله مرشد زراعي- يسكن السلیمانیة دور الالبان.
- (٨) كارزان اسماعيل احمد اسماعيل/ شغله كاسب/ يسكن السلیمانیة /كاريزه.
- (٩) محمد رحيم حسن رسول/شغله كاسب يسكن السلیمانیة مجمع النصر.
- (١٠) فردون سعيد جعفر محمد/ شغله مشرف فني/ يسكن السلیمانیة كاني اسكن.
- (١١) بختيار عمر أولي عبدالله/شغله ج.م/ يسكن السلیمانیة بختياري.
- (١٢) عبدالعزيز عمرعارف حسن الدباغ/ شغله مهندس زراعي-يسكن السلیمانیة رعاية الشباب.

- (١٣) طالب عبدالله سعيد محمد/ شغله عسكري متقاعد/ يسكن السليمانية بختياري.
- (١٤) عبدالرحمن قادر غفور مصطفى/ شغله شغله مساح يسكن السليمانية محلة رزكاري.
- (١٥) جمال عزيز امين قادر/ شغله مدير مدرسة/ يسكن السليمانية محلة دور المعلمين.
- (١٦) عطا احمد محمد قادر/ صاحب محل لصياغة الذهب/ يسكن السليمانية محلة خبات.
- (١٧) احمد محمد قادر/ مهنته موظف متقاعد/ يسكن السليمانية خبات.
- (١٨) محمد ظاهر محمد توفيق/ صاحب محل يسكن السليمانية محلة ابراهيم باشا.
- (١٩) احمد محمد وتمان محمد/ مرشد زراعي - يسكن السليمانية بختياري.
- (٢٠) احمد محمد صالح عبدالرحمن/ مدرس/ يسكن السليمانية دور المعلمين.
- (٢١) كامران عزيز علي محمد/ موظف تربية السليمانية يسكن السليمانية محلة شيخان.
- (٢٢) حمه طاهر محمد شيخ محمود/ موظف في المستشفى التعليمي في السليمانية ملكندي.
- (٢٣) عثمان عبدول معروف مصطفى/ مدرس/ يسكن السليمانية ماموستايان.
- (٢٤) ((محمد عبدالكريم كاكه حمه)) /مدير مدرسة زانستي/ يسكن السليمانية حي المعلمين.
- (٢٥) كامل صابر محمود احمد/ مهندس زراعي يسكن السليمانية ابراهيم باشا.
- (٢٦) رزكار محمد عبدالله معروف/م.ملاحظ/ يسكن السليمانية/ رزكاري.
- (٢٧) سامان مولود غريب كريم/ مهندس زراعي/ يسكن السليمانية سرجنار.
- (٢٨) ابوبكر محمد صالح صالح/ شغله نجار/ يسكن السليمانية كويزه.
- (٢٩) زياد رسول سعدي رسول/ شغله مقاتل فوج الدفاع الوطني (٣١) يسكن محافظة اربيل حي الزراعة رقم الدار (٤٧٢).
- احمد علي حمه امين عبدالرحمن يسكن السليمانية هوارى برزه.

بسم الله الرحمن الرحيم
 / ص ١ /
 رئاسة الجمهورية
 الوزير
 مديرية الأمن العام
 مديرية أمن محافظة السلطانية
 العدد / هـ / ٧٦٠٨
 التاريخ / ١٠ / ١٤١٠ م
 ٢١ / رمضان / ١٤١٠ هـ

سجل المقارئ في السلطانية

م / وضع الحيز الاحتياطي

تنفيذ القرار السيد قاضي تحقيق أمن السلطانية الضمن وضع حيز احتياطي مسي
 على أموال الشهيدين، بدرجة، منهم أمانة أستاذ الأقسام ١٨٤ /
 قانون الأصول ٥ عليه يرجى تزويدنا بما يملكه الذنوبين من أراضي أو عقارات
 بالسيرة المنته ٥٥ مع التقدير ٥

مدير أمن محافظة السلطانية

- ١) علي محمد شامسوار قاضي / يملن السلطانية / قضاء تار القدير ١٦٦
- ٢) حسن محمد أمين محمد / شغله موظف في زراعة السلطانية - يملن السلطانية
 حلف بيار - بريد
- ٣) محمد ملاح حسن محمد / شغله معلم - يملن السلطانية / زكري ١٧
- ٤) سار محمد محمد عبد الرحمن / موظف متقاعد يملن السلطانية - بوانان
- ٥) عزيز محمد أحمد محمد / شغله معلم يملن السلطانية نيلك ١٨
- ٦) آره لان عمر علي أمين / شغله عامل أعلي - يملن السلطانية حوار بيزه
- ٧) علي صالح سليمان عبد الله / شغله مرشد زراعي - يملن السلطانية مدير الألبان
- ٨) تارزان أساهيل أحمد أساهيل / شغله نائب / يملن السلطانية / كاهزه
- ٩) محمد محمد حسن رسول / شغله نائب / يملن السلطانية جميع النسر

(۱۰) **ابن محمد جعفر حمد / فضلہ مہرہی / پسر السیاح لانی احسان .**

(١) يختار من آل بي محمد الله / محمد - م / من السليمانية بنحو

١١١) عم النهر مر حاف من الدباب / غطفه ينضم برام - يقر السحاب

الم

تاريخ / من التاريخ .

• 1982-1983 •

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 10

(١١) طائفة من بني النضير

• **خطه حیات**

(۱۷) احمد - قادر - سید - عثمان - پسر الطیبه - بیگمات -

(١٨) من أجل هذا جازى هؤلاء من قبل السلطنة ملكة التواضع والقبول.

(١٩) أحمد حمد فنان حمد / مؤلف مذكراتي - بيتن اللطائف مذكراتي .

(١٠) أحمد عبد الحليم عبد الوهاب / مدير / مجلس الشيوخ في دور العظم

١٤٨١ هـ، ١٩٦٠ م. في مدينة الرياض، المملكة العربية السعودية.

1. *مقدمه*

(١١) حواشي محمد بن محمد بن أبي القاسم التلمیسی فی المصنف

• *gibber*

[illegible]

(٢١) حمد محمد الفهم نال حمد / خير حمد / حمي / بطن الشيا

三

(۶۵) قاتل ماحر محمد احمد / سیدی ریاضی و سنی اعلیٰ مدرسہ اسلامیہ

(١٦) راجع به الله صوف / م . حفظ / حسن الطاهر / م .

(٢١) طابان بولوب غوييپلير / سنجين زلفي / پکين المپانيه / مروجسيمام

(٢٨) توبه حد حال صالح / عمله نجا / يقن السحاب نوره .

(٢٩) هاد رسول بحدو رسول / هادله لائل فوج الخياط اللبني (٢٤) بحدو

حكمة أهل من الزمان لهم (١٧٢)

۹-۱۰ علیہ وسلم جیت بعد از آنکه سبها صبح روزی

(7 - 9)

بسم الله الرحمن الرحيم

وزارة العدل

مديرية التسجيل العقاري العامة

مديرية التسجيل العقاري في السليمانية

الرقم.....س/١٩١ لك النصر... يا قائد النصر

التاريخ.....٩/٥/١٩٩٠

الى:- مديرية أمن محافظة السليمانية

كتابكم المرقم ش/٧١٠٨ في ١٦/٤/١٩٩٠

لدى التدقيق والتحري في سجلاتنا الشخصية تبين مايلي:-

١- بالنسبة للفقرة (٥) من كتابكم اعلاه عثرنا على القطعة المرقمة ٣٧/٤٠٩ من المقاطعة ٨ ابلاخ مسجلة باسم (عزيز محمد احمد) بموجب السجل العقاري المرقم ٥٤ تشرين الاول ٩٨٨ مجلد/٤٩١

٢- بالنسبة للفقرة (١٠) من كتابكم اعلاه عثرنا على القطعة المرقمة ١٧/١٢٩١ مقاطعة ٢ زركته مسجلة باسم (فريدون سعيد جعفر) بموجب السجل العقاري المرقم ١٥٢ مارت ١٩٨٩ مجلد/ ٥٢٤ الدائمي.

٣- اما بالنسبة للفقرة (١٢) من كتابكم اعلاه عثرنا على القطعة المرقمة ٧١/٢٠٦ من المقاطعة ٨ ابلاخ مسجلة باسم (عبدالعزیز عمر عارف) بموجب السجل العقاري المرقم ١٧٥ نيسان ٩٨١ مجلد/ ١٧٠ الدائمي.

٤- بالنسبة للفقرة (١٥) من كتابكم اعلاه عثرنا على القطعة المرقمة ١/٧ من المقاطعة ١ ملكندی دباشان مسجلة باسم (جمال عزيز امين) بموجب السجل العقاري المرقم ٥٤ آب ٩٧٥ مجلد/ ٣٩.

٥- وبالنسبة للفقرة (١٩) من كتابكم اعلاه عثرنا على الدار المرقمة ٢/٢٩ من المقاطعة ٤ زيرنوك مسجلة باعتبار ثلاث اسهما واحدا مسجلة باسم (احمد محمد وتمان) وذلك بموجب السجل العقاري المرقم ٣٧ حزيران ٩٨٩ مجلد/ ٥٤٧ دائمي.

٦- بالنسبة للفقرة ٢٠ عثرنا على الدار ٢٦٧/٨٧٨ م ملكندی دباشان مسجلة باسم (احمد محمد صالح) بموجب السجل العقاري المرقم ٩٦ تشرين الثاني ٩٨٤ مجلد/ ٦٥.

٧- بالنسبة للفقرة ٢٤ عثرنا على الدار ١/١٧٨ مقاطعة ١ ملكندی دباشان مسجلة باعتبار ثلاثة اسهم منها سهما واجدا مسجلة باسم ((محمد عبدالكريم كاكه حمه)) بموجب السجل العقاري ٧٢ كانون الثاني ٩٨٧ مجلد/ ٣٢٣، اما بالنسبة لل فقرات الاخرى فلم نجد هناك عقارات مسجلة باسمائهم ضمن اعمال هذه المديرية في الوقت الحاضر للتفضل بالعلم.

مع التقدير

عبدالرزاق رسول

مدير التسجيل العقاري في السليمانية

١ . طبيعة أمر معالجة الطحالب

مقام انجمن خبر / ت ۷۱۰۵۶ هـ ۰۹۰/۱/۱۱

لقد رتبنا في هذا الكتاب الموضوعات التالية :-

(بالنسبة للفترة ٢٠١٠) من تنظيم امانة حريا على خمسة الفمئة ٢٧ / ١٠٠ من
المنطقة ٨ اقليم صلبة باسم محمد سيد احمد. بموجب العمل القانوني رقم ٥٤
تحتن الاول ١٨٨٨ مكرر ١٠١

١- مكتبة للفترة ١٩٥١-١٩٥٢ من قديم احمد قزويني
مكتبة ١- مكتبة باسم محمد قزويني - المكتبة العامة
١٩٥٢ - ١٩٥٣ - ١٩٥٤ - ١٩٥٥ - ١٩٥٦ - ١٩٥٧ - ١٩٥٨ - ١٩٥٩ - ١٩٦٠ - ١٩٦١ - ١٩٦٢ - ١٩٦٣ - ١٩٦٤ - ١٩٦٥ - ١٩٦٦ - ١٩٦٧ - ١٩٦٨ - ١٩٦٩ - ١٩٧٠ - ١٩٧١ - ١٩٧٢ - ١٩٧٣ - ١٩٧٤ - ١٩٧٥ - ١٩٧٦ - ١٩٧٧ - ١٩٧٨ - ١٩٧٩ - ١٩٨٠ - ١٩٨١ - ١٩٨٢ - ١٩٨٣ - ١٩٨٤ - ١٩٨٥ - ١٩٨٦ - ١٩٨٧ - ١٩٨٨ - ١٩٨٩ - ١٩٩٠ - ١٩٩١ - ١٩٩٢ - ١٩٩٣ - ١٩٩٤ - ١٩٩٥ - ١٩٩٦ - ١٩٩٧ - ١٩٩٨ - ١٩٩٩ - ٢٠٠٠ - ٢٠٠١ - ٢٠٠٢ - ٢٠٠٣ - ٢٠٠٤ - ٢٠٠٥ - ٢٠٠٦ - ٢٠٠٧ - ٢٠٠٨ - ٢٠٠٩ - ٢٠١٠ - ٢٠١١ - ٢٠١٢ - ٢٠١٣ - ٢٠١٤ - ٢٠١٥ - ٢٠١٦ - ٢٠١٧ - ٢٠١٨ - ٢٠١٩ - ٢٠٢٠ - ٢٠٢١ - ٢٠٢٢ - ٢٠٢٣ - ٢٠٢٤ - ٢٠٢٥ - ٢٠٢٦ - ٢٠٢٧ - ٢٠٢٨ - ٢٠٢٩ - ٢٠٣٠ - ٢٠٣١ - ٢٠٣٢ - ٢٠٣٣ - ٢٠٣٤ - ٢٠٣٥ - ٢٠٣٦ - ٢٠٣٧ - ٢٠٣٨ - ٢٠٣٩ - ٢٠٤٠ - ٢٠٤١ - ٢٠٤٢ - ٢٠٤٣ - ٢٠٤٤ - ٢٠٤٥ - ٢٠٤٦ - ٢٠٤٧ - ٢٠٤٨ - ٢٠٤٩ - ٢٠٥٠ - ٢٠٥١ - ٢٠٥٢ - ٢٠٥٣ - ٢٠٥٤ - ٢٠٥٥ - ٢٠٥٦ - ٢٠٥٧ - ٢٠٥٨ - ٢٠٥٩ - ٢٠٦٠ - ٢٠٦١ - ٢٠٦٢ - ٢٠٦٣ - ٢٠٦٤ - ٢٠٦٥ - ٢٠٦٦ - ٢٠٦٧ - ٢٠٦٨ - ٢٠٦٩ - ٢٠٧٠ - ٢٠٧١ - ٢٠٧٢ - ٢٠٧٣ - ٢٠٧٤ - ٢٠٧٥ - ٢٠٧٦ - ٢٠٧٧ - ٢٠٧٨ - ٢٠٧٩ - ٢٠٨٠ - ٢٠٨١ - ٢٠٨٢ - ٢٠٨٣ - ٢٠٨٤ - ٢٠٨٥ - ٢٠٨٦ - ٢٠٨٧ - ٢٠٨٨ - ٢٠٨٩ - ٢٠٩٠ - ٢٠٩١ - ٢٠٩٢ - ٢٠٩٣ - ٢٠٩٤ - ٢٠٩٥ - ٢٠٩٦ - ٢٠٩٧ - ٢٠٩٨ - ٢٠٩٩ - ٢١٠٠ - ٢١٠١ - ٢١٠٢ - ٢١٠٣ - ٢١٠٤ - ٢١٠٥ - ٢١٠٦ - ٢١٠٧ - ٢١٠٨ - ٢١٠٩ - ٢١١٠ - ٢١١١ - ٢١١٢ - ٢١١٣ - ٢١١٤ - ٢١١٥ - ٢١١٦ - ٢١١٧ - ٢١١٨ - ٢١١٩ - ٢١٢٠ - ٢١٢١ - ٢١٢٢ - ٢١٢٣ - ٢١٢٤ - ٢١٢٥ - ٢١٢٦ - ٢١٢٧ - ٢١٢٨ - ٢١٢٩ - ٢١٣٠ - ٢١٣١ - ٢١٣٢ - ٢١٣٣ - ٢١٣٤ - ٢١٣٥ - ٢١٣٦ - ٢١٣٧ - ٢١٣٨ - ٢١٣٩ - ٢١٤٠ - ٢١٤١ - ٢١٤٢ - ٢١٤٣ - ٢١٤٤ - ٢١٤٥ - ٢١٤٦ - ٢١٤٧ - ٢١٤٨ - ٢١٤٩ - ٢١٥٠ - ٢١٥١ - ٢١٥٢ - ٢١٥٣ - ٢١٥٤ - ٢١٥٥ - ٢١٥٦ - ٢١٥٧ - ٢١٥٨ - ٢١٥٩ - ٢١٦٠ - ٢١٦١ - ٢١٦٢ - ٢١٦٣ - ٢١٦٤ - ٢١٦٥ - ٢١٦٦ - ٢١٦٧ - ٢١٦٨ - ٢١٦٩ - ٢١٧٠ - ٢١٧١ - ٢١٧٢ - ٢١٧٣ - ٢١٧٤ - ٢١٧٥ - ٢١٧٦ - ٢١٧٧ - ٢١٧٨ - ٢١٧٩ - ٢١٨٠ - ٢١٨١ - ٢١٨٢ - ٢١٨٣ - ٢١٨٤ - ٢١٨٥ - ٢١٨٦ - ٢١٨٧ - ٢١٨٨ - ٢١٨٩ - ٢١٩٠ - ٢١٩١ - ٢١٩٢ - ٢١٩٣ - ٢١٩٤ - ٢١٩٥ - ٢١٩٦ - ٢١٩٧ - ٢١٩٨ - ٢١٩٩ - ٢٢٠٠ - ٢٢٠١ - ٢٢٠٢ - ٢٢٠٣ - ٢٢٠٤ - ٢٢٠٥ - ٢٢٠٦ - ٢٢٠٧ - ٢٢٠٨ - ٢٢٠٩ - ٢٢١٠ - ٢٢١١ - ٢٢١٢ - ٢٢١٣ - ٢٢١٤ - ٢٢١٥ - ٢٢١٦ - ٢٢١٧ - ٢٢١٨ - ٢٢١٩ - ٢٢٢٠ - ٢٢٢١ - ٢٢٢٢ - ٢٢٢٣ - ٢٢٢٤ - ٢٢٢٥ - ٢٢٢٦ - ٢٢٢٧ - ٢٢٢٨ - ٢٢٢٩ - ٢٢٣٠ - ٢٢٣١ - ٢٢٣٢ - ٢٢٣٣ - ٢٢٣٤ - ٢٢٣٥ - ٢٢٣٦ - ٢٢٣٧ - ٢٢٣٨ - ٢٢٣٩ - ٢٢٤٠ - ٢٢٤١ - ٢٢٤٢ - ٢٢٤٣ - ٢٢٤٤ - ٢٢٤٥ - ٢٢٤٦ - ٢٢٤٧ - ٢٢٤٨ - ٢٢٤٩ - ٢٢٥٠ - ٢٢٥١ - ٢٢٥٢ - ٢٢٥٣ - ٢٢٥٤ - ٢٢٥٥ - ٢٢٥٦ - ٢٢٥٧ - ٢٢٥٨ - ٢٢٥٩ - ٢٢٦٠ - ٢٢٦١ - ٢٢٦٢ - ٢٢٦٣ - ٢٢٦٤ - ٢٢٦٥ - ٢٢٦٦ - ٢٢٦٧ - ٢٢٦٨ - ٢٢٦٩ - ٢٢٧٠ - ٢٢٧١ - ٢٢٧٢ - ٢٢٧٣ - ٢٢٧٤ - ٢٢٧٥ - ٢٢٧٦ - ٢٢٧٧ - ٢٢٧٨ - ٢٢٧٩ - ٢٢٨٠ - ٢٢٨١ - ٢٢٨٢ - ٢٢٨٣ - ٢٢٨٤ - ٢٢٨٥ - ٢٢٨٦ - ٢٢٨٧ - ٢٢٨٨ - ٢٢٨٩ - ٢٢٩٠ - ٢٢٩١ - ٢٢٩٢ - ٢٢٩٣ - ٢٢٩٤ - ٢٢٩٥ - ٢٢٩٦ - ٢٢٩٧ - ٢٢٩٨ - ٢٢٩٩ - ٢٣٠٠ - ٢٣٠١ - ٢٣٠٢ - ٢٣٠٣ - ٢٣٠٤ - ٢٣٠٥ - ٢٣٠٦ - ٢٣٠٧ - ٢٣٠٨ - ٢٣٠٩ - ٢٣١٠ - ٢٣١١ - ٢٣١٢ - ٢٣١٣ - ٢٣١٤ - ٢٣١٥ - ٢٣١٦ - ٢٣١٧ - ٢٣١٨ - ٢٣١٩ - ٢٣٢٠ - ٢٣٢١ - ٢٣٢٢ - ٢٣٢٣ - ٢٣٢٤ - ٢٣٢٥ - ٢٣٢٦ - ٢٣٢٧ - ٢٣٢٨ - ٢٣٢٩ - ٢٣٣٠ - ٢٣٣١ - ٢٣٣٢ - ٢٣٣٣ - ٢٣٣٤ - ٢٣٣٥ - ٢٣٣٦ - ٢٣٣٧ - ٢٣٣٨ - ٢٣٣٩ - ٢٣٤٠ - ٢٣٤١ - ٢٣٤٢ - ٢٣٤٣ - ٢٣٤٤ - ٢٣٤٥ - ٢٣٤٦ - ٢٣٤٧ - ٢٣٤٨ - ٢٣٤٩ - ٢٣٥٠ - ٢٣٥١ - ٢٣٥٢ - ٢٣٥٣ - ٢٣٥٤ - ٢٣٥٥

٢- أما بالنسبة لظفر (١٢) من ثياب الخلاء، فربما طرأ التدهن المرقع ١٠٦ / ٧١ من القطعة ٨ لثياب، مسألة باسم محمد المصطفى من طرف مروجي النقل التمهيدية
المرقم ١٢٥ ببيان ٩٤١ سنة ١٢٠١ قبله

١٥١ من كتاب الله عز وجل في القضية المرفوعة ١٧٧ من القضية
١٥٢ من كتاب الله عز وجل في القضية المرفوعة ١٧٧ من القضية
١٥٣ من كتاب الله عز وجل في القضية المرفوعة ١٧٧ من القضية

٥- الصلة للزوجة (١٩) من تأليف الأستاذ هبة الخزعلي، الصادر العدد ١/ ٢٩ من المجلد
الرقم ٥ سنة ١٩٥٢م - حيثما واد - أصيلة باسم الأستاذ محمد رفيع
وذلك بحسب الجد المقاور الرقم ٢٧ من ١٥٩ سنة ١٤٣٧ هـ. ق.

بالنسبة للفترة ٢٠ قرنا على الصادرة ١٩١٧/٨٧٨ م. فقدرت بالمثل صيغة باسم
 احمد محمد صالح محمود الاسم الكامل الرقم ٢٠ تمديد الثاني ١٩٤١ م. صيغة ١٥
 - بالنسبة للفترة ١٩٤١ قرنا على الصادرة ١٩٤١/٨٧٨ م. فقدرت بالمثل صيغة باسم

۱۳۸۵ هـ - اسم مبارک و احوال و نام محمد عثمانی شاه معتمد انیس
المطهر ۲۱ ثانی القامی ۱۶ ص ۴۴۷ ، اما بالنسبة لکتابه الاول الم نه منک
ظنک صلا بالناسم یح احال ده اندر بهای الوف شایع لطیف بالعلم

بسم الله الرحمن الرحيم

رئاسة الجمهورية

السكربتير

مديرية الامن العامة

مديرية امن محافظة السلیمانیة

العدد/ش ت/ ٢٠٤٦١

التأريخ: ١٩٩٠/١٠/١٩

٣/ربيع الاول/١٤١١ هـ

الى / مديرية امن منطقة الحكم الذاتي ق.م

م / حسم قضية

لاحقا لآخبار المعلومات الاولى ١٩٩٠/٦٢ - امن السلیمانیة بتاريخ ١٩٩٠/١٠/١٦ نظرت رئاسة محكمة الثورة في القضية المرقمة ١٩٩٠/٦٢ - امن السلیمانیة الخاصة بالمتهم (عبدالجبار رشيد محمد ملا ابراهيم وجماعته) وقررت مايلي:-

(١) بالحكم على المتهمين كل من (عبدالجبار رشيد محمد ملا ابراهيم/ و احمد محمد وتمان محمد/ و ابوبكر محمد صالح كريم / و محمد رحيم حسن رسول/ و عطا احمد محمد قادن) بالاعدام شنقا حتى الموت وفق المادة (١٥٦) ق.ع وبدلاله مواد الاشتراك ٤٩ و ٥٠ و ٥٣ و المادة (٢/١٧٥) من ق.ع ومصادرة اموالهم المنقولة وغير المنقولة.

(٢) الحكم على المجرمين كل من (عبدالعزیز عمر عارف حسن/ و احمد محمد صالح عبد الرحمن/ و محمد ملاحسين حسن محمد/ و محمد عبدالكريم كاكه حمه محمد و عبد الرحمن قادر غفور مصطفى/ و سالار محمد سعيد عبد الرحمن/ و عثمان عبدول معروف مصطفى/ و كامل صابر محمد احمد / و عزيز محمد احمد سعيد/ و سامان مولود غريب كريم/ و رزكار محمد عبدالله معروف / و عل محمد شاسوار/ و علي صالح سليمان عبدالله/ و اردلان عمر علي امين) بالسجن المؤبد وفق المادة (٢/١٧٥) من ق.ع على ان تحتسب مدة موقوفيتهم و مصادرة اموالهم المنقولة وغير المنقولة.

(٣) الحكم على المجرمين كل من (حمه طاهر محمود شيخ محمد/ و كارزان اسماعيل احمد اسماعيل/ و بختيار عمر اولي عبدالله/ و طالب عبدالله سعيد/ و احمد حمه قادر حمه رش/ و محمد ظاهر محمد توفيق عبد الرحيم/ و محسن حمه امين حمه علي مصطفى/ و محمد رسول سعدي رسول / و فريدون سعيد جعفر محمد) بالسجن لمدة عشرة سنوات وفق المادة (١/١٧٥) من ق.ع على ان تحتسب موقوفية و مصادرة اموالهم المنقولة وغير المنقولة.

٤) اعتبار جريمة المتهمين المذكورين بالفقرات (١، ٢، ٣) اعلاه جنائية عادية مخلة بالشرف عملاً بقرار مجلس قيادة الثورة المرقم ٦١ في ١٧/٩/١٩٨٨.

٥) لعدم كفاة الادلة ضد المتهمين كل من (كاميران عزيز احمد / و جمال عزيز امين احمد مرزا) قررت المحكمة الغاء التهمة والافراج عنهما استناداً لاحكام المادة (١/٢) من الاصول.

٦) التصرف بالاسلحة وملحقاتها والمواد الاخرى المضبوطة بحوزة المتهمين النسو عنهم اصولياً.

راجين التفضل بالاطلاع..... مع التقدير

مديرية امن محافظة السليمانية

١٩٩٠/١٠/٣١

نسخة منه الى:

مديرية الامن العامة/ ش٣

مديرية الامن العامة/ م.ر

مديرية الامن الحكم الذاتي/ م.و اخبار المعلومات اعلاه

مديرية الامن العامة/ ش.و.م.س للتفضل بالاطلاع... مع التقدير

محكمة تحقيق امن السليمانية.

مديرية امن السليمانية/ م.و.

مديرية امن البلدة.

مديرية امن حلبجه.

من ق.ع. على ان تحاسب موقوفه وصا دره اموالهم المنقوله وغير المنقوله *

(١) اعتبار جريده الشهد بين المذكورين بالفقرات (٢٤١٤١) اذله ختايه عاديه مكنه بالشرف

علا بقرار مجلس نياده الشرف المرقم ١١/١٧/١٩٨٨ *

(٢) نعدم كتابه الادله ضد الشهد بين ك.ر. من (كاسيان، بره احمدو / رحمان، مبراهيم احمد و غيرهم)

فوزت المحكمه الغاء الشهد والافراج عنها استناداً لاحكام المادة (١/٢) من الاصول *

(٣) التصرف بالاصلح وطلعت انها والمواد الاخرى المصبوطة بغير الشهد بين الصور عنهم اصولياً *

راجع من الشغل بالاطلاع مع التفصيل *

خبريه أسس الشنياب

١٤١٠/١٠/٢١

سبحه شاعلي :

مديره الاسر العام / ن.ز.

مديره الاسر العام / م.ز.

مديره الاسر العام / م.ز.

مديره الاسر العام / م.ز.

مديره الاسر العام / م.ز.

مديره الاسر العام / م.ز.

مديره الاسر العام / م.ز.

مديره الاسر العام / م.ز.

أخبار العمومات العامة
للتفصيل بالاطلاع مع التفصيل *

بسم الله الرحمن الرحيم

وزارة العدل

مديرية التسجيل العقاري العامة

قسم التدقيق والشؤون القانونية (سري)

العدد/س/٢١/٥٠٤١

التاريخ/١٩/ربيع الثاني/١٤١١

١١/٦/١٩٩٠ الى / دوائر التسجيل القارى كافة

م/مصادرة اموال

استنادا الى كتب وزارة المالية/ الدائرة القانونية/ الصادرة المدرجة ارقامهم ادناه والمؤرخة في ٨/ ربيع الثاني/ ١٤١١هـ والموافق ٢٧/١٠/١٩٩٠ المتضمنة مصادرة الاموال المنقولة وغير المنقولة العائدة للأشخاص المذكورين فيها راجين تأشير ذلك في سجل الأشخاص المصادرة اموالهم واجراء التحري الدقيق في السجلات الشخصية عن العقارات المسجلة باسمائهم وفي حالة العثور اجراء الكشف الموقعي بالأشتراك مع ممثل دائرة عقارات الدولة للتثبت من عائدتها وتسجيلها بأسم وزارة المالية مصادرة عند التثبت وتزويد دائرة عقارات الدولة في المحافظة بسندات الملكية وأعلامنا النتائج خلال (٣٠) يوما من تاريخ هذا الاعمام سواء في حالة العثور او عدمه وكما ورد بأعلامنا المرقم س/٢٢/٩٨٠ في ٤/٣/١٩٨٩.

مع التقدير

١- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت.٩٠/١٦٢١٠

(رزكار محمد عبدالله معروف)/ يسكن السليمانية/ محلة رزكارى/ رقم الدار ٥٥/١٦٩ اسم الام (عائشة سند محمد).

٢- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت.٩٠/١٦٢١٢.

(سامان مولود فرج غريب كريم)/ يسكن السليمانية/ سرجنار/ تل الجمعية/ اسم الام صبرية توفيق نادر.

٣- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت.٩٠/١٦٢١٤.

٤-(كامل صابر محمود احمد)/ يسكن السليمانية/ محلة ابراهيم باشا/ قرُب ساحة توملك/ اسم الام/ فهيمة مصطفى محمد (مهنته خياط).

٥- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت.٩٠/١٦٢٢٠.

(عبدالرحمن غفور صالح مصطفى)/ يسكن السليمانية/ رزكارى رقم الدار (٥٦رى) اسم الام أمينة سليمان عثمان/ مهنته موظف.

- ٦- الكتاب المرقم ٨٠١ / مصادرة / ت ٩٠ / ١٦٢٢٦.
(احمد محمد صالح عبدالرحمن) / يسكن السليمانية / محلة ملكندي / قرب مدرسة اسو.
اسم الام / بهيه حسين حسن / مهنته مدرس.
- ٧- الكتاب المرقم ٨٠١ / مصادرة / ت ٩٠ / ١٦٢٢٨.
(عبدالعزیز عمر عارف حسن) / يسكن السليمانية / محلة رعاية الشباب / قرب مركز الشباب
الرئيسي / اسم الام عائشة معروف مهنته موظف.
- ٨- الكتاب المرقم ٨٠١ / مصادرة / ت ٩٠ / ١٦٢٣٠.
عطا احمد محمد قادر السوراني / يسكن السليمانية / محلة خبات / قرب مدرسة سرشقام / اسم
الام شفيقة محمد احمد السوراني / مهنته صائغ ذهب.
- ٩- الكتاب المرقم ٨٠١ / مصادرة / ت ٩٠ / ١٦٢٣٢.
(محمد رحيم حسن رسول البنجويني) / يسكن السليمانية / مجمع نصر / قرية قره كول العليا
/ رقم الدار ٤٠ / اسم الام / امته حمه امين نوري البنجويني / مهنته كاسب.
- ١٠- الكتاب المرقم ٨٠١ / مصادرة / ت ٩٠ / ١٦٢٣٤.
(ابوبكر صالح كريم السوراني) / يسكن السليمانية / محلة كويجه / اسم الام خانم عزيز صالح
مهنته كاسب.
- ١١- الكتاب المرقم ٨٠١ / مصادرة / ت ٩٠ / ١٦٢٠٠.
(حمه طاهر محمود شيخ محمد الباراوي) / يسكن السليمانية / محلة ملكندي رقم الدار
٢٥ / ١١ / اسم الام اسكول سعيد صالح مهنته موظف في الصحة.
- ١٢- الكتاب المرقم ٨٠١ / مصادرة / ت ٩٠ / ١٦٢٠٦.
(علي صالح سليمان عبدالله السوراني) / يسكن السليمانية / محله بكرجو / قرب اعدادية
الصناعة اسم الام حلاوه صالح عبدالكريم / مهنته مرشد زراعي.
- ١٣- الكتاب المرقم ٨٠١ / مصادرة / ت ٩٠ / ١٦٢٠٢.
(اردلان عمر علي امين) / يسكن السليمانية / محله كويجه / قرب النادي / اسم الام صبرية
محمد مهنته مصلحجام.
- ١٤- الكتاب المرقم ٨٠١ / مصادرة / ت ٩٠ / ١٦٢٠٤.
(طالب عبدالله سعيد محمد) / يسكن السليمانية / محله بختياري / قرب جامع الرسول / اسم
الام افتاو محمد علي / مهنته متقاعد.
- ١٥- الكتاب المرقم ٨٠١ / مصادرة / ت ٩٠ / ١٦٢٠٨.
(علي محمد شاسوار قاضي الجاف) / يسكن السليمانية / كلار / محله كلار القديمه / اسم الام
افروز محمد امين.
- ١٦- الكتاب المرقم ٨٠١ / مصادرة / ت ٩٠ / ١٦١٩٨.
(كارزان اسماعيل احمد اسماعيل نورالدن) / يسكن السليمانية / محله بختياري / قرب مدرسة

- علي بوسكاني/ اسم الام خوبي ابراهيم باب كد/ مهنته كاسب.
- ١٧- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت٩٠/ ١٦١٩٦.
- (بختيار عمر أولي عبدالله)/ يسكن السلمانية/ محله بختياري/ قرب معهد فني السلمانية/ اسم الام فاطمة احمد عبدالله.
- ١٨- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت٩٠/ ١٦١٩٤.
- (احمد محمد قادر حمة رش السوراني)/ يسكن السلمانية/ محله الخبات/ قرب مدرسة خبات/ اسم الام ضريفة/ مهنته كاسب.
- ١٩- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت٩٠/ ١٦١٩٠.
- حيدر عبيد شاطي بحر/
- ٢٠- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت٩٠/ ١٦١٩٢.
- (محمد ظاهر محمد توفيق عبدالرحيم السوراني)/ يسكن السلمانية/ محلة كويضة/ قرب متوسطة ازادي/ اسم الام فاطمة فتح الله علي السوراني/ مهنته كاسب.
- ٢١- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت٩٠/ ١٦١٨٨.
- (محسن حمه امين حمه علي مصطفى الجاف)/ يسكن السلمانية/ محلة بختياري قرب الرعاية/ اسم الام ناهدة كبي خسرو/ مهنته زراعي.
- ٢٢- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت٩٠/ ١٦١٨٦.
- (محمد رسول سعدي رسول برادوست)/ يسكن اربيل/ حي الزراعة رقم الدار ٧٤/٤٧٢/ اسم الام همين اسماعيل عزيز.
- ٢٣- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت٩٠/ ١٦١٨٢.
- (احمد محمد وتمان محمد السوراني)/ يسكن السلمانية/ منطقة بختياري/ اسم الام خورشيدة محي الدين محمد/ مهنته كاسب.
- ٢٤- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت٩٠/ ١٦١٨٤.
- (فريدون سعيد جعفر محمد دارتاش)/ يسكن السلمانية/ محلة كانيسكان/ قرب مدرسة كانيسكان/ اسم الام كلدسين رحيم ابراهيم/ مهنته موظف.
- ٢٥- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت٩٠/ ١٦١٨٠.
- (عزيز محمد احمد سعيد البرزنجي)/ يسكن السلمانية/ محلة توي مليك/ قرب منظمة الشهيد عثمان/ اسم الام صوزه محمد عيسى/ مهنته معلم.
- ٢٦- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت٩٠/ ١٦٢١٦.
- (عثمان عبدول معروف مصطفى البرزنجي)/ يسكن السلمانية/ محله المعلمين قرب جامع عثمان اغا/ اسم الام رحمه احمد محمد مهنته كاسب.
- ٢٧- الكتاب المرقم ٨٠١/ مصادرة/ ت٩٠/ ١٦٢١٨.
- (سالار محمد سعيد عبدالرحمن محمد)/ يسكن السلمانية/ محلة زكاري قرب دار المحافظ

التقدير.

(المصرف الزراعي ف السليمانية) لنفس الغرض اعلاه، يرجى اعلامنا فيما اذا كانت للمذكورين اعلاه اراضي او عقارات.

(المصرف العقاري في السليمانية) مسجلة بأسمائهم مع....تقدير.

(شركة التأمين الوطنية فرع السليمانية) لنفس الغرض اعلاه، لاعلامنا فيما اذا كانت للمذكورين اعلاه أموال او عقارات.

(شركة التأمين العراقية فرع السليمانية) مؤمن عليها لديكم... مع التقدير.

جمال/٤/٤ (٣-٣)

وزارة العدل

بسم الله محمد بن عبد الله

المكتب القانوني العام

الدفتر القانوني العام

عدد: ١٠٠ / ٤١ / ٤٠٠

تاريخ: ١٩ / ١٢ / ١٩٩٩

إلى / دوائر القبول المتعارف عليها

مبادره

استناداً إلى كتاب وزارة الداخلية / الدائرة العامة / المبادره الصادر في ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩
أدناه والمؤرخه في ٨ / ١٢ / ١٩٩٩ والرقم ١٠٠ / ٤١ / ٤٠٠
صادره الأحوال العقليه وغير العقليه المائده من الدوائر المذكوره في
رأيهن فأنهم ذلك في سبيل الاشارة المبادره اليهم وانهم لا يحق لهم
السيول التي تهمهم عن المبادرات المائده اليهم باستاؤهم في حاله المبادره
المؤرخه بالاشارة من مثل دائره عماره لدولة الكويت في ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩
التي صادرة عند التفتيش وتوريد دائره عماره لدولة الكويت في ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩
والغرض من المبادره خلال (٣٠) يوماً من تاريخ هذا المبادره في حاله المبادره
او بعده وكذا في المبادره المرقمه بر / ١٠٠ / ٤١ / ٤٠٠ في ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

مع المبادره

١٠ الكتاب المرقم ٨٠١ / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

أركان محمد بن عبد الله / يمكن السليمان / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

١٠ / ١٢ / ١٩٩٩ اسم المبادره / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

١٠ الكتاب المرقم ٨٠١ / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

ماهان مولود غريب كرم / يمكن السليمان / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

١٠ الكتاب المرقم ٨٠١ / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

كامل صابر محمود / يمكن السليمان / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

اسم المبادره / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

١٠ الكتاب المرقم ٨٠١ / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

عبد الرحمن تادري / يمكن السليمان / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

اسم المبادره / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

١٠ الكتاب المرقم ٨٠١ / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

اسم المبادره / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

اسم المبادره / مبادره / ١٠ / ١٢ / ١٩٩٩

- الكتاب المرقم ٨٠١ / صادرة / ت ١٠ / ١٦٢٢٨
 محمد الشرف / حم / غاوت حسن / يسكن السلطانية / حله رطبه الشهاب / قرب مركز الشهاب اثر
 اسم الام / احمد سرور / مسقطه / مسقطه
 الكتاب المرقم ٨٠١ / صادرة / ت ١٠ / ١٦٢١٠
 علي احمد محمد قادر السوراني / يسكن السلطانية / مسقطه / قرب مدرسه سرور
 اسم الام / شقيقه محمد احمد السوراني / مسقطه / قرب باب
 الكتاب المرقم ٨٠١ / صادرة / ت ١٠ / ١٦٢٢٢
 محمد وحم حسن رسول الهنديني / يسكن السلطانية / مسقطه / قرب قريه كول الك
 رقم الدار / ١٠ / اسم الام / احمد / عبد الله / قرب قريه كول الك / مسقطه / مسقطه
 الكتاب المرقم ٨٠١ / صادرة / ت ١٠ / ١٦٢٢٤
 ابو بكر صالح كرم السوراني / يسكن السلطانية / حله كريبه / اسم الام / خانم عزيزه / مسقطه
 مسقطه / مسقطه
 ١٠ - الكتاب المرقم ٨٠١ / صادرة / ت ١٠ / ١٦٢٠٠
 حمه داهره محمود شوم محمد البرازي / يسكن السلطانية / حله الدار رقم الدار ١١ / ٢٥
 اسم الام / اسكول سعيد صالح / مسقطه / مسقطه / مسقطه
 ١١ - الكتاب المرقم ٨٠١ / صادرة / ت ١٠ / ١٦٢٠٦
 علي صالح سليمان عبدالله السوراني / يسكن السلطانية / حله طريقه / قرب اعتداده الدار
 اسم الام / حذو صالح محمد النور / مسقطه / مسقطه / مسقطه
 ١٢ - الكتاب المرقم ٨٠١ / صادرة / ت ١٠ / ١٦٢٠٦
 اردلان عمر علي امين / يسكن السلطانية / حله كوسته / قرب القادسي / اسم الام / مسقطه
 مسقطه / مسقطه / مسقطه
 ١٣ - الكتاب المرقم ٨٠١ / صادرة / ت ١٠ / ١٦٢٠٤
 طالب عبدالله سعيد محمد / يسكن السلطانية / حله بخاري / قرب جامع القوسول / الدار
 اسم الام / مسقطه / مسقطه / مسقطه
 ١٤ - الكتاب المرقم ٨٠١ / صادرة / ت ١٠ / ١٦٢٠٨
 علي محمد شادوار ثاني الزاوي / يسكن السلطانية / حله كلال القديمه / اسم الام
 الزور / مسقطه / مسقطه
 ١٥ - الكتاب المرقم ٨٠١ / صادرة / ت ١٠ / ١٦١٠٨
 قاري / اسم الام / مسقطه / مسقطه / مسقطه
 مسقطه / مسقطه / مسقطه

١. الكتاب الرقم ٨٠١ / صادر / ت ١٠ / ١٦١٠٦

بختیار بن آری عبد الله / یسكن السلیمانیه / صفہ بختیار / ترب محمد نقي المله
اسم الام فائده احمد عبد الله

٢. الكتاب الرقم ٨٠١ / صادر / ت ١٠ / ١٦١٠٩

احمد محمد تاج محمد و بن النوراني / یسكن السلیمانیه / صفہ النورانی / قوب مشر
نایات / اسم الام ذریفه / صفہ کاتب

٣. الكتاب الرقم ٨٠١ / صادر / ت ١٠ / ١٦١١٠

عبد محمد شاطی بحر

٤. الكتاب الرقم ٨٠١ / صادر / ت ١٠ / ١٦١١٢

محمد ظاهر محمد توفیق عبد الرحیم السورانی / یسكن السلیمانیه / صفہ کوبینه / ترب محمد نقي المله
اسم الام فائده محمد الله بن الوری / صفہ کاتب

٥. الكتاب الرقم ٨٠١ / صادر / ت ١٠ / ١٦١٨٨

محسن محمد امین محمد علی محمد الیاف / یسكن السلیمانیه / صفہ النورانی / قوب مشر
اسم الام فائده کبی خسرو / صفہ نواغی

٦. الكتاب الرقم ٨٠١ / صادر / ت ١٠ / ١٦١٨٦

محمد رسول محمد رسول برادر / یسكن ارمیل / صفہ النورانی / قوب مشر / ترب محمد نقي المله
اسم الام فائده عزیز

٧. الكتاب الرقم ٨٠١ / صادر / ت ١٠ / ١٦١٨٢

احمد محمد عثمان محمد امین / یسكن السلیمانیه / صفہ بختیار / ترب محمد نقي المله
اسم الام فائده محمد / صفہ کاتب

٨. الكتاب الرقم ٨٠١ / صادر / ت ١٠ / ١٦١٨٤

نور محمد محمد جعفر محمد نوری / یسكن السلیمانیه / صفہ کاتب سلطان / قوب مشر / ترب محمد نقي المله
اسم الام فائده محمد رحیم امیر / صفہ موط

٩. الكتاب الرقم ٨٠١ / صادر / ت ١٠ / ١٦١٨٠

عزیز محمد احمد محمد البرزنجی / یسكن السلیمانیه / صفہ نوری / ترب محمد نقي المله / قوب مشر
اسم الام فائده محمد محسن / صفہ کاتب

١٠. الكتاب الرقم ٨٠١ / صادر / ت ١٠ / ١٦١١٦

عثمان محمد محمد محمد البرزنجی / یسكن السلیمانیه / صفہ النورانی / قوب مشر / ترب محمد نقي المله
اسم الام فائده احمد محمد / صفہ کاتب

١٦٢١٨ / ١٠٠٠ / ٨٠٠

[illegible]

الكتاب: المرقوم / ٨٠١ / صادره / ١٠ / ١٦٢٢
يوجد في القريب لك عنه نسخة محفوظة في مكتبة السلطنة

اسم: أحمد محمد عبد الله / معلم / مدرس
 الكتاب: القرآن / ٨٠١ / مجلد / ١٠ / ٦٦٤

محمد ملا حسين حسن محمد السوادي / يكنى السليمانية / دافعة زكاة في شهر ربيع الثاني سنة ١٤٢٠ هـ
اسم الأم / به به امين مكتبر / دافعة معلوم *

عبد الجار رشيد محمد / إبراهيم / يسكن السليمانية / خطه ٢٠٢ / قابل محل السكن -
رقم الدار: ٢١٠ / ٢١ / اسم الأم: / انتاب محمود عبد الله / مستخدم زراعي .

الكتاب الرقم ٨٠١ / أدرية / ١٤٣٦
ستيد حسين نادر - عمود الكويزة / يمكن التليباية / ٢٢٢٢ - موجدانزه الشار ٣ / بلدية

اسم الآلة: صندوق نقود / مقياس - ١٠
الكتاب الرقم: ٨٠١ / المادة: ١٠ / ١٦٦٨

علي محمد جعفر سروش / پدکشی / استاد معارف و فقه اسلامی / نام تخلص: آیداد / زادروز: ۱۳۲۹
تکلیف المرقم: ۸۰۱ / مدرسه: ۷۰ / شماره ثبت: ۶۶۶۴۰

سید توحید محمد ابرار البیاض ایسٹنٹ سیکرٹری انچارج ایجوکیشن

د. محمد پروگرام انجمن خیر الساعیون

نہایت ہی عجیب و غریب

: في الموضع .

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

نسخة منه إلى /

مدينة مرور العلمانية / نشر النور أعلاه ، يرجى إعلاننا فيما إذا كانت للذكورين
أعلاه مربيات سجله بأسمائهم ... مع التقدير .

هذه الوثيقة فرع العلمانية | نشر النور أعلاه ، يرجى إعلاننا فيما إذا كانت
هذه الوثيقة فرع العلمانية | للذكورين أعلاه أموال مودعة لديهم أو لدى بقية
الفرع التابعة لكم نحن المحافظة ... مع التقدير .

المصرف الزراعي في العلمانية | نشر النور أعلاه ، يرجى إعلاننا فيما إذا كانت
المصرف العقاري في العلمانية | للذكورين أعلاه أراضي أو عمارات سجله بأسمائهم
... مع التقدير .

مركز التأمين الوطني فرع العلمانية | نشر النور أعلاه ، لإعلاننا فيما إذا كانت
مركز التأمين المرافق فرع العلمانية | للذكورين أعلاه أموال أو عمارات مؤمن عليها
لديهم ... مع التقدير .

محافظة السلیمانیة

مديرية عقارات الدولة

العدد / ١٥٨٨

التأريخ: ١٩٩٠/١١/٦

الى /

يرجى تبليغ السيد () للحضور في ديوان مديريتنا لغرض دفع الاقساط
المرتبة بدمته والمتأخرة لسنة ١٩٨٩/١٩٩٠/١٩٩١ للقطعة المرقمة ١٧٨/١
مقاطعة دباشان خلال مدة (١٥) خمسة عشرة يوما من تأريخ تبليغه بذلك ويعكسه
سوف يعتبر باطلا ويتحمل مسؤولية ما يترتب على ذلك وشكرا

ياسين عبدالوهاب ياسين

مدير عقارات الدولة

١٥٤ / ٢ / ١٠١
١٦٦٤٦

١٩٩١ / ١ / ٥٨

محافاة الطليانينة

مدينة غدارات الدولة

العدد /

التاريخ /

١٥٨٨

١٩٩١ / ١ / ٥٨

لذلك

للخزوني ديان مديرتة

يرجى تبليغ المبدد .

لغرض دفع الأقساء المترتبة بذمته والفاخرة لعنة ١٩٩١ / ١٠ / ١٩٩١ للفاخرة المترتبة

() خلال مدة (١٥) خمسة عشرة يوما من تاريخ تبليغه بذلك، وعكسه

مؤ، يعتبر بالمالا وينحصر بمواويلية ما يتربط على ذلك، وشكسرا

بامعين عبد الوهاب بامعين

مدير غدارات الدولة

الجمهورية العراقية

مديرية عقارات الدولة في السليمانية العدد/ ١٥٨٨

(سري) التاريخ: ١٩/ ربيع الثاني/ ١٤١١

١٩٩٠/١١/٦

الى/المصرف الرشيد/ فرع السليمانية/١٥

- الرافدين/ فرع السلام/ ١١٦

مصرف الاخاء

مديرية التسجيل العقاري في السليمانية

ملاحظة التسجيل العقاري في صدامية حلبجة/ كلار

م/ مصادرة اموال

بالنظر لصدر قرار مصادرة الاموال المنقولة وغير المنقولة العائدة للمدعويين المذكورين
ادناه اسمائهم وعناوينهم/ يرجى اعلامنا بما يملكون من اموال المنقولة وغير المنقولة وفي
حالة العثور على اموال بأسمائهم القيام بتسجيلها بأسم الخزينة واعلامنا مع التقدير.

ياسين عبدالوهاب ياسين

مدير العقارات

الاسماء وعناوينهم وارقام ارقام الكتب التي صدرت بموجبها

١- علي محمد حمه معروف/ السليمانية/ رزكاري اسم والدته خورشيدة قادر رحيم.

رقم كتاب وزارة المالية/ الدائرة القانونية / قسم المصادرة ١٦٢٢٨

٩٩٠/١٠/٢٧

٢- سعيد حسن نادر محمود الكوراني/ السليمانية/ سرجنار رقم الدار ٣ بلدية والدته

امنة محمد فتاح

١٦٢٣٦

٩٩٠/١٠/٢٧

٣- ابوبكر صالح كريم السوراني/ السليمانية/ كويزه كاسب والدته خانم عزيز صالح

١٦٢٣٤

٩٩٠/١٠/٢٧

- ٤- محمد رحيم حسن رسول البنجويني/ السليمانية/ مجمع النصر/ قرية قره كول العليا رقم الدار (٤٠) والدته امنة حمه امين نوري البنجويني/ كاسب ١٦٢٣٢ ٩٩٠/١٠/٢٧
- ٥- عطا احمد محمد قادر السوراني/ السليمانية/ خبات قرب مدرسة سرشقام والدته شفيقة محمد احمد سوراني/ والمهنة/ صائغ ذهب ١٦٢٣٠ ٩٩٠/١٠/٢٧
- ٦- عبدالعزيز عمر عارف حسن/ السليمانية/ محلة رعاية الشباب قرب مركز الشباب الرئيسي والدته عائشة معروف/ مهنته الموظف ١٦٢٢٨ ٩٩٠/١٠/٢٧
- ٧- احمد محمد صالح عبدالرحمن/ السليمانية/ محلة ملكندي قرب مدرسة اسو والدته بهية حسين حسن مهنته/ مدرس ١٦٢٢٦ ٩٩٠/١٠/٢٧
- ٨- محمد ملاحسين حسن محمد السوراني/ السليمانية/ رزكاري قرب دار المعلمات/ مهنته معلم والدته بهية امين عمر ١٦٢٢٤ ٩٩٠/١٠/٢٧
- ٩- محمد عبدالكريم كاكه حمه محمد البرزنجي/ السليمانية/ ملكندي قرب مدرسة كاني مهنته مدرس والدته رحمة اسماعيل ١٦٢٢٢ ٩٩٠/١٠/٢٧
- ١٠- عبدالرحمن قادر غفور مصطفى/ السليمانية/ رزكاري رقم الدار (٥٦) مهنته موظف/ والدته امنة سليمان عثمان ١٦٢٢٠ ٩٩٠/١٠/٢٧
- ١١- سالار محمد سعيد عبدالرحمن محمد/ السليمانية/ رزكاري/ قرب
- ١٢- عثمان عبدول معروف مصطفى البرزنجي/ السليمانية/ دور المعلمين قرب جامع عثمان اغا مهنته كاسب/ والدته رحمة احمد محمد ١٦٢١٦ ٩٩٠/١٠/٢٧
- ١٣- كامل صابر محمود احمد/ السليمانية/ محلة ابراهيم باشا قرب ساحة توملك مهنته خياط/ والدته فهيمة مصطفى محمد ١٦٢١٤ ٩٩٠/١٠/٢٧
- ١٤- سامان مولود غريب كريم/ السليمانية/ سرجنار/ قرب الجمعية والدته صبرية توفيق نادر ١٦٢١٢ ٩٩٠/١٠/٢٧

- ١٥-رزكار محمد عبدالله معروف/ السليمانية/ محلة رزكارى الدار ٥٥/١٦٩ مهنته
م.ملاحظ منتدب والدته عائشة ممند محمد ١٦٢١٠
٩٩٠/١٠/٢٧
- ١٦-علي محمد شاسوار قاضي الجاف/ السليمانية/ كلار/ محلة كلار القديمة والدته
افروز محمد امين
١٦٢٠٨
٩٩٠/١٠/٢٧
- ١٧-علي صالح سليمان عبدالله السوراني/ السليمانية/ محلة بكرجو/ قرب اعدادية
الزراعة مهنته مرشد زراعي والدته (حلاوه صالح عبدالكريم) ١٦٢٠٦
٩٩٠/١٠/٢٧
- ١٨-طالب عبدالله سعيد محمد/ السليمانية/ محلة بختيارى قرب جامع الرسول مهنته
متقاعد والدته افتاو محمد علي ١٦٢٠٤
٩٩٠/١٠/٢٧
- ١٩-اردلان عمر علي امين/ السليمانية/ محلة كويزه/قرب النادي مهنته مصلح جام
والدته صبيرة جميل محمد ١٦٢٠٢
٩٩٠/١٠/٢٧
- ٢٠-حمه طاهر محمود شيخ محمد البدواى/ السليمانية/ محلة ملكندى رقم الدار ٢٥/١١
مهنته موظف الصحة والدته اسكول سعيد صالح ١٦٢٠٠
٩٩٠/١٠/٢٧
- ٢١-كارزان اسماعيل احمد اسماعيل نورالدين/ السليمانية/ محلة بختيارى قرب مدرسة
علي بوسكاني/ كاسب والدته خوبي ابراهيم بابكر ١٦١٩٨
٩٩٠/١٠/٢٧
- ٢٢-بختيار عمر اولي عبدالله/ السليمانية/ قرب معهد الفني في السليمانية والدته فاطمة
احمد عبدالله
١٦١٩٦
٩٩٠/١٠/٢٧
- ٢٣-احمد محمد قادر حمه رش السوراني/ السليمانية/ محلة خبات قرب مدرسة خبات
مهنته كاسب والدته ضريفة ١٦١٩٤
٩٩٠/١٠/٢٧
- ٢٤-محمد ظاهر محمد توفيق عبدالرحيم السوراني/ السليمانية/ محلة كويزه/ قرب
متوسطة ازادى كاسب والدته فاطمة فتح الله علي السوراني ١٦١٨٩
٩٩٠/١٠/٢٧

٢٥- محسن حمه امين حمه علي مصطفى الجاف/ السليمانية/ محلة بختيارى قرب
الرعاية مهنته موظف زراعي/ والدته ناهده كي خسرو ١٦١٨٨
٩٩٠/١٠/٢٧

٢٦- فريدون سعيد جعفر محمد دارتاش/ السليمانية/ محلة كاني اسكان قرب مدرسة
كاني مهنته موظف/ والدته كلدسين رحيم ابراهيم ١٦١٨١
٩٩٠/١٠/٢٧

٢٧- احمد محمد وتمان محمد السوراني/ السليمانية/ منطقة بختيارى مهنته كاسب
والدته خورشيد محي الدين محمد ١٦١٨٢
٩٩٠/١٠/٢٧

٢٨- عزيز محمد احمد سعيد البرزنجي/ السليمانية/ محلة توملك قرب منظمة شهيد
عثمان/ مهنته معلم والدته سوزه محمد عيسى ١٦١٨٠
٩٩٠/١٠/٢٧

٢٩- عبدالجبار رشيد محمد ملاابراهيم/ السليمانية/ محلة شورش مقابل معمل السكاير
دار المرقم ٢١/٢٠٠ مهنته مهندس زراعي والدته افتاب محمود عبدالله ١٦١٧٨
٩٩٠/١٠/٢٧

نسخة منه الى/

وزارة المالية/ الدائرة القانونية/ اشارة الى كتابكم المذكور اعلاه مع التقدير.

= = / دائرة عقارات الدولة/ سنوافيكم بالنتيجة عند ورود الجواب مع التقدير.

محافظة السليمانية/ مكتب المحافظ/ للتفضل بالاطلاع مع التقدير.

محافظة السليمانية/ الادارة المحلية/ يرجى اعلامنا فيما اذا كان الموما اليهم لديكم
علاقات تعاقدية معهم او من عدمه مع التقدير.

محافظة السليمانية/ مديرية بلدية السليمانية.

مديرية امن محافظة السليمانية/ اشارة الى الكتاب اعلاه للتفضل بالعلم مع التقدير.

قائمقامية قضاء السليمانية/ للتفضل بالعلم مع التقدير.

مديرية مرور السليمانية/ يرجى اعلامنا فيما اذا الموما اليهم يملكون سيارة مسجلة
لديكم واعلامنا

برقم السيارة ان وجدت.

فرع الزراعة والري في السليمانية/ يرجى اعلامنا فيما اذا كان الموما اليهم يملكون
اراضي زراعية

واعلامنا بأرقام القطع ان وجدت رجاء.

مديرية خزينة السليمانية/ للعلم مع التقدير.

سید محمد علی
۱۳۱۳

امام احمد بن حنبل
مسند احمد بن حنبل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1975
1970/10/19

950 / 10 / 47

1877

11151

1772.

۱۱۶۶۸

1455

1797

1777

17340

۱- عثمان محمد بن معروف مصفى النهري / السليمانية / والد المصطفى قرب جاسم عثمان / ابنه / ولد / ١٦٦١

رحمة احمد محمد .

١٦٦١
١١٠/١٠/٢٧

١٣- كاظم سابر محمود احمد / السليمانية / محلة ابراهيم باشا / قرب ساحة تولعة مهنه خياط / والد / مهنه مصطفى محمد

١٦٦١
١١٠/١٠/٢٧

١٤- سامان مولى قرب كريم / السليمانية / سرجنار / في الجمية / والد / مهنه توفيق نادر .

١٦٦١
١١٠/١٠/٢٧

١٥- رزگار محمد عبد الله معروف / السليمانية / محلة رزگار الدار / ١١٩٩ / مهنه م / مهنه مصطفى محمد / والد / فائده محمد محمد

١٦٦١
١١٠/١٠/٢٧

١٦- مصطفى محمد شاسوارقاني الجاني / السليمانية / كلار / محلة كلار الفدييه / والد / (ابروز محمد امين) .

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

١٧- علي صالح سليمان عبد الله السواني / السليمانية / محلة بكريه / قرب اعداد يتاكونه مهنه مهنه / والد / (خلو صالح عبد الكريم)

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

١٨- غالب عبد الله محمد محمد / السليمانية / محلة بختاري قرب جاسم الرضوي مهنه مهنه / والد / انتا محمد علي

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

١٩- اردلان مرزئي امين / السليمانية / محلة كهر / قرب القنادي مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

٢٠- محمد ظاهر محمود شيخ محمد الهداي / السليمانية / محلة ملكدي رقم اعداد ٢٥/١١ مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

٢١- كاروان اسماييل احمد اسماييل نيراندين / السليمانية / محلة بختاري / قرب مدرسة علي بوشكاني / والد / مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

٢٢- بختار عمر ابي عبد الله / السليمانية / بختاري قرب مهنه مهنه / السليمانية / والد / مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

٢٣- احمد محمد نادر رحمة رضى السواني / السليمانية / محلة خيات قرب مدرسة خيات مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

٢٤- محمد ظاهر محمد توفيق عبد الرحيم السواني / السليمانية / محلة كهر / قرب متوسط اعداد / والد / مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

٢٥- محسن حه امين حه علي مصطفى الجاني / السليمانية / محلة بختاري / قرب الرعايه مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

٢٦- نوري محمد جعفر محمد دارقاني / السليمانية / محلة كاني اسكان قرب مدرسة ثاني / والد / مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

٢٧- احمد محمد عثمان محمد السواني / السليمانية / متفلة بختاري مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه / والد / مهنه مهنه

١٦٦٠
١١٠/١٠/٢٧

٢٨- مهدي محمد احمد سميد الهروي / السليمانية / محلة توليد قرب منطقة شهيد عثمان / مهنة محاسب
 ١٦١٨٠
 ١١٠ / ١٤ / ٢٧

٢٩- عبد الجبار رشيد محمد ملا لبراهيم / السليمانية / محلة نوس يدين / مهنة اسكاير دار الترميم
 ١٦١٧٨
 ١١٠ / ١٥ / ٢٧

مهنة مهنة سولي / والده ائقيل محمود عبدالله

المستخلص /

- وزارة العالي / الدائرة القانونية / الدائرة التي تكلمكم المذكور اطلعكم التقدير.
- / د. الوفاة / الدائرة / استوائكم بالنتيجة عند ورد الجواب مع التقدير.
- محافظة السليمانية / ~~المكتب~~ / المكتب / المحافظة / المفضل / بالاطلاع / التقدير.
- محافظة السليمانية / الادارة المحلية / يرجى اطلاقها اذا كان الموبا اليهم لديهم علاقات تعاقبهم معهم امن عدم مع التقدير.
- محافظة السليمانية / مديرية بلدية السليمانية.
- مديرية امن محافظة السليمانية / الدائرة / المكتب / اطلعكم بالنتيجة بانتم مع التقدير.
- رئاسة قضاء السليمانية / المفضل / اطلعكم مع التقدير.
- مديرية مرق السليمانية / يرجى اطلاقها اذا كان الموبا اليهم يمكن سياره سجله لديهم واطلاعتهم انسياره ان وجدت.
- نواحيه والريفي السليمانية / يرجى اطلاقها اذا كان الموبا اليهم يمكن الرضي وانها واطلاعتهم بارقام القمع والمقاطعة ان وجدت رجاء.
- مديرية خزانة السليمانية / للعلم مع التقدير.

بسم الله الرحمن الرحيم

وزارة العدل

مديرية التسجيل العقاري العامة

مديرية التسجيل العقاري في السليمانية

الرقم.....س/٣٥٥ لك النصر... يا قائد النصر

التأريخ.....١٧/جمادى الاول ١٤١١ هـ

٤/ كانون الاول/ ١٩٩٠ (((سري)))

الى:- مديرية عقارات الدولة في السليمانية

كتابكم المرقم ١٥٨٨ في ١١/٦/٩٩٠

نقدم طيا صور السجلات العقاري للأموال:-

١- القطعة المرقمة ١٧/١٢٩١ مقاطعة ٢ زركة العائدة لمصادرة امواله فريدون سعيد جعفر
تم تسجيلها بأسم وزارة المالية للجمهورية العراقية مصادرة بموجب السجل العقاري المرقم
١ تشرين الثاني ٩٩٠ مجلد / ٧٣٨.

٢- ان القطعة المرقمة ٤٠٩ / ٣٧ من المقاطعة ٨ ابلاخ العائدة للمصادرة امواله عزيز محمد
احمد تم تسجيلها بأسم وزارة المالية للجمهورية العراقية بموجب السجل العقار المرقم ٤
تشرين الثاني ٩٩٠ مجلد / ٧٣٨ مصادرة.

٣- القطعة المرقمة ٧١/٢٠٦ من المقاطعة ٨ ابلاخ العائدة للمصادرة امواله عبدالعزيز محمد
عارف تم تسجيلها بأسم وزارة المالية للجمهورية العراقية مصادرة

٤- الدار ١/١٧٨ مقاطعة ملكندى دباشان العائدة للمصادرة امواله (محمد عبدالكريم حمه)
تم تسجيلها بأسم وزارة المالية للجمهورية العراقية مصادرة بموجب السجل العقاري المرقم
٥ تشرين الثاني ٩٩٠ مجلد / ٧٣٨.

٥- الدار المرقمة ٢٦٧/٨٧٨ مقاطعة ١ ملكندى دباشان العائدة للمصادرة امواله احمد
محمد صالح عبدالرحمن تم تسجيلها بأسم وزارة المالية للجمهورية العراقية مصادرة.

٦- الدار المرقمة ٢/٢٩ من المقاطعة ٤ زيرونوك العائدة للمصادرة امواله احمد محمد وتمان
وتم تسجيلها بأسم وزارة المالية للجمهورية العراقية بموجب السجل العقاري المرقم ٦ تشرين
الثاني ٩٩٠ مجلد ٧٣٨ مصادرة للتفضل بالعلم... مع التقدير

المرفقات

٦- صورة السجل العقاري عبدالرزاق رسول

مدير التسجيل العقاري السليمانية

نسخة منه الى / -مديرية التسجيل العقاري العامة/ قسم التدقيق والشؤون القانونية كتابكم

س/٥٠٤١/٢١ في ٩٠/١١/٦ للتفضل بالمعلومات مع التقدير.

((٢-١ يتبع لطفا))

نسخة منه الى/-

مديرية امن محافظة السليمانية/ بالاشارة الى كتابكم المرقم ش/ت/٧١٠٨ والمؤرخ في ٩٩٠/٤/١٦ للتفضل بالمعلومات مع التقدير

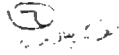
مديرية المصرف العقاري في السليمانية بالنسبة للقطعة:-

٧١/٢٠٦ م ابلاخ مسجلة بأسم عبدالعزيز محمد عارف ومحجوزة لصالح مصرفكم بالعدد ٥٠٦ في ٩٨١/٧/٢٥ مجلد ١١ اضبارة ٩٨١/١٥٤٩

وبالنسبة للقطعة ١/١٧٨ مقاطعة ١ ملكندى دباشان مسجلة بأسم (محمد عبدالكريم كاكه حمه) ومحجوز لصالح مصرفكم بالعدد ٧٦١ في ٩٨٠/١١/١٥ مجلد ٩/ رقم الاضبارة ٧٧٠٥ / ٩٨٠ في ٩٨٧ ١/١٩

مديرية المصرف الزراعي في السليمانية/ بالنسبة للقطعة المرقمة ٧١/٢٠٦ مقاطعة ٨ ابلاخ مسجلة بأسم عبدالعزيز محمد عارف ومحجوزة لصالح مصرفكم بالعدد ٨٧٤ في ٩٨٩ ٧/٣ مجلد ١٥ وكتابكم ٧٩٩٤ في ٩٨٥/٤/٣

للتفضل بالعلم... مع التقدير

بسم الله الرحمن الرحيم

وزارة الداخلية

مديرية تسجيل العقارى العامة

لكم الصبر ٥٠٠ بالآلة الصبر

التسجيل العقارى في السماينة

١٤١١ هـ (١١ صفر)

١٩٩٠ / ١١ / ١٩٩٠ م

مدينة طاروت الدولية في السماينة

تأريخ الرقم ١٥٨٨ في ١١ / ١١ / ١٩٩٠

يقدم طاب صور السجلات العقارى للاطلاع :-

- ١- القطعة المرقمة ١٧ / ١٢٩١ طاقعة ٢ لركنة العائدة للصاحبة اماله فيدين سعيد جعفر تم تسجيلها باسم وزارة المالية للجمهورية العراقية صادرة بموجب السجل العقارى الرقم ١ تشرين الثاني ١٩٩٠ مجلد ٢٢٨ .
- ٢- ان القطعة المرقمة ١٠٩ / ٢٢ من الطاقعة ٨ ابلاغ العائدة للصاحبة اماله هز محمد احمد تم تسجيلها باسم وزارة المالية للجمهورية العراقية بموجب السجل العقارى الرقم ٤ تشرين الثاني ١٩٩٠ مجلد ٢٢٨ صادرة
- ٣- القطعة المرقمة ٢٠٦ / ٧١ من الطاقعة ٨ ابلاغ العائدة للصاحبة اماله جعفر هذ العنصر محمد عارف تم تسجيلها باسم وزارة المالية للجمهورية العراقية صادرة في الدار ١ / ١٧٨ طاقعة ١ ملكتى دهاشان العائدة للصاحبة اماله محمد هذ انهم حقه تم تسجيلها باسم وزارة المالية للجمهورية العراقية صادرة بموجب السجل العقارى الرقم ٥ تشرين الثاني ١٩٩٠ مجلد ٢٢٨
- ٥- الدار المرقمة ٨٢٨ / ٢٦٧ طاقعة ١ ملكتى دهاشان العائدة للصاحبة اماله احمد محمد صالح هذ الرحمن تم تسجيلها باسم وزارة المالية للجمهورية العراقية صادرة
- ٦- الدار المرقمة ٢٩ / ٢ من الطاقعة ٤ زهوك العائدة للصاحبة اماله احمد محمد زيان وتم تسجيلها باسم وزارة المالية للجمهورية العراقية بموجب السجل العقارى الرقم ٦ تشرين الثاني ١٩٩٠ مجلد ٢٢٨ صادرة للخصم بالحكم ٥٠٠ مع التقدير

هذ الوزير

مدير التسجيل العقارى السماينة

المرقات

١- صورة السجل العقارى

سنة طه الى / مديرية التسجيل العقارى العامة / قسم التقدير والتوثيق القانونية

تأريخ م / ٢١ / ٥٤١ في ١١ / ١١ / ١٩٩٠ للتفصيل بالمعلومات مع التقدير

((٢ - ١)) مع لطفنا ((

What is it?

بسم الله الرحمن الرحيم

محيطه ان منطقه السيلوىة / بالاعلان الى نظام الدوله في ٢١٠٨/٤
والجوزي في ١١٠٤/١١ لتسهيل بالاعلان مع التذير

هذا العمل المنجز في السجلية / بالخدمة للكتابة له
١٨١/٧٦٠٦، ٢ / أ / ١٩٦٤ من قبل السيد محمد عبد الله بن محمد بن عبد الرحمن
مؤلفه بالخدمة ١٨٠٦ / ١٥ / ١٩٦٣ / ١١ / ١٨١/٧٦٠٦
في ١٨١/٧ / ١٧٠

والنسبة للأشعة ١/٢٨ طائفة ١ ملهى لبنان مجلة ديسمبر
عدد هذا المجلد ٤٠٠ وصورة لسانج موزم بالعدد ٢٦١ في
١٩٥٠ / ١١ / ١٥ مجلد ١ رقم ٣٧ مطبعة ٢٨٠ / ٢٢٠٥ في ١٩٥٠ / ١١ / ١٥

مدينة العرف للزوار في الملبأ بمساحة / واسعة للخدمة الترفيهية
١٢٠٦ / ٧١ مساحة الملبأ بمساحة واسعة للخدمة الترفيهية
١٢٠٦ / ٧١ مساحة الملبأ بمساحة واسعة للخدمة الترفيهية

تفصيل بالعلم ... من الشجر

((ورقة تبليغ))

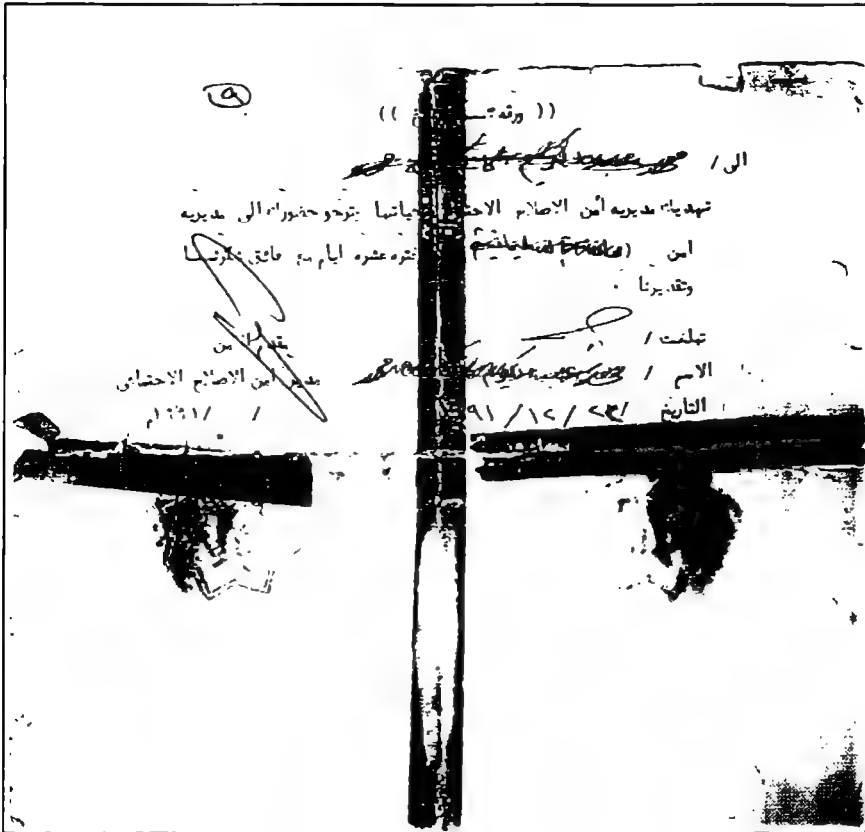
الى /

تهديك مديرية أمن الاصلاح الاجتماعي تحياتها وترجو حضورك الى مديرية امن (محافظة
السليمانية) لفترة عشرة ايام مع فائق شكرنا وتقديرنا.
تبلغت /

الاسم / مقدم الامن

التاريخ: ١٩٩١/١٢/٢٢

مدير امن الاصلاح الاجتماعي
١٩٩١/ /

بسم الله الرحمن الرحيم

رئاسة الجمهورية

السكرتير

(سري للغاية) مديرية الأمن العامة

العدد /

التأريخ / / ١٩

الى / مديرية امن منطقة الحكم الذاتي

م / القاء القبض

كتاب مجلس قيادة الثورة المرقم ٧٢١٣٧ في ١٩٩١/٧/٢٢ المبلغ الينا بكتاب رئاسة ديوان الرئاسة المرقم ١٢٣٩٧ في ١٩٩١/٧/٢٣ تجمعت لدينا معلومات من مصادر موثوقة تفيد بان كل من () و () من منتسبي دوائر الدولة. ثبت ارتباطهم بالجهات التخريبية العميلة وكان لهم دور فعال في حوادث الشغب و الغوغاء، وبهذا لايشملهم اية قرارات عفو عام او خاص في المستقبل.

يبلغ الجهات المختصة بالقاء القبض عليهم فورا ويحجز اموالهم المنقولة والغير المنقولة. نرجو اتخاذ مايلزم بصددهم، واعلامنا.

مديرية الأمن العامة

ع. مدير الأمن محافظة التأميم

التأريخ / /

١٩٩١/١/١

نسخة منه الى:-

مجلس قيادة الثورة الموقر/ كتابكم اعلاه يرجى التفضل بالاطلاع.

رئاسة ديوان الرئاسة = = = = .

مديرية امن منطقة الحكم الذاتي.

مديرية الأمن محافظة التأميم

مديرية امن محافظة السليمانية .

زینب خواتین
انصاریہ
میں (میں سے)
میں سے (میں سے)
میں سے
میں سے

— — — — —

[illegible][illegible]

• 1997 - 1998 - 1999 - 2000 - 2001 - 2002 - 2003 - 2004 - 2005 - 2006 - 2007 - 2008 - 2009 - 2010 - 2011 - 2012 - 2013 - 2014 - 2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020 - 2021 - 2022 - 2023 - 2024 - 2025 - 2026 - 2027 - 2028 - 2029 - 2030 - 2031 - 2032 - 2033 - 2034 - 2035 - 2036 - 2037 - 2038 - 2039 - 2040 - 2041 - 2042 - 2043 - 2044 - 2045 - 2046 - 2047 - 2048 - 2049 - 2050 - 2051 - 2052 - 2053 - 2054 - 2055 - 2056 - 2057 - 2058 - 2059 - 2060 - 2061 - 2062 - 2063 - 2064 - 2065 - 2066 - 2067 - 2068 - 2069 - 2070 - 2071 - 2072 - 2073 - 2074 - 2075 - 2076 - 2077 - 2078 - 2079 - 2080 - 2081 - 2082 - 2083 - 2084 - 2085 - 2086 - 2087 - 2088 - 2089 - 2090 - 2091 - 2092 - 2093 - 2094 - 2095 - 2096 - 2097 - 2098 - 2099 - 2100 - 2101 - 2102 - 2103 - 2104 - 2105 - 2106 - 2107 - 2108 - 2109 - 2110 - 2111 - 2112 - 2113 - 2114 - 2115 - 2116 - 2117 - 2118 - 2119 - 2120 - 2121 - 2122 - 2123 - 2124 - 2125 - 2126 - 2127 - 2128 - 2129 - 2130 - 2131 - 2132 - 2133 - 2134 - 2135 - 2136 - 2137 - 2138 - 2139 - 2140 - 2141 - 2142 - 2143 - 2144 - 2145 - 2146 - 2147 - 2148 - 2149 - 2150 - 2151 - 2152 - 2153 - 2154 - 2155 - 2156 - 2157 - 2158 - 2159 - 2160 - 2161 - 2162 - 2163 - 2164 - 2165 - 2166 - 2167 - 2168 - 2169 - 2170 - 2171 - 2172 - 2173 - 2174 - 2175 - 2176 - 2177 - 2178 - 2179 - 2180 - 2181 - 2182 - 2183 - 2184 - 2185 - 2186 - 2187 - 2188 - 2189 - 2190 - 2191 - 2192 - 2193 - 2194 - 2195 - 2196 - 2197 - 2198 - 2199 - 2200 - 2201 - 2202 - 2203 - 2204 - 2205 - 2206 - 2207 - 2208 - 2209 - 2210 - 2211 - 2212 - 2213 - 2214 - 2215 - 2216 - 2217 - 2218 - 2219 - 2220 - 2221 - 2222 - 2223 - 2224 - 2225 - 2226 - 2227 - 2228 - 2229 - 2230 - 2231 - 2232 - 2233 - 2234 - 2235 - 2236 - 2237 - 2238 - 2239 - 2240 - 2241 - 2242 - 2243 - 2244 - 2245 - 2246 - 2247 - 2248 - 2249 - 2250 - 2251 - 2252 - 2253 - 2254 - 2255 - 2256 - 2257 - 2258 - 2259 - 2260 - 2261 - 2262 - 2263 - 2264 - 2265 - 2266 - 2267 - 2268 - 2269 - 2270 - 2271 - 2272 - 2273 - 2274 - 2275 - 2276 - 2277 - 2278 - 2279 - 2280 - 2281 - 2282 - 2283 - 2284 - 2285 - 2286 - 2287 - 2288 - 2289 - 2290 - 2291 - 2292 - 2293 - 2294 - 2295 - 2296 - 2297 - 2298 - 2299 - 2300 - 2301 - 2302 - 2303 - 2304 - 2305 - 2306 - 2307 - 2308 - 2309 - 2310 - 2311 - 2312 - 2313 - 2314 - 2315 - 2316 - 2317 - 2318 - 2319 - 2320 - 2321 - 2322 - 2323 - 2324 - 2325 - 2326 - 2327 - 2328 - 2329 - 2330 - 2331 - 2332 - 2333 - 2334 - 2335 - 2336 - 2337 - 2338 - 2339 - 2340 - 2341 - 2342 - 2343 - 2344 - 2345 - 2346 - 2347 - 2348 - 2349 - 2350 - 2351 - 2352 - 2353 - 2354 - 2355 - 2356 - 2357 - 2358 - 2359 - 2360 - 2361 - 2362 - 2363 - 2364 - 2365 - 2366 - 2367 - 2368 - <

محضر مذاکره اشهره قسم : لایحه اخذ مروری - صفحه ۱۸۴

[illegible]

سید احمد علی صاحبزادہ

مسيره امر حضرت ائمه

الى/مركز شرطة الاصلاح الاجتماعي العدد/ ٤٨٦٢

الموضوع/ اطلاق سراح التأريخ: ١٩٩١/١٢/٢٣

تنفيذا لقرار مجلس قيادة الثورة المرقم ٢٤١ في ١٩٩١/١٢/٢١

حصلت موافقة السيد الرئيس القائد (حفظه الله ورعاه) على شمول النزلاء المدرجة اسمائهم ومدة محكومياتهم بالقائمة المرفقة طيلالذا نرسلهم اليكم راجين استلامهم و عرضهم على مديرية التسجيل الجنائي وبعد افراج عنهم تسليمهم الى دوائر تجانيدهم المؤشرة ازاء اسم كل منهم واعلامنا بالاستلام... مع التقدير

مقدم الامن

مدير امن الاصلاح الاجتماعي

المرفقات

قائمة بالنزلاء

نسخه منه الى/-

مديرية امن الاصلاح الاجتماعي/ للتفضل بالاطلاع مع التقدير

دائرة اصلاح الكبار/ للتفضل بالاطلاع مع التقدير

امرية شرطة الموقف والتسفيرات/ بغداد/ لاجراء الازم لطفا

تجنيد السليمانية/ لاستلام الاول والخامس والسادس والتاسع والعاشر و الحادي عشرو

والثاني عشرو والثالث عشرو والخامس عشر لمعرفة موقفهم من الخدمة العسكرية لطفا.

تجنيد اربيل/ لاستلام الثاني والثالث لمعرفة موقفهم من الخدمة رجاء

تجنيد كربلاء/ لاستلام الرابع لمعرفة موقفه من الخدمة رجاء

تجنيد كركوك/ لاستلام السليبي والرابع عشر ولنفس الموضوع رجاء

تجنيد شهر بارزير/ لاستلام الثامن ولنفس الموضوع رجاء

مديرية التسجيل الجنائي/ لاجراء اللازم

مفرزة تحقيق الادلة الجنائية/ لاجراء اللازم

التسجيل

الاضبارة

الاسم الكامل مدة الحكم المادة العقوبات تجنيد

١- سامان مولود غريب مؤبد ١٧٥/٢ ق.ع السليمانية

٢- حكيم شوكت شيخ محمد ٦ سنوات - - - اربيل

٣- فالح رشيد اسماعيل ١٥ سنة ١٥٧/١ ق.ع اربيل

- ٤- صباح خضير سعيد ١٠ سنوات ١٥٧/ ق.ع كربلاء
- ٥- رزكار محمد عبدالله مؤيد ١٧٥/ ق.ع السليمانية
- ٦- محمد ظاهر محمد ١٠ سنوات ١٧٥/ ق.ع =
- ٧- أمير ياسن طه ١٥ سنة ١٥٧/ ق.ع كركوك
- ٨- طه احمد معروف مؤيد ١٧٥/ ق.ع شهربازير
- ٩- مصطفى احمد كريم = = = = السليمانية
- ١٠- جمشيد جلال سعيد ١٥ سنة ١٧٥/ ق.ع =
- ١١- نورالدين عبدالله مجيد مؤيد ١٧٥/ ق.ع =
- ١٢- سيروان عثمان نوري = = = =
- ١٣- رزكار عمر محي الدين = = = =
- ١٤- احمد حسين ابراهيم = = = = كركوك
- ١٥- طالب محمد علي = = = = السليمانية

الاسم الاصل	مدة الحكم	المدة القربانية	تخفيض
١ = سامان مولود غريب	مؤبد	١٥ / ٢٠ / ٢٥	السلطانية
٢ = دكيم شوكت شيخ محمد	٦ سنوات	==	الرييل
٣ = فالع رشيد ايمانييل	١٥ سنة	١٥ / ٢٠ / ٢٥	=
٤ = صيغ خضير سبيد	١٠ سنوات	١٥ / ٢٠ / ٢٥	كربلا
٥ = زكاري محمد عبد الله	مؤبد	١٥ / ٢٠ / ٢٥	السلطانية
٦ = محمد طاهر محمد	١٠ سنوات	١٥ / ٢٠ / ٢٥	=
٧ = امير يامين طه	١٥ سنة	١٥ / ٢٠ / ٢٥	كركوت
٨ = طه احمد ممدوف	مؤبد	١٥ / ٢٠ / ٢٥	شعرباوزير
٩ = خديش احمد كوسم		==	السلطانية
١٠ = جيتريجي شينو		١٥ / ٢٠ / ٢٥	=
١١ = نور الدين عبد الله عبيد		١٥ / ٢٠ / ٢٥	=
١٢ = سبيد ابراهيم		١٥ / ٢٠ / ٢٥	=
١٣ = زكاري محمد عبد الله		==	=
١٤ = احمد خضير ابراهيم		==	كركوت
١٥ = طالب محمد طه		==	شعرباوزير

بسم الله الرحمن الرحيم
الجمهورية العراقية

العدد / ٢٩٤٠
التاريخ: ١٩٩٢/٣/٢٢

المديرية العامة للتربية
في المحافظة السليمانية
مديرية الذاتية
X ذاتية الثانوي والمهني X

X امر اداري

م/ فك يد مدرسين ومباشرة
استنادا الى كتاب الامانة العامة للتربية والتعليم العالي - مديرية الشؤون الادارية والمالية -
الملاك المرقم ٥١٩ في ١٩٩٢.
تقرر فك يد السيدين المدرج اسمائهما واختصاصاتهما ادناه واعادتهما الى الوظيفة في
المدرستين المؤشرتين تجاههما اعتبارا من تاريخ مباشرتهما في ١٩٩٢/٣/٢٢ ق.ظ

ت	الاسم	الاختصاص	المدرسة المعاد اليها
١-	محمد عبد الكريم كاكا حمه	الكردية	مدير متوسطة زانستي المسائية
٢-	احمد محمد صالح عبد الرحمن	الجغرافية	مدرس متوسطة كانيسكان للبنين

نشأة غفور سعيد
المدير العام
١٩٩٢ / ٣ / ٢٢ م

نسخة منه الى -/

وحدة الاشراف الاختصاصي التربوي
نقابة معلمي منطقة الحكم الذاتي - فرع السليمانية
اتحاد معلمي كردستان - السليمانية
ذاتية الثانوي والمهني - ٣
ملفات الثانوي والمهني - ٢ - مع المرفق للحفظ في ملفتيهما الشخصيتين
حسابات الثانوي - ٢
سجل الخدمة
القوى العاملة
لجنة التحقيق
لجنة التعبئة
ادارة المدرستين / — / الاعلامنا بتاريخ مباشرتهما لديكم
السيد / / ٢

التاريخ 14/05/2014

المدبرة العامة للتربية
في محاكمة الليبانية
من يدعى الذاتانية
ذاتية الطائف والموسمي

١٠٩١

مجلس الشورى

استناداً إلى كتاب إقامة الحياة الدينية للصالحين - مكتبة الشريعة الإسلامية
والطابع في مكة المكرمة ١٤١١ هـ / ١٩٩٠ م

عزير فكايد السديين الذي اصابه وباء امراضه اذ لم يبق له الا اليه
فوالعديتين المرفوعين عن اعداءه فصاروا في حوزته في ١١/١٢/١٩١٦ م.

(الخمس) : من ائمه اعداء يهود

۱۔ محبت کے نام کا کہ جسے "قرب" کہتے ہیں۔	۲۔ یہ شہداء و ائمہ کی لسانی ہے۔
۳۔ احادیث و روایات میں مذکور ہے کہ "قرب" کا مطلب ہے "محبت"۔	۴۔ یہ شہداء و ائمہ کی لسانی ہے۔

نشأته - سيد
الخير العام
١٣١٢/٢/٢٥ م

نصفه مہ لے

رحمة الله عليه، وإنا لاختصاصي القريبى

شهادة معلمي شهادة الحكم الذاتي - فرع التعليم:

اتحاد مملي. كود تار. - انليان

ذاتية الثاني، والمسمى - ٢ -

ملفات الأذى بالسحر - ٢ - مع الوثائق للحفظ - الأمانة العامة

حکایت الثانی - ۲

• سوال :-

المحامي السامي:

تحت

واقعہ : _____ / _____ لاغری : _____

موجودہ پتہ : _____

..... انبند

... 1951

بسم الله الرحمن الرحيم

مديرية عقارات الدولة في
محافظة السلیمانیة

العدد/ ٩١
التأريخ/ ٩٩٢/٣/٢٤

الى/ مديرية التسجيل العقارى في السلیمانیة
م/ اعادة العقار ١٧٨/١ م/ دباشان

بناء على الطلب المقدم من قبل (محمد عبدالكريم كاكه حمه) عقارات محافظة السلیمانیة.
ارجو التفضل بتزويدنا بالاستشهاد العقار وصور القيد قبل بوعد المصادرة مبينا فيها
تنشيت عانديته في الوقت الحاضر وكيفية تحويلته الى وزارة المالية اذ كان مباعا هذا ولكم
الشكر واعلامنا مع التقدير.

ياسين عبدالوهاب ياسين
مدير عقارات الدولة في
السلیمانیة

نسخة منه الى
مديرية بلدية سلیمانیة/
نرجو التفضل باعلامنا اذا كان العقار المشار اليه اعلاه سكن او تجارى وداخل تصميم
الاساسي لمدينة السلیمانیة. مع التقدير

بسم الله الرحمن الرحيم

مديرية عقارات الدولة في
محافظة السلیمانیة

العدد/ ٩٤
التأريخ/ ٩٩٢/٣/٢٩

الى/ مديرية التسجيل العقارى في السلیمانیة
م/ تنفيذ قرار مجلس قيادة الثورة ٢٢٠ لسنة ٩٩١
استشهادكم المرقم ١٣٨٦ في ٩٩٢/٣/٢٨
ونظرا لتوفر كافة الشروط المطلوبة لتنفيذ القرار اعلاه عليه يرجى اعادة تسجيل الاسم
المصادرة باسم مالکها الاصلي واعلامنا النتيجة رجاء مع التقدير

العقار المرقم
١/١٧٨م/ ملكندی دباشان

ياسين عبدالوهاب ياسين
مدير عقارات الدولة في
السلیمانیة
٩٩٢/٣/٢٩

بسم الله الرحمن الرحيم

العدد / ٩٤

التاريخ / ٩ / ٢ / ١٤١٦

يا دكتور
بسم

قد/مديرية التجميل القاربت بربا الميامين

م/تقديم قرار مجلس قيادة الثورة... ١٤١٥

الم/الرقم ١٣٨١ م/٢/١٤١٥

أمر... ومركبات الشرطة الطلوية لتغيير القرار...

...تسجل... رسم المصارف... بسم...
...التي... في... التغير

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

مديرية... الميامين

الميامين

١٤ / ٢ / ١٤١٥

١٤ / ٢ / ١٤١٥

بسم الله الرحمن الرحيم
اقليم كوردستان العراق

العدد / ١
التاريخ / ٩٩٧/١/٧

مديرية عقارات الدولة في
محافظة السليمانية

الى / مديرية التسجيل العقاري في السليمانية
م / القطعة المرقمة ١٧٨/١ م ملكندى دباشان

يرجى التفضل بالعلم بان القطعة الموصوفة اعلاه سبق وان تم مصادرتها بتاريخ (٥)
تشرين الثاني سنة ١٩٩٠ وقد تم متابعة مديرية التسجيل العقاري في السليمانية بموجب
كتابنا المرقم (٩٤) في ٩٩٢/٣/٢٩ برفع المصادرة واعادة تسجيل القطعة المذكورة
اعلاه باسم مالکها الأصلي المواطن محمد عبدالکريم کاکه حمه وذلك استنادا الى
قرار المرقم ٢٢٠ لسنة ٩٩١ راجين التفضل بالمعلومات واعلامنا بصدد الموضوع مع
التقدير.

ياسين عبدالوهاب ياسين
مدير عقارات الدولة

نسخة منه الى /
الملف الدوار

بسم الله الرحمن الرحيم

إمامكم كرم الله وجهه

العدد / ١

مجلس العلماء

بدراسة الوثائق

العدد / ١٧١ / ١٧١

بسم الله الرحمن الرحيم

مجلس العلماء

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

سند تعهد تقدم الى مديرية/ عقارات الدولة السلیمانية
انى موقع ادناه:- محمد عبدالکريم کاکه حمه- اتعهد باننى لم املك دارا او قطعة
ارض سوى الدار المرقم ١/١٧٨ م ١ م دباشان و ارجو رفع الحجز واعادتها لي
شخصيا
ولاجله وقعت هذا التعهد- وبخلافه اتحمل المسؤوليات القانونية.

عن اقرار
محمد عبدالکريم کاکه حمه
صاحب الدار اعلاه وهو
من سكان السلیمانية

اصدق توقيع المقر اعلاه:-
المعروف هويته اعلاه والذي اعترف بمندرجات هذا التعهد حرفيا و وقعها امامي في
٩٩٢/٣/٢٨

عقار الدولة
مستند رقم ١٢٠٠

في يوم الاثنين ١٢/٢/١٣٤٨
مستند رقم ١٢٠٠
المرتب ١٢٠٠
مستند رقم ١٢٠٠
مستند رقم ١٢٠٠

من المار
محمد بن الكريم ناله
صاحب المار
مستند رقم ١٢٠٠
المرتب ١٢٠٠
مستند رقم ١٢٠٠
مستند رقم ١٢٠٠

مستند رقم ١٢٠٠
مستند رقم ١٢٠٠
مستند رقم ١٢٠٠
مستند رقم ١٢٠٠

بسم الله الرحمن الرحيم
الجمهورية العراقية

العدد / ٢٣١٣
التاريخ: ١٩٩٢/٣/٣

المديرية العامة للتربية
في المحافظة السليمانية
مديرية الذاتية
X ذاتية الثانوي والمهني X

الى /

الامانة العامة للتربية والتعليم العالي
مديرية الشؤون الادارية والعالية / الادارة والذاتية
م / تسجيل مباشرة

سبق وان تم سحب يد السيدان المدرج اسمائهما وعنوانهما ادناه بموجب امرنا الاداري المرقم ٨٢٧٧ في ١٩٩٠/٣/٢٧ و اعتبارا من ١٩٩٠/١/٢٢ بعد توقيفهما من قبل الجهات المختصة حسبما ورد في كتاب محافظة السليمانية / مديرية الشؤون الداخلية - الشعبة السرية المرقم س/٧٠٠ في ١٩٩٠/٣/١٤.

وبالنظر لشمولهما بقرار العفو المرقم ٢٤١ في ٩٩١/٧/٢١ تم اطلاق سراحهما وللظروف الراهنة يتعذر علينا مفاتحة الجهات المختصة لتزويدنا بالقرار المذكور برجى التفضل بالاطلاع والموافقة على فك يدهما وقبول مباشرتهما بالوظيفة واعلامنا مع التقدير.

ت	الاسم	عنوان الوظيفة
١.	محمد عبدالكريم كاكه حمه	مدير متوسطة زانستي المسائية
٢.	احمد محمد صالح عبدالرحمن	مدرس = كانيسكان للبنين

نشأة غفور سعيد
المدير العام
١٩٩٢ / ٢ / ٢٥ م

نسخة منه الى / -

ذاتية الثانوي والمهني / (٢) للتعقيب
ملفات - = / (٢) للحفظ في ملفتهما
كزال / ٢ / ٢٥

بسمه الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين

العدد ١٢٠٠ / ٢٠١٢

الطريق / ٢٠١٢ / ١٢

لجنة التوجيه والتخطيط

لجنة التوجيه والتخطيط

لجنة التوجيه والتخطيط

لجنة التوجيه والتخطيط

الى

الامانة العامة للتربية والتعليم العام

بسمه الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين

بسمه الرحمن الرحيم

بسمه الرحمن الرحيم

بسمه الرحمن الرحيم

بسمه الرحمن الرحيم

بسمه الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين

بسمه الرحمن الرحيم

بسمه الرحمن الرحيم

بسمه الرحمن الرحيم

بسمه الرحمن الرحيم

بسمه الرحمن الرحيم

بسمه الرحمن الرحيم

بسمه الرحمن الرحيم

بسمه الرحمن الرحيم

مامۆستا ئەحمەدی سەناعاتی نامە یەکی گرنگ

دانیروی ئەمنی سلیمانی لە سالانی دەسلاتی رژیمی سەدامی داگیرکەری کوردستاندا، وەکو دەزگایەکی سەركۆتکەری دوژمناسای داخەدڵ بەرامبەر بەگەلە کەمان، رۆژانە خەلکی بەشەرەفی شاری سلیمانی و دەورووبەری دەستگیرکردوو و راپیتی کونە رەشەکانی ئەمنی کردوو و لەکاتی شالۆی گرتنەکاندا، دەیان تینکۆشە ریش کەوتوونەتە بەر ئەو شالۆوانە... یەکیەک لە تینکۆشە رەشەکانی ئەم شارە، مامۆستا ئەحمەدی سەناعاتی بوو، کە بەهۆی ناپاکینکی پوژناساوە نامەردانە ناوی گەیانددووەتە جەللادەکانی ئەمن و دەستگیریانکردوو.

دیارە ھەموومان دەیزانین کە مامۆستا ئەحمەد قارەمانانە لە رۆژانی ئەشکەنجەو تەحقیقدا نەبەزانە بەرامبەر یان راوەستاوە.

تا لەو رۆژو رۆژگارەدا کەسانیک گێراون لەناو ئەمندا گەییەنراوەتە لای مامۆستا ئەحمەد. دیارە دواي تەحقیق و مانەوی، ماوەیەک لە ئەمندا بەر ھەلسوگەوتانەي کە لەگەڵ ھارپی (گمۆ)دا کردووبەتێ و لە ئەنجامی تەحقیق و لیکۆلینەو ھیچی لەسەر ساغ نەبووەتەرە، ئەمن ناچار بوو کە ئازادی بکات و مامۆستا کە زانیویەتی ئازاد دەبێت و دواي متمانە پینکردنی، بەھەلی زانیو نامەیدە بۆ (ھیواي) کۆری بنووسیت و بەو کەسەدا بینیریتە دەرەو.

کاتیک نامە کە دەخویتیترە، لە ناوەرۆکی نامە کەدا ئەم راستییانەت لا بەرجەستە دەبێت:

۱- نامە کە بۆ ھیواي کۆری نووسیو.

۲- بەو نامە یە ئاگاداریکردوون کە کاری ئەو تەواو بوو و خەمی لیتەخۆن لە نزیکانیکدا ئازاد دەبێت.

۳- نامۆژگاری ھیوا دەکات کە کۆشش بکات تا لەوانە کانیدا دەرچیت.

۴- مژدەیان دەداتی کە ئەو نەندە تەندروستی باشە وەکو گۆتێری ساغ وایە.

۵- لەگەڵ نامە کەدا (دیارییەک)، کە خۆی لەناو ئەمندا دروستیکردوو، بریتییه لە (تەزیحیک) دەینیریت بۆ (کاک ھیواي) کۆری، بەو دیارییە ھەم ھیوا دلخۆش دەکات، ھەم بۆ دەسلێتیت کە تەندروستی باشە و توانای ھەیە لە ئەمندا تەزییح دروست بکات.

۶- ھیوا رادەسپیریت کەسەر لە مائی (کاک مەجید سەلیم) بدات و ھەواییان بداتی کە سەلامەتە و سەر بەرز دەرچوو و بەھۆی تاوانبارینکی ناپاکەو دەرچاری گرتن بوو.

۷- لەو نامە کورتەدا ھەوایی (برایم ناغا)یان پیندە گەییەنیت کە لایانە و چاکە.

نهم نامه کورتهی لهو کاته دا له ناو نه مننه وه نووسراوه و نیردراوه، به لای مننه وه بایه خینکی
 ټینجگار زوری هدیو به لگهی نه وه دهسه لیتیت که تانوسینی نامه که (مامزستا نه حمده)
 سه به رزانه له ته حقیقدا درچووه و هیچی له سهر ساغ نه بروته وه.
 فرموون ټیوه دهقی نامه به لگه نامه که:

بۆ کورې خوشه ویستم هیوا، چاوت ماچ نه کم، چاوی خوشکه کانت ماچ نه کم، سلاوم
 هدیو بۆ خزمان یه که یه که کاک مه جید سلاوی هدیو بۆ ماله و هیان خه متان نه بیت ټیمه
 هه موو کاریکمان ته واره بووه، پشتیوان به خوا بهم زروانه درده چین. هیوا را ته زیحیکم بۆ
 ناردی بۆ یادگار یه به هیوا دهرچوونت له وانه کانتا که دهری یه کم ته واره نه کردووه،
 به لام هه سعه بکه هیوا گیان، بچو بۆ مالی کاک مه جید بلا خه میان نه بیت زورچاکه،
 خیرومه ند ناروان داره. شکور سه لامهت درچووه. کورم هیوا داوامه خه مه خون:
 هه روه ها کاک برایم ناغا لامانه زور چاکه. مهراقی منتان نه بیت برواتان بیت وه کو
 گویری ساغ وام.

باوکی خوتان

احمد

١- نهم نامه یه له نه رشیفی (کاک ناکو محمده وهی) وهرگیراوه، سوباسی ده کم که دلوزانه نهم
 نامه گرنه گی دهست خستم، که به لای مننه وه زور بایه خی هدیو، له بهرته وهی له ناو نه منی سلیمانیه وه
 نیردراوه.

هاوړې جهميلهو به لگه يه کی زيندوی خه باتی نهيتيمان

له (۲۰۰۹/۲/۲۳) به هژۍ نه خوښييه کی دريځايه نه وه (زهينه بی شيخ حسيني) ناموزاو هاوسهرو دايکی هوت مندالم، به نازارو ناسوړيکی زوره وه کؤچی دوايی کردو ماله که می چؤلکردو من و هدر هوت جگه رگوشه که ی و خزمانی به جيهيتشت... (هاوړې جهميله ی شيخ ماحمود)، که نه دامي (که رتسی شهيد له يلاو نه داميکی کاراو چالاک و به توانای که رته که بو... (زهينه بی) هاوسه رم يارمه تيدهرو هاوړتیه کی ريخوله کيش و هيمن و به تاقوت بو، که له روژانی خه باتی نهيتيما به بی سله مينه وه و ترس بو راپه راندنی کاره گانی ريځخستن، هاوکاری ته وای ده کردم به بونه ی کؤچه ناواده که يه وه.

(هاوړې جهميله) په خشانکی بو نوو سيبو، له لاپهړه (۱۲) ی ژماره (۴۸۱۷) روژۍ (۲۰۰۹/۳/۱۰) ی روژنامه ی (کوردستاني نو) دا بلاوی کرده وه. له بهرته وه ی به لگه يه کی زيندوه بو خه باتی نهيتيمان، به په سەندم زانی وه کو به لگه يه ک له م کتبه دا جینگای بکه مه وه، له گه ل به لگه کاندا وه کو خؤی دايه زيتيم... فەرموون ئيتو په خشانه که ی هاوړې (جهميله ی تينکوشه ر) که به م ناویشانه بلاو کراو ته وه.

(زیتەب خان، خەمخۆریکتێر مالتاوی ی کرد...)

جەمیلە شێخ مەحمود

{زەینەب خان ژنە نهیتی پارێزەکه، یا بلیین ژنە هاوکاری مامۆستا شیخ محەممەد سۆلەیی، یان بلیین دایکە میهره‌بانه‌که، یاخود بلیین خەمخۆره‌که‌ی هه‌ڤالانی ریکخستن. یان و... چەندین یانی تر. له ستوونیکدا جینگای ناییتەوه... له‌یادە ئەو رۆژانە‌ی که ده‌هاتم بۆمالتان بۆ بلاوکراوه‌و راپۆرتە نووقلییه‌کان، هەر که میوانیکتان هه‌بوایه، زۆر ژیرانه‌و به‌خنده‌یه‌کی به‌هه‌ارانه، منت به‌شێوه‌یه‌ک ده‌ناساند، که میوانه‌که درک به‌هیچ شتی‌ک نه‌کات. گیرفانه‌کانی هێله‌کی سه‌ر جلۆبه‌رگه‌ کورده‌یه‌که‌ت هه‌میشه‌ پڕبوون له‌ چکلیت...}

بیرته‌ رۆژنیکیان هاتم ده‌ستکرد به‌گیرفانی لای چه‌پداو چوکلیتیکت بۆ ده‌ره‌یتام، که به‌تیپی ئاری پیتچرا بووه‌وه. سه‌یرمه‌کرد لینی نووسرابوو (ه.جۆکوت) وتم ئەوه هی من نییه‌و وابزانم له‌ گیرفانه‌که‌ی تردایه‌...

تۆ به‌پێکه‌نینه‌وه‌ وت راستده‌که‌یت... ژنە به‌خشنده‌که. له‌ پرسه‌که‌تدا ئەو رۆژه‌ تالەم هاته‌وه‌ یاد، که سه‌عات (٧)ی به‌یانی هاتم راپۆرتی مانگانه‌م هه‌تانبوو بۆت، به‌لام تۆ سه‌رو قژنکی ئالۆزو به‌ره‌نگینکی هه‌لبه‌زراوه‌و پیت وتم بۆ هاتی...؟ خه‌یرا بڕۆ... دویتی ئەمنه‌کان هاتن و (شیخ محەممەد)یان برد. منیش به‌قورگی پڕ له‌گریانه‌وه، نووقله‌کانی ناو گیرفانم تووند گوشتی و رۆیشتم...

نازانم باس له‌ کام لایه‌ره‌ی ژیا‌نت بکه‌م...؟! رۆژانی ئاواره‌یی و مه‌نفیکردنتان بۆ خواروو؟ یان ئەو رۆژانە‌ی ده‌ست له‌سه‌ر دلت بوو. که بۆ به‌ندیخانه‌ی نه‌بوغریب ده‌چروی...؟ چەنده‌ بوێر بووی. هەر له‌وی گیرفانه‌کانت پڕکردبووه‌وه‌ له‌ نووقل و بۆ سلیمانی‌ت هه‌تایه‌وه‌وه‌ هەر له‌ویش پشت و هاوکاری هاوسه‌ره‌که‌ت بووی. سه‌د مه‌خابن نه‌خوشتی و رۆژه‌کانی ته‌مه‌ن بیه‌زه‌سیانه‌ ئازاریان دایت. که‌نه‌فتبوی بۆ دواچار مال ئاواستکرد...}.

ئەم نووسینه‌که‌ که‌س به‌هاوڕپی جەمیلە‌ی نه‌وتوه‌و بێنووسیت، به‌لکو له‌ بۆنه‌یه‌دا ئەو یاده‌وه‌ریه‌ کورتانه‌ی به‌ویژده‌انه‌وه‌ نووسیوه‌و کردوویه‌تی به‌ به‌لگه‌یه‌ک له‌ هه‌زاران هه‌زار به‌لگه‌ی خه‌باتی نه‌یتی تیکۆشه‌رانی ریزه‌کانی ریکخستنی کۆمه‌له‌و (ی.ن.ک)، ده‌توانین بلیین مشتیکه‌ له‌ خه‌رمانی‌ک.

١٤٤٠ / ١٤٤١ / ١٤٤٢

مجازی مشرف کا عمدہ گیارہ روزہ

[illegible]

h

سہ ماہی فیروز

(۱) (۲) (۳)

نمبر ویزیت چهارم است که در آنجا در مورد پروتست علیه برده داری
تا آنکه تا به وقت نام او می بینید که در کلاس دیگری قرار گرفته اند.

دیار فیه .. دیار جوف زیاده که سدهای هر روز و شبان ماهی منور
که کینا که میان نه تیت . که به که به یاران نه و نه ...
در حقیقت و حقیقت در هر چیز چون به و نه

بوزار سنی شیعہ بنو معاہدہ لایا گیا تھا۔ ۲۰۰۰ سال پہلے یہ وہاں پہنچا تھا
 یہ وہاں تروا دیا۔ شیعہ گرد و گولہ پہنچا جو یہی ختم نہ تھا۔ یہاں لایا گیا کہ
 یہاں بڑی سنی شیعہ کہ شیعہ ہم وہاں جو یہاں پہنچا تھا کہ یہاں پہنچا تھا
 وہ یہاں گرد و گولہ لایا گیا۔ یہاں پہنچا تھا کہ یہاں پہنچا تھا۔

برقاری چو از ستم به بزم نامی، غمخوردی و بگری حرف له ناری
خاک جود نه که در مازن سرور، رن و به سوری نه و نه سبازی باشد که به
مادونیک (۱) سزای غمخوردی در آورد به [خوردی در به جین] به آفتاب جود به
سختی بی که در رن و نه و نه نکلایه و و سزای در به جین که به بی حرف به

بیت که صد دریا بخت مرگ که سر به دریا در به خون نه در خون آفریده
دختر که سر به بخت خست مرگ در به و نه خانه در و لاری و شیشه
به مرگ در با یاد دانه دانه که نه و نه مرگ آن غم نه بی که نه در
که سر که نه در نه دانه دانه که نه و نه در نه دانه دانه که نه در نه دانه

روزى پنجشنبه ۲۹ خرداد سال ۱۳۰۲ قمرى در روزى كه بزرگداشت و جشنى است
كه ۲۹ قمرى در روزى كه بزرگداشت و جشنى است
روزى پنجشنبه ۲۹ خرداد سال ۱۳۰۲ قمرى در روزى كه بزرگداشت و جشنى است
روزى پنجشنبه ۲۹ خرداد سال ۱۳۰۲ قمرى در روزى كه بزرگداشت و جشنى است

یہ توڑ کر ہائیڈروجن گیس نکلتی ہے۔ اس گیس کو آگ لگا کر دیکھا جائے تو یہ آگ لالہ رنگ کی ہوتی ہے۔ اس گیس کو آگ لگا کر دیکھا جائے تو یہ آگ لالہ رنگ کی ہوتی ہے۔ اس گیس کو آگ لگا کر دیکھا جائے تو یہ آگ لالہ رنگ کی ہوتی ہے۔

سید شمس الدین حسینی

پروزی ۵۸/۶/۹۹۱ ایمنی

نه فروخته شده است بفرمانه بزرگوار و عظمی در روز شنبه در ماه رجب سال ۱۲۸۵
در استانبول در محله...

به میزبانان و مهمانان محترمین در روز شنبه پنجم ماه ذی القعدة

سخن گفتن هائیکو له وهائیکو دانند و بیان له دهی دکتور نومیدان را که باید بود
نه له له صحرای بیابان که وین و جهند و زواری کردست که گوشت
به به روز خواب ..

نه دوانی که به دای به راه نیست سه و روبر هم درین دهه چن و بر لهون
 ب که به ده که ده ست نه کن به ر دمان - سن بر ۳ وای که به به سن و
 به می و ا را که به را که به با شاه ی برک دوس به چو به رفته و نه من همنده به
 نه و روبر نامه کان قی نامه یان له نور کیا و نور سبزو که دوشی له و
 قی کرد و و جی و له ده و بر پارس و نه علیا - هیچ هه والی و روبر
 فی به نامه یان زسی نور ده راری گهر گز له و - لای به دای و ده

تاریخ: ۱۳۸۱/۵/۲۸

پاکستان زمین فیس

پروزی ۱۹۹۱/۷/۹ (روم)

[illegible]

به موزن بخواند و گویانان بخورد و در وقت خوردن میان انگشتش برود و برود زبانی
در وقت خوردن هر ده گویان همان و برود زبانی میان انگشتش برود.

کائنات زینت

بندری ۱۹۹۶/۷/۲ (مستند ۱۹۹۶)

نه خرو هم ولان بيا كه چيست كه اسفاره خانه نو كراند و له سوره نور انتراده
توليرنه و نه خرو له (عنايه) مه ناله بر دره اوه مده گك له موده كه خركه
(۷۰) كس بر موده و ليرنه له سهر اسفاره كه ۳۳ سوره يه دار اوه

منظم الاسماء - المدة - المدير /

المدير العام عضو عضو
الجمعية العامة المجلس مجلس إدارة العدل

رئيس اللجنة / د. جواد المزيان

پایان نامه که در آن به شرح و توضیح داده شده است (استنادی به هر کلمه مورد
مادران و مادران که در آن به شرح و توضیح داده شده است که هر دو به شرح و توضیح داده شده است و
بروزین و بروزین که در آن به شرح و توضیح داده شده است که هر دو به شرح و توضیح داده شده است و
مراحمه که در آن به شرح و توضیح داده شده است که هر دو به شرح و توضیح داده شده است و

ناوېړوك

ژ	ناوېړوك
۹	كټيښه كم بڼ نارونا پواز؟
۱۵	بېشۍ يه كم: نمنسورده كه له (۱/۲۴) دود بڼ (۱۳/۱۰/۱۹۹۰)
۱۷	۱- نسكوزې شوېش و ممرگساته كان
۲۲	نوده كرا نودې پښمان راده گه يمدرا ملكه چي بين
۲۵	نمغال و رنكخستنی نارو شاردگان
۲۹	سمردانۍ تينال و شورتكي ناخوش
۳۴	قيسمري نه قيب و بهياني (۱/۲۴/۱۹۹۰)
۳۶	لغناو ژوروي نيدارې قوتاچاندا نمغالگرام
۳۸	شموي (۲۴-۱/۲۴/۱۹۹۰) و دوزخيتكي سارد
۵۵	ممرگساتي شورتكي ديكه
۵۹	له نينفراديسود بڼ ژوروي (۲)
۶۴	هيناني (حمره حيم) له نمنۍ عامود بڼ نمنۍ سلیماني
۶۷	شورتكي زور ناخوش
۷۱	بانگكردن و ناماده بونۍ (ش)
۷۴	بانگكردن له شورتكدار به لگننامه يه كي چاودواننه كراو
۷۸	بردنودم بڼ مالدودو بينيني نازاد
۸۶	شاندوچوون و شورتكي پرنازار
۹۲	دواشموي نمشكه خچداتم
۹۴	بانگكردم بڼ نيفاده دودرگرتن
۹۶	ژياني ژوروي (۲) چون بوو؟
۱۰۴	مامزستا (ش) و چونييمتي په يودنديكردنمان
۱۰۹	شومان و زنجيره دراماي پښممرگايتمتي
۱۱۵	نووكته كانۍ ژوروي (۲)
۱۱۸	۲- گواستنودم له ژوروي (۲) دود بڼ هولۍ (۵)
۱۲۳	كاك ممرجيد سه ليم

- ۱۲۴ بانگکردم بۆ نیمزای و دکالمت
- ۱۲۵ نازاد کردنی کاک مهجید سه لیم
- ۱۲۷ مواجهه هیه کی چاوده روانه کراو
- ۱۳۰ نازاد بورنی محیدینی شیخ حممه نعمین
- ۱۳۳ یه کتر بینیمان له گهل (ماموستا نه محمد ، کارزان و جمبار) دا
- ۱۴۱ شویکی پشکنین و زلله کانی حممه
- ۱۴۳ من و مواجهه می دووهم له نعمین
- ۱۵۰ مانگی (۹) و کۆکردنوه مان بۆ مه حکمه می سوره
- ۱۵۳ دهستپیکردنی مه حکمه مو داد کاییکردنیکی سهیر
- ۱۵۵ هۆلی (شیراتۆن) ی نعمنه سووره که
- ۱۵۸ ماموستا نه حمده سناعو پیشنیازیکی بو ترانه
- ۱۶۱ مانگی (۹) و بردنوه مان بۆ مه حکمه می سوره
- ۱۶۴ مانگی (۱۰) و بردنوه مان بۆ مه حکمه می سوره
- ۱۶۵ ۳- نینمور نعمنی عامه
- ۱۶۹ (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) و هوکمدانان
- ۱۷۱ دهیتت پمروشیی و ههولی دلسوزان له بیر نه کهرت
- ۱۸۱ وینه کان

- ۱۹۱ بەشی دووهم: بهندیخانی ئه به غرتب له (۱۹۹۰/۱۰/۱۶) هه بۆ (۱۹۹۱/۱۲/۲۲)
- ۱۹۳ ئه به غرتیش چیرۆکی خۆی ههیه
- ۱۹۳ ۱- بهندیخانی نار بهندیخانه
- ۱۹۶ له مه جهمرده بۆ نیستقبال
- ۱۹۷ مواجهه هیه کی تایبعت
- ۱۹۸ دابهشکردنای بهسر بهش و رده هه کاندای
- ۲۰۰ ۲- بهشی (۸) ، چۆن بوو؟
- ۲۰۰ له : ری (۱۰) وه شاره زای بهندیخانی ئه به غرتب بووم
- ۲۰۶ ئه به عباس و ئه نفال
- ۲۱۱ مانگی (۱۱-۱۲ ی ۱۹۹۱) و نینه له ئه به غرتب
- ۲۱۳ نیوهی مانگی (۱۱) ، مواجهه می دووهم و کهرنه فالتیکی دیکه

- هەوائی ئه‌سنداره‌دانی پێنج هاورێکه‌مان ٢١٥
- ژووری (١٢)ش بووه‌ سەرچاوه‌یه‌کی دیکه‌ی زانیاری ٢١٨
- رادیزو بانگکردنم له‌لایه‌ن ئیداره‌وه ٢٢٤
- دوای کیکردنوه‌ی ریه‌پرینی شه‌عبان، به‌عسییه‌کیان هه‌تایه‌ ژووره‌که‌مان ٢٢٥
- ژووری (١٢)و نووسین و چهند شتیك ٢٢٩
- مانگی (١٢)، مانگیکی ئالۆزه ٢٣١
- مانگی (١/١٩٩١)، نزیکبوونه‌وه‌ی جەنگ ٢٣٣
- لێدانی هاورێمانان و به‌رێوه‌به‌ری به‌ندێخانه ٢٣٦
- ئیمو راپهرینی کوردستان ٢٣٩
- نهورۆز چهند یادگاریه‌ك ٢٤١
- کۆره‌ی خه‌لکی کوردستان و من و منداڵه‌کانم ٢٤٤
- مانگی (٩)و خولی میکانیکی ئۆتۆمبیل ٢٤٦
- مانگی (٤)و هه‌وائی گفتوگۆ ٢٤٨
- مانگی (٥)و باسی گفتوگۆ ٢٤٩
- ٣- نووسینه‌ تایبه‌ته‌کان ٢٥١
- زیندان و بیرده‌ریه‌کانی ژیا... (٨-٩ی پو‌شپەر ٢٦٩١- ٢٩- ٢٠/٦/١٩٩١) ٢٥١
- یادگاری زیندان ٢٥٧
- ٤- بابه‌ته‌ ئه‌ده‌بیه‌کان ٢٧٤
- بەشی سێیم: ولژۆمیری زیندان ٣١٤
- یه‌که‌م مواجهه‌، که‌رنه‌قال بوو ٣١٥
- مانگی (٣/١٩٩١)و ئیمو ئه‌بو‌غریب و دزخی عیراق و مواجهه‌ی سه‌ری مانگ ٣٣٥
- به‌ره‌و نازادکردنی که‌رکوک ٣٤٨
- ده‌روونی لێبوورده‌نی گشتی بۆ هه‌موو سیاسیه‌کان ٣٦٨
- چهند یادگارنك ٣٦٩
- (٥/١٤) چاره‌روا- به‌کراوی "کاک نه‌وشیروان مه‌ستفا" ٣٧٩
- (١٤/٧/١٩٩١)و سه‌ردانیکی بێهه‌وه‌ی "دکتۆر فوئاد مه‌عسوم" ٣٨١
- له‌ شیراته‌وه‌که‌ی ئه‌مێ سلێمانی، زانیمان چۆن ئه‌نقالی رێکخه‌ستن کراوه ٣٨٤
- هاوڕێ خه‌بات به‌ نامه‌یه‌ك هه‌وائی خۆی بۆ ناردم ٣٩٣

۳۹۵	نامه‌های پمروین نازاریدام
۳۹۸	نامه‌های جمعیله دڭخوشتیانکرده
۴۰۰	بلمر نامه‌های چیرکناسا
۴۰۴	بشی چواره: له نازادکردنموه (۱۹۹۱/۱۲/۲۳)
۴۰۵	مانگی (۱۲) و چوئیتی نازادکردنمان
۴۱۰	پیشوازیه‌های مانگی (۷)ی ختوته. گه‌بسته مانگی (۱۲) له چمچهمال
۴۲۱	شەقلاوه و ده‌عه‌تینکی (کاک نوشیروان مسته‌فا) له نوتیل هورامانی همولیر
۴۲۴	کۆبوونموه‌های فراوان و زنده‌به‌چانکردنی کۆمه‌نه
۴۲۷	زندان و بیره‌ه‌ری نمرۆزو نمرۆزی نهمسال
۴۳۱	دایکم و زینه‌ب و منداله‌کانیشم، مافیان بمرمموه‌یه
۴۷۴	بشی پینجهم: هاورتیانی زندانی
۴۷۵	۱- شهیدەکان
۵۰۴	و‌فاتنامی شهیدان
۵۱۲	۲- ژباننامی هاورتیانی زندووی زندان
۵۷۷	نم هاورتیانمش با (پواز) ده‌ولممندتر بکمن
۵۸۶	بشی ششم: به‌لگننامه‌کان